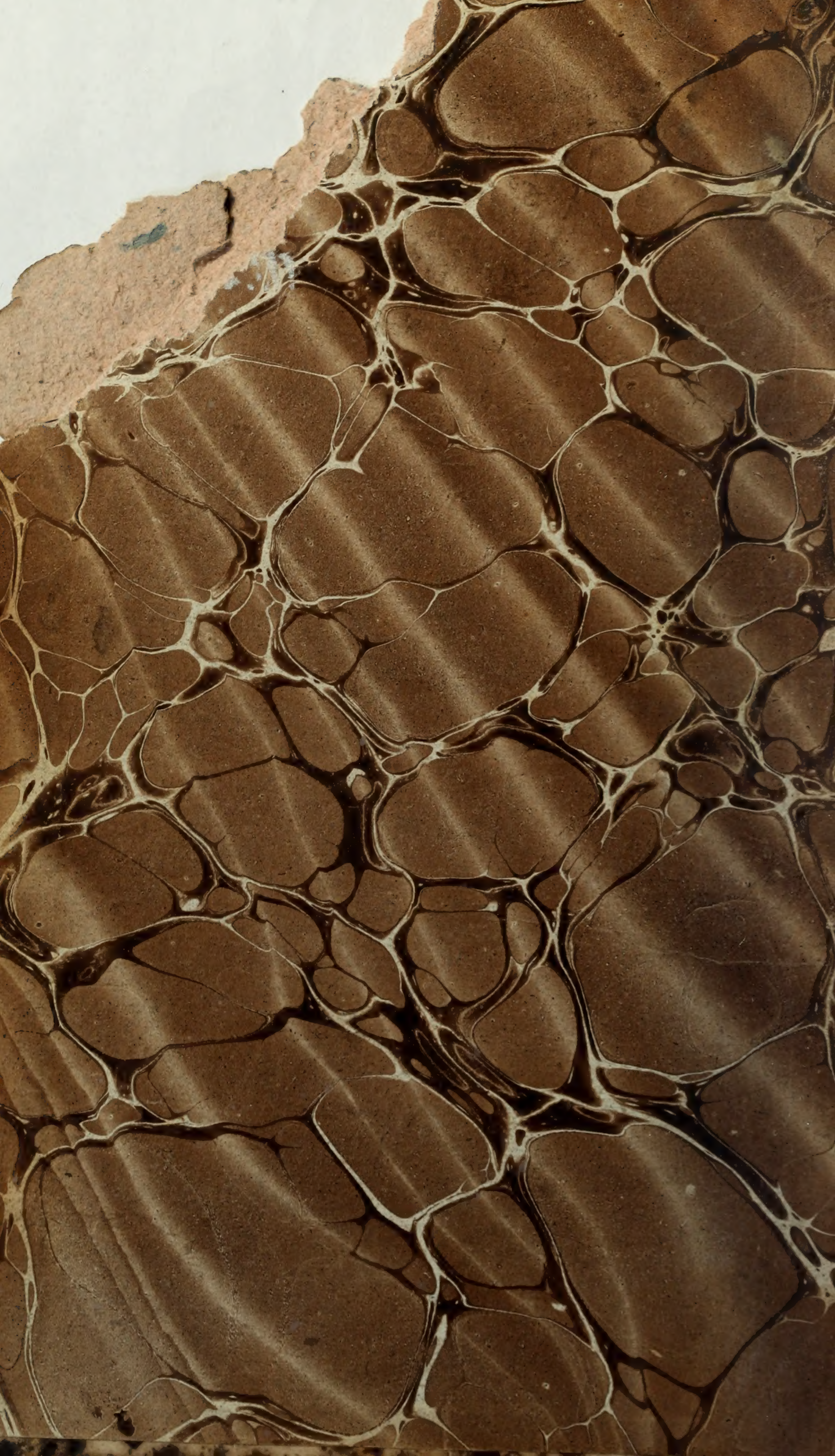

3 1761 08113547 7

GERARDI IOANNIS VOSSII

DE

HISTORICIS GRAECIS

LIBRI TRES.

AUCTIORES ET EMENDATIORES

EDIDIT

ANTONIUS WESTERMANN,

LITT. GRAEC. ET ROM. P. P. O. IN ACAD. LIPS. SOC. GRAEC. SOD.

LIPSIAE, 1838.

SUMPTUM FECIT LIBRARIA DYKIANA.

LIBRARY
NOV 1 1965
UNIVERSITY OF TORONTO

PRAEFATIO EDITORIS.

Quod Vossii libros de historicis graecis, opus etiamnunc inter omnes aestimatissimum, denuo edendos curaverim, si qua indigere arbitrarer excusatione, operam perdidisse iure crederer. Itaque hoc loco de eo tantum dicendum mihi est quod hac editione praestiti deque ratione quam sequutus sum in ea adornanda. Ac primum quidem efficere studui, ut totum opus lectoribus ad usum evaderet quam accommodatissimum. Quamobrem quos fecit auctor quattuor libri in tres erant contrahendi. Quippe sic instituit Vossius, ut primo libro tractaret historiae scriptores ab initio rerum graecarum usque ad Augusti principatum, secundo reliquos usque ad captam a Turcis Cpolin, tertio eos quorum aetas incerta et obscura esset, quarto denique, mutato paullum consilio atque amplificato, de nonnullis eorum, quos iam primo libro tractavisset, accuratius disputaret atque eos omnium temporum scriptores subiungeret, qui antea se non obtulissent. Sed ipsum audiamus lib. IV. init. p. 427. ed. LB. sic de ea re loquentem: *exposui meliorem eorum partem, quos historicum tractasse argumentum comperissem. sed cum primum hunc auspicarer laborem, carptim quidem de illis aliquid dicere statueram, qui ante Herodotum vixissent, historicorum quos habemus antiquissimum, de iis autem accuratius tractare animus erat, qui postea floruerunt, nec de omnibus tamen, sed istis duntaxat quorum opera si non omnia, at aliqua ad nos pervenissent vel luculenta saltem fragmenta doctorum virorum industria collecta superessent. sed postquam provehi paullum coeperam, consultius iudicavi, si nec eos praeterirem omnino, quos penitus nobis temporum invidisset iniuria. quare mox longe plurimos adiunxi, quorum praeter nuda nomina et operum titulos nihil nobis reliquum foret. sed ne tum quidem nimis*

anxie hoc studui, ne quem omitterem alicubi lectum mihi aut observatum. nam reminisci omnium aut cuncta quae aliquando notassem lustrare per occupationes graves non licebat, et eo me solabar, quod extremo de iis loco agi a me posset, qui se antea minime obtulissent. hoc animo non omnino segniter progressus sum in iis contexendis, quae attuli tribus superioribus libris. nunc reliquum quod occurrit pertexam, ac prius dicam paullo curatius de iis qui Herodoto superiores vel pares fuerunt, exinde eorum qui post Herodotum fuerunt non paucos referam antea indictos mihi. Item eiusd. lib. part. alt. p. 495. *sperabam hic saltem abrumpere mihi licere historiam graecorum historicorum, aetatem quorum scirem. ea, ut video, opinio me fefellit. multi adeo, dum praelum superioribus ferveret, sese obtulere, partim vetera meditanti, partim nunc hosce nunc illos versanti scriptores, prout otium permitteret. quare si grave non duxi, eos memoriae meae caussa adnotare, confido nec molestum fore aliis, inspicere hanc etiam partem, quae et ipsa consummatiorem reddet laborem solius publici boni amore a me susceptum.* Huc accedunt quae Addendis p. 525. auctor praemisit: *quae altera libri quarti parte, videlicet capite XX. ac deinceps, memoravi, ea sunt de historicis antea a me praeteritis. dum vero sum in iis concinnandis, iuvit subinde, ne tot occupationibus distentus reponerem quae prius monuissem, recolligere eorum memoriam, quae praecesserant. in hoc non omnino indiligenter incumbenti compluria se obtulerunt, non quidem de historicis indictis (quales tamen superesse scio non paucos), sed indicta de scriptoribus iis quos dixissem. his aliquem hic locum dare visum fuit, non quasi operae eum facturum existimem, qui labore legendi interrupto semper a prioribus huc recurrat (quod plus molestiae afferret quam fructus, cum non pauca sint hic, quae nullo damno praeteriri potuissent), sed tum demum ut hoc faciat, ubi priora non satisfecerint. simul eo spectavi, ut si quis me humanitus aliquid passo recudere nostra volet, parata hic reperiat, quae suis si inserantur locis editionem reddant commendabilem magis. habes instituti mei rationem; nunc referam quae prius addita maluissem.* His satis, opinor, excusatur audacia mea; feci quod sine dubio Vossius quoque fecisset, si ipsi sua iterum edere licuisset; non modo addenda, verum etiam quae libro quarto continentur

suo quidque loco inserui, ita ut uno tenore nunc atque ordine totum opus decurrat nec tribus quattuorve locis diversis evolvendis, ut ait Vossius, labor legendi interrumpatur. Simul fieri non potuit quin hic illic ad restituendum sententiarum ordinem quaedam a me adiicerentur, quae tamen sunt paucissima et tanquam aliena uncis inclusa. Eadem de caussa non dubitavi etiam indictos Vossio historicos — quales superesse confisus est non paucos et ego quoque nonnullos superesse confido*) — in ipsum textum recipere, ut uno adspectu complecti possent lectores quotquot historiae scriptores Graecia progenerasset.

Deinde operam dedi, ut correctius aliquanto et emendatius opus prodiret. Non diffiteamur enim, Vossium haud ab omni errore liberum fuisse. Scilicet eo vixit tempore, quo vix coepti sunt veteres scriptores arte critica persanari. Quanquam autem in hocce genere eruditionis ipse diu multumque versatus est adeoque praeclara multa et egregia praestitit (vid. indic. nostr. s. v. *emendantur*), fieri tamen non potuit quin essent quae diligentiam eius effugerent, itaque non miremur nonnulla ei excidisse, quae nunc demum plerisque omnium bibliothecarum libris manu scriptis diligenter excussis pro vitiosis haberi non tam gloriae nobis ducimus quam gratulamur. Iam haec vitia

---

*) Iam nunc libro primo omissi sese offerunt hi: *p.* 68. *ed. nostr.* post Ephorum Philiscus Milesius, qui scripsit vitam Lycurgi oratoris (non Lysiae, ut ait *Göller*. d. sit. Syrac. p. 115. coll. *Hölscheri* fragm. Lys. prooem. p. I.) sec. Olympiod. ad Plat. Gorg. ap. Lambec. comm. bibl. Caes. VII. p. 127. *P.* 71. *cap.* 8. *extr.* Philippus Opuntius, Platonis discipulus sec. Diog. Laert. III. 37. et 46, scripsit *περὶ Λοκρῶν τῶν Ὀπουντίων*, quem librum laudat Suidas v. *φιλόσοφος*, ubi *Φίλιππος ὁ Ὀπούντιος* pro ipso lemmatis titulo *φιλόσοφος* rescribere iubet *Reinesius*; sed idem in suppl. p. 34. hanc esse dicit emendationem *Vossii* d. sc. math. c. 26. et 62. *P.* 109. *cap.* 11. *extr.* Demodamas, Seleuci et Antiochi dux, quem in Asiae regionibus describendis maxime sequi se profitetur Plin. h. n. VI. 16. Quod ibi libri habent *Demonas* v. *Demonax*, correxit Salmas. ad Solin. p. 985. et Harduin. ex Solin. c. 49. Adhaec Steph. v. *Ἄντισσα* dicit Demodamantem Milesium meminisse Antissae Indicae, qui haud dubie est Milesius sive Halicarnassensis, cuius librum *περὶ Ἁλικαρνασσοῦ* commemorat Athen. XV. p. 682. E. *P.* 120. *cap.* 12. *extr.* Antander, regis Agathoclis frater, qui ut *συγγραφεύς* laudatur ap. Diod. Sic. exc. lib. XXI. 12. p. 492. *P.* 163. *cap.* 18. *extr.* Mnesiptolemus *ὁ ἱστοριογράφος ὁ παρὰ Ἀντιόχῳ τῷ προσαγορευθέντι μεγάλῳ πλεῖστον ἰσχύσας*, ut ait Athen. XV. p. 697. D. qui et X. p. 432. B. eius historias commemorat.

meum esse duxi quantum fieri posset corrigere. Sed habet haec res multum difficultatis. Quippe multa eorum cum ipso textu ita coaluerunt, ut nisi confusa aut disiuncta auctoris argumentatione ac vi discerpto tenore sententiarum emendari plane nequeant. Haec igitur in adnotationibus corrigenda erant. Verum dici vix potest, quantum taedii paret, repetere errorem ac simul refutare. Itaque in reliquis erroribus tollendis eam rationem sequutus sum, ut aut tacitus corrigerem (quod genus est levissimum atque ad vitia typothetarum proxime accedit), aut plane omitterem quae falsa esse certo scirem. Non vereor ne manes viri praestantissimi propterea mihi succenseant: nostrae vero aetatis homines malevolos me arrogantiae atque impietatis certatim accusaturos esse non minus confido quam benevolos lectores mihi acturos esse gratias, quod satis multos Vossii errores delere quam propagare et ex eorum emendatione vanam gloriolam captare multo maluerim. Sed ne quid desiderent, qui scire cupiunt quousque audaciae processerim, indicem locorum omissorum hic subiiciam. Atque in primis duobus libris quidem perpauca a me oppressa sunt; quippe sensim audacia crevit.

Delevi igitur lib. I. p. 139. ed. LB. quod scriptum erat de Herodici libro *περὶ παρασίτων* ex Athen. VI. p. 234. C, quem Polemonis potius esse ex emendata huius loci interpunctione intelligitur; p. 149. de Apollonio Logistico ex Diog. Laert. I. 1, 25. et VIII. 1, 12, qui est Apollodorus, ut ipse Vossius lib. III. p. 327. recte monet; p. 471. (qui locus inserendus erat p. 162. ed. nostr.) de Dionysio Halicarnassensi, qui tempore Ptolemaei Epiphanis et Philometoris vixerit, quam in rem afferuntur verba Polybii lib. XIV; sed nescio quo errore Polybium laudavit pro Strabone; apud hunc enim XIV. p. 656. ea verba leguntur, ita ut auctor antiquitatis romanae intelligendus sit. Ceterum eadem Polybii et Strabonis confusio est lib. III. s. v. *Hypsicrates* et *Maeandrius*. Lib. II. p. 236. delevi quae scripta erant de Philostrato auctore libri *περὶ Κύπρου* ex Tzetz. ad Lycophr. 447; qui potius est Philostephanus. Quae praeterea omissa sunt, nullius sunt momenti et in adnotationibus indicantur.

Multo liberius egi in libro tertio: hic tota lemmata exciderunt haec: Alcmaeon, qui non est historiae scriptor; nam ap. Plut. Sol. c. 11. *ἐν τοῖς τῶν Δελφῶν ὑπομνήμασιν Ἀλκμαίων*

— στρατηγὸς ἀναγέγραπται. Arignote, scripsit τὰ περὶ Διονύσου, non περὶ Διονυσίου, licet sic etiam legatur in edit. noviss. Clem. Alex. str. IV. p. 224. Apollonides ὁ Κηφεύς, qui idem est ac Nicenus. Calatianus, qui est Demetrius Calatianus, ut ipse Vossius intellexit. Callipidas, qui nullus est; namque sic Strab. XII. p. 550. τοὺς δὲ Σκύθας Ἀλαζώνας φάσκοντες — καὶ Καλλιπίδας καὶ ἄλλα ὀνόματα. Camon, qui idem est ac Scamon. Cimon, qui non est historicus, sed pictor ap. Arrian. exp. Alex. VII. 13, 6. Cleoxenus et Democlitus, qui non egere περὶ Περσῶν, sed περὶ πυρσῶν teste Polyb. X. 45. et Suida. Damas, qui est Damascius. Demarchus ap. Schol. Arist. av. 1403, qui est Dicaearchus. Dionysius Musonii f., de quo iam dictum lib. II. cap. 3. p. 218. Dionysius Persicus, qui nullus est; nam ap. Cic. d. div. I. 23. legitur nunc: *ex Dinonis Persicis.* Euphorus, qui non est ab Ephoro diversus. Euripus ap. Harpocr. v. Ἰσαῖος, qui idem est atque Hermippus. Eustathius Syrus, quem eundem esse cum Epiphaniensi ipse Vossius recte monet in Add. p. 545. Heracleotes ap. Schol. Arist. av. 874, qui est Nymphis, non Herodorus, ut censuit Ionsius scr. hist. phil. I. 2, 4. Sub voc. Hierocles locus Athenaei XIV. p. 646, quae Iatroclis verba sunt. Leucus ap. Porph. vit. Pyth. c. 5, ubi Λύκος reponendum esse cum Meursio ipse Vossius dixerat lib. I. c. 12. p. 75. Manuel Malaxus, qui idem est cum eo quem sub falso nomine Ioannis Malaxae proposuerat auctor lib. II. extr. Marcianus Smyrnaeus ap. Plin. h. n. XXVIII. 4, qui Marcion est. Michael Sicidotes sive potius Syciditа, qui idem est ac Michael Glycas. Polyhistor, qui non ab ipso Plinio in ind. lib. XIII, sed a librariis ab Alexandro distinctus est. Saeus ap. Athen. IV. p. 141. B, ubi Sphaerus recte repositum est, licet et Persaeus scribi possit, ut arbitratur Ionsius scr. hist. phil. I. 2, 2. et Reinesius in supplementis, qui et sic in cod. Pal. scriptum esse dicit. Saon ap. Dion. Halic. d. comp. verb. c. 4, qui est Psaon. Sosimus ap. Athen. XIV. p. 635. F, qui est Sosibius. Sozimus Priscus ap. Niceph. Call. hist. eccl. prooem., ubi rectius duo distinguuntur, Zosimus et Priscus.

Praeterea alia quaedam omisi, non quasi falsa essent, sed propter molestam eiusdem rei repetitionem: qua in re sic insti-

tui, ut quae diversis locis de iisdem scriptoribus dicta essent in unum coniungerem. Itaque coaluerunt quae scripsit auctor de Andronico Alypio p. 322. et 503, de Ariaetha p. 331. et 333 (sub falso nomine Aristhi), de Clitodemo p. 344. (sub falso nomine Clidemi) et 345, de Cratero p. 347. et 462, de Cratore p. 230. et 481, de Demetrio Byzantio p. 352. et 467, de Diodoro Periegete p. 356. et 512, de Isidoro Characeno p. 381. et 465, de Melisseo p. 385. et 518, de Nicephoro p. 286. et 288, de Nicephoro diacono p. 392. et 521, de Niceta Paphlagone p. 289. et 392, de Polyaeno Atheniensi p. 404. et 522.

Deinde alia transponendo in rectum ordinem restitui, ut Demostratum pro Damostrato p. 351, Hegesidemum pro Egesidemo p. 362, Gorgonem pro Georgio p. 368.

Denique omittenda item putavi argumenta singulis capitibus praefixa verborumque graecorum latinam versionem, quippe nostrae aetatis studiorum rationi non amplius convenientem. Atque ita factum est, ut, licet meae haud paucae accedant adnotationes, haec tamen editio non modo excedat, sed ne assequatur quidem veteris ambitum.

Restat, ut de his ipsis adnotationibus — nolo enim de emendata interpunctione deque locis veterum scriptorum accuratius indicatis, labore omnium longe molestissimo, gloriari — paucis dicam. Scilicet ex quo Vossius scripsit, mirum quantum in hocce genere litterarum viri docti praestiterunt. Quare hoc Vossii libro denuo edendo vix operae pretium me facturum esse existimavi, nisi simul adiicerem ea quae post illum aut nova reperta essent, aut dispersis quibus cooperta erant tenebris illustrata, correcta atque explanata. Cum autem longe maior pars operis Vossiani versetur in indicandis locis eis quibus ipsorum scriptorum reliquiae continentur, meum quoque esse duxi, eiusmodi locos, qui auctoris diligentiam effugissent, quotquot mihi noti essent omnes ad instar supplementi adscribere, ut, quibus propositum esset in hunc vel illum scriptorem accuratius inquirere, si non omnia, at plurima certe et gravissima, quae ad eum illustrandum aliquid conferrent, in unum coniuncta haberent. Hoc in supplemento componendo summo mihi usui fuerunt fragmentorum collectiones; quae si exscribere ausus sum (quod tamen nunquam factum est nisi adscriptis auctorum

nominibus), id facere propterea non dubitavi, quod, etsi iam est aliquid, fontes indicasse ex quibus peti aliquid possit, in tanta tamen librorum evolvendorum multitudine tantaque eorundem, qua solent philologi laborare, penuria idem illud esset ac si quis fame sitique in deserto morienti de vino mero et pane candido narraret. Ac vellem nunc ubique hoc fecissem; non feci enim, ubi nimis magnus fragmentorum numerus esse videbatur, ut in Theopompo, Ephoro et aliis quibusdam, quippe metuens ne nimis libri moles excresceret. Deinde non minus ad hoc opus absolvendum contulerunt thesauri bibliothecae Paullinae et qui ei praefectus est E. G. Gersdorfii amicissimi liberalitas eique adiunctorum D. I. H. Goldhornii et C. F. Stegmanni vv. cll. librorum undecunque conquirendorum et apportandorum indefessum studium; quibus non possum facere quin gratias hic agam meritas debitasque. Sed vel sic non dubium est quin multa inscius et invitus praetermiserim: quaedam enim in nostris bibliothecis adhuc frustra quaeruntur, alia vel dedita opera invenire non potui, longe plura in molestissimo ex diversissimis cuiusque temporis ac generis scriptoribus locos pene innumerabilis colligendi labore effugerunt*). At sunt etiam

---

*) Iam nunc quae addenda sunt haec habeo. *P. 7. ed. nostr.* Epimenides ὁ τὰ Κρητικὰ ἱστορῶν Eudoc. viol. p. 30. coll. p. 151. et Diod. Sic. V. 80. *P.* 20. *v.* 6. ἀρχαιολογικῶν ex auctoritate Eudociae p. 245. corrigit Bast. comm. palaeogr. p. 754. *P.* 21. *adn.* 63. delenda est. Vid. O. Mülleri Dor. t. II. p. 135. *P.* 44. *adn.* 13. Schol. Hom. Iliad. λ, 636. ο, 193. φ, 76. *P.* 48. *adn.* 8. C. H. Volckmar d. Xenoph. Hellenicis comm. hist. cr. Gotting. 1837. 4. *P.* 53. *adn.* 22. Jacobs. verm. Schr. t. VI. nr. 3. *P.* 62. *adn.* 15. C. Theiss Theop. fragm. d. Philippi indole et moribus, Nordhus. 1837. *P.* 69. *et* 161. Simonides est potius Timonides atque corrigendus Diogenes ex Plut. Dion. c. 31. et 35. *P.* 74. *adn.* 22. Schol. Eur. Hec. 892. *P.* 83. *adn.* 52. Zenob. prov. IV. p. 107. VI. p. 158. *Ibid. adn.* 54. Utramque lectionem sollicitavit Toup. emend. in Suid. t. II. p. 227, atque correxit περὶ ᾠῶν. *P.* 84. *adn.* 56. Πλάτωνος ἐγκώμιον Diog. Laert. III. 2, Γεργίθιος Athen. VI. p. 255 sqq., περὶ ὕπνου Joseph. t. II. p. 454. *P.* 85. v. 2. Φανίας ὁ Ἐφέσιος item legitur in Crameri anecd. t. II. p. 455. *P.* 112. *v.* 34. Δ. ἐν πολιορκητικοῖς laudatur ab Eust. ad Il. 2, 581. p. 294. Idem fortasse quem affert Schol. Il. 13, 218. et qui Δαίδακος ὁ Πλατωνικός appellatur ap. Diog. Laert. I. 30. *P.* 124. Cineas laudatur ap. Diod. fragm. lib. XXII. ap. Mai. scr. vett. nov. coll. t. II. p. 46. et ap. Dion. Cass. exc. ad a. u. 475. ib. p. 173 sq. et 538. *P.* 129. *v.* 22. Ad librum περὶ εὑρημάτων pertinet Hesych. v. Θριπόβρωτος. *Ibid. adn.* 11. Herod. d. monosyll. p. 11. et 42. *P.* 144.

quae sciens ac volens praeterierim. Scilicet vix omnia unus complecti potest, neque aequalis sunt omnia momenti atque gravitatis. Itaque accuratius quam reliqua tempora eam partem antiquitatis persequutus sum, quam classicam vulgo dicunt; intactam fere reliqui sacram historiam, a cuius studio atque cognitione procul me abesse libere confiteor. Satis ibi erat, ne nihil fecisse viderer, Fabricium laudare.

Denique nominandi ii sunt qui iam pridem ad eundem laborem accesserunt. Prodierunt *Bernardi a Mallincrot*, decani Monasteriensis et electi coadiutoris Mindensis, paralipomenon de historicis graecis centuriae circiter quinque cum eiusdem

---

adn. 22. Timachidas laudatur ab Hesych. v. *πυριβρεμέτας*, sed etiam Timarchus ut glossographus ab eod. v. *ἀμυστίς*. *P.* 159. *v. ult.* Ad hunc librum refertur Festus v. Romam a Lobeck. Aglaoph. t. II. p. 1206. *P.* 160. Polemo Euegeti f. (non *Euergeti*, qui error oculos corrigentis effugit *p.* 159. *v.* 5.) *ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ* laudatur a Schol. Aristid. p. 105. Fr. Adde locis laudatis Schol. Eur. Hipp. 230. Or. 1632, Eust. ad Il. 2, 308. p. 228. Steph. v. *Κραστός*. Reliqua supplebit *L. Prellerus* v. cl. in commentatione de Polemone propediem edenda. *P.* 161. *adn.* 30. delenda est; locus enim Strabonis est p. 396; ego vero nescio quo pacto tum putabam, Iliensem ab Atheniensi velle distinguere Vossium; scilicet non Iliensem, sed Periegetam Polemonem Strabo nominat. *P.* 168. *adn.* 11. Non debebam sequi Niebuhrium de Vossio patre maligne iudicantem, kl. Schr. p. 111. Quanti enim Salmasium fecerit Vossius ipse saepe numero libere professus est: vid. nostri operis p. 237. 264. 286. 333. 377. et Vossii epist. t. V. ed. Amst. p. 31. 94. 103. 270. 278. 279. 338. 345. 351. al. *P.* 172. *v.* 13. Ap. Eudociam p. 388. confunditur cum Lampsaceno s. Physico, sed locus corruptus esse videtur. Adde C. Nauwerck d. Strat. Lamps. philos. disquis. Berol. 1836. 8. *P.* 176. *adn.* 5. A. *ἐν τῇ περὶ γῆς β'*, Const. Porph. d. admin. imp. c. 23. p. 76. ed Bandur. *P.* 179. *adn.* 16. Herod. d. monosyll. p. 13, Schol. Aesch. Pers. 742. *P.* 186. *adn.* 9. Marc. peripl. p. 1. 6. 35. 37. 46. 63. 64. 65. 66, Anon. peripl. pont. Eux. p. 10, Const. Porph. them. I. 17, d. admin. imp. c. 23. p. 76. 77. *P.* 189. *adn.* 29. Const. them. II. 5. *P.* 209. *adn.* 3. *Π. ἐν Λευκαδίαις*, Const. d. adm. imp. c. 23. p. 77. *P.* 211. *v.* 8. Aristocles *ἐν β' παραδόξων* laudatur ab Arsen. p. 385, sed idem Aristoteles appellatur Apostol. prov. XIV. 70. *P.* 214. *adn.* 1. C. I. Weismann d. Dion. Halic. vita et scriptis, Rintel. 1837. 4. *P.* 220. *v.* 9. Iuba *α' Λιβυκῶν*, Herod. d. monosyll. p. 13, et fortasse etiam p. 11; vid. Dind. praef. p. IX. *P.* 256. *v.* 7. Apud Steph. sic est distinguendum: *ὡς Φαβωρῖνος. περὶ — εἴρηται.* Adde Const. Porph. them. II. 12. *P.* 260. *v.* 37. Locus Aeliani est in var. hist. II. 33. *P.* 274. *v.* 24. Stephani locus ex cod. Vratisl. sic scribendus est: *Πτολεμαῖος ἐν γεωγραφικοῖς ἐν πέμπτῳ βιβλίῳ ἐν ταῖς Ἀραβικαῖς τῆς εὐδαίμονος. Οὐράνιος δ' ἐν τοῖς Ἀραβικοῖς· ἀξιόπιστος δ' ἀνὴρ περὶ τὰ τοιαῦτα, κτλ.*

auctoris libro de summo hominis bono in huius vitae miseria, Colon. Agripp. 1656. Quas quod iterum edi curavit vir solidioris doctrinae *Jo. Alb. Fabricius* in supplementis et observationibus ad Vossium de historicis graecis et latinis, Hamburg. 1709. 8, satis mirari nequeo. Namque ille non modo prima libri Vossiani editione usus est, ita ut multos ut novos afferret scriptores quos iam dudum in altera editione auctor adduxerat, sed etiam cuiusvis generis scriptores promiscue accumulavit tantumque ab interiore historiae cognitione abfuit, ut vera monstra historicorum nonnunquam progeneraret. Itaque non vereor ne iacturam eo litterae fecerint, quod in lucem non prodiit altera pars derelictorum Mallincrotii, quae continebat adnotationes ad historicos graecos a Vossio recensitos, quamque tum iam ante biennium ad prelum paratam se habuisse ipse scribit s. fin. paralip. p. 191. ed. Fabr. Maiorem multo sine dubio iacturam fecimus deperditis supplementis viri in hoc genere litterarum versatissimi, *Thomae Reinesii.* Haec olim exstitisse intellexi primum ex Fabricii praef. ad suppl. et obss. ad Voss. p. VI. Deinde certior factus sum ab ipso Reinesio. Sic enim scribit a. 1640. in epist. XV. ad Casp. Hofmannum p. 33. *dum in historicis graecis digerendis versor et cuivis aetatem, qua possum, adsigno suam (sunt enim circa eas errores multi), subinde poetae, grammatici, philosophi, astrologi, cum quibus vixere, se offerunt,* et clarius in epist. XVI. eodem anno ad eundem scripta p. 34. *adparo iam supplementum librorum IV historicorum graecorum G. I. Vossii, prof. Lugd. Bat., seu verius commentarium ad istos libros, qui et omissa suppleat et ἀγνοήματα indicet.* Neque ab incepto destitit; scribit enim a. 1657. in epist. ad Io. Vorstium XXI. p. 49. *supplementum historicorum graecorum Vossii in Belgio ut edatur curaturus est ampl. Gronovius.* Eiusdem rei testes Io. And. Bosium in ep. XC. ad Reinesium (a. 1656) p. 347. et Io. Chr. Bar. a Boyneburg ep. XX. ad Io. Conr. Dietericum (a. 1649) p. 92. adducit Io. Mollerus in adn. ad Morhofii polyhist. t. III. lib. IV. p. 509. Prorsus iam desperans de illo commentario incidi tandem in Ch. Gf. Mülleri, scholae Cizensis olim rectoris, editionem scholiorum Tzetzae ad Lycophronem, ibique locis compluribus (velut t. II. p. 749. t. III. p. 159. et 162.) vidi laudari *Reinesium in Voss. de*

hist. graecis sive *in notis adscriptis*. Statim intellexi quid hoc rei esset. Itaque litterás dedi ad virum summe venerandum Theoph. Kiesslingium atque rogavi, ut mitteret, si quid Reinesianorum, ut suspicabar, esset in bibliotheca Cizensi, quod ad Vossium pertineret. Neque me spes frustrata est. Misit enim ille eximia qua est erga omnes benevolentia atque liberalitate exemplar Reinesianum, in quo uno volumine continentur Vossii ars historica atque libri de historicis graecis et latinis. Quod cum accepissem, extemplo graecos historicos evolvens obstupui adspectu ingentis adnotationum manu Reinesii adscriptarum copiae. Ac primum quidem persuasum habui, hunc esse promissum illum ac post omissum commentarium. Sed mox hanc spem abieci, cum ex ipsis adnotationibus intelligerem, rudem esse indigestamque molem ab ipso auctore sine dubio in futurum usum raptim et prout occasio ferret collectam atque ad marginem adiectam. Auxit hanc suspicionem diversicolor scriptura, confirmavit autem schedula singularis apposita ad pag. 84. ed. Vossii, in qua quas ad marginem Vossianam Reinesius propria manu adscripserat adnotationes ab alia eaque Reinesiana multo elegantiore manu rescriptae et iterum a Reinesio correctae et amplificatae sunt. Res haec est. Circa a. 1640. coepit Reinesius in historicis graecis digerendis apparandoque supplemento sive commentario ad libros Vossii versari: congessit igitur undecunque quae ad hunc finem exsequendum accommodata essent et ad marginem exemplaris sui adscripsit; quod ipsum quoniam operis exprimendum tradi non potuit (manus enim Reinesii etsi non plane invenusta est, haud indocto tamen lectore indiget), alium istas adnotationes pulcriore manu describere atque in iustum ordinem redigere iussit, ipse vero postea corrigendo, delendo, addendo ultimam manum operi imposuit. Hinc illa schedula singularis, quae, quoniam nimis multa corrigenda suaque manu adscribenda auctor habuit, rescribenda erat atque ita ab isto apographo remota et forte fortuna in hoc libri Vossiani exemplar illata est. Iam ipsum illud apographum, nisi mea me fallit opinio, circa a. 1657. Gronovio (patri, Ioanni Friderico, qui mortuus est a. 1671.) edendum misit Reinesius; verum lucem non adspexit, latetque etiamnunc fortasse in aliqua bibliothecarum Belgicarum.

Ad ipsa supplementa Reinesiana quae habemus quod atti-

net, sunt ea tanto viro minime indigna quidem, sed ad huius libri institutum parum tamen idonea. Scilicet Reinesius quoque usus est prima libri Vossiani editione, itaque fieri non potuit quin multa tanquam nova proferret, quae in secunda item inveniuntur. Deinde ambitum operis nimis iam ample a Vossio constitutum magis etiam praeter necessitatem eo amplificavit, quod praeter historicos cuiusvis generis scriptores, si qui eiusdem nominis exstarent (quin etiam saepe numero ne nomine affines quidem), grammaticos, philosophos, astrologos, alios in ordinem recepit, quo factum est, ut, qui de homonymis scribere voluerit, multum hac ex congerie lucrari possit, qui de historiae scriptoribus non item. Accedit quod in exemplar Reinesianum demum incidi, cum libri duo priores iam dudum typographo traditi atque iam dimidia pars secundi typis expressa esset, ita ut in tertio tantum expoliendo (nam eum quoque iam absolveram) eo uti liceret. Qua in re religioni habui omittere quae a me praeterita scitu tamen digna essent, aut mihi arrogare quae Reinesio deberem; itaque quae hinc excerpsi, ex litterarum saepe numero evanidis ductibus molestissimo interdum labore eruta, adscripsi addito auctoris nomine. Omisi autem quae ad nostram rem minime pertinerent omnia, omisi etiam scriptores nonnullos semel tantum memoratos et tanquam historicos a Reinesio productos, quos tamen historiae scriptores esse demonstrari non posse videretur, uti Hegestratum Ephesium ap. Schol. Apoll. II. 399, Menophanem ap. Phot. bibl. cod. CLXXVI, Minyam ap. Diog. Laert. I. 1, 28, Mnasigitonem ap. Plut. quaestt. gr. c. 19, Theolytum ap. Schol. Apoll. I. 623, atque alios; quanquam vereor ut in hac re mihi constiterim. Ex additamentis ad duos priores libros possem quidem quaedam excerpere, quae forte omiserim; sed haec non tanti sunt momenti, ut plus adhuc temporis et operae impendam in hoc negotium, quod dici vix potest quantam habeat molestiam.

Finem faciam praefandi, cum dixero de variis libri Vossiani de historicis graecis editionibus. Ac primum prodiit Lugduni Batavorum ap. Io. Maire 1624. pp. 467. 4. Novam editionem paravit auctor a. 1648, ut patet cum ex multis locis Addendorum (uti p. 537. 539. 540. 541. al.), tum ex lib. I. cap. 19. p. 167. ed. nostr., ubi dicit, a filio Isaaco Scylacem editum esse

ante novennium; prodiit ille autem a. 1639. Sed ipse edere non potuit, quippe a. 1649. vita defunctus. Sed cum nihil deesset praeter praefationem, filius autem Isaacus procul abesset, ipse librarius, Io. Maire, emisit cum Isaaci dedicatione hanc editionem priore emendatiorem et multis partibus auctiorem LB. 1651. pp. 549. 4. Atque haec est fundamentum nostrae editionis. Denuo ea subtractis exemplaribus eruditorum desiderio restituta est et ad verbum repetita, servatis etiam vitiis typothetarum, immo novis adiectis, Francofurti ad Moenum 1677. 4, denique aliquanto correctior atque additamentis Vossianis in ipsum textum receptis in Vossii opp. tom. V. Amstelod. 1699. f. Huius ut et secundae editionis paginam in margine adscripsi, excepto libro tertio, ubi Lugduno-Batavae paginam sufficere existimavi, quia scriptores ibi ex ordine litterarum positi sunt et numeros nimis accumulare nolui. Ego vero num effecerim quod volui, alii iudicent. Scio equidem fore multos qui clamitent, non Vossium resuscitandum, sed alium de ea re ac meliorem librum scribendum mihi fuisse. Verum hi ipsi scribant, si possunt; si non possunt, taceant atque, donec erit qui possit ac velit, hac nostra opera fruantur.

Scribeb. Lipsiae d. 28. m. Dec. a. MDCCCXXXVII.

PRAEFATIO AUCTORIS.

ILLUSTRISSIMIS AC POTENTISSIMIS DOMINIS
ORDINIBUS HOLLANDIAE ET WEST-FRISIAE
GERARDUS IOANNES VOSSIUS
DICAT SACRATQUE.

Illustrissimi ac potentissimi domini. Quemadmodum nihil homine libero indignius videtur quam si gesta suae aetatis aut gentis ignoret, ita nec fuerit ei gloriosius aut conducibilius quicquam, quam si inclytis quibusque in nationibus observarit res ab aetate sua maxime remotas. Hac cum parte sapientia Graecorum tantopere licet celebrata Solonis adhuc temporibus claudicaret, eos propterea Aegyptius sacerdos semper pueros esse aiebat. Sed quos tum ille pueritiae arguebat, hi progrediente aetate evaserunt, ut similiter loquar, grandaevi senes. Nam multi postea ea in gente fugitivam antiquitatem revocarunt, longeque in illa plures singulis fuere aetatibus, qui res proderent sui temporis; eae autem etsi, cum in litteras referrentur, in recenti hominum memoria essent, nunc nihilo minus post elapsa tot saecula merito inter veteres censentur. Nec illi duntaxat, quibus in Graecia nasci obtigisset, sed etiam quos isti pro fastu insito barbaros dixere, sermone Graecorum res gentis suae condiderunt. Fecere hoc Assyrii, fecere Aegyptii, Afri quoque aliaeque nationes plurimae. Itaque nec facile est invenire gentem ullam, cuius non graece res traditae sint. Quamquam vero magna satis ea laus est, tamen habent quoque altero nomine quo se iactent historici graeci. Quantum enim vetustate antistent romanis, argumento illud erit, quod Ant-

ochus Syracusanus et tot alii, qui ipsas res Italas primi consignarunt, non latine scripserunt, sed graece. Utroque horum impulsus historiam de historicis scripturus ab Graecis auspicandum duxi. Nec qui cum eloquentiae studio doctrinam temporum in academia vestra profiterer hanc de florentissimis tot scriptoribus provinciam a munere meo alienam iudicavi. Sciebam enim illa, quae de veterum temporibus feruntur, non ulterius fidem mereri quam de iis traditum esset ab historicis antiquis. Et fatebuntur omnes, non certius modo, sed suavius etiam cuncta hauriri ex fontibus vetustatis. Iccirco ut eos ducerem ad fontes, qui vel me audire vel legere nostra haud gravantur, exponere operae pretium existimavi, quod argumentum quisque ex historicis graecis tractasset: de aetate etiam in longe plurimis indicium feci, subinde quoque iudicium tuli de fide ac stilo. Etsi autem primitus afferre illos solum animus erat, quorum monumenta nobis iniuria temporum minime invidisset, postea tamen satius arbitrabar, si nec omnino caeteros praeterirem, partim quia scriptoribus vetustis non parum lucis ex eorum notitia accedere posse videretur, partim quoniam censerem, non penitus periisse illos, quorum fidem iuniores priscis in rebus se fateantur sequi; siquidem ut parentes dicuntur vivere in liberis, sic illi quodam modo supersunt in iis a quibus rerum veterum toties laudantur auctores. Qualiscunque autem fuerit opera haec nostra, vobis eam, illustres ac praepotentes dd. ordines, offerre ac dicare ausus fui. Nempe iam diu est, quod cura haec me anxie sollicitat, qua ratione tandem pro tot tantisque erga me beneficiis vestris grati ullum animi symbolum consecrare vobis possim. Sed de paupere penu nihil occurrebat aliud quam de litteris nostris. Proxima igitur cura fuit, ut de his saltem promerem aliquid, sed eiusmodi quod non plane alienum a vobis videretur, qui dei optimi maximi nomine nobili Hollandiae et West-Frisiae genti auctoritate ac consilio vestro praeessetis. Nimirum par esse credebam, imitari hac parte exemplum nationum, quae si religiose officium testari vellent, sedulo attendere solent, quid cuique deorum suorum conveniret. Hinc albas superis victimas, inferis nigras destinabant, iidem Marti equo, Iunoni agno, Isidi ansere, Aesculapio gallo, Veiovi capra, alii aliter pro credita cuiusque potestate sacra faciebant. Similiter agendum mihi in

hoc tempore putavi. Litterarium autem nihil convenientius videbam augusto nomini vestro quam quod vel principum populorumque res gestas contineret, vel saltem de iis tractaret qui istas in commentaria retulissent. Nam, ut prudentissimi senatoris M. Tullii verbis utar, *unde facilius quam ex annalium monumentis aut res bellica aut omnis reip. disciplina cognoscetur?* Itaque laudatus princeps Alexander Severus, ut de eo Lampridius testatur, *si de re militari tractaret, maxime eos adhibebat qui historiam norant, requirens quid in talibus caussis, quales in disceptatione versabantur, veteres imperatores vel romani vel exterarum gentium fecissent.* Etiam L. Lucullus (malo iterum disertissimum Ciceronem quam me balbutientem audiatis) *ad Mithridaticum bellum missus a senatu, cum totum iter et navigationem consumpsisset partim in percunctando a peritis partim in rebus gestis legendis, in Asiam factus imperator venit, cum esset Roma profectus rei militaris rudis. Tantus* autem *imperator in omni genere belli fuit, proeliis, oppugnationibus, navalibus pugnis totiusque belli instrumento et apparatu, ut ille rex post Alexandrum maximus* Mithridates *hunc a se maiorem ducem cognitum quam quemquam eorum quos legisset fateretur.* De illis igitur scriptoribus, quibus legendis Lucullus tantus belli dux evasit, loquimur his in libris: ut argumento quidem ingrati vobis esse non possint, quibus quicquid pene otii a reip. cura superest, hoc historicis tanquam optimis prudentiae tum togatae tum militaris doctoribus transmittere est moris. Et quomodo, qui res tantas ipsi gessistis, non eos ametis, quorum proprium est res gestas posteris prodere? Absque enim historicis esset antiquis, nesciret terrarum orbis veterum Batavorum virtutem: absque historicis esset recentibus, vix pronepotes vestri cognoscerent, quae his quinquaginta et quod excurrit annis adversus potentissimum Hispaniarum regem fortiter et feliciter gessistis, armis etiam ultra Indias prolatis et porro quoque, ita auguror, promovendis. Quocirca, illustrissimi ac potentissimi domini, historicorum atque adeo litteratorum omnium Maecenates, lubentibus accipite animis litterarium hoc de historicis opus, exiguum, sed certum pignus pectoris vobis devotissimi, pu-

blico omnia commodo metientis vestraque ad exsequenda iussa paratissimi. Patriae patres, vivite aeternum felices atque augusti, domi quieti, foris fortes, civibus cari, hostibus formidabiles, cumque illustrissimo Arausoniensium principe et foederatis Belgicae gentibus plurimarum semper terrarum arbitri.

Lugd. Bat. anno MDCXXIII. idibus Septembris.

DEDICATIO EDITIONIS SECUNDAE.

SERENISSIMAE ET SAPIENTISSIMAE
CHRISTINAE.

Non dubito, serenissima regina, quin plerique, qui prolixum tuum erga me favorem et beneficentiam norunt, valde mirentur, nullum me hactenus grati animi signum ostendisse, cum tamen innumeri, quos nunquam obstrinxeris, in remotissimis etiam terrarum oris virtutes tuas uno ore laudent, celebrent et in coelum certatim evehant. Si vel insita quaedam ignavia vel aliud animi vitium tam diuturni esset caussa silentii, tantum abest ut delicti peterem veniam, ut ultro potius a te poenam criminis efflagitarem. Sed me quam longissime ab hac culpa abesse nemo potest ignorare, cui et mores mei et ingenii mensura fuerit cognita. Si nunquam praesens essem contemplatus ea quae totus de te terrarum orbis praedicat miracula, fidentius aliquanto exigente necessitate sermonem de te instituerem. Nunc vero cum videam, ea ipsa quae de te iactantur longe esse infra gloriam tuam, cum omnem prorsus famam virtute excesseris, eo sum redactus, divina et incomparabilis regina, ut neque loqui neque tacere de te possim. Vetat eximia illa erga me etiam immerentem benignitas, ut taceam; alterum vero et magnitudo tua et ingenii mei prohibet tenuitas. Sed tamen si unquam turpe fuerit aliis siluisse, cum loquendi urgeret necessitas, mihi longe fuerit turpissimum. Ingratus merito vel malignus habear, si destitutus ea dicendi facultate quae tantae convenit maiestati, non illa saltem proferam quae possim. Quod itaque te alloquar, non hoc facio fretus viribus aut ingenio meo; neque enim me mea fugit imbecillitas; sed saltem ut, si quod tacendo crimen incurrerim, illud omne loquendo diluam et

repellam. Nec tamen ideo silentium rumpo, ut laudes tuas aggrediar; faciant hoc ii qui vel sunt vel sibi videntur facundi et diserti: a me enim uti virtus illa, ita etiam altera ista procul abest vanitas: hoc saltem peto et obsecro, ut benigna et serena fronte munus quod offero suscipias, nec indigne feras, quod post tam longam moram aliena pro meis audeam exhibere. Quamvis, ut rectius loquar, tuum est, domina, non alienum id quod tibi consecro opus: tibi quippe vivens destinarat pater meus, tibi etiam moriens ultimis reliquit ceris. Sive tamen tuum sit sive non, accipiendo id facies tuum, eritque, ut opinor, non minus gratum quam si meum esset, immo etiam gratius, quoniam et melius. Argumentum operis quod adtinet, nec hoc spero adspernabere; continet enim aetatem et scripta eorum, quos tu libenter a mortalitate una cum suis monumentis, si per fata liceret, adsereres.

Vereor autem, domina, ne plus doloris quam voluptatis hic tibi adferat liber. Fieri enim non potest, ut non quam gravissime commovearis, si in tot veteris Graeciae lumina, tot praeclaros et inaestimabiles thesauros avaros illos tuos et insatiabiles conieceris oculos. Nudam quippe scriptorum famam, solos laborum titulos et quaedam quasi humanae sapientiae naufragia hic conspicies. Nihil hic Theopompi, nihil Timaei, nihil denique Ephori praeter nomen: periere omnes et, quod maxime dolendum, periere sine posteritate. Neque hoc ideo a me dicitur, quod inique de historicorum huius saeculi sentiam ingeniis, ut non illa etiam ea qua debeam aestimatione prosequar; sunto illi quod voluerint, dummodo sciant, multum se abesse a sublimitate veterum, et quantum ipsi plebem superant intellectu, tantundem se ab illis superari. Quamvis autem eius rei caussam reddere non sit difficile, quid tamen opus eam multis explicare, cum eventus ipse manifeste id docuerit? Quis responderit stulto quaerenti, quare desipiat, nisi qui et ipse pro stulto velit haberi? Falsum vero est quod quidam opinantur, ex quo desierint esse heroes, desiisse etiam eos qui facta eorum memoriae et posteritati traderent. Cui non veterum heroum comparandus gloriosissimus tuus parens? Quis non illum regum principumque omnium diceret maximum, nisi maiorem se genuisset filiam? Nullus tamen, quod sciam, facinora eius toto orbe et omnibus saeculis memoranda vel potuit vel ausus est

litteris et aeternitati consecrare. Hinc adparet, hodiernis scriptoribus non deesse argumentum, verum ipsos deesse argumento. Qua quidem in re uti et in ceteris ferme plane adversantur priscis et vetustis historiae conditoribus: illi quippe arte et industria heroas ex hominibus faciebant, isti vero culpa ingenii et facundiae heroas, immo ipsos deos in homines et quidem vilissimos permutant et transformant. Sed quid ego hic aliorum crimina commemoro, cum pulcherrimam laudum prae manibus habeam materiam? Invitus, regina, aliena persequerer vitia, si tuis praedicandis par essem virtutibus: sed eas percensere longe fuerit difficilius quam aliorum carpere errores. Labi quippe et errare res est ut factu ita quoque dictu facilis. Tua vero virtus cum nihil habeat humanum, sed sit prorsus divina et immortalis, quis eam aggredi et exprimere possit, nisi cui coelestis quoque contigerit facundia? Nonne ego eundem incurrerem errorem, quem paulo ante in aliis reprehendebam, si heroicas et incomparabiles animi tui dotes tenuitate stili et eloquii deprimere et tanquam de coelo in terram deducere conarer? Permitte, serenissima regina, si in me ingrati videatur animi indicium, de virtutibus tuis tacuisse, ut ingratus habear. Malim hoc videri quam prodere malignitatem; cuius ego manifeste reus peragar, si te modice et frigide (neque enim aliter possim) praedicavero. Licet nihil aliud in te magnum et memorabile occurreret quam quod fortunae et natalibus debes, esset id tamen maius laude et praeconio nostro: tantum quippe abest, ut sublimia illa, sceptra et coronas, sermone possim adsequi, ut saepe ne verba quidem succurrant, quibus amicis et familiaribus meis satisfaciam. Sed vero cum fortuna, licet illa omnia dederit, minora tamen praestiterit tibi quam sint ea quae ipsa adquisiveris, quum propria te virtus etiam supra diadema evexerit, vanus essem et ineptus, si periculum virium facerem et verbis attenuare mallem quam sacro silentio venerari ea quae in te certatim concurrunt miracula. Huc accedit, domina, quod laudare nemo te possit sine gravissimo aliorum regum principumque vituperio. Nam sane etiamsi aliquid praedicatione dignum in his sese offerat, id tua obumbrat gloria, vixque eorum supremae virtutes eo adsurgunt, ubi tuae incipiunt. Honorificum est illis trium quattuorve linguarum peritiam sibi comparasse.

At vero quota haec est pars tuae laudis, cum linguas plerasque (barbaras tamen excipio) exactissime intelligas, multas etiam sermone exprimas, idque tam eleganter, ut ne ipsas quidem Musas elegantius disertiusque posse existimem. Et tamen ut multas edidiceris linguas, plures tamen sunt quae te celebrant. Iam vero quam in aliis regibus gloriosum habetur, si erga litteras et litterarum cultores benigno et benevolo fuerint animo. Tu vero, incomparabilis domina, non solum litterarum amore teneris, verum etiam tantos in iis progressus fecisti, ut ne doctissimis quidem concedas: tuae certe aetatis omnes longe post te reliquisti. Quodnam est enim doctrinae scientiaeque genus, cuius non etiam penitissimos perlustraveris recessus? Poetas quidem et oratores qua graecos qua latinos partim legisse partim memoriae mandasse ludus tibi iocusque fuit. Historiarum eam tibi comparasti cognitionem, qua nec maiorem illi qui totam aetatem huic studio consecrarunt. Illud vero mirandum prorsus et inauditum, quodque non in iuvenem, nedum in virginem cadere existimassemus, nisi tu sola exemplo nobis fuisses, evasisse te tam cito ad illa sacra et abdita philosophiae penetralia, ad quae alii assiduo labore, continuis vigiliis vix tandem in extrema canicie pervenire potuerunt. Nescimus adhuc, domina, propriane industria an vero singulari dei beneficio tantam sis adepta sapientiam. Quamvis enim rapido concitatoque ingenio annos et aetatem tuam praecurras, quamvis etiam ea sis diligentia, ut nullum tibi tempus frustra effluat, et licet te quieti tradas, cum demum maior noctium pars praeterierit, nunquam te tamen aurora dormientem deprehenderit: vix tamen patitur imbecillitas humana, ut tantum scientiarum rerumque usum tam subito et inter tot regni negotia adquirere et comparare tibi potueris: coelo necesse est tam coeleste ad te pervenerit donum: neque enim ex sola Platonis, Plotini similiumve institutione tanta repente prodiisses. Sed quid adtinet quaerere, coelitusne infusum an vero labore partum sit id quod in te passim colimus et admiramur, dum coeleste et immortale id esse fateamur? Cesset itaque curiosa nimium et inutilis illa inquisitio, cesset etiam omnis laus, cum laudare non possimus id quod quale sit et unde habeas ignoremus: sed tamen cum divinum id esse agnoscamus, permitte ut te adoremus. Si enim unquam honor cultusque divinus sine crimine et errore

cuiquam conferri debuerit, debuit tibi, incomparabilis et adoratione dignissima regina. Merces haec est exigua, si virtutes tuas, si denique ingentia quae in me contulisti beneficia respicias. Tanta quippe illa sunt, ut, etiamsi mihi millies vita quam dego recurreret, millies me mors opprimeret, priusquam tuorum erga me meritorum partem vel minimam deponerem. Sed tamen neque tu maius aliquid expetis, neque ego aliquid maius possim reddere quam animum purum, devotum et intemeratum, quo te aeternum colam, venerer et adorem,

humillimus servus.

I. V.

AD LECTOREM.

Ecce tibi, humanissime lector, viri celeberrimi D. Gerardi Ioannis Vossii de historicis graecis amplissimum commentarium ita auctum atque elimatum, ut novum opus videri possit. Magno labore ex antiquorum monumentis concinnavit hoc egregium opus vir maximus et aeternitate dignissimus, atque tot veteribus historicis, quorum nomen oblivione sepultum erat, vitam, lucem restituit. Neque tantum historicis, sed et historiae antiquae eruditionis profundissimae facem addidit. Pervenerat iam ad finem hic liber, cum mortalitatis leges impleret magni nominis auctor. Cumque nihil aliud quam praefatio vel dedicatio desideraretur, atque magni nominis paterni et famae haeres Isaacus Vossius, quem ex tanta liberorum segete sibi superstitem unicum pater reliquit, dissitis terrarum a nobis divulsus sit, nolui tamen desiderio vestro deesse, humanissime lector, atque opus completum in lucem trahere visum fuit. Vale et instituto nostro fave.

LIBER PRIMUS.

CAP. I.

Satis de eo convenit inter omnes, nihil homini elegantiori p. 2. ed.
iucundius, nihil civilis prudentiae studioso utilius esse quam LB. 1651.
historiam temporum scire, ac propterea nec aliquid aeque ex p. 55. *a.*
usu esse quam novisse eos qui vetustatis memoriam litteris ed. Amst. 1699.
consecrarunt. Quamobrem, cum vita omnis mea publico ac praecipue iuventutis bono desudet, duo in hoc tempore facienda mihi existimavi: primum quidem, ut historiam omnis aevi secundum tempora digestam paucis constringerem libellis, deinde vero, ut quasi digito demonstrarem fontes ipsos, unde ista plenius ac fusius hauriri a quovis possent. Posteriorem nunc laborem aggredior. In quo non ita versabor, ut sim nuda contentus nomina recensere, sed vero aetatem qua scriptor quisque vixerit producam, atque etiam consignabo, quorum expositionem ab unoquoque, modo supersint, oporteat exspectare. Ad haec in iis qui familiam ducunt ac nonnullis etiam minorum gentium, cuiusmodi dictione utantur, referam, subinde etiam alia adspergam, quae prioribus istis posse aliquid lucis afferre videbuntur.

Historicorum nomen multo est recentius apud Graecos quam
illos quos barbaros appellare solent, praesertim si in his etiam *b.*
numeremus scriptores sacros. Neque enim Graeci nominare ullum gentis suae historicum possunt, qui non quingentis et amplius annis recentior sit bello Troiano. Atqui Mosem saeculis aliquot antiquiorem esse etiam gentium scriptores agnoverunt, eosque inter Apion Alexandrinus, secundum quem Moses Inachi temporibus vixit, eumque hac parte sequuti e nostris Iustinus, Athenagoras, Theophilus Antiochenus, Tatianus, Clemens Alexandrinus, atque adeo e beato illo patrum choro propemodum omnes qui ante Eusebium fuerunt. Itaque inter obitum Mosis et Troiae excidium intervallum erit annorum DCLXXV. Sin potius Eusebium sequimur (sequi sane debemus propter tot valida quibus sententia eius nititur argumenta), vixerit Moses temporibus Cecropis, primi Atheniensium regis, quibus Triopas apud Argivos, Teucer in Phrygia imperabat. Atque ita Moses CCCC quidem annis iunior erit Inacho, attamen Ilii ἅλωσις Mosaica morte posterior erit annis CCLXXV.

Nec sacri tantum modo scriptores, sed etiam quos nostri τοὺς
3. ἔξωθεν appellant aetate Graecos longe praecedunt, inprimis Ae-
gyptii, Chaldaei et Phoenices. Nam quid habuere unquam Graeci
quod posset conferri cum annalibus Aegyptiis, quos Manethos ex-
scripsit, aut Babyloniis, quos Berosus sequebatur, aut Phoeniciis,
quos habuit Sanchuniathon? Mitto annales, unde sua hauserunt
historici illi; neminem habet Graecia, qui non multo iunior sit
Sanchuniathone ipso. Et tamen non paullo ille recentior est quam
scripsit Porphyrius adv. Christ. IV. unde illustrem locum adducit
Eusebius d. praep. evang. X. 3. Dicit ibi Porphyrius, Mosem et
Sanchuniathonem virorum et locorum nomina similiter ponere, ac
Sanchuniathonem sua partim hausisse ex urbium annalibus, partim
e libris in templo asservatis, quos acceperit a Ierombalo, Dei τοῦ
Ἰευὼ sacerdote; haec vero monumenta sua cum Abibalo, Berytio
regi, inscripsisse, ac Philonem Byblium ea e phoenicia lingua in
graecam transtulisse. Vixit Philo ille temporibus Hadriani Caesaris,
ut ex Suida constat. Sed Sanchuniathon, si Porphyrium audimus,
ἐπὶ Σεμιράμεως γέγονε τῆς Ἀσσυρίων βασιλίδος. Quod facile re-
fellitur. Nam Sanchuniathon meminit temporis quo Tyrus condita
est, et quidem meminit ut rei antiquae, ut bene Ios. Scaligero
observatum fuit. Atqui Tyrus non quidem anno duntaxat uno ante
Troianam cladem exstructa est, quod Iustinus Epit. XVIII. 3. falso
tradidit; attamen ante cladem illam condita est annis non amplius
LXXVI, sive ut XV illos, in quibus anachronismo peccat Eusebius,
annumeremus, annis ante excidium Troiae LXXXXI. Quid Por-
phyrio imposuerit non difficile est coniectare; nam putavit, Semi-
ramidem vixisse tempore belli Troiani aut paullo ante; cum enim
de ea esset loquutus, subiicit statim, *ἢ πρὸ τῶν Ἰλιακῶν ἢ κατὰ*
56. *αὐτούς γε τοὺς χρόνους γενέσθαι ἀναγέγραπται.* Sed hoc per-
spicue falsum est; nam a decimo Semiramidis anno usque ad cla-
dem Troianam intervallum est annorum DCCC. Quare non tam
quid Porphyrius dixerit, quam quid dicere voluerit videre debemus.
Sane qui Semiramidem belli Troiani tempore aut paullo ante fuisse
putat, Sanchuniathonem autem Semiramidi facit aequalem, is San-
chuniathonem quoque excidio Troiae parem vel saltem supparem
facit. Hoc igitur voluit, et sensit idem Suidas, qui Sanchunia-
thonem tempore belli Troiani fuisse disertim testatur. De Sanchu-
4. niathonis historia Phoenicia eiusque interprete Philone Byblio ita
scribit Porphyr. d. abstin. II. 56. *καὶ πλήρης δὲ ἡ φοινικικὴ
ἱστορία τῶν θυσάντων, ἣν Σαγχουνιάθων μὲν τῇ Φοινίκων
γλώττῃ συνέγραψεν, Φίλων δὲ ὁ Βύβλιος εἰς τὴν Ἑλλάδα
γλῶττην δι᾽ ὀκτὼ βιβλίων ἡρμήνευσεν* 1). Inepte admodum nu-
perus interpres Gallus 2) *Σαγχουνιάθων* vertit *de Sanchuniastis*,
quasi patrius casus sit, non rectus. Meminit et praeter alios non

1) Vid. Lib. II. cap. 10.

2) De l'abstinence Pythagorique par Porphyrius, trad. du Grec par *Ph. Iac. Maussacus*, Paris. 1622. 8.

semel Theodoretus therapeut. serm. II. p. 493 sq. ed. Paris., ubi locum Porphyrii de eo antea citatum itidem reponit, ac post multa sic scribit p. 501: *Σαγχουνιάθων μὲν ὁ Βηρύτιος τὴν Φοινίκων θεολογίαν ξυνέγραψε, μετήνεγκε δὲ ταύτην εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν Φίλων, οὐχ ὁ Ἑβραῖος, ἀλλ' ὁ Βύβλιος· τὸν δὲ Σαγχουνιάθωνα λίαν τεθαύμακεν ὁ Πορφύριος.* Idem serm. III. p. 510. refert ex Sanchuniathone, ut Saturnus et Rhea homines fuerint Iovis et Iunonis parentes, atque ob beneficia a Phoenicibus post obitum aris et sacrificiis annuoque epulo fuerint honorati. In quibusdam Theodoreti libris mss. est *Συγχωνιάθων*, sed plures longe *Σαγχουνιάθων*, uti apud Eusebium et Suidam. Ex eodem Suida discimus, eum praeter libros de institutis Phoenicum etiam scripsisse de Mercurii *φυσιολογίᾳ*, item de theologia Aegyptia. Haec de Sanchuniathonis aetate ac scriptis eo adduximus, ut pareret, historicos barbaros esse antiquiores graecis, quod pluribus ostendit Flav. Iosephus c. Apion. I. 2. Mirum vero, etiam Ephorum, hominem graecum, illud agnovisse, quemadmodum locuples testis est Diodorus Sic. I. 9. Diodoro tamen aqua hic haeret, immo non obscure ab Ephoro dissentit, saltem idem quod Ephorus profiteri non audet. Sed quos Graecos ille nobis obducet, qui non aliquot saeculis recentiores sint bello ad Troiam gesto? [Sunt tamen qui ad illa ipsa et proxime sequentia tempora referantur. Ac primum dicam de eis qui Herodoto superiores atque pares fuerunt.] 3)

Tempus illud, quod Peloponnesiacum bellum (quousque 428. 194.
Herodotus pertigit) antecessit, commode in partes quattuor a.
dispescimus. Primum est quod Olympiadas praecedit, alterum a prima se Olympiade usque ad Cyrum et Croesum extendit, tertium producitur usque ad initium belli Persici, postremum hinc fluit usque ad bellum Peloponnesiacum.

Quattuor isti ad Troiana tempora referuntur: Sisyphus Cous, Corinnus, Dares Phrygius et Dictys Cretensis.

S i s y p h u s C o u s, ut aiunt, Teucri scriba fuit ac res ad Ilium gestas primus litteris consignavit 4); ex eo autem et Dictye Cretensi Homerus hausit quae cecinit, si credimus Ioanni Malalae chronographo, ex quo id refert Io. Tzetzes Chil. V. 29 5).

Ab aliis autem primus dicitur C o r i n n u s, Palamedis disci- b.
pulus, durante etiamnum bello Troiano Iliadem carmine modulatus atque id litteris Doricis a Palamede inventis; Dardani quoque pugnam adversus Paphlagonas exposuerit omneque poesis suae

3) Quae uncis inclusa sunt ipsi addidimus. Sequentia ex principio lib. IV. p. 428 sqq. deprompta sunt. Vid. praef. nostr.

4) Haec et similia iam diu est ex quo ut inutilia et male ficta abiecta sunt, nec fidem eis, opinor, habuit *Vossius*. Namque scripti quicquam ex hoc tempore superfuisse iam propterea non est credibile, quod tum ars scribendi, licet inventa fuerit, tamen vulgo pene ignota necdum inter homines propagata fuit; de qua re quae post *F. A. Wolfium* alii multi disputaverunt verbo significasse satis est.

5) Et auctor argum. Odyss. p. 4. schol. Buttm.

argumentum ex eo hauserit Homerus, ut aiunt. Auctor Suidas in *Κόριννος.*

Dares Phrygius, sacerdos Troianus, ab Homero celebratur Iliad. ε, 9 sqq. Eius Phrygiam Iliadem sua etiamnum aetate exstitisse ait Aelian. var. hist. XI. 2. De eodem sic Photius bibl. cod. CXC, ubi excerpta affert ex Ptolemaei Hephaestionis nova ad variam eruditionem historia: *Ἀντίπατρος δέ φησιν ὁ Ἀκάνθιος, Δάρητα πρὸ Ὁμήρου γράψαντα τὴν Ἰλιάδα μνήμονα γενέσθαι Ἕκτορος ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀνελεῖν ἑταῖρον Ἀχιλλέως* 6).

Etiam Dictys Cretensis bello Troiano Idomenea sequebatur, ac praeter Italica Suida teste libris novem consignavit bellum Troianum; Homerus autem eum in poemate suo est sequutus, ut quidem auctor est Tzetzes Chil. V. 30. Porro ex Dictye et Darete depromptum esse censet Scaliger, quod contra Homeri et aliorum auctoritatem perscriptum est in Chronico Eusebii ad a. DCCCLXII, Hectoris filios Ilium recepisse expulsis Antenoris posteris, Helena subsidium ferente. Quin hodieque exstant Ano-
429. nymi duo de bello Troiano, qui consignarunt libros unum sub nomine Dictyis Cretensis, alterum vero Daretis Phrygii. Quod commentum ut colore aliquo melius falleret, finxit prior quendam Q. Septimium Romanum, qui per litteras significaret Q. Arcadio, ut in Creta insula, cum vi tempestatis terra desedisset, in hiatu illo apparuerit Dictyis sepulcrum atque in eo a pastoribus inventa sit arcula plumbea librum Dictyis continens de bello Troiano, qui litteris scriptus esset phoeniciis. De Darete autem Phrygio tale auctori placuit figmentum. Cornelium Nepotem inducit scribentem ad Crispum Sallustium, ut Athenis esset repertus *αὐτόγραφος* liber Daretis, quem dixi, atque ut hunc latina toga donarit et amicitiae hoc monumentum muneris loco Sallustio mittat. Sed exstat genuini Cornelii Nepotis liber de Attici vita, item quem scripsit de imperatoribus externis. Quid his libris purius elegantiusque? Quid ad ista translatio Daretis? Nempe, ut dici solet, aliter catuli olent, aliter sues. Recte igitur sensit Ludov. Vives de tradendis disciplinis lib. V. 7), cum ait, et Daretem et Dictyn istum (quorum tamen hic aliquanto est cultior et elegantior) esse *figmenta eorum, qui de bello famosissimo voluerunt ludere* 8).

Atque isti quidem, quos dixi, vixisse dicuntur tempore belli

6) Eadem habet Eustath. ad Hom. Odyss. λ. p. 1697. ed. Rom. De Darete vid. quae collegerunt *Kuhn.* ad Ael. l. l., *Fabric.* B. Gr. t. I. p. 21.

7) Primus orbem disciplinarum recte ac feliciter descripsit *Ludov. Vives*, Valentianus, in opere etiamnunc lectu digno: de disciplinis libri XX, Antverp. 1531. repet. in Opp. Basil. 1555. ed. a G. Maiansio, Valenc. 1782.

8) Daretis historiae auctorem esse putant Iosephum Iscanum saec. XII, Dictyis Praxidem S. Eupraxidam Cretensem. Vid. *Heynii* Exc. 1 ad Aeneid. de auctoribus rerum Troianarum, Vol. II, *Iac. Perizonii* d. hist. bell. Troi. quae Dictyos Cret. nomen prae se fert graeca et eius interpr. lat. Septimio, in ed. Smidsii Amst. 1702. et Dederichii, Bonn. 1833. Cf. *Baehr* hist. litt. rom. §. 187 et 230.

Troiani. A Troiae autem excidio usque ad primam Olympiadem anni sunt CCCCVII.

Ac circa quidem Olympiadum initium fuerit Simmias, ortu Rhodius, sed e Samo oriundus, si quidem a bello Troiano annis 195.
tantum CCCCVI distabat, ut Suidas tradit; ex quo etiam discimus, scripsisse eum Samiorum *ἀρχαιολογίαν* sive antiquitates horum atque origines 9). Ex poemate eius, quod Apollo inscribebatur, tredecim versus *περὶ τῶν ἡμικύνων* refert Tzetzes Chil. VII. 144. Alius eoque iunior est Simmias grammaticus, itidem Rhodius, de quo Strabo XIV. p. 655 10).

Nec multo post fuit Eumelus Corinthius. Nam Olymp. III. floruisse legimus in Chronico Hieronymiano, sed postea alios sequutus vixisse ait Ol. IX, 4. Sane et IX. vixerit iuxta Cyrillum initio librorum contra Iulianum, cui et praeivit Clemens Alex. strom. I. p. 144. Genuinum Eumeli opus erat *προσόδιον ἐς Δῆλον*, ex quo Pausanias quaedam adducit IV. 4, 1. 33, 2. V. 19, 10. Tribuebatur ei quoque historia Corinthiaca, unde idem Pausanias II. 1, 1. *Εὔμηλός γε ὁ Ἀμφιλύτου τῶν Βακχιαδῶν καλουμένων, ὃς καὶ τὰ ἔπη λέγεται ποιῆσαι, φησὶν ἐν τῇ Κο-* 430.
ρινθιακῇ συγγραφῇ, εἰ δὴ Εὐμήλου γε ἡ συγγραφή, Ἐφύραν Ὠκεανοῦ θυγατέρα οἰκῆσαι πρῶτον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ 11). Ex quibus etiam verbis genus Eumeli vetustissimum cognoscimus. Non dubium autem quin huius inprimis operis ratione historicus poeta vocetur ab Is. Tzetza comment. in Lycophr. 174 (coll. 480. 1024), qui et aliquot eius versus adducit. Praeterea a nonnullis ei adscribebatur *Τιτανομαχία*, quod indicat locus iste Athenaei VII. p. 277. D. *ὁ τὴν Τιτανομαχίαν ποιήσας, εἴτ' Εὔμηλός ἐστιν ὁ Κορίνθιος ἢ Ἀκτῖνος ἢ ὅστις δήποτε χαίρει ὀνομαζόμενος, ἐν τῷ δευτέρῳ οὕτως εἴρηκεν* 12). Etiam *Βουγονίας* et *Εὐρωπίας* auctor credebatur. Hieronymus in Chron. Eusebiano ad a. MCCL. *Eumelus poeta, qui Bugoniam et Europiam, et Arctinus, qui Aethiopida composuit et Ilii Persin, agnoscuntur.* Prius Eumeli opus etiam nominat Varro d. r. r. II. 5. *sed bono animo es, non minus satisfaciam tibi quam qui Bugoniam scripsit.* Erat id opus de apibus quae Graecis *βουγόναι* et *βουγενεῖς* dicuntur. Vid. Hesych. in *βουγενέων* 13). *Εὐρωπίας* volumen sive *Εὐρώπης*, ut Pausanias 14) vocat, erat de Europa, Agenoris filia, vel de tertia orbis parte.

9) Hunc Simmiam ex numero non historicorum modo, sed etiam poetarum eximendum esse certum est. Suidam enim turpi errore eum cum Simonide confudisse post ipsum *Vossium* d. poet. gr. p. 60. et *Ionsium* d. scr. hist. ph. p. 26. monuit *Clinton* fast. hell. t. I. p. 179. et nuperrime *Welckerus* in ed. fragm. Simonid. Amorg. p. 4.

10) Adde VIII. p. 364.

11) Adde II. 2, 2. 3, 10, Schol. Apoll. I. 148.

12) Cf. I. p. 22. C, Schol. Apoll. Rhod. I. 1165. Adde *C. G. Mueller.* d. cyclo Graec. epico p. 53 sqq., *Welcker* der epische Cyclus, p. 274 sq.

13) Cf. quae congessit *G. Dindorf.* in Steph. Thes. t. II. p. 347 sq.

14) Quem locum Pausaniae intelligat *Vossius* ignoro, nisi supplere voluit quod omiserat ille IX. 5, 8. *ὁ τὰ ἔπη τὰ ἐς Εὐρώπην ποιήσας.*

Sane pro *Εὐρώπη* etiam *Εὐρωπείαν* dixisse Euripidem et Sophoclem ostendit Scaliger ad Euseb. l. l. Versus duos ex *Εὐρωπίᾳ* adducit Clemens Alex. strom. I. p. 151. Meminit et anonymus Homeri scholiastes in Iliad. *β*. p. 121. Fortasse et Graecorum reditum composuit. Id putat Gyraldus dial. III. hist. poet. 15), qui Eumelum Corinthium legit apud Pindari scholiastam, ubi vulgo Eumolpus. Verba sunt scholiastae in Olymp. XIII. 31. *διὰ τὸν Εὔμολπον ὄντα Κορίνθιον καὶ γράψαντα νόστον τῶν Ἑλλήνων.* Si eo non Graecorum ab Ilio reditus, sed Argonautarum e Colchide intelligendus, pars fuerit Corinthiacorum, quae ad usque reditum Argonautarum perduxit 16). Sed quid sibi vult quod apud Clem. Alex. strom. VI. p. 267. est, *τὰ Ἡσιόδου μετήλλαξαν εἰς πεζὸν λόγον καὶ ὡς ἴδια ἐξήνεγκαν Εὔμηλός τε καὶ Ἀκουσίλαος οἱ ἱστοριογράφοι* 17). Meminere quoque Eumeli Schol. Apoll. Rhod. I. 146. II. 948. III. 1371, Schol. Eurip. Med. 9. atque alii.

Eumelo hoc iunior fuit Cadmus Milesius, si solum pusillo fuit tempore ante expeditionem Persicam, quod Josephus sentire videtur c. Apion. I. 2. Ut omnino errent, qui paullo tantum Orpheo ipso iuniorem fuisse arbitrantur, quod apud Suidam legere est. Sed
431. Suidas duos facit Cadmos Milesios, quorum unus Pandionis fuerit filius, alter Archelai; antiquiorem illum, hunc iuniorem fuisse arbitratur 18). De aetate iunioris nihil afferre possumus, propterea de eo quoque diximus lib. III; sed vetustior ille saltem praecessit Bionem Proconnesium, ut mox parebit. Inter Eumelum igitur fuerit et Pherecydem Syrium, cuius Bion iste aequalis erat. Meminit eius Cadmi quoque Strabo I. p. 18, ubi tres istos soluta oratione
b. primos scripsisse ait, Cadmum, Pherecydem et Hecataeum. Hoc enim ordine eos collocat, quia Hecataeus Pherecyde est iunior, Pherecydes Cadmo, quem iccirco primum prosa fecisse libros ait Plin. h. n. V. 31. his verbis: *nec Miletus fraudanda cive Cadmo, qui primus prosam orationem condere instituit.* Possit tamen alius videri propterea quod idem Plinius VII. 56. hunc in modum narret: *prosam orationem condere Pherecydes Syrius instituit Cyri regis aetate, historiam Cadmus Milesius.* Haec sic reconciliari posse arbitror, quod, cum antea ingenii doctrinaeque monumenta nonnisi carmine

15) Item *Salmasius* ad Solin. p. 859. et *God. Hermannus* opp. t. II. p. 299.

16) De carminibus *νόστοι* inscriptis vide *Welcker.* l. l. p. 276 sqq.

17) Hoc loco aut de alio Eumelo, historico, cogitandum, aut *Εὔμηλος* in *Εὔδημος* mutandum est. Eumelum enim poetam cyclicum non scripsisse prosa oratione cum per se credibile est propter tempus quo vixit, tum efficitur pene ex Pausaniae dubitatione de auctore Corinthiacorum. Alius igitur fuerit poeta, alius historiae scriptor, quem cum Acusilao item historico sed inferioris multo temporis componit Clemens. Ceterum versum Eumeli ex incerto carmine servavit Clem. str. VI. p. 264, quem ad Musas spectantem una cum aliis quibusdam eiusdem auctoris apud Tzetzam et Eudociam tractavit *Hermannus* l. l. in diss. d. Mus. fluv. Epicharmi et Eumeli. Cf. *Ruhnken.* Opp. p. 608 sqq. et quos laudat Herm. p. 298.

18) Tres proprie Cadmos Milesios habet Suidas, quem patet Phoenicem, *εὑρετὴν τῶν γραμμάτων*, turpi errore huc traxisse.

relinquerent, primus Cadmus Milesius iam Halyattis tempore res gestas prosa conscripserit, posteaque tempore Croesi ac Cyri primus in philosophia idem egerit Pherecydes Syrius, de quo sic Laertius in eius vita I. 11, 116. *τοῦτόν φησι Θεόπομπος πρῶτον περὶ φύσεως καὶ θεῶν Ἕλλησι γράψαι*[19]. Hunc *Κάδμον τὸν παλαιὸν* vocat Clem. Alex. strom. VI. p. 267. Scripsit origines Mileti et totius Ioniae libris IV, ut ait Suidas. Sed non videri genuina, quae sub eius nomine circumferebantur, auctor est Dionys. Halic. iud. d. Thuc., ubi c. 23. sic scribit: *οὔτε γὰρ διασώζονται τῶν πλειόνων αἱ γραφαὶ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, οὔθ' αἱ διασωζόμεναι παρὰ πᾶσιν ὡς ἐκείνων οὖσαι τῶν ἀνδρῶν πιστεύονται· ἐν αἷς εἰσιν αἵ τε Κάδμου τοῦ Μιλησίου καὶ Ἀριστaίου τοῦ Προκοννησίου καὶ τῶν παραπλησίων τούτοις.*

Epimenidis Cnosii aetatem cognoscimus inde quod Athenas a Cylonio scelere expurgarit Olymp. XLIV, ut est apud Suidam, vel XLV, ut docet Eusebius in Chronicis. Etiam Diog. Laert. I. 10, 110. floruisse dicit Olymp. XLVII, eiusque ad Solonem epistolam ibid. 113. recitat, quam exaravit, cum Pisistratus Athenis dominaretur. Varia quae reliquit recenset Laertius in eius vita. Sunt autem ista: Curetum et Corybantum generatio et theogonia ad V millia versuum, item Argus navis apparatus et structura et Iasonis in Colchon navigatio ad VI mille et D versus. Prosa praeterea egit de sacrificiis et rep. Cretensium, ad haec de Minoe et Rhadamantho versus IV mille. Sed praeter ista etiam expiandi 432.
ritum carmine tradidit. Eustathius in Dionys. Perieg. v. 88. *ἐξ αὐτῆς* (de Gortyna, Cretae civitate, sermo est) *ἦν Ἐπιμενίδης ὁ ποιήσας δι' ἐπῶν καθαρμούς.* Celebrat et Suidas, qui scripsisse ait *μυστήρια καὶ καθαρὰ* (leg. *καθαρμούς*) *καὶ ἄλλα αἰνιγματώδη.* Immo et Telchiniacae historiae auctor quibusdam credebatur. Ostendit hoc Athen. VII. p. 282. E. *ὁ μὲν τὴν Τελχινιακὴν ἱστορίαν συνθεὶς, εἴτ' Ἐπιμενίδης ἐστὶν ὁ Κρὴς ἢ Τηλεκλείδης εἴτ' ἄλλος τις, ἱεροὺς φησιν εἶναι ἰχθύας δελφῖνας καὶ πομπίλους.* Plura de Epimenide Plato d. legg. lib. I., Maximus Tyr. serm. XXII. et XXVIII, Pausan. I. 14, 4. II. 21, 3. III. 11, 11. 12, 11, Suidas in *Ἐπιμ.*, atque inprimis Laertius in eius vita I. 10. Meminere etiam Aristot. *φυσ. ἀκρ.* IV. atque ibi Simplicius, item ex Aristotele Themistius, ex Theopompo (lib. VIII.) Valer. Max. VIII. 13, Plin. h. n. VII. 48, Plutarch. Solon. c. 12, Schol. Apollon. Rhod. II. 1125, III. 241 et IV. 57 sq. atque alii multi. E iunioribus consulendus Lilius Gyraldus in hist. poet. dial. II.[20]

Circa eadem tempora fuit Bion Proconnesius, quippe

19) Hac reconciliatione non opus esse arbitramur, multo potius vero similius est, Plinium, prout in hos vel illos fontes incideret aut plures hac in re nominari meminisset, modo hunc modo illum prosae orationis auctorem nominasse. Pherecydem habet etiam Isidor. origg. I. 37. Ceterum erant qui Cadmum litteras invenisse crederent; vid. Bekk. Anecd. p. 781.

20) Accurate de Epimenide disputat *C. F. Heinrich* in libro eius nomine inscripto, Lips. 1801.

aequalis Pherecydis Syrii, ut Laertius nos docet in Bione, IV. 7, 58, ubi et addit, duos eius libros ferri. Cadmo autem Milesio iuniorem esse argumento est illud, quod historiae eius capita seu summaria exscripsit. Clemens Alex. strom. VI. p. 267. *ὁ Προκοννήσιος Βίων τὰ Κάδμου τοῦ παλαιοῦ μετέγραψε κεφαλαιούμενος.*

Bias Prienensis, unus e septem sapientibus, poema fecit de Ionia, teste Laertio I. 5, 85, ex quo etiam scimus, Halyattis tempore vixisse, hoc est circa tempora Pherecydis Syrii et Epimenidis.

Anacharsis quoque Scytha, Solonis aequalis, concessit Athenas Olymp. XLVII, ut Laertius dicit I. 8, 101, qui etiam testatur, praeter octingentos versus de re bellica scripsisse de legibus Scytharum et de iis quae apud Graecos vidisset ad vitae frugalitatem utilia.

His quoque temporibus floruit Archetimus Syracusa-
196. nus. Prodidit Thaletis et aliorum sapientum cum Cypselo congressum eique se interfuisse dicit teste Laertio I. 1, 40. Videtur alius ab Archetimo Arcadicorum scriptore, de quo lib. III. dictum.

Circa Olymp. L. fuit Polyzelus Messenius, historiographus. Nam creditur fuisse pater Ibyci, poetae lyrici, qui eo tempore floruit, quo apud Lydos Croesus, apud Samios Polycrates tyranni pater imperabat, circa Olymp. LV. Auctor Suidas in *Ἴβυκος.*

Floruit et tum Mimnermus. Natus autem Olymp. XXXVIII. Hic, ut Pausan. IX. 29, 4. refert, *ἐλεγεῖα ἐς τὴν μάχην ἐποίησε τὴν Σμυρναίων πρὸς Γύγην τε καὶ Λυδούς.* Non igitur res sui aevi descripsit, sed prisci; nam Gyges ille proavus Halyattis, abavus Croesi fuit 21).

56. b. Ex Gygis aetate repetendus est Archilochus. Ex hoc
5. veteres aliqua de temporibus citant, ut Euseb. in Chron. ad a. DCCCCVIII, ubi de Homeri aetate 22), unde et Chronica scripsisse putatur a doctis, uti Arnoldo Pontaco not. ad Euseb., ut Annium Viterbiensem et similis farinae homines mittam. Iuxta Clement. Alex. strom. I. p. 144, quem Petavius sequitur, floruit circa Olymp. XX, iuxta Tatianum or. c. gent. p. 113. Olymp. XXIII. Verba Tatiani apponam: *ἕτεροι δὲ κάτω τὸν χρόνον ὑπήγαγον, σὺν Ἀρχιλόχῳ γεγονέναι τὸν Ὅμηρον εἰπόντες, ὁ δὲ Ἀρχίλοχος ἤκμαζε περὶ ὀλυμπιάδα τρίτην καὶ εἰκοστήν, κατὰ Γύγην τὸν Λυδόν, ὕστερον τῶν Ἰλιακῶν ἔτεσι πεντακοσίοις.* Apud Tatianum vulgo pro *κατὰ Γύγην* legitur *καὶ Γύγην*, et paullo post vox *ὕστερον*
6. desideratur. Sed ita, uti adduximus, recte haec leguntur apud Eusebium, qui bene longum Tatiani locum adducit praep. ev. X. 11. Idem tamen Eusebius in Chronicis refert Archilochum ad

21) De vita et carminibus Mimnermi egit *Ph. Ch. C. Schönemann,* Gotting. 1823. 4. Fragmenta novissime edidit *N. Bach*, Lips. 1826. 8.

22) Immo Hieronymus, qui Eusebianum illud *καὶ ἕτεροι κατὰ Ἀρχίλοχον* male intelligens reddit: *licet Archilochus XXIII. Olymp. et D. Troianae eversionis annum supputet.*

Olymp. XXIX. Sic enim scribit ad a. MCCCLIV: *Archilochus et Simonides et Aristoxenus insignes habentur.* Ubi profecto non simplicem committit errorem, cum de trium illorum nullo dixerit verum [23]. Ab omnibus vero hisce abiit Diphilus, qui, ut est apud Athen. XIII. p. 599. D, Sapphus amatores in scenam induxit Archilochum et Hipponactem [24]. Sed enim non serio hoc egit, quasi eodem tempore vixisse existimaret, sed quia putaret, sic ludere in comoedia fas esse. Quomodo et Hermesianax lusit, cum eam ait adamatam ab Anacreonte, etsi hoc senior fuerit, quemadmodum ibidem legimus. Quare seu inscius seu *παίζων*, ut Athenaeus mavult, tempora neglexerit Diphilus, nihil certi ex eo de aetate vel Archilochi vel Hipponactis colligi possit. Ios. Scaliger animadvv. Eusebianis refert Archilochum ad tempora Darii, Hystaspis filii, qui imperare demum coepit Olymp. LXIV, 3. Vellem autem huius sententiae suae rationem vel auctorem addidisset. Sed sive ea Scaligeri sive Tatiani aut Clementis sententia verior est, nihil Archilochi hodie habemus; illa vero ab Annio Viterbiensi sub eius nomine edita vere sunt *λῆροι* ac plane *ὑποβολιμαῖα,* ut alia multa quae ab impuro illo Annii fonte promanarunt [25].

23) Sed eadem ex Eusebio habet Syncellus p. 213. Ad haec Cyrill. c. Iul. I. p. 12. *εἰκοστῇ ἐννάτῃ ὀλυμπιάδι Ἱππώνακτα καὶ Σιμωνίδην φασὶ γενέσθαι καὶ τὸν μουσικὸν Ἀριστόξενον,* et Clem. Alex. strom. I. p. 144. *Σιμωνίδης οὖν κατὰ Ἀρχίλοχον φέρεται.* Itaque *Vossius* dum errasse scribit Eusebium, ipse errorem videtur eo committere, quod Simonidem, de quo hic sermo est, Amorginum confundit cum Ceo, qui natus demum est Ol. LVI, 1. Aliter paullo Proclus in excerpt. ex chrestom. gramm. c. 7. *ἰάμβων δὲ ποιηταὶ Ἀρχίλοχός τε ὁ Πάριος ἄριστος καὶ Σιμωνίδης ὁ Ἀμόργιος ἢ ὡς ἔνιοι Σάμιος καὶ Ἱππῶναξ ὁ Ἐφέσιος· ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἐπὶ Γύγου, ὁ δὲ ἐπ' Ἀνανίου τοῦ Μακεδόνος, ὁ δὲ Ἱππῶναξ κατὰ Δαρεῖον ἤκμαζεν.* Quis sit Ananias rex Macedoniae nescimus; aut *Ἀμύντου* scribendum, ut Proclus, sicuti alii multi, Amorginum item cum Ceo confuderit, aut ponendum Ananiam unum esse de multis Macedoniae regibus, qui ignorantur, eumque haud ita multum post Archilochi aetatem regnavisse. (Sed video nunc *Clintonem* in fast. hell. t. I. p. 179. pro *Ἀνανίου* corrigere *Ἀργαίου,* qui regnaverit Ol. XXIV, 1 — XXXIII, 3, a. Chr. 684—646.) Itaque aliquid certe temporis intercesserit inter Archilochum atque Simonidem, quod tamen nullum fere esse sequitur, si ponamus Archilochum Ol. XXIII, Simonidem Ol. XXIX floruisse. Utrumque suis potest confirmari rationibus. Accedit enim ad aetatem Archilochi constituendam sanctis patribus locupletior testis Herodotus, qui I. 12. eum Gygis Lydorum regis aequalem fuisse dicit. Gyges autem annos XXXVIII regnavit, a. Chr. 716—678, s. Ol. XVI, 1 — XXV, 3, ut ne Cicero quidem erraverit, qui Tusc. I. 1. regnante Romulo Archilochum fuisse dicit. Cf. Intpp. ad Herod. l. l. et *Clinton.* fast. hell. t. I. p. 147. 175 sq. 181. Contra Simonides ab eo, quem Suidas exscripsit, post Troiam captam fuisse dicitur a. CCCCXC; ad hunc numerum additis annis DCLX, qui sunt ab Ol. XXIX. usque ad nostram aeram, efficitur a. MCL, quae est aera Troiana Democriti. Vid. *Welcker* Simonid. Amorg. iambi qui supersunt, Bonn. 1835. p. 3 sqq. Cf. *Clinton.* l. l. p. 179.

24) Sappho nata est fere Ol. XL, a Chr. 620.

25) Annius Viterbiensis (Giovanni Nanni nat. Viterb. 1432. † 1502) male notus editis opusculis scriptorum antiquissimorum (velut Berosi, Manethonis, Myrsili, Archilochi, Xenophontis, Metasthenis Persae, Philonis, Catonis d. origg., C. Sempronii d. divis. Italiae, Q. Fabii Pictoris d. aureo saec. et orig. urb. Romae), sed non tam studens fallere, ut videtur, quam ipse falsus, quanquam

Cambysis aequalis erat Theagenes Rheginus. Anonymus in Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ 26) ad Olymp. LXIII. Θεαγένης ὁ Ῥηγῖνος χρονογράφος ἤκμασεν. Item Tatianus or. adv. Graecos p. 105. et ex eo Eusebius pr. ev. X. 11. Θεαγένης ὁ Ῥηγῖνος· κατὰ Καμβύσην γεγονώς 27).

196. *a.* 433. Paullo hoc senior Aristeas Proconnesius, Democharidis aut Caustrobii filius, fuit, siquidem γέγονε κατὰ Κροῖσον καὶ Κῦρον, ut est apud Suidam; addit autem floruisse ὀλυμπιάδι ν'. Sed hoc non bene convenit cum eo quod dixerat, claruisse tempore Croesi et Cyri; nam Cyrus regnare demum in Persia coepit Olymp. LV, ac Croesus iuxta quosdam eapse Olymp., iuxta alios superiore imperare Lydis coepit. Quare censeo scribendum ὀλυμπιάδι νε'. Nempe excidit *E* propter sequens *E*; sequitur enim, ἔγραψε δὲ οὗτος. Vel dicendum, Suidam aut alium, cum legisset apud nonnullos, Aristeam floruisse Olymp. L, apud alios autem invenisset, claruisse temporibus Croesi et Cyri, utrumque parum caute coniunxisse. Sane apud Anonymum quoque ἐν ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ Olymp. L, 1. legere est: Ἀριστέας Δημοχάριδος ἢ Καυστροβίου Προκοννήσιος, ἐποποιός, ὁ τὰ Ἀριμάσπεια καλούμενα ἔπη πεποιηκὼς ἐγνωρίζετο. Ac tum clarescere coepisse verisimile est; sed maius sine dubio nomen eius fuit Cyri et Croesi temporibus. Quare nec displiceret apud Suidam, γέγονε δὲ ὀλυμπιάδι ν' καὶ

434. κατὰ Κροῖσον καὶ Κῦρον. Aristeas hic καταλογάδην, h. e. oratione soluta scripsit θεογονίαν versibus circiter mille. Item carmine composuit historiam Hyperboreorum Arimasporum, quae libris tribus constabat. Auctor horum quoque Suidas. Historiae de Arimaspis meminit cum Anonymus ille in Olympiadum descriptione, quem dixi, tum Herod. IV. 14, Strabo I. p. 21. Idem XIII. p. 589. ait, ἐντεῦθέν ἐστιν Ἀριστέας ὁ ποιητὴς τῶν Ἀριμασπίων καλουμένων ἐπῶν, ἀνὴρ γόης, εἴ τις ἄλλος. Item Tatian. or. ad gent. 62. Ἀριστέα τοῦ Προκοννησίου τοῦ τὰ Ἀριμάσπεια συγγράψαντος. Pausanias quoque I. 24, 6. refert ex Aristea hoc, gryphes cum Arimaspis, qui supra Issedones sunt, auri caussa assidue pugnare, atque V. 7, 9. tradit, potuisse Aristeam de Hyperboreis plane cognoscere ab Issedonibus, ad quos, Herodoto

multos viros doctos, adeoque Barthios atque Sigonios in errorem rapiens, multis tamen etiam acriter repugnantibus, usque eo dum a. 1721. academia Olisiponensis Anniana ista ut ficta condemnavit. Ed. princ. Rom. 1498. f. noviss. Vitemb. 1612. 8. Vid. *Fabric.* bibl. graec. t. XIV. p. 175 sq., *Tiraboschi* della lett. ital. t. VI. P. 2. p. 16 sq., *Wachler* in Ersch. et Gruber. encycl. litter. t. IV. p. 183 sqq.

26) Quem saepe numero pro teste affert *Vossius* Anonymum ἐν Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ, iam dudum constat ipsum esse *J. Scaligerum.* Vid. *Corsini* fast. Att. II. 4.

27) De Homeri poesi, genere, aetate scripsisse Theagenem ait Tatian. l. l., cf. Schol. Arist. Av. 823. Pac. 927, Schol. Hom. Il. XX, 66 sqq. Hunc cum alio eiusdem nominis confundit *Vossius* lib. III. p. 417. Vid. *Clinton.* fast. hell. t. II. p. 369, qui et Theagenem significari putat a Tzetz. ad Lycophr. 177. Ῥηγῖνον τὸν πολυμνήμονα.

etiam teste, se aliquando profectum fuisse carminibus prodidit. Quin et versus aliquot ex Arimaspiis Aristeae citant Longin. de sublim. 10, 4. et Tzetz. Chil. VII. 144. Meminit eius quoque Pollux IX. 5. E Latinis eum Gellius IX. 4. reponit inter scriptores miraculorum fabularumque plenos, et hoc antiquior Plinius b.
sic scribit h. n. VII. 2. *sed et iuxta eos qui sunt ad septentrionem versi, haud procul ab ipso Aquilonis exortu specuque eius dicto, quem locum Gesclithron* (*γῆς κλεῖθρον,* ut recte Turnebus Advers. XXIV, 42. legit, h. e. terrae claustrum) *appellant, produntur Arimaspi, quos diximus, uno oculo in fronte media insignes, quibus assidue bellum esse circa metalla cum gryphis, ferarum volucri genere quale vulgo traditur eruente ex cuniculis aurum, mira cupiditate et feris custodientibus et Arimaspis rapientibus, multi sed maxime illustres Herodotus et Aristeas Proconnesius scribunt.* Haec mera esse Graeculorum commenta satis indicant qui proximis saeculis septentrionem descripserunt. Etsi autem tot veterum Aristeae Arimaspia laudent, minime tamen genuinum, sed supposititium fuisse sententia erat Dionysii Halic. iud. de Thuc. c. 23. Fabulantur de hoc Aristea, animam eius corpore, quoties vellet, exisse atque idem postea ingressum. Vid. Herod. IV. 15, Apollon. hist. mirab. c. 2, Plin. h. n. VII. 52, Maxim. Tyr. diss. XXII. et XXXVIII, Origen. c. Cels. III. 26, Hesych. Illustr. *περὶ σοφῶν* pr., Aen. Gaz. Theophrast. p. 77. ed. Barth., Tzetz. Chil. II. 50. Satis autem mirari non possum eorum opinionem, qui (ut Strabo auctor est XIV. p. 639) Aristeam istum putarunt fuisse magistrum Homeri, quem honorem alii Creophylo tribuere maluerunt. Nam etsi de Homeri aetate (quem non multo ante primam Olympiadem vixisse putamus) admo- 435.
dum discrepantes sint veterum sententiae, tamen extra controversiam illud est, saltem saeculo toto Aristea fuisse grandiorem. Nisi quis tam stulte sapiat, ut credat, revixisse annis postquam obiisset CCXL, ut fabulantur teste inter alios Tzetza Chil. II. 50 [28]).

Xenophanes Colophonius, qui circa LX. Olympiadem vixit, praeter alia *ἐποίησε Κολοφῶνος κτίσιν καὶ τὸν εἰς Ἐλέαν τῆς Ἰταλίας ἀποικισμόν,* ut est apud Laertium in vita eius IX. 2, 20. Plura de eo diximus in Poetis Graecis [29]).

Eapse Olympiade eodem Laertio teste VIII. 1, 45. floruit Pythagoras, nobilis ille philosophus Samius. Historiam hic scripsit belli inter Cyrum et Samios gesti, si Cedreno credimus. Eius verba sunt in histor. compend. t. I. p. 138. ed. Paris. *περὶ οὗ πολέμου Κύρου καὶ Σαμίων Πυθαγόρας ὁ Σάμιος συνεγρά-*

28) De eodem iam paucis auctor dixerat lib. I. p. 6 sq. unde repetimus, in loco Tatiano apud Euseb. pr. ev. X. 11. corrigi *Ἀριμάσπια* pro *Ἀριμώσπια*, *Εὔκλου* pro *Εὐμίκλου* (in quam rem affertur Paus. X. 12, 11. 14, 6. 24, 3), apud utrumque vero *Προσμαντίδου*, quod in codd. suis invenit *Gyrald.* d. poet. hist. dial. 2., pro eo quod est apud Tatianum, *Προσναυιίδου*, et apud Eusebium, *Προταιτίδου.*

29) Xenophanis Colophonii carminum reliquiae: de vita eius et studiis disseruit, fragmenta explicuit, placita illustravit *Sim. Karsten*, Bruxell. 1830. 8.

ψατο, ὃς καὶ εἶπεν αὐτὸν ἐκεῖ τεθνάναι εἰς τὸν πόλεμον. Sed omnino fallitur Cedrenus, siquidem, ut Lucianus pro lapsu in salut. 5. ait, ὁ θεσπέσιος Πυθαγόρας μηδὲν αὐτὸς ἡμῖν ἴδιον καταλιπεῖν τῶν αὐτοῦ ἠξίωσεν. Sane nullum eorum quae ei tribuebantur controversia carebat. Unde Ioseph. Antiqu. Iud. II. (?) Πυθαγόρου μὲν οὐδὲν ὁμολογεῖται σύγγραμμα. Itaque cum B. Hieronymus se Pythagorae auctoritate tueretur, Ruffinus eum refellens negabat quicquam huius philosophi exstare. Nec aliter se tueri potuit beatus presbyter, quam si diceret, *de dogmatibus, non de libris loquutus sum, quae potui in Cicerone, Bruto ac Seneca discere.* Quorundam tamen alia est sententia. Sane, ut Diogenes Laertius in vita eius philosophi scribit VIII. 1, 6, γέγραπται τῷ Πυθαγόρᾳ συγγράμματα τρία, παιδευτικὸν, πολιτικὸν, φυσικόν. Quod autem ad ἔπη χρυσᾶ, etsi Proclus quoque in Tim. III. eorum πατέρα Pythagoram vocet, ea tamen non Pythagorae erant, sed Pythagorici alicuius, nempe Philolai vel Lysidis. Unde continuo subiungit Laertius, τὸ δὲ φερόμενον ὡς Πυθαγόρου Λύσιδός ἐστι τοῦ Ταραντίνου Πυθαγορικοῦ, φυγόντος εἰς Θήβας καὶ Ἐπαμεινώνδα καθηγησαμένου. Porro Laertii locum exscripsit Suidas, sed mala manus accessit, quae eum corrupit. Nam vulgo legitur: συνέγραψε δὲ ὁ Πυθαγόρας μόνα τρία βιβλία, παιδευτικὸν, πολιτικόν, τὸ δὲ φερόμενον τρίτον ὡς Πυθαγόρου Λύσιδός ἐστι τοῦ Ταραντίνου, μαθητοῦ αὐτοῦ γενομένου καὶ φυγόντος εἰς Θήβας καὶ
436. 197. καθηγησαμένου Ἐπαμεινώνδα· τινὲς δὲ ἀνατιθέασι αὐτῷ καὶ τὰ χρυσᾶ ἔπη. Qui locum hunc ita pervertit, non vidit, apud Laertium dici, tria vere esse Pythagorae, cui repugnaret, si tertium Lysidis esset. Non igitur ea Laertii mens fuit, sed hoc voluit, praeter tria genuina quoddam esse opus quod falso circumferatur Pythagorae nomine. Opus illud non nominat Laertius, quia vel pueris notissimum erat, aurea carmina vulgo tribui Pythagorae. Is qui interpolavit Suidam contentus est nominare duo opera Pythagorae, tertium, nempe τὸ φυσικόν, praeterit; sed qualecunque sit, Lysidis esse ait; denique addit, praeter duo genuina et tertium Lysidis etiam a nonnullis aurea carmina credi Pythagorae, quasi non haec ipsa sint quae tribus genuinis addi Laertius dixerat 30).

At dubium, utrum Cyri et Cambysis an potius Darii temporibus floruerit Acusilaus Argivus. Saltem paullo antecessit expeditionem Persicam, ut docet nos Ioseph. c. Apion. I. 2, ubi ita scribit: οἱ μέντοι τὰς ἱστορίας ἐπιχειρήσαντες συγγράφειν παρ᾽ αὐτοῖς, λέγω δὲ τοὺς περὶ Κάδμον τε τὸν Μιλήσιον καὶ τὸν Ἀργεῖον Ἀκουσίλαον καὶ μετὰ τοῦτον εἴ τινες ἄλλοι λέγονται γενέσθαι, βραχὺ τῶν Περσῶν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατείας τῷ χρόνῳ προέλαβον. Exscripsit vero Acusilaus Hesiodum, quod docet Clem. Alex. strom. VI. p. 267. cum ait, τὰ δὲ Ἡσιόδου

30) Qui de Pythagora scripserunt accurate indicati sunt in *Hoffmanni* lex. bibliogr. t. III. p. 516 sqq.

μετήλλαξαν εἰς πεζὸν λόγον καὶ ὡς ἴδια ἐξήνεγκαν Εὔμηλός τε καὶ Ἀκουσίλαος οἱ ἱστοριογράφοι. Meminit eius Ioseph. Antiqu. Iud. I. 4. extr., ad haec Apollodor. bibl. II. 1, 1. 3. 2, 2, item Strabo X. p. 472, quo loco ex eo refert, ut ex Vulcano et Cabira natus sit Camilus, ex Camilo tres Cabiri, ex Cabiro nymphae Cabirides. Etiam a Clem. Alex. strom. I. p. 129. laudatur: *οἱ δὲ Ἀκουσίλαον τὸν Ἀργεῖον ἐγκατέλεξαν τοῖς ἑπτὰ σοφοῖς.* Celebrat quoque eum Schol. Apoll. Rhod. II. 1125, ubi de nomine eius agit, ex qua quattuor, vel iuxta Epimenidem quinque liberos genuit Phryxus. Idem IV. 57 ex eo refert quaedam de Endymione, uti et aliquanto post 992. de origine Phaeacum. Eopse libro v. 1147. citatur *Ἀκουσίλαος ἐν τῷ περὶ γενεαλογιῶν. Ἀκουσίλαος ἐν τρίτῃ* advocatur Harpocrationi in *Ὁμηρίδαι.* Suidas genealogias eum scripsisse dicit, quas pater eius dum locum fodit domi repperisset. Meminit et Schol. Nicand. theriac. v. 11. De Coeo, Latonae parente, auctorem eum laudat Etymologus in *Κοῖος.* Stilo scripsit simplici ac sine ullis ornamentis, ut dicit Cic. de Or. II. 12. Commentaria in eum edidit Sabinus sophista, qui sub Hadriano Caesare vixit teste Suida 31).

Venio ad eos quos Darii temporibus vixisse satis est manifestum. Talis est D i a g o r a s philosophus. Nam fuit iuxta Eusebium Olymp. LXXIV. et deinceps. Puto eundem esse Diagoram Atheniensem, qui reliquit sermones Phrygios. Tatianus c. Graec. 44. *Διαγόρας Ἀθηναῖος ἦν· ἀλλὰ τοῦτον ἐξορχησάμενον τὰ παρ᾽* 437.
Ἀθηναίοις μυστήρια τετιμωρήκατε, καὶ τοῖς Φρυγίοις αὐτοῦ λόγοις ἐντυγχάνοντες ἡμᾶς μεμισήκατε. Phrygios sermones fuisse arbitror historiam eorum quae ad Cybelen sive matrem Phrygiam et eius sacra pertinerent, atque ab eo esse fine hoc conscriptam, ut a sacris illius homines averteret. Vide Suidam in *Διαγόρας. Ἄθεον* dictum praeter Suidam referunt Cic. de nat. deor. I. 1. et 23, Lactant. de fals. relig. I. 2. et de ira dei I. 9, Theodoret. therap. c. 6. atque alii plurimi 32).

Vixit tum quoque D e m o c r i t u s A b d e r i t a sive iuxta alios Milesius. Quippe floruit Olymp. LXXVII, ut Thrasylus in eo re-

31) Adde Menand. d. encom. I. 6, Suid. s. v. *Ἑκαταῖος, ἱστορῆσαι, συγγράφω.* Ubi cum vulgo *Ἀγησιλάου* legeretur, *Voss.* lib. I. c. 2. primum cogitavit de Agesilao, de quo sermo iterum est lib. III, sed post intellexit scribendum ibi esse *Ἀκουσιλάου.* Eundem errorem corrigit *Sturz.* in coll. fragm. Acusilai (in ed. fragm. Pherecyd. 2. Lips. 1824. 8.) p. 216. in Eudoc. Viol. p. 163 et p. 219. in Schol. Pind. Pyth. III. 25. Pari modo corruptum est hoc nomen apud Macrob. Sat. V. 18. *ὁ γοῦν Ἀγησίλαος διὰ τῆς πρώτης ἱστορίας δεδήλωκεν κτλ.,* ubi *Ἀκουσίλαος* sine dubio corrigendum. Fragmenta genealogiarum *Sturzius* praeter ea quae laudat *Vossius* haec affert: Plat. symp. p. 178 B, Clem. Alex. str. I. p. 138, Euseb. pr. ev. X. 10, Tatian. p. 86, Paus. II, 16, 4, Apollod. bibl. II. 5, 7. III, 4, 4. 8, 1. 11, 1. 12, 6. 15, 2, Syncell. Chron. p. 64, Tzetz. in Lyc. 177, Schol. Pind. Pyth. III. 25. Ol. VII. 42 (ubi *Boeckh Ἀκουσιλάῳ* pro *Ἀχαιῷ* restituit; vid. *Sturz.* praef. ad fr. Hellan. p. XVIII). IX. 70. Schol. Hom. Od. *κ.* 2. *λ.* 519. *ξ.* 533. *ρ.* 207. Il. *υ.* 307, Schol. Hes. theog. 870, Schol. Apoll. IV. 828. Adde Macrob. sat. V. 18, Schol. Il. 23, 296.

32) Diagoram sine ratione a *Vossio* historicis adnumerari res ipsa clamat.

tulit libro qui erat de legendis Democriti libris, vel Olymp. LXXX. iuxta Apollodorum in Chronicis. De utroque auctor Laertius IX. 7, 41, ex quo etiam discimus, Democrito huic tribui solere librum de sacris in Babylone litteris, de his quae sunt in Meroe, de oceani navigatione, de historia Chaldaica et Phrygia 33). A Strabone etiam in ipso operis ingressu in philosophorum iis reponitur qui primi post Homerum attigerint geographiam.

Tum quoque fuit Glaucus Rheginus, utpote Democriti aequalis, ut discere est ex Laert. IX. 7, 38, qui ex eo narrat, Democritum Pythagoricorum quopiam magistro usum esse. Sub Glauci Rhegini nomine exstabat olim liber de poetis; sed plerisque videbatur potius Antiphontis, ut scriptum est apud Plutarch. vitt. dec. oratt. p. 833. D. Huius operis mentio quoque fit apud eundem Plut. de mus. c. 4, ubi liber is vocatur Glauci Itali de poetis et musicis antiquis. Nec dubito quin idem intelligatur ab Laertio VIII. 2, 52, ubi ex hoc quaedam de Empedocle philosopho insimul et poeta adducit. Item ab Harpocratione in *Μουσαῖος*, cum inter alios Glaucum de Musaeo scripsisse ait. Nam quantum Musaei inter poetas fuerit nomen, vel e sexto Maronis omnes sciunt.

b. Empedocles Agrigentinus Pythagorae et Parmenidis discipulus fuit ac circa Olymp. LXXXIV. vixit, ut auctor est Laertius VIII. 2, 74. Ab eo rhetoricen esse repertam, uti logicen ab Zenone Eleate, tradidit Aristoteles in Sophista ap. Diog. Laert. VIII. 2, 57, ut et Diog. IX. 5, 25. Lucretius de rer. nat. I. 723 sqq.

Nil tamen hoc habuisse viro praeclarius in se
Nec sanctum magis et mirum carumque videtur.
Carmina quin etiam divini pectoris eius
438. *Vociferantur et exponunt praeclara reperta,*
Ut vix humana videatur stirpe creatus.

Doctum virum vocat Cic. Lael. 7. Praeter physica et alia etiam carmine tractavit *Περσικὰ* sive *τὴν τοῦ Ξέρξου διάβασιν*. Sed cum ea reliquisset imperfecta, soror aut filia combussit, quemadmodum ex Hieronymo tradit Laertius VIII. 2, 57. Sed si combusta isthaec fuere, quomodo meminisse eorum potest Aristoteles? Cuius haec verba in Problem. 21, 22. *ὥσπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς μετήνεγκεν ἐν τοῖς Περσικοῖς, εἰπών, ἄλφιτον ὕδατι κολλήσας.* An dicemus, locum esse corruptum legendumque videri *ἐν τοῖς φυσικοῖς*? Quod placet doctissimo Io. Meursio not. ad Chalcidium. Sane ex *φυσικοῖς* eius idem hemistichium citat in Meteorol. IV. 4.

33) Verba sunt Diog. IX. 7. 48 sq. haec: *τάττουσι δέ τινες κατ' ἰδίαν ἐκ τῶν ὑπομνημάτων καὶ ταῦτα· τὸ περὶ τῶν ἐν Βαβυλῶνι ἱερῶν γραμμάτων, περὶ τῶν ἐν Μερόῃ ἱερῶν γραμμάτων, Ὠκεανοῦ περίπλους, περὶ ἱστορίης, Χαλδαϊκὸς λόγος, Φρύγιος λόγος, κτλ.*, ita ut *Vossius* versione Ambrosiana *de historia Chaldaica* deceptus esse videatur. Quanquam autem *περὶ ἱστορίης* scripsisse dicitur Democritus, quod quid sit ambiguum est, tamen ex historicorum numero item eximendus est, praesertim cum ista de eius scriptis quorundam tantum fuerit opinio. Ceterum de Democriti vita nuper accurate exposuit ***F. G. A. Mullach*** quaest. Democrit. spec. Berol. 1835. 4.

Alioqui dici posset, fuisse qui Persicorum opus imperfectum descripsissent aut partem meliorem exscripsissent priusquam flammis traderetur, vel ne flammis quidem absumptum fuisse, sed ita vulgo ab Empedoclis heredibus fuisse dictitatum, ut describendi copiam honestius aliis negarent, at tandem quomodocunque in manus hominum venisse.

At tum ante expeditionem Persicam tum eius tempore fuit Simonides, Leoprepis filius, Ceus. Nam Olymp. LVI. natus florere coepit circa Olymp. LXVII. et demum Olymp. LXXVIII. obiit, cum annorum foret LXXXIX. Hic dorica dialecto descripsit Cambysis et Darii imperium et Xerxis proelium navale cum Graecis et pugnam ad Artemisium, atque haec quidem versibus elegiacis; sed pugnam Salaminiam carmine lyrico panxit. Alia quoque multa fecit, de quibus Suidam consule et Anonymum ἐν Ὀλυμπιάδων ἀνα- 439.
γραφῇ ad Olymp. LXXII, 2. Sed inprimis operae est videre quae de poeta hoc Lilius Gyraldus congessit hist. poet. dial. 9 [34]). Ea quid hic loci ignobili labore reponere attineat plane non video, praesertim quando et ipsi non negligenter de eo egimus libro de poetis graecis, quem propediem iuris publici facere animus est [35]). Inde igitur qui volet petet caetera.

Sed hos scriptores mittamus, qui poetae potius quam historici fuerunt [36]). Proximus est Hecataeus, tertius eorum quos primos oratione soluta scripsisse Strabo I. p. 18. auctor est. Sed ut de Eretriensi Hecataeo nihil dicam, cuius Plutarchus meminit in Alex. c. 46, ut item Thasium praeteream, cuius hexastichon legitur in tertio ἀνθολογίας: duo praecipue ab antiquis Hecataei celebrantur, unus Milesius, alter Abderita. Utriusque meminit Aelian. hist. anim. XI. 1. Milesium [37]) laudat Pausan. III. 25, 5, ubi refert quid de infero cane tradiderit; item IV. 2, 3, ubi quid de Oechalia senserit docet [38]). Eundem advocat Schol. Apollon. Rhod. IV. 259. At Abderitam celebrat Stephanus in Ἑλίξοια et Καραμβύκαι. Milesius, Hegesandri filius, cuius et Ioseph. Antiqu. Iud. I. 3, meminit, Suidae vixisse dicitur Olymp. LXV, ac similiter

34) *Gyraldi* dialogi de poetis gr. et lat. prodiere primum Basil. 1545, tum in opp. 1580 et 1696. c. not. P. Colomesii. Vide nunc *F. G. Schneidewin* prolegg. d. vit. et carm. Simonid. Cei in eiusd. fragm. collect. Brunsvig. 1835. 8.

35) Librum de poetis graecis et latinis non ipse *Vossius* edidit, sed post eius mortem (1649) prodiit demum 1654. Qui liber, quoniam ultima manus ipsius auctoris non accessit, tanto nomine non dignus iudicatur.

36) Haec verba (*sed — fuerunt*), quae eodem sententiarum tenore leguntur lib. I. p. 7, quoniam ad hunc locum quam maxime accommodata sunt, hic repetivimus. Iam fit transitus ad eos qui veri historici dici possunt.

37) De eo vide nunc *F. Sevin* recherches sur la vie et sur les ouvrages de Hécatée de Milet, in Mém. de l'acad. d. inscr. t. VI. p. 472 sqq., *F. Creuzer* historic. graec. antiquiss. fragmenta, Heidelb. 1806. 8. p. 1—86, *R. H. Klausen* Hecataei Mil. fragm. Berol. 1831. 8, *C. F. Dahlmann* Forsch. auf d. Gebiet d. Gesch. II. 1. p. 112 sqq., *F. A. Ukert* Unters. üb. d. Geogr. d. Hekatäus u. Damastes, Weimar 1814. 8.

38) Adde Paus. VIII. 4, 9. 47, 4.

198. Anonymus in Ὀλυμπ. ἀναγρ. ad Olymp. LXV. *Ἑκαταῖος Ἡγησάνδρου Μιλήσιος ἱστορικὸς ἐγνωρίζετο* [39]. Ac sequitur eandem sententiam Ios. Scaliger elencho orationis chronologiae Paraei, ubi p. 74. sic loquitur: *Hecataeus Milesius Cyri et Cambysis gesta scripsit initio imperio Hystaspidae; itaque floruit sub Cyro et toto imperii Cambysae tempore.* Sane Darius coepit regere Olymp. LXIV, 4. Sed omnino iunior aliquanto est, si discipulus est Heracliti, quod Laertius scribit IX. 1, 1 [40], siquidem philosophus iste, ut idem Laertius ait ibidem, floruit Olymp. LXIX. Et quid opus multis? Res satis aperta est ex iis quae de Hecataeo hoc narrat Herod. V. 36; nam bellum dicitur dissuasisse Aristagorae adversus Persas [41], et eopse postea libro cap. 125. exponitur quid consilii Aristagorae dederit. Ac ne alium hunc Hecataeum putes, disertim vocatur *Ἑκαταῖος ὁ Ἡγησάνδρου ὁ λογοποιός.* Ac historias eius advocat VI. 137, cum ait, *Ἑκαταῖος ὁ Ἡγησάνδρου ἔφησε ἐν τοῖσι λόγοισι λέγων.* Idem meminit eius II. 143, ubi eius genus adfertur ex Hecataeo ipso; vocatur autem *Ἑκαταῖος γενεηλογήσας ἑωυτόν.* Videntur quae ibi narrat esse ex libris *γενεαλογιῶν.* Eius operis librum primum Stephanus adducit in *Ἀμφαναί,* item in *Μελία* et alibi [42]. Secundum nominat Harpocratio
443. in *ἀδελφίζειν· καὶ Ἑκαταίῳ τῷ Μιλησίῳ ἐν β' γενεαλογιῶν* [43]. Tertium memorat Athen. IV. p. 148. F, ubi ex eo de Arcadum coena agens vesci illos ait maza et suillis carnibus [44]. Quartum autem laudat idem Stephanus in *Μύγισοι, Τρεμίλη* aliisque locis [45]. Etiam Asiae descriptionem reliquit. Stephanus in *Ἄβαρνος· Ἑκαταῖος ὁ Μιλήσιος ἐν Ἀσίας περιηγήσει.* Idem opus citat in *Γαῦλος.* Nec Asiam tantum descripsit, sed puto etiam Libyam atque Europam; nam argumenti similitudo facit, ut idem videatur is de quo Stephanus in *Ἐλένειος· Ἑκαταῖος περιηγήσει Λιβυκῶν.* Idem in *Αἰθάλη· Ἑκαταῖος Εὐρώπῃ.* Atque eadem citatur in *Αἰζική, Ἄμπελος* et alibi saepe. Europaeorum pars erant Aeolica, nisi seorsum de his egisse malis. Stephanus in *Ἀμαζόνιον· Ἑκα-*

39) Natum esse plerique putant Ol. LVII, 4. a. Chr. 549.

40) Hunc *Vossii* errorem iam notavit *Creuzerus* l. l. p. 7. Scilicet apud Diog. loquitur Heraclitus hoc modo: *πολυμαθίη νόον οὐ διδάσκει· Ἡσίοδον γὰρ ἂν ἐδίδαξε καὶ Πυθαγόρην αὖτίς τε Ξενοφάνεά τε καὶ Ἑκαταῖον.*

41) Aristagoras defecit a Persis Ol. LXX, 1. a. Chr. 500.

42) Steph. Byz. v. *Οἴνη, Φαλάννα.* Adde cum *Klausen.* p. 139 sqq. Demetr. d. eloq. §. 2, Athen. II. p. 35. A, Ael. hist. an. XIII. 22, Ael. Herodian. *π. μον. λεξ.* II. p. 41, Schol. Apoll. I. 256. 551. IV. 259. 266.

43) Strab. VIII. p. 524, Arr. exp. Al. II. 16, Paus. III. 25, 5. VIII. 4, 9, Ael. hist. an. IX. 23, Long. d. subl. c. 27, Steph. Byz. v. *Ψωφίς, Χαδισία,* Schol. Apoll. II. 948. 1003.

44) Herod. VI. 137, Strab. VII. p. 494, Herodian. *π. μον. λεξ.* I. p. 8, Poll. I. 5, 50, Schol. Eur. Orest. 869, Schol. Ven. Hom. Il. 15, 302, Bekker. Anecd. I. p. 783.

45) Incerti loci fragmenta affert *Klausen.* p. 154 sq. Ioseph. antiq. I. 4, Etym. M. v. *γέγειος, μέτασσαι,* Schol. Hom. Il. 24, 228, Herodian. l. l. II. p. 39, Suid. v. *μοιχίδιον,* Phrynich. ecl. s. v. *σχορπίζεται.* Adde Schol. Soph. OC. 1320. Phot. v. *Τενθεύς.*

ταῖος ἐν τοῖς Αἰολικοῖς. Idem apud eum legas in Μιλήτου κόλπος. Sed fortasse alius is Hecataeus fuit, immo ne illud quidem satis erat certum, an περιήγησις Milesii foret, quia Callimachus in eo libro, qui inscribebatur πίναξ παντοδαπῶν συγγραφέων, tribuebat alteri Hecataeo, quem appellabat hominem insularem. Sic enim scribit Athen. II. p. 70. B. Ἑκαταῖος ὁ Μιλήσιος ἐν Ἀσίας περιηγήσει, εἰ γνήσιον τοῦ συγγραφέως τὸ βιβλίον· Καλλίμαχος γὰρ νησιώτου αὐτὸ ἀναγράφει. Satis istis ex verbis liquet, περιήγησιν tribuisse nec Milesio nec Abderitae, sed tertio cuidam, homini insulari 46). Quod si iam olim Hecataeos istos non satis distinxere, quam id difficile hodie sit omnes intelligunt. Itaque nec liquet cuius fuerint historiae quas signat Stephanus in Οἴνη, cum ait, Ἑκαταῖος ἱστοριῶν πρώτῳ. Ac similiter, cum Schol. Apollon. I. 551. inquit, Ἑκαταῖον ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἱστοριῶν egisse περὶ Θεσσαλικῆς Ἰτωνίας 47). Hecataei praeter eos

46) Similiter Arrian. exp. Alex. V. 6. εἰ δή του ἄλλου ἢ Ἑκαταίου ἐστὶ τὰ ἀμφὶ τῇ γῇ τῇ Αἰγυπτίᾳ ποιήματα. Fortasse is quoque Dionysio d. Thuc. iud. c. 23 est τῶν παραπλησίων quos ibi vocat. Sed vanam hanc esse suspicionem declarat Eratosthenes apud Strab. I. p. 7. τὸν δὲ Ἑκαταῖον καταλιπεῖν γράμμα (γεωγραφικὸν) πιστούμενον ἐκείνου εἶναι ἐκ τῆς ἄλλης αὐτοῦ γραφῆς. Ceterum νησιώτης quis Callimacho fuerit non diiudico. Sunt qui opinentur Teium significari, quem affert Strab. XIV. p. 644; sed hic insularis dici non potuit et sine dubio idem est atque Abderita. Cf. *Ukert* l. l. p. 12. Rectius cogites de Hecataeo Eretriensi supra laudato ex Plutarcho, uti placuit iam *Schweighaeusero* in animadv. ad Ath. t. I. p. 468; nimis autem suspicacem sese praebet *Creuzerus*, qui l. l. p. 85 sq. negat unquam fuisse Hecataeum Eretriensem, sed apud Plutarchum ὁ Ἀβδηρίτης legendum esse contendit.

47) Totus hic locus de scriptis Hecataei *Klausenio* praeeunte l. l. p. 12 sqq. sic potius conformandus est. Quae longinquis itineribus collegerat, duobus operibus complexus est; confirmat Strabo I. p. 7. verbis ἐκ τῆς ἄλλης αὐτοῦ γραφῆς, et Suidas v. Ἑλλάνικος, Μιλήσιος, ἱστορικός· περίοδον γῆς καὶ ἱστορίας, ubi pro Hellanico Hecataeum reponendum esse iam alii recte monuerunt. Ac primum quidem geographicum erat, inscriptum περίοδος γῆς (Herod. IV. 36. Strab. XII. p. 550. Athen. X. p. 447. C.), quanquam περιήγησις plerumque vocatur; divisum erat in duos libros, quorum tituli videntur fuisse περιήγησις Εὐρώπης et περιήγησις Ἀσίας, atque rursus uniuscuiusque libri singulis capitibus singularum regionum nomina indita, qualia sunt praeter Aeolica et Libyca, quae supra *Vossius* attulit, Ἑλλήσποντος (Steph. Byz. v. Τένεδος· Ἑκ. ἐν Ἑλλησπόντῳ) et Αἴγυπτος vel περιήγησις Αἰγύπτου (Steph. v. Λίηβρις, Χέμμις et saepius). Alterum opus, historicum, inscripsit auctor γενεαλογίαι, in eoque quattuor libris enarravit genera humana inde ab auctoribus eorum usque ad interitum aut statum praesentem. Ab hoc opere non diversam fuisse eiusdem auctoris ἱστορίαν, quam laudant Demetr. d. eloq. §. 2. Strab. XIV. p. 635. Steph. Byz., Schol. Apollonii ll. dd. atque Suidas, certum est; hi enim non curabant libri titulum accurate describere, satis quippe habentes historicum eius argumentum indicasse; adeoque λόγους vocat Herod. VI. 137. In fragmentis periodi *Klausenius* p. 39 sqq. praeter locos satis multos Stephani Byz., quos praebent indices, haec affert: A. Εὐρώπη. Herod. IV. 36, Strab. VI. p. 271. VII. p. 316. 321. VIII. p. 341, Ath. X. p. 447. C, Paus. IV. 2, 3, Ael. Herod. π. μον. λεξ. I. p. 31, Eust. ad Hom. Il. 2, 520, Bekk. Anecd. p. 362, Plin. h. n. IV. 13. 27, Amm. Marc. XXII. 8. B. Ἀσία. Herod. II. 2. 15. 16. 20 sq. 70. 71. 143. (45. 75. 76), Strab. XII. p. 550. 552. 553. XIV. p. 635, Diod. I. 37, Ath. II. p. 70. III. p. 114. C. IX. p. 410. E. X. p. 447. C, Arr. exp. Al. V. 6, Plut. Is. et Os. p. 448. W., Porph. ap. Eus. pr. ev. X. 3, Eust. ad Il. 3, 6,

quos dixi scriptores meminit quoque e Latinis Solinus c. 22. et 43, atque Ammian. Marc. XXII. 8, 10, e Graecis Diodor. Sic. I. 37. et 46 (II. 47), ubi eum, ut et Cadmum et Hellanicum aliosque priscos multum ad fabulas declinare ait 48); item Dionys. Halic. de Thuc. iud. c. 5. et Strabo VI. p. 271, ubi de Inacho fluvio tractat, et VII. p. 321, ubi ab Hecataeo Milesio traditum ait, barbaros in Peloponneso ante Graecos habitasse, et VIII. p. 341, quo in loco ex eodem scriptore refert, Eleos ab Epeis diversos esse, et XII. p. 553, ubi Henetam ait Hecataeo Milesio esse Amisum. Item Plutarch. d. Is. et Osir. c. 6, qui ex eo commemorat, ut reges Aegyptii, quia et ipsi essent sacerdotes, certa mensura biberint ex sacrarum litterarum praescripto. Ad haec Pollux I. 5, qui auctor est, Hecataeum non refugisse voces *χει-*
441. *ρογάστερες* et *χειρώνακτες*. Etiam Erotianus meminit in *Κυρβασίαν,* et Eustathius in Dionys. *περιηγησ.* vs. 558, ubi ex Arrian. de exp. Alex. II. 16. vocatur *λογοποιός*. Ea autem appellatione signatur ab eo historicus, non vero fabulator, etsi multa admodum
b. fabulosa libris suis intexuit, ut ex Pausania etiam et aliis cognoscitur. Nec enim aliter *λογοποιὸν* vocat, quam V. 6. ubi cum Herodoto coniungit 49). Hecataeum Ionice scripsisse ait Phrynichus eclog. atque inde esse quod *σκορπίζεται* usurparit pro *σκεδ-*

Sch. Apoll. IV. 259. 284, Ael. Herod. 1. p. 8. 13. 31. 2. p. 36. Denique p. 155 sqq. idem fragmenta Hecataeo falso tributa haec recenset: Phot. bibl. cod. CCXLIV, Diod. II. 47, Erot. gloss. in Hippocr. v. *Κυρβασίαν*, Natal. Com. III. init. VI. 23. VII. 2. IX. 9, Diog. Laert. pr. 6.

48) Quamquam negari nequit, Hecataeum communi sui temporis subiectum fuisse superstitioni, immo totum fuisse in fabulis enarrandis, primus tamen, ut videtur, non acquievit in referendis eis quae memoriae tradita acceperat, sed iudicio simul usus est ad verum inveniendum. Id quod statim in principio genealogiarum declaravit sic: *τάδε γράφω ὥς μοι ἀληθέα δοκέει εἶναι. οἱ γὰρ Ἑλλήνων λόγοι πολλοί τε καὶ γελοῖοι, ὡς ἐμοὶ φαίνονται, εἰσίν.* Quae servavit Demetr. d. eloq. §. 12. Probatur hoc eis quae afferunt Paus. III, 25, 5. Arrian. exp. Alex. II. 16. Nec tamen diffitendum, etiam in contrariam partem quaedam afferri posse, ut quae habet Schol. Apoll. Rhod. I. 256. Scilicet magnarum rerum parva initia.

49) Eodem nomine Hecataeum appellat Herod. II. 143. V. 36. 125. Historiae scriptorem significari cum sponte intelligitur, tum sequitur ex usu huius vocabuli apud Isocratem, qui nonnunquam poetis opponit *λογοποιούς*; vid. Philipp. §. 109, Busir. §. 37. Adde Harpocr. et Suid. v. *λογοποιός· ὁ ὑφ' ἡμῶν ἱστορικὸς λεγόμενος· Ἰσοκράτης καὶ Ἡρόδοτος.* Cf. Pierson. ad Moerid. p. 244. Eiusdem potestatis est, quo postea primi usque ad Herodotum historici appellari solebant, voc. *λογογράφος*, de quo vid. *Creuzer* d. hist. Kunst d. Gr. Leipz. 1803. p. 178 sq. et *Krüger*. ind. ad Dionys. historiogr. p. 496. Scilicet *λόγος* est et quaevis narratio, et pedestris sermo, et oratio; hinc *λογογράφος* est et is qui quae fando tradita accepit conscribit, et is qui pedestri sermone scribit (vid. *Ernesti* lex. technol. gr. v. *λογογραφία*), et is qui scribit orationes opp. *τῷ ῥήτορι* qui eas pronuntiat (vid. *Meier* et *Schömann* Att. Process p. 707). Ac priora duo genera antiquissimis temporibus coaluerunt, quoniam qui primum pedestri sermone uterentur historici erant, id quod confirmatur etiam usu voc. *συγγραφεύς*, quod cum prosae orationis scriptorem tum historicum significat. De nostris vero logographis egregie disserit Dionys. Halic. d. Thuc. ind. c. 5. et 7. coll. Thuc. I. 22. Vid. *Creuzer* l. l. p. 63 sqq., *Ulrici* Charakterist. d. antik. Historiogr. Berl. 1833. p. 24 sqq.

ἀνῦνται, quomodo Attici loqui malunt [50]. Fortasse tamen et aliqua ex dictis intelligi debent de Hecataeo Abderita, de quo cap. X. agimus, aut etiam νησιώτῃ vel alio. Sane quis non putaret, Schol. Apollonii, quando ait II. 675, Hecataeum de gentibus Hyperboreis tractasse, de Milesio, περιηγήσεως auctore, loquutum esse, nisi non Milesium, sed Abderitam de ea gente egisse clare diceret Aelian. de hist. anim. XI. 1. [51])

Hecataei Milesii aequalis fuit Dionysius Milesius, ut disertim ait Suidas in Ἑκαταῖος, atque Anonymus ἐν Ὀλυμπ. ἀναγρ. ad Olymp. LXV, cum de Hecataeo Milesio dixisset, subiungit, τότε καὶ Διονύσιος ἦν ὁ Μιλήσιος. Sed quod ait, vixisse Olymp. LXV, id minus commode dictum; saltem ulterius multo aetate est progressus, siquidem Darius obiit Olymp. LXXIII, 4. At Dionysius hic scripsit τὰ μετὰ Δαρεῖον ἐν βιβλίοις ε΄, ut Suidas ait in Διονύσιος. Alia quoque eius nominat, orbis descriptionem, Persica, quae Ionica scripsit dialecto, rerum Troianarum libros III, μυθικά et κύκλον ἱστορικὸν libris VII. Argonautica etiam fecisse cognoscimus ex Schol. Apollon. II. 207. 1147, qui citat eius πρῶτον τῶν Ἀργοναυτικῶν, III. 200. et IV. 119, et IV. 1153. similiter legas Διονύσιος ὁ Μιλήσιος ἐν δευτέρῳ τῶν Ἀργοναυτικῶν [52]). Meminit et huius scriptoris alibi non semel [53]).

Iisdem temporibus vixit Menecrates Elaita, ut clare docet Strabo XII. p. 550. ἐπαινεῖ δὲ μάλιστα τὴν Ἑκαταίου καὶ Μενεκράτους τοῦ Ἐλαΐτου, τῶν Ξενοκράτους γνωρίμων ἀνδρῶν, δόξαν. Utrumque indicat fuisse discipulum Xenocratis: non illius, qui Platonis discipulus et in Siciliam proficiscenti itineris comes fuit, sed alius ἀρχαίου σφόδρα καὶ συγγενοῦς ἅμα καὶ πολίτου τῷ προειρημένῳ φιλοσόφῳ [54]). Scripsit Menecrates hic Ἑλλησποντιακὴν περίοδον, unde de Halizonibus quiddam refert ibidem Strabo. Eopse postea libro p. 572. ex Menecrate Elaita itemque Xantho Lydo tradit, Mysos ita dici ab ὀξύῃ arbore, quae Lydorum lingua μύσος vocatur, ac copiosa crescit iuxta Olympum [55]).

Hippys Darii et Xerxis temporibus fuit. Hic praeterquam 442.
quod parodiam et choliambum et alia invenit, primus etiam res

50) De genere dicendi eius dicit Hermog. d. form. or. II. 12. p. 513. Laur. Licet de eo iudicare ex fragmentis apud Herod. VI. 137, Demetr. d. eloq. §. 12, Longin. d. subl. c. 27.

51) Adde Diod. Sic. II. 47. et Schol. Pind. Ol. III. 28.

52) Rectius haec ad Mytilenaeum Dionysium refert *Vossius* lib. III, cuius loci immemor haec scripsit postea. Ceterum Suidam varios Dionysios male confudisse demonstrat *Welckerus* d. cycl. ep. p. 75 sqq. simulque coniicit, orbis descriptionem fuisse Dionysii Libyci, Mythica et Troica Dionysii Mytilenaei, cyclum Dionysii Samii, ita ut Milesio nihil restet praeter τὰ μετὰ Δαρεῖον atque Περσικά, quae tamen unum atque idem opus fuisse iam *Fabricius* atque *Heynius* suspicati sunt. Aliter *G. Bernhardy* ad Dion. Perieg. p. 490 sq.

53) Vid. I. 3. 1161. III. 242. IV. 223. 228.

54) Verba sunt Diog. Laert. IV. 2, 15.

55) Adde Strab. XIII. p. 621. ἐν τοῖς περὶ κτίσεων.

Siculas memoriae tradidit; quas postea Myes in compendium redegit. Fuere autem libri rerum Sicularum quinque. Idem condidit Chronica libris V. et *κτίσιν* sive origines Italiae, adhaec *ἀργολογικῶν* sive otiosarum orationum libros III, ut vulgo quidem apud Suidam exaratum vel *Ἀργολικῶν,* ut iam olim legit Gyraldus dialog. X. hist. poet., vel etiam *ἀστρολογικῶν*: quod si placet, apud Arati scholiastam, quo loco de Hyadibus Hippiam laudat auctorem, forte *Hippyn* corrigi oportebit. Meminit huius scriptoris Aelianus hist. an. IX, 33. Ex Plutarcho de orac. def. c. 23. discimus, a Phania Eresio proditum esse, Petronem iuxta Hippyn Rheginum statuisse mundos CLXXXIII. De eodem Stephanus in *Ἀρκάς*: *Ἵππυς ὁ Ῥηγῖνος λέγεται πρῶτος καλέσαι προσελήνους τοὺς Ἀρκάδας.* At apud Athen. I. p. 31. B. corrupte vocatur *Ἱππίας ὁ Ῥηγῖνος.* Etiam apud Schol. Eurip. Med. 9, ubi vulgo editum, *περὶ δὲ τῆς εἰς Κόρινθον μετοικήσεως Ἱππεὺς ἐκτίθεται καὶ Ἑλλάνικος*, legendum puto *Ἵππυς* 56). Fortasse et idem est *Ἵππων ὁ Ῥηγῖνος* Antigono Carystio memoratus, de quo diximus l. III.

Charon Lampsacenus quoque 57) Xerxi aequalis erat. Anonymus *ἐν Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ* ad Olymp. LXXV: *Χάρων Λαμψακηνός, υἱὸς Πυθοκλέους, ἱστορικὸς ἐγνωρίζετο.* Nec antiquior esse potest, cum Persica, hoc est bellum quod Darius et Xerxes cum Graecis gessere, duobus signarit libris, ut ex Suida constat 58). Itaque paullo priorem fuisse Herodoto etiam Tertullianus commemorat d. an. c. 46. Dionysius quoque ep. ad. Pomp. c. 3, 7. eum ante Herodotum scripsisse historias testatur. Ut valde fallatur Lilius Gyraldus dial. IX. de poetis, quando ei Charon Lampsacenus, historiarum scriptor, familiaris fuisse dicitur
199. Apollonio Rhodio, Callimachi discipulo 59), quorum hic Ptolemaei Philadelphi, alter Euergetae claruit temporibus. Sane haec non conveniunt Lampsaceno, nisi duos fuisse eius nominis dicamus aetate admodum dispares. Ex Persicorum opere fuit quod Aelianus narrat v. h. I. 15, circa Athon visas esse columbas, cum ibi trire-

56) Vid. *Schweighaeuseri* Animadv. in Athen. t. I. p. 231, *Sturz.* fragm. Hellan. p. 150. Similis error est ap. Zenob. prov. III. 42. *Ἱππεὺς ἐν τῷ περὶ χρόνων.* Cf. Schol. Apoll. IV. 262.

57) Vid. *F. Sevin* recherches sur la vie et les ouvrages de Charon de Lampsaque, in Mém. de l'acad. d. inscr. t. XIV. p. 56 sqq., *Creuzer* fragm. hist. gr. p. 89—132.

58) Suid. *γενόμενος κατὰ τὸν πρῶτον Δαρεῖον οθ' ὀλυμπιάδι, μᾶλλον δὲ ἦν ἐπὶ τῶν Περσικῶν κατὰ τὴν οε' ὀλυμπιάδα.* Haec falsa esse res ipsa clamat; namque Darius iam Ol. LXXIII, 4. decesserat. Itaque *Creuzerus* l. l. p. 89. *ξθ'* pro *οθ'* corrigit et *γενόμενος* per *floruit* interpretatur. Natum autem Charonem esse putat Ol. LXV, 1. Vixit fere usque ad Ol. LXXX; nam secundum Plut. Them. c. 27. loquutus est de Themistocle ad Persas fugiente, quod cadit in Ol. LXXVIII, 4.

59) Alium esse Charonem, quem Schol. Apoll. II. 1054. res historicas in Apollonii familiaris sui Argonauticis obvias illustrasse dicit, certum est. Naucratitem infra *Vossius* p. 468. esse coniicit; cf. p. 102. et 342. Hunc et tertium, Carthaginiensem, commemorat Suidas. Cf. *Creuzer* l. l. p. 96.

mes Persarum perirent [60]. Etiam litteris et memoriae mandavit Aethiopica, ad haec Graeca libris IV [61], deque Lampsaco libros II, Libyca, de finibus Lampsacenorum libros IV [62], Prytanes sive principes Lacedaemoniorum [63], quae Chronica sunt, origines urbium libris duobus, Cretensia libris tribus, ubi et refert leges a Minoe latas. Item edidit navigationem extra columnas Herculis [64]. Auctor nobis omnium istorum Suidas. Athen. XI. p. 475. B. ἐν
ὅροις ab eo proditum ait, sua quoque aetate apud Lacedaemonios 443.
monstrari solere pateram, quam Iupiter Alcmenae donasset, cum se in faciem vertisset Amphitryonis. Fortasse est ex libro quem inscripserat ὅρους Λαμψακηνῶν [65]. Meminit huius quoque scriptoris Plutarch. de virt. mul. p. 255. et Schol. Apoll. II. 2. [66]

[His accedant reliqui quos illo ex tempore affert Dionys. Halic. d. Thuc. iud. c. 5, 2.] [67] Ex illis primus est

Eugeon Samius, nisi *Εὐγαίων* malis, ut hoc nomen scri- 10.
bitur apud Suidam, de quo non contendero, quia et *γέα* et *γαῖα* 58.a.
dicatur.

Alter est **Deiochus** ὁ *Προκοννήσιος* sive, ut in aliis libris est, *Προικονήσιος*. Sed malim geminare liquidam auctoritate Stra-

60) Eadem habet Athen. IX. p. 394. E. Alia ex eodem libro affert Plut. d. malign. Herod. p. 859 et 861, fortasse etiam Them. c. 27.

61) Huc spectare putant Pausan. X. 38, 11.

62) *Ὅροι Λαμψακηνῶν*, ut vulgo scribitur. Verum subtiliter *Schweighaeuserus* in Animadv. ad Athen. t. II. p. 645. (coll. t. VI. p. 129) demonstravit, scribendum potius esse *ὧροι*. Scilicet Graecos, Iones maxime, annum *ὧρον* annaliumque scriptorem *ὡρογράφον* dixisse constat non solum ex lexicographis, sed etiam ex Diod. Sic. I. 26. *παρ᾽ ἐνίοις τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἐνιαυτοὺς ὥρους καλεῖσθαι καὶ τὰς κατ᾽ ἔτος ἀναγραφὰς ὡρογραφίας προσαγορεύεσθαι.* Cf. *Coraes* ad Heliodor. p. 314. Itaque cum mirum esset, nusquam tam vulgarem titulum in tanto numero scriptorum historicorum reperiri, ubique *Schweigh.* *ὅρους* Ionicorum vel Ioniae vicinorum scriptorum in *ὥρους* mutandos esse censuit multosque locos inprimis Athenaei refinxit. Frustra, ut videtur, repugnat *Creuzer.* l. l. p. 123 sqq.

63) Haec quoque corrupta esse puto. Non enim apud Lacedaemonios erant, quod sciam, prytanes s. archontes, qui potius Ionicus videtur esse magistratus. Quid igitur, si hoc quoque opus ad urbem Charonis natalem spectabat atque inscriptum erat *πρυτάνεις* (*ἢ ἄρχοντες*) *τῶν Λαμψακηνῶν?*

64) Haec scripta an non omnia Charonis Lampsaceni sint dubitat *Creuzer* l. l. p. 96 sqq.; quaedam enim esse posse reliquorum Charonum aut Chaereae sive Charetis sive aliorum similium nominum virorum, quorum confusio Suidae incuriae debeatur. Id quod nec negari plane nec affirmari potest.

65) Hunc locum potius ex catalogo prytanum Lacedaemoniorum depromptum esse opinatur *Creuzer.* l. l. p. 127. Fragmentum ex *ὥρων* libro secundo habet Athen. XII. p. 520. D. Ceterum ex hoc an ex alio de Lampsaco libro deprompta sint, quae afferunt Strab. XIII. p. 583, Polyaen. VI. 24, Schol. Apoll. II. 2, Plut. mor. p. 255, certo dici nequit. Non vana tamen videtur esse suspicio, errore quodam ex uno Charonis de Lampsaco libro plures factos, certe libros *περὶ Λαμψάκου* et *ὧροι Λαμψακηνῶν* unum atque eundem esse.

66) Adde Etym. M. v. *Ἁμαδρυάδες* et Tzetz. in Lycophr. v. 480, qui quae afferunt ad Charonis *κτίσεις πόλεων* pertinere sententia est *Creuzeri* l. l. p. 129 sqq.

67) Quae uncis inclusa sunt, ipse ordinis restituendi caussa addidi. Sequentia usque ad finem capitis leguntur lib. I. c. 2. p. 10 sq.

bonis XIII. p. 618. compulsus. Si tantum virum non puduit rem adeo leviculam arduo geographiae operi admiscere, neque me verba eius describere hoc loco pigebit: *καλοῦνται δ᾽ Ἑκατόννησοι συνθέτως, ὡς Πελοπόννησος, κατὰ ἔθος τι τοῦ ν γράμματος πλεονάζοντος ἐν τοῖς τοιούτοις, ὡς Μυόννησος καὶ Προκόννησος λέγεται καὶ Ἁλόννησος*[68]).

Tertius apud Dionysium est Eudemus Parius, in quo nomine libri satis conveniunt[69]).

Quartus est Democles ὁ *Φυγελεύς*, ut quidem in omnibus Dionysii codd. legitur; sed vera lectio est *Φυγαλεύς*. Nam de prima quidem syllaba discrepant scriptores, quia alii *Φυγάλεια* malunt, ut Polyb. IV. 3, 5, alii *Φιγάλεια*, ut Rhianus in Messeniacis Stephano teste, alii item *Φιγαλέα*, ut est apud eundem Stephanum, alii *Φιγαλία*, ut est apud Athen. XI. p. 465. D. 479. C. Sed tamen de secunda vocali omnes conspirant[70]).

Quintus est Amelesagoras Chalcedonius, qui Clementi Alex. str. VI. p. 267. Melesagoras vocatur, nisi codices fallunt. Verba eius sunt: *Μελησαγόρου γὰρ ἔκλεψεν Γοργίας ὁ Λεοντῖνος καὶ Εὔδημος ὁ Νάξιος, οἱ ἱστορικοί.* Eo autem libentius locum hunc attuli, quia inde cognoscimus, quantis viris
11. profuerit Chalcedonii illius opera. Utrum vero Amelesagoras an Melesagoras, quomodo Dudithius apud Dionysium legendum putabat, rectius vocetur, non facile dixerim, quando, uti Melesagoras quoque legitur apud Hesych. in *ἐπ᾽ ἐπευρυγύῃ ἀγών*, ac semel iterumque nominatur Maximo Tyr. serm. 22, ita etiam Amelesagorae cuiusdam, sed Atheniensis, qui Atticam descripserit, mentio est apud Antig. Caryst. hist. mir. c. 12. Nec dubium quin apud Schol Eurip. Alc. 2, ubi corrupte *Ἀμελιαγόρας* vocatur, *Ἀμελησαγόρας* sit rescribendum. Mentio autem est Chalcedonii illius, a quo scriptum dicitur, Aesculapium esse fulmine percussum, quia Glaucum revocasset in vitam[71]).

68) *Προικοννήσιος* edidit *Krüger* in Dionys. Hal. d. Thuc. iud. c. 5, 2. et 23, 2. Reliquarum duarum formarum, *Προκοννήσιος* et *Προκονήσιος*, veritatem probat inscriptio Sigeensis, cuius in parte superiore ionice scripta prima, in inferiore attice scripta altera comparet, ita ut primum atticum, alterum ionicum fuisse dicas. Vid. quae adnotat *Boeckh.* Corp. Inscr. t. I. p. 18. A. et *J. Th. Voemel* in ed. Dem. Phil. II. ad §. 30. p. 42. Ceterum hic Deiochus sine dubio idem est qui alioquin Deilochus nominatur, cuiusque librum *περὶ Κυζίκου* laudat Schol. Apoll. II. 98. coll. I. 961. 966. 976. 987. 989. 1037. 1062. 1063. 1065. Sed Deiochus appellatur I. 139. Idem quoque Diiochus ibid. Schol. Paris. I. 966. 976. 989. 1062. 1065. II. 106. Sed recte I. 139. Deiochus. Apud Euseb. pr. ev. X. 3. *Δηιόχου* pro *Δαϊμάχου* restitui vult *Clinton* fast. hellen. t. II. p. 369.

69) Hunc atque Naxium eundem esse suspicatur *Vossius* infr. l. III. p. 365.

70) Cf. Strab. I. p. 58.

71) Apud Apollod. bibl. III. 10, 3. *Μελησαγόρας* pro *Μνησαγόρας* legendum esse docet *Heyne* obss. ad Ap. p. 358.

CAP. II.

Pherecydem 1) historicum Herodoto antiquiorem esse satis 443.
convenit, sed quanto vetustior sit non aeque apertum est. Nam
veteres ipsi non satis hanc rem explicant, immo aliqui plane con-
fundunt Pherecydem historicum cum Pherecyde physico et theo-
logo 2). **Posterior** hic fuit e Syro, Cycladum una, quemadmo-
dum testantur Strabo X. p. 487, Appul. flor. II. p. 352, Hesychius
Illustris et Suidas, uterque in *Φερεκύδης;* item Eustathius in
Odyss. ο. p. 1787. his verbis: *φησὶ γοῦν ὁ γεωγράφος* (Strabo-
nem signat) *ὅτι ἡ Σῦρος μηκύνει τὴν πρώτην συλλαβήν, ἣν
Συρίαν λέγει ὁ ποιητής· ἐξ ἧς Φερεκύδης ὁ Βαβυλώνιος.* Sed
quomodo Babylonius hic dicitur, si Syrius erat? Omnino locus est
corruptus, quod et vidit Iacobus du Breul notis in Isidori Origin.
II. 38, ubi pro *Βαβυλώνιος* legit *Βάδου υἱός.* Sed omnino scri-
bendum ex Strabonis l. l., *ἐξ ἧς Φερεκύδης ὁ Βάβυος ἦν.* Etiam
apud Suidam, ubi vulgo *Φερεκύδης Βάβιος Σύριος,* malim *ὁ Βά-
βυος.* Uti et apud Anonymum *ἐν Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ* ad Olymp.
XLV. Sane *υἱὸν Βάδυος* vocat Laertius I. 11, 116, idque ex
Androne Ephesio 3). Pherecydes hic a Strabone signatur I. p. 18,
cum ait, Cadmum, Pherecydem et Hecataeum primos oratione so-
luta scripsisse: quod quomodo intelligi debeat, plenius ibidem ex-
plicatur. Et sane Porphyrius etiam Suida teste Pherecydem illum
statuebat *ἀρχηγὸν ξυγγραφῆς,* neque alterum eius nominis quem-
quam antiquiorem agnoscebat. Similiter e Latinis Appuleius l. l.:
*Quin etiam Pherecydes Syro ex insula oriundus, qui primus ver-
suum nexu repudiato conscribere ausus est passivis verbis, soluto* 444.
loquutu, libera oratione. Nec aliter Isidor. Orig. I. 37, vel Ano-
nymus *ἐν ἀναγραφῇ Ὀλυμπιάδων* ad Olymp. XLV, ubi legas:
*Φερεκύδης Βάβιος Σύριος ἐτέχθη, ὃν πρῶτον συγγραφὴν ἐξε-
νεγκεῖν πεζῷ λόγῳ τινὲς ἱστοροῦσιν.* Atque hinc etiam non
difficilis est coniectatio, quando floruerit: nempe vixit regnante
Servio Tullio. Cic. Tusc. I. 16. *Pherecydes Syrus primum dixit,
animos hominum esse sempiternos: antiquus sane; fuit enim meo
regnante gentili.* Ubi gentilem suum Servium Tullium appel-
lat. Freculphus quoque t. I. lib. 3. c. 17. Pherecydem histori-
cum Servii Tullii tempore floruisse ait. Etiam aetatem inde co-
gnoscimus, quod magister fuit Pythagorae, ut ibidem ait item Ap-
puleius, Iamblichus de vita eius, Lactant. VII. 8, Eustath. in b.
Odyss. ο. p. 1786. atque alii. Item quod Thaletis Milesii prae-

1) De Pherecydis vid. *Salmasii* exercitt. ad Solin. t. II. p. 840 sqq., *I. Ph. Heinc* diss. sur Pherecyde, philosophe de Syre, in Mém. de l'acad. roy. d. scienc. d. Berl. 1749. p. 303 sqq., *F. W. Sturz* Pherec. fragm. Ger. 1787. 8. ed. 2. Lips. 1824. 8, *A. Matthiae* d. Pherec. fragm. Altenb. 1814. 8. repet. in *Wolf.* Analect. t. I. p. 321 sqq. et ap. *Sturz* l. l. ed. 2. p. XIV sqq.

2) Vid. *Sturz* p. 56 sq.

3) In Diogene novissimus editor, *Huebnerus, Βάβυος* reposuit p. 86.

ceptor erat, ut Tzetzes ait Chil. II. 55, ubi et vixisse dicitur temporibus praedivitis Croesi, primusque invenisse eclipses ac periodos lunae. Quin et ipse etiam auctor est, vixisse circa Olymp. LIX, non LXIX, ut est apud interpretem 4). Primus omnium de natura et de diis scripsit, ut ex Theopompo idem Laertius refert I. 11, 116. Constabat autem *θεογονία* eius libris decem 5). Iis deorum ortum et successionem complectebatur, ut est apud Suidam. Morbo obiit pediculari, ut testantur Aristot. d. hist. anim. V. extr., Heraclides lib. d. rep. Sam., Plutarch. Sull. c. 36, Appul. l. l., Aelian. v. h. IV. 28. et V. 2, Pausanias I, 20, 7, Malchus sive Porphyrius, item Iamblichus, uterque in vita Pythagorae 6). Plura de eo apud Laertium vide in vita eius I. 11. Accedo ad alterum Pherecydem, historicum, qui Atheniensis erat. Meminit eius Germanicus in Aratea, quo loco agit de Tauro v. 173. *Hyades Pherecydes Athenaeus nutrices Liberi dicit, quae Dodonides nymphae vocantur.* Et in Pleiadibus v. 254. *dicit Pherecydes Athenaeus, septem sorores fuisse, Lycurgi filias, ex Naxo insula. pro eo, quod Liberum educaverunt, a Iove inter sidera sunt relatae.* At aliis aliquot locis patriam omittit, ut et Hyginus facit in poetico astronomico II. 3. Admodum autem antiquum esse ostendit Dionysius Halicarnass. Antiqu. Rom. I. 13, ubi inquit, *ἄνδρα τῶν ἀρχαίων συγγραφέων Φερεκύδην, τῶν Ἀθηναίων γενεαλόγων οὐδενὸς δεύτερον.* Ex eius historiarum primo de genere Miltiadis fragmentum citat Marcellinus in vit. Thucyd. §. 3. Quod ad aetatem, vixit Darii Hystaspidae temporibus 7). Aliter tamen Eusebius; nam ea vixisse aetate dicit, qua Thales ac Pythagoras; sed omnino Pherecydem Syrium cum Athe-
445. niensi confundit, multo enim Pherecydes historicus Syrio illo iunior fuit. Quod cum negari non posset, duos Eusebius Pherecydas posuit, quorum uterque esset historicus. Hunc Eusebii errorem etiam Scaliger observavit ad annum Chronici Eusebiani MCCCCLXXVIII. Nec difficile est videre, quid imposuerit Eusebio. Nam cum legisset, et Pherecydem Lerium historicum fuisse, et vixisse puero Socrate, plane existimavit, duos Pherecydas historiam ante bellum Peloponnesiacum scripsisse. Sane Anonymus *ἐν Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ*, idque sine dubio ex antiquis *χρονογράφοις*, scribit ad Olymp.

4) Plura has in res testimonia affert *Sturz.* p. 6 sqq.

5) Etsi quae de Pherecyde profert Suidas valde corrupta sunt, nimis tamen audacter *Sturz.* p. 59 et 64. theogoniam (*αὐτόχθονας ἢ θεογονίαν*) Lerio tribuit, relicta Syrio theologia, ut in suo quisque opere mythologiam tractaverit.

6) De hoc mortis genere copiose disputat *Sturz.* p. 14—26.

7) De aetate Pherecydis Lerii certo iudicari nequit. Haud iure vero *Sturz.* p. 60. *Vossium* vituperat, quod eum Darii Hystaspidae (Ol. LXIV, 4 — LXXIV, 4, a. Chr. 521—485) temporibus vixisse scripserit; quae enim p. 56. de eius natali anno disputat, solis nituntur Suidae verbis, *γεγονὼς πρὸ ὀλίγου τῆς οε' Ὀλυμπιάδος.* His tamen Suidam non quando ille natus esset, sed quo tempore floruisset, Olympiade autem LXXV. non annum, sed aetatem Persicam universam (hac enim Ol. a. 1. pugnatum est ad Thermopylas et Salaminem) significare voluisse puto, ita ut hic sit sensus illorum verborum: Ph. vixit paullo ante bellum Persicum. Eusebiana vero ex errore prodiisse certum est.

LXXIV: *Φερεκύδης Λέριος ἱστορικὸς ἤκμαζεν.* Icirco et Suidas
duos facit Pherecydas historicos, quorum uterque Herodoto sit an-
tiquior; unum vocat Atheniensem, alterum Lerium; Atheniensem
illum collegisse Orphei scripta dicit, ac scripsisse *αὐτόχθονας*, quod
opus decem libris Atticae antiquitates complectebatur. Meminit
operis etiam eius Etymologus in *βοηδρομιών* 8). Atque inde esse
videtur, quod de Thesei voto, cum in Cretam ad Minotaurum du-
ceretur, ex Pherecyde citat Macrob. Sat. I. 17. Lerium autem
scripsisse idem Suidas ait de Lero, de Iphigenia, de Bacchi festis
et alia. Aetate idem duos hos distinguit. Nam Lerium natum
putat paullo ante Olymp. LXXV, at Atheniensem ait antiquiorem
credi ipso Pherecyde Syrio, quem natum dicit circa Olymp. XLV.
Satis cum istis conveniunt quae Eusebius prodit. Nam qui natus
erat circa Olymp. XLV, florere potuit Olymp. LXII, 2, ad quem
Pherecydem historicum primum refert Eusebius. Quippe natus
paullo erat ante Olymp. LXXV; hic potuit innotuisse Olymp. LXXXI,
1; ad quem Eusebius ista verba adnotavit: *Pherecydes secundus histo-
riarum scriptor agnoscitur.* Aliorum igitur errorem sequutus est Eu-
sebius, cum duos faceret Pherecydas historicos, atque alterum eorum
referret ad Pythagorae aetatem, qua et Pherecydem Syrium vixisse
constat. Nam, ut diximus, duo quidem Pherecydae ante Herodotum vi-
xere, sed solum alter eorum, iunior nempe, historicus fuit. Illi autem
duo, quos Suidas agnoscit, puta Atheniensis et Lerius, sunt unus
idemque Pherecydes. Hoc ne temere dixisse videamur, argumentis
firmandum nobis. Atque illud primo considerandum, quod antiquus 200.
et eruditissimus scriptor Eratosthenes duos tantum Pherecydas agno-
vit, Laertio teste I. 11, 119, unum Syrium, *θεολόγον,* alterum
Atheniensem, *τὸν γενεαλόγον;* Lerium ab Atheniensi diversum nul-
lum agnoscit. Quis autem persuadere sibi possit, tantum virum,
tam antiquum scriptorem (sub Ptolemaeo enim Euergete floruit) 446.
non novisse eos, qui primi historiam soluta oratione scripsissent?
Accedit alterum, quod veteres unum tantum historicum Pherecydem
laudant, quem Atheniensem appellant. Sane Laertius, ubi omnes
eius nominis scriptores recenset, tamen duos quidem ait Syrios ab
Androne Ephesio tradi, unum astrologum, alterum theologum, sed
unum tamen hunc quoque historicum agnovisse, Atheniensem *γε-
νεαλόγον*, disertim dicit. Etiam gravissimus et doctissimus Strabo
duos solum nominat. Sic enim scribit X. p. 487. *Σῦρος δ' ἐστὶ
μηκύνουσι τὴν πρώτην συλλαβήν, ἐξ ἧς Φερεκύδης ὁ Βάβυος ἦν.
νεώτερος δ' ἐστὶν ὁ Ἀθηναῖος ἐκείνου.* Superest ut ostendam,
quid alios impulerit, ut duos facerent Pherecydas historicos, quorum
unus Lerius, alter Atheniensis diceretur. Athenienses ut omnium
disciplinarum inventores haberi volebant, ita non facile patiebantur,
hanc laudem alterius gentis civi attribui, quod primus soluta ora-

8) *Sylburg.* pro *Φερεκύδης* reponi ibi voluit *Φερεκράτης*, quam correctio-
nem plane sibi placere ostendit *Heynius* ad Apollod. p. 995, similesque dubi-
tationes praeter necessitatem movet *Sturz* p. 61 sqq.

tione scripsisset. Ergo incolis Syriis Pherecyde suo gloriantibus Athenienses vicissim obiectabant Pherecydem τὸν γενεαλόγον, quem Syrio antiquiorem esse dicebant: falso illi quidem, ut Strabo fatetur et Porphyrius etiam agnovit, qui, ut est apud Suidam, nullum eius nominis scriptorem Syrio esse antiquiorem contendebat: sed tamen caussa non deerat, cur aliis hoc persuasum esse cuperent Athenienses. Nam inventae historiae laudem, ut dixi, Athenienses sibi vindicabant. Cui altera etiam caussa accessit, quia iste γενεαλόγος libris decem, ut iam retuli, exposuerat τὰς Ἀττικὰς ἀρχαιολογίας, iisque libris Athenienses esse αὐτόχθονας ostenderat, atque inde hoc etiam fecerat libris nomen. At quis non videt, multum adeo ad Atticae gentis gloriam pertinuisse, ut scriptor ille quam antiquissimus ipsoque Syrio vetustior haberetur? Quod autem idem et Lerius et Atheniensis diceretur mirum videri non debet, cum simile aliis multis usu venerit. Sic Dionysius, cognomento Thrax, patria erat Alexandrinus, et tamen Rhodius vulgo dictus, ut testatur Strabo XIV. p. 655. Quis, istius ignarus, non tres inde Dionysios faceret, Thracem unum, alterum Alexandrinum, tertium Rhodium? Similiterque Apollonius, qui Argonautica scripsit, Alexandrinus patria fuit, sed Rhodius est vocatus, quia Rhodi viveret, ut ibidem dicitur a Strabone. Apion quoque, cum ex Oasi urbe esset, tamen Alexandrinus vocabatur, quia habitaret Alexandriae et ius eius civitatis haberet. Et possemus multa alia eius generis exempla adferre. Quid si igitur simile contigerit Pherecydi
447. historico, ut Lerius diceretur, quia esset in Lero insula natus, Atheniensis vero creditus sit, quia apud hos viveret? Et sane, nisi Pherecydes Atheniensis vel in Lero natus fuisset vel saltem genus inde duxisset, non, puto, honore eo dignatus esset obscuram insulam, ut de hac sola librum conderet. Nunc quia et hic natus et illic honeste habitus esset, utrisque et Atheniensibus et Leriis suis gratum se voluit praestare. Nec dubium quin ob nobile Atticarum antiquitatum opus magno apud Athenienses fuerit in honore. Ista igitur fecerint, ut Atheniensis passim diceretur. Sic igitur concludimus, ut Andron Ephesius ex uno Pherecyde Syrio, qui et theologus et astrologus esset, male, etiam Eratosthenis iudicio, duos fecit Syrios, unum theologum, astrologum alterum: ita alios ex Pherecyde historico, qui et de Lero et de Atheniensibus scripserat, falso duos fabricasse, Lerium unum, alterum Atheniensem 9). Propter ista semper Pherecydem Atheniensem intelligimus, quoties Pherecydis historiae advocantur, ut apud Cic. d. or. II. 12, qui simplici usum stilo ait, et Macrob. sat. V. 21, et Schol. Eurip. Alcest. pr., ac Schol. Apollon. IV. 1396. et 1091, qui decimi et
b. duodecimi 10) meminit Pherecydis historiarum libri; item apud Ori-

9) Cf. *Sturz.* p. 57 sq.

10) Suidas tantum decem laudat libros, sed duodecimum habent etiam Eudocia Viol. p. 32. et Favorin. v. Ἀκρίσιος. Itaque dubium est, utrum apud Suidam legendum δώδεκα, an in laudatis grammaticorum locis numerus denarius repo-

genem, cum c. Cels. I. advocat *Φερεκύδου τὴν γραφήν*, quod interpres Gelenius *Pherecydis historiam* vertit; et apud Pollucem, Stephanum, Etymologum, atque alios multos, ut ad eos enumerandos face et viatico opus esse videatur 11). Mirari autem subit, Lucianum d. macrob. c. 22. (ubi distincte primum de longaevis philosophis, exinde de historicis longaevis tractat) Pherecydem Syrum inter historicos referre. Sane Pherecydem historicum veteres quidem nunc Lerium nunc Atheniensem vocant, sed Syrium vel Syrum nemo. Quare si loquitur de Syrio, inter historicos erat numerandus, sin de historico agit, Syrus nominari non potuit. An dicemus, Syrum origine fuisse, sed habitasse in Lero atque Athenis? Sane hoc si est, nihil mirum, si conterraneum suae genti vindicet Syrus ipse Lucianus. Et profecto apud Tzetzam quoque Chil. II. 55. legas, *Ἀσσυρίου μαθητὴς ὑπάρχων Φερεκύδους*. Sed, ut puto, corrupte; omnino enim *τοῦ Συρίου* scripsisse videtur 12). Nempe ut apud Eustathium ex *ὁ Βάβυος ἦν* factum *Βαβυλώνιος*, ita apud Tzetzam ex *ὁ Σύριος* factum *Ἀσσύριος*, unde opinio orta, Babylonium vel Assyrium fuisse.

Post illos vero, de quibus ante Pherecydem dictum, alios

nendus, aut scribendum, uti vult *Matthiae* p. XVII, *ἐν β'* pro *ἐν ιβ'*. Cf. *Sturz.* p. 67 sq.

11) Fragmenta a *Vossio* omissa haec a *Sturzio* p. 71 sqq. indicantur. Dion. Halic. A. R. I. 13, Strab. III. p. 257. X. p. 472. XIV. p. 632. 643, Plut. Thes. c. 19, Clem. Alex. str. V. p. 242, Athen. XI. p. 470. C. 474. F. XIII. p. 557. A, Macrob. sat. I. 17. V. 21, Eratosth. catast. 3. 19, Anton. Liber. c. 33, Hygin. poet. astr. 2, 20. 21, Apollod. bibl. I. 4, 3. 5, 2. 8, 5. 9, 19. II. 1, 3. 4, 5 sq. 7, 5. III. 4, 1. 6, 7. 12, 6, Poll. X. 128, Hesych. v. *ἰοφῶσσα*, *Εὐρύμας*, Suid. v. *Ὕης*, Steph. Byz. v. *Αἴσων*, *Ἀλόπη*, *Διόπη*, *Δώτιον*, *Ὑσία*, *Φρίξα*, Etym. M. v. *Ἄρυπες*, *Παλλάδια*, *Πολέμων*, Favorin. v. *Ἀγκαῖος*, *Ἀμφίων*, *Ἀργώ*, *Ἁρμονία*, *Ἄρυπες*, *Δάκτυλοι*, *Ἐλάρη*, *Εὐρύμας*, *Ἡρακλῆς*, *Περσηίδα*, *Ῥοιώ*, *Ταίναρος*, *Φιλυρίδα*, Eustath. ad Hom. Il. ζ. p. 648, ω. p. 1348, Schol. Hom. Il. β, 212. 585. 592. ε, 126. ζ, 153. η, 9. 135. λ, 671. 708. ν, 302. ξ, 255. π, 175. σ, 486. τ, 116, Schol. Od. δ, 22. λ, 263. 265. 280. 289. 320. 325. μ, 70. ο, 16. 223. 225. τ, 432. 523. φ, 23, Schol. Pind. Ol. III. 52. VII. 42. 60. IX. 86 (cf. praef. ad fr. Hellan. p. XVI sq.), Pyth. II. 40. III. 60. 96. IV. 133. 160. 220. 288. IX. 29. 185. XI. 25, Isthm. I. 79. IV. 104. VII. 13, Nem. III. 55. 58. IV. 81. V. 89, Schol. Soph. El. 505, Trach. arg. 354, Oed. R. 785, Oed. Col. 463, Schol. Eurip. Alc. 2, Or. 11. 1645. 1654, Med. arg. 167, Phoen. 53. 71. 162. 666. 1111. 1123, Hipp. 742, Schol. Arist. Equ. 1318, Schol. Hes. theog. 985, Schol. Plat. p. 11, 86. R., Schol. Germ. 49. 223. 364, Schol. Apollon. I. 4. 23. 45. 102. 105. 139. 146. 152. 188. 211. 230. 411. 645. 735. 741. 752. 761. 831. 1129. 1213. 1290. II. 178. 181. 271. 299. 373. 411. 500. 992. 1054. 1055. 1214. 1235. 1252. 1253. III. 62. 230. 412. 467. 1086. 1178. 1185. IV. 57. 156. 223. 228. 1515, Tzetz. ad Lycophr. 175. 355. 570. 663, exeg. in Iliad. p. 38.

12) Certe, id quod metrum postulat, *τοῦ δὲ Συρίου*, uti iam *Salmas.* p. 843. emendavit. Syrus sane Ph. a multis vocatur, ut olim a Cic. Tusc. I. 16, quem locum tamen iam dudum editores correxerunt, ab August. c. acad. III. 17, ab Isid. orig. I. 37. 38, a Marc. Cap. d. nupt. phil. II. p. 36 et 41, a Photio bibl. cod. CCLXXIX, ab Achill. Tat. isag. ad Arat. phaen. c. 3, ab Io. Tzetz. Chil. XI. 77, quos locos debeo *Sturzio* p. 4. Idem huc Babylonicam eius originem referri posse monet. Hos omnes locos a librariis corruptos esse non est credibile, errasse vero qui Ph. Syrum esse voluere certissimum est. Cf. *K. W. Krüger* Leben d. Thukyd. p. 17 sq.

commemorat Dionys. Halic. d. Thuc. iud. 5, 2, quos ait non adeo quidem esse antiquos quam illos quos dixerat prius, sed tamen vixisse et ipsos ante bellum Peloponnesiacum. Sic enim scribit continuo post illa: *ὀλίγῳ δὲ πρεσβύτεροι τῶν Πελοποννησιακῶν καὶ μέχρι τῆς Θουκυδίδου παρεκτείναντες ἡλικίας Ἑλλάνικός τε ὁ Λέσβιος καὶ Δαμάστης ὁ Σιγειεὺς καὶ Ξενομήδης ὁ Χῖος καὶ*
448. *Ξάνθος ὁ Λυδὸς καὶ ἄλλοι συχνοί.* Quemadmodum autem duo Pherecydae, ita et Hellanici duo fuerunt, unus Mytilenaeus [13], qui annos vixit LXXXV, ut in Macrobiis testatur Lucianus c. 22, alter autem Milesius [14]. Prior annis duodecim Herodoto grandior fuit, ut ex Pamphila constat. Sic enim Gellius scribit XV. 23. *Hellanicus initio belli Peloponnesiaci fuisse LXV annos natus videtur, Herodotus LIII, Thucydides XL.* Scriptum hoc est in libro undecimo Pamphilae. Atqui bellum Peloponnesiacum coepit Ol. LXXXVI, 2; ergo Thucydidis natalis incidit in Ol. LXXVI, 2, Herodoti autem in Ol. LXXIII, 1, Hellanici denique in Ol. LXX, 1. [15]) Alterius aetas non satis cognita est. Iunior hic Suida teste scripsit *περίοδον γῆς καὶ ἱστορίαν.* Nec propterea censet, omnes historias Hellanici nomine citatas Milesii esse, quando mox alterum vocat *Μυτιληναῖον ἱστορικόν.* Quare ubi patriae nomen haud additur, difficile omnino dictu est, quae historiae Hellanici Mytilenaei sint, quae contra Milesii. Quamquam cum Suidas *ἁπλῶς* dicat, Milesium scripsisse *ἱστορίας*, videri possit *ἁπλῶς* fuisse is operis titulus. Sane Athen. IX. p. 410. F, ubi sermo est de puero quem Hercules talitro interfecerat, in hunc modum loquitur: *Ἑλλάνικος ἐν ταῖς ἱστορίαις Ἀρχίαν φησὶ καλεῖσθαι, δι' ὃν καὶ ἐξεχώρησε Καλυδῶνος* [16]. Quod si iccirco Hellanicum Milesium

13) Vid. *W. Sturz.* Hellan. Lesb. fragm. Lips. 1787. 8. ed. 2. 1826, *Creuzer* d. hist. Kunst p. 80 sqq.

14) Hunc nunquam fuisse, sed a Suida male ex Hecataeo Milesio procreatum esse iam ab aliis adnotatum est, ut a *Sturzio* p. 28, confidentius aliquanto a *Klausen.* in fragm. Hecat. p. 12 sq. V. supr. c. 1. adn. 38. Alius est Hellanicus grammaticus, qui vixit fere tempore Ptolemaei Philometoris. De eo vid. *Sturz.* p. 38 sq.

15) Sed falso posuit initium belli Peloponnesiaci Ol. LXXXVI, 2, cum potius coepisset Ol. LXXXVII, 1. Itaque, si fides Pamphilae habenda, natus esset Hellanicus potius LXX, 4. Sed suspicionem movet Auct. vit. Eurip., qui Hellanicum eadem die natum esse tradit, qua ad Salaminem pugnatum est Ol. LXXV, 1, id quod ipso etiam nomine victoriae celebrandae caussa invento confirmatur (nam ab *Ἑλλάς* et *νικῶ* compositum, non dorice pro *Ἑλληνικός* dictum illud esse, uti voluit *Sturz.* opusc. p. 27 sqq., certum est similibusque nominum compositionibus demonstratum a *Lobeck.* in Phryn. p. 670), nisi dicas, ex ipso nomine demum profluxisse opinionem de die eius natali. Accedit quod Schol. Arist. ran. 705. ex Hellanico laudat quod factum est post pugnam ad Arginusas Ol. XCIII, 3. Itaque si ponimus, eum natum esse Ol. LXX, 4, atque secundum Lucianum aetatis anno LXXXV. decessisse, i. e. Ol. XCII, 1, non potuit scribere de illa pugna; contra si natus Ol. LXXV, 1, decessit Ol. XCVI, 2. Vid. *Dahlmann* Forsch. II. 1. p. 124 sq., *Krüger* Leb. d. Thuk. p. 28 sq., et qui frustra obnititur *Sturz.* p. 7. et 126.

16) Ad *ἱστορίας* refert *Sturz.* Schol. Apoll. I. 146. II. 406. 1147. Ioseph. Arch. I. 4. Schol. Pind. Ol. III. 22.

intelligi placet, idem Hellanicus Phoronidis fuerit auctor. Nam continuo sequitur: *ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τῆς Φορωνίδος Χερίαν αὐτὸν ὀνομάζει.* Sed hoc falsum est. Nam Dionysius Halicarnass. Rom. Antiq. I. 28. Phoronidis auctorem disertim vocat *Ἑλλάνικον τὸν Λέσβιον.* Ibidem ex Phoronidis opere citat: *τοῦ Πελασγοῦ τοῦ βασιλέως αὐτῶν καὶ Μενίππης τῆς Πηνειοῦ ἐγένετο Φράστωρ, τοῦ δὲ Ἀμύντωρ, τοῦ δὲ Τευταμίδης, τοῦ δὲ Νάνας. ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος οἱ Πελασγοὶ ὑφ᾽ Ἑλλήνων ἀνέστησαν, καὶ ἐπὶ Σπινῆτι ποταμῷ ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ τὰς νῆας καταλιπόντες Κρότωνα πόλιν ἐν μεσογείῳ εἷλον, καὶ ἐντεῦθεν ὁρμώμενοι τὴν νῦν καλουμένην Τυρρηνίαν ἔκτισαν* 17). Meminit idem Dionysius disertim Hellanici Lesbii eopse in libro duobus locis.
Semel quidem c. 22, quando ex eo narrat, ut vetusti Italiae inco- 449.
lae, cum se Pelasgorum et Aboriginum populo fore bello impares viderent, Italia cesserint inque Sicaniam duce Siculo rege suo (unde insula postea *Siciliae* nomen accepit) traiecerint, tertia ante bellum Troianum aetate 18). Iterum id facit c. 35, ubi de Italiae nomine
agit 19). Mytilenaeum quoque intelligere iudicio meo convenit, 201.
cum *Ἑλλάνικος ἐν τοῖς Τρωικοῖς* citatur ab eodem Dionysio I. 48, ubi prae illis, quae alii de Aeneae fuga memoriae prodiderunt, fide imprimis digna videri scribit quae Hellanicus de iis tradidit in Troicis. Eam narrationem, quia praeclara plane est, hoc loco repeteremus, nisi esset longior. Quare apud Dionysium legi malumus. Eo autem adducor, ut ibi Mytilenaeum intelligam, quod, cum historiam illam ex Hellanico attulisset Dionysius, subiungat, eum esse *τῶν παλαιῶν συγγραφέων.* Et alium si signasset ab eo, cuius ante meminerat, cognomento distinxisset. *Ἑλλάνικον ἐν πρώτῃ Τρωικῶν* citat et Harpocratio in *Κριθωτήν.* Quod si Lesbius ille Troicorum auctor fuit, neque dubium erit quin idem designetur a Strabone XIII. p. 602, ubi Hellanicum ait, ut Iliensium gratiam more suo captet, affirmare, muros Ilii, quos alii uno ore dicunt multo post excidium Ilii exstructos fuisse, eosdem esse atque antiquos. Meminere vero et Troicorum Hellanici alii non pauci, atque eos inter Stephanus in *Φοίτιον,* sed numerum non addit. At primum eius operis laudat in *Βατίεια,* secundum puto signari in *Ἀγάμεια,* etsi *Τρωικῶν* nomen ibi desideretur 20). Eidem Atticam historiam tribuo, quia Thucydides ipse I. 97. scriptorem eius inter antiquos historicos reponat, ubi et iudicium de eo volumine fert. Sane inter alia inquit, *τούτων δὲ ὅσπερ καὶ ἥψατο ἐν τῇ Ἀττικῇ*

17) Adde Harp. v. *Στεφανηφόρος*, Procl. ad Hesiod. p. 141, Schol. Apoll. III. 1178. Cf. Procl. vit. Hom. in Bibl. d. alt. Litt. u. K. P. I. p. 8. et II.

18) Hunc locum ad *ἱερείας τῆς Ἥρας* recte refert *Sturz.* p. 151.

19) Ex libro *περὶ ἐθνῶν.* Vid. *Sturz.* p. 145.

20) Parthen. erot. 34, Schol. Apoll. I. 916, Schol. Leid. ad Hom. Il. φ. 235. ap. Valck. Ammon. 3, 20. p. 248. Eodem refert *Sturz.* p. 161 sqq. Eustath. ad Il. κ. p. 816, ad Od. π. p. 1796, Schol. Hom. Il. γ. 151, ε. 64, υ. 145, Arr. diss. Epict. II. 19, Euseb. pr. ev. X. 10, Tzetz. ad Lycophr. 469, posthomer. v. 13 sqq., Schol. Apoll. I. 1129, Favor. v. *Δάκτυλοι Ἰδαῖοι.*

ξυγγραφῇ Ἑλλάνικος, βραχέως τε καὶ τοῖς χρόνοις οὐκ ἀκριβῶς ἐπεμνήσθη. Eius operis mentionem quoque facit Iustinus Martyr cohort. ad Gr. p. 10. καὶ οἱ τὰ Ἀθηναίων ἱστοροῦντες, Ἑλλάνικός τε καὶ Φιλόχορος. Adhaec meminit Harpocratio in Ἐρυθραῖοι, idem in Ἀλόπη citat eum ἐν δευτέρᾳ Ἀτθίδος 21). Celebrantur et Aegyptiaca eius. Athenaeus XI. p. 470 D. Ἑλλάνικος ἐν Αἰγυπτιακοῖς οὕτως γράφει. Meminit et Arrianus diss. Epict. II. 19. atque ex eo Gellius N. A. I. 2. Et verisimile satis est, eo ex opere esse, quod Plutarchus d. Is. et Osir. t. II. p. 364. D. tradit, ab Hellanico *Hysirin* pro *Osiride* positum esse 22). Immo neque illud a vero abludit, operis huius vel partem vel appendicem fuisse ἀνάβασιν εἰς Ἄμμωνος eidem memoratam Athe-
450. naeo XIV. p. 652. A. 23) Adhaec Περσικῶν α΄ citat Stephanus in Ἀρταῖα et Χαλδαῖοι 24), item Σκυθικὰ in Ἀμάδοκοι et Ἀμύργιον, item τὰ περὶ Λυδίαν in Ἀζειῶται 25), et Λεσβιακῶν α΄ in Μαλλόεις, Λεσβιακῶν β΄ in Νάπη 26), Κυπριακὰ in Καρπασία. Aristophanis Schol. in avv. v. 1403. memoratur Ἑλλάνικος ἐν τοῖς Κραναϊκοῖς. Apollonii etiam scholiastes crebro Hellanici mentionem facit: ac I. 162. quidem citat ἐν τῷ περὶ Ἀρκαδίας 27). Aeolicorum primum citat Is. Tzetzes in Lycophr. 1374. τὰ δὲ περὶ τῆς ἀποικίας Λέσβου Ἑλλάνικος ὁ Λέσβιος ἱστορεῖ ἐν πρώτῃ Αἰολικῶν 28). Hellanici Asopis citatur a Marcellino in vita Thucyd. §. 4. Eiusdem fuere κτίσεις ἐθνῶν καὶ πόλεων, hoc est, *libri de origine gentium et urbium conditoribus*; ita enim loqui malo, quam ut gentes ac regiones condi dicam, etsi non ignorem, apud Hieronymum in Chronico Eusebiano legi: ***Bithynia condita a Phoenice***, quod graece esset ἐκτίσθη. Eius Hellanici operis, quod proxime dixi, mentionem faciunt Athen. X. p. 447. C. et Stephanus in Χαριμάται. Ac censeo, inde depromptum esse, quod Schol. Apollon. I. 40. de Larissae origine refert. Inde etiam

21) Euseb. pr. ev. X. 10, Harpocr. v. εἱλωτεύειν (Favor.), ἱεροφάντης, Μουνυχία, Παναθήναια, Πηγαί, Στεφανηφόρος, Φορβαντεῖον, Suid. v. Ἄρειος πάγος, Eustath. ad Hom. Od. γ. 1454. Addit *Sturz.* p. 121 sqq. Plut. Thes. c. 17. et 25, d. mal. Herod. p. 869, Harp. v. αὐτόχθονες, Suid. v. Ἀνδοκίδης (coll. Plut. Alcib. c. 21, vit. dec. or. p. 834. B, Phot. bibl. cod. CCLXI.), Schol. Hom. Il. γ. 144, Schol. Eur. Hec. 125, Orest. 1648, Schol. Arist. av. 873. ran. 706, Tzetz. ad Lycophr. 1332.

22) Phot. bibl. cod. CLXI, Athen. XV. p. 679. F. 680. B. C. Huc refert *Sturz.* p. 111 sqq. Antig. Caryst. hist. mirab. c. 139 sq., Athen. I. p. 34. A, Etym. M. v. Ἐρεμβοί, Iust. Mart. coh. ad Gr. p. 10, quem locum rectius modo *Vossius* ad Atthidem traxisse videtur.

23) Athen. addit, εἰ γνήσιον τὸ σύγγραμμα. Vid. *Sturz.* p. 49.

24) Steph. v. Τυρέδιζα, Harp. v. Στρέψα, Schol. Ar. av. 1022. Addit *Sturz* p. 156 sqq. Clem. Al. strom. I. p. 132 (coll. Tat. c. Gr. p. 142. Euseb. pr. ev. X. 6.), Steph. v. Ἄρια, Schol. Aesch. Pers. 719. 775. 778, Donat. ad Ter. Eun. I. 2, 87, Anon. d. mulier. in Bibl. d. alt. Litt. u. K. P. VI. p. 18 sq.

25) Adiecit *Sturz.* p. 156. Sotion. περὶ ποταμῶν καὶ κρηνῶν καὶ λιμνῶν, in Sylb. ed. opp. Aristot. t. III. P. 2. p. 124.

26) Steph. v. Τράγασαι. Cf. Id. v. Μέταον.

27) Eodem refert *Sturz* p. 120. Schol. Apoll. I. 769. II. 1055.

28) Schol. Pind. Nem. XI. 43. Cf. Zenob. prov. V. 61. Strab. XIII. p. 610.

sint, quae de Chiorum origine memorat Lycophronis Schol. 227. *καθὼς ἐν τῷ περὶ Χίου κτίσεως Ἑλλάνικος ἱστορεῖ* [29]. Scriptae ab eodem *ἐθνῶν ὀνομασίαι*, quarum apud Athenaeum mentio fit XI. p. 462. A. B. Ac, puto, idem opus signat Schol. Apoll. IV. 322, ubi verba eius adducit e libro *περὶ ἐθνῶν* [30]. Item *νόμιμα βαρβαρικὰ* Hellanico tribuit Etymologus in *Ζάμολξις*, ubi et quaedam eo ex opere de Zamolxide memorat [31]. Praeterea Hellanicum *ἐν ἐμμέτροις Καρνεονίκαις* testem advocat Athenaeus XIV. p. 635. E. [32] Item *ἐν πρώτῳ Δευκαλιωνείας* citat X. p. 416. B., ut et Stephanus facit in *Ἀγάθεια*, *Ἄσπενδος* et *Θηγώνιον*, Schol. Apoll. III. 1084. [33] Denique et *Ἱερείων* libros scripsit, quorum primum laudat Stephanus in *Νισαία* et *Σίπυλος*, secundum in b.
Φοίκιον, *Χαιρώνεια* et *Χαλκίς*, tertium in *Χαονία* [34]. Apud Fulgentium quoque mythol. I. 2. citatur Hellanicus in *Διὸς πολυτυχία*, atque inde refertur, Iunonem ab Iove vinctam catenis aureis et degravatam incudibus ferreis. Sed pro *Διὸς πολυτυχία* fortasse legendum *πολυτοκία* seu *πολυτεκνία* [35]. Praeter dictos autem locos etiam alii longe plurimi occurrunt, quibus Hellanici mentio fiat [36]. Consulatur Cic. d. or. II. 12, Diod. Sic. I. 37, ubi iungit

29) Ad librum *περὶ Χίου κτίσεως* pertinent Schol. ad Od. *ϑ*. 294. ed. a Buttmanno, Schol. Apoll. I. 608, Tzetz. ad Lycophr. 460.

30) Eodem a *Sturzio* p. 143. referuntur Dionys. A. R. I. 35, Schol. Apoll. II. 713, Hesych. v. *Κάδμιοι*, Steph. Byz. v. *Ἄβδηρα*, *Αἴπεια*, *Ἀκέλη*, *Γέλα*, *Θεστίδειον*, *Καβασσὸς*, *Καρία*, *Οἰάνθη*, *Ὑπερβόρειοι*, Schol. Pind. Ol. VII. 135, Auct. *συναγ. λεξ.* ap. Bekker. anecd. gr. I. p. 362.

31) Suid. v. *Ζάμολξις*. Apud utrumque olim erat *βαρβαρικοὶ νόμοι*, quod tamen in *βαρβαρικὰ νόμιμα* mutandum esse multorum eiusdem argumenti librorum exemplis docuit *Toup.* emend. in Suid. I. p. 232 sq.

32) Cf. *Sturz.* p. 86 sqq.

33) Steph. v. *Ἄλπωνος*, *Καλλίαρος*, *Λακέρεια*, *Μιδάειον*, *Μισγομεναί*, *Σάλμος*, *Φημίαι*. Addit *Sturz.* p. 142. Schol. Pind. Ol. IX. 64, Schol. Plat. p. 48. ed. Ruhnk.

34) *Ἱέρειαι τῆς Ἥρας*. Vid. *Sturz.* p. 79 sq. Cf. Steph. v. *Φαίαξ*, Constant. Porphyrog. themm. II. 2 et 10, Dionys. A. R. I. 22.

35) Metricum fuisse hoc opus putat *Sturz* p. 77. atque tractasse de varia et multiplici fortuna, itaque fuisse historiam s. carmen de Iove, ratione imprimis habita variarum fortunae vicissitudinum, quibus obnoxius fuit. Deinde coniicit, legi etiam posse *πολυπτυχία*, ut multiplex ac tortuosum Iovis ingenium dicatur ab Hellanico descriptum fuisse. Quod vereor ut alicui probaverit.

36) Ex ipsis libris Hellanici quidam *Vossii* diligentiam effugerunt, ut *Ἀργολικά* ap. Schol. Hom. Il. *γ*, 75. coll. Paus. II. 16, 7, Schol. Apoll. I. 131. II. 178, Schol. Hom. Il. *β*, 105, Schol. Plat. p. 11. R. (vid. *Sturz.* p. 116 sqq.), *Ἀτλάντις* ap. Harp. v. *Ὁμηρίδαι*, Schol. Hom. Il. *σ*, 486, Schol. Eur. Phoen. 162. coll. Schol. Hom. Il. *μ*, 1. Od. *ε*, 125 (vid. *Sturz.* p. 137 sq.), *Βοιωτιακά* ap. Schol. Hom. Il. *β*, 494, coll. Steph. Byz. v. *Ἄλμων*, *Ὠρωπός*, Schol. Pind. Pyth. VIII. 68, Schol. Eur. Phoen. 71 (vid. *Sturz.* p. 138 sqq.), *Θετταλικά* ap. Harp. v. *τετραρχία*, coll. Paus. II. 3, 8, Steph. v. *Ἀφεταὶ*, *Σπαλέθρη*, Schol. Apoll. I. 40. III. 335, Schol. Pind. Nem. III. 64, Schol. Eur. Med. 9, Schol. Theocr. XVI. 49. (vid. *Sturz.* p. 149 sqq.) Suspecta denique sunt *Φοινικικά* ap. Cedren. synops. hist. t. I. p. 11. ed. Par. Vid. *Sturz.* p. 105 sq. — Haec omnia num tot libros quot tituli laudantur effecerint, obscurum est; sed aliquos certe propter argumenti affinitatem unius tantum eiusque maioris operis partes fuisse, uti *Αἰολικά*, *Ἀργολικά*, *Βοιωτικά*, *Περσικά*, *Σκυθικά*,

cum Cadmo et Hecataeo, multaque hos fabulosa scripsisse ait, Dionys. Halic. d. Thuc. iud. 5. et 11, Strab. I. p. 43. VIII. p. 366. IX. p. 426. X. p. 451. 456. XI. p. 508. XII. p. 550. XIII. p. 602. 610. 618, Valer. Max. VIII. 13, et Plin. h. n. VII. 48.
451. Uterque ex eo narrat, in Aetolia quosdam Epiorum gentis annos explere ducentos. Item Pausan. II. 3, 8. 16, 7, et Cephalaeon apud Euseb. Chron. I. p. 30. Adhaec Phot. bibl. cod. CLXXVI, ubi de Theopompo agit, atque alii. E latinis quoque grammaticis Donat. in Eunuch. I. 2, 87. *Eunuchos a Persis institutos putant ex captivis; a Babyloniis enim Hellanicus auctor est id habuisse.* Ruf. Avien. in descript. orae marit.

Hellanico Milesio aequalis erat Damastes Sigeensis historicus, Dioxippi filius, Hellanici discipulus, ut disertim dicit Suidas, qui et scripsisse ait de rebus in Graecia gestis, de parentibus et maioribus eorum qui ad Troiam militarunt lib. II, item gentium et urbium catalogum, deque poetis et sophistis et alia multa. Eius meminere Dionys. Halic. A. R. I. 72, Strab. XIV. p. 684, Valer. Max. VIII. 13, Plin. h. n. in ind. lib. IV, ubi corrupte in quibusdam libris est *Damascenus:* item ind. lib. V, VI, VII, ad haec libro VII. 48, nec non Plut. Camill. c. 19. et Steph. in *Ὑπερβόρειοι.* Est et Rufi Avieni in ora maritima, ubi varios recenset historicos, ex quibus, quae ad terrarum situm pertinent, hauserit: *Quin et Damastes nobili natus Sige.* Et alibi: *Stadia septem vix ait Damastes esse* 37).

Tum quoque fuit Xenomedes Chius, cuius nullam inter illustres Chios mentionem a Strabone fieri miror. Nam XIV. p. 645. solum nominat Ionem tragicum, Theopompum historicum et Theocritum sophistam, tum item Homerum, quando et Chios una est e septem urbibus, quae sibi magnum hunc vatem vindicant 38).

Xanthus 39) Candaulis Lydi f., historicus Sardianus, eo tempore fuit, quo Sardes non quidem a Cyro, sed ab Ionibus et Atheniensibus captae sunt, Suida teste; id fuit Olymp. LXX, 2. 40)

Τρωικά κτλ. quae ad *κτίσεις* pertinuerint (cf. *Creuzer* l. l. p. 85), haud vana est suspicio. Idem, nisi fallor, valet de scriptis Charonis; vid. supr. p. 20 sq.

37) Adde Strab. I. p. 47. XIII. p. 583, Porphyr. ap. Euseb. pr. ev. IX. 39, ubi quod vulgo legitur *Δαμάσου* recte iam a *Meursio* in *Δαμάστου* correctum est. Cf. *Ukert* Unters. üb. d. Geogr. d. Hekat. u. Damastes p. 26, *Sturz* fragm. Hellan. p. 14 sq.

38) Xenomedes hic praeter Dionys. Halic. d. Thuc. iud. 5, 2. laudatur etiam a Schol. Arist. Lys. 448.

39) Vid. *Creuzer* hist. fragm. p. 135 sqq. De reliquis Xanthis egit *Ez. Spanhemius* ad Callim. Del. v. 41. cf. *Fabric.* bibl. gr. t. II. p. 159.

40) Locum Suidae corruptum esse putat *Creuzer* p. 137 sq., quoniam Xanthus a Dionys. Hal. d. Thuc. iud. 5, 2. dicatur paullo maior fuisse bello Peloponnesiaco atque Thucydidis aetatem attigisse. Itaque *Ἀθηνῶν* pro *Σάρδεων* scribi vult, ut Suidas floruisse Xanthum dicat, quo tempore Athenae a Persis Xerxe rege captae sunt. Sed hoc si voluisset, statim *ἐπὶ τῶν Περσικῶν* dixisset; nam aetas illa a Graecis nunquam Athenarum expugnatione significatur; contra aetati Xanthi, qui Lydus erat, exprimendae nihil accommodatius erat quam Sardium expugnatio, in ipsa Lydorum historia factum admodum memora-

Is patria Lydus fuit teste Stephano in Ἀσκαλών et Λόκοζος, ac propterea inter scriptores, quos Asia nobis dedit, una cum Hecataeo, Herodoto, Theopompo et Ephoro reponitur a Solin. pol. c. 40. Scripsit Lydiaca. Strab. XII. p. 579. ὁ τὰ Λύδια συγγράψας Ξάνθος, διηγούμενος οἷαι μεταβολαὶ κατέσχον πολλάκις τὴν χώραν ταύτην 41). Secundum Lydiacorum Xanthi citat Steph. in Ἀρδύνιον et Στρόγωλα et Athen. XII. p. 515. D. (uti et Hesych. III. ac Suidas, quorum uterque ex eo refert, Gygen Lydorum regem primum feminas castrasse, quo iis aetate florentibus semper uteretur; sed Athenaeus eo libro id prodidisse ait de Andramyta, Croesi fratre, qui Stephano in Ἀδραμύττειον est Adramytes; forsan opiniones diversas iunxerat Xanthus), quartum Steph. in Ἀσκαλών, Ἀστερία et Ἀστελέβη. Meminit et eius operis Parthen. Erot. c. 33. et Hephaestio in Enchiridio. Nec aliud signat Plin. h. n. XXV. 2, ubi *Xanthus, historiarum auctor, in prima earum* citatur 42). Sed ut Cadmi Milesii, Aristeae Proconnesii et aliquot aliorum ex antiquis illis scriptoribus, ita etiam Xanthi huius historia supposititia credebatur. Athen. l. l. ἱστορεῖ Ξάνθος ὁ Λυδὸς, ἢ ὁ εἰς αὐτὸν τὰς ἀναφερομένας ἱστορίας συγγεγραφὼς, Διονύσιος ὁ Σκυτοβραχίων, ὡς Ἀρτέμων φησὶν ὁ Κασσανδρεὺς ἐν τῷ περὶ συναγωγῆς βιβλίων ἀγνοῶν ὅτι Ἔφορος ὁ συγγραφεὺς μνημονεύει αὐτοῦ ὡς παλαιοτέρου ὄντος καὶ Ἡροδότῳ τὰς ἀφορμὰς δεδωκότος 43). Dionysius iste Σκυτοβραχίων, qui et Σκυτεὺς dicebatur, Suida teste vixisse a nonnullis creditus paullo ante tempora Ciceronis et Caesaris. Suet. d. ill. gramm. c. 7. *Marcus Antonius Gnipho institutus Alexandriae, ut aliqui tradunt, in contubernio Dionysii Scytobrachionis. quod equidem non temere crediderim,* 452.
cum temporum ratio vix congruat. Negat Suetonius, consentaneum vero esse, quod aiunt, Gniphonem, Ciceronis et Caesaris aequalem, in contubernio vixisse Dionysii Scytobrachionis. Nempe antiquiorem putavit Dionysium istum quam ut cum eo vixerit Gnipho. Et sane id verisimile est; nam caeteroquin nimis spissus foret error eorum, qui huius esse putarent Lydiaca Xanthi, scriptoris Herodoto ipso antiquioris. Sed utcumque hoc est, pro genuino praeter alios, quos diximus, habuisse etiam is videtur, qui non multo Gniphone iunior fuit, Dionysius inquam Halicarnassensis, qui A. R. I. 28. Xantho tribuit et praeclarum eius elogium addit: Ξάνθος δὲ ὁ Λυδὸς, ἱστορίας παλαιᾶς εἰ καί τις ἄλλος ἔμπειρος ὢν, τῆς

bile. Itaque recte habet Σάρδεων atque γεγονώς est *natus*; qui autem natus erat Ol. LXX, 2, facile attingere potuit aetatem Thucydidis.

41) Adde Strab. I. p. 49. 50. XII. p. 572. XIII. p. 628. (Ξάνθος ὁ παλαιὸς συγγραφεὺς Λυδὸς μὲν λέγεται, εἰ δὲ ἐκ Σάρδεων, οὐκ ἴσμεν) 680. 681.

42) Addit *Creuzerus* Athen. VIII. p. 346. E. X. p. 415. C, Schol. Apoll. II. 724, Etym. M. v. Ἑρμαῖον, Steph. Byz. v. Ἔλγος, Εὐπάτρια, Λόκοζος, Λυκοσθένη, Σιδήνη. Alios etiam, inprimis Nicolaum Damascenum multa hoc ex opere desumpsisse docet idem p. 155 sq. 200 sqq. Ceterum Menippus Xanthi Lydiaca in compendium redegit. Vid. Diog. Laert. VI. 8, 101. cf. *Creuzer* p. 144.

43) Vid. de hoc loco *Creuzer.* p. 140 sqq.

202. δὲ πατρίου καὶ βεβαιωτὴς ἂν οὐδενὸς ὑποδεέστερος νομισθείς. Praeter Lydiacam historiam etiam *μαγικὰ* in litteras retulit. Clem. Alex. str. III. p. 185. *Ξάνθος δὲ ἐν τοῖς ἐπιγραφομένοις Μαγικοῖς, μίγνυνται δὲ, φησίν, οἱ μάγοι μητράσι, κτλ.* Nec dubium quin eo ex opere sint quae de magis Xanthum hunc tradidisse refert Diog. Laert. in praef. §. 2.[44]) Idem de Empedocle librum scripsisse testatur VIII. 2, 63; nam cum in vita eius retulisset, regnum sibi oblatum constanter renuisse, addit, *καθάπερ Ξάνθος ἐν τοῖς περὶ αὐτοῦ λέγει*[45]). Clem. Alex. str. I. p. 144. quiddam etiam ex eo commemorat de Lesche Lesbio, ut fortasse de pluribus illustribus viris commentarium confecerit. Quam et sententiam esse video viri optime de bonis litteris meriti Ioannis Meursii.

Proximus istis fuisse videtur Panyasis, qui antiquitates Graeciae scripsit, sed carmine. Hic cuias fuerit et quo satus sit parente, ne inter veteres quidem convenisse Suidas testis est. Duris fuisse Samium tradidit ac Dioclis filium, alii Halicarnassensem dixere et filium Polyarchi, quem ei patrem fuisse etiam Pau-
453. san. X. 8, 9. refert. Similiter Anonymus *ἐν ἀναγραφῇ Ὀλυμπιάδων* ad Olymp. LXXVIII: *Πανύασις Πολυάρχου Ἁλικαρνασσεὺς ποιητὴς ἐγνωρίζετο.* Etiam aliud est super quo sententiis discrepent. Nam quidam eum Herodoti avunculum, quidam patruelem esse existimarunt. Ne de aetate quidem conveniunt. Aliquibus dicitur fuisse Olymp. LXXVIII, at iuxta alios antiquior erat. Fuit aruspex sive, ut Suidas ait, *τερατοσκόπος,* unde et Artemidorus eius testimonio utitur in *Ὀνειροκριτικοῖς.* Nobilis praeterea poeta fuit ac Heracleida sive de Herculis laboribus poema scripsit, idque versibus novies millenis. Item ionica edidit versu pentametro. Ea erant de Codro, Neleo et ionicis coloniis, versus circiter septies mille. Posterius hoc opus magis historicum fuit quam Heracleis, in quo non pauca fabulae propiora fuisse quam historiae indicat locus iste Macrob. Sat. V. 21. *est etiam historia non adeo notissima, nationem quandam hominum fuisse prope Heracleam ab Hercule constitutam Cylicranorum, composito nomine* ἀπὸ τοῦ κύλικος, *quod poculi genus nos una littera immutata* calicem *dicimus. Poculo autem Herculem vectum ad* Ἐρύθειαν, *Hispaniae insulam, navigasse et Panyasis egregius scriptor Graecorum dicit et Pherecydes auctor est: quorum verba subdere supersedi, quia propiora sunt fabulae quam historiae.* Constabat Heracleis Suida teste libris XIV, quorum primum citat Athen. XI. p. 469. D.; eundem in primo et undecimo *Ἡρακλείας* citat Steph. Byz. in *Βεμβῖνα* et *Ἀσπίς*, etiam quinque eius versus hexametros adducit in *Τρεμίλη*. Ex Heraclea quoque eius aliqua narrat tum Caesar Germ. in Arat. phaenom. 64, tum Hygin. in poet. astron. c. 6, uterque ubi de sidere Engona-

44) Vid. *Creuzer.* p. 223 sqq.
45) Hic liber num Xantho Lydo tribuendus sit valde dubium est. Vid. *Jonsium* scr. hist. phil. I. 19. p. 121. cf. *Creuzer* p. 228 sqq.

sin tractat. Referunt autem eo ex opere quiddam de dracone sempervigili Hesperidum custode et Hercule cum eo decertare parato. Meminit et Avienus in Engonasin, de quo dicimus Physices Christianae, deque origine et progressu Idololatriae, l. II. c. 36. Eodem ex opere est quod de Hercule adfert Germanicus in sidere Cancro. Nec dubium quin eodem ex libro sint quae citat Schol. Apoll. IV. 1149, ubi inquit, *Πανύασσις* (lege *Πανύασις*) *δέ φησιν, ἐν Λυδίᾳ νοστήσαντα Ἡρακλέα τυχεῖν ἰάσεως ὑπὸ Ὕλλου τοῦ ποταμοῦ, ὅς ἐστι τῆς Λυδίας, διὸ καὶ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ Ὕλλους ὀνομασθῆναι.* Meminit quoque Pausan. IX. 11, 2. Proclus in Chrestomath. a Photio excerptis, Schol. Eurip. Alc. 1, Etymol. in *Βηλός*, etc. Cuiusmodi eius stilus fuerit docet Quinct. b.
X. 1, 54, ubi, cum de Hesiodo et Antimacho proxime egisset, ista adiungit: *Panyasin ex utroque mistum putant in eloquendo neutriusque aequare virtutes: alterum tamen ab eo materia, alterum disponendi ratione superari.* 454.
Occisus est a Lygdamide, tertio Halicarnassi tyranno, Suida teste. Alius est ac iunior Panyasis ille, quem de somniis duos scripsisse libros idem Suidas docet. Atque is est cuius somniorum interpretamenta citat Artemidorus in Ὀνειροκριτικοῖς. Nam ratio fugit doctissimum Gyraldum, cum superiorem intelligit Panyasin, histor. de poet. dial. III. 46)

Apertius est, quando vixerint Teleclides et Simonides. Teleclides poeta comicus Suida teste fuit, ac varias eius fabulas nominat Athenaeus. Floruit circa Olymp. LXXXIV. Quippe Plutarchus testatur vit. Pericl. c. 3. et 16, aequalem fuisse Periclis, cuius ductu hac Olympiade Samus in Atheniensium potestatem venit. Aliqui tamen Aristophani comico aequalem faciunt. Meminimus autem Teleclidis hoc loco, quoniam nonnulli fuisse eius crediderunt Telchiniacam historiam, carmine scriptam epico atque ab aliis Epimenidi Cretensi tributam. Auctor Athen. VII. p. 282. C. 47).

Simonides Ceus ex filia nepos fuit Simonidis lyrici, cognomento Melicertae; qui memoriae artem invenisse dicitur. Atque avus quidem vixit temporibus belli Persici adversus Darium Hystaspidem et Xerxem usque ad Olymp. LXXVIII, qua obiit annos natus LXXXIX. Nepos autem circa Olymp. LXXXII. vixit 48). Hoc et Suidas confirmat, cum floruisse dicit ante bellum Peloponnesiacum, quod Olymp. coepit LXXXVII, 1. Iunior hic Simonides eodem Suida testante scripsit *εὑρημάτων* libros tres, item libros tres genealogiarum, unde et *Σιμωνίδης ὁ γενεαλόγος* vocatur ab Schol. Apoll. II. 868. Fuere et alii eius nominis, de quibus inferius dicemus.

46) Panyasis quoniam non historiae scriptor, sed poeta est, satis habeo laudasse eos qui de eo accuratius exposuerunt, *Heynium* ad Apollod. bibl. III. p. 991, *G. Hermann.* Orph. p. 691, *A. F. Näkium* Choeril. p. 14 sqq., *O. Müller* Dorier II. p. 471 sqq.

47) De Teleclide dixit *A. Meineke* quaest. scen. I. p. 29 sq.

48) Vide stemma Simonideum ap. *Schneidewin.* fragm. Sim. prolegg. p. V.

Periclis etiam aetate vixit Herodicus, ut inde cognoscimus, quod aequalis fuit Thrasymacho Chalcedonio et Polo Agrigentino, clarissimis sophistis. Ostendit hoc Aristot. Rhet. II. 23, 29; nam inter allusiones ad nomen reponit exemplum Herodici ad Thrasymachum, ἀεὶ θρασύμαχος εἶ, et ad Polum, ἀεὶ σὺ πῶλος εἶ. Ad hunc autem locum ita vetus interpres: ὁ δὲ Ἡρόδικος Ἀθηναῖος ἱστορικός 49).

CAP. III.

13. Atque omnium istorum quidem, quos hactenus commemoravi,
59. nihil ad nos pervenit, ut ex historicis graecis qui hodie exstant antiquissimus sit Herodotus 1), historiae parens, ut eum appellat Cic. d. legg. I. 1. Quare ridiculus est error Iacobi Gaulterii S. I., qui in Tabulis Chronographicis hunc scriptorem sub Constantino Magno eiusque liberis ac fortasse etiam Iuliano vixisse arbitratur. Sane in chronographo is error plane ferendus non est. Herodotum eo anno, in quem incidit ἡ Ξέρξου διάβασις, annorum fuisse quattuor satis ex citatis Pamphilae verbis est manifestum. Nam incidit διάβασις ista in Olymp. LXXV, 1, quo archon erat Callia-
14. des. Auctor Eusebius in Chron. et Thomas Mag. in vit. Eurip., ubi poetam hunc transeunte in Europam Xerxe natum dicit. Quod si tunc quattuor annorum erat Herodotus, consequitur eum octennio natum esse post pugnam Marathoniam, quippe quae contigerit Olymp. LXXII, 1. archonte Diogneto 2), quadriennio ante obitum Darii, teste Sulpicio Severo histor. sacr. II. Quare non ἁπλῶς de bello Persico, sed de expeditione Xerxis in Graeciam verum est quod Dionysius Halic. scribit iud. de Thuc. c. 5, 5. ὁ δ' Ἁλικαρνασσεὺς Ἡρόδοτος γενόμενος ὀλίγῳ πρότερον τῶν Περσικῶν.

Quod ad patriam, hanc verba ista Dionysii, popularis eius, satis indicant, cum Halicarnassensem vocat. Et ita se appellat Herodotus ipse in operis sui ingressu. Egregius vero est Strabonis locus XIV. p. 656, ubi de Halicarnasso loquens ait, ἄνδρες δὲ γεγόνασιν ἐξ αὐτῆς Ἡρόδοτός τε ὁ συγγραφεὺς, ὃν ὕστερον Θούριον ἐκάλεσαν διὰ τὸ κοινωνῆσαι τῆς εἰς Θουρίους ἀποικίας, κτλ. Unde etiam discimus, quod Iuliano in epist. 22. init.

49) De Herodico Selymbriano, medico et gymnasticae artis magistro, agit *C. F. Hermann.* ad Luc. d. scrib. hist. c. 35. p. 218 sq. Non confundendus ille cum Herodico Babylonio et Crateteo, quos laudat Athen. V. p. 219. C. p. 222. A. et saepius.

1) De Herodoto atque inprimis de eius vita commentati sunt *F. C. Dahlmann*, Herodot, aus seinem Buche sein Leben, in libro: Forsch. auf d. Geb. d. Gesch. II, 1. Alton. 1823. 8., *C. G. L. Heyse* quaestt. Herod. Berol. 1827. 8., *H. F. Jäger* disputt. Herod. duae, Gott. 1828. 8., *F. Hand* in Ersch. et Grub. encycl. litt. Sect. II. t. 6. p. 308 sqq., *F. C. Bähr* in ed. Herod. t. IV. Lips. 1835. p. 374 sqq., *K. L. Blum* Herod. u. Ktesias, Heidelb. 1836. 8.

2) Verum ad Marathonem pugnatum est demum Olymp. LXXII, 3. arch. Phaenippo, ex quo consequitur, sex annis post Herodotum esse natum.

ὁ Θούριος λογοποιὸς dicatur, hoc inde esse, quod ab Atheniensibus una cum colonis missus fuerit in magnam Graeciam ad Thurium instaurandum, quod in sinu est situm Tarentino. Contigit vero hoc Olymp. LXXXIII, 3. archonte Callimacho, quo et ipso libros suos in Panathenaeorum panegyri recitasse videtur, anno aetatis XXXVIII. Plinius h. n. XII. 4. ait eum *Thurii in Italia condidisse historiam, anno urbis Romae trecentesimo decimo*, qui aliis trecentesimus undecimus, nempe quo tempore Ardeatium fuit seditio et consul Geganius optimatibus eorum auxilio missus fuit. Est vero is annus vigesimus secundus Artaxerxis, secundus Olympiadis LXXXIV. Quam Plinii sententiam refellit, quod superiore Olympiade libros suos iam recitarat Athenis, ut ex Eusebii Chronicis et aliis constat 3). Ad aetatem provectam pervenisse Hero-

3) Non recte sane Plinius fecit, quod annum indicavit quo historiam Herodotus scripsisset. Sed ipse quoque *Vossius* a vero aberravit coloniam Thurios deductam ponens LXXXIII, 3, quo eum adduxit Diod. Sic. XII. 10. Qui locus quomodo sanandus sit docet *Voemel.* in diss. d. anno quo Thur. cond. sint, Francof. 1833. 4. ex reliquorum testimoniorum consensu recte demonstrans, Thurios deductam esse coloniam arch. Praxitele Ol. LXXXIV, 1. — Ceterum *Vossius* hoc loco sciens praetermisit praelectionem Herodoti Olympiacam, cui non multum eum fidei habere patet ex cap. IV. pr.; quae res cum sit maximi ad res Herodoteas ordinandas momenti atque viris nostri saeculi doctissimis largam disputandi praebuerit materiem, paucis hoc loco de ea exponendum esse duximus. Herodotum historias suas coram auditoribus praelegisse cum per se consentaneum est, tum sat multis testimoniis firmatum. Praelectiones eum habuisse Corinthi testis est Dio Chrys. or. 37. p. 456. Mor., Athenis Panathenaeorum festo Diyllus ap. Plut. d. mal. Her. c. 26, qui et decem talenta eum dono ab Atheniensibus retulisse refert, adeoque annum Euseb. l. l. indicat. Thebis idem molientem repudiatum esse scribit Plut. l. l. c. 31. Iam accedit praelectio Olympiaca de qua fuse lateque atque ornate exponit Lucian. in libello qui inscribitur Herodotus c. 1. Atque istam quidem ut fictam acerrime impugnat *Dahlmann.* l. l. p. 30 sqq. assentiente *Jägero* l. l. p. 8 sqq., defendit praeter alios *Krueger.* in vit. Thucyd. p. 11 sqq. Atque recte hic contra *Dahlmannum* demonstravit, Herodotum Olympiae historias suas recitare *potuisse.* Alia vero eaque subdifficilis quaestio est de tempore quo illud factum esse videatur. Augetur huius quaestionis difficultas eo quod Suidas v. Θουκυδίδης et ὀργᾶν Thucydidem adhuc puerum huic praelectioni interfuisse dicit. Quippe Thucydides ex vulgari opinione natus est Ol. LXXVII, 2. anno 13. post Herodotum; atqui puerum vix dixeris quenquam anno aetatis 15. superato; itaque ponamus tanquam limitem extremum, Thucydidem tum, cum audiret Herodotum, annos 15. natum fuisse; sequeretur ut Herodotus anno aetatis 28. Ol. LXXXI, 1. historiam suam recitaverit. Verum hoc aetatis anno idque isto tempore virum quantumvis ingeniosum, cui materies ad opus amplissimum condendum ex longinquis itineribus (de quibus vid. *Dahlmann.* p. 53 sqq., *Bähr* p. 391 sqq., *Blum* p. 49 sqq.) pedetendim colligenda fuit, iam eo processisse et diligentiae et arrogantiae, ut coram Graecis omnibus vel partem historiae suae recitare aut posset aut vellet, non est credibile. Itaque aliam viam ingreditur *Krügerus*: errasse dicit Pamphilam ac natum potius Thucydidem esse demum Ol. LXXX. s. LXXXI, ita ut fere Ol. LXXXIV, 1. Herodoti aetatis anno 40. hunc Olympiae recitantem audiverit. Hoc autem satis incertis nititur argumentis neque ut ipsum incertum fabulam istam de Thucydide confirmare potest. Cf. *F. Göller* vit. Thuc. in ed. Th. 2. p. 39 sqq. Accedit quod Photius bibl. cod. LX. Herodotum hanc praelectionem domi patris Thucydidis habuisse refert ac Marcellin. vit. Thuc. §. 54. hunc ne puerum quidem tum fuisse dicit. Olympiam omittit etiam Tzetzes in cod. Pal. ap. Popp. Thuc. I. 1. p. 321.

dotum cognoscimus ex eo, quod Dionysius Halic. l. l. dicat vixisse *μέχρι τῶν Πελοποννησιακῶν*. Trium igitur Persicorum regum temporibus floruit, Darii Hystaspidae, Xerxis et Artaxerxis eius qui *Μακρόχειρ* dictus fuit 4). Sed historia eius desinit in pugna
b. ad Plataeas et ad Mycalen, quae contigere anno Xerxis octavo. Unde liquet, cur Diodorus Sic. II. 32. contentus sit dicere, eum sub Xerxe vixisse. Nobilissimo huic scriptori Persica imprimis debemus. Argumentum hoc iam ante tractarat Dionysius Milesius, ut ex Suida paullo ante ostendimus: neque unus ille, sed etiam Hellanicus Mytilenaeus et Charon Lampsacenus, ut Dionysius Hal. ait Ep. ad Pomp. c. 3, 7. Sed, ut idem inquit, non hoc a scribendo summum virum deterruit, quia melius istis aliquid se posse dicere putavit. Neque hac spe sua frustratus fuit, quod etiam Theophrasti iudicium fuit, ut cognoscimus ex istis Ciceronis verbis in Or. 12. de Herodoto et Thucydide: *primis ab his (ut ait Theophrastus) historia commota est, ut auderet uberius quam superiores et ornatius dicere.* Inscripsit vero opus suum novem Musarum nominibus, nempe qua ratione tres Aeschinis orationes ob numerum simulque gratiam sermonis *Gratias* et novem eius epistolas *Musas* vocarunt a Musarum numero, teste Photio bibl. cod. LXI. Atque

Quae qui reputat vix sese poterit continere quin in historia apud Suidam grassari dicat pragmatismum illum inferioris aevi, qui viros in eodem genere litterarum excellentes quavis ratione consociare studuit. Sed ut vere historiae partem Olympiae recitaverit, quo tamen anno hoc factum sit definiri plane non potest. Factum illud esse debet ante Ol. LXXIV, 1, quo Thurios concessit, aut aliquot annis post. Namque Herodotum Athenas aliquando reversum esse sequitur ex loco V. 77. Paullo ante decessum eius tamen partem aliquam historiae in lucem publicam prodiisse colligi ex eo potest, quod Sophocles (quem etiam carmen Herodoto composuisse testis est Plut. an sen. ger. resp. 3.) in Antigona, quae acta est Ol. LXXXIV, 4. locum Herodoti memorabilem III. 119. vers. 905—912. videtur expressisse. Vid. *C. F. Hermanni* Exc. VI. ad ed. Bähr. t. II. p. 656 sqq. Quod si verum est, fortasse dandum Eusebio, Athenis Herodotum recitasse Ol. LXXXIII, 3, eodemque anno et sequentibus usque ad iter Thurinum alias quoque Graeciae urbes eodem consilio eum circumivisse credibile est. Ceterum etsi tum iam aliquas huius operis partes exaravit, maximam partem tamen, ut videtur, Thuriis composuit; namque insunt et quae scriptorem in Italia versantem sapiunt (vid. locos a *Dahlm.* p. 50. indicatos), et quae Ol. LXXXIV, 1. longe excedunt, velut quae leguntur de Sitalce IV. 80. ex Ol. LXXXVII, 1, VII. 233. de Thebanorum expeditione in Plataeas ex anno sequenti, VI. 98. et IX. 73. quae facta sunt post Ol. LXXXVIII, 4. Vid. *Dahlmann.* l. l. p. 38 sqq. *Bähr.* l. l. p. 382. Quod autem legitur apud Suidam, iam Sami Herodotum historias scripsisse, abhorret ab omni veri similitudine.

4) Ad quem annum usque vixerit obscurum est. Sunt qui eum adeo Ol. XCIII. superasse putent, quippe III. 15. sermonem esse de Amyrtaeo mortuo, qui secundum Eusebium Ol. XCIII, 1. decessisset, atque I. 130. de Medis qui a Dario Notho eodem anno defecissent. Verum iam a *Krügero* l. l. p. 25 sqq. demonstratum est, in primo loco de alio Amyrtaeo maiore cogitandum esse atque altero aut intelligendam priorem aliquam Medorum defectionem non amplius notam, aut verba ista a commentatore quodam de suo inserta esse. Thuriis eum mortuum esse docent epitaphia ap. Suid. Steph. Byz. v. *Θούριος* et Schol. Ar. nub. 331. Cf. Marcell. vit. §. 18. et *Bähr.* p. 389. Adde *Ley* de temp. quo Herod. mortem obierit, progr. Colon. 1836, quo uti non potui.

ita videmus etiam, Cephalionem epitomen historicam, quam dialecto ionica venustissime scripserat, Musarum nominibus appellasse, teste eodem Photio cod. LXVIII. Etiam Bion ὁ ῥητορικὸς novem libris suis Musarum nomen imposuit, ut apud Laert. IV. 7, 58. legimus; atque addit scripsisse eum attice et ionice, esseque eorum primum qui retulerint, esse regiones ubi dies ac similiter nox foret sex mensium. Ex Latinis etiam P. Aurelius Opilius libros suos *Musarum* inscripsit, ut liquet ex Gell. N. A. I. 25.[5]). Lucianus vero de scrib. hist. c. 42. ita loquitur, quasi libri illi Herodoti non ab auctore, sed ab aliis hoc nominis acceperint, quod summopere eos admirarentur. Verba eius sunt: ὁ Θουκυδίδης ὁρῶν μάλιστα θαυμαζόμενον τὸν Ἡρόδοτον ἄχρι τοῦ καὶ Μούσας κληθῆναι αὐτοῦ τὰ βιβλία[6]). Sed utcumque de isto est, satis liquet, non ita nuncupari eos libros, ut mendacia titulo ipso excusentur. Nempe quasi in ipso operis ingressu commoneri nos opus fuerit, quaedam in eo ad animos oblectandos aliquanto licentius dici, quod Musis permittitur. Est hoc commentum eruditi Hispani in quinto de tradendis disciplinis, sed tanto viro minime dignum. Equidem non ignoro, Harpocrationem, nomine Aelium, iam olim scripsisse librum, quo probaret, ementitam esse historiam Herodoti, ut Suidas testatur: scio etiam, quid alii senserint de toto Musarum opere[7]): sed multum abest ut probare hanc sententiam possim, immo ne de iis quidem, quibus fidem non meretur, assentire velim Straboni, qui XVII. p. 819. scribere non veretur, hoc Herodotum sibi propositum habuisse, ut poetarum modo oblectaret lectorem suum, atque eam esse caussam cur multa adsperserit a fide aliena. Quid enim aliud volunt verba illa, cum ait, eum φλυαρεῖν ὥσπερ μέλος ἢ ῥυθμὸν ἢ ἥδυσμά τι τῷ λόγῳ τὴν τερατείαν προσφέροντα[8]). Equidem malo potius pedibus ire in sententiam Flavii Iosephi c. Apion. I. 14, qui errore deceptum putat, dum singula contentus est referre, prout ab aliis accepisset[9]). Hoc volunt ista eius de Manethone verba, qui Aegyptia- 16.
cam historiam ex ipsis Aegyptiorum monumentis fuerat interpretatus: πολλὰ τὸν Ἡρόδοτον ἐλέγχει τῶν Αἰγυπτιακῶν ὑπ᾽ ἀγνοίας ἐψευσμένον[10]). Neque ab eius amore deterret Plutarchi liber περὶ τῆς κακοηθείας Ἡροδότου, immo neque Plutarcho propterea succenseo. Utrique facilis apud me venia est. Neque enim Petrarchae accessero, qui id tribuit invidiae Plutarchi; potius censeo

5) Adde Suet. d. ill. gramm. c. 6.
6) Cf. Lucian. Herod. c. 1.
7) Velut Pollio quem librum περὶ τῆς Ἡροδότου κλοπῆς scripsisse testis est Euseb. pr. ev. X. p. 467, et ille qui scripsit librum, qui est inter Plutarcheos, περὶ τῆς Ἡροδότου κακοηθείας. Adde quos laudat *Bähr.* p. 426.
8) Cf. Strab. XI. p. 508.
9) Sed cf. eund. c. Ap. p. 1035.
10) Vid. Etym. M. v. Λεοντοκόμος. *Nisi hic de alio quo Herodoto, grammatico, cogitandum est, aut Herodoti nomen in Herodorum commutandum. Bähr.* p. 426.

id profectum ab innato omnibus patriae amore, quam ignominiose notatam esse ab Herodoto concoquere non poterat.

Ad dictionem Herodoti quod attinet, inest ei *ἀνειμένον καὶ τὸ γλυκὺ τῆς ἐπαγγελίας*, ut ait Dio Chrys. or. d. stud. eloqu. §. 8. Cicero quoque in Orat. 12. ait, eum *sine ullis salebris quasi sedatum amnem fluere.* Quinctil. IX. 4, 18. similiter testatur, *cum in eo omnia leniter fluant, tum ipsam διάλεκτον habere eam iucunditatem, ut latentes etiam numeros complexa videatur.* Sane ionicae dialecti normam esse, ut atticae Thucydidem, scri-
60. bit Dionys. Halic. Ep. ad Pomp. c. 3, 16, eumque sequutus Phot. bibl. cod. LX. Athenaei quoque est III. p. 78. E. *ὁ θαυμασιώτατος καὶ μελίγηρυς Ἡρόδοτος* 11).

Si Suidae credimus, compendium nobilissimi operis duobus libris complexus fuit Theopompus Chius, Philippicorum scriptor. Sed cum veterum nemo eius operis meminerit, quod sciam, magis verisimile fit, iunioris cuiusdam Theopompi eam *ἐπιτομὴν* fuisse 12), fortasse Theopompi Cnidii, Iulii Caesaris amici, de quo Strab. XIV. p. 656, ubi inter illustres Chios reponitur *Θεόπομπος ὁ Καίσαρος τοῦ θεοῦ φίλος, τῶν μεγάλα δυναμένων* 13). Nisi magis placet, esse Theopompi Sinopensis, cuius libri *περὶ σεισμῶν* meminit Phlegon. d. reb. mirab. c. 19. Saltem eo magis inclinat animus, quam ut sit aut Theopompi Colophonii *ἐποποιοῦ*, cuius librum nomine *ἁρμάτιον* Athenaeus citat IV. p. 183. B. 14), aut Theopompi Atheniensis comici, cuius Pollux, Athenaeus, Laertius, Harpocration et alii veterum meminerunt 15).

Decreverat etiam Assyriaca scribere, in quo de Babylonis regibus acturus erat, ut ostendit hic locus I. 184: *τῆς δὲ Βαβυλῶνος ταύτης πολλοὶ μέν κου καὶ ἄλλοι ἐγένοντο βασιλῆες, τῶν ἐν τοῖσι Ἀσσυρίοισι λόγοισι μνήμην ποιήσομαι, οἳ τὰ τείχεα τε ἐπεκόσμησαν καὶ τὰ ἱρά.* Et aliquanto ante c. 106. dixerat: *καὶ οὕτω ἀνεσώσαντο τήν ἀρχὴν Μῆδοι καὶ ἐπεκράτεον τῶνπερ καὶ πρότερον, καὶ τήν τε Νῖνον εἷλον (ὡς δὲ εἷλον, ἐν ἑτέροισι λόγοισι δηλώσω), καὶ τοὺς Ἀσσυρίους ὑποχειρίους ἐποιήσαντο πλὴν τῆς Βαβυλωνίης μοίρης.* Sed libri isti Herodoti non videntur unquam in lucem exiisse, credo, quia fato prae-

11) Vid. quae collegit *Bähr.* p. 416 sqq. De dialecto inprimis *C. L. Struve* quaest. d. dial. Herod. spec. III. Regiom. 1828—30. 4.

12) Repetit hoc *Vossius* infr. c. 7. p. 31. Sed hoc falsum esse iam intellexit *Meursius,* post probavit *Ruhnken.* hist. crit. or. p. 88 sq., denique accurate *G. Frommel* in comm. d. Theop. Chii epit. Herod. quae inserta est Creuzeri Melett. Lips. 1817. p. 135 sqq. Addito nomine Theopompi fragmenta leguntur ap. Bekker. anecd. gr. t. I. p. 80. 104. 115, Hesych. v. *Ζειρά*, Suid. v. *σπουδάζω.*

13) Cf. Plut. Caes. c. 48, Cic. Epp. ad Att. XIII. 7. coll. Philipp. XIII. 16.

14) Cf. Fulgent. mythol. p. 36, Schol. Apollon. IV. 57.

15) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. II. p. 501 sq. — Alios Theopompos addit *R. H. E. Wichers* fragm. Theop. p. 16 sqq. hos: regem Lacedaemoniorum, Thessalum, qui Olympiae vicit Ol. LXXXVI (Diod. XII. 33), archontem Athenarum Ol. XCII, 2, alium ap. Cic. ad Qu. fr. I. 3, philosophum Pythagoreum ad quem scripsit epistolam Liban. I. 20. St., medicum ap. Aet. Med. p. 840.

ventus perficere non potuerit. Aliter si esset, puto, veterum quis-
quam eorum meminisset; nam et scriptoris magnitudo atque anti-
quitas et argumenti nobilitas illud omnino merebantur. Nec dissi- 17.
mulare tamen possum, apud Aristot. hist. anim. VIII. 18. culpari
Herodotum, quod scripserit, in obsidione Nini aquilam bibisse, cum
avis ea, ut omnes aduncis unguibus, abstineant potu. Id nusquam
legas in Musarum opere. At commodum habuerit locum in histo-
ria Assyria, quia Ninus erat Assyriae caput; ut nihil esse caussae
videatur, cur cum Theodoro Gaza pro *Herodoto* reponamus *Hesio-
dum*. Sic enim et in principe translationis eius editione, Venet.
1476, legitur 16). Praeterea Herodotus II. 161. meminit suorum
λόγων Λιβυκῶν, de quibus idem esto iudicium ac de rerum Assy-
riarum libris 17).

Praeter vero Musarum opus Herodoto etiam tribuitur liber de vita Homeri, qui tamen an genuinus sit nondum satis convenit inter eruditos. Meminit eius Stephanus in *Νέον τεῖχος· ὡς Ἡρόδοτος ἐν Ὁμήρου βίῳ*. Mea sententia est, non esse antiqui illius Herodoti. Ac movet, quod in vita ea legere sit, fuisse Homerum annis CLXVIII post bellum Troianum, annis DCXXII ante expeditionem Xerxis in Graeciam. At Herodotus longe aliter, ut qui II. 53. referat, Homerum et Hesiodum fuisse ante se annis non amplius quadringentis, ac proinde annis totidem post captum Ilium 18).

CAP. IV.

Venio ad Thucydidem 1), Olori vel potius Oroli 2) filium,
qui tempore belli Peloponnesiaci floruit, tantique a Demosthene
fiebat, ut octies manu sua describeret 3), immo et imperator Karo-
lus V. eum in expeditionibus, sed gallice redditum, semper circum- b.
gestasse secum dicatur. De natali eius quae superius diximus re-

16) Cum in loco Aristotelico nunc ex mss. ac versionibus antiquis *Ἡσίοδος* pro *Ἡρόδοτος* restitutum sit, nemo amplius de singulari libello cogitat, quo Herodotus de rebus Assyriacis egerit. Fuerit episodium quod postea historiis inserere aut oblitus sit aut impeditus. Cf. *Wesseling.* disp. Herod. I. p. 9, *Schneider* ad Arist. l. l., *Dahlmann* p. 229 sq., *Bähr* ad Herod. I. 106.

17) Sed promissum solvit IV. 159.

18) Vid. *Xylandri* annot. in Plut. d. vit. Hom., *Wesseling.* Herod. p. 761, *Fabric.* bibl. gr. t. I. p. 319 sq. t. II. p. 334.

1) Scripserunt de Thucydide Marcellinus, de quo infra agitur lib. II. c. 18. p. 253, et Anonymus, quorum utriusque scripta novissime edidit *Poppo* Thuc. I. 1. p. 311 sqq. E nostris legendi sunt maxime *K. W. Krüger* Unters. üb. d. Leb. d. Thuk. Berl. 1832. 4., *Göller* vit. Thuc. in ed. 2. Thuc. Lips. 1836. t. I.

2) Orolum solus Marcellinus nominat loco satis obscuro §. 16, quem correxit *Grauert.* in Mus. Rhen. I. 3. p. 176 sqq. Vid. *Krüger.* p. 3. et stemma ap. *Göller.* p. 4 sq.

3) Lucian. adv. indoct. c. 4. Adde Zosim. vit. Dem. p. 147. Reisk., Arsen. Violet. p. 189. Walz.

petere hoc loco nihil attinet 4). Ad scribendum excitatus fuit, cum Herodotum libros suos recitantem audisset, sive Olympiae, ut qui-
18. dam volunt, sive potius Athenis in Panathenaeis. Meminere eius rei Marcellin. in Thucyd. vit. §. 54, Photius bibl. cod. LX. et Suidas in *Θουκυδίδης* 5). Scripsit Peloponnesiorum cum Atheniensibus bellum; non tamen, ut omne exponat bellum, quod annis duravit XXVII, sed ut annorum XX priorum historiam referat 6). Interim altius orditur, nempe a bello inter Corinthios et Corcyraeos, quod octennio Peloponnesiacum antecessit. Eamque annorum XXVII historiam libris octo est complexus, ut nunc quidem id opus dividitur. Nam teste Marcellino §. 57. olim ab nonnullis in libros XIII, atque ab aliis aliter distribui solet 7). Multum vero fidei siquis alius scriptor hic meretur; nam et egregium veritatis in eo studium elucet, et illa scripsit quibus interfuit. Neque eo minus defuerunt quibus fides eius suspecta foret; quod Iosephus testatur c. Apion. I. 3. his verbis: *πολλὰ δὲ καὶ Θουκυδίδης ὡς ψευδόμενος ὑπό τινων κατηγορεῖται, καίτοι δοκῶν ἀκριβεστάτην τῶν καθ᾽ αὑτὸν ἱστορίαν συγγράφειν* 8). De di-

4) Vid. cap. III. adnot. 3. Pamphilae ap. Gell. XV. 23. visus est natus esse Ol. LXXVII, 2, *Krügero* Ol. LXXX. vel LXXXI. Atque hic quidem, ut mittam nunc praelectionem Olympiacam, suspecto, ut sibi videtur, testimonio Pamphilae non minus suspectum, ut aliis videtur, testimonium Marcellini opponit, qui vit. Thuc. §. 34. Thucydidem ait *παύσασθαι τὸν βίον ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἔτη*: quem cum Ol. XCIV. mortuum esse certum sit, initio belli Peloponnesiaci Ol. LXXXVII, 1. iuvenem fere annorum 25 fuisse, natum igitur esse circa Ol. LXXXI; ad haec quod ipse dicat V. 26. se toti bello interfuisse *αἰσθανόμενον τῇ ἡλικίᾳ καὶ προσέχοντα τὴν γνώμην*, accommodatius esse aetatis annis 25—52, quam 40—67; denique anno 40. demum materiem scribendi eum elegisse non esse consentaneum. Quae quamquam magnam veritatis speciem prae se ferunt, minime tamen ab omni dubitatione libera sunt atque, ut praelectionis Olympiacae nimis incertae caussa inventa, ipsa quoque incerta, ita ut facilius concedas in sententiam *Goelleri* qui p. 11. (cf. p. 40 sq.) Pamphilae assentiens potius Marcellinum erravisse statuit eiusque verba corrigit ita: *ὑπὲρ τὰ ἑξήκοντα ἔτη γενόμενον.* — Reliqua quae ad vitam eius pertinent, a *Vossio* omissa, nec tribus verbis absolvi, et peti facile possunt ex commentationibus *Kruegeri* et *Goelleri.*

5) Vid. cap. III. adn. 3.

6) Non potest esse dubium quin totum bellum describere voluerit Thucydides, morte tamen impeditus sit quo minus inceptum absolveret. Vid. impr. V. 26. Namque ipso bello finito demum historiam eum conscripsisse apparet ex multis locis, velut I. 13. 18. 93. II. 13. 65. V. 20. 26. Cf. *Krüger* p. 70 sqq.

7) *Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν πραγματείαν αὐτοῦ οἱ μὲν κατέτεμον εἰς τρεισκαίδεκα ἱστορίας, ἄλλοι δὲ ἄλλως· ὅμως δὲ ἡ πλείστη καὶ ἡ κοινὴ κεκράτηκε, τὸ μέχρι τῶν ὀκτὼ διῃρῆσθαι τὴν πραγματείαν, ὡς καὶ ἐπέκρινεν ὁ Ἀσκληπιάδης.* Cf. *Krüger* p. 82 sqq., qui tredecim libros, quarto, sexto et septimo indicatis in scholiis, hoc modo distributos fuisse iudicat: I. = I. 1—87, II. = I. 88—146, III. = II. 1—78, IV. = II. 79—III. 50, V. = III. 51—fin., VI. = IV. 1—77, VII. = IV. 78—V. 23, VIII. = V. 24—fin., IX. = VI. 1—62, X. = VI. 63—VII. 18, XI. = VII. 19—fin., XII. = VIII. 1—60, XIII. = VIII. 61—fin. Alii novem libros faciebant; vid. Diod. Sic. XII. 37. XIII. 42.

8) Cf. *Creuzer* d. hist. Kunst., p. 262 sqq., *Eiusd.* Herodot u. Thucyd. Lips. 1798. 8., *F. Roth* üb. Thuc. u. Tacitus, Münch. 1812. 4., *Poppo* ed. Thuc. I. 1. cap. 1—6.

ctione eius[9]) variis in locis iudicium tulit Cicero. D. or. II. 13. quidem ita scribit: *Thucydides omnes dicendi artificio mea sententia facile vicit; qui ita creber est rerum frequentia, ut verborum prope numerum sententiarum numero consequatur, ita porro verbis aptus et pressus, ut nescias utrum res oratione an verba sententiis illustrentur.* Eodem libro c. 22. ait eum, uti et Periclem et Alcibiadem, esse *subtilem, acutum, brevem, sententiis magis quam verbis abundantem.* Idem in Orat. c. 12. eum comparat cum Herodoto, atque hunc dicit sedati instar amnis labi, Thucydidem vero *incitatiorem ferri et de bellicis rebus canere etiam quodammodo bellicum.* Quinctilianus quoque eosdem comparat X. 1, 73. *densus,* inquit, *et brevis et semper instans sibi Thucydides, dulcis et candidus et fusus Herodotus: ille concitatis, hic remissis affectibus melior: ille concionibus, hic sermonibus, ille vi, hic voluptate.* Sed in virtutibus tantis hoc vitii habet, quod paullo obscurior sit. Fatetur hoc Cicero in Brut. c. 7, ubi eum reponit inter scriptores, qui *grandes erant verbis, crebri sententiis, compressione rerum breves et ob eam ipsam caussam interdum subobscuri.* Et in or. c. 9. *ipsae illae Thucydidis conciones ita multas habent obscuras abditasque sententias, vix ut intelligantur; quod est in oratione civili vitium vel maximum.* Unde idem ibidem c. 13, *Thucydides,* inquit, *praefractior, nec satis, ut ita dicam, rotundus* [10]). Item ibid. c. 71. *in Thucydide orbem modo orationis desidero, ornamenta comparent.*

Quae vero hactenus de Thucydidis stilo diximus, ea praecipue intelligi debent de septem prioribus libris; octavus enim plane tenui dictione utitur, cum in prioribus longe magis assurgat, ac propterea aliqui putarunt, eum a filia Thucydidis scriptum esse, vel a Xenophonte aut Theopompo vel alio. Quorum sententias in vita eius reiicit Marcellinus, ac potius censet fuisse scriptum a Thucydide iam aegrotante [11]). Plura de Thucydideo dicendi genere apud eundem Marcellinum vide, et inprimis apud Dionysium Halic. in Herodoti et Thucydidis collatione, qua nihil mihi κριτικώτερον videtur [12]).

Nunc de iis videamus, qui belli Peloponnesiaci tempore claruerunt, uti sunt Stesimbrotus, Choerilus, Antiochus Xenophanis filius, Cratippus et Antipho Rhamnusius. 455. 202. b.

Stesimbrotus patria **Thasius** fuit. Artaxerxe is primo grandior esse non potest, ut ex iis constat, quae Plutarchus ex

9) Cf. *Poppo* l. l. c. 7—23.

10) Hic locus eximendus est ex Ciceronianis qui de Thucydide agunt. Iure enim Ernestii coniectura *Theodorus* pro *Thucydides* recepta est a novissimis editoribus et recte defensa ab *H. Meyero* in ed. p. 24.

11) Marcellin. vit. §. 43 sqq. coll. Diog. Laert. II. 6, 57. et Cratipp. ap. Dion. Hal. d. Thuc. iud. c. 16. Cf. *Krüger* Comment. 1. d. Thuc. hist. part. post. in ed. Dion. historiogr. p. 245 sqq., vit. Thuc. p. 74 sqq., *Poppo* l. l. I. 2, p. 7 sqq., *Göller* p. 35 sqq.

12) Ep. ad Pomp. c. 3. Huic *Vossii* iudicio ego quidem non subscripserim.

hoc de Themistocle, Cimone et Pericle narrat in horum vitis 13), nec iuniorem esse partim liquet ex accurata notitia, quam habuit de tribus ducibus istis Atheniensibus, partim quod Ptutarch. Cim. c. 4. disertim dicat, *Στησίμβροτος ὁ Θάσιος περὶ τὸν αὐτὸν ὁμοῦ τι χρόνον τῷ Κίμωνι γεγονώς.* Meminit huius historici etiam Tatianus orat. ad gent. 48. et ex eo Eusebius pr. ev. X.
203. 11. Mentionem quoque iniicit Schol. Apoll. I. 1126. 1304, atque apud Etymologum quoque in *Ἰδαῖοι* ex Stesimbroti *περὶ τελετῶν* libro refertur, Idaeos Dactylos esse filios Iovis et Idae nymphae 14). Interpretem Stesimbroti Thasii (ut in graecis scriptoribus solet) testem laudat Fulgentius Planc. lib. de antiquo sermone, voce *sandapila,* ubi in mss. quibusdam Fulgentii libris *Thesimbrotus Stasius* invenias; etiam *Stasius* in Hervagii editione Basileensi legas; sed recte editiones postremae: *sicut Stesimbrotus Thasius de morte Polycratis, Samiorum regis, scripsit.*

Poeta historicus erat Choerilus 15), patria Samius iuxta Hesychium Milesium, Iasensis ex mente Stephani in *Ἴασος* 16), Halicarnassensis secundum Suidam in *Χοίριλος.* Samo profugisse aiunt ac *παιδικὰ* fuisse Herodoto; quod paullo iuniorem fuisse
456. arguit. Ab hoc nomen accepit *Χοιρίλειον μέτρον,* de quo Suidas, Marius Victorinus et Photius in iis quae de re metrica reliquerunt. Carmine victoriam descripsit, quam Graeci a Xerxe retulerunt atque ab Archelao, Macedoniae rege. Pro quoque eius poematis versu aureum retulit staterem, ut ab Hesychio Milesio et Suida traditum est. Memoria fefellit Horatium 17), cum scribit epist. II. 1, 232 sqq.

Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
Choerilus, incultis qui versibus et male natis
Rettulit acceptos regale numisma Philippos.

Nec enim qui honos ab Archelao habitus bono poetae, is et apud Alexandrum contigit Choerilo, poetae malo. Nimirum duos Choerilos confudit, quos recte etiam Lilius in poetarum historia distinguit. Posteriorem etiam signat Horatius in art. poet. 357.

sit Choerilus ille,
Quem bis terque bonum cum risu miror. (cf. Curt. VIII. 5, 8.)

13) Plut. Them. 2. 24, Cim. 4. 14. 16, Pericl. 8. 10. 13. 26. 36, quos locos debeo *C. Sintenis.,* qui ad Them. 2. accurate de Stesimbroto ut Plutarchi fonte disserit p. 14 sq. Deprompta haec esse ex libro *περὶ Θεμιστοκλέους καὶ Θουκυδίδου καὶ Περικλέους* intelligitur ex Athen. XIII. p. 589. D.

14) Adde Etym. M. v. *Διόνυσος.*

15) De hoc accuratissime egit *A. F. Nackius,* Choer. Sam. quae supers. Lips. 1817. 8. Choerilus autem quoniam ex poetis est, non ex historiae scriptoribus, satis habeo errores quosdam *Vossii* notasse.

16) Hunc esse alterum, Alexandri aequalem, post *Fabric.* bibl. gr. t. II. p. 292. censet *Näkius* p. 40 sqq. Samium natum esse ponit fere Ol. LXXVII, 1, ut erraverit Suidas, qui aetate Persica (Ol. LXXV.) iuvenem eum fuisse tradit, atque decessisse Ol. XCIV, 3.

17) Explodit haec *Näkius* p. 84, qui Suidam potius ad Samium male retulisse affirmat, quod valet de comite Alexandri.

At prioris versus nobili poeta dignos esse non ex fragmentis modo liquet, quae apud Aristot. Rhetor. III. 14, 4. et 6. eiusque interpretem, item Strabon. VII. p. 303. (coll. XIV. p. 672), Ioseph. c. Apion. I. p. 454. et alios supersunt, sed etiam ex eo, quod Lysander illum in comitatu habere solebat, ut celebraret res a se gestas 18), quemadmodum Plutarchus scribit Lys. c. 18, et imprimis quod antiquitas statuit, ut versus eius cum Homericis recitarentur, quemadmodum auctor est Suidas. Ex quo etiam cognoscimus, scripsisse Lamiaca 19) et alia poemata. Inter ea quae Suidas innuit potius quam indicat fuit carmen de victoria adversus Darium. Nam ut versus illi a Iosepho adducti sunt e carmine de victoria a Xerxe relata, ita quos citat Strabo lib. VII. sunt de victoria a Dario reportata; quod non obscure ostendunt haec eius scriptoris verba: *καλεῖ δὲ καὶ Χοιρίλον εἰπόντα ἐν τῇ διαβάσει τῆς σχεδίας, ἣν ἔζευξε Δαρεῖος* 20).

Antiochus Syracusanus floruit Olympiade XC. sive urbis Romae CCCXXX, ut mirum non sit, si a Dionysio Halic. A. R. I. 12. vocetur *συγγραφεὺς πάνυ ἀρχαῖος*, posteaque c. 73. *οὐ τῶν ἐπιτυχόντων τις, οὐδὲ νέων συγγραφεύς.* Sane antiquiorem esse Timaeo, qui et ipse de rebus Siculis scripsit, liquet ex Iosephi c. Apion. I. 3. Nec antiquiorem tamen esse quam dixi, argumento est Diod. Sic. XII. 71, ubi cum retulisset, ut Xerxi Sogdianus et mox Darius Nothus successisset, addit: *τῶν δὲ συγγραφέων Ἀντίοχος ὁ Συρακούσιος τὴν τῶν Σικελικῶν ἱστορίαν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατέστρεψεν, ἀρξάμενος ἀπὸ Κωκάλου τοῦ Σικανῶν βασιλέως, ἐν βίβλοις ἐννέα.* Darius autem 457.
iste, in cuius anno primo desiisse Antiochum ait, imperare coepit Olympiadis LXXXIX. anno 1. Nimium eius aetatem produxit princeps geographus Italiae suae lib. I. cap. 1, quo loco ait, Antiochum hunc Aristotele esse superiorem annis prope ducentis. Idem quoque repetit lib. III. cap. 2. Atqui discipulus Aristotelis Alexander M. imperare coepit Olymp. CXI, 1. Intervallum est Olympiadum XXII, hoc est annorum tantum LXXXVIII, vel si addere lubet Olympiades tres, quibus imperavit Alexander, conficent anni centum. Meminit eius Pausanias quoque X. 11, 3. *Ἀντίο-* b.
χος ὁ Ξενοφάνους Συρακούσιος ἐν τῇ Σικελιώτιδι συγγραφῇ φησι. Etiam de Italia scripsit, ut testatur Dionysius Hal. A. R. I. 12, ubi et verba ipsa Antiochi adferuntur, quibus eam se historiam hausisse dicit ex monumentis vetustis et fide dignissimis. Appellatur autem et ibi Xenophanis filius. Apud Strabon. VI. p. 254. quoque legas: *φησὶ δ᾽ Ἀντίοχος ἐν τῷ περὶ Ἰταλίας συγγράμματι, ταύτην Ἰταλίαν κληθῆναι.* De terra *τῶν Βρεττίων* loquitur. Atque idem ex Antiocho prodit Stephanus in *Βρέττος*

18) Hunc eundem esse cum Samio non debebat dubitare *Vossius* d. poet. graec. V.

19) Haec ad Alexandri aequalem refert *Näkius* p. 101.

20) Recte hoc repudiat *Näkius* p. 126 sqq.

his verbis: *Ἀντίοχος δὲ τὴν Ἰταλίαν φησὶ κληθῆναι Βρεττίαν, εἶτα Οἰνωτρίαν.* Apud Hesychium quoque legas: *Χώνην τὴν Ἰταλίαν ἔλεγον, ὥς φησιν Ἀντίοχος ὁ Ξενοφάνους ἐν τῷ περὶ Ἰταλίας.* Ex Italica eius historia est, quod Strab. V. p. 242. refert de Campania ab Opicis sive Ausonibus inhabitata, quodque VI. p. 278. de Tarentinae urbis origine adfert [21]). Apud Festum in *Romam* citatur *Antigonus Italicae historiae scriptor,* quod et Scaliger retinet; sed ex iis, quae diximus, certum est, emendari debere *Antiochus.* Diversus ab hoc est Antiochus Laodicenus, philosophus scepticus, cuius mentio apud Laert. IX. 12, 116. Diversus item Antiochus Alexandrinus, qui ab Athen. XI. p. 482. C. citatur *ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν τῇ μέσῃ κωμῳδίᾳ κωμῳδουμένων ποιητῶν*, ubi sermo de Ephippo Chaeremonem et Euripidem quendam perstringente. Diversus item Antiochus Ascalonensis, professione philosophus, qui paullum antecessit Strabonem; nam XVI. p. 759. de eo inquit, *μικρὸν πρὸ ἡμῶν γεγονώς.* Sed liquidius tempus eius ostendit, quod Cicero eum audierit a. u. c. DCLXXIV, ut ipse scribit in Brut. c. 19. et d. nat. deor. I. 3, item Plutarch. Cic. c. 4. Scripserat de academica secta acutissime, ut est in Cic. Acad. I. 4. Stoicos putabat a peripateticis discrepare verbis,
458. re convenire, ut est d. nat. deor. I. 7. Libri eius de diis Plutarchus meminit in Lucull. c. 28, scriptoris vero Stephanus in *Ἀσκαλών,* ubi vocatur *Ἀντίοχος ὁ Κύκνος* interque illustres Ascalonitas reponitur ac professione stoicus fuisse philosophus dicitur.

Cratippus historicus, Thucydidis aequalis, ea quae a Thucydide omissa erant complexus fuit, teste Dionysio Halicarn. iudic. de Thuc. c. 16, ubi inter alia inquit, *ὡς Κράτιππος, ὁ συνακμάσας αὐτῷ καὶ τὰ παραλειφθέντα ὑπ᾽ αὐτοῦ συναγαγών, γέγραφεν.* Cratippi huius meminit quoque Marcellin. vit. Thuc. §. 33. [22])

Etiam Antipho Rhamnusius [23]) ea aetate fuit, quippe qui occisus sit a XXX tyrannis, ut quidem, Plutarcho teste vit. dec. oratt. p. 833. A, scripserunt Lysias oratione pro Antiphontis filia et Theopompus Philippicorum lib. XV. Huius Antiphontis esse credebatur liber de poetis, qui Glauci Rhegini nomine inscriptus fuit, ut idem Plutarchus testatur ibid. p. 833. D, qui et de Herodoto librum fecisse ait [24]). Immo apud Laert. VIII. 1, 3. advocatur *Ἀντιφῶν ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν ἀρετῇ πρωτευσάντων* [25]).

21) Adde Strab. VI. p. 252. 255. 257. 262. 264. 265, Dionys. A. R. I. 22. et 35.

22) Plut. d. glor. Ath. init. et vitt. dec. oratt. p. 834. D. Cf. *Krüger* ad Dionys. l. l. ed. historiogr. p. 102.

23) De Antiphonte, qui non tam fuit historicus quam orator, exposuerunt veterum Plutarch. vitt. dec. orr. p. 832 sqq., Philostr. Vitt. Soph. I. 15, Phot. bibl. cod. CCLIX, Suidas et Auctor anonymus, recentiorum inpr. *D. Ruhnken.* d. Ant. or. att. LB. 1765. 4. repet. in opusc., *Fabric.* bibl. gr. t. II. p. 751 sqq., *A. G. Becker* in Ersch. et Grub. encycl. litt. t. IV. p. 325 sqq.

24) Hoc loco iam dudum ex coniectura *Palmerii* exerc. p. 226. editoribus tantum non omnibus probata *Ἡρώδου* pro *Ἡροδότου* repositum est.

25) Eadem habet Porphyr. vit. Pythag. p. 9. Hunc vero Antiphontem alium

Tertull. d. an. c. 46. Antipho iis memoratur, qui de divinatione e somniis scripserunt.

CAP. V.

Proximus Thucydidis temporibus fuit Xenophon, Grylli 19.
filius 1). Vixit Olymp. XCV, ut Eusebius in Chronicis testatur, 61.
quocum convenit Laert. II. 6, 55, cum maxime ait floruisse Olymp. XCIV, 4. adscendisseque cum Cyro sub praetore Xenaeneto, anno uno ante Socratis mortem 2). Atque idem §. 56. ex Stesiclide Atheniensi refert, obiisse eum Olymp. CV, 1. sub praetore Callidemide, quo et Philippus, Amyntae filius, imperium Macedoniae tenebat 3). Vitam eius habemus inter illas quas Laertius nobis reliquit. Caeterum quod sequutus esset Cyrum bello eo, quod gessit cum fratre Artaxerxe Mnemone, hoc ei postea exilii caussa fuit 4); nam Artaxerxi favebant Athenienses. Sed Lacedaemonii exuli incolendam dedere partem agri Elei in Triphylliaco
solo, ut mirandum non sit, si, quo gratiam rependeret 5), ele- 20.
gantem scripserit commentariolum de rep. Lacedaemoniorum 6).

esse ac multo recentiorem certissimum est. Ceterum cum Antiphonte oratore eiusdem nominis alios, imprimis tragicum atque τερατοσκόπον, saepenumero confundi res est notissima. Vid. nostr. ed. Plut. vitt. dec. orr. p. 24. atque indicem Antiphontum licet non satis accurate compositum apud *Jonsium* hist. scr. phil. p. 241 sqq. et *Fabric.* bibl. gr. p. 752.

1) De Xenophonte eiusque vita commentati sunt *H. Dodwell* chronolog. Xenoph. Ox. 1700. 8, Annal. Thuc. et Xen. Ox. 1702. 4, *J. B. Gail* la vie de X. Par. 1795. 2 Voll. 8, *F. Creuzer* d. Xen. hist. diss. Lips. 1799. 8, hist. Kunst. p. 290 sqq., *K. W. Krüger* d. Xen. vit. quaestt. crit. Hal. 1822. 8, *C. F. A. Nobbe* vit. Xen. e Diog. Laert. Lips. 1825. 8, *F. Delbrück* Xenophon, Bonn 1829. 8.

2) Xenophontem non natum esse posse ante Ol. LXXXIV, 1. a. Chr. 444. ostendit *Krueger* l. l. §. 1.

3) At hoc falsum esse sequitur ex Xen. lib. d. vectig. 5, 9, quae verba Ol. CVI, 1. s. 2. demum scripta esse demonstrant *Boeckh.* Staatsh. d. Ath. t. II. p. 145. et *Krueger* l. l. p. 27 sq., ita ut Xenophontem non ante hoc tempus mortuum esse certum sit.

4) Ol. XCV. 1. s. 2. usque ad Ol. CIII. Vid. *Krueger.* §. 2. et *Delbrück* p. 37 sqq.

5) Laconismi a nemine quoquam vehementius Xenophon accusatus est quam a *B. G. Niebuhr.* in comm. d. Xen. Hellen. in Mus. Rhen. I. 1827. p. 194 sqq. repet. in Eiusd. Opusc. p. 464 sqq., a qua criminatione illum defendit *Delbrück.* l. l. Cf. the philolog. Mus. n. 3. Cambr. 1832. p. 498 sqq.

6) Hunc librum atque eum qui est de rep. Atheniensium non esse Xenophontis iam Demetrius Magnesius contendit ap. Diog. Laert. II. 6, 57, cui assensi sunt plurimi, atque etiamnunc de auctore controversia est inter viros doctos: quanquam nunc quidem inclinatior est sententia ad Xenophontem. De utroque libello simul iudicandum esse censet *Boeckh.* oecon. civ. t. I. p. 48. (cf. p. 344 sqq.); sed utriusque tamen diversa videtur esse ratio. Librum de rep. Ath. in disceptationem vocavit *G. A. Sauppius* in progr. Torg. 1832. rep. in Jahnii Annall. suppl. III. 2. p. 264 sqq., qui in eo alia Xenophontea, alia ab interprete quodam profecta invenisse sibi videtur eoque modo librum interpolatum vel adulteratum iudicat. At librum de rep. Laced. totum Xenophon-

Tergemina autem gloria fuit Xenophontis. Nam ut de facundia viri nihil dicam, fuit et philosophus et historicus et bello dux bonus. Ac de postremo satis ex imperio illo liquet in decem hominum millia; qui cum animum desponderent et tantum de morte cogitarent, ut etiam Synesius scribit, eos Xenophon ab extremis Persarum finibus in patriam reduxit, et ita reduxit, ut vinceret quicquid auderet eorum impetum sustinere. Historiam hanc ipse Xenophon perscripsit eo opere quod *Κύρου ἀνάβασιν* nuncupavit. Quamquam doctissimus vir Andreas Masius, comment. in Iosuae c. 2. p. 38. dubitet omnino, an genuinus is auctor sit. Verum pro germano foetu agnoscit Laert. II. 6, 57, et id stilus satis indicat 7). Praeterea vero in historia habemus eius *Ἑλληνικά,* quibus continuat illa quae Thucydides de Graecorum rebus scripserat 8). Nam cum Thucydides libro extremo narret, ut Alcibiades reditum moliretur, Xenophon in primo ut redierit refert et quae porro sunt consequuta. Fecit idem Theopompus; sed hic sexdecim tantum annos complexus fuit, ut ex Diod. Sic. XIV. 84. cognoscimus, Xenophon vero historiam narrat annorum XLVIII (Ol. XCII, 2. — CIV, 3). Accusatur Xenophon, quod in hoc *Ἑλληνικῶν* opere non semel in annis belli Peloponnesiaci aberret; sed eum accurate tuetur Samuel Petitus Observatt. I. c. 12. Ubi desierit, docet hic locus Diodori XV. 89. *τῶν δὲ συγγραφέων Ξενοφῶν μὲν ὁ Ἀθηναῖος τὴν τῶν Ἑλληνικῶν σύνταξιν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατέστροφεν ἐπὶ τὴν Ἐπαμινώνδου τελευτήν.* Quae etiam, sed paucioribus, exscripsit Anonymus *ἐν Ὀλυμ. ἀναγρ.* ad Olymp. CIV, 2. Scripsit etiam Xenophon *Κύρου παιδείαν,* quam Cicero in Brut. c. 29. *Cyri vitam et disciplinam* vocat 9). Verum valde errant qui inde historiae veritatem

teum esse clamat ***F. Haase*** in eius ed. Berol. 1833. prolegg., aliter aliquanto iudicat *Sauppius* l. l. p. 267. Item *λόγον εἰς Ἀγησίλαον*, quem poterat *Vossius* scriptis historicis adnumerare, praeeunte *Valckenario* erant qui Xenophonti eripere studerent, iure tamen repulsi ab aliis, e quibus nomino ***Kühn.*** vindd. Ages. Lips. 1777, ***Delbrück.*** p. 148 sqq., *Sauppium* p. 266.

7) Errores de auctore huius libri ex male intellecto loco Hell. III. 1, 2. enatos removit ***Krüger.*** diss. d. authent. et integr. Anab. Xen. Hal. 1824. 8.

8) Ingeniosa est de hoc libro disputatio *Niebuhrii* l. l.; quippe X. cum continuarit historiam Thucydidis, hic autem bellum Peloponnesiacum tantum describere voluisset, finire Xenophontis supplementum lib. II., itaque reliquos V per se constare atque novum opus conficere, quo ducat non solum quod X., uti ex locis quibusdam et ex toto colore atque habitu appareat, haec duo diversis temporibus composuerit, verum etiam quod sic tantum, si duo fuisse opera ponamus, artificia recte dici possint; ad haec in mss. hos libros *παραλειπόμενα* inscribi, quod absurdum esset, si ad totum opus referretur, contra de prioribus libris II, quibus quae omisit Thucydides supplentur, recte diceretur (cf. ***L. Dindorf*** in Jahn. Annal. 1832. I. p. 254 sqq.). At ex his omnibus minime sequitur ut ipse auctor haec pro diversis operibus haberi voluerit; multum profecto abfuit Xenophon a laude captanda ex eo quod nostri saeculi homines artificium solent appellare. Vide quae contra monet ***Krüger*** in hist. phil. Studien, Berl. 1837. p. 244 sqq. *Niebuhrii* tamen sententiam novis argumentis confirmare studuit ***C. Peter*** comm. crit. d. Xen. Hell. Hal. 1837. 8.

9) Epilogum Cyropaediae suspectum habuerunt ***Valckenaer, Schneider,***

petunt. Et tamen faciunt hoc non pauci haud aspernandae eruditionis viri. Sed quod pace eorum dixerim, hac parte Saturnias lemas lippiunt. Saltem Tullio credere debebant, qui ad Qu. fr. I. 1, 8. disertim ista habet: *Cyrus ille a Xenophonte non ad historiae fidem scriptus est, sed ad effigiem iusti imperii.* Ac similiter Ausonius orat. qua Gratiano pro consulatu gratias egit: *vellem, si rerum natura pateretur, Xenophon Attice, in aevum nostrum venires: tu, qui ad Cyri virtutes exsequendas votum potius quam historiam commodasti, cum diceres, non qualis esset, sed qualis esse deberet.* E iunioribus vero iam saeculum est cum idem monuit Ludovicus Vives lib. V. de tradendis disciplinis, immo Iosephus Scali-
ger in prolegomenis praeclari operis de emendatione temporum; 21.
nec dicere veretur, in universa Cyropaedia veri nihil esse praeter nuda nomina et mentionem duorum triumve eventuum, ut Babylonis captae et Croesi victi. Utrum vero Xenophon, ut Tullius ait,
iusti imperii effigiem expresserit an secus, non disputo. Erasmus b.
quidem in vita B. Hieronymi, *Xenophon*, inquit, *vafrum quendam et ἀγκυλόμητιν expressit potius quam vere prudentem ac salutarem principem* 10). At spissus est error Raphaelis Volaterrani lib. XIX Anthropologiae, ubi ait, hanc vitam et disciplinam esse Cyri minoris, sub quo Xenophon militarat. Exstat sub Xenophontis nomine etiam libellus de aequivocis; sed ab Annio impostore confictus 11). Character, quo utitur Xenophon, tenuis est, ut diserte scribit Dionys. Halic. Rhetor. c. 2, 9, ubi docet, non esse in hoc genere discedendum ab humili eloquutione, sed Xenophontis et Nicostrati vestigiis insisti debere, sic ut in paucis oratio se efferat, atque hoc, sicubi sententiarum cogat magnitudo. Idem quoque monet Marcellin. in Thuc. vit. §. 43; nam Thucydidem quidem ait grandi stylo uti, sed Herodotum medio, Xenophontem tenui. Sane Xenophon non multum absimilis est Iulio Caesari; uterque enim purus est et elegans ac cum lenitate quadam fluit; sed hoc differunt, quod Caesar gravior aliquanto, Xenophon suavior est. Quippe scriptor hic adeo est dulcis, ut Gratiae eius sermonem finxisse videantur, quemadmodum Fabius X. 1, 82. scripsit. Immo Tullius ipse in Oratore ait, sermonem esse ei melle dulciorem (c. 9.), Musasque ore eius loquutas videri (c. 19.). Et d. Or. II. 14.

Wolf; vid. impr. *Dav. Schulz.* d. Cyrop. ult. cap. Hal. 1806. 8, ut Xenophonteum recte defendit *F. A. Bornemann* d. Epilog d. Cyrop. etc. Lips. 1819. 8. Ceterum quas *J. F. Fischerus* in commentar. in Xen. Cyr. Lips. 1803. 8. duas huius libri ab ipso auctore factas proponit recensiones, impugnat idem *Bornemann.* de gemina X. Cyrop. et Max. Tyrii recens. diss. critt. Schneeberg. 1814—1817. 3 progr. 8.

10) Vid. Dion. Hal. Ep. ad Pomp. c. 4, 1. Cf. *C. F. Fraguier* diss. sur la Cyrop. d. X. in Mém. d. l'acad. d. inscr. t. II. p. 47 sqq., *N. Freret* obss. sur la Cyrop. de Xen. ibid. t. IV. p. 588 sqq. t. VII. p. 427 sqq., *A. Banier* reflex. sur la Cyrop. ibid. t. VI. p. 400 sqq., *B. Weiske* d. nat. et usu discipl. Cyri, in ed. Xen. t. I. (1796) p. 81 sqq., *Delbrück* p. 95 sqq., *Ulrici* Charakt. d. ant. Hist. p. 46 sqq.

11) Vid. cap. I. adnot. 25.

inquit, *Xenophon leniore quodam sono est usus et qui illum impetum oratoris non habeat; vehemens fortasse minus, sed aliquanto tamen est, ut mihi quidem videtur, dulcior.* Ac propter hanc suavitatem *Musa Attica* dicebatur, ut Laert. ait II. 6, 57, vel *Attica apes*, ut in Collectaneis Suidae legere est. Eapse de caussa Appul. flor. s. fin. canere dicit Xenophontem: *canit*, inquit, *Empedocles carmina, Plato dialogos, Socrates hymnos, Epicharmus modos, Xenophon historias, Xenocrates satyras.* At valde errat doctissimus Dausqueius praefat. in Silium, cum inde colligit, omnes istos carmine scripsisse, qui hic memorantur. Luculentum Xenophontis elogium vide apud Dion. Chrysost. orat. d. eloqu. §. 11 sq., ubi mire ad eum lectitandum adhortatur, atque inter alia ait, vel eius solius lectionem sufficere posse homini politico. Immo illa etiam Xenophontis laus est, quod cum Thucydidem posset supprimere,
22. primus eius monumenta in lucem protraxerit, quemadmodum testatur Laert. l. l., quo vel solo nomine quantum illi debeant omnes nemo non intelligit [12]). De occulta simultate, quae inter nobiles illos Socratis discipulos, Platonem et Xenophontem, fuit, nota est res ex Athen. XI. p. 504, Laert. III. 34. et Gell. N. A. XIV. 3, qui tamen in eo errat, quod putat, Xenophontem nusquam Platonis facere mentionem. Nam verum est, quod Laertius scribit l. l., semel eius meminisse, idque in Memor. III. 6, 1. Nec eo minus verum est quod probare Gellius proposuit; nam Platoni inimicum fuisse Xenophontem satis comparet ex fragmento epistolae Xenophonteae ad Aeschinem Socraticum, ubi neutiquam obscure Platoni exprobratur, quod non contentus Socratis philosophia in Italiam ierit ad Pythagoricos, quorum philosophiam τερατώδη esse dicit, quodque in Aegyptum etiam ad prophetas ac sacerdotes accesserit, quorum utrumque supervacaneum fuisse censet Xenophon, immo omnino inconstantis erga Socratem studii argumentum. Sed vitae etiam philosopho indignae duo adfert indicia, quibus id multo etiam planius fieri ait. Ea sunt, *ἔρως τυραννίδος καὶ ἀντὶ διαίτης λιτῆς Σικελιῶτις γαστρὸς ἀμέτρου τράπεζα.* Iis verbis obiectat ei, quod in Sicilia familiaris fuerit Dionysio iuniori: quasi id ob mensam parasiticam fecerit et non ut tyrannum redderet meliorem. Sed hoc etiam ab aliis Platoni exprobratum fuit, uti a Molone, qui tyranno e Sicilia eiecto dicebat, nil mirum esse, si Dionysius sit Corinthi, sed si Plato fuerit in Sicilia. Auctor Laert. III. 34. [13]). Videtur autem praeter ea quae exstant et alia scripsisse. Nam Valer. Max. VIII. 13. ac Plin. hist. nat.
62. VII. 48. citant Xenophontem in Periplo, ut quidem utrobique nunc in melioribus legitur codicibus; nam in veteribus Valerii editionibus est *περὶ γήρως*, Pliniani autem tum manu scripti tum olim editi mire variant. Xenophon hic *πρῶτος ἔγραψε βίους φιλοσό-*

12) Cf. *Krüger.* vit. Thuc. p. 80 sq.
13) Vid. *A. Boeckh* disp. de simultate quam Plato cum Xenoph. exercuisse fertur, Berol. 1811. 4.

φων, ut ait Suidas. Opus id non exstat, si alio respexit quam quae de Socrate reliquit: ut sententia sit, primum ea aggressum scribere quae ad ullius philosophi vitam pertinerent, cum ante id tempus nulla historia de vita ullius philosophi exstaret.

Iisdem quibus Xenophon temporibus vixit Ctesias Cnidius [14]). Nam proelio, quod Cyrus iunior gessit cum fratre Artaxerxe, captus fuit [15]), posteaque vulnere eo regem, quod a Cyro acceperat, sanavit, ac medicinam porro exercuit in Persia, totisque annis septemdecim versatus est apud regem. Auctor Diod. Sic.
II. 32. Hinc Photius bibl. cod. LXXII. ἤκμασε δὲ ἐν τοῖς χρό- 23.
νοις Κύρου τοῦ ἐκ Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος, ὃς ἀδελφὸς Ἀρταξέρξου, εἰς ὃν ἡ Περσικὴ βασιλεία κατῆλθεν, ἐτύγχανεν. Et antiquior utroque Strabo XIV. p. 656, ubi de illustribus Cnidi viris agit: *Κτησίας ὁ ἰατρεύσας μὲν Ἀρταξέρξην.* Addit ibidem, *συγγράψας δὲ τὰ Ἀσσυριακὰ καὶ τὰ Περσικά* [16]). Res istas Assyrias et Persicas uno volumine complectebatur, quod ostendit initium eorum, quae Photius de eo habet in excerptis suis [17]); unde et alia discere est. Verba latine sic sonant: *Ctesiae Cnidii Persica libris viginti tribus continentur; sed in sex prioribus res Assyriorum et quaecunque res Persicas praecessere tractat, a septimo autem libro de Persicis rebus agit, atque in septimo, octavo, nono, decimo, undecimo, duodecimo et decimotertio quae ad Cyrum et Cambysem et magum illum, Dariumque et Xerxem spectant commemorat.* Ex prioribus sex Assyriarum rerum hausisse se ea, quae de Assyriis scribit, profitetur Diod. Sic. II. 2. At temere Ludovicus Vives in B. Augustin. d. civ. d. XVIII. 2. ait, *vel regum* (Assyriorum) *nomina, vel quanto quisque tempore regnum tenuisset, piguit Ctesiam, vetustissimum scriptorem, referre.* Movere eum citra dubium verba illa Diodori II. 22. τὰ ὀνόματα πάντων τῶν βασιλέων καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐτῶν ὧν ἕκαστος ἐβασίλευσεν οὐ κατεπείγει γράφειν διὰ τὸ μηδὲν ὑπ' αὐτῶν πεπρᾶχθαι μνήμης ἄξιον.

14) De Ctesia eiusque vita scripserunt *C. N. Osiander* d. Ctesia, 3 Progr. Stuttg. 1818—1822. 4, *H. C. M. Rettig* Ctes. vita, Hannov. 1827. 8. et in coll. fragm. *A. Lion,* Gott. 1823. 8, *J. C. F. Bähr* Francf. 1824. 8, denique *Blum* Herod. u. Ktesias.

15) Hoc recte iam negavit *Krueger.* in ed. Anab. Xenoph. p. 72. Nimis enim haec discrepant, quod in Graeciam rediit fere Ol. XCVI, $\frac{3}{4}$ (vid. Plut. Artax. c. 21), postquam annos septendecim in Persia vixerat, et tamen Ol. XCIV, 4. demum, quo cum Artaxerxe conflixit Cyrus, captus esse et in Persiam pervenisse dicitur. Itaque quo tempore Cyrus cum fratre bellum gessit, iam aliquot annis Ctesias in Persia vixerit necesse est; ad hoc tum eum iam apud Artaxerxem fuisse dicit Xenoph. Anab. I. 8, 27, neque omnino Diodorus quando captus sit, sed quando floruerit indicare voluit. Vid. *Rettig.* p. 9 sqq.

16) Adde Strab. I. p. 43. XI. p. 508. XV. p. 689. XVI. p. 779. 785.

17) Praeter excerpta Photiana *Bähr.* p. 221 sqq. fragmenta affert haec: Plut. Art. c. 11. 13. 18. 19. 21, Ael. h. an. VII. 1. XVI. 42, Athen. I. p. 22. C. II. p. 45. B. IV. p. 145. C. XI. p. 464. A. XII. p. 530. D. XIII. p. 560. D, Demetr. d. eloq. §. 218. 221. 222. 223, Theon. prog. 11, Eust. ad H. Od. 18, 3, Hesych. v. *σάραπις*, Steph. Byz. v. *Λυρβαῖοι, Χωραμναῖοι*, Apollon. hist. mir. 20, Antig. hist. mir. 16, Tzetz. Chil. I. 82 sqq. III. 641. XII. 894.

Sed non, si Diodorum ea piguit exscribere, Ctesiam non scripsisse consequitur. Sane Ctesiam ea tradidisse quis dubitet, qui sex libris Assyrias res tractasse sciat, et ita tradidisse, ut hoc ex fonte plerique omnes iuniorum sua exscribere soleant. Progressus est Ctesias usque ad Olymp. XCV, 3, quo Dionysius, Siciliae tyrannus, ingens bellum parabat adversus Carthaginienses. Eo anno historiam suam Persicam conclusisse disertim de eo scribit Diod. Sicul. XIV. 46. Sic enim hoc de anno agens loquitur: *Κτησίας δὲ ὁ συγγραφεὺς τὴν τῶν Περσικῶν ἱστορίαν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατέστροφεν, ἀρξάμενος ἀπὸ Νίνου καὶ Σεμιράμεως.* Nec praetereundum, quod Photius post ea quae adferebamus ante subiungit: *σχεδὸν ἐν ἅπασιν ἀντικείμενα Ἡροδότῳ ἱστορῶν, ἀλλὰ καὶ ψεύστην αὐτὸν ἀποκαλῶν ἐν πολλοῖς καὶ λογοποιὸν ἀποκαλῶν· καὶ γὰρ νεώτερος μέν ἐστιν αὐτοῦ, φησὶ δὲ αὐτὸν τῶν πλειόνων, ἃ ἱστορεῖ, αὐτόπτην γενόμενον ἢ παρ᾽ αὐτῶν Περσῶν, ἔνθα τὸ ὁρᾶν μὴ ἐνεχώρει, αὐτήκοον καταστάντα, οὕτως τὴν ἱστορίαν συγγράψαι. οὐχ Ἡροδότῳ δὲ μόνῳ τἀναντία ἱστορεῖ, ἀλλὰ καὶ πρὸς Ξενοφῶντα τὸν Γρύλλου ἐπ᾽ ἐνίων διαφωνεῖ.*

24. Porro Aristoteles hist. anim. VIII. 28. quiddam ex eius Indicis citans scriptorem esse negat *ἀξιόπιστον.* Eundem vanitatis arguit quoque Plutarch. Artax. init. [18] Iosephi etiam Scaligeri not. in fragm. d. emend. temp. p. 39. tale de eo iudicium est, ineptum Graeculum, modo Herodoto adversetur, nihil pensi habere, multa
b. ab eo humanitus, multa etiam consulto per *ζηλοτυπίαν* peccari, atque id non obscure cognosci ex Photii parietinis. Miretur aliquis homini adeo vano tantum fidei habitum esse a Diodoro Siculo, Trogo et aliis, ut eum quam Herodotum sequi in plurimis mallent. Nempe imposuit iis, quod Ctesias profiteretur, se cuncta hausisse ex regiis membranis. Qua de re ita Diod. II. 32. *οὗτος οὖν φησιν ἐκ τῶν βασιλικῶν διφθερῶν, ἐν αἷς οἱ Πέρσαι τὰς παλαιὰς πράξεις κατά τινα νόμον εἶχον συντεταγμένας, πολυπραγμονῆσαι τὰ καθ᾽ ἕκαστον καὶ συνταξάμενον τὴν ἱστορίαν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξενεγκεῖν* [19]. Praeter illa, quorum superius memini, etiam scripsit de Indicis librum singularem. Atque uti ex Persicis, ita ex Indicis quoque excerpta luculenta Photius nobis conservavit [20]. Xylandrum vero ratio fugit, apud quem in Strabonis loco, quem ante adferebamus, Syriaca etiam scripsisse dicitur, cum in Aldina disertim sit *Ἀσσυριακά*, et consentaneum hoc

18) Cf. Arist. hist. an. II. 1, Arrian. exp. Al. V. 4, 2, Strab. XI. p. 508, Plut. Artax. 6, Luc. de hist. scrib. 39. ver. hist. I. 3. II. 31. Cf. *Bähr.* p. 41. et 51.

19) Vid. de hoc loco *Blum* p. 155 sqq., qui voc. *νόμον* non de lege, sed de numero poetico intelligit, illasque *διφθέρας* carmina fuisse existimat, quibus laudes regum Persarum celebratae essent.

20) Praeter Photiana haec habet *Bähr.* p. 351 sqq.: Arist. h. an. II. 1, Plin. h. n. VII. 2, Strab. XVI. p. 779, Ael. h. an. IV. 21. 26. 27. 36. 46. 52. V. 3. XVI. 31. XVII. 29, Arrian. exp. Al. V. 4, 2, Apoll. h. mir. 17, Antig. h. mir. 161. 165. 181. 182, Tzetz. Chil. VII. 638. 714. 739. VIII. 987.

sit istis Photii excerptis, quae latine ante adducebamus. Harpocration memorat quoque eius *περίπλουν Ἀσίας* in *Σκιάποδες* et *ὑποκυδεῖς*. Alia quoque scripsit 21), quae referre supersedeo, quia id fecit v. cl. Ioannes Meursius commentario in Apollonii historiam commentitiam. Huius Ctesiae compendium tribus libris scripserat Pamphila, ut Suidas in *Πάμφιλα* testatur. Arbitror vero, eam epitomen non fuisse omnium Ctesiae librorum, sed viginti trium de rebus Persicis, quo opere imprimis celebratur.

Artaxerxis Mnemonis tempore claruit Themistogenes, 458.
quippe Xenophonti et Ctesiae aequalis. Nam nec grandior iis 203.
fuit, cum bellum descripserit, cui Xenophon et Ctesias interfue- b.
runt, nec iunior, cum eius meminerit Xenoph. Hellen. III. init. *ὡς
μὲν οὖν Κῦρος στράτευμά τε συνέλεξε καὶ τοῦτ᾽ ἔχων ἀνέβη
ἐπὶ τὸν ἀδελφόν, καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο, καὶ ὡς ἀπέθανε, καὶ
ὡς ἐκ τούτων ἀπεσώθησαν οἱ Ἕλληνες ἐπὶ θάλατταν, Θεμιστο-
γένει τῷ Συρακουσίῳ γέγραπται.* Mentio eius quoque fit apud 204.
Suidam, qui praeterea quaedam de patria sua prodidisse addit 22).

Tum quoque fuit Timaeus Locrus, philosophus Pythago-
ricus, utpote Platonis aequalis. Hic praeter mathematica et volumen
de natura etiam *περὶ τοῦ Πυθαγόρου βίου* librum reliquit. Photius 459.
in bibl. cod. CLI. meminit et Timaei, qui commentatus sit *περὶ τῶν
παρὰ Πλάτωνι λέξεων*. Facit quoque mentionem Photius in bibl.
cod. CLIV. Esse eundem ac Locrum illum minime fit verisimile,
sed vel fuerit Timaeus Tauromenita, de quo dictum lib. I. c. 12.
p. 82 sqq. vel (quod verius censeo) alius ab utroque atque iis iunior.

His quoque temporibus erat Aristippus Cyrenaicus, Socratis discipulus 23). Varia scripsit, quorum tituli apud Laert. II. 8, 83 sq. legi possunt. Inter ea fuere tres libri historiae Libyeae, quos Dionysio, Siciliae tyranno, nuncupavit. Fortasse autem et historicum opus erat, quod Laertio teste §. 84. composuerat *ἐπὶ τῆς Διονυσίου θυγατρός*. Idem Laert. I. 7, 96. citat Aristippum *ἐν πρώτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς*, item II. 5, 23. citat *ἐν τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς*. Sitne eiusdem Aristippi ambigit Gesnerus. Ego plane eiusdem censeo; nam Aristippus iste male audiebat, quod lautius convivaretur et vestiretur quodque cum Laide consuevisset. De Laide respondebat (Diog. II. 8, 75), *ἔχω Λαΐδα, ἀλλ᾽ οὐκ ἔχομαι.* Ubi *τὸ ἔχειν* usurpatur, ut in illo Terentii in Andria, *quis heri Chrysidem habuit?* Exprobrantem vero lautiores cibos ita compescebat: tu, inquiebat, ista tribus obolis

21) De his infra *Vossius* lib. III. p. 349 sq. ita disputat, quasi non Cnidii, sed Ephesii Ctesiae esse existimet.

22) Hunc quippe personatum Xenophontem ex numero historicorum eximendum esse iam dudum viri docti intellexerunt, quanquam non probandus *Bornemann.* qui in comm. d. epil. Cyrop. p. 47. verba *Θεμιστογένει τῷ Συρακουσίῳ γέγραπται* sic vertit: *das habe ich für den Th. geschrieben.* Cf. *Krüger.* d. vit. Xen. p. 14 sq.

23) Qui de Aristippo scripserunt vide quos laudat *Hoffmann* lex. bibl. t. I. p. 264.

non emeres? Fatente illo, ergo, dicebat, non ego magis voluptati studeo, quam tu avaritiae. Itidem Laert. §. 76. refert, quid responderit Charondae seu Phaedoni carpenti quod unguentis esset delibutus. Hoc igitur, quod perpetui essent adversarii in deliciis ei exprobrandis, fecit ut scriberet *πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας, ὅτι κέκτηται οἶνον παλαιὸν καὶ ἑταίρας*, item *πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας, ὅτι πολυτελῶς ὀψωνεῖ*. Ita enim libri isti inscribuntur in titulis librorum Aristippi in vita eiusce philosophi §. 84. Ex opere hoc *περὶ παλαιᾶς τρυφῆς* ab eodem Laert. I. 7, 96. narrantur amores Crateae, matris Periandri, item in Socrate II. 5, 23, ubi ex eo commemorat, ut Socrates ipse Alcibiadem amarit. Nempe volumen hoc constabat exemplis antiquorum qui amoribus et genio indulsissent 24).

CAP. VI.

25. Aequalis Xenophonti et Ctesiae fuit Anaximander Mile-
62.*b*. sius iunior, Anaximandri filius; nam Suidas vixisse ait tempore Artaxerxis *τοῦ Μνήμονος*. Meminit et Laertius II. 1, 2, qui cum egisset de Anaximandro philosopho (is vero Olymp. LVIII, 2. agebat annum LXIV.) subdit haec verba: *γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Ἀναξίμανδρος ἱστορικὸς, καὶ αὐτὸς Μιλήσιος, τῇ Ἰάδι γεγραφώς.* Mirum vero, cum et Suidas historicum fuisse dicat, nihil tamen historicum eius proferre; tantum enim ait, scripsisse explicationem symboloram Pythagorae. Nec memini quicquam historicum sub Anaximandri nomine citari praeter *ἡρωολογίαν*, quam huius Anaximandri fuisse puto. Mentionem eius operis facit Athen. XI. p. 498. B. Sed eo fortasse in historicis illi datus fuerit locus, quia post Homerum primus attigerit geographiam, ut in ipso operis ingressu ait Strabo, I. p. 1. et 7. Sane etiam geographia quaepiam, terrarum videlicet, historia est. Alius est Anaximander Lampsacenus, ex quo Fulgent. myth. I. quid Apolline et novem Musis significetur docet. Quamquam profecto metuo, ne solens peccet, ac vel Anaximandrum Milesium vel Anaximenem Lampsacenum dicere voluerit 1).

Iisdem temporibus floruit Metrodorus Chius, discipulus Democriti philosophi, praeceptor Hippocratis medici et Anaxarchi, teste Suida in *Δημόκριτος*. Magni fuit nominis philosophus ac medicus, multaque ad artem suam pertinentia scripsit, quorum non uno loco meminit Plinius. Sed praeter ista *Troica* edidisse discimus ex Athen. IV. p. 184. A, qui disertim Chio Metrodoro id opus tribuit. Etiam apud Tzetz. in Lycophr. 697. lego: *Κύμη καὶ Ὄσσα ὄρος Ἰταλίας μέγιστον, ὥς φησι Μητρόδωρος.*

24) Alia ex hoc libro habet Diog. II. 6, 48. III. 29. IV. 3, 19. V. 1, 3. 2, 39.

1) Cf. Xenoph. Symp. 3, 6, Bekker. Anecd. gr. p. 783.

Etiam Artaxerxis τοῦ Μνήμονος temporibus Dionysius senior in Sicilia regnabat. Nam imperare coepit Olymp. XCIII, 63.
3. ac tyrannidem eam tenuit usque ad Olymp. CIII, 1. Scripsit cum comoedias et tragoedias, tum etiam historica quaedam, ut est apud Suidam, ex quo etiam discimus, filium habuisse philosophum, qui in regno successit. Sed is historicum nihil scripsisse videtur; tantum enim dicit Suidas, epistolas edidisse ac de poematibus egisse Epicharmi.

Dionysiorum temporibus fuit quoque Philistus Naucratita[2]), vel secundum alios Syracusanus, Archonidae filius[3]), Eueni elegiaci poetae discipulus, scriptor laudatus etiam Ioseph. 26.
c. Apion. I. 3, Plutarcho in vitis non uno loco, Pausan. I. 29, 12. V. 23, 6, Clement. str. VI. p. 263, Harpocrationi in ἀδηφάγους, Anonymo ἐν Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ ad Olymp. CIV, 2, Eusebio ad annum DCCCIV, Tzetz. Chil. X. 358, Stephano in Ethnicis locis pluribus, Arati interpreti p. 110. atque aliis. Vixit Syracusis diu inque constituendo principatu Dionysio seniori favit, et arci ab eo praefectus fuit; quin fama etiam erat, consuevisse cum matre tyranni, hoc non omnino inscio. Sed cum eo ignaro uxorem duxisset filiam Leptinae, qui frater Dionysii erat, e Sicilia a tyranno eiectus fuit; profugit autem Adriam, atque ibi cum otio abundaret historiam maxima ex parte scripsisse videtur[4]). Nec superstite Dionysio in patriam redire licuit, sed regnante eius loco Dionysio iuniore, illi, qui Dioni adversabantur ac ne eloquentia sua Plato tyranni animum mutaret metuebant, persuasere tyranno, ut Philistum ab exilio revocaret, virum et eruditum et tyrannicorum morum scientissimum, quem Platoni se et philosophiae eius opponere posse sperabant. Quae spes eos neutiquam fefellit. Nam ubi Syracusas rediit Philistus, Platoni semper est adversatus, ac tandem effecit, ut tyrannus eiiceret Dionem. Sed non multo post Dion bellum intulit Dionysio eumque in arce obsedit. Tum Philistus cum magna classe ex Iapygia suppetias ei tulit, sed infeliciter pugnavit; victus autem mortem sibi conscivit, ut Ephorus tradit, quem Diodorus Siculus sequitur. Timonides vero, qui ab initio hisce rebus cum Dione interfuit, vivum refert in hostium potestatem venisse ac crudeliter ab iis esse interfectum. Idem quoque

2) De Philisto exponunt *Sevin* rech. sur la vie et les écrits de Phil. in Mém. de l'acad. d. inscr. t. XIII. p. 1 sqq., *F. Göller* d. sit. et orig. Syrac. Lips. 1818. 8. p. 103 sqq.

3) Certo Syracusanus fuit; Naucratitam vocatum esse propter libros suos de Aegypto iam suspicatus est *Wesseling.* ad Diodor. V. p. 616. Archomenidae rectius, ut videtur, appellatur a Paus. V. 23, 6. Ceterum quo anno natus sit certo dici nequit. Secundum Plat. Nic. c. 19. rebus quae Ol. XCI, 3. in Sicilia gestae sunt interfuit, eumque tum iam adolevisse consentaneum est, quoniam eius testimonio alioquin Plutarchus non esset usus; iam vero cum familiaritatem habuisse dicatur cum matre Dionysii, hic autem natus sit Ol. LXXXVII, 2, non erraveris, si Philistum hoc aliquot annis maiorem fuisse ponas. Vid. *Göller.* p. 106 sqq.

4) Plut. d. exil. c. 14. Dion. c. 11.

Timaeus scripsit, sed de mortis genere non per omnia convenit. Diodorus Siculus etiam insepultum esse proiectum testatur. Plenius fusiusque ista nosse si velis, adi Plutarch. Dion. c. 35. et Diod. Sic. XVI. 16. 5) Fuit homo doctus ac diligens, ut de eo iudicat Tullius d. div. I. 20. Primus ex arte oratoria historiam condidit, si Suidae credimus, qui et eum ait Aegyptiaca scripsisse libris XII 6), res Siculas libris XI, de Dionysio tyranno libris VI, quaedam item de Libya et Syria 7), ut de arte eius rhetorica et orationibus nihil dicam 8). Praecipue vero celebratus fuit opere de rebus Siculis, cuius duae erant partes, ut Diod. Sic. XIII. 103. testatur; unde etiam discimus, priorem partem septem
27. libris constitisse ac complexam fuisse annos octingentos, desiisse vero in capto a Poenis Agrigento, quod contigit Olymp. XCIII, 3, alteram vero partem, quae libris constabat quattuor, istic ubi desiit prior coepisse, hoc est ab Dionysio seniore, qui proximo a capto Agrigento anno tyrannidem Syracusis invasit. Unde lucem accipit locus iste Cic. ad Q. fr. II. 13. *Siculus ille* (Philistus) *capitalis, creber, acutus, brevis, pene pusillus Thucydides: sed utros eius habueris libros (duo enim sunt corpora) an utrosque nescio. me magis de Dionysio delectat; ipse est enim veterator magnus et perfamiliaris Philisto* 9). Quod vero eum Cicero pusillum pene Thucydidem hic appellat, id referri eo minime debet, quod prae Thucydide pauca admodum scripserit, quae Paulli Manutii ad h. l. sententia est (nam longe aliud apparet ex iis quae ex Suida et Diodoro adduximus), sed quia non paullo quidem infirmior sit Thucydide, ut Quinct. X. 1, 74. quoque censet, attamen imitetur
b. eum non infeliciter 10). Multum civilis prudentiae potuisse ex eo

5) Vid. *Göller.* p. 108.

6) Hunc librum suspectum iam *Wesseling.* ad Diod. l. l. iudicavit eique assentitur *Göller.* p. 125.

7) Item suspectum hoc opus ut et reliqua quae laudat Suidas, diversissima confundens, *πρὸς τὸν Τρικάρανον, περὶ τῆς Αἰγυπτίων θεολογίας, περὶ Φοινίκης* (cuius auctorem Philinum potius esse putant, de quo infra c. 17. p. 114.), *γενεαλογία.* Vid. *Göller.* p. 125.

8) Haec non ad Philistum, sed ad Philiscum Milesium potius, Isocratis discipulum pertinere certissimum est. Uterque saepe numero confusi sunt, quod multis exemplis (Cic. d. or. II. 23, Dionys. Halic. Isae. c. 19, ep. ad. Amm. I. c. 2.) comprobat *Göller.* p. 109 sqq.

9) Neglexit *Vossius* alium locum Diodori, XV. 89. *Φίλιστος τὰ περὶ Διονύσιον τὸν νεώτερον ὧδε κατέστροφε* (Ol. CIV, 2.), *διελθὼν ἔτη πέντε ἐν βίβλοις δυσίν.* Hoc est alterum quod dicit Cicero corpus. Utrumque tamen nonnunquam in unum corpus coniunctum esse sequitur ex Steph. Byz. v. *Ἀρβέλη* et *Κραστός,* ubi liber *τρισκαιδέκατος* laudatur, i. e. liber secundus corporis alterius, in quo res Dionysii iunioris tractabantur. Adde Dionys. Halic. ep. ad Pomp. c. 5, 1. — Praeter locos a *Vossio* indicatos, in quibus fragmenta exstant, hos affert *Göller.* p. 145 sqq.: Dion. A. R. I. 22, Diod. Sic. V. 6, Cic. d. div. I. 20, Plin. h. n. VIII. 61. et 64, Theon. prog. 2, 2. 4, 11, Poll. II. 111. 154. VII. 168. X. 42. 116, Hesych. v. *Βουβάρτις* et *μεσηρεύειν,* Zonar. v. *ἀποθήκη*, Apost. prov. I. 51, Schol. Pind. Ol. V. 19. Pyth. I. 112. Plurima servavit Steph. Byz., cuius locos praebent indices.

10) Dionys. Hal. ep. ad Pomp. c. 5. et vett. scr. cens. 3, 2, Cic. Brut. 85.

hauriri satis ostendit, quod Cicero etiam partem eam de Dionysio tantopere commendat. Et tamen nusquam Philistus se turpius dedit. Quid mirum? Impense favebat tyrannis ac vehementer admirabatur eorum potentiam, divitias ac luxum, quemadmodum cum ex aliis quos dixi, tum ex Cornel. Nep. Dion. c. 3. constat. Iccirco etiam omnia illorum vitia factaque iniusta honesti praetextu tegere conatus est 11). Hoc eius in tyrannos studium iure reprehendit Timaeus; sed eo vicissim hic peccat, quod modum in exagitando eo nullum tenet, utpote occasionem maledicendi undique quaerens, contrario plane vitio atque Ephorus, qui Philistum etiam laudat; unde uterque reprehendi meruit a Plut. Dion. c. 36. 12) Nec est quod Ciceronem eiusdem atque Ephorum vitii agamus reum: quippe non animum Philisti laudavit Tullius, sed utilitatem libri praedicavit, atque id imprimis quidem propter prudentiam, quam ex vafri adeo tyranni vita capere esset, sed et propter dictionem, quam Thucydideae aemulam fuisse etiam ex lib. de orat. II. 13. cognoscimus. Ac propterea idem in Brut. c. 17, ubi M. Catoni Censorio deesse amatores conqueritur, *sicut,* inquit, *multis iam saeculis et Philisto Syracusio et ipsi Thucydidi.* Nec tamen dictionem eorum penitus probabat, siquidem horum esse dicit *concisas sententias, interdum etiam non satis apertas cum brevitate, tum nimio acumine.* Sed ad laudem Philisti pertinet, quod minus Thucydide erat obscurus, ut haec Fabii verba ostendunt X. 1, 74. *Philistus, imitator Thucydidis, et ut multo infirmior, ita aliquatenus lucidior.* 28.
Et sane, quam prae Thucydide amarit perspicuitatem, argumento esse potest, quod omnem digressionem penitus fugiat 13), ut Theon Progymn. 4, 12. testatur. Sed hac parte modum non tenuit, quandoquidem digressio interdum, ut ibidem dicitur, *ἀναπαύει τὴν διάνοιαν τῶν ἀκροατῶν*, eoque non omnem fugere digressionem oportet, sed eas quae prolixae adeo sunt, ut necesse sit, eorum memoriam refricari quae ante dicta sunt; cuiusmodi erant digressiones Theopompi in Philippicis, ut idem ait. Interim illud, quod ita brevis esse Philistus voluit, ut obscurus esse nollet, tantopere illum commendavit Dionysio Halicarnassensi, ut eum propterea faceret unum ex quinque illis, quos historico esse imprimis imitandos putaret 14).

Aequalis Philisto Syracusio fuit Eudoxus Cnidius, celebris ille astrologus ac geometra 15). Vixit enim circa Olymp. CIII, ut Apollodorus in Chronicis scripsit et ex eo Laert. in eius

d. or. II. 13, Clem. Alex. str. VI. p. 263, Theon. prog. 1, 18. Cf. *Göller.* p. 132 sqq.

11) Dionys. l. l. §. 2. Paus. I. 13, 9.

12) Cf. Nic. c. 1.

13) Vid. *Göller.* p. 132 sq.

14) Vett. scriptt. cens. 3, 2.

15) Cf. *J. C. Boehmeri* diss. d. Eud. Helmst. 1715. 4., *H. Dodwell* d. cycl. diss. VIII. 13 sq., *Fabric.* bibl. gr. t. IV. p. 10 sqq., *L. Ideler* über Eud. in comm. acad. Berol. 1831. p. 189. sqq. 1832. p. 49 sqq.

vit. VIII. 8, 90, qui etiam ex Sotionis de successionibus libro refert, ut, cum annum ageret vigesimum tertium, audierit Platonem. Errare itaque arbitror Eusebium in chronicis, qui floruisse dicit initio Olymp. XCVII, hoc est septennio post Socratis mortem, quo tempore necdum magnum habere nomen potuit Eudoxus, si Platonis erat discipulus. De Eusebii istac et aliorum alucinatione, uti et de aliis ad hunc Eudoxum pertinentibus, fusius dissero in historia historicorum graecorum lib. I. cap. 6. Quare commode capi debet, quod Suidae dicitur fuisse *ἡλικιώτης Πλάτωνος*. Nempe eo respexit, quod aliquamdiu una vixerint; nam et Platoni in Aegyptum proficiscenti comes fuit, ut etiam Strabo ait XVII. p. 806 sq. Interim liquet, non tam floruisse statim post mortem Socratis, quam circa Olymp. CIII, ut praeter Laertium etiam Anonymus scribit *ἐν Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ*. Praeter Sotionem etiam Cic. d. div. II. 42. Platonis fuisse auditorem ait, cumque eo profectum in Aegyptum. Rittershusius notis in Malchum suum pro *Platonis* mavult *Socratis*, quia Suidae vocetur *Πλάτωνος ἡλικιώτης*. Sed Platonis aequalis dicitur, quia si non par, at suppar fuit. Scripta eius idem Laertius commemorat §. 87 sq., interque ea fuit *octo annorum historia*, si credimus interpreti; sed Graeca sonant *τὴν ὀκταετηρίδα κατά τινας συγγράψαι*. Octaeterida istam Eudoxi etiam laudat Suidas, sed opus istoc non
64. historicum fuit, verum mathematicum. Vide illustrem de eo locum apud Censorin. d. die nat. c. 18.[16]) Sed multa historica atque
29. ad gentium ritus pertinentia adsperserat alteri operi, quod inscripserat *γῆς περίοδον*. Liquet hoc ex iis quae Athenaeus et alii ex eo citant[17]). Itaque et Strabo II. p. 100, quod inde refert, vocat *τὴν περὶ τὸν Εὔδοξον ἱστορίαν*[18]). Multis id opus libris constabat; sane septimum praeter Stephanum et alios citat quoque Porphyrius sive Malchus libro d. vit. Pythag. p. 6. ed. Heins. Etiam *Εὔδοξος ὁ Κνίδιος ἔγραψε φαινόμενα*, ut inquit Anonym. in vita Arati. Primus apud Graecos constituit annum[19]), unde Caesar apud Lucanum X. 186.

Nec meus Eudoxi vincetur fastibus annus.

Laudat eum Strabo cum alibi, tum IX. p. 390. 413. XIV. p. 656. XVII. p. 806. 807, ubi et ait, se vidisse in Aegypto loca, ubi Plato et Eudoxus erant commorati[20]). Fuit praeter hunc alter

16) Adde Gemin. isag. c. 6. Cf. *Ideler* Handb. d. Chronol. t. I. p. 294 sqq. 304. 354.

17) Vid. Ath. VII. p. 288. C. IX. p. 394. D, Harp. v. *Λιπάρα*, Steph. Byz. v. *Ἄβδηρα*, *Ἀζανία*, *Αἴγιον*, *Ἀρμενία*, *Ἄσδυνις*, *Ἀσίνη*, Bekk. anecd. p. 362, Eustath. ad Dionys. 694, Schol. Apoll. I. 922. IV. 264, Etym. M. v. *Ἀδρίας*, Schol. Hom. Buttm. Od. λ. 239. al.

18) Hunc non esse Cnidium, sed Cyzicenum apparet ex p. 98.

19) His verbis nimium Eudoxo tribui quivis nunc scit artis chronologicae vel mediocriter peritus.

20) Strab. I. p. 1. II. p. 119. X. p. 465. 474. XI. p. 510. XII. p. 550. 562. XIII. p. 582. Cf. Plut. d. Is. et Osir. c. 6. 10. 21. 30. 52. 62. 64. d. plac. phil. IV. 1, Schol. Hom. Buttm. Od. δ. 477. al.

eius nominis, qui iustius inter historicos nomen suum profiteatur, *Εὔδοξος Ῥόδιος, ἱστορίας γεγραφώς*, ut est apud Laert. VIII. 8, 90. Ac meminit eius quoque Apollonius hist. comment. c. 24, item Etym. in *Ἀδρίας*, ubi eum citat *ἐν ἐννάτῳ τῶν ἱστοριῶν*. Sed iste quando vixerit ignoratur. Celebratur quoque Eudoxus Cyzicenus, qui Ptolemaeum Lathyrum fugiens e sinu Arabico usque ad Gades navigavit, ut ex Posidonio narrat Strab. II. p. 98 sq., ex Cornelio Nepote item refert Plin. h. n. II. 67. Sed uti hunc quidem vixisse constat circa Olymp. CLXII, ita alii potius navigationis eius meminisse quam ipse historiam eius scripsisse videtur nobis.

CAP. VII.

Paullo post Philistum et Eudoxum, cum in Persia Artaxer- 30.
xes Ochus, in Macedonia Philippus, Alexandri magni pater, regnaret, floruit Theopompus Chius 1), Isocratis discipulus, immo, ut Dionys. Halic. ep. ad Pomp. c. 6, 1. ait, *ἐπιφανέστατος πάντων Ἰσοκράτους μαθητῶν*, cuius inter illustres Chios etiam meminit Strab. XIV. p. 645. De eodem sic Athen. III. p. 85. A. *μαθέτω καὶ παρὰ Θεοπόμπου τοῦ Χίου, ἀνδρὸς φιλαλήθους καὶ πολλὰ χρήματα καταναλώσαντος εἰς τὴν περὶ τῆς ἱστορίας ἐξέτασιν ἀκριβῆ.* Multa hunc scripsisse indicat idem
Dionysius. Primum inde discimus, Isocratis exemplo varias edi- b.
disse orationes, partim panegyricas 2), partim suasorias. Prioris

1) Vid. *F. Koch* comm. d. Theop. Stett. 1792. 8. *Eiusd.* prolegg. ad Th. ib. 1803. 4. Lips. 1807. 8, *G. J. Aschbach* diss. d. Theop. Francof. 1823. 4, *A. J. E. Pflugk* d. Th. vit. et scr. Berol. 1827. 8, *R. H. Eyssonius Wichers* in ed. fragm. Theop. LB. 1829. 8, *F. C. Theiss* comm. d. Th. vit. et scr. Hal. 1831. 8, *Clinton.* fast. hell. t. II. p. 385 sq. ed. Lips. — De aetate Theopompi diversissima traduntur. Suidas eum vixisse sive potius natum esse dicit tempore anarchiae Athenis, Ol. XCIII, Photius bibl. cod. CLXXVI. eum, cum ab Alexandro in patriam restitueretur, annos 45 natum fuisse tradit. Revocatus autem est non ante Ol. CXI, 3, ita ut non ante Ol. C. natus esse possit. Verum Photium errasse sive eius verba corrupta esse aliunde satis intelligitur. Si natus erat Ol. C, Isocratem magistrum vix audire potuit ante Ol. CIII vel CIV. Hic autem quippe natus Ol. LXXXVI, 1. tum maior fuit quam ut pueros institueret. Iam cum Th. inter principes eius discipulos haberetur, Isocrates autem Ol. XCVI, 3. Athenis Chium concederet ibique ludum aperiret, nihil ad veritatem accommodatius esse videtur, quam tunc iam Theopompum ei in disciplinam esse traditum, itaque natum esse fere Olymp. XCIII vel XCIV. Ol. C. fere cum patre Laconismi reo patriam reliquit, postea ab Alexandro restitutus post rixas multiplices eodem mortuo iterum ex patria elapsus Aegyptum concessit ibique mortuus est. Mortem satis audaci coniectura ductus *Clinton* ponit post Ol. CXVIII, 3; quippe Photium Ptolemaeum, ad quem ille confugit, vocare *βασιλέα*, hunc autem Ol. CXVIII, 3. demum cum Antigono, Lysimacho et Seleuco assumpsisse dignitatem regiam. At multum abest Photius a tam subtili temporum distinctione, nihilque aliud hoc loco agit, quam ut eum qui revera regnat solito vocabulo appellet.

2) Eo pertinuit Philippi et Alexandri laudatio, quam commemorant Theon progymn. 2, 12. 8, 7. Suid. v. *Ἔφορος*, qui addit vituperationem Alexandri.

generis fuit illa quam habuit apud Mausoli sepulcrum; ἐπιτάφιον ἐπὶ Μαυσώλῳ vocat Anonymus descript. Olymp. ad Olymp. CIII, 1. Ac signat eandem Gell. N. A. X. 18. 3) Ibidem dicit Dionysius, scripsisse eum ἐπιστολὰς ἀρχαϊκάς: quomodo, si vera est lectio vulgata, orationes vocabat, quae vel de rebus essent antiquis, vel stilo exaratae essent antiquo. Sed Stephanus dicit, se in codicibus quibusdam invenisse Ἀχαϊκάς, quod magis placet; nempe ut ita dicantur epistolae istae, quae missae essent ad Achaeos 4). Sane Theopompum epistolas ad varios edidisse certis-
31. simum est; nam unam ad Chios alteramque ad Alexandrum citat Athen. XIII. p. 586. C. 595. 5) ac tertiae etiam ad Tisamenum meminit Harpocrat. in καταπλήξ 6). Etiam libris duobus complexus fuit epitomen historiarum Herodoti; et ne alium putes Theopompum, disertim dicit Suidas, eam epitomen concinnasse una cum Ephoro, aequali suo 7). Sed parum mihi fit verisimile, duos tantos viros huic uni rei incubuisse, praesertim cum praeter Suidam, ut arbitror, nemo eius operis meminerit 8). Quare censeo, fuisse Theopompi alicuius iunioris, quisquis tandem ille sit, ut et supe-

3) Hoc certamine a Theopompo magistrum Isocratem victum esse colligunt ex Euseb. pr. ev. X. 13. Verum non Atheniensem, sed Apolloniatem Isocratem tum certasse veri similius est; vid. quaestt. Demosth. meas P. II. p. 40.

4) De his epistolis multum disputatum est, sed quomodo revera comparatae fuerint nondum inventum. Certe quae viri docti hucusque protulerunt, ex omni parte probari nequeunt; voluit *Sylburg* ἀρχαϊκὰς ἐπιγραφομένας, *Valckenar.* τὰς ἀρχαϊκῶς γραφομενάς (quod tamen satis refellitur verbis τῶν ἀρχαϊκῶν ἐπιστολῶν §. 10.), atque epistolas aut antiquo stilo scriptas intellexerunt aut in quibus de prisci aevi virtutibus actum esset; quae item *Vossii* fuit opinio. Nec magis opinor probari potest *Krüger.* in ed. Dion. historiogr. p. 51, qui Ἀχαϊκάς scribi vult atque quoniam Achaeos optimis legibus usos esse constet, intelligi epistolas eo consilio scriptas, ut alias civitates hoc nomine reprehenderet. At talem titulum illius aetatis simplicitas prorsus respuit. Fortasse alio haec verba vitio nondum indagato laborant.

5) Harum prior non libera est ab omni dubitatione. Quippe citatur ab Athenaeo ἐν τοῖς περὶ τῆς Χίας ἐπιστολῆς: *Casaubonus* ibi ἐν ταῖς ἀρχαϊκαῖς ἐπιστολαῖς, *Sylburg.* ἐν τῇ πρὸς τοὺς Χίους ἐπιστολῇ scribi voluit. *Wichers* p. 32. vulgatam tuetur ita ut dicat fuisse commentarium de epistola quam Alexander ad Chios misisset (coll. Athen. XII. p. 539. F.). At neque credibile est talem epistolam simpliciter dici potuisse ἡ Χία ἐπιστολή, neque de ea totum librum conscripsisse Theopompum. Contra si quae ex ep. ad Alex. supersunt fragmenta cum eis comparamus, quae ex hac epistola servavit Athenaeus, plane idem utriusque argumentum fuisse apparet, ita ut non vana sit suspicio utramque unam esse et eandem, diversis modo titulis inscriptam. Ceterum etiam verba περὶ τῆς Χίας corrupta esse videntur. Epistola ad Alexandrum autem non diversa videtur a libro qui συμβουλαὶ πρὸς Ἀλέξανδρον ab Athen. VI. p. 230 F. et συμβουλευτικὸς πρὸς Ἀλέξανδρον a Cic. Epp. ad Att. XII. 40. laudatur.

6) Haec non fuit epistola nec Theopompi historici, sed comoedia comici Theopompi.

7) Haec nituntur mala, sed iam dudum a *Meursio* ad Apoll. Dyscol. p. 106. correcta interpunctione loci Suidae v. Θεοπ. Ἰσοκράτους ἀκουστής, ἅμα Ἐφόρῳ ἔγραψεν ἐπιτομὴν κτλ., quae sine dubio sic sunt distinguenda: ἀκουστὴς ἅμα Ἐφόρῳ· ἔγραψε κτλ. Cf. *Marx* in fragm. Ephor. p. 34, *Frommel* in Creuzeri Melet. p. 143 sq.

8) Sed vid. supra c. 3. adnot. 12.

rius cap. 3. dicebamus. Dicat aliquis, acrem veterum censorem Longinum d. subl. c. 43. epitomen hanc Theopompo tribuere, nec distinguere. Verum non video, unde colligi possit, loqui Longinum de epitome Herodotea. Meminit quidem prius Herodoti, ac mox Theopompi, sed in rebus diversis; nam Herodoto ait hiemem describi, Theopompo autem expeditionem Persae in Aegyptum. Nec locus ille quem adducit epitomes, sed iustae historiae scriptorem sapit. Neque gravior caussa urget cur credamus, de epitome hac loqui Schol. Apollon. IV. 272, cum ait: *Ἀκριβέστερον δέ ἐστι τὰ περὶ αὐτοῦ παρὰ Ἡροδότῳ, Θεόπομπος δ' ἐν τρίτῳ Σέσωστριν αὐτὸν καλεῖ* 9). Nam hic videmus ex Theopompo referri, quae in Herodoto ipso non legerentur. Id parum convenit cum epitomes natura. Adde quod tertius Theopompi citetur, cum epitome ea, si Suidae credimus, tantum duobus constiterit libris. Denique cum non additur libri nomen, potius signari solet historia Philippica Theopompi, ut cum idem interpres IV. 308. et 973. citat vigesimum primum et vigesimum quintum Theopompi. Haec faciunt, quo minus vel Longinum vel scholiastam istum loqui putem de epitome Theopompi. Nec propterea tamen cum viro summo, cui aliter videtur, contentionis funem traxero. Eundem *περὶ τῶν συληθέντων ἐκ Δελφῶν χρημάτων* scripsisse testis Athen. XIII. p. 604 sq. 10) Adhaec egit *κατὰ τῆς Πλάτωνος διατριβῆς,* ut est apud eund. XI. p. 508. C. 11); item *περὶ εὐσεβείας,* de quo Schol. Aristoph. avv. 1354 12); item *θαυμάσια* eius laudat Apollon. hist. comment. c. 10, Laert. I. 10, 115. et 11, 117, Serv. ad Virg. Ecl. VI. 13. 13). Sed imprimis nomen paravit historia, unde Dionysius: *λόγου ἀξίαν ἱστορίαν πεπραγματευμένος ἄξιος ἐπαινεῖσθαι.* Erat vero historia haec duplex, quarum utraque pulcherrimum tractabat argumentum. Idem Dionysius l. l. §. 2. *καλαὶ γὰρ (ὑποθέσεις) ἀμφότεραι, ἡ μὲν τὰ λοιπὰ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου περιέχουσα, ἡ δὲ τὰ Φιλίππῳ πε-* 32.
πραγμένα. Utrumque opus etiam coniungit Athen. IX. p. 384. A. *Θεόπομπος μὲν ἔφη ὁ Χῖος ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς κἂν τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῶν Φιλιππικῶν. Ἑλληνικῆς ἱστορίας* septimum et no-

9) Vid. de hoc loco *Frommel.* l. l. p. 146 sq.

10) Adde Ath. XII. p. 532. D, Diod. XVI. 56. Hunc non fuisse librum singularem, sed partem Philippicorum, et quidem lib. XXVI — XXIX. feliciter coniecit *Wichers.* p. 30. Cf. adn. 13. et 22.

11) Alia ex hoc libro quanquam non nominato titulo affert Diog. Laert. III. 40. VI. 1, 14.

12) Eodem referuntur Porphyr. d. abstin. II. p. 127, Stob. serm. 16, cf. Tzetz. Chil. XII. 357. Sed falso Theopompo hunc librum tribui iudicat *Ruhnken.* hist. crit. or. p. 88, eumque potius esse Theophrasti, quem *περὶ εὐσεβείας* scripsisse constat ex Diog. Laert. V. 2, 50. Vid. *Wichers.* p. 36 sq.

13) Hunc quoque librum non singularem, sed partem Philippicorum, et quidem librum VIII. fuisse iam alii intellexerunt, quo ducit et Apoll. Dysc. c. 1. *καθάπερ ἄλλοι τε πολλοὶ ἔτι καὶ Θεόπομπος ἐν ταῖς ἱστορίαις ἐπιτρέχων τὰ κατὰ τόπους θαυμάσια,* et Dionys. Hal. ep. ad Pomp. c. 5, 4. *καὶ εἴ τι θαυμαστὸν ἢ παράδοξον ἑκάστη γῆ καὶ θάλασσα φέρει, συμπεριείληφεν ἐν τῇ πραγματείᾳ.* Cf. *Wichers.* p. 29 sq.

num citat idem Athen. VI. p. 252 F. 271 sq.[14]), tertium vero *Φιλιππικῶν* Harpocrat. in *Δατός*. At etiam trigesimum octavum memorat Athen. III. p. 85 A., immo et quinquagesimum tertium advocat idem X. p. 435. Non quidem addit ex Philippicis esse, sed quoties *ἁπλῶς* historia citatur, Philippica ab eo intelliguntur. Fuere autem Philippicae historiae libri LVIII, ut Diod. Sic. XVI. 3. testatur, item Phot. bibl. cod. CLXXVI, non autem septuaginta duo, quot fuisse dicit Suidas. Poterat librarii error videri, nisi *οβ′*, uti est apud Suidam, plusculum recederet a *νη′* [15]). Ex istis LVIII
65. Photius tantum LIII aetate sua exstitisse ait. Quod et Anonymus voluit *ἐν Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ* ad Olymp. CV, 1. quando ait: *Θεόπομπος Χῖος τὴν ἀρχὴν τῶν περὶ Φίλιππον ἱστοριῶν ἐντεῦθεν ποιησάμενος γέγραφε βίβλους ὀκτὼ πρὸς ταῖς πεντήκοντα, ἐξ ὧν πέντε διαφωνοῦσι* [16]). Nam *διαφωνεῖν* hoc loco est extremam vocem edere sive exspirare atque intercidere [17]). Videmus autem hic etiam LVIII Philippicae historiae libros ei tribui, quod Suidae itidem repugnat. Idem in eo paullum abit a Suida, quod grammaticus hic scripsisse dicit *Ἑλληνικῆς ἱστορίας βιβλία ια′*, Anonymus autem *Ἑλληνικῶν σύνταξιν* fuisse ait *βιβλίων ιβ′*. Vide eum ad Olymp. XCII, 2, et iterum Olymp. XCVI, 2: quo loco etiam indicat, res graecas orsum esse, ubi desierat Thucydides, annosque complexum XVII desinere in navali pugna circa Cnidum [18]). Fabulas permiscuisse historiae etiam Aeliani sententia est v. h. III. 18, ubi de Midae et Sileni histo-

14) Undecimum Ath. XIV. p. 657. B.

15) Argumentum huius operis exponit *C. A. F. Brückner* über den Plan u. Inhalt d. philipp. Gesch. d. Theop., Exc. I. ad librum: König Philipp u. d. hell. Staaten, Götting. 1837. 8. p. 316—326. Fragmentorum nimis multa sunt quam ut hoc loco commode enumerari possint. Quae Plutarchus inde deprompsit accurate collegit *C. Sintenis* in ed. vit. Them. c. 19. p. 122 sq. Cf. quaestt. Dem. meas P. IV. p. 4 sqq.

16) Verba sunt Diodori Sic. XVI. 3.

17) Hanc explicationem recte probat *Wichers*. p. 23, reiectis opinionibus *Bongarsii* ad Iustin. I. 1. et *Rhodomanni* in vers. Diod., quorum prior libros a Philippi historia alienos, alter libros de quorum auctore dubitaretur intelligi voluit. Exempla huius usus voc. *διαφωνεῖν* affert *Wesseling*. ad Diod. III. 41, qui tamen praeter necessitatem in eo haesit, quod librorum 55. 56. et 57. exstant fragmenta, quasi necessario ultimi quinque libri interierint. Pro deperditis potius habendos esse libros 6. 7. 9. 20. et 30. suspicatur *Wichers*. l. l. Ceterum quod libros Philipp. 72 numerat Suidas, haud scio an ex eo profectum sit, quod is, ex quo ille hausit, ad libros Philipp. 58 adiecit lib. 12 Hellenicorum atque 2 epitomes Herodoteae, itaque summam omnium eius librorum indicare voluit.

18) Haec quoque desumpta sunt ex Diod. XIII. 42. et XIV. 84., cf. Marc. vit. Thuc. 45. Anon. vit. Thuc. 5. Perpaucae ex hoc opere reliquiae supersunt (25 affert *Wichers* p. 58 sqq.). Quod autem tradit Apollonius grammat. ap. Euseb. pr. ev. X. p. 465, in libro 11. Theopompum aliquid desumpsisse ex Xenoph. Hellen. libro 4, dubium est, quoniam Xenophon illum librum, ut videtur, scripsit non ante Ol. CVI, Theopompum autem Hellenica, quippe argumentum ab ipso magistro Isocrate sibi propositum (Polyb. Exc. Vat. p. 27. Phot. bibl. cod. CLXXVI.), mature composuisse consentaneum est. Cf. *Wichers*. p. 19 sqq.

ria [19]. Similiterque Euagrius hist. eccles. lib. V. extr.; sed hic omnes gentium historicos eius criminis agit reos.

Multae autem et magnae fuere historiarum Theopompi virtutes. Nam praeterquam quod argumentum tractabat nobile, belle omnia disponebat; unde Dionysius: *ἔπειτα τῆς οἰκονομίας (ἄξιος ἐπαινεῖσθαι), ἀμφότεραι γάρ εἰσιν εὐπαρακολούθητοι καὶ σαφεῖς.* Praeterea tanta eius in inquirenda veritate industria fuit, ut si vel nihil posteris reliquisset, tamen satis liqueat, maximos fecisse sumptus in cunctis indagandis. Quod Dionysius quoque testatur, et praeter eum Athen. III. p. 85. A. ubi historia eius esse dicitur *ἀνδρὸς φιλαλήθους καὶ πολλὰ χρήματα καταναλώσαντος εἰς τὴν περὶ τῆς ἱστορίας ἐξέτασιν ἀκριβῆ.* Denique dictio eius est *καθαρά, κοινή, σαφής, ὑψηλή τε καὶ μεγαλοπρεπὴς καὶ τὸ πομπικὸν ἔχουσα πολύ, συγκειμένη τε κατὰ τὴν μέσην ἁρμονίαν,* 33.
ἡδέως καὶ μαλακῶς ῥέουσα, ut ibidem dicitur a Dionysio §. 9. [20]) Sed neque interim desunt quae in eo veteres reprehendant. Imprimis male audiit, quod, ut vehementi erat atque acri ingenio, ita in accusando nimis erat acerbus. Sane Corn. Nep. Alcib. c. 11. eum coniungit cum Timaeo, quos duos maledicentissimos fuisse ait. Ac ne unius hoc Nepotis iudicium putes, Lucianus quoque culpat, quod *φιλαπεχθημόνως κατηγορεῖ,* atque hoc adeo studio habeat, ut videatur *κατηγορεῖν μᾶλλον ἢ ἱστορεῖν τὰ πεπραγμένα,* d. scrib. hist. c. 59. Immo praeter istos etiam Ioseph. c. Apion. I. 24. ait, non Timaeum solum de variis gentibus *βλασφημεῖν*, sed etiam Theopompum, Polycratem et Tripolitici scriptorem, quorum primus Atheniensium reip. detrahere conetur, alter Spartanae, tertius mordeat Thebanos. Verba eius sunt: *καὶ γὰρ ἐθνῶν τινες καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων πόλεων ῥυπαίνειν τὴν εὐγένειαν καὶ τὰς πολιτείας ἐπεχείρησαν λοιδορεῖν, Θεόπομπος μὲν τὴν Ἀθηναίων, τὴν δὲ Λακεδαιμονίων Πολυκράτης, ὁ δὲ τὸν Τριπολιτικὸν γράψας καὶ τὴν Θηβαίων πόλιν προσέβαλε* [21]). Sed operae est videre, quomodo hoc excusare conetur Dionysius. Verba eius sunt l. l. §. 8. *διὸ καὶ βάσκανος ἔδοξεν εἶναι, προσλαμβάνων τινὰ τοῖς ἀναγκαίοις ὀνειδισμοῖς κατὰ τῶν ἐνδόξων προσώπων οὐκ ἀναγκαῖα πράγματα, ὅμοιόν τι ποιῶν τοῖς ἰατροῖς, οἳ τέμνουσι καὶ καίουσι τὰ διεφθαρμένα τοῦ σώματος, εἰς βάθος τὰ καυτήρια καὶ τὰς τομὰς φέροντες, οὐδὲ τῶν ὑγιαινόντων καὶ κατὰ*

19) Adde Cic. d. legg. I. 1. et quos locos ex ipsis Philippicis affert *Wichers.* p. 46, ita ut Diod. IV. init. erraverit, cum Theopompum in iis numeret qui ab antiquis fabulis abstineant. Recte vero iam ab aliis animadversum est, non vulgarem esse Theopompum fabulatorem, sed talem potius, qui ex fabularum tenebris res gestas atque historicam veritatem eruere studeat: quamobrem ipse in operis introitu ap. Strab. I. p. 43. dixit, *ὅτι καὶ μύθους ἐν ταῖς ἱστορίαις ἐρεῖ κρεῖττον ἢ ὡς Ἡρόδοτος ἢ Κτησίας καὶ Ἑλλάνικος καὶ οἱ τὰ Ἰνδικὰ συγγράψαντες.*

20) Adde vett. scr. cens. 3, 3. et quae pag. seq. adiicit *Vossius.*

21) De eius importunitate animi atque maledicentia tantum non omnes consentiunt. Vid. Polyb. rell. VIII. 11 sq., Plut. Lys. c. 30, d. mal. Herod. p. 855, Athen. VI. p. 254. B, Suid. v. Ἔφορος.

φύσιν ἐχόντων στοχαζόμενοι. Interim et Dionysius quaedam in rebus ipsis culpat, imprimis *κατὰ τὰς παρεκβολάς· οὔτε γὰρ ἀναγκαῖαί τινες αὐτῶν, οὔτ' ἐν καιρῷ γινόμεναι.* Addit, similia
b. esse quae de Sileno refert, qui in Macedonia apparuit, quaeque dicit de dracone ad triremem navali pugna decertante et alia quaedam similia istis. Adhaec Theon in progymn. 4, 12. culpat digres-
34. siones eius tanquam nimis prolixas, ita ut necesse sit in memoriam revocari ea de quibus primo dictum fuit [22]). Etiam Dio Chrysost. or. d. eloqu. §. 8. frigide satis laudat eius dictionem; nam cur post Thucydidem imprimis Theopompum commendet hanc caussam adfert: *καὶ γὰρ ἱστορικόν τι περὶ τὴν ἀπαγγελίαν τῶν λόγων ἔχει, καὶ οὐκ ἀδύνατος οὐδὲ ὀλίγος περὶ τὴν ἑρμηνείαν, καὶ τὸ ῥᾴθυμον περὶ τὰς λέξεις οὐχ οὕτως φαῦλον ὥστε σε λυπῆσαι.* Sane levicula laus, si sermo eius non usque adeo vilis sit et protritus, ut fastidio sit. Demetrius etiam d. eloqu. 75. dicit, eum *δεινὰ οὐ δεινῶς λέγειν.* Immo veterum hoc commune iudicium est, dictionem eius oratoriae ac imprimis Isocraticae similiorem esse quam historicae, quod ex Tullio, Fabio et aliis ostendimus lib. de nat rhetor. c. 11. et institutionibus oratoriis lib. VI. c. 3. Sed hac quoque parte excusat eum Dionysius §. 9. Nam dicit, Isocrateam quidem lenitatem habere, ubi nulla est acrimonia opus, caeteroquin cum affectus ciendi sunt et maxime cum urbibus earumque ducibus exprobrat improba consilia, tum vero non paullo elatiorem esse Isocrate, immo ne latum quidem unguem ab Demosthenis acrimonia abesse. Vide et quae de stilo eius scripsit Longin. d. subl. 43, 3, item Photius in bibl. cod. CLXXVI, ubi et excerpta quaedam ex duodecimo Philippicorum adfert [23]).

Fuere qui huius etiam scriptoris esse putarent octavum Thucydidis librum, qui longe grandiloquentia cedit superioribus. Sed merito sententiam hanc repudiat Marcellin. vit. Thuc. §. 43. [24]). Etiam Iosepho teste c. Apion. I. 24, fuere qui *Τριπολιτικὸν* ei tribuerent; sed falso, ut ibidem dicitur. Ac multo minus eius fuit historia, quam Anaximenes Lampsacenus sub Theopompi nomine edidit, ut paullo post dicimus [25]). Memorabile vero est, quod de

22) Quot fuerint digressiones ex eo iudicari potest, quod Philippus, Persei ultimi regis Macedoniae pater, eis remotis libros Philippicorum 58 in 16 contraxisse dicitur. Vid. Phot. bibl. cod. CLXXVI. Tantopere enim huic amplificandi studio deditus erat, ut totos libros rebus ab argumento suo alienis expleret, quales erant quos adn. 10. et 13. nominavimus, quibus accedit pars libri 10. extrema *περὶ τῶν Ἀθήνησι δημαγωγῶν* inscripta; vid. Athen. IV. p. 166. D. Cf. Schol. Luc. Tim. 29.

23) Vid. Cic. or. 61, Demetr. d. eloq. 250, Plut. pr. pol. p. 803, Quinct. X. 1, 74. Cf. *Wichers.* p. 39 sqq.

24) Vid. supr. c. 4. adn. 11.

25) Utrumque tamen, *Τριπολιτικός* atque liber ab Anaximene Theopompo suppositus, nunc recte unum atque idem opus habetur, quippe in quo tribus Graeciae primis civitatibus, Athenis, Spartae, atque Thebis maledictum erat. Fortasse etiam ab eo non diversum est opus quod *Τρικάρανος* inscriptum laudatur a Luc. Pseudol. 29. Vid. *Wichers.* p. 33 sqq.

Theopompo hoc refert Aristeas lib. de LXX interpretibus ac Ioseph. antiqu. Iud. XII. 13. Nam ait uterque, eum, cum vellet quaedam ex sacris scripturis, tum non ita commode translatis, historiis suis inserere, diebus triginta mente fuisse turbatum, morbo autem intermittente orasse deum, ut indicare sibi vellet, qua de caussa hoc accidisset: tum in somno didicisse, eo evenisse illud, quia divina voluisset diffundere in vulgus: Theopompum hoc intellecto institutum suum deseruisse atque ita a morbo fuisse libe- 35.
ratum. Ibidem narrat, Theodectem, poetam tragicum, qui iisdem temporibus vixit, cum fabulis suis voluisset inserere aliqua ex scripturis, divinitus fuisse visu orbatum, usque dum poenitudine eius facti ductus deoque esset reconciliatus. In Vaticano codice hoc quoque loco *Theopompi* nomen scriptum fuit; sed Theopompum tragicum nusquam reperio, eoque rectum puto *Theodectes*, quem tragicum fuisse poetam et cum Theopompo Chio et Naucrate apud Mausoli sepulcrum dicendis Mausoli laudibus decertasse auctor est Gell. N. A. X. 18, item Suidas in *Θεοδέκτης* et *Ἰσοκράτης*, adhaec Anonymus *ἐν Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ* ad Olymp. CIII, 1. Aut hoc verum est, aut errore memoriae Aristeas tragicum Theopompum vocat, cum comicum dicere deberet.

Alter etiam Isocratis discipulus est, qui magnum habebat inter historicos atque adeo etiam inter oratores nomen. Est is Ephorus 26) Demophili filius, cui Cumae Aeolicae patria fuerunt, teste Strabone XIII. p. 622, qui p. 623. illud etiam notavit, salse rideri, quod, cum Cumaeorum suorum mentionem in historia facere vellet, nec magnopere sciret quod diceret, solum ista ei quae scriberet venerint in mentem: *κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν Κυμαῖοι τὰς ἡσυχίας ἦγον*. Hunc una cum Theopompo Isocratem, ut dixi, 66.
audisse multi veterum tradiderunt, eosque inter Plutarch. vitt. dec. oratt. p. 837. C. et Phot. bibl. cod. CLXXVI. Sed duo hi discipuli ingenii valde disparis erant. Sane Cicero Brut. 56. scribit, *Isocratem in acerrimo ingenio Theopompi et lenissimo Ephori dixisse, alteri se calcaria adhibere, alteri frenos.* Quod etiam Quinctilianus tradit II. 8, 11, item Suidas in *Ἔφορος* 27), atque idem Platonem

26) Vid. *Bougainville* sur Ephor. in Mém. de l'acad. d. inscript. t. XXIX. p. 76 sqq., *C. G. Heyne* comm. d. Eph. in comm. soc. Gott. t. VII. p. 107 sqq. t. VIII. p. 107 sqq., *Meier Marx* Eph. fragm. Carolir. 1815. 8. et additam. in Friedem. et Seeb. misc. crit. t. II. P. 4. p. 754 sqq. — Aetate vixit eadem qua Theopompus (Suid. v. *Ἔφορος* et *Θεόπομπος*), itaque natus est fere Ol. XCIII. vel XCIV. Historiam perduxit usque ad Ol. CIX, 4; sed Alexandri transitum in Asiam etiam eum attigisse testis est Clem. Alex. str. I. p. 145, ubi dicitur ab Heraclidarum reditu usque ad hoc tempus annos DCCXXXV numerasse. Frustra hoc in loco haeret *Marx.* p. 21 sq., qui aut Clementis verba corrupta esse putat, aut Ephorum in altera quadam operis sui recensione sive in prooemio dixisse illud auguratur. Quasi eodem anno quo historiam perduxit scripsisse putandus sit, neque vero ubivis, ut facere solent historici veteres, data occasione rem aliquot annis post actam commemorare potuisset; quanquam magis inclino ad eam sententiam, ut hoc in prooemio Ephorus dixerit. Potest tamen etiam ex alio eius opere depromptum esse.

27) Uti Theopompus, sic Ephorus quoque ad historiam scribendam ab Iso-

de Aristotele et Xenocrate, Aristotelem de Theophrasto et Callisthene dixisse auctor est Diogen. Laert. IV. 2, 6. et V. 2, 39. Scripsit Ephorus historiam annorum ferme DCCL libris XXX, quorum singulis praefatio addita. Orsus autem fuit ab reditu Heraclidarum, ac desiit in vigesimo Philippi anno, quo Perinthum oppugnabat. Auctor Diod. Sic. IV. 1. *Ἔφορος ὁ Κυμαῖος, Ἰσοκράτους ὢν μαθητής, ὑποστησάμενος γράφειν τὰς κοινὰς πράξεις, τὰς μὲν παλαιὰς μυθολογίας ὑπερέβη, τὰ δὲ ἀπὸ τῆς Ἡρακλειδῶν καθόδου πραχθέντα συνταξάμενος ταύτην ἀρχὴν ἐποιήσατο τῆς ἱστορίας.* Plenius vero idem XVI. 76. *Ἔφορος*
36. *μὲν ὁ Κυμαῖος τὴν ἱστορίαν ἐνθάδε κατέστροφεν εἰς τὴν Περίνθου πολιορκίαν· περιείληφε δὲ τῇ γραφῇ πράξεις τάς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν καθόδου· χρόνον δὲ περιέλαβε σχεδὸν ἐτῶν ἑπτακοσίων καὶ πεντήκοντα, καὶ βίβλους γέγραφε τριάκοντα, προοίμιον ἑκάστῃ προθείς.* Quae iisdem verbis legere est apud Anonymum in *Ὀλυμπ. ἀναγραφῇ* ad Olymp. CIX, 4. Hoc de opere eiusmodi iudicium est Strabonis X. p. 465, Eudoxum de rebus Graeciae belle, at Ephorum optime scripsisse. Primus, quartus, septimus atque undecimus quoque eius operis citatur Theoni in Progymn. c. 2, 4. 5. 6. 8. et 6, 11.[28]) Eidem et laudatur *Ἔφορος ἐν τῷ περὶ λέξεως* c. 2, 22, cuius operis pene initio hexametrum effundere ait[29]). Strabo XIII. p. 622. cum eum vocasset virum *μνήμης ἄξιον* eumque historias scripsisse dixisset, addit egisse quoque *περὶ τῶν εὑρημάτων*[30]), quod et Suidas testatur in *Ἔφιππος;* nam *Ἔφορος* ibi legendum esse mox planum faciam. Atque ex eodem Suidae loco etiam cognoscimus, reliquisse *περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν βιβλία κδ'*[31]), item *παραδόξων τῶν ἑκασταχοῦ βιβλίων ιε'*[32]). Apud Harpocrationem in *Αἶνος* lego *Ἔφορος ἐν τῇ τετάρτῃ περὶ Θρακίων πολισμάτων*[33]). Plutarchus initio libri

crate compulsus est, qui argumenta eis proposuit quae suo cuiusque animo accommodata essent. Vid. Cic. d. or. II. 13, Phot. bibl. cod. CLXXVI. Cf. Cic. d. or. III. 9, Quinct. X. 1, 74, Plut. vitt. dec. orr. p. 839. A, Senec. d. tranq. 6, Zosim. vit. Isocr. p. 9. Dind.

28) Singulas partes peculiares habuisse inscriptiones apparet ex Strab. VII. p. 302. *Ἔφορος ἐν τῇ τετάρτῃ μὲν τῆς ἱστορίας, Εὐρώπῃ δ' ἐπιγραφομένῃ βίβλῳ.* (cf. Diod. V. 1.) Vide expositionem totius operis apud *Marx.* p. 27 sqq. atque fragmenta ap. eund. p. 89 sqq.

29) Vid. *Marx.* p. 33. et 265 sqq.

30) Cf. Athen. IV. p. 182. C. (ubi olim *Εὔφορος*, qua lectione ductus Euphorum historicum fecit *Voss.* infr. lib. III. p. 367.) VIII. p. 352. C. XIV. p. 637. B. Suid. v. *ἐπὶ τὰ Μανδροβούλου* (coll. Harp. v. *γεωφάνιον*, ubi olim legebatur *Ἐφ. περὶ χωρίων*, *Boissonad.* Herod. Epimer. p. 209. correxit *ἐν ἐπιχωρίῳ*, *Marx.* p. 263. *εὑρημάτων* inseri vult, *Bekker.* in ed. ex libris dedit modo *Ἐφ. ἐν τῇ θ'*), Arnob. adv. gent. III. p. 121.

31) Idonea ratione caret coniectura quam proponit *Marx.* p. 31, huc pertinere Harpocr. v. *ἁρμοσταί*, ubi laudatur *Ἐρατοσθένης ἐν τῷ περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν.*

32) Hunc tanquam librum singularem temere Ephoro tribui censet *Marx.* p. 31 sq. atque fuisse potius excerpta huius generis ex libris Ephori.

33) Recte *Marx.* p. 34. hunc quoque ut singularem librum reiicit atque quae affert Harpocration ad librum V. historiarum pertinere arbitratur.

de vita Homeri scribit, cum librum fecisse de rebus patriis, hoc est Cumanis, quem iccirco *ἐπιχώριον* inscripserit 34).

Fides huius historici multis semper suspecta fuit. Senecae verba sunt nat. quaest. VII. 16. *Ephorus, non religiosissimae fidei, saepe decipitur, saepe decipit.* Decipitur quidem, cum Arcadum sequutus fidem tradidit, apud eos *antiquos aliquot reges ad trecentos vixisse annos.* Quod cum retulisset Censorinus, subiungit, *verum haec ut fabulosa praetereo.* Decipit autem in eo, quod de Herculis fano in Hispania finxit, ut est apud Strab. III. p. 138. Et fuere id genus apud Ephorum permulta. Unde et Diod. Sic. I. 39. *οὐκ ἄν τις παρ᾽ Ἐφόρῳ ζητήσειεν ἐκ παντὸς τρόπου τἀκριβὲς, ὁρῶν αὐτὸν ἐν πολλοῖς ὠλιγωρηκότα τῆς ἀληθείας.* Plutarch. Dion. c. 36. et ex eo Phot. bibl. cod. CCXLV. reprehendunt eum, quod Philistum historicum laudare non dubitarit. Quam vero exiguam habuerit peritiam terrarum, argumento fuere quae de Aegypto tradiderat. Nam auctor est Diodorus l. l., satis inde perspici, nec in Aegypto fuisse, nec eos percunctatum quibus nota esset Aegyptus. Etiam indicio est, quod Hispanos (Iberos ipse vocat) unam putarit esse civitatem, unde recte colligit Ioseph. c. Apion. 37.
I. 12, sero admodum eorum qui occidentem colunt notitiam ad b.
Graecos pervenisse 35). De *οἰκονομίᾳ* et stilo Ephori satis benigne iudicat Diodor. Sic. V. 1, ubi sic scribit: *Ἔφορος τὰς κοινὰς πράξεις ἀναγράφων οὐ μόνον κατὰ τὴν λέξιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν οἰκονομίαν ἐπιτέτευχε.* Aliter vero Duris Samius lib. I. hist., qui et Ephorum et Theopompum scribit multum cedere superioribus; nam et imitationis gratia carere et dictionis venustate, nec multum pensi habere quomodo scribant. Ita ille, qui ipse multum et Ephoro et Theopompo cessit scribendi venustate, ut Photii iudicium est cod. CLXXVI. Quare poterat contemni, nisi etiam Dio Chrysostomus oratione ea, quam de dicendi exercitio scripsit, §. 8. tribueret Ephoro *τὸ ὕπτιον καὶ ἀνειμένον τῆς ἀπαγγελίας.* Idemque Suidae iudicium fuit, qui ait: *Ἔφορος ἦν τὸ ἦθος ἁπλοῦς, τὴν δὲ ἑρμηνείαν τῆς ἱστορίας ὕπτιος καὶ νωθρὸς καὶ μηδεμίαν ἔχων ἐπίτασιν* 36). Evagrius hist. eccles. lib. V. extr. tres illos e nobilibus gentium historicis primo recenset loco, Characem, Theopompum, Ephorum.

34) Hoc loco fragmentum legitur, quo Ephorus demonstrare voluit, Homerum esse Cumis oriundum. Itaque Heynius in Exc. 3. ad Hom. Il. *ω.* t. VIII. p. 823. plurima quae de Homeri vita traduntur, imprimis in vita Herodotea, Ephoro deberi existimat. Cf. *Marx.* p. 267 sqq.

35) Inprimis contra Ephorum disputabant Timaeus, vid. Polyb. XII. 23. et 28, Alexinus, quem librum *πρὸς Ἔφορον τὸν ἱστοριογράφον* composuisse testis est Diog. Laert. II. 10, 110, Strato, qui scripsit librum contra Ephori heuremata, ut ait Plin. h. n. ind. lib. VII. Cf. Plut. Per. 27, Strab. VII. p. 303. Sed vid. Polyb. ap. Strab. IX. p. 422. X. p. 465. Ioseph. c. Apion. I. 12. atque ipsum Ephorum ap. Harp. v. *ἀρχαίως*, quem locum recte Ephoro tribuit *Marx.* p. 54. 90. Ad fabulas quod attinet, eundem quem Theopompus (vid. adn. 19.) sequutus est pragmatismum. Copiose de fide eius historica exponit *Marx.* p. 51 sqq.

36) Adde Dionys. Halic. d. comp. verb. 23. Cic. or. 51. Cf. *Marx.* p. 36 sqq.

Et haec de Ephoro Cumano: praeter quem alter eiusdem et nominis et patriae fuit, sed multo iunior, ut inde liquet, quod scripserit Galeni historias libris XXVII. Fuit igitur iunior Galeno, qui temporibus vixit Antonini Pii. Praeter historias istas etiam Corinthiaca edidit et *περὶ τῶν Ἀλευάδων*, et alia quaedam, ut docet Suidas 37).

Exspectet aliquis, ut hoc loco subiungam de Ephippo Cumano, qui et ipse Isocratis auditor atque historicus fuit, ut Suidas in *Ἔφιππος* testatur. Sed plane corruptus mihi is locus videtur, proque *Ἔφιππος* legendum *Ἔφορος*. Error sine dubio est inde ortus, quod *Ἔφιππος* proxime antecessit. Nam quis credat, Isocrati duos fuisse discipulos, quorum uterque Cumanus foret, uterque historiam lib. XXX scripsisset a Troianis temporibus vel Heraclidarum reditu usque ad tempora Philippi, uterque etiam de rerum inventione volumen reliquisset, ut caetera mittam 38). Vide et quae de Demophilo inferius dicemus.

459. Eodem tempore vixit Theocritus, orator Chius, uti osten-
204. dit Strab. XIV. p. 645, ubi inter illustres Chios reponit duos istos,
a. Theopompum historicum et Theocritum sophistam, atque addit, *οὗτοι δὲ ἀντεπολιτεύσαντο ἀλλήλοις*. Idem tradit Suidas, et auctor est, discipulum fuisse Metrodori eius qui Isocratem audierat. Haec Theopompi et Ephori aequalem fuisse ostendunt. At Theopompus claruit 39) circa Olymp. XCIV, ut est apud Anon. *ἐν*
460. *Ὀλυμπ. ἀναγραφῇ*. Scripsit Theocritus Suida teste epistolas admirabiles ac praeterea historiam Libycam. Puto eundem esse Theocritum, quem *antiquitatum historiographum* vocat Fulgent. myth. I. 26.

Tum quoque claruit Dinon, qui graece nunc est *Δίνων* nunc *Δείνων*. De tempore quod dixi vel inde constat, quod pater fuerit Clitarchi, qui Alexandri M. tempore et post eum vixit, ut postea dicemus. Plin. h. n. X. 49. *nec Sirenes impetraverint fidem, licet affirmet Dino, Clitarchi celebrati auctoris pater, in India esse, mulcerique earum cantu, quos gravatos somno lacerent.* Meminit huius scriptoris et Plut. Alex. c. 36 40) et Ael. hist. anim. XVII. 10. et var. hist. VII. 1. Eius *πέμπτην τῶν ἱστοριῶν* adducit Laert. I. pr. 8. Erant autem libri isti de rebus Persicis. Athen. II. p. 67. A. *Δείνων ἐν τῇ Περσικῇ πραγματείᾳ* 41). Cornel. Nep.

37) Inferior adhuc fuerit, si ap. Suid. pro *Γαλήνου* cum *Kustero* *Γαλιήνου* scribendum est, quod probavit *Schneider.* add. ad Arist. pol. p. 499. et *Marx.* p. 7, quodque sine dubio verum est.

38) De nomine Ephori saepe numero in libris mss. corrupto accurate exponit *Marx.* p. 4 sqq.

39) Natus est potius. Vid. adn. 1. De Theocrito cf. Athen. VI. p. 230. F. VIII. p. 344. B. XII. p. 540. A, Plut. Mor. p. 11. B. 631. F. 633. C, Diog. Laert. IV. 1, 11, Macrob. Sat. VII. 3, Euseb. pr. ev. XV. p. 793.

40) Adde Plut. Artax. c. 1. 6. 9. 10. 13. 19. 22, quos locos indicat *C. Sintenis* ad Plut. Them. c. 27. p. 170.

41) Adde Ath. IV. p. 146. C. XI. p. 503. F. XIII. p. 556. B. 560. E. 609. A. XIV. p. 633. D, Cic. d. div. I. 23, Schol. Theocr. 1, 147, Schol. Nic. ther. 613.

Con. 6. *contra ea Dinon historicus, cui nos plurimum de rebus Persicis credimus, effugisse Cononem scribit.* Diog. Laert. IX. 8, 50. citat Dionis Persica; sed Dinonis plane legendum esse liquet ex b.
iis quae monuimus[42], uti et apud Plut. Them. c. 27, etsi apud Cruserium interpretem sit Dio, repugnante textu graeco, ubi est *Δείνων.* Ex Persicis Dinonis etiam sunt quae de Ocho narrat Plut. d. Is. et Osir. c. 31, ubi recte *Δείνων* dicitur. Inde quoque est quod Luc. macrob. c. 15. refert de Artaxerxe Mnemone, Cyri fratre, quem pervenisse scripsit ad annum XCIV.

CAP. VIII.

Atque ut Theopompus atque Ephorus Isocratem, ita aequalem 66. b
eius Eubulidem Milesium audivit Euphantus Olynthius. De 38.
Eubulidis vero aetate quod dixi inde planum fit, quod fuerit Euclidis Megarensis discipulus, eius quem Plato etiam post Socratis mortem audivit; item quod Demosthenem docuisse credatur eumque, cum ρ̄ pronunciare non posset, iugi exercitio emendasse[1]. Inimico erga Aristotelem animo fuit, uti condiscipulus eius Alexinus Eliensis infestus erat Zenoni; neque ad Zenonem modo, sed etiam ad Ephorum historicum libros misit[2]. Ipse vero Euphantus praeceptor fuit primi Antigoni, regis Macedoniae, cui Demetrius filius erat, nepos Antigonus Gonatas. Auctor istorum Laert. II. 10, 110, quae omnia satis ostendunt aetatem uti Eubulidis ita etiam Euphanti Olynthii. Fecit Euphantus tragoedias plurimas, quibus in certaminibus multum gloriae retulit; item librum de regno perutilem et laudatissimum, quem Antigono regi misit. Denique sui temporis historiam conscripsit. Horum quoque testis idem Diog. II. 17, 141; *ἐν τετάρτῃ ἱστοριῶν* citatur ab Athen. VI. p. 251. D.[3] Meminit eius et Porphyr. d. abstin. IV. p. 379.[4]

Iisdem temporibus vixit Simonides is qui historias condidit, quibus Dionis ac Bionis gesta consignavit, siquidem Laertio auctore IV. 1, 5. eas misit ad Speusippum, qui Platonis ex sorore natus eiusque discipulus et in schola successor erat. Scripsit et Simonides librum de Sicilia, ut auctor est Schol. Theocr. I. 65, cuius haec verba: *Σιμωνίδης δὲ ἐν τῷ περὶ Σικελίας Αἴτνην φησὶ κρίναι Ἥφαιστον καὶ Δημήτραν περὶ τῆς χώρας ἐρίσαντας.*

42) *Δίνων* h. l. dedit *Menagius*, *Δείνων* restituit *Huebnerus.* Nihilo minus Dion adhuc vocatur a *Schoell.* hist. litt. gr. ed. germ. t. I. p. 351.

1) Vid. Plut. vitt. dec. oratt. p. 845. B.

2) Vid. cap. VII. adn. 35.

3) Ex verbis Athenaei: *Εὔφαντος ἐν τετάρτῃ ἱστοριῶν Πτολεμαίου φησὶ τοῦ τρίτου βασιλεύσαντος Αἰγύπτου κτλ.* apparet Euphantum vixisse sub Ptolemaeo Euergeta, qui mortuus est Ol. CXXXIX, 4. a. Chr. 221. Sequitur ut alius fuerit auctor historiarum quam condiscipulus Aristotelis, qui natus est Ol. XCIX, 1.

4) Hoc loco Ecphantum pro Euphanto reponenti *Fabricio* ind. Pythagor. et ind. trag. bibl. gr. t. I. et II. assentitur *Ebert.* dissert. Sicul. p. 121.

67. Xenocratem Chalcedonium, qui et ipse Platonis fuit discipulus, eique in Siciliam proficiscenti itineris erat comes, *περὶ βίων* libros scripsisse ex Laert. IV. 2, 12. discimus.

Fuit tum quoque Leo Byzantinus, qui iuvenis etiamnum Platonem audivit, ut Philostr. vit. soph. I. 2. p. 485. testatur. Suidas esse ait, qui inter Aristotelis discipulos reponant. Quod
39. verum non puto, nisi forte et grandior iam, neque diu eum quoque audivit; nam iam Philippi temporibus magna in auctoritate fuit et legationes obiit, ut ex Philostrato constat[5]. Scripsit, ut idem Suidas refert, res Philippicas et Byzantinas libris VII, Teuthranticum, de Besalo, de bello sacro et de seditionibus. Addit Suidas, etiam de rebus Alexandri egisse. Scio, Philippo fuisse proavum Alexandrum, etiam memoratum Herodoto ac Xerxis aequalem. Sed cum tanto ille ante fuerit, eius res gestas a Leone seorsim scriptas esse parum fit verisimile. Omnino igitur Alexanandrum M. intellexit Suidas. Quae foeda est oscitantia. Nam paullo ante dixerat, cum fraudulente per epistolam Leonem traduxisset Philippus, quasi eo adversaretur regi, quia non quantum vellet pecuniae ei obtulisset, seditionem fuisse eapropter Byzantii coortam, Leonem vero, dum metuit ne a populo lapidibus obruatur, spontaneo vitam suspendio finiisse[6]. Praeter ea autem, quae ex Suida referebamus, etiam alia Leo hic reliquit, siquidem apud Plut. d. fluv. c. 2. legas: *Λέων ὁ Βυζάντιος ἐν τοῖς Βοιωτιακοῖς*[7]. Scripsit igitur et historiam rerum Boeoticarum. Idem c. 24. *Λέων ὁ Βυζάντιος ἐν γ' περὶ ποταμῶν.* Citat et Leonem Byzantium Athen. XII. p. 550. F.

Platonem quoque audivit Heraclides Ponticus, ut Laertius scribit III. 46. Sed V. 6, 86. idem tradit, primum Speusippum, inde Aristotelem audiisse. Priori sententiae favet quoque Cic. d. div. I. 23. *Ponticus,* inquit, *Heraclides, doctus vir, auditor et discipulus Platonis.* Sed ista facile conciliantur; nam apud Platonem et Speusippum philosophiae tirocinium fecit, Aristoteles eum perfecit. Quare potius inter Aristotelis discipulos de eo dicemus.

Etiam Pamphilus philosophus Platonis discipulus fuit, Epicuri autem praeceptor, teste eodem Laert. X. 14. atque item Suida in *Ἐπίκουρος.* Sed ecquid historicum litteris mandaverit non constat, nisi hic idem sit, de quo alibi ita Suidas: *Pamphilus Amphipolita aut Sicyonius aut Nicopolita, philosophus cognomento Φιλοπράγματος, scripsit imagines ordine litterarum, de arte grammatica, de pictura et pictoribus illustribus, de re rustica lib.* III. Ubi

5) Cf. Plut. Nic. c. 22. Mor. p. 88. 633. 804.

6) Leonem oratorem a Suida cum alio historico et philosopho, Alabandensi sive item Byzantio, confusum esse verisimile est. Vid. *Bernhardy* ad Suid. t. II. p. 530. et ipsum *Vossium* lib. III. p. 383.

7) Hoc fortasse idem opus erat atque de bello sacro inter Phocenses atque Boeotos scriptum, quod tribuit Suidas et Byzantio et Alabandensi Leoni. Praeterea citatur Leo *ἐν περίπλῳ* a Schol. Apoll. II. 297.

unicum de pictoribus illustribus opus videmus, cuius gratia inter historicos nomen possit obtinere.

CAP. IX.

Iis qui ex academia prodierunt Platoneque usi magistro, sub- 40. b.
iungimus Aristotelem et plusculos qui Aristotelem in Lyceo philosophantem audierunt.

Sub Philippo Magno filioque eius Alexandro M. floruit ma- 460.
gnus Aristoteles 1), non philosophus modo summus, sed idem 204.
de rhetorica et poetica et historia bene meritus. Inter historica b.
quae reliquit fuere *Πυθιονικῶν ἀναγραφαί*, unde memorat Plut. Sol. c. 11. Amphictiones Solone auctore arma cepisse adversus Cirrhaeos pro defensione templi Delphici. Laertio V. 1, 27. is liber dicitur *Πυθιονικῶν ἔλεγχον* vel potius *ἔλεγχος*; ubi *ἔλεγχος*
non *redargutio* est, sed *descriptio*. Etiam *Ὀλυμπιονίκαι* ab eo scri- 461.
pti fuere eodem teste Laertio §. 26, item de poetis libri tres, quorum et meminit Athen. XI. p. 595. C. et Macrob. Sat. V. 18. 2) Et puto, apud Laert. II. 5, 46., ubi citatur *Ἀριστοτέλης ἐν τῷ τρίτῳ περὶ ποιητικῆς*, legi debere *περὶ ποιητῶν*. Nam duos tantum de re poetica libros fecerat, ut idem Laert. V. 1, 24. testatur. Adhaec sub eius nomine exstat opus *περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων*, quamquam hoc alterius esse etiam Erasmo videtur Epist. ad Io. Morum d. Aristot. scriptis. Edidit praeterea *νόμιμα βαρβαρικά*, unde Apollon. hist. mir. c. 11. refert, in Caria nasci serpentes, qui peregrinos, si feriant, non admodum laedant, indigenas autem confestim occidant. Etiam Athen. XII. p. 541. A. inde ait desumptam esse historiam illam de mirabili Alcisthenis veste 3). Meminit et eius operis Stephanus in Ethnicis non uno loco. Ac fortasse etiam apud Varron. d. l. l. VI. p. 76. ed. Steph., ubi vulgo editum, *Aristotelis nomina barbarica*, *νόμιμα βαρβαρικά* legi debet; nam de barbarorum nominibus seorsum ab Aristotele actum fuisse nemo veterum prodidit. At *νομίμων βαρβαρικῶν* pars fuisse videntur *νόμιμα Τυῤῥηνικά*. Athen. I. p. 23. E. *Ἀριστοτέλης ἐν νομίμοις Τυῤῥηνῶν· Τυῤῥηνοὶ δειπνοῦσιν μετὰ τῶν γυναικῶν ἀνακείμενοι ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἱματίῳ* 4). Magna ex parte historicum quoque opus erat *περὶ πολιτειῶν*, de quo praeter Laert. V. 1, 27. Cic. d. fin. V. 4. *omnium fere civitatum non Graeciae solum, sed etiam barbariae ab Aristotele mores, instituta, disciplinas, a Theophrasto etiam leges cognovimus* 5). In eo opere egit de rep. Agrigentinorum, Himerensium, Orchomeniorum, Sicyoniorum et Tarentinorum, de qui-

1) De Aristotele qui scripserunt vid. ap. *Hoffmann.* lex. bibl. t. I. p. 386 sqq.
2) Adde Diog. III. 48. VIII. 2, 57.
3) Haec potius scripta erant *ἐν τοῖς θαυμασίοις*, ut ait Athenaeus.
4) Cf. Poll. IV. 56, Plut. d. cohib. ira p. 460. C.
5) Fragmenta collegit et illustravit *C. F. Neumann*, Heidelb. 1827. 8.

bus testis Pollux variis onomastici sui locis, uti et de illa Orchomeniorum App. prov. Vat. IV. 3. *Ἀριστοτέλης ἐν Ὀρχομενίων πολιτείᾳ δὶς τεθάφθαι φησὶ τὸν Ἡσίοδον*: addit deinde de hoc vetus epigramma. Reliquit et remp. Atheniensium, cuius rei nobis Harpocration auctor est in *ἀγορανόμοι, ἀδύνατοι, ἀντιγραφεύς, ἀποδέκται, ἀποστασίου, ἀστυνόμος, βουλεύσεως, γραμματεύς, δατεῖσθαι, δεκάζων, δήμαρχος, διαιτηταί, διαμεμετρημένη ἡμέρα, δωροξενία, εἰς ἐμφανῶν, ἑλληνοταμίαι, ἐπὶ δελφινίῳ, ἐπιμελητής, ἐπὶ παλλαδίῳ, ἐπιστάτης, εὔθυναι, ἐχῖνος, θεσμοθέται, θῆτες, ἱππάς, κατὰ δήμους, κύρβεις, κυρία, λίθος, λογισταί, μετρονόμοι, ναυκραρικά, ὅτι νόμος, πάρεδρος, παράστασις, πεντακοσιομέδιμνον, περίπολος, πολέμαρχος, πρόεδροι, πρυτανείας, πωληταί, σῖτος, σιτοφύλακες, στρατεία, στρατηγοί, ταμίαι, τετρακόσιοι, τετρυπημένη, τριττύς, φύλαρχος*, item Schol. Arist. Plut. 278.6) Adhaec Cyrenensium, ut est apud eundem Schol. in Plut. 926.7) Insuper Ithacensium teste eodem in avv. 1283, unde (nisi numeri fallunt) librum XLII. citat Suidas in *Σκυτάλη* 8). Sed et
462. Methonensium, de quo Athen. VI. p. 235. E, et Crotoniatarum, de quo Id. XII. p. 520. C. D, et Laconum, cuius operis meminit
205. Schol. Pind. Isth. VI. 18 9), et Cianorum, nec non Samothraciae, de quibus Schol. Apoll. I. 917. et 1117, item Tegeatarum, qua de re Id. IV. 263 10), item Ambraciotarum, Epirotarum, Tenediorum 11), de quibus Stephanus in Ethnicis; adhaec Eliensium, de quo idem Harpocratio in *Ἑλλανοδίκαι* 12), Opuntiorum, eidem in *Ἄμφισσα* 13), Cypriorum, eidem in *Ἄνακτες*, aliorumque 14), quos

6) Adde Plut. Thes. 25. Them. 11. Per. 4. 11. Cim. 10. Nic. 2, Schol. Arist. Pl. 586. nub. 447. ran. 1580. Ach. 233. vesp. 576. 689. av. 1354. Lys. 666, Schol. Luc. Tim. 30, Zenob. prov. VI. 29, Bekk. anecd. I. p. 436, Suid. v. *λυκόποδες*, Etym. M. v. *ἱεροποιοί*, Phot. v. *πεζάς*.

7) Poll. IX. 60. 62. Etym. M. v. *αἰθήρ*.

8) Eundem numerum habet Schol. Arist. l. l., ac patet eo librum non rerum Ithacensium, sed totius operis significari. Ceterum ex eo quaedam afferunt Etym. M. v. *Ἀρκείσιος*, Tzetz. ad Lycophr. 799.

9) Adde Plut. Lyc. 1. 5. 6. 28. Cleom. 9, Harp. v. *καὶ γὰρ τὸ* et *μόρων*, Hesych. v. *λόχος*, Moer. v. *φοινικίς*, Ammon. v. *χλαμύς*, Zenob. II. 24, Eust. ad Il. p. 741, Schol. Arist. Ach. 319.

10) Cf. Schol. Arist. nub. 397.

11) Cf. Strab. VIII. p. 380, Apost. prov. XVIII. 28.

12) Adde Etym. M. v. *Ἦλις*, Strab. VIII. p. 345.

13) Adde Hesych. v. *Ἄσπετος*, Schol. Pind. Ol. IX. 86.

14) Aristotelem historiam civitatum CCLV composuisse scribit Ammon. vit. Aristot., verum rectius haud dubie Diog. l. l. CLVIII tantum numerat. Praeter ea quae attulit *Vossius* laudantur etiam *πολ. Αἰγινητῶν* ap. Ath. VI. p. 272. D, *Ἀκαρνάνων* ap. Strab. VII. p. 321, Schol. Pind. Nem. III. 27, *Ἀργείων* ap. Poll. X. 180. coll. Plut. quaest. rom. p. 277, *Ἀρκάδων* ap. Harp. v. *μύριοι*, *Βοττιαίων* ap. Plut. Thes. 15, *Γελώων* ap. Schol. Pind. Pyth. I. 89, *Δηλίων* ap. Athen. VII. p. 296. D. Diog. VIII. 1, 13. coll. Plin. h. n. IV. 12, *Εὐβοέων* ap. Steph. v. *Ἄργουρα*, coll. Strab. X. p. 445. 447. Plut. amat. p. 761. Zenob. VI. 50. Schol. Apoll. I. 558, *Θετταλῶν* ap. Athen. XI. p. 499. D. Harp. v. *τετραρχία*, *Κερκυραίων* ap. Schol. Apoll. IV. 983. coll. Zenob. IV. 49, *Κολοφωνίων* ap. Athen. XIV. p. 618. E. coll. XII. p. 523. C, *Κυμαίων* ap. Auct. arg. Soph. Oed. tyr., coll. Etym. M. v. *αἰσυμνήτης*, Apost. V. 65, *Λοκρῶν* ap.

Casauboni industria collegit. Apud Laert. V. 1, 26. legas, composuisse etiam Pythionicas musici certaminis, quod opus distinguit ab recensione Pythionicarum, de qua ante dictum. Item ait, edidisse victorias Dionysiacorum certaminum. Idem a libris de poetis, quorum ex eo meminimus ante, distinguit *διδασκαλίας* eiusdem; quamquam et hae de poetis erant. Nam opere isto primus, ut videtur, exposuit Aristoteles poetarum omnium aetatem et quod argumentum tractassent et quo fabulas eventu docuissent. Meminere etiam Harpocr. in *διδάσκαλος*, Schol. Arist. avv. 282. 1379. et Suidas in *ὄνου σκιά*. Etiam Aristoteles inter eos, qui *περὶ εὑρημάτων* scripsere, refertur a Clem. Alex. strom. I. p. 133.

Discipulos Aristotelis ordiemur a **Callisthene**[15]), qui Ari- 40.
stotelis non disciplus modo, sed etiam, quod Laert. V. 1, 4. scri- 67.*b*.
psit, consobrinus erat, eoque auctore regem in orientem sequutus fuit. Condidit historiam de rebus gestis Alexandri, ex qua aliqua adducit Strab. XVII. p. 814. Nec desunt qui hanc eius historiam tradunt mstam superesse in bibliotheca Strozae et Cardinalis Tit. S. Angeli et regis Galliarum. Sed opus id esse *ψευδώνυμον* didici ex Casauboni ad Scaligerum epist. 29. 93. et 95, ubi ait, impostorem illum decenter mimum agere, esseque eum Callisthenem, quem non semel laudat Pseudogorionides, immo et *μεταφράσας* transcripsit, sive graece eum legerit, quod non putat, sive potius latine vel gallice. Etiam Salmas. exercitt. in Solin. p. 908. auctorem dicit incertum. Quos eo lubentius laudo, quia mihi videre id
opus necdum contigit[16]). Quod vero ad Callisthenem, tanto is 41.
fastu atque oris adeo liberi erat, ut Alexandri facta suis esse scri-

Clem. Alex. str. I. p. 152. coll. Athen. VI. p. 264. C, *Μασσαλιωτῶν* ap. Athen. XIII. p. 576. A. (coll. XII. p. 523. C.) Harp. v. *Μασσαλία*, coll. Strab. IV. p. 182, *Μηλιέων* ap. Suid. v. *τῶν φιλτάτων*, coll. Phot. v. *τὸ Μηλιακὸν*, *Ναξίων* ap. Athen. VIII. p. 348. coll. Plut. d. virt. mul. p. 254, *Πελληνέων* ap. Harp. v. *μαστῆρες*, *Σαμίων* ap. Apost. XVII. 25. Zenob. V. 11. Schol. Arist. av. 471. coll. Plut. Per. 26, *Συρακουσίων* ap. Athen. X. p. 435. C. Phot. v. *καλλικύριοι*, coll. Poll. VI. 16, *Τροιζηνίων* ap. Athen. I. p. 31. C, *Φωκέων* ap. Clem. Al. str. I. p. 144. Alia traduntur libris non nominatis, uti ex *πολ. Δρυόπων* ap. Strab. VIII. p. 373, *Δωδωναίων* ap. Suid. v. *Δωδωναῖον*, *Ἐπιδαυρίων* ap. Strab. VIII. p. 374, *Θηβαίων* ap. Plut. Pelop. 18. Zenob. VI. 17, *Καλαυρίων* ap. Plut. quaest. gr. p. 295, *Κυδνίων* ap. Zenob. IV. 83, *Κυθηραίων* ap. Steph. v. *Κύθηρα*, *Μιλησίων* ap. Athen. XII. p. 523. E, *Ῥωμαίων* ap. Plut. Camill. 22. et quaest. rom. p. 265. Incertae sedis fragm. vid. ap. *Neumann.* p. 155 sqq.

15) Vid. *F. Sevin* rech. sur la vie et les ouvr. de Call. in Mém. de l'acad. d. inscr. t. VIII. p. 126 sqq. in ling. germ. transl. ab *Hissmann.* in Magaz. f. d. Philos. tom. I. p. 274 sqq., *Ste Croix* exam. crit. d. histor. d. Alex. ed. 2. Paris. 1810. p. 34 sqq.

16) Ex hoc libro fragmenta ediderunt *Casaubon.* ad Polyb. not. p. 33. Epist. p. 402, *Salmas.* in Solin. t. II. p. 647, *Barth.* advers. II. 10, *Lambec.* bibl. Vindob. l. II, *Fabric.* bibl. gr. t. X. p. 319, quos locos debeo *Ste Croix*, qui et ipse l. l. p. 163 sq. hoc modo de illo libro iudicat: *c'est un long et ennuyeux roman, plein d' invraisemblance et d' absurdités; toutes les actions d' Alexandre y sont défigurées au point d' être méconnoissables*, etc. Opus hoc medio demum aevo, saeculo fere X. p. Chr. n., prodiisse consentaneum est. Ceterum quantopere huius aetatis scriptores in Alexandri historiam grassati sint nuper demonstravit *F. Jacobs* Beitr. z. ält. Litt. t. I. p. 371 sqq.

ptis inferiora praedicaret, neque se ad Alexandrum venisse, ut ex eo gloriam compararet, sed ut Alexandrum inter mortales gloriosum redderet atque illustrem. Idem cum Alexandro divinos deferre honores suaderet Anaxarchus, magnopere ei se opposuit[17]), ac per ista magnum in odium apud regem venit. Itaque et cum Hermolaus, puer ex regia cohorte, qui Callisthene usus erat familiariter, de interimendo rege cum Sostrato et aliis eiusdem cohortis pueris conspirasset, rex lubens calumniatoribus illis aurem commodavit, qui Callisthene incitante conspirationem eam esse factam dicebant. Sed quo supplicio propterea affectus sit, ne inter illos quidem satis convenit, qui temporibus istis vixerunt. Vide fusius de his Curt. VIII. 5 sqq., Arrian. IV. 10 sqq., Plutarch. Alex. c. 52 sqq. et Iustin. Philipp. hist. XII. 7. Sed redeamus ad ea quae Callisthenes scripsit. Inter ista etiam sunt *Ἑλληνικά* sive historia de rebus gestis Graecorum ante tempora sua, quam Plutarchus testem advocat Cim. c. 12. 13. et Ages. c. 34, Athen. X. p. 452. A. et Steph. in *Τεγύρα*[18]). Complectebatur ea annos triginta, atque orsus est ab eo anno Olymp. XCIII, quo facta est pax Antalcidae; desiit vero in eo anno, quo templum Delphicum a Philomelo Phocensi captum et expilatum fuit. Auctor Diod. Sic. XIV. 117, item XVI. 14. et Anonymus in *Ὀλυμπιάδων ἀναγρ.* ad Olymp. XCVIII, 2. et Olymp. CV, 4. M. Tullius Epp. ad div. V. 12. eam vocat historiam perpetuam, atque seorsim etiam scripsisse ait bellum Troicum. Ex belli Troici historia refert Plut. Cam. c. 19, vigesimo quarto die mensis Thargelionis captam fuisse Troiam; quod etiam ab Ephoro, Damaste et Phylarcho proditum esse ait. Multa quoque alia scripsisse videtur. Nam Plutarchus in parall. minor. c. 8. citat *Μακεδονικά*, c. 31.[19]) *Θρακικά*, c. 5. *μεταμορφώσεις*[20]), item *περὶ ἱεροῦ πολέμου* Athen. XIII. p. 560. C, *ἀποφθέγματα* Poll. IX. 6, *κυνηγετικά* Plut. d. fluv. c. 4, *περίπλουν* Schol. Apoll. I. 1037[21]), *Περσικά* Apostol. prov. *Σαρδαναπάλου βίος* XVII. 26. Sed cum non unus fuerit Callisthenes (nam et Callisthenis Sybaritae, qui *Γαλατικά* scripserit, meminit Plutarch. d. fluv. c. 6.), difficile omnino dictu est de singulis, quae huius sint Callisthenis, quae alterius. Et haec de librorum titulis. Meminit eius quoque Polyb. IV. 33, item VI, 45. ubi de rep. Cretensium quae scripserit refert; ad-
42. haec in exc. d. virt. et vit. lib. XII, item Strab. VIII. p. 362, XI. p. 517. et 531, XVII. p. 790[22]), et Aelian. h. an. XVI. 30,

17) Arrian. exp. Alex. IV. 10.
18) Librum secundum laudat Harpocr. v. *Σφοδρίας*.
19) Ex libro 3. fragmentum habet Stob. flor. VII. 65.
20) Adde Apostol. prov. I. 79, Stob. floril. VII. 69. Num eiusdem sint Callisthenis, quae de Minerva tradit Schol. Lycophr. 519, ignoro.
21) Adde Schol. Apoll. II. 672. Cf. I. 211. II. 936.
22) Adde Strab. XII. p. 542. XIII. p. 588. 594. 611. 627. XIV. p. 635. 667. 680, Plut. Alex. c. 27. 33. Pel. c. 17. Arist. c. 27, Schol. Hom. Il. 13, 30. Cf. Plin. h. n. XXXVI. 5. et ind. lib. XII. et XIII.

ubi Olynthius vocatur ac prodidisse dicitur, capras in Lycia tonderi, adhaec Proclus in Platon. Tim. I. p. 30. ed. Bas., ubi ex eo et Phanodemo memorat, Athenienses esse Scytharum progenitores, praeterea Harpocr. in *ἀναγκαῖον*, *βόθυνος*, et alii. Tacticae artis imperitum fuisse colligit Polybius ex iis, quae de pugna Alexandri in Cilicia cum Dario scripserat, ubi multa absurda et quae 68.
fieri non possent effutiit. Vid. Polyb. XII. 17 sqq. Ad dictionem quod attinet, Cic. d. or. II. 14. ait, *scripsisse historiam rhetorico pene more.* Suidae dicitur *εὐφυὴς πρὸς τὸ αὐτοσχεδιάζειν καὶ ῥύμῃ πολλῇ φέρεσθαι* 23).

Callistheni quem potius iungemus quam sodalem eius Theophrastum Eresium, qui caedem Callisthenis sui ita graviter molesteque tulit, ut eapropter fecerit librum *περὶ πένθους*, quem et *Καλλισθένην* inscripsit, ut Laert. V. 2, 44. indicat, et Cicero quoque testatur Tuscul. III. 10. his verbis: *Theophrastus interitum deplorans Callisthenis, sodalis sui, rebus Alexandri prosperis angitur: itaque dicit, Callisthenem incidisse in hominem summa potentia summaque fortuna, sed ignarum quem ad modum rebus secundis uti conveniret.* Ac meminit quoque Tuscul. V. 9. *vexatur idem Theophrastus et libris et scholis omnium philosophorum, quod in Callisthene suo laudaret illam sententiam, vitam regit fortuna, non sapientia.* Citat quoque hunc librum Alex. Aphrodis. comm. in Arist. d. an. II. Caeterum Theophrasti huius, quem Theophyl. Simoc. probl. phys. extr. merito vocat *τὴν τῆς γνώσεως θάλατταν*, maius multo est nomen inter philosophos quam historicos. Sed tamen et *ἱστορικὰ ὑπομνήματα* scripsisse auctor est Schol. Apoll. IV. 834. Atque historicum quoque opus fuit *Τυρσηνῶν*, quod citat Schol. Pind. Pyth. II. 3. Immo plane censeo, huius esse Theophrasti *πολιτικὰ περὶ καιρῶν*, cuius secundum librum advocat Suidas in *Κυψελιδῶν*. *Πρὸς καιροὺς* appellat Parthen. erot. c. 9. et 18. 24) Erat quoque historicum opus *περὶ νόμων*, ut liquet ex Harpocrat. in *Ἄρδηττος* et *ἀποβάτης*, ubi laudatur *ἐν τῷ εἰκοστῷ τῶν νόμων* 25). De stilo eius satius est tacere quam pauca dicere; nam et elegantia eius satis ex tam multis perspicitur quae ad nos pervenerunt, et

23) Cf. Cic. Epp. ad Qu. fr. II. 13. Longin. d. subl. 3, 2.

24) Eundem librum sub titulo *πολιτικὰ τὰ πρὸς καιρούς* affert Harpocr. v *ἐπίσκοπος*, simpliciter *πολιτικὰ* v. *Ἀσπασία*. Diog. V. 2, 45. laudat *πολιτικῶν ϛ'*, et *πολιτικὸν πρὸς τοὺς καιρούς δ'*.

25) Opus erat librorum XXIV. sec. Diog. V. 2, 44. Meminit eiusdem Harpocration etiam v. *ἐάν τις*, *ἐν φρεατοῖ*, *ἐφορία*, *θεσμοθέται*, *ἰσοτελής*, *κατὰ τὴν ἀγ.*, *καταχειροτονία*, *ὅτι οἱ ἀλ.*, *οὐσίας*, *παρασχήνια*, *σκαφηφόροι*, *ὑποφόνια*, *φαρμακῶντα*. Cf. Schol. Plat. legg. p. 530. ed. ster. Ceterum ex libris Theophrasti a Diog. V. 2, 42 sqq. indicatis ad historiam quodam modo pertinuerint *περὶ βίων* libri tres, *νομοθετῶν* libri tres, *πολιτικῶν ἐθῶν* libri quattuor, *περὶ τῆς ἀρίστης πολιτείας*, *περὶ ἱστορίας*, et quos recenset Ebert. diss. Sicul. p. 72 sqq. libri *περὶ τυραννίδος*, *περὶ βασιλείας α'*, *πρὸς Κάσανδρον περὶ βασιλείας α'*, *περὶ βασιλείας β'*, *περὶ βασιλείας Κυπρίων* (Suid. v. *τιάρα*). Cf. *Jo. Meursii* Theophrastus s. de illius libris qui iniuria temporis interciderunt, LB. 1640. 12. repet. in Eiusd. Opp. t. IV. et in Gronov. thes. antiq. t. X.

nemo adeo insanit, ut non magnifice de eo sentiat, quem summus sapiendi et dicendi magister, Aristoteles, ob divinam φράσιν vocavit Θεόφραστον, cum prius Tyrtamus diceretur. Auctores Strab. XIII. p. 618, Laert. V. 2, 38, Tzetz. Chil. IX. 296. et Suidas in Θεόφραστος. Sed hic primum Tyrtamum, hinc Εὔφραστον, denique Θεόφραστον dicit vocatum. Quem vero ob praestantiam
43. primo inter discipulos loco collocamus, hunc post omnes fuisse superstitem satis est verisimile; nam centum et septem annos vixit, ut Hieronymus scribit epistola ad Nepotianum. Verba eius sunt: *unde et sapiens vir Theophrastus* (ita recte emendat Casaubonus not. ad Theophr. char. pr., ubi vulgo *Themistocles*), *cum expletis centum et septem annis se mori cerneret, dixisse fertur, se dolere, quod tum egrederetur e vita, quando sapere coepisset.* Et sane ipse Theophrastus praefatione elegantissimi libelli, quem ἠθικοὺς χαρακτῆρας inscripsit, ait, eum se scribere annos natum XCIX, postquam cum multis et omnis generis naturaeque hominibus esset versatus. Tamen Diog. Laert. V. 2, 40. quae verba Hieronymus dixisse dicit, annos natum centum et septem, haec vult protulisse, cum esset annorum LXXXIV, unde Casaubonus in praefat. Theophrasti legendum suspicabatur οϑ', hoc est, LXXIX, non ϟϑ', hoc est XCIX. Et profecto si ad tantam aetatem pervenit Theophrastus atque Hieronymus ait, mirum, non eius meminisse duos illos, Censorinum c. 15, ubi plerosque longaevos recenset, atque imprimis Lucianum, qui ex professo περὶ μακροβίων tractat.

Etiam Aristotelis auditor fuit Aristoxenus Tarentinus [26]), qui tantae superstite etiamnum magistro auctoritatis apud condiscipulos erat, ut iccirco plane sibi persuaderet, defuncto Aristotele non alteri potius destinatum iri loci et magisterii successionem. Sed Aristoteles cum corpore aegro et tenui vitae spe foret, a discipulis consultus successorem delegit Theophrastum, quod ita indigne tulit Aristoxenus, ut parum memor quid praeceptori deberet foedis defunctum convitiis assidue proscinderet. Auctor Gell. N. A. IV. 11. [27]) Caeteroquin, ut ibidem dicitur, fuit *vir*
b. *litterarum veterum diligentissimus.* Aristoxeni huius περὶ ἁρμονικῶν στοιχείων tres libros primus in lucem protraxit vir is, cui multum adeo tot graeci scriptores debent, Ioannes Meursius [28]).

26) Vid. *Gu. L. Mahne* diatr. d. Aristox. philos. peripat. Amst. 1793. 8, *Jo. Luzac* lectt. Att. LB. 1809. 4. §. 25 sqq.

27) Hoc frustra apud Gellium quaesiveris; tradit potius Suidas v. Ἀριστόξενος. Sed cf. Euseb. pr. ev. XV. 2.

28) Cum Nicomacho et Alypio Aristoxenum e cod. bibl. LB. primum edidit *Jo. Meursius*, LB. 1616. 4, post collatis tribus codd. Anglic. *M. Meibomius* in ant. mus. auctt. septem, Amstel. 1652. 4. Adde similis argumenti libros, ῥυθμικὰ στοιχεῖα, quorum fragmenta edidit *Jac. Morellius* in ed. Aristid. or. adv. Lept. Venet. 1785. 8, περὶ αὐλῶν καὶ ὀργάνων ap. Athen. XIV. p. 634. D. coll. IV. p. 174. C. E. p. 182. F. p. 184. D, περὶ αὐλητῶν ap. Athen. XIV. p. 634. D, περὶ αὐλῶν τρήσεως α' ap. Ath. XIV. p. 634. F, περὶ μουσικῆς δ' ap. Athen. XIV. p. 619. D. p. 620. E. p. 621. E. et Plut. d. mus. c. 15, περὶ τῆς μουσικῆς ἀκροάσεως ap. Schol. Plat. ined. (Vid. Morell. l. l. praef.)

Praeter tres hosce libros quam varia Aristoxenus edolarit, vel conspicuum est ex titulis quos in notis ad hunc scriptorem eiusdem viri industria collegit. Et sane Suidas auctor est, praeter musica etiam historica et philosophica scripsisse, atque adeo in omni disciplinarum genere edidisse aliqua, ac librorum numerum fuisse CCCCLIII. Nihil vero celebratius opere de vitis illustrium virorum 29); nisi potius intelligit variam eius historiam, quam signat Laert. I. 9, 107, cum citat Ἀριστόξενον ἐν τοῖς σποράδην. Aristoxeni Musici meminit e Latinis quoque Mar. Victorin. lib. 1. art. gramm., eoque antiquior Valer. Max. VIII. 13, ubi ex eo nar- 44.
rat memorabilem et felicem senectutem Xenophili Chalcidensis Pythagorici. Atque eiusce rei etiam Aristoxenum hunc auctorem laudat Lucian. macrob. c. 18. Meminit et eiusdem Aristoxeni Plut. Arist. c. 27, nec alium signat Lyc. c. 31, ubi sine Musici cognomento ἁπλῶς Aristoxenum vocat, ut et Laertius facit I. 1, 42. 11, 118. atque alibi. Saepius etiam memoratur Malcho sive Porphyrio libro de Pythagorae vita, ubi inter alia commemorat §. 60, ut Aristoxenus ipse Dionysium iuniorem, qui Siciliae tyrannus fuerat, audierit narrantem ea quae de vadimonio Damonis pro Phintia praestito tam multi veterum prodiderunt. Vide et Aristoxeni ea de re verba apud Iamblich. vit. Pyth. §. 127. 234. cf. Cic. d. off. III. 10. Tusc. V. 22, Valer. Max. IV. 7, Lactant. V. 17. alii. Quod si nesciremus, Aristoxenum fuisse Aristotelis discipulum atque, ut Stephanus vocat in Τάρας, Ἀριστοτέλους γνώριμον, hinc aetatem Aristoxeni satis nosceremus. Nam Dionysius iste Syracusis Corinthum in exilium abiit septennio antequam Alexander M. coepit imperare. Praeterea eius B. Hieronymus meminit in praefatione libri de scriptoribus ecclesiast. *Fecerunt*, inquit, *hoc idem apud Graecos Hermippus peripateticus, Antigonus Carystius, Satyrus, doctus vir et longe omnium doctissimus, Aristoxenus Musicus.* Ex eo variae vitae a graecis scriptoribus laudantur, uti Archytae 30), Socratis 31), Platonis 32), Telestae 33), Xenophili 34) et praecipue Pythagorae, cuius vitae etiam mentio fit apud Malchum sive Porphyrium in vita Pythagorae 35). E Latinis quoque celebrat eum

29) Inscriptum erat βίοι ἀνδρῶν sec. Plut. non posse suav. viv. sec. Epic. c. 10. Quem librum patet diversum esse ab eo qui τὰ σποράδην inscriptus erat.

30) Vid. Athen. XII. p. 545.

31) Vid. Plut. d. mal. Herod. p. 856. C, Diog. II. 5, 19. 20, Cyrill. c. Iul. VI. p. 185. 186. 207, Theodoret. cur. adfect. 1. p. 8. 4. p. 56. 12. p. 174. Sylb., Synes. enc. calvit. p. 81. Pet., Suid. v. Σωκράτης, quos locos indicat *Luzac.* l. l. §. 27. p. 246 sqq., eisque demonstrare studet, Aristoxenum auctorem esse omnium calumniarum, quae de Socrate ad posteros, referente praesertim Porphyrio, sint propagatae.

32) Vid. Diog. III. 8. et 37. V. 1, 35, Euseb. pr. ev. XV. 2.

33) Vid. Apollon. Dysc. hist. mir. c. 40.

34) Videtur hoc collegisse *Vossius* ex Diog. VIII. 1, 46. coll. ib. 15 sq. Verum potest huius mentio facta esse in vita Pythagorae, praesertim cum Diog. I. 11, 118. libri de Pythagora titulum fuisse tradat περὶ Πυθαγόρου καὶ τῶν γνωρίμων αὐτοῦ.

35) Vid. Diog. VIII. 1, 1. 8. 14. 20 sq., Clem. Alex. str. I. p. 129, Athen.

Gellius loco ante citato. Etiam *ὑπομνήματα ἱστορικά* citat Laert. IX. 7, 40, quae *ἱστορίας* vocat Suidas. Sed fortasse idem hoc opus est isti quod de vitis erat illustrium virorum 36). Apud Cyrill. c. Iul. I. init. legas, Aristoxenum Musicum una cum Hipponacte et Simonide vixisse Olymp. XXIX. Sed qui Aristotelis discipulus fuit, minimum LXXX Olympiadibus post floruit. Decepit Cyrillum, quod putaret, Eusebium de Aristoxeni aetate idem prodidisse in Chronicis ad annum MCCCLIV. Sed falsus in eo fuit; nam Eusebius Musici cognomen non addit, eoque intelligere possum Aristoxenum Selinuntium, poetam, Epicharmo ipsi memoratum, ut Hephaestio ait in Enchirid. p. 91. 95. et Schol. Arist. Plut. 487.

Heraclides Ponticus 37) quoque, cum primum Speusippum et Pythagoricos audisset, postea Aristotelem accessit, ut Sotion *ἐν διαδοχαῖς* scripsit et ex eo Laertius, qui Heraclidis huius
45. vitam consignavit, V. 6, 86, ubi et testatur, prope in omni disciplinarum genere aliqua reliquisse, eaque *κάλλιστά τε καὶ ἄριστα.* Inter alia scripsisse dicit *ἱστορικὰ περὶ Πυθαγορείων* 38) *καὶ περὶ εὑρημάτων* §. 88. Ac plane censeo, huc etiam pertinere libros *περὶ βίων*, etsi eorum meminerit Laertius inter *φυσικά* §. 87. Sane opinionem nostram non leviter firmat, quod Eutocius in Archimedem d. circ. dimens. p. 49. ed. Bas. citat *Ἡρακλείδην ἐν τῷ Ἀρχιμήδους βίῳ* 39), quod absque dubio historicum opus fuit.

II. p. 46. F, Gell. N. A. IV. 11, Iambl. vit. Pyth. §. 248, Porphyr. §. 9. et 22. Cf. *Mahne* l. l. p. 27 sqq. Iungenda huic libro sunt eiusdem auctoris *Πυθαγορικὰ ἀποφθέγματα*, de quibus exponit idem p. 94 sqq.

36) Vid. Plut. Alex. c. 4. Ad Suidam quod attinet, subscribendum videtur iudicio *Mahnii* p. 122, eum non tam cogitasse de singulari quodam libro, quam de omnibus historici argumenti scriptis. Atque horum quidem quaedam *Vossius* silentio transiit, velut *τὰ κατὰ βραχὺ ὑπομνήματα* ap. Athen. XIV. p. 619. E, *σύμμικτα ὑπομνήματα* ap. Phot. bibl. cod. CLXI. Reliqua eius opera, quorum passim mentio fit, haec a *Mahnio* indicantur: *σύμμικτα συμποτικά* ap. Ath. XIV. p. 632. A, *συγκρίσεις* ibid. XIV. p. 631. D, *περὶ τραγῳδοποιῶν* ap. Ammon. v. *ῥύεσθαι*, *νόμοι πολιτικοί*, quorum librum 8. affert Athen. XIV. p. 648. D, *νόμοι παιδευτικοί* ap. Ammon. v. *αἰδώς*, ex libro 10. quaedam habet Diog. VIII. 1, 15, *Πραξιδαμαντία*, in quo libro, ut videtur, de musica expositum erat (vid. *Mahne* p. 128), ap. Harp. v. *Μουσαῖος*, *Ἐπιμήθεια*, quanquam incerta est inscriptio, ap. Fulgent. myth. p. 81, *περὶ τραγικῆς ὀρχήσεως* ap. Etym. M. v. *σικίννες*, Harp. v. *κορδακισμός*, *περὶ ἀριθμητικῆς* ap. Stob. Ecl. phys. I. p. 16.

37) Vid. *G. D. Koeler* Heracl. Pont. fragm. d. reb. publ. Hal. 1804. 8. prolegg., *J. J. G. Roulez* comm. d. vit. et script. Her. Pont. Lovan. 1828. 4, *E. Deswert* diss. de Heracl. Pont. Lovan. 1830. 8.

38) Vid. Diog. Laert. VIII. 1, 4, Clem. Alex. strom. II. p. 179, Porphyr. d. abstin. I. 26, Suid. v. *Ἐμπεδότιμος*. Cf. *Deswert* l. l. p. 143 sqq.

39) Non a Pontico hanc vitam scriptam esse posse eius ipsius atque Archimedis aetate efficitur; itaque Heraclidae Lembo eam tribuit *Deswert* p. 156. Verum ex libro *περὶ βίων* excerpta videntur quae habet Plut. Solon. c. 1. 32, Pericl. c. 27. 35. Praeterea laudatur Heraclidae *Ζωροάστηρ* ap. Plut. adv. Colot. c. 14. atque *Ἄβαρις* ap. eund. d. aud. poet. c. 1, quem librum Pontici fuisse ait grammaticus apud Bekk. Anecd. p. 145. 178. Haec utrum ad vitas pertinuerint an singulares libri fuerint non potest definiri.

Ex tam multis vero quae fecit[40]) nihil eius hodie exstat praeter illa *περὶ πολιτείας*[41]). De dictione eius ita censet Laert. §. 89. *ἐν ἅπασι ποικίλος τε καὶ διηρημένος τὴν λέξιν ἐστὶ καὶ ψυχαγωγεῖν ἱκανῶς δυνάμενος.* Passim huius scriptoris meminere Graeci; e Latinis item Cic. ad Qu. fr. III. 5, Tertull. d. an. c. 10. Nec alium signat Plin. h. n. VII. 52, ubi de iis agit qui elati re- 69.
vixerunt. *Huc*, inquit, *pertinet nobile illud apud Graecos volumen Heraclidis, septem diebus feminae exanimis ad vitam revocatae.* Liber ille Heraclidis Pontici *περὶ ἄπνου* inscribebatur, ut cognoscimus ex Galen. d. loc. aff. VI. 5. et Laert. pr. 12.[42]) Fuit et alter Heraclides Ponticus, qui Caii, Claudii et Neronis temporibus vixit. De eo Suidam vide in *Ἀντέρως* et *Ἡρακλείδης*, ubi multa dicitur scripsisse versu heroico, item libros versu Sapphico, quos *Λέσχας* sive *Nugas* vocavit[43]). Ab utroque diversus videtur Heraclides ille, cuius meminit Stephanus in *Ὀδησσός*, quo loco Heraclides *ἱστοριογράφος* vocatur et Odessi natus dicitur. Nam etsi et primus ille historiam tractavit, tamen cum prae illis, quae ad philosophiam pertinerent, pauca in hoc genere scripserit, plane fit verisimile, ita vocari, ut non a philosopho minus quam poeta distinguatur. Ponticum vero etiam historiographum hunc esse satis liquet, quando, ut ibidem a Stephano dicitur, *Ὀδησσός* est Ponti civitas. Heraclidi Pontico Laertio teste I. 9, 107. filius Euthyphron fuit. Ex quo refert idem ibid., cum oraculum dixit, Anacharside sapientiorem esse Eteum, per *Eteum* intellexisse Creten-

40) Non omnia eius scripta recenset Diogenes; huc pertinent libri *περὶ νήσων* ap. Steph. v. *Ὠλίαρος*, Harp. v. *Στρύμη* (vid. infr. c. 15. p. 94.), coll. Plin. h. n. IV. 23, Suid. v. *Νάξης*, — *κτίσεις* ap. Clem. Alex. protr. c. 2. p. 11. coll. Strab. XIII. p. 604. Suid. et Phot. v. *λύσιοι τελεταί*. Denique ap. Apollon. Dysc. hist. mir. c. 19. laudatur *Ἡρακλείδης ὁ Κρητικὸς ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων*, ubi *Olearius* ad Philostr. p. 612. *ὁ Κρητικὸς* mutavit in *ὁ κριτικὸς*, multis assentientibus et recte quidem, ut demonstrat *Welcker* in Mus. Rhen. V. 1. p. 117 sq., quanquam secus videtur *Deswerto*, qui potius p. 168. *ὁ Ποντικὸς* scribi vult idque ipsum ad opus de civitatibus refert. Cf. adnot. sequ. Adde historica fragmenta ap. Cic. d. div. I. 23. 57, Strab. II. p. 98. 100. VIII. p. 384, Plut. Alex. c. 26. d. glor. Ath. p. 347, Etym. v. *Κιμμερίους*, Antig. hist. mir. c. 167, Laur. Lyd. d. mens. c. 29, Tertull. d. anim. c. 46, Solin. polyh. c. 1. et Serv. ad Virg. Aen. I. 273. Vid. *Deswert* p. 180 sqq.

41) Hunc librum non ea forma, quali nunc habemus, ex ipsius Heraclidae manu prodiisse certum est, immo ne id quidem liquet, num huius tituli librum, quem nemo veterum commemorat, unquam scripserit. Itaque aut in eorum sententiam concedendum, qui haec ex pluribus eisque diversi argumenti Heraclidae libris ipsis ab homine inferioris aevi excerpta atque inscriptione *περὶ πολιτειῶν* insignita esse arbitrantur, ita ut in eis etiam fragmenta librorum modo indicatorum haberi consentaneum sit (vid. *Köhler* p. XXXI sqq., *Roulez* p. 27, *Deswert* p. 160 sq.), aut cum *Welckero* p. 121 sqq. pro eclogis habenda aevo infimo factis, et quidem postquam ipsi Heraclidae libri deperditi erant, ex variis undecunque scriptoribus congestis. Primum edidit cum Aeliano aliisque *Camillus Peruscus* Rom. 1545. 4, novissime *Ad. Coraes* cum Aeliano Paris. 1805. 8.

42) Vid. *Deswert*. p. 88 sqq., qui et reliqua Heraclidae scripta philosophica, physica, grammatica accurate recenset.

43) Vid. *Deswert*. p. 28 sqq.

sem; nam in Creta esse oppidum, unde fuerit Myson. Secundi vel tertii Heraclidae Pontici fuerit liber, qui nunc inscribitur *ἀλληγορίαι Ὁμηρικαί.* Scio, Laert. V. 6, 88. primum huius nominis, qui Aristotelis discipulus fuit, auctorem facere *λύσεων Ὁμηρικῶν*, quomodo olim is liber inscribebatur: scio etiam, doctissimum Gesnerum, qui eum vertit, in frontispicio libri velle, hunc auctorem esse, qui Aristotelis vixerit aetate; sed valde utrumque falli
46. argumento est, quod eo in libello mentio fiat multorum, qui multo post Heraclidem eum vixerunt, ut Arati, Callimachi, Eratosthenis, Apollodori, Cratetis, eius discipuli Herodici et aliorum[44]).

Dicaearchus[45]) Messenius quoque Aristotele magistro gloriari potuit. Athen. XI. p. 460. F. *Δικαίαρχος ὁ Μεσσήνιος, ὁ Ἀριστοτέλους μαθητής, ἐν τῷ περὶ Ἀλκαίου.* Schol. Arist. pac. 1243. *Δικαίαρχος δὲ ὁ Μεσσήνιος, Ἀριστοτέλους μαθητής, ἐν τῷ περὶ Ἀλκαίου καὶ τὴν λάταγα αὐτὴν εἶναι Σικελικὸν ὄνομα.* Sed de patria scrupulum iniicere possint haec verba Athen. XV. p. 666. B. *Δικαίαρχος ὁ Μιλήσιος, Ἀριστοτέλους μαθητής, ἐν τῷ περὶ Ἀλκαίου.* Sed legendum *Μεσσήνιος*, ut Casaubonus et ante eum Gesnerus in biblioth. observavit. Nam et Aristophanis scholiastes Messenium vocat, item Suidas, *Δικαίαρχος*, inquit, *Φειδίου, Σικελιώτης, ἐκ πόλεως Μεσσήνης, Ἀριστοτέλους ἀκουστής, φιλόσοφος καὶ ῥήτωρ καὶ γεωμέτρης.* Et alibi Aristoxenum Musicum aequalem facit Dicaearchi Messenii. Ex eodem cognoscimus, scripsisse dimensiones montium Peloponnesi, item remp. Spartiatarum, quod opus quanti Lacedaemone fieri soleat inde videmus, quod lege cautum fuerit, ut in ephororum praetorio audientibus puberibus quotannis recitaretur, atque is mos diutissime fuerit observatus, Suida teste. Ex eodem discimus, scripsisse libros tres de populis et civitatibus Graeciae, in quibus egit de singulorum populorum et civitatium moribus vitaeque institutis, quae caussa est cur eos inscripserit *περὶ τοῦ τῆς Ἑλλάδος βίου.* Eam Graeciae descriptionem citat etiam B. Hieronym. adv. Iovin. II. 13. Verba eius sunt: ***Dicaearchus in libris antiquitatum et descriptione Graeciae refert, sub Saturno, id est in aureo saeculo, cum omnia humus funderet, nullum comedisse carnes, sed universos vixisse frugibus et pomis, quae sponte terra gignebat.*** Libris plurimis hoc opus constitisse indicat, quod librum tertium memorat Athen. XIII. p. 557. B. Atque hanc sententiam adstruunt etiam Suidas et Stephanus *περὶ πόλεων.* Hodie vel epitomen vel egregium eius operis habemus fragmentum, unde etiam cognoscimus, dicatum fuisse Theophrasto, qui absque dubio magnus magni illius philo-

44) Vid. ***Deswert.*** p. 113 sq. ***Gesneri*** editio prodiit Basil. 1544. 8; novissime edidit ***Nic. Schow*** Gotting. 1782. 8.

45) Vid. ***H. Dodwell*** diss. d. Dic. eiusque fragmentis, in Hudsoni geogr. minor. (Oxon. 1733) t. II, ***Clinton.*** fast. hellen. t. III. p. 473 sqq. Alios qui non singularibus libellis, sed data occasione de Dicaearcho exposuerunt, vid. ap. ***Hoffmann.*** lex. bibl. t. II. p. 47.

sophi discipulus fuit[46]). Citat et Dicaearchum ἐν πρώτῳ περὶ βίων Diog. Laert. III. 4. εἰσὶ δ' οἵ καὶ παλαῖσαί φασιν αὐτὸν Ἰσθμοῖ, b.
καθὰ καὶ Δικαίαρχος ἐν πρώτῳ περὶ βίων. Scripsit quoque de 47.
montibus, ut adparet ex Stephano Byzantino, cuius libri fragmentum videtur esse descriptio illa montis Pelii[47]). Etiam Cic. Epp. ad Att. XIII. 32. et Athen. IV. p. 141. A. citant Dicaearchi Τριπολιτικόν; quem Messenium hunc fuisse omnino verisimile est. Videtur autem de huius libri auctore fuisse olim dubitatum. Nam Ioseph. c. Apion. I. 24. ait multos putasse, esse eum Theopompi Chii; quos falsos esse scribit; sed Dicaearchi esse non addit, fortasse quia genuinum auctoris nomen non occurreret[48]). Denique citatur etiam Dicaearchus ab Athen. XIII. p. 594. E. XIV. p. 641. E. περὶ τῆς εἰς Τροφωνίου καταβάσεως, item XIII. p. 603. A. περὶ τῆς ἐν Ἰλίῳ θυσίας, adhaec XIV. p. 620. D. ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ, XV. p. 666. B. 668. E. ἐν τῷ περὶ Ἀλκαίου. Etsi enim non ignoro, fuisse et alterum Dicaearchum, Lacedaemonium, Aristarchi discipulum, quin tamen ista Messenii huius fuerint minime dubitandum, praesertim cum Cicero ut unius auctoris coniungat Dicaearchi Τριπολιτικόν et καταβάσεως et περὶ ψυχῆς. Locus est Epp. ad Att. XIII. 32. *Dicaearchi περὶ ψυχῆς utrosque velim mittas* et *καταβάσεως. Τριπολιτικὸν non invenio et epistolam eius quam ad Aristoxenum misit.* Meminerat et καταβάσεως Dicaearchi epistola praecedenti. Nec magis ambigere licet de libro quem Tullius cum de divinatione et somniis scripsisse auctor est d. div. II. 51. coll. I. 3. et 50. Nec alterius est liber de musica, cuius meminere Plutarch. non posse suav. vivi c. 13. et Schol. Arist. nub.

46) Ad Theophrastum quod attinet, videtur *Vossius* potius ἀναγραφὴν Ἑλλάδος in mente habuisse, de qua dictum est adnot. 49. Fragmenta huius libri primum ab *H. Stephano* Par. 1589. 8, tum saepius in Geographis edita sunt; singulatim ediderunt *M. Marx* in Creuzeri Melett. P. 3. p. 171 sqq., *Gu. Manzi* Rom. 1819. 4, *A. Buttmann.* d. Dic. eiusque opp. βίος Ἑλλάδος et ἀναγραφὴ Ἑλλάδος Numburg. 1832. 4. Exposuit de eodem opere etiam *A. F. Näke* in Mus. Rhen. 1832. I. 1. p. 40 sqq. Totum opus constabat tribus libris; atque in primo quidem dictum erat de historia Graeciae, in tertio de vita domestica, poesi, musica, ita ut secundo supersint fragmenta in codicibus inventa.

47) Hoc esse fragmentum libri de vita Graeciae editores recte intellexerunt. Quem locum Stephani intelligat auctor ignoro.

48) De hoc libello ingeniosam proposuit coniecturam *Fr. Passovius* in ind. lectt. univ. Vratisl. 1829. 4. p. 6 sqq., scilicet respondisse eo Dicaearchum eiusdem tituli libro Anaximenis, quem Theopompo supposuit (vid. supr. c. 7. p. 34. et infr. c. 10. p. 59.), scripto ad irridendos Lacedaemonios, Athenienses, Thebanos. Hanc tamen coniecturam repudiat *Buttmann.* l. l. p. 36, atque Τριπολιτικὸν potius constitisse putat tribus illis a Cic. Epp. ad Att. II. 2. commemoratis (πολιτείαις) Κορινθίων, Ἀθηναίων et Πελληναίων, quod tamen ultimum, quoniam nimis obscuri Pellenaei fuissent, in Παλληναίων mutari vult, ut intelligantur Pallenes pristini incolae, Gigantes, eoque nomine morum rusticitas Thebanorum ab auctore significata sit. Verum hoc alii credant. Nos eo inclinamus, ut cum *Marxio* et *Näkio* p. 52. descriptionem civitatis Pellenaeorum quoque partem vitae Graeciae fuisse sumamus, aeque atque Atheniensium et Corinthiorum, in Tripolitico autem Spartanos, Athenienses atque Thebanos ab Anaximenis maledicentia vindicatos esse cum *Passovio* existimemus.

6

1367. Idem quoque intelligendus apud Gell. N. A. IV. 11, Plut. Thes. c. 21. et Ages. c. 19, Laert. I. 1, 40, Censorin. d. die nat. c. 4, Clem. Alex. protr. p. 9, item Malch. sive Porphyr. vit. Pythag. et d. abstin. IV. 2, ubi dicitur τῶν συντόμως τε καὶ ἀκριβῶς τὰ Ἑλληνικὰ συναγαγόντων εἶναι: adhaec apud Gemin. elem. 14, sed ibi corrupte vocatur Δικάναρχος: item Schol. in Arist. vesp. 542, ubi citatur Δικαίαρχος ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ, nec non ἐν τῷ περὶ μουσικῶν ἀγώνων ib. vesp. 1231. ran. 1337; puto enim, hic quoque Messenium signari, et fortasse ubicunque ἁπλῶς mentio fit operum Dicaearchi[49]). Quem Cicero nunc scriptorem luculentum (Epp. ad Att. II. 2.), nunc historiae peritissimum (cf. Epp. ad Att. II. 2.), nunc peripateticum magnum et copiosum vocat (d. off. II. 5.). Huius scriptoris foedus iste error fuit, *nihil omnino animum esse*; de quo ita Cic. Tuscul. Quaest. I. 10. *Dicaearchus in eo sermone, quem Corinthi habitum tribus libris exponit, doctorum hominum disputantium primo libro multos loquentes*
48. *facit: duobus Pherecratem quendam Phthiotam senem, quem ait a Deucalione ortum, disserentem inducit, nihil esse omnino animum et hoc esse nomen totum inane frustraque et animalia et animantes appellari; neque in homine inesse animum vel animam nec in bestia.* Et post pauca: *quid de Dicaearcho dicam, qui nihil omnino animum dicat esse?* Esse vero istum Dicaearchum Messenium indicant haec Tertulliani verba d. an. c. 15: *denique qui negant principale, ipsam prius animam nihil censuerunt, Messenius aliquis Dicaearchus, ex medicis autem Andreas et Asclepiades.*

Discipulus quoque Aristotelis fuit Hieronymus Rhodius. Athen. X. p. 424. F. Ἱερώνυμος ὁ Ῥόδιος, Ἀριστοτέλους ὢν μαθητής, ἐν τῷ περὶ μέθης. Cuius operis etiam meminit XI. p. 499. F. Ab eodem XIII. p. 601. F. dicitur Ἱερώνυμος ὁ περι-

49) Horum quoque librorum quidam uti singulares Dicaearcho eximendi atque ad magnum opus de vita Graeciae referendi sunt, uti accurate demonstravit *Naekius* l. l. Scilicet cum Sext. Empir. adv. geom. p. 310. Dicaearchum de argumentis fabularum Euripidis atque Sophoclis exposuisse dicat, eiusque generis haud pauca Dicaearchi fragmenta exstent, olim viri docti haec omnia ex eius libro aliquo ὑποθέσεις inscripto deprompta esse opinabantur: alii qui eiusdem argumenti res ex Dicaearchi libro περὶ μουσικῶν ἀγώνων laudari viderunt, ad hunc potius librum ea pertinere crediderunt; verum recte *Naekius* ex Argum. Eurip. Med. ed. a Brunckio (coll. Athen. XIV. p. 636. C.) intellexit, haec omnia referenda esse ad opus περὶ τοῦ τῆς Ἑλλάδος βίου, ita ut eius libri tertii caput aliquod περὶ μουσικῶν ἀγώνων (namque περὶ μουσικῆς semel tantum brevitatis caussa, ut videtur, appellatur) inscriptum, eiusque partes iterum tam fuerit ὁ περὶ Διονυσιακῶν ἀγώνων ap. Schol. Arist. av. 1403, quam, quos affert *Vossius*, ὁ Ὀλυμπικός et ὁ Παναθηναϊκός, sc. ἀγων (non λόγος, uti explicuit *Meursius*). Itaque praeter locos iam laudatos huc pertinent Plut. n. p. s. vivi sec. Epic. c. 12, de ΕΙ Delph. init., Thes. c. 21, Athen. I. p. 14. E, Zenob. prov. II. 15, Schol. Plat. Bekk. p. 331, vit. Aeschyl. p. 11, Arg. Arist. ran. et Arg. Soph. Oed. R. et Aiac. — Ceterum quae sub eiusdem Dicaearchi nomine circumfertur ἀναγραφὴ Ἑλλάδος, scripta CL malis versibus, eam tantum non omnes ut tanto scriptore indignam condemnant et abiiciunt, nostro tempore solus, quod sciam, defendit et ab ipso Dicaearcho profectam putat, sed non persuadet, *Buttmann.* p. 43 sqq.

πατητικός, a Plut. Ages. c. 13. *Ἱερώνυμος ὁ φιλόσοφος*. Aequalem fuisse Arcesilai indicat Laertius philosophi huius vita IV. 6, 41 sq. At idem §. 45. ex Apollodori chronicis tradit, Arcesilaum floruisse circa Olymp. CXX. Quare vel inde posset constare, Hieronymum temporibus Ptolemaei Lagi vixisse. Superfuisse vero videtur etiam temporibus Philadelphi, siquidem Timoni fuit familiaris; Timon autem Antigono et Philadelpho carus fuit, ut Laertius testatur IX. 12, 110. Scripsit inter alia etiam historias. Athen. XIII. p. 557. E. p. 604. D. *Ἱερώνυμος ὁ Ῥόδιος ἐν τοῖς ἱστορικοῖς ὑπομνήμασιν*. Ac fortasse idem opus signat Laert. I. 1, 26, cum citat *Ἱερώνυμον ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν σποράδην ὑπομνημάτων* 50).

Etiam tanto se magistro iactat Clearchus 51), ut scribit 70.
Ioseph. c. Apion. I. 22, ubi et eum peripateticorum dicit nulli esse secundum. Adfert quoque egregium fragmentum ex libro eius de somno, quod ipsum exscripsit Euseb. pr. ev. IX. p. 240; exponit autem Scaliger append. lib. d. emend. temp. p. 928. Etiam *Κλέαρχος ἐκ τοῦ περιπάτου* vocatur Aeliano hist. an. XII, 34. Intelligendus vero Clearchus Solensis, ut cognoscimus ex Suida, item Diog. Laert. pr. 9, ubi eius librum *περὶ παιδείας* citat, cuius et mentio fit apud Athen. XV. p. 697. E. Multa quoque alia illius idem laudat, eaque inter libros *περὶ βίων*, quorum meminit VI. p. 234. F. his verbis: *Κλέαρχος δ' ὁ Σολεύς, εἷς δ' οὗτος τῶν Ἀριστοτέλους ἐστὶ μαθητῶν, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν βίων τάδε γράφει*. Atque ut hic librum vitarum primum, ita eius operis secundum citat IV. p. 157. C, quartum vero et quintum XII. p. 514. D. 518. C. 522. D. 524. 529 sq. 541. C. 548. B. 52) Nec aliunde est quod de Pythagora refert Gell. N. A. IV. 11. Arbitror et historicum fuisse opus *ἐρωτικῶν*, nec aliud fere continuisse quam 49.
narrationes amatorias. Memorat illud Athenaeus cum alibi tum XIII. p. 573. A, ubi refert ex primo *ἐρωτικῶν* de Gyge, Lydiae rege, quanto fuerit honore dignatus scortillum quod amabat 53). Nec alterius fuit opus *περὶ θινῶν*, eidem Athenaeo celebratum VIII. p. 345. D 54), aut *περὶ παροιμιῶν*, cuius ibid. p. 337. B.

50) Adde Plut. Arist. c. 27, Athen. II. p. 48. B. V. p. 217. D. XIII. p. 556. A, qui eiusdem laudat epistolas X. p. 435. A, Strab. VIII. p. 378. IX. p. 443. X. p. 475. XIV. p. 655. Incertum est num idem sit auctor operis *περὶ ποιητῶν*, cuius septimum librum *περὶ κιθαρῳδῶν* inscriptum laudat Athen. XIV. p. 635. F, alium *περὶ τῶν τραγῳδοποιῶν* Apost. prov. XI. 41.

51) Vid. *J. B. Verraert* diatr. d. Clearcho Solensi, phil. perip. Gandav. 1828. 8, quam inspicere non licuit.

52) Adde Athen. VIII. p. 344. B. IX. p. 396. E. XII. p. 539. B. p. 543. C. Librum secundum laudat Id. XV. p. 681. B, tertium XV. p. 687. A, quintum X. p. 416. B, octavum XII. p. 548. D. Huc videtur pertinere *Κλ. ἐν Ἀρκεσίλᾳ* ap. Schol. Plat. legg. V, p. 609.

53) Adde Athen. II. p. 57. E. VI. p. 255. B. XII. p. 553. E. XIII. p. 564. A. p. 589. D. p. 597. A. p. 605. D. XIV. p. 619. E. p. 639. A. XV. p. 669 sq.

54) Hinc corrigendus Photius lex. v. *νεοττός*, ubi legitur *Κλέαρχος ἐν τῷ περὶ οἴνων*. Scr. *θινῶν*.

347. F. mentio 55), aliaque apud eundem compluria 56). Etiam *τακτικά* scripsisse auctor est Aelian. tact. c. 1. Item libri de griphis meminit Schol. Arist. vesp. 20. Eundem *περὶ τοῦ πανικοῦ* citat Athen. IX. p. 389. E, ubi de salacitate perdicum. Meminit et Clearchi Schol. Lycophr. 649, ubi tres Hercules ex eo fuisse narrat, Herculem Briarei, Herculem Tyrium atque Herculem Graecum.

Denique etiam auctore Suida Phanias Eresius 57), philosophus peripateticus, Aristotele magistro profecit. Meminit illius et Laert. II. 8, 65, ubi ex eo tradit, Aristippum Cyrenaicum primum Socraticorum mercedem pro institutione exegisse. Varia scripsisse ex Athenaeo cognoscimus. Nam saepius nominat opus *περὶ φυτῶν*, II. p. 70. D. III. p. 84. D. IX. p. 371. D. 58), item III. p. 90. E. citat eum *ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ τυράννων ἀναίρεσις ἐκ τιμωρίας*, VI. p. 232. C. *περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ τυράννων*, VIII. p. 333. A. *ἐν δευτέρῳ πρυτανέων Ἐρεσίων*, et ibid. p. 352. C. *ἐν δευτέρῳ περὶ ποιητῶν* 59), item XIV. p. 638. B. *πρὸς τοὺς σοφιστάς*. Quaedam quoque eius Laertius citat; nam VI. 1, 8. legas: *Φανίας ἐν τῷ περὶ τῶν Σωκρατικῶν*, et VII. 1, 41. *καθά φησι Φανίας ὁ Ποσειδωνίου γνώριμος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ποσειδωνίων σχολῶν* 60). Historiam de Hipparino ex Phania hoc citat Parthen. Erot. c. 7. Ad eundem Phaniam exstitit olim epistola Theophrasti, popularis eius, quod ipsum quoque aetatem eius ostendit. Diog. V. 2, 37. Schol. Apoll. I. 972. *λέγεται δὲ ἴουλος καὶ ζῶόν τι, θηρίδιον πολύπουν. ἑκατέρωθεν γὰρ ἔχει πολλοὺς πόδας, ὥσπερ σκολόπενδρα. Θεόφραστος δὲ ἐν τῇ πρὸς Φανίαν ἐπιστολῇ καὶ ὄνον φησὶν αὐτὸν καλεῖσθαι.* Meminit et Phaniae huius Antig. Caryst. hist. mir. c. 187. et Plut. d. def. orac. c. 23, item Sol. c. 14, ubi vocatur Phanias Lesbius; quid mirum, cum Ἔρεσος sit civitas insulae Lesbi, ut ex Strabone,

55) Adde Athen. III. p. 116. D. IV. p. 160. C. VII. p. 285. C. p. 317. A. X. p. 457. C. XIII. p. 555. C. XV. p. 701. C, Phot. v. *ὑπὲρ τὰ Καλλικράτους*, Schol. Plat. Phaedr. p. 358. Rep. I. p. 413.

56) *Περὶ τῶν ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτείᾳ μαθηματικῶς εἰρημένων* IX. p. 393. A, *περὶ γρίφων* VII. p. 275. B. 276. A. X. p. 418. C. 452. F. 454. F. 455. C. 457. C. XIV. p. 620. C. 648. F. (coll. Schol. Plat. Rep. V. p. 468.), *περὶ φιλίας* VIII. p. 349. F. XII. p. 533. E, *περὶ σκελετῶν* IX. p. 399. B, *περὶ νάρκης* VII. p. 314. C, *περὶ τῶν ἐνύδρων* VIII. p. 332. B. Laudatur praeterea ibid. I. p. 4. 5. F. 6. B. 28. E. II. p. 49. F. XI. p. 486. A. XII. p. 540 sq. XIII. p. 590. C. 611. B, Sch. Plat. Hipp. p. 231, Sch. Hom. Il. 23, 81.

57) Vid. ***A. Voisin*** diatr. d. Phania Eresio, phil. perip. Gandav. 1824. 8, ***J. F. Ebert*** diss. Sicul. p. 76 sqq., ***S. L. Plehn*** Lesbiaca, Berol. 1826. 8. p. 215 sq., ***A. Boeckh.*** Corp. Inscr. Gr. t. II. p. 304 sq., ubi demonstrat ex Phaniae libris potissimum haustum esse Chronicon Parium. De varia nominis scriptura exponit ***Ebert*** l. l. p. 77 sqq.

58) Cf. Ath. I. p. 29. F. 31. F. II. p. 51. E. 54. F. 58. D. 61. F. 64. D. 68. D. IX. p. 406. C.

59) Adde Clem. Alex. strom. I. p. 144. 145.

60) Hunc diversum esse Phaniam ab Eresio iam ***Jonsius*** et ***Menagius*** monuerunt.

Mela et Ptolemaeo constat. In ead. vit. Solon. c. 32. legas *Φανίας ὁ Ἐφέσιος* corrupte pro *Ἐρέσιος* 61). Nam Lesbium illum signari certum est, cum, uti ante, ita istic quoque de Solone quaedam ex Phania narrentur. Corrigendus similiter Etymologici magni auctor voce *κύρβεις*, ubi nunc scriptum *Φανίας ὁ Ἐφέσιος* 62). 50.
At incorrupte legas apud Anonymum *ἐν Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ* ad Olymp. CXI, 1. *Φανίας Ἐρέσιος περιπατητικὸς Ἀριστοτέλους μαθητὴς ἐγνωρίζετο.* Eundem signat Antig. Caryst. hist. mirab. c. 161.

Utinam vero exstaret Nicandri Alexandrini liber de discipulis Aristotelis, cuius meminit Suidas. Dispici posset an non eos inter esset Satyrus peripateticus. Sed de hoc videbimus libro tertio in scriptoribus incertae aetatis.

Discipulis Aristotelis succedat Palaephatus Abydenus, b.
qui amasius eius fuit, ut Philo scripsit lib. I. de admirabili historia et Theodorus Iliensis Troicorum lib. II, atque ex his Suidas; qui auctor quoque est, edidisse Cypriaca, Deliaca et Arabica. Etiam Abydeni historiam Assyriam citant varii, et ex ea Euseb. pr. ev. IX. p. 243. fragmentum adfert nobile, quod a Scaligero explicatur in append. lib. d. emend. temp. Sed cum *ἁπλῶς* vocet Abydenum, alium esse a Palaephato Abydeno censeo, praesertim cum non tantum *Ἀβυδηνὸς* vocetur, sed in plerisque libris sit *Ἀβιδινὸς* et *Ἀβυδινὸς*, ut hominis possit nomen videri, non gentis. Et profecto ita est, ut lib. III. pluribus dicemus.

CAP. X.

Persequamur nunc caeteros eiusdem aetatis scriptores, uti sunt 51.
illi, qui cum Alexandro Magno nutriti fuerunt, aut eius fuere in bello comites aut duces. Poterat his accenseri Callisthenes, philosophus et historicus summus, de quo iam dictum nobis. Sed cum de sanguine Aristoteli iunctus fuerit et multis partibus amplius debuerit Aristoteli quam Alexandro, maluimus ei locum dare inter Aristoteleos quam istos, quibus ab Alexandro claritudo aliqua nominis accessit. Ordiemur igitur a Marsya Pellaeo 1). Hic *γραμματοδιδάσκαλος* fuit, Periandri filius, frater vero Antigoni eius qui post Alexandrum regnavit. Reliquit librum de educatione Alexandri 2), de qua non alius meliore fide scribere poterat, quippe qui una cum Alexandro fuit educatus. Sed praeterea edidit libros

61) Adde Plut. Them. c. 1. 7. 13. 29. Cf. Schol. Theocr. 7, 134.
62) Item Suid. v. *κύρβεις*. Corrupte item *Φάνης* in Etym. M. v. *κίτριον*.
1) Vid. *Ste Croix* ex. crit. d. hist. d'Alex. p. 44 sq. De scriptoribus qui nomine Marsyae apud Graecos innotuerunt dictum est a *Ritschelio* in prooem. cat. lectt. univ. Vratisl. 1836, quod in nostras manus non pervenit. Novissime accurate de eis exposuit *J. G. Droysen* Gesch. d. Hellenism. t. I. p. 679 sqq.
2) Hinc deprompta videntur quae habet Harpocr. v. *Ἀρισσίων* et *Μαργίτης*, quanquam librum *τὰ περὶ Ἀλέξανδρον* modo laudat. Cf. adnot. 5.

XII de rebus Atticis, item libros X rerum Macedonicarum. Opus illud ordiebatur a primo Macedoniae rege Carano ac terminabat Alexandri in Syriam ingressu. Auctor istorum Suidas, qui et alterius Marsyae meminit, Critophemi filii, Philippensis. Hunc *ἱστορικὸν τὸν νεώτερον* appellat. Eum quoque Macedonica scripsisse colligo ex Harpocratione, qui prioris quidem meminit in *Μύρτανον* his verbis: *Μαρσύας ὁ πρεσβύτερος ἐν ὀγδόῃ Μακεδονικῶν*, alterius vero mentionem facit in *Δητή*: *Μαρσύας*, inquit, *ὁ νεώτερος ἐν ἕκτῃ Μακεδονικῶν* 3). Itaque non satis apertum est, uter signetur ab eodem in *Ἀμφίπολις*, aut ab Athen. XIV. p. 629. D, ubi Marsyae Macedonica, sed sine nota *διακριτικῇ* citantur 4). At eidem Athen. II. p. 69. D. *Μαρσύας ὁ νεώτερος* scripsisse dicitur, Phaona a Venere occultatum esse *ἐν χλόῃ κριθῶν*. Ac temporum ratio ostendit, eundem intelligi a Diod. Sic. XX. 50, quo loco describit pugnam navalem inter Demetrium, Antigoni filium, et Ptolemaeum, filium Lagi, mediaeque navium aciei praefuisse ait Themisonem et Marsyam, historicum rerum Macedonicarum: *ὧν ἡγοῦντο Θεμίσων τε ὁ Σάμιος καὶ Μαρσύας ὁ τὰς Μακεδονικὰς πράξεις συνταξάμενος*. Est et tertius Marsyas, Marsi filius, Tabenus historicus, qui libros XII antiquitatum, libros VII rerum fabulosarum et quaedam de patria sua Suida teste perscripsit 5).

71. Marsyae accedat Hecataeus Abderita 6), quem cum Alexandro M. nutritum et cum Ptolemaeo Lagi commoratum fuisse testatur Ioseph. c. Apion. I. 22, ubi et saepius eius testimonio
52. utitur. Hecataei huius elogium exstat apud Euseb. pr. ev. IX. p. 239. *Ἑκαταῖος δὲ ὁ Ἀβδηρίτης, ἀνὴρ φιλόσοφος ἅμα καὶ περὶ τὰς πράξεις ἱκανώτατος, ἰδίαν βίβλον ἀναθεὶς τῇ περὶ Ἰουδαίων ἱστορίᾳ πλεῖστα περὶ αὐτῶν διέξεισιν.* Quod si Abderita est qui de rebus Iudaicis scripsit, non dubium est quin idem signetur a

3) Adde eundem in *Γάληψος*, Schol. Eurip. Hipp. 666, Schol. Plat. symp. p. 369 (373). Si idem est M. *ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἡρακλέους* ap. Ath. XI. p. 467. C, eiusdem fuerint quae leguntur ib. p. 477. A. 479. C. atque a *Droysenio* p. 680. referuntur ad archaeologiam, uti quae ib. II. p. 69. D. et ap. Schol. Hom. Od. XVIII. 85, ad eius Mythica.

4) Item ibid. V. p. 217. D, Etym. M. v. *κοινός*, Schol. Eurip. Rhes. 336, Const. Porph. them. II p. 22, Steph. v. *Αἰθικία*.

5) Recte hunc tertium ***Ritschel.***, ut intelligo ex Suid. ed. Bernh. t. II. p. 714, ex numero historiae scriptorum eximit; quippe aut Suidae aut librariorum oscitantia factum videtur, ut verba *Μαρσύας, Μάρσου, Τάβηνος*, ad historicum referrentur, cum haec potius locum singularem efficiant atque Marsyae iuniori tribuenda sint, quae huicce Marsi filio adscribuntur. Eodem plane modo ***Droysen*** l. l. Ceterum eidem minori, demptis Atticis maiori, *Ἀττικὴν Ἀρχαιολογίαν* tribuit ***Bernhardy,*** ex quo libro deprompta esse videntur quae affert Athen. XI. p. 477. A. 479. C. Maiora etiam molitur ***Droysen*** p. 681 sq., qui Marsyam inde ab a. 331. res Alexandri singulari libro scripsisse auguratus *Ἀττικά* corruptum atque in *Ἀσιατικά* mutandum esse coniicit, eoque pertinere quae habet Harpocr. v. *Ἀριστίων* et *Μαργίτης*.

6) Vid. ***P. Zorn.*** Hecat. Abder. fragm. Alton. 1730. 8, ***Creuzer.*** hist. graec. antiq. fragm. p. 28 sqq.

Ioseph. Antiquit. I. 7, ubi sic scribit: *Ἑκαταῖος βιβλίον περὶ αὐτοῦ (Ἀβράμου) συνταξάμενος κατέλειπε.* Non dubito quin liber is pars fuerit historiae Iudaicae. Suidas tantum dicit, fuisse philosophum et grammaticum criticum, scripsisseque de poesi Homeri et Hesiodi; sed libri de Iudaeis nullam facit mentionem, etsi aliter prodiderit Gesnerus. Ex eo libro fragmentum ab Eusebio quo dixi loco adlatum illustrat Scaliger append. lib. d. emendat. temp. Caeterum an genuinum id Hecataei opus foret dubitabat Herennius Philo, impense adeo illud Iudaeorum favebat religioni. Qua de re insignis est locus Origen. c. Cels. I. 15. p. 13. *καὶ Ἑκαταίου τοῦ ἱστορικοῦ φέρεται περὶ Ἰουδαίων βιβλίον, ἐν ᾧ προστίθεται μᾶλλόν πως ὡς σοφῷ τῷ ἔθνει ἐπὶ τοσοῦτον, ὡς καὶ Ἑρέννιον Φίλωνα ἐν τῷ περὶ Ἰουδαίων συγγράμματι πρῶτον μὲν ἀμφιβάλλειν, εἰ τοῦ ἱστορικοῦ ἐστι τὸ σύγγραμμα, δεύτερον δὲ λέγειν, ὅτι, εἴπέρ ἐστιν αὐτοῦ, εἰκὸς αὐτὸν συνηρπάσθαι ἀπὸ (ὑπὸ) τῆς παρὰ Ἰουδαίοις πιθανότητος καὶ συγκατατεθεῖσθαι αὐτῷ τῷ λόγῳ.* Herennii Philonis iudicium sequitur Io. Scaliger epist. CXV. ad Casaubonum. Vult enim illud opus esse ab Hellenistis antiquis confictum, atque id manifeste colligi ex Origene. Non dubium vero quin superiora Origenis verba in animo habuerit. Nec tamen manifeste satis hoc inde colligitur, quod dicatur, Herennium Philonem de opere eo dubitasse, ut qui solum scribat, vel non esse Hecataei opus, vel Iudaeorum placita probasse. Fortasse igitur Hecataeus a Iudaeis persuasus defecerit a religione Graecorum, si non in universum, saltem hactenus, ut videri posset constitutus in confinio tenebrarum ac lucis 7). Edidit quoque historiam Aegyptiacam. Nam Abderitae, non Milesii (vid. cap. I.) fuisse hoc opus cognoscimus ex illis Diodori Siculi verbis I. 46.
οὐ μόνον δ᾽ οἱ κατ᾽ Αἴγυπτον ἱερεῖς ἐκ τῶν ἀναγραφῶν ἱστο- 53.
ροῦσιν, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων τῶν παραβαλόντων μὲν εἰς τὰς Θήβας ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, συνταξαμένων δὲ τὰς Αἰγυπτιακὰς ἱστορίας, ὧν ἐστι καὶ Ἑκαταῖος, συμφωνοῦσι τοῖς ὑφ᾽ ἡμῶν εἰρημένοις 8). Sed fuere qui Hecataeo Milesio hoc opus tribuerent. Eum enim signare videtur Arrian. exp. Alex. V. 6, 5, ubi de auctore dubius ita loquitur: *Ἡρόδοτός τε καὶ Ἑκαταῖος οἱ λογοποιοί, ἢ εἰ δή του ἄλλου ἢ Ἑκαταίου ἐστὶ τὰ ἀμφὶ τῇ γῇ τῇ Αἰγυπτίᾳ ποιήματα.* Opus quoque Hecataei Abderitae de gentibus Hyperboreis historicum fuit, sed fabulas multas habuit admistas. Aelian. hist. anim. XI. 1. *ἀνθρώπων Ὑπερβο-*

7) Iosephi patrocinium suscepit *Spencer.* ad Orig. l. l. eumque sequitur *Zorn.* Contra *Scaligero* assensus est *Bentleius* resp. ad Boyl. p. 463. et ep. ad Mill. p. 530, item vir doctus in Eichhornii Bibl. d. bibl. Litt. t. V. P. 3. p. 431 sqq. Iterum *Ste Croix* ex. crit. d. hist. d'Alex. p. 558. adnot. 4. Hecataeum eius libri auctorem esse iudicat. Quos locos debeo *Creuzero* l. l. p. 34.

8) Alius Diodori locus de Aegyptiacis Iudaicisque rebus exstat ap. Phot. bibl. cod. CCXLIV, ubi auctor vocatur Hecataeus Milesius. Verum Milesii nomen ibi sine dubio debetur ipsi Photio, qui Hecataeum simpliciter laudatum invenit nec alium quenquam novit praeter Milesium.

ρέων γένος, καὶ τιμὰς Ἀπόλλωνος ἐκεῖθι ᾄδουσι μὲν καὶ ποιηταί, ὑμνοῦσι δὲ καὶ συγγραφεῖς, ἐν δὲ τοῖς καὶ Ἑκαταῖος, οὐ Μιλήσιος, ἀλλ᾽ ὁ Ἀβδηρίτης. Signat hoc volumen etiam Stephanus in *Ἐλίξοια* atque iterum in *Καραμβύκαι.* Utrobique docet, Carambycas sive Cerambycas esse gentem Hyperboream, et eius rei auctorem laudat *Ἑκαταῖον Ἀβδηρίτην.* Atque ex his
b. satis liquet, non Milesium, sed Abderitam intelligi debere apud Schol. Apollonii, quando in lib. II. 675. sic scribit: *Ἑκαταῖος δὲ μέχρι τοῦ αὐτοῦ χρόνου εἶναί φησι τὸ τῶν Ὑπερβορείων ἔθνος· ἔστι δὲ αὐτῷ βιβλία ἐπιγραφόμενα περὶ τῶν Ὑπερβορείων.* Gesnerus in bibliotheca sua Abderitae huic etiam tribuit *Αἰολικά,* quorum Stephanus meminit in *Ἀμαζόνιον* et *Μελήτου κόλπος.* Sed cum non addat Stephanus patriam, alius quoque intelligi possit. Meminit Hecataei Abderitae etiam Plut. de Isid. et Osir. c. 6. et 9. et Laert. IX. 11, 69, ac forte Abderita hic, non Hecataeus Milesius, signatur quoque a Laert. pr. §. 10, ubi advocat Hecataeum in primo de philosophia Aegyptia. Non eundem esse qui de Aegyptia terra quique de philosophia Aegyptia scripsit, satis verisimile est. Apud Clem. Alex. str. V. p. 257. legas, Hecataeum in sua historia agere de Abrahamo et Aegyptiis. Caeterum corrigi debet Hecataei nomen apud Rufinum, Iosephi interpretem, Antiquit. I. 8, ubi *Echataeus* vocatur, quemadmodum et ibidem *Estius* dicitur qui est Hestiaeus sive Histiaeus. At longe corruptiora etiam nomina ista scriptorum sunt apud Freculphum Lexoviensem, qui duos chronicorum libros ante annos pene octingentos edidit. In eorum primo c. 26. haec legas: *Manechon qui descriptionem fecit Aegyptiorum, et Berosus qui Chaldaica defloravit, et*
54. *Mochus et Aetius, adhaec et Hieronymus Aegyptius qui Phoenicam disposuit, concordant cum eis dictis. Hesiodus quoque et Agatheus et Hellanicus et Acusivavus.* Non operosum est haec emendare ei qui sciat exscripsisse ea ex Rufino, Iosephi interprete. Primum qui Iosepho *Μανέθων*, is apud Rufinum vitiose *Manathon*, apud Freculphum *Manechon,* qui Iosepho *Ἑστιαῖος*, is Rufino corrupte *Estius,* Freculpho corruptius *Aetius;* Hieronymus Aegyptius dicitur Iosepho scripsisse *Φοινικικά*, apud Rufinum in editis legas, eum *Phoeniciam,* apud Freculphum (uti et Rufino meo msto) *Phoenicam* disposuisse; apud Iosephum est *Ἑκαταῖος,* apud Rufinum perperam est *Echataeus* vel, ut in msto est, *Egathaeus,* apud Freculphum ineptius etiam est *Agatheus;* apud Iosephum est *Ἀκουσίλαος*, apud Rufinum *Accusilaus* in editis, in msto *Acusilaus,* apud Freculphum *Acusivavus.* Sed quid fiet loco isti, ubi apud Flavium Iosephum est *Ἡσίοδος,* apud Rufinum *Isidorus,* ut et in msto meo? Nimium quantum hic litterarum ductus discrepant. An utrobique vox corrupta ex *Ἡλιόδωρος?* Sane hoc et in *Ἡσίοδος* et in *Isiodorus* (sic enim apud Rufinum in editis exaratum est) facile potuit immutari, et complures Heliodori fuere qui historiam scripserint. An durius sit statuere, utrumque locum esse corruptum, eoque

satius est, si ex Graeco Rufinum corrigamus, pro *Isidoro* (ut quoque in msto reperio) reponentes *Hesiodus*? Sane nisi et olim in Rufini codicibus *Hesiodus* fuisset, non hoc nomen, uti apud Iosephum, sic hodieque apud Freculphum legeretur, qui non Iosephum, sed interpretem exscripsit, quippe qui huius verba toto istoc capite reservet. An potius apud Iosephum scribendum est *Ἰσίδωρος*? Nec enim Hesiodo locus inter historicos erat. Postremum hoc non displicet; nam loquitur Iosephus de iis, qui veterum meminerint mille annos viventium. Hoc verisimile est fecisse Isidorum Characenum; nam si ex professo de longaevis non scripsit, saltem occasio ei digrediendi de his fuit, quia longaevorum exempla in historia sua retulit. Hoc ita esse cognoscimus ex Luciani macrob. c. 15. et 17, ubi ex Isidori Characeni historia duo adfert exempla regum longaevorum, Artaxerxis Persae, quem XCIII fuisse annorum ait, cum a fratre Gosithra obtruncaretur, item Goaesi, qui Omanorum in Arabia rex annorum fuit CXV ac tandem morbo periit.

Praeterea Aristobulus[9]), Aristobuli filius, inter comites Alexandri fuit. Hic quoque post mortem Alexandri suam de rebus ab eo gestis historiam perscripsit, quemadmodum tradit Arrian.
exp. Alex. prooem., ubi duos illos, Aristobulum hunc et Ptole- 55.
maeum Lagi filium imprimis sequi se velle profitetur. Saepius
Aristobuli huius meminit Plut. Alex. c. 15. 16. 18. 21. 46. 75, 72.
multaque ex eo de rebus Indicis adfert Strabo XV. p. 691. 692. 693. 695. 701. 706. 707. 714. 730.[10]) Non dubium vero quin idem sit, quem Cassandreum cognominat Plut. Demosth. c. 23, item Lucian. macrob. c. 22, ubi illustris est hoc de scriptore locus. Verba eius sunt: *Ἀριστόβουλος ὁ Κασσανδρεὺς ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα ἔτη λέγεται βεβιωκέναι· τὴν ἱστορίαν δὲ τέταρτον καὶ ὀγδοηκοστὸν ἔτος γεγονὼς ἤρξατο συγγράφειν, ὡς αὐτὸς ἐν ἀρχῇ τῆς πραγματείας λέγει.* Etiam ab Athen. II. p. 43. D. citatur Aristobulus ὁ *Κασσανδρεύς*, ac scripsisse dicitur, ut Mileti fons sit, quem incolae vocent *Achilleum*, eius aquam profluentem esse dulcissimam, at quae fundo propior salsam esse; in hoc fonte sese lustrasse heroem, cum interemisset Trambelum, Lelegum regem. Etiam *Κασσανδρεὺς* vocatur VI. p. 251. A, sed *ἁπλῶς Aristobulus* ib. XII. p. 513. F. p. 530. B.[11]) Plutarch. d. fluv. c. 14. citat primum Aristobuli librum de lapidibus. Siquis eundem putet, non video, ut refelli possit. Fortasse et idem est Aristobulus, cuius libros de rebus Italicis citat Plutarch. parall. minor. c. 32. At alius est Aristobulus Iudaeus, philosophus peripateticus, ut eum vocat Clem. Alex. strom. I. p. 132. et Euseb. pr. ev. IX. 6. Eundem signat B. Hieronym. ill. scr. c. 38, quod est

9) Vid. *Ste Croix* exam. crit. p. 42 sq.

10) Adde Strab. XI. p. 509. 518. XIV. p. 672. XVI. p. 741. 766. XVII. p. 824. Quod narrat Luc. d. scrib. hist. c. 12, rectius nunc ad Onesicritum refertur.

11) Adde Athen. X. p. 434. D, Plut. d. fort. Alex. 1, 3. 2, 9. 11, non p. suav. viv. c. 10. d. nobil. c. 19, Menand. d. encom. II. 1.

de Clemente Alexandrino. Scripsit is explanationem in Mosen eamque Ptolemaeo Philometori dicavit, qui regnare coepit Olymp. CL, anno uno ante Perseum Macedoniae regem. Eusebii eo quo dixi loco verba sunt: *Ἀριστόβουλος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν πρὸς τὸν Φιλομήτορα.* Quae Trapezuntius vertit, *Aristobulus in primo apud Philometora,* cum deberet, *in primo eorum quos ad Philometora scripsit.* Vide et Euseb. hist. eccl. VII. 26, quaeque de hoc Aristobulo adversus Anatolium et Clementem observat Ios. Scaliger ad Chron. Euseb. annum MDCCCXL.[12])

Lego quoque, Clitarchum[13]) fuisse Alexandri expeditionum comitem, et historiam condidisse de rebus a rege suo gestis. Meminit eius Curt. IX. 5. et 8, Graecorum vero longe plurimi; in quibus Plutarch. Alex. c. 46. et Themist. c. 27, item Athenaeus cum alibi[14]) tum XII. p. 530. A, ubi eum citat *ἐν τετάρτῃ*
56. *τῶν περὶ Ἀλέξανδρον*, adhaec Aelian. hist. anim. XVII. 2, et his antiquior Strab. V. p. 224, ubi de Indico sale quiddam ex eo refert[15]), et ante omnes Diod. Sic. II. 7, qui cum Alexandro M. in Asiam traiecisse non obscure indicat. E Latinis non ignotus est vel Ciceroni Brut. 11. vel Gellio N. A. IV. 11. Plinius quoque h. n. VI. 13. ab eo proditum ait, mare Caspium sive Hyrcanum non minus esse quam pontum Euxinum. Etiam ex Plinio colligunt, scripsisse librum ad Nicodorum Archontem. Sed qui sedulo consideret eius verba, cognoscet non hoc dicere, Clitarchum Nicodoro, sed Theophrastum illi scripsisse. Verba enim Plinii sunt ista ibid. III. 5. *Theophrastus, qui primus externorum aliqua de Romanis diligentius scripsit (nam Theopompus, ante quem nemo mentionem habuit, urbem duntaxat a Gallis captam dixit, Clitarchus ab eo proximus legationem tantum ad Alexandrum missam), hic iam plusquam et fama, Circeiorum insulae mensuram posuit stadia octoginta in eo volumine, quod scripsit Nicodoro Atheniensium magistratui, qui fuit urbis nostrae quadringentesimo sexagesimo anno.* Praeterea (quod iam ad ipsum pertinet Plinium) metuo, ne memoria illum fugerit, quando anno urbis CCCCLX Athenis ait magistratum sive *ἄρχοντα* fuisse Nicodorum. Nam is *ἄρχων* erat anno quarto Olym-

12) Vid. *L. C. Valckenaer.* diatr. d. Aristob. Iud. phil. perip. ed. I. Luzac. LB. 1806. 4.

13) Vid. *Ste Croix* exam. crit. p. 41 sq. Filius erat Dinonis, de quo sup. c. VIII. Cf. Plin. h. n. X. 49.

14) Athen. IV. p. 148. D. XIII. p. 576. E. 586. C. Historiae Alexandri lib. 5. laudat Harpocr. v. *ὁμηρεύοντας*, Stob. floril. LXIV. 36. (cf. LIII. 13.) lib. 10. Schol. Arist. av. 487, lib. 12. Diog. Laert. prooem. 6. Cf. Schol. Apoll. II. 904, Schol. Theocr. 2, 59. Alius fuerit Clitarchus, cuius *περὶ γλωσσῶν πραγματεία* saepe numero laudatur ab Athenaeo, velut II. p. 69. D. VI. p. 267. D. VII. p. 284. D. 300. F. XI. p. 468. A. 473. B. 475. D. 479. E. 495. C. E. XV. p. 666. C. 701. A; *γλωσσογράφον* vocat Harp. v. *ἐπιβλῆτας*. cf. Suid. et Phot. v. *Σαρδόνιος γέλως*, Etym. M. v. *ἀνόστεος*, *βροῦχος*, Schol. Hes. opp. 522. Hic Aegineta videtur esse laud. in Etym. v. *Γάργαρος*.

15) Adde Strab. VII. p. 293. XI. p. 491. 505. XV. p. 718, Ael. h. an. XVII. 22. 23. 25, Plin. h. n. VI. 31. VII. 2, Phleg. mir. c. 4.

piadis CXVII, ut ex Dionysii Halicarnassensis Dinarcho atque aliis constat: qui annus est ab Alexandri excessu quintusdecimus. Atqui annus Romae conditae CCCCLX. incidit in Olympiadem CXXI, cuius anno secundo ἄρχων erat Nicostratus. Num igitur putabimus, a Plinio Nicodorum et Nicostratum confundi, an verisimilius est, *b.*
pauxillum esse peccatum in annis urbis, ut si dicamus, ad annum CCCCLX. tres quattuorve annos adiici oportere, praesertim quando notum est, Romanos in annis urbis computandis uno alteroque anno, immo aliquos etiam triennio atque adeo quadriennio variasse[16]. Ad Clitarchum redeo. Ciceronis de hoc scriptore iudicium eiusmodi est d. legg. I. 2. *Sisenna omnes adhuc nostros scriptores facile superavit; is tamen in historia puerile quiddam consectatur, ut unum Clitarchum, neque quemquam praeterea de Graecis legisse videatur; eum tamen velle duntaxat imitari; quem si assequi posset, aliquantum ab optimo tamen abesset.* Quinctilianus de eodem X. 1, 74. *Clitarchi probatur ingenium, fides infamatur.* Graeci critici incidisse observant in stilum, qui ἄχαρις sive invenustus vocatur, uti Demetr. d. eloq. 304, ubi eum ridet, quod cum de apis genere sermo esset, loquutus sit tanquam de bove fero vel apro Erymanthio. Verba Clitarchi erant: *κατανέμεται μὲν τὴν ὀρεινήν,* 57.
εἰσίπταται δὲ εἰς τὰς κοίλας δρῦς. Propterea Longino d. subl. 3, 2. dicitur *φλοιώδης ἀνὴρ καὶ φυσῶν,* hoc est, corticeus sive, ut Horatius (Od. III. 9.) loquitur, *cortice levior,* planeque ventosus ac turgidus. Tzetz. Chil. V. 100. recitat verba Clitarchi hoc pacto: *τέμεται μὲν τὴν ὀρεινήν, ἵπταται δρῦς τὰς κοίλας.* Ac meminit quoque eius rei Chil. X. 386. Interpres eius Paullus Laciscus utrobique putat ista dici de teredine, sed fallitur; nam *τενθρηδών,* de qua loquitur Clitarchus, est *ζῶον μελίσσῃ ἐοικός,* immo est *ζῶν μελισσοποιόν,* ut Nicandri scholiastes censet in Alexipharmaca, quod aliqui, ut idem ait, *βέμβικα* appellant. Sed de isto in Oratoriis etiam diximus lib. VI. cap. 7. sect. 10.[17])

Itidem qui res gestas Alexandri scripsere, Clitum inter eius comites referunt, uti et facit Valer. Max. IX. 3, 1. *Κλειτὸς ὁ Ἀριστοτελικὸς* dicitur Athenaeo XII. p. 540. C, ubi eius libri de Mileto meminit atque ex eo quaedam refert de luxu Polycratis Samii. Apud eundem Athenaeum legas XIV. p. 655. C. *Κλύτος ὁ Μιλήσιος Ἀριστοτέλους δὲ μαθητής, ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Μιλήτου.* Ubi *Κλειτὸς* legendum, ut est libro XII.[18]).

16) His dubitationibus nihil opus; quippe Nicodorus archon erat Ol. CXVI, 3 (non CXVII, 4. cuius archon erat Demetrius; vid. *Clint.* fast. hell. p. 180 sq. ed. Lips.), qui est a. u. c. CCCCXL, isque reponendus apud Plin. l. l. pro CCCCLX, ut et repositus est in editionibus nostris, ubi recte item nunc *magistratu* legitur, non *magistratui.*

17) Locos ex Clitarchi libris excerptos *Ste Croix* p. 42. indicat hos: S. Maxim. Opp. ed. Combef. t. II. Serm. 1. p. 532. 2. p. 534. 3. 584. 6. p. 549. 9. p. 560. 12. p. 571. 13. ibid. 22. p. 574. 36. p. 627. 47. p. 647. 54. p. 658, Ant. Melissae loc. comm. I. cap. 13. 31. 36. 48. 55. 58. II. cap. 1. 7. in edit. serm. Stob.

18) De Clito vix est cogitandum ac recte in Athenaeo iam dudum editores

Alexandrum quoque comitabatur **Anaximenes Lampsacenus** 19) senior, Aristoclis filius, Diogenis cynici discipulus, Suida teste; cui, ut a iuniore distinguatur, rhetoris cognomentum fere addi solet. Eum quoque signat Dionys. Halicarn. epist. ad Amm. I. 2, ubi cum Isocrate et Alcidamante reponitur inter *παραγγελμάτων τεχνικῶν συγγραφεῖς καὶ ἀγωνιστὰς λόγων ῥητορικῶν.* Item Quinct. III. 4, 9. *Anaximenes iudicialem et concionalem generales partes esse voluit.* Non displicet vero coniectura Petri Victorii, qui cum alibi tum Var. Lect. XIV. 2. huius Anaximenis esse existimat libros rhetoricorum ad Alexandrum, Aristoteli vulgo tributos. Quibus argumentis impulsi ita iudicemus, nihil attinet hoc loco referre. Qui volet, Victorium ipsum adeat, praefatione in genuina Aristotelis rhetorica. Atque idem sensit Franc. Robortelius, item Pet. Nunnesius notis in Phrynichum p. 56. 20) Rhetor hic etiam scripsit de rebus gestis Alexandri, ut ex Diog. Laert. II. 2, 3. constat, ubi disertim dicitur, iuniorem Anaximenem fuisse natum ex sorore Anaximenis Lampsaceni *τοῦ ῥήτορος, τοῦ τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις γεγραφότος*, ut omnino aut perperam hunc locum verterit interpres, aut alios sit codices sequutus. Anaximenem *ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν περὶ Ἀλέξανδρον* citat Harpocrat. in *Ἀλκίμαχος* 21). Quodsi senioris Anaximenis sint res gestae
58. Alexandri, eiusdem quoque erunt res gestae Philippi et de antiquitatibus Graeciae liber. Nam eidem Anaximeni tribuit haec Pausan. VI. 18, 2 sq. ubi sic scribit: *ἐνταῦθα καὶ Ἀναξιμένους οἶδα εἰκόνα ἀνευρών, ὃς τὰ ἐν Ἕλλησιν ἀρχαῖα, καὶ ὅσα Φίλιππος ὁ Ἀμύντου καὶ ὕστερον Ἀλέξανδρος εἰργάσατο, συνέγραψεν ὁμοίως ἅπαντα.* Philippicorum Anaximenis Eustrathius meminit in Aristot. Eth. III. 8. et Harpocr. in *Ἁλόννησος*, ubi eum citat *ἐν τετάρτῳ Φιλιππικῶν*, item in *Καβύλη*, ubi octavum eius operis
73. laudat, et in *Μάστειρα* 22). Sed quae Pausanias vocat *τὰ ἐν Ἕλλησιν ἀρχαῖα*, haec ipse inscripserat *πρώτας ἱστορίας*, ut optime doctissimus Meursius colligebat ex istis verbis Athenaei VI. p. 231. C. *Ἀναξιμένης ὁ Λαμψακηνὸς ἐν ταῖς πρώταις ἐπιγραφομέναις ἱστορίαις.* Nam quid aliud sint historiae primae, quam antiquissimae sive de vetustissimis rebus Graecorum? Sed et singulo numero *πρώτην τῶν Ἑλληνικῶν* dixere; quo non primus rerum graecanicarum liber intelligi debet, sed *πρώτη ἱστορία.* Ita vocat Harpocrat. in *Ἀμφικτύονες*, item Diod. Sic. XV. 89, ubi et ope-

Κλύτος restituerunt. Lib. IV. c. 10. p. 464. cum *Vossius* eadem fere de Clito repetat, ea ibi supprimenda esse duximus. Idem Clytus laudatur etiam Diog. Laert. I. 1, 25, ubi olim *καὶ αὐτὸς* legebatur.

19) Vid. *Ste Croix* exam. crit. p. 33 sq., *Ebert.* dissert. Sicul. p. 102 sqq.

20) Vide quos praeter istos laudavimus in hist. eloq. graec. §. 69, 4, inprimis qui rem ad liquidum perduxit *Leon. Spengel* artt. scriptt. p. 182 sqq.

21) Apud eund. v. *ἀκινάκης Bekkerus* ex cod. D. librum primum affert p. 9, 14. not.

22) Adde Harpocr. v. *Μύρτανον, ὁ κάτωθεν νόμος, πεζέταιρος.* Hinc fortasse deprompsit Archelaus quae refert Athen. V. p. 217. D.

ris eius argumentum adfert his verbis: *Ἀναξιμένης ὁ Λαμψακη-
νὸς τὴν πρώτην τῶν Ἑλληνικῶν ἀνέγραψεν ἀρξάμενος ἀπὸ θεο-
γονίας καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου γένους τῶν ἀνθρώπων, κατέστροφε
δ' εἰς τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην καὶ τὴν Ἐπαμινώνδου τελευτήν·
περιέλαβε δὲ πάσας σχεδὸν τάς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων
πράξεις ἐν βίβλοις δώδεκα* 23). Satis constat, proelium illud ad
Mantineam, in quo Epaminondas occubuit, incidere in Olymp. CIV,
2. Inde vero anni sunt XXXIII usque ad pugnam, quae ad Ar-
bela commissa cum Dario fuit, quo tempore imprimis florebat
Anaximenes. Nam habere eum secum solebat Alexander in bellis,
pene haud secus ac Cineam Pyrrhus, Epirotarum rex. Et memo-
rabilis est historia, quae ad tempora haec pertinet. Iunxerant Lam-
psaceni se Dario, ac propterea iis atrocia quaeque Alexander fue-
rat comminatus. Eo territi Lampsaceni Anaximenem, civem suum,
ad Alexandrum miserunt deprecatum. Rex ut cognovit cur Ana-
ximenes advenisset, verbis conceptis iuravit, nihil eorum quae ora-
tor ille postulaturus esset exoraturum. Tum Anaximenes dolo pul-
cherrimo regem circumvenit: poposcit a rege, ut Lampsacenos ci-
ves eorumque uxores et liberos sub corona venderet, templa in- 59.
cenderet, urbem solo aequaret. Ita Alexander cum iureiurando se
constringi videret, Lampsacenis pepercit etiam invitus. Auctor
Pausan. l. l. et ex eo Suidas; ex quorum utroque etiam cogno-
scimus, Anaximenem magnas gessisse inimicitias cum Theopompo
historico atque invidiose admodum sese de eo vindicasse. Scripsit
enim librum ad Athenienses, item *συγγραφὴν λοίδορον* ad Lace-
daemonios et Thebanos. In his Theopompi dictionem egregie ex-
presserat, etiam nomen eius inscripserat, ut eius esse ab omnibus
crederentur. Quo pessimo artificio magnum in odium adduxit
Theopompum per universam pene Graeciam 24). Cum vero exqui-
sitam illam Theopompi dictionem potuerit exprimere, quando vellet,
satis liquet, quantum valuerit dicendo. Interim uti in Theopompo
atque Ephoro quoque, ita etiam in historico hoc damnantur oratio-
nes prolixae, ubi illae locum non habent. Qua de re sic egregie
Plutarch. praec. polit. c. 6. *καθόλου δὲ ὁ μὲν ὄγκος καὶ τὸ μέ-
γεθος τῷ πολιτικῷ μᾶλλον ἁρμόττει· παράδειγμα δὲ οἵ τε Φι-
λιππικοὶ καὶ τῶν Θουκυδίδου δημηγοριῶν ἡ Σθενελαΐδα τοῦ
ἐφόρου καὶ Ἀρχιδάμου τοῦ βασιλέως ἐν Πλαταιαῖς καὶ Περι-
κλέους ἡ μετὰ τὸν λοιμόν· ἐπὶ δὲ τῶν Ἐφόρου καὶ Θεοπόμπου
καὶ Ἀναξιμένους ῥητορειῶν καὶ περιόδων, ἃς περαίνουσιν ἐξοπλί-
σαντες τὰ στρατεύματα καὶ παρατάξαντες, ἔστιν εἰπεῖν:
οὐδεὶς σιδήρου ταῦτα μωραίνει πέλας* 25). b.

23) Huc pertinent quae habet Harpocr. v. *Ἀρχιδάμιος πόλεμος*, *Εὐθίας*, Strab. XIII. p. 589. XIV. p. 635, Plut. Poplic. c. 9, Apostol. prov. III. 4. IV. 30. Ceterum historici item argumenti fuerunt eiusdem *βασιλέων μεταλλαγαί*, quae tamen minori Anaximeni tribuit *Voss.* c. XI. p. 67. Cf. *Ebert* l. l. p. 102 sq. Ex opere historico sua excerpsisse videtur Stob. floril. XXXVIII. 44. 45. XLIX. 17. LXXIX. 37. XCVII. 21. 24) Vid. supr. cap. VII. p. 34. et IX. adnot. 48.
25) Adde Dion. Halic. d. Isaeo c. 19. d. adm. vi dic. Dem. c. 8.

Alexandri etiam in comitatu fuit Onesicritus[26]), qui ab rege eo ad Indiae sophistas (quorum alii Brachmanes, alii Germanes dicuntur) missus fuit, atque ex iis etiam colloquutus est cum Calano nobili philosopho, qui postea in Persiam usque Alexandrum est sequutus ac spectantibus Macedonibus et Persis spontaneo ultimum diem vivicomburio clausit. Auctor Strab. XV. p. 717. Meminere Onesicriti praeter Strabonem, qui multa imprimis ex eo refert[27]), etiam Plutarch. Alex. c. 8. 15. 46. 60. 61. 65. (ubi et legas, fuisse philosophum ex Diogenis cynici contubernio) 60. 66. et Gell. N. A. IX. 4. Curtii de eo verba mox adferam. Adhaec ita Lucian. macrob. c. 14. *Ὀνησίκριτος ὁ τὰ περὶ Ἀλέξανδρον συγγράψας.* Item Aelian. hist. anim. XVI. 39, ubi vocatur *Ὀνησίκριτος ὁ Ἀστυπαλαῖος*: nempe ab Aegei maris insula Astypalaea, cuius meminere Strabo, Ptolemaeus, alii. Mentionem quoque Onesicriti idem Aelianus facit XVII. 6, item Tzetz. Chil. III. 113, et qui antiqua magis fide est Arrian. exp. Alex. VI. 2, 3, ubi haec legas: *τῆς δὲ αὐτοῦ νεὼς κυβερνήτης Ὀνησίκριτος, ὃς ἐν τῇ ξυγγραφῇ, ἥντινα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ξυνέγραψε, καὶ τοῦτο ἐψεύσατο, ναύαρχον ἑαυτὸν εἶναι γράψας, κυβερνήτην ὄντα.* Sed non in eo solo Onesicritus fefellit; nam in multis fides eius suspecta erat[28]), minus tamen quam Daimachi Plataeensis, ut dicam cap. XII. Neque vulgaris navis gubernator fuit, sed regiae, quod ipse Arrianus agnoscit VII. 5, 6, ubi vocatur *κυβερνήτης τῆς νεὼς τῆς βασιλικῆς.* De stilo eius ita censet Suidas, Xenophontem sibi imitandum proposuisse, sed elegantiam eius assequi minime potuisse[29]).

Nearchus quoque Suida teste cum Alexandro militavit, deque eo historiam scripsit. Ex ea multa quoque adducit Strab. XV. p. 686. 689. 691. 692. 693. 696. 705. 706. 716. 717. 721 — 723. 725. 726. 727. 729. 732. Meminit et idem Suidas in *Ἀλέξανδρος.* Plane vero hunc esse Nearchum illum censeo, cui post Alexandri obitum Lyciae et Pamphyliae praefectura obtigit, ut scribit Iustin. XIII. 4. Nec de eo dubitare nos patitur Arrianus in libris de expeditione Alexandri; nam V. 5, 1. legas, *ὁ ἐκπεριπλεύσας τῆς μεγάλης θαλάσσης τὸ κατ᾽ Ἰνδοὺς Νέαρχος*: etiam VII. 5, 6. narrat, ut Alexander Nearchum hunc, postquam Susa pervenerat, coronarit, quod classem ex Indorum regione in oceanum duxisset. Sed imprimis vide quae ex Nearcho hoc variis in locis refert idem Arrianus libro rerum Indicarum, item

26) Vid. Diog. Laert. VI. 4, 84, et *Ste Croix* exam. crit. p. 38 sq. 745 sq.

27) Strab. XI. p. 517. XV. p. 689—695. 701. 705. 707. 715. 716. 726. 729. 730. Adde Plin. h. n. XII. 8.

28) Vid. inprimis Strab. II. p. 70. XV. p. 698. 721.

29) Diogenes l. l. Onesicritum cum Xenophonte comparat, verum Cyros confundit, cum dicit utrumque scripsisse laudes regis quocum militassent, Cyri Xenophontem (Cyropaediam, pro qua debebat Anabasin vocare), Alexandri Onesicritum. Deinde addidit: *καὶ τῇ ἑρμηνείᾳ δὲ παραπλήσιος, πλὴν ὅτι ὡς ἀπόγραφος ἐξ ἀρχετύπου δευτερεύει.*

quae de eo narrat Strab. II. p. 70. 77. XI. p. 524. et XVI. p. 767. et Plutarch. Alex. c. 46 sqq. Meminit quoque Curt. IX. 10. *Nearcho atque Onesicrito, nauticae rei peritis, imperavit* (Alexander), *ut validissimas navium deducerent in oceanum, progressique, quoad tuto possent, naturam maris noscerent: vel eodem amne vel Euphrate subire eos posse, cum reverti ad se vellent.* Vid. Philostr. vit. Apoll. I. 8.[30])

Summa vero dignitas non patitur, ut praetereamus Ptolemaeum Lagi, primum eius nominis Aegypti regem, qui et ipse Alexandri Magni, sub quo militarat, res gestas perscripsit. Curt. IX. 5. *Ptolemaeum, qui postea regnavit, huic* (Alexandri in Oxydracarum oppido) *pugnae adfuisse auctor est Clitarchus et Timagenes; sed ipse, scilicet gloriae suae refragatus, abfuisse se missum in ex-* 61.
peditionem memoriae tradidit. Arrianus d. exped. Alex. praef. *Πτολεμαῖος ὁ Λάγου καὶ Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου ὅσα μὲν ταὐτὰ ἄμφω περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου ξυνέγραψαν, ταῦτα ἐγὼ ὡς πάντῃ ἀληθῆ ἀναγράφω.* Cur vero non temere Ptolemaeo fides debeat derogari, caussam hanc adfert satis gravem, quod non solum sub Alexandro militarit, sed etiam rex fuerit, cum ista scriberet, in quo turpius mendacium foret quam alio quoquam. Ptolemaei historiam laudat quoque Plin. h. n. ind. lib. XII. et XIII. Meminit et Plutarch. Alex. c. 46, ubi inter eos, qui illud de Amazonis ad Alexandrum accessu commentum esse asserunt, praeter Aristobuli, Duridis et aliorum etiam mentio fit huius Ptolemaei[31]).

Nec ex ducibus Alexandri solus ille Lagi filius, sed etiam 74.
Antipater historiam scripsit, ut ex Suida discimus. Iolai sive Iuli filius fuit, discipulus Aristotelis, ut idem auctor est, unde et superiore capite inter Aristotelis discipulos potuerat reponi. Sed malui hoc loco referre, quia, si vitae genus spectes, propius multo ad Alexandrum quam Aristotelem accessit; nam et vivo Alexandro inter duces eius fuit et post illius obitum non quidem Macedoniae factus rex, sed tamen, cum penes Aridaeum, fratrem Alexandri, solum imperii titulus foret, ipse omnem imperii curam sustinuit; moriens quoque ita tutorem Aridaei fecit Polysperchonta, ut tamen potentia proximus ab eo esset filius suus Cassander; qui cum Polysperchontis ignaviam exosa esset Graecia, facile imperium occupavit atque Olympiadem, Alexandri matrem, cum consiliis suis obstaret, interemit. Tradidit Antipater Suida teste res a Perdicca in Illyriis gestas. Epistolarum etiam libros duos reliquit, quarum

30) Cf. Diod. XVII. 104. 107. 112, Steph. Byz. v. Ἀήτη. Librum Nearchi, qui *παράπλους* inscriptus erat (c. 19), excerptum servavit Arrian. in Indicis, ex quo aliquoties prodiderunt geographorum editores. Verum erant qui hunc Nearchum falsarium, eiusque itinerarium Ptolemaeorum demum tempore compositum esse crederent, in quibus nominandi *Harduin.* ad Plin. h. n. p. 326. et *H. Dodwell.* diss. d. Nearch. parapl. in Hudson. geogr. min. t. I. Iure vero ab his auctorem criminationibus defendere conati sunt *d'Anville, Rennel, Robertson, Vincent,* alii, de quorum sententia exponit *Ste Croix* exam. crit. p. 745 sqq.
31) Adde Strab. VII. p. 301.

meminit Cic. d. off. II. 14. *exstant*, inquit, *epistolae Philippi ad Alexandrum et Antipatri ad Cassandrum et Antigoni ad Philippum, trium prudentissimorum.* Ac Plutarchus etiam comp. Alc. et Cor. c. 3. mentionem facit epistolae eius qua Aristotelis mortem perscripsit.

Suspicor autem, sed tantum suspicor, etiam in comitatu Alexandri fuisse Archelaum *τὸν χωρογράφον τῆς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου πατηθείσης γῆς*, ut Laertius eum vocat II. 4, 17. Censeo eundem esse cuius Euboica citat Harpocr. in *Ἁλόννησος,* uti et illum cuius librum de fluviis celebrat Stobaeus floril. C. 15. Nam cum utrumque argumentum sit *χωρογραφικόν*, unius esse scriptoris est verisimile; ut caussa non sit cur apud Harpocrationem pro *Archelao* legamus *Archemachus,* quod doctissimus Maussacus malebat[32]).

Strattis Olynthius quoque, nisi coniectura fallit, et tum vixit et inter Alexandri comites fuit. Scripsit de diurnis Alexandri actis libros V, de fluviis, fontibus et lacubus, item de obitu Alexandri. Auctor Suidas[33]).

62. Dispiciendum, an non et temporibus iisdem floruerint Eumenes Cardianus et Diodotus Erythraeus, quos similiter Alexandri ephemeridas fecisse Athenaeus dicit X. p. 434. B. Ephemeridum Cardiani mentio etiam fit ab Aelian. v. h. III. 23. Item Dorotheus, cuius sextum de rebus Alexandri advocat idem Athen. VII. p. 276. F. Nec alius ab eo videtur qui Ascalonita ab eo vocatur XIV. p. 658. E. p. 662 F.[34]) Item Chares Mytilenaeus, qui et ipse de rebus ab Alexandro gestis opus condidit. Citatur ab Athen. I. p. 27. D. III. p. 93. C. 124. C. IV. p. 171. B. VII. p. 277. A. X. p. 434. D. 436. F. XII. p. 513. F. 514. F. 538. B. XIII. p. 575, item a Plut. Alex. c. 46, ubi *εἰσαγγελεύς* vocatur, et c. 20. 24. 54. 55. 70, d. fort. Alex. II. 9, item Plin. hist. nat. XXXVII. 2. ind. lib. XII. XIII. et Gell. V. 2.

Scripsit quoque res gestas Alexandri Aristus, uti et Asclepiades. Arrian. exp. Alex. VII. 15. 5. *Ἄριστος δὲ καὶ Ἀσκληπιάδης τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου ἀναγραψάντων καὶ Ῥωμαίους λέγουσι ὅτι ἐπρέσβευσαν.* Aristus iste Salaminius fuit, ut praeter Athen. X. p. 436. E. testatur Clem. Alex. protr. p. 16. *τί με δεῖ καταλέγειν Ἀλέξαρχον; γραμματικὸς οὗτος τὴν ἐπιστήμην γεγονὼς, ὡς ἱστορεῖ Ἄριστος ὁ Σαλαμίνιος, αὐτὸν κατεσχημάτιζεν εἰς ἥλιον.* Itemque istis antiquior Aristus iste Salaminius fuit, ut indicat Strab. XIV. p. 682. *μετὰ ταύτας ἡ Σαλαμίς, ὅθεν ἦν Ἄριστος ὁ συγγραφεύς*[35]). De aetate vero nihil prodit, et nimis sit imbecille, ex eo, quod Alexandri res gestas vel ille vel alius perscripsit, de tempore certi quid statuere velle, cum tanto

32) De Archemacho dicetur lib. III. p. 329 sq. Archelai lib. de fluviis laudat Plut. d. fluv. c. 1, eiusdem de lapidibus ibid. c. 9.
33) Vid. *Dodwell* d. cycl. p. 471 sq., *Ste Croix* exam. crit. p. 45 sq.
34) Vid. infr. lib. III. p. 361.
35) Adde Strab. XV. p. 730.

post Curtium et Arrianum idem tractasse argumentum videamus. Saltem Asclepiades multo recentior est, si est Myrleanus ille, de quo postea dicimus, immo et Aristus, si sit ille Ciceronis aequalis ac Bruti magister, de quo sic scribit Cic. Brut. 97. *nam quid te exercuit Pammenes* (Brutum alloquitur), *vir longe eloquentissimus Graeciae? quid illa vetus academia atque eius heres Aristus, hospes et familiaris meus?* Unde philosophum veteris academiae fuisse discimus. Sed hoc quo minus historiam condere potuerit nihil impedit.

De Menaechmo Sicyonio, qui et ipse res gestas Alexandri scripsit, paullo post agemus[36]).

Craterus inter eos fuit, qui cum Alexandro militarunt ac 462.
qui eius iussu orientis varia lustrarunt loca, ut ex Curtio, Arriano 205.
et aliis notum est. Hic epistola complexus fuit miranda quae in a.
itinere suo vidisset. De ea sic Strab. XV. p. 702. ἐκδέδοται δέ τις καὶ Κρατεροῦ πρὸς τὴν μητέρα Ἀριστοπάτραν ἐπιστολή, πολλά τε ἄλλα παράδοξα φράζουσα καὶ οὐχ ὁμολογοῦσα οὐδενί. Ac mox ex eo affert quaedam de rebus Indicis; sed et postea ibid. p. 721. 724. 725. quaedam de Cratero hoc eiusque itinere refert. Fortasse idem est ille Craterus Macedo, qui testis adhibetur a Plut. Arist. c. 26. Stephanus citat tertium et nonum e Crateri libris περὶ ψηφισμάτων, quorum etiam meminit Harpocr. in Ἄνδρων[37]).

Duos quoque alios, qui itidem cum Alexandro militaverint, suggerit Strab. XI. p. 530. his verbis: τούτου φασὶν ἐπώνυμον τὴν Ἀρμενίαν οἱ περὶ Κυρσίλον τὸν Φαρσάλιον καὶ Μήδιον τὸν Λαρισσαῖον[38]), ἄνδρες συνεστρατευκότες Ἀλεξάνδρῳ. Hinc quaedam ex iis narrat de antiquitate gentis Armeniae.

Baeton etiam vixit aetate Alexandri M., cuius σταθμούς scripsit. Athen. X. p. 442. B. *Βαίτων ὁ Ἀλεξάνδρου βηματιστὴς ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ σταθμοὶ τῆς Ἀλεξάνδρου πορείας*, ubi eo ex opere refert, Tapyrorum gentem usque adeo esse vino deditam,
ut unguento haud alio utatur quam vino. Vixit tum quoque Dio- 463.
gnetus. Utrumque iunxit Plin. h. n. ind. lib. VI. et VI. 17, ubi ait: *verum ut terrena demonstratio intelligatur, Alexandri M. vestigiis insistamus. Diognetus et Baeton itinerum eius mensores scripsere, a portis Caspiis Hecatompylon Parthorum quot diximus*

36) Quaedam de Iasone scriptore hic suppressimus, quod alia quanquam non meliora de eodem *Vossius* affert lib. II. c. 12. Vid. ib. adnot.

37) Hic sine dubio est frater Antigoni Gonatae; vid. *Niebuhr.* Kl. Schr. I. p. 225. Eius collectionem inscriptionum (*ψηφισμάτων συναγωγήν*) laudant Plut. Cim. c. 13, Harpocr. v. *ἀρχτεῦσαι, ναυτοδίκαι, Νύμφαιον* (lib. IX.), *ὅτι διαμαρτάνει*, Steph. Byz. v. *Ἀρταῖα, Δῶρος, Καρήνη, Δηψήμανδος, Τυρέδιζα, Χαλκεῖα, Χαλκητόριον*, Phot. v. *ναυτοδίκαι, Νύμφαιον* (Suid.), Poll. VIII. 10, 126, Schol. Arist. av. 1073. ran. 323, quos locos debeo *Boeckhio* praef. ad corp. inscr. gr. t. I. p. IX. Adde Phleg. mir. c. 32.

38) Medium laudant Arrian. exp. Al. VII. 24, 4. 25, 1 sq. 27, 2, Plut. Alex. c. 75. 76. Demetr. c. 19. d. adul. et am. c. 24. d. tuend. san. c. 5, Diod. Sic. XIX. 69. 75. Sed alius est qui dixit de morte Antigoni Gonatae ap. Luc. macr. c. 11.

millia esse etc. Baetonis idem meminit VI. 19. *septentriones eo* (Indiae) *tractu semel in anno apparere, nec nisi quindecim diebus, Baeton auctor est, hoc idem pluribus Indiae fieri, Megasthenes.* Similiter Solin. polyh. c. 55. *septentriones in eo tractu in anno semel, nec ultra quindecim dies apparent, sicuti auctor est Baeton, qui perhibet, hoc in pluribus Indiae locis evenire.*

Androsthenes quoque tum vixit, siquidem Alexander eum exploratum misit cum nave XXX remorum, ut apud Arrianum lego VII. 20, 7. Ac Strabo quoque XVI. p. 766. auctor est, navigasse cum Nearcho. Idem ibidem *Θάσιον* appellat, unde emendanda epitome Artemidori Ephesii ap. Marcian. Heracl. p. 63, ubi *Ἰάσιος* fuisse dicitur. Descripsit terrarum orbem, ut in eapse Artemidori epitome legas. Mentionem quoque eius reperias apud Theophrast. causs. plant. II. 5, ubi ex eo prodit, moris esse in Tylo, rubri maris insula, ut agricolae post imbrem sata abluant aquis salsis fluentibus, quae magis quam imbres iuvent arbores et plantas alias. Videtur de eo dubitare Theophrastus. Nam, inquit, *εἰ δ᾽ ἀληθὲς ὃ ἔλεγεν Ἀνδροσθένης*, in caussa erit, quod *τὸ ἔθος ὥσπερ φύσις γέγονε*: nempe quia rarae illis locis pluviae, salsae
b. vero aquae in terras defluant crebro, atque ita omni tempore ad nutriendum idoneae sint[39]). Ac mox concludit, *ταῦτα μὲν οὖν ἐξ ὑποθέσεως εἰρήσθω*, quasi dicat, *et haec ratio fuerit, posito concessoque eo quod Androsthenes dicebat.* Alius ac iunior hoc est Androsthenes Cyzicenus, Polybio memoratus Rell. XI. 34, 12.

Demophilus etiam Alexandri M. tempore fuit, quippe Ephori historici filius. Quod historiae eius fuerit argumentum docet Diod. Sic. XVI. 14. quique eum more suo ad verbum exscribit Anonymus *ἐν ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ* ad olymp. CV, 4. *Δημόφιλος ὁ Ἐφόρου τοῦ ἱστοριογράφου υἱὸς τον παραλειφθέντα πόλεμον τοῦ πατρὸς, ὀνομασθέντα δὲ ἱερὸν, συντεταγμένος ἐντεῦθεν ἦρκται ἀπὸ τῆς καταλήψεως τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ καὶ τῆς συλήσεως τοῦ μαντείου ὑπὸ Φιλομήλου τοῦ Φωκέως.* Apud Suidam in *Ἔφιππος* legas, Demophilum hunc fuisse Ephippi filium, sed corrupte; nam pro *Ἔφιππος* ibi legendum
464. *Ἔφορος*, ut superius ostensum, atque allatus quoque Diodori et Anonymi locus non obscure arguunt[40]).

Ephippus Olynthius quoque, quantum videre possum, Alexandri M. tempore et postea vixit. Librum edidit *περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Ἡφαιστίωνος μεταλλαγῆς*, ut est apud Athen. IV. p. 146. C, ubi ex eo refert, ut Alexander quotidie coenae cum familiaribus, qui LX aut LXX esse solerent, non amplius quam centum impenderit drachmas. Meminit idem et X. p. 434. A. ubi pro *μεταλλαγῆς* est *ταφῆς*, ut XII. p. 537. D. *τελευτῆς*[41]),

39) Eius *παράπλους τῆς Ινδικῆς* laudatur Athen. III. p. 93. B.
40) Adde Athen. VI. p. 232. D, Schol. Hom. Il. 13, 301. Cf. *Marx* Ephori fragm. p. 30.
41) Adde Athen. III. p. 120. E. XII. p. 538. A.

ut integra videatur inscriptio fuisse, de Alexandri et Hephaestionis mortibus et sepultura. Fuit et Ephippus, Atheniensis comicus, cuius fabulas complures Athenaeus citat, duosque eius senarios adducit II. p. 38. B. Ac puto diversus ab utroque est Ephippus ille, quem se Plinius sequi profitetur in iis quae de plantis scribit lib. XII. et XIII.

CAP. XI.

Vidimus de iis qui vel Aristotelem in schola docentem audie- 63.
runt vel Alexandrum in Asia sunt sequuti vel etiam utrumque ho- 74.b.
rum praestiterunt. Dicemus nunc de aliis historiae scriptoribus, de quibus fortasse nec hoc nec illud vere asseri possit, sed quos tamen constet eadem vixisse aetate. Qualis fuit Hieronymus is qui Syriae terrae praefectus fuit, sive ab rege Antiocho, ut graeca habent Iosephi verba, sive a rege Antigono, ut est apud Rufinum et Gelenium, Iosephi interpretes. Si prius placet, signabitur Antiochus Soter, secundus Syro-Macedonum rex. Sed omnino historiae magis est consentaneum, Hieronymum fuisse Syriae praefectum ab Antigono Asiae rege, nempe quando is Eumene devicto in Babyloniam venit ac post Seleuci Nicatoris ad Ptolemaeum Philadelphum fugam Demetrium filium in Syriae reliquit; quod olympiade accidit CXVI. Hanc posteriorem sententiam firmat Lucian. macrob. c. 11, ubi Hieronymus ille (nisi Cardianus potius intelligitur, de quo mox dicam) cum Antigono dicitur militasse. Verba eius sunt: *Ἀντίγονος δὲ ὁ Φιλίππου ὁ μονόφθαλμος, βασιλεύων Μακεδόνων, περὶ Φρυγίαν μαχόμενος Σελεύκῳ καὶ Λυσιμάχῳ, τραύμασι πολλοῖς περιπεσὼν ἐτελεύτησεν ἐτῶν ἑνὸς καὶ ὀγδοήκοντα, ὥσπερ ὁ συστρατευόμενος αὐτῷ Ἱερώνυμος ἱστορεῖ.* Itaque non Rufinus ex Iosepho, sed graeca 64.
ex interprete Rufino corrigi debent. Aliquot autem annos post hanc Antigoni caedem superfuisse Hieronymum colligo ex eodem Luciano. Nam continuo subiungit, ab eodem Hieronymo tradi, Lysimachum, cum in proelio caderet, octogenarium fuisse. At occubuit Lysimachus olymp. CXXIII, 4. annis post Antigoni caedem decem et septem. Immo et multo post superfuisse ostendunt haec Luciani verba ibid. c. 22. *Ἱερώνυμος δὲ ἐν πολέμοις γενόμενος καὶ πολλοὺς καμάτους ὑπομείνας καὶ τραύματα ἔζησεν ἔτη τέσσαρα καὶ ἑκατόν.* Nam eundem Hieronymum signari argumento est, quod, cum de historicis longaevis se acturum dixisset, eum secundo refert loco. Dicat quispiam, fuisse et Hieronymum Rhodium, qui historiam reliquit. Ita est. Sed quod Hieronymum hunc in bellis versatum dicit, ostendit, eumpse signari, quem antea dixerat cum Antigono militasse, vel, inquam, Hieronymum Aegyptium, Phoeniciae Syriaeque praefectum, vel alterum eius nominis, patria Cardianum, quod magis magisque nunc coepit arridere. Atque inter alia tum Diodori Siculi verba movent, quae de Cardiano in-

ferius adducam, tum autem quod nusquam legam, Hieronymum Syriae praefectum scripsisse de successoribus Alexandri. Sed de Cardiano mox pluribus, ubi prius ero prosequutus nonnulla quae ad Aegyptium pertinent. Vix dubium vero quin hunc ipsum Hie-
75. ronymum signarit Tertull. apolog. c. 19, ubi coniunguntur Manethon sive Manethos Aegyptius, Berosus Chaldaeus, Hieronymus Phoenix, Tyri rex, Ptolemaeus Mendesius atque alii, quos a Iosepho Iudaeo partim probari ait partim refelli. Nam Hieronymus iste, quem Iosephus inter alios gentium scriptores c. Apion. I. 23. laudat, nec non Antiq. I. 8, uti et interpretes eius, Phoeniciae Syriaeque praefectus fuit et de rebus Phoeniciis scripsit. Atque hoc fecit, ut eum *μνημονικῷ ἁμαρτήματι* confunderet Tertullianus cum Hiromo, Tyri rege, cui Salomo fuit familiaris. *Εἴρωμον* etiam Menander Ephesius apud Ioseph. c. Apion. I. 18. vocat, ac saepius sic ipse nominat Iosephus. At sane multum distat inter Phoeniciae regem et eius terrae praefectum; ille domo Phoenix, hic Aegyptius fuit. Nam Aegyptium disertim vocat Antiq. l. l. et ex eo Freculphus t. I. lib. 1. c. 25, ubi uterque illum in libris, quos de Phoenicum rebus scripsit, meminisse ait diluvii universalis. Magnum etiam intervallum est inter amborum tempora. Hiromus, rex Phoeniciae, vixit annis amplius ducentis ante primam olympiadem, et Hieronymus, Phoeniciarum rerum scriptor, floruit circa olymp. CXX, ut inde cognoscitur, quod Iosepho teste c. Apion. I. 23. aequalis fuerit Hecataeo, qui sine dubio est Heca-
65. taeus Abderita. Hic enim Iudaeis notior, quia de Iudaeis librum scripserat, ut supra diximus. Fuit igitur Hieronymus hic aequalis Hieronymo Rhodio, Aristotelis discipulo, de quo ante dictum. Ab utroque vero hoc Hieronymo, et Rhodio, inquam, et Aegyptio, diversus est Hieronymus Cardianus 1). Nam Cardia est Thraciae Chersonesi civitas, ut praeter Suidam etiam Plutarch. Eum. c. 1. et Stephanus sive Hermolaus Byzantius in *Καρδία* testantur. Ptolemaeo Cardiapolis vocatur. Huius Cardiani non ignobile inter historicos nomen est. Scripsit autem de rebus gestis Alexandri, quemadmodum est apud Suidam 2). Itaque hunc Hieronymum intelligi puto ab Appian. Mithrid. c. 8, ubi postquam de rebus Bithyniae egisset, ad Cappadoces accedit atque ex Hieronymo refert, Alexandrum, cum adversus Darium proficisceretur, has gentes reliquisse intactas, ingressumque aliam viam maritimam per Pamphyliam et Ciliciam. Nec de Alexandro solum, sed illis etiam Hieronymus egit, qui Alexandro successerunt, siquidem Dionys. Halic. A. R. I. 6. citat eum *ἐν τῇ περὶ τῶν ἐπιγόνων πραγμα-*

1) Vid. *F. Sévin* rech. sur la vie et les ouvr. de Jerôme de Cardie, in Mém. de l'acad. d. inscr. t. XIII. p. 20 sqq. *J. G. Droysen* Gesch. d. Hellenism. t. I. p. 670 sq. — Hunc vero eundem esse cum praefecto Syriae, quem a Cardiano *Vossius* distinxit, sequitur ex Diod. Sic. XIX. 100. Cf. Plut. Demetr. c. 39.

2) Cf. Athen. V. p. 206. E.

τεία. Quod Lapus vertit *de successione heroicorum principum*; sane inepte, cum vel transferri debeat *de partiariis regni Alexandri*, ut placuit Ios. Scaligero in animadv. ad Euseb., vel potius *de posteris eorum qui Alexandri regnum diviserunt*; hos enim Graeci ἐπιγόνους appellant. Quod neque animadvertit doctissimus vir Aemilius Portus in adn. ad Dion. Hal., qui hic agi putavit de septem ducum ad Thebas caesorum filiis, quos ἐπιγόνους vocari indicat Apollod. bibl. III. 7, 2. his verbis: μετὰ δὲ ἔτη δέκα οἱ τῶν ἀπολομένων παῖδες κληθέντες Ἐπίγονοι στρατεύειν ἐπὶ Θήβας προῃροῦντο, τὸν τῶν πατέρων θάνατον τιμωρήσασθαι βουλόμενοι. Verum non intellexit Dionysius ἐπιγόνους τῶν ἐπὶ Θήβας, sed ἐπιγόνους Ἀλεξάνδρου. Nam Hieronymum eo opere etiam res romanas cursim attigisse ibidem testatur. Quid autem res romanae ad priores ἐπιγόνους, quorum aetate Roma nondum erat? Immo Troia eo tempore adhuc stabat. Quare intelligere oportet ἐπιγόνους Alexandri, qui, si Scaligerum audimus, etiam διάδοχοι appellantur, ut apud Suidam, cum Hecataeum Abderitam fuisse ait ἐπὶ τῶν Ἀλεξάνδρου διαδόχων. Sed omnino malim distinguere inter διαδόχους et ἐπιγόνους, ut illi sint successores Alexandri et imperii eius partiarii, at ἐπίγονοι sint eorum posteri, quomodo eidem Suidae Nymphis Heracleotes dicitur scripsisse περὶ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων καὶ ἐπιγόνων. Perduxerat ille historiam suam usque ad 66.
Ptolemaeum tertium, ut idem Suidas dicit. Ergo inter διαδόχους erit Ptolemaeus Lagides, uti et Seleucus Nicator; inter vero ἐπι- b.
γόνους sit Ptolemaeus secundus, cognomine Philadelphus, ut quoque Seleuci Nicatoris filius Antiochus Soter. Quare non dubitamus quin ultra Ptolemaei Lagi tempora, ultimi τῶν διαδόχων, vitam produxerit Hieronymus; neque enim aliter agere potuisset de omnium qui Alexandri regnum partiti essent successoribus. Interim περὶ διαδόχων quoque tractavit, uti de Lysimacho et Antigono; quod etiam ex Pausan. I. 9, 8. et 13, 9. constat, ubi eum in iis quae ad Lysimachum et alios pertinent non optima fide usum esse multaque in Antigoni gratiam prodidisse dicitur. Nec quicquam manifestius verbis Diod. Sic. XVIII. 42, qui eum inter legatos Eumenis ad Antiochum fuisse narrat: Ἱερώνυμος ὁ τὰς τῶν διαδόχων ἱστορίας γεγραφώς. Ac ne alium hunc esse putes ab Hieronymo Cardiano, eodem postea libro c. 50. memorat, ut Antigonus Hieronymum hunc ad Eumenem miserit legatum. Verba eius sunt: Ἱερώνυμον τὸν τὰς ἱστορίας γράψαντα μετεπέμψατο, φίλον ὄντα καὶ πολίτην Εὐμένους τοῦ Καρδιανοῦ. Etiam XIX. 44. cum de morte Eumenis egisset, subiicit ista: ἀνήχθη δ' ἐν τοῖς τραυματίαις αἰχμάλωτος καὶ ὁ τὰς ἱστορίας συνταξάμενος Ἱερώνυμος ὁ Καρδιανός, ὃς τὸν μὲν ἔμπροσθεν χρόνον ὑπ' Εὐμένους τιμώμενος διετέλεσε, μετὰ δὲ τὸν ἐκείνου θάνατον ὑπ' Ἀντιγόνου ἐτύγχανε φιλανθρωπίας καὶ πίστεως. Vixerit igitur extremis διαδόχων et primis ἐπιγόνων temporibus. Quod etiam inde liquet, quia antiquior sit Timaeo, qui extremis Philadelphi temporibus flo-

ruit. Saltem Hieronymum Cardianum ante Timaeum Siculum scripsisse disertim testatur Dion. Hal. A. R. I. 6. Ex hoc opere Lucian. macrob. c. 11. refert, Lysimachum, cum in proelio adversus Seleucum occumberet, annorum fuisse octoginta, pro quo LXXIV legere est apud Iustin. XVII. 1.3)

Atque ex his cognoscimus etiam, temporibus Ptolemaei primi floruisse Menaechmum Sicyonium, filium Alcibii vel Alci-
67. biadis, siquidem Suidas eum vixisse dicit *ἐπὶ τῶν διαδόχων*. Est vero unus ex iis, qui res ab Alexandro gestas scripsere, eodem Suida auctore. Eiusdem *περὶ τεχνιτῶν* librum citat Athen. II. p. 65. A. et XIV. p. 635. B. p. 637. F, item *Σικυωνιακά* VI. p. 271. D. Non dubito autem quin inde sit productum fragmentum illud de Adrasto, Sicyoniorum rege, quod ex Menaechmo Sicyonio depromere se dicit Schol. Pind. Nem. IX. 30. Meminit et eiusdem, ut censeo, Menaechmi Nem. II. 1. *Μέναιχμος δὲ ἱστορεῖ, τοὺς ῥαψῳδοὺς στιχῳδοὺς καλεῖσθαι διὰ τὸ τοὺς στίχους ῥάβδους λέγεσθαι ὑπό τινων.* Fortasse est ex opere *περὶ τεχνιτῶν.* Plin. h. n. IV. 12. tradit ex Menaechmo, Euboeam prius vocatam Abantiada. Id potius ex Sicyoniacis videtur. At alius est Menaechmus, cuius ex *Πυθικῷ* duos oraculi versus hexametros adducit Schol. Pind. Pyth. IV. 313; item Menaechmus mathematicus Proclo laudatus in Euclid. elem. III. p. 68. Apud Steph. in *Τηλέφιος* pro *Μενέμαιχος* legi debere *Μέναιχμος* iamdiu Xylander observavit.

Floruit et iisdem temporibus Anaximenes Lampsacenus iunior, cuius avunculus fuit Anaximenes Lampsacenus senior, orator idem atque historicus, ut superius dictum. Mirum vero, Strabon. XIII. p. 589, ubi illustres recenset Lampsacenos, senioris tantum meminisse, hoc est *Ἀναξιμένους τοῦ ῥήτορος*, praesertim cum libro proximo ex Anaximene Lampsaceno tradat Milesiorum colonias, qui sane videtur esse Anaximenes historicus. Saltem aperte distinguit Laert. II. 2, 3. cum ait, *γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι δύο Λαμψακηνοί, ῥήτωρ καὶ ἱστορικός, ὃς ἀδελφῆς υἱὸς ἦν τοῦ*
76. *ῥήτορος.* Ac iunior hic etiam intelligendus videtur apud Clem. Alex. strom. VI. p. 267. et Stephan. in *Πασσαργάδαι,* ubi Anaximenes citatur *ἐν μεταλλαγαῖς βασιλέων,* uti et apud Athen. XII. p. 531. D.4), ubi ex eo narrat, ut inter Stratonem Phoenicum et Nicoclem Salaminiorum regem certamen fuerit, uter esset mollior atque effeminatior, utrumque autem violenta morte periisse. Nicocles iste sive Nicocreon, Euagorae filius, Antigoni partes erat

3) Ex eodem opere quaedam deprompsit de Pyrrhi expeditione Italica Plut. Pyrrh. c. 17. 21. 27. Adde Eum. c. 12. Mortuo autem Pyrrho (ol. CXXVII, 1.) ad Antigonum Gonatam sese applicuit sec. Paus. ll. ll., ex quo de tempore ad quod fere vixit iudicari potest. Vid. *G. A. Schmidt* d. fontt. vett. auctt. in enarr. expeditt. a Gallis in Maced. et Gr. susceptis, Berol. 1834. 8. p. 26 sq.

4) Hoc rectius tribui maiori Anaximeni supra c. X. adn. 23. dictum est. Reliquos etiam locos admodum incerta coniectura ad minorem a *Vossio* referri apparet.

sequutus; propterea Ptolemaeus Lagides exercitum adversus eum in Cyprum misit; eo cognito Nicocles laqueo vitam finit. Exemplum sequuta est uxor, quae et filias interemit ac fratribus Nicoclis persuasit, ut se igne tectis iniecto comburerent. Accidit hoc olymp. CXVI, 1. anno duodecimo a morte Alexandri M. Unde cognoscimus, ut senior Anaximenes sub Alexandro claruit, ita hunc, sororis filium, floruisse temporibus Ptolemaei Lagi. Fortasse au-
tem et alia huius sunt, quae Anaximeni avunculo tribuebamus, id- 68.
que uno Laertii loco compulsi, quem tamen aliter legisse videtur interpres. Immo ne illud quidem satis est apertum, alterius horum an neutrius fuerint de picturis libri, ex quorum secundo historiae sub Actaeonis fabula latentes a Fulgentio exponuntur mythol. III. 3.

Aequalis Anaximeni iuniori fuit Demochares 5), non Solensis ille, qui Plutarcho teste Demetr. c. 27. poeta fuit ac fabulam nomine *Demetrium* fecit, sed qui rhetor Athenaeo vocatur XI. p. 508. F. ac quem idem XIII. p. 610. E. adversus Philonem, Aristotelis familiarem, orationem scripsisse ait, qua Sophoclem defendit, cum philosophi omnes Attica excedere iussi essent. Et meminit orationum eius Cicero quoque Brut. 83. Demosthenis sororis filius fuisse dicitur ibidem et d. or. II. 23, similiterque ab Athen. VI. p. 252. F. et XIII. p. 610. F. vocatur *Δημοσθένους ἀνεψιός*, ab Aelian. v. h. III. 7. *Δημοσθένους ἀδελφιδοῦς*, quomodo et Suidae appellatur 6). Etiam cuiusdam dicti eius ad Theophrastum Eresium meminit Aelian. ibid. VIII. 12. 7) Atque haec qua aetate vixerit satis ostendunt. Maledicentissimus Timaeus descripsit eum tanquam hominem impurissimum et scelestissimum 8). Sed defendit illum Polyb. XII. 13, qui et ducem ab Atheniensibus creatum et alios gessisse honores ait, ut Suidas quoque monet. Praeter vero orationes, de quibus antea sermo fuit, etiam historiam sui temporis condidit, cuius apud Plutarch. Demosth. c. 30. mentio est et Athen. VI. p. 252. F. et p. 253. B, ubi eius XX. et XXI. historiarum librum citat. Nec dubium quin eo in opere inter alia scripserit, Agathoclem, Siciliae regem, annos vixisse XCV, quod a Demochare, uti et Timaeo, proditum fuisse Lucianus ait macrob. c. 10. De stilo eius ita Cic. Brut. 83. *Demochares, qui fuit Demosthenis sororis filius, et orationes scripsit aliquot et earum rerum historiam, quae erant Athenis ipsius aetate gestae, non tam historico quam oratorio genere perscripsit.*

Vixit quoque his temporibus Callias Syracusanus, qui de rebus Siculis libros complures reliquit, multo post Philistum quidem, sed ante tamen Timaeum, qui non minus a Callia quam Callias a Philisto dissentit. Auctor Ioseph. c. Apion. I. 3. Athe-

5) Vid. *Ruhnken.* ad Rutil. Lup. I. 2. p. 7 sqq., nostr. hist. eloqu. Gr. §. 53, 12 sq. §. 72, 1.
6) Cf. Plut. vitt. dec. oratt. p. 847. C. et decretum 2. ibid. p. 851.
7) Adde Senec. d. ira III. 23, Plut. Demetr. c. 24.
8) Cf. Suid. v. ᾧ τὸ ἱερὸν πῦρ.

naeus quoque XII. p. 542. A. citat *Καλλίαν ἐν ὀγδόῃ τῶν περὶ Ἀγαθοκλέα ἱστοριῶν,* qui idem est liber atque ille cuius Iosephus meminit. Similiter Aelian. hist. anim. XVI. 28. *Καλλίας ἐν τῇ δεκάτῃ τὸν περὶ τὸν Συρακούσιον Ἀγαθοκλέα λόγων*, et Schol. Apoll. III. 41. *Καλλίας ἐν δεκάτῳ τῶν περὶ Ἀγαθοκλέα.* Nec
69. Latinis est ignotus; nam fragmentum ex eius septima historia de rebus Siculis adducit Macrob. Sat. V. 19. Qua fide vero historiam hanc de Agathocle, Siciliae rege, consignarit, optime nos docebit Suidas; ait enim, donis ab Agathocle corruptum plane omnia ad regis arbitrium scripsisse, egregieque operam dedisse, ut largitionem regiam laudibus eius praedicandis adaequaret. Itaque contrarium plane fecit ac Timaeus, qui ab eodem Agathocle in exilium eiectus, ut se ulcisceretur, praeclara multa praeteriit, multa
b. etiam iniuria reprehendit, ut postea dicemus. Unde vero ista de Timaeo pariter ac Callia hauserit Suidas, nunc facile est dictu, postquam v. cl. Henricus Valesius ut Polybii, Nicolai Damasceni atque aliquot aliorum, ita etiam Diodori Siculi edidit excerpta, quae continebantur collectaneis Constantini Porphyrogenneti libro de virtutibus et vitiis. In istis enim haec iisdem verbis quibus ea retulit Suidas leguntur, ut quin ex Diodoro illa grammaticus hic exscripserit nullus dubitationi relictus sit locus 9). Meminit quoque huius operis Dionys. A. R. I. 72. *Καλλίας ὁ τὰς Ἀγαθοκλέους πράξεις ἀναγράψας*, item Festus Pompeius in *Romam: Callias,* inquit, *Agathoclis Siculi qui res gestas conscripsit.* Ab hoc vero Callia, quem Syracusanum vocat Suidas, diversus est Callias Atheniensis, qui paullo ante Strattidis saeculum genitus fuit et tragoediam grammaticam reliquit; quae cuiusmodi fuerit docebit Athen. X. p. 448. B. p. 453. E. Comoedias quoque fecit, quarum nomina Suidas recenset. Est et alius Callias Mytilenaeus, quem *ἐν τῷ περὶ τῆς παρ᾽ Ἀλκαίῳ λεπάδος* citat Athen. III. p. 85. E. Eundem memorat Strabo XIII. p. 618, ubi inter illustres Lesbios referuntur *Ἑλλάνικος Λέσβιος συγγραφεὺς καὶ Καλλίας ὁ τὴν Σαπφὼ καὶ τὸν Ἀλκαῖον ἐξηγησάμενος.*

Megasthenem 10) quoque in haec tempora refert Strabo II. p. 70, ut et Clem. Alex. strom. I. p. 132, ubi ait: *Μεγασθένης ὁ συγγραφεὺς, ὁ Σελεύκῳ τῷ Νικάτορι συμβεβιωκώς, ἐν τῇ τρίτῃ τῶν Ἰνδικῶν ὧδε γράφει.* Quae et verba adducit ex eo Euseb. pr. ev. IX. p. 241. Hinc vero simul cognoscimus, eum Indica scripsisse. Ea cum consignaret, apud Indorum reges commorabatur, ut omnia bona fide traderet, quemadmodum auctor est Plin. h. n. VI. 17. et Solin. polyh. c. 49. Cave autem genuina esse putes quae sub huius nomine edita sunt ab Annio Viterbiensi. Nam cuncta ista ab Annio sunt conficta, qui ne verum quidem historici nomen sciebat; alioqui eum non *Metasthenem* vocasset,

9) Vid. Diodor. Excerpt. p. 561. Wessel. Ibid. p. 492. historiam Callias XXII libris complexus esse dicitur.

10) Vid. *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 482 sq.

quae appellatio ne graeca quidem est, sed *Megasthenem*, ut faciunt Athenaeus, Arrianus, Cicero et veteres omnes. Nempe decepit hominem vetus Rufini translatio, ubi librarii vitio perperam ita scriptum erat. Quod si germana aliqua Megasthenis quaerimus, adeundus imprimis Strabo lib. XV, ubi is scriptor pene omnem facit paginam, adeo multa ex eo se exscribere profitetur. Etiam ex IV. Indicorum libro apud Ioseph. Antiq. X. 11. (Rufino autem 70.
13.), atque iterum c. Apion. I. nobile eius fragmentum habes, quod Ios. Scaliger exponit append. lib. d. emend. temp. Vide et Aelian. hist. anim. VIII. 7. Fidem eius in historia Indica praeter Plinium, de quo dictum antea, etiam probat Arrian. exp. Alex. V. 5, 1, ubi ille et Eratosthenes vocantur δοκίμω ἄνδρε. Idem et aliqua eius citat VII. 2, 4, item Indic. c. 4. 5. 6. 7. 9. 10.[11]).

Etiam Ptolemaei Lagi temporibus vixit Idomeneus Lampsacenus[12]). Strab. XIII. p. 589. ait, Epicurum eo familiariter usum esse. Item ex Laert. X. 23. constat, fuisse auditorem Epicuri atque uxorem habuisse Batidem, sororem Sandis Lampsaceni, qui et ipse Epicuri discipulus erat. At satis ex eodem Laert. X. 1. liquet, Epicurum venisse Athenas, cum Aristoteles Chalcide scholam haberet. Scripsit libros de Socraticis, quorum mentio apud eundem Laert. II. 5, 20. ubi legas, Ἰδομενεὺς ἐν τοῖς περὶ τῶν Σωκρατικῶν: item historiam Samothraciam, de qua auctor Suidas. Meminere Idomenei huius Plut. Dem. c. 15. 23. Per. c. 10. 35. Arist. c. 1. 4. 10. Phoc. c. 4, Athen. XIII. p. 576. C. p. 590. D. p. 592. F.[13])

Insuper Euemerus tum vixit, quippe amicus Cassandri eius, qui Antipatri filius et Macedoniae rex fuit, ut Eusebius scribit pr. ev. II. p. 59, ubi etiam testatur, regis huius postulato peregrinatum in oras longinquas, et oceanum australem eiusque in-

11) Omnium severissime de Megasthene iudicat Strab. II. p. 70. Meminerunt eius etiam Arrian. exp. Alex. V. 6, 2. VII. 2, 4, Plut. d. fac. in orb. lun. c. 24, Athen. IV. p. 153. D. (M. ἐν δευτέρᾳ τῶν Ἰνδικῶν), Ael. hist. an. XVI. 41. XVII. 39, Antig. Caryst. hist. mir. c. 147, Plin. h. n. VI. 19. 22. VII. 2. VIII. 14, Ios. c. Apion. I. 20, Phleg. mir. c. 33.

12) Vid. *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 488, *A. G. Becker* Analekt. z. d. att. Redn. fasc. I. Quedlinb. 1835. p. 24 sqq., *C. Sintenis* Exc. V. ad ed. Plut. Pericl. p. 313 sqq., nostr. quaestt. Demosth. P. IV. p. 29 sqq.

13) Eius laudantur libri περὶ τῶν Σωκρατικῶν, quo sine dubio pertinent quae habent Diog. Laert. II. 7, 60, Athen. XIII. p. 611. D, ἱστορία τῶν κατὰ Σαμοθρᾴκην ap. Suid. et Τρωικά ap. Schol. Apoll. I. 916, ubi tamen *Sintenis* p. 316. Σαμοθρᾳκικά reponenda esse censet. Iam vero cum ab aliis, inprimis a Plutarcho, multa sub Idomenei nomine citentur, quibus in neutro locus fuisse videretur, primum *Jonsius* hist. scr. phil. II. 1. p. 118. coniecit haec deprompta esse ex libro περὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν inscripto, id quod ab aliis bona fide repetitum est. Contra *Sintenis* p. 317. ea omnia ad librum de Socraticis refert. Aliam proposuit eamque ingeniosam coniecturam *Luzac.* lectt. Att. §. 3. p. 113, nuper probatam a *C. F. Hermanno* in ind. lectt. Marburg. 1836. p. VII. libri deperditi titulum fuisse περὶ τῆς τῶν ἐνδόξων τρυφῆς, de qua re a nobis fusius expositum est l. l. p. 30 sqq. Huc pertinent praeter locos a *Vossio* laudatos Athen. XII. p. 532. F. p. 533. D, Plut. vitt. dec. orr. p. 849. D, Apollon. vit. Aesch. p. 247. Bekk., Schol. Arist. Vesp. 941.

sulas lustrasse. Sed in Trapezuntio frustra ea quaeras, cuius
translatio nihil aliud continet quam Eusebii excerpta multa. Agri-
77. gentinum vocat Arnobius adv. gent. IV. 15. Sed Messenium facit
Plutarch. d. Is. et Osir. c. 23, item Lactantius, cuius haec verba
d. fals. relig I. 11. *antiquus auctor Euemerus, qui fuit ex civitate
Messana, res gestas Iovis et caeterorum qui dii putantur collegit, hi-
storiamque contexuit ex titulis et inscriptionibus sacris quae in anti-
quissimis templis habebantur, maximeque in fano Iovis Triphylii, ubi
auream columnam positam esse ab ipso Iove titulus indicabat; in qua
columna gesta sua perscripsit, ut monumentum posteris esset rerum
suarum. hanc historiam et interpretatus est Ennius et sequutus.*
Cicero idem paucis dicit d. nat. deor. I. 42, ubi cum egisset de
iis qui in deorum numerum relati essent, *quae ratio*, inquit, *ma-
xime tractata est ab Euemero, quem noster et interpretatus et sequu-
tus est praeter caeteros Ennius.* Item Varro d. r. r. I. 48. *id apud
Ennium solum scriptum scio esse in Euemeri libris versis.* Inter il-
los numeratus Euemerus fuit qui *ἄθεοι* dicebantur, teste cum Sexto
71. Empir. p. 552. 561. tum etiam Plutarcho d. plac. philos. I. 7,
ubi et Callimachi versiculos citat, quibus eum propterea perstrin-
xit. Ex nostris quoque Theophilus, Antiochensis episcopus, scri-
bit ad Autol. III. 6. *τὰ περὶ Εὐημέρου τοῦ ἀθεωτάτου περισσὸν
ἡμῖν καὶ λέγειν· πολλὰ γὰρ περὶ θεῶν τολμήσας φθέγξασθαι
ἔσχατον καὶ τὸ ἐξόλου μὴ εἶναι θεούς, ἀλλὰ τὰ πάντα αὐτο-
ματισμῷ διοικεῖσθαι βούλεται.* Etiam meminere Euemeri Colu-
mella d. r. r. IX. 2. et Minuc. Felix in Octav. p. 160. Vide
et Politianum in miscellaneis cap. 34. Adhaec Hyginus in poet.
astronom. II. 13. et 42. et Lactant. d. fals. relig. I. 11. et 14,
quorum uterque compluria ex sacra eius historia refert. Plinius
quoque h. n. XXXV. 22. inter eos numerat, qui scripserunt de
pyramidibus Aegypti. E Graecis itidem mentionem faciunt Strabo I.
p. 47, ubi eum cum Antiphane Bergaeo coniungit atque utrumque
ut futilem traducit[14]), Ioseph. c. Apion. I. 23, ubi et Iudaeorum
ait meminisse, Aelian. v. h. II. 31, ubi cum Dionysio Phryge et
eius farinae aliis inter *ἀθέους* divinamque negantes providentiam
reponit[15]).

Zenodotus quoque, Philetae discipulus, vixit sub Ptolemaeo primo eiusque praefuit bibliothecae; sed caussae satis non video cur inter historicos debeat referri. Nam versificator quidem et grammaticus fuit, primusque Homerum emendare est aggressus, nobilis criticus; unde Bibaculus in Catonem ap. Sueton. d. ill. gramm. c. 11. *en cor Zenodoti, en iecur Cratetis.* Sed cur historicum putent aliqui nondum liquet. Epitomas quidem Zenodoti citat Athen. X. p. 412. A. At historicas fuisse quis dixerit nobis? Immo ne illud quidem apertum est, an huius sint Zenodoti. Nam

14) Adde Strab. II. p. 102. 104. VII. p. 299, Athen. XIV. p. 658. E, Etym. M. v. *Βροτός*.

15) Vid. *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 481.

idem Suidas nominat et alterum Zenodotum, Alexandrinum, quem iuniorem fuisse inde cognoscimus, quod recognovit ea quae ab Aristarcho damnarentur in Homero. Aristarchus vero vixit olymp. CLVI, tempore Ptolemaei Philometoris. Scripsit Zenodotus iste teste Suida adversus Platonem, de diis, de homerica consuetudine, solutiones homericarum dubitationum, item in Hesiodi theogoniam et alia. Est tertius quoque Zenodotus, sophista, qui Hadriani Caesaris tempore vixit et cum propria quaedam scripsit, tum Sallustii historias vertit graece. Nisi is Zenobius potius vocatur, ut Suidas 72.
nominat. Zenodoti grammatici etiam meminit Ammonius sive Herennius Philo lib. d. diff. voc. in *οὐδέν*, item Steph. in *Δωδώνη*, etiam Schol. Arat. v. 33, ubi vocatur *Ζηνόδοτος ὁ Μελώτης*. Item Zenodotum *ἐν ταῖς ἐθνικαῖς λέξεσι* citat Galenus in glossis[16]).

Ptolemaei Lagi temporibus vixit **Theodectes Phaselites** 464.
iunior, filius eius Theodectis Phaselitae, qui Platonem, Isocratem et 205. b.
Aristotelem audivit et ol. CVII, 1. cum Naucrate, Isocrate et Theopompo funebrem orationem habuit in laudem Mausoli, Artemisiae hortatu, atque ab oratoria arte ad scribendas se tragoedias contulit; ex cuius item tragoediis Athen. X. p. 454. E. versus adducit, quibus rusticus litteras nesciens ex ductibus sive figura nomen Thesei designavit[17]). Huius, inquam, filius Theodectes scripsit oratoriae artis libros VII, encomium Alexandri Epirotae, historica item et instituta barbarica, et alia, ut Suidas perhibet.

Epicurum eodem tempore fuisse satis liquet. Nam natus fuit olymp. CIX, 3, ut est apud Anonymum *ἐν ὀλυμπιάδων ἀνα-* 465.
γραφῇ. Epicurus inter alia tam multa (nam *πολυγραφώτατος* erat, immo omnes multa scribendo exsuperabat) etiam reliquit libros quattuor *περὶ βίων* Laertio teste X. 28. 119. 136.[18])

Zeno Citticus quoque, stoicae auctor sectae, Ptolemaei Lagi tempore floruit. Eius vero historicum nihil reperio praeter volumen *πολιτείας Λακωνικῆς*, Laertio memoratum VII. 1, 4. 32 sq. 121. 129. Quod ipsum fortasse designat Origen. c. Cels. I. p. 6, ubi *ἁπλῶς* laudatur *Ζήνων ὁ Κιττιεὺς ἐν τῇ πολιτείᾳ*. Nam aliud si volumen foret, puto distinxisset Laertius, ubi eius libros enumerat.

Isidorus Characenus et historiam scripsit et Ptolemaei 206.
eiusdem tempore floruit. Utrumque nos docet Lucianus in macrobiis, qui gemino eiusce opusculi loco mentionem facit, inque altero c. 15. sic scribit: *Ἀρταξέρξης, ἕτερος Περσῶν βασιλεὺς, ὅν φη-*

16) Zenodotos ex numero historicorum eximendos esse res ipsa postulat. Itaque quae de istis protulit *Vossius*, ad historiam poesis potius pertinent. Vide quae collegit *Clinton*. fast. hellen. t. III. p. 491 sqq.

17) Vid. *C. F. T. Maerker* d. Theod. Phas. vit. et script. comm. I. Vratisl. 1835. 8, *M. Schmidt* comm. d. temp. q. ab Aristot. lib. d. art. rhet. conscr. et ed. sint, Hal. 1837. 4. p. 3 sqq.

18) Ex quibus locis apparet, non tam historici quam moralis argumenti librum fuisse. Ceterum qui de Epicuro scripserunt indicatos vid. ap. *Hoffmann*. lex. bibl. t. II. p. 148 sq.

σιν ἐπὶ τῶν πατέρων τῶν ἑαυτοῦ Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνὸς συγγραφεὺς βασιλεύειν, ἔτη τρία καὶ ἐννενήκοντα βιοὺς ἐπιβουλῇ τἀδελφοῦ Γωσίθρου ἐδολοφονήθη. Quod de aetate dixi, ita hoc ex loco comprobatur: egerat Lucianus de Artaxerxe Mnemone, Cyri fratre, subiicit de altero Artaxerxe, qui non est Longimanus, sed Ochus; hunc quippe veneno necatum constat ex Diod. Sic. XVII. 5, et grandem natu ad imperium accessisse verisimile est, cum pater eius Artaxerxes Mnemon, cui successit, annos vixerit LXXXVI, vel, ut Dinon scripsit, XCIV, quod ibidem refert Lucianus. Ergo Isidorus eo Artaxerxem vocat *τὸν ἐπὶ τῶν πατέρων*, ut distinguat ab duobus eius nominis, qui antiquiores erant. At ultimus Artaxerxes, cognomine Ochus, vivere desiit initio olympiadis CX, imperante apud Macedones Philippo, Alexandri patre. Isidorus igitur fuerit circa olympiadem CXX. vel CXXII, hoc est extremis temporibus Ptolemaei Lagi. Isidorus hic Characenus Parthiam descripsit; *ἐν τῷ περὶ Παρθίας περιηγητικῷ* citatur ab Athen. III. p. 93. D. Huius scriptoris *σταθμοὺς Παρθικούς* primus in lucem protraxit Dav. Hoeschelius 19). Citatur a Plin. h. n. II. 108. IV. 4. 22. V. 6. 9. 30. 31. et 32. Male autem vir eruditus, A. Schott, eum confundit cum C. Caecilio Claudio Isidoro, qui, ut idem Plinius ait XXXIII. 10, *testamento suo edixit, quamvis multa civili bello perdidisset, tamen relinquere servorum quattuor millia centum sedecim, iuga boum tria millia sexcenta, reliqui pecoris ducenta quinquaginta septem millia, in numerato H-S. sexcenties cent. mill.; funerari se iussit H-S. undecies cent. mill.* Alius quoque est Isidorus, ex cuius physicorum s. naturalium libris Caesar Germanicus quiddam refert de corvo, Apollinis alite, qui exspectans in itinere, dum ficus maturuissent, aquam diis ferre distulerat, ac propterea poenas dedit, sed postea inter sidera relatus est 20).

Timocrates, Metrodori frater, Epicuri discipulus fuit Laertio teste X. 22, unde eum liquet vixisse extremis temporibus Ptolemaei Lagi et primis Philadelphi. Eopse libro §. 6. citatur *Τιμοκράτης ἐν τοῖς ἐπιγραφομένοις Εὐφραντοῖς.* Ac, puto, hic ipse est qui scripsit librum de Dione, ex quo idem Laert. VII. 1, 2. docet, quos philosophus hic habuerit praeceptores. Patria fuerit Adramyttenus, si eundem signat Stephanus, cum ait: *Βέρεξ ἔθνος μεταξὺ Ἰνδίας καὶ Αἰθιοπίας, ὡς Τιμοκράτης ὁ Ἀδραμυττηνός.*

466. Apollodorus quoque ex Epicuri discipulis fuit, cognomento *Κηποτύραννος,* ut testatur Laert. X. 25, ubi eum addit ultra quadringenta emisisse volumina. Neque dubium quin idem

19) In Geographis ed. Aug. Vind. 1600. 8. Cf. *Dodwelli* diss. d. Isid. Char. in Hudsoni coll. geogr. gr. t. II. p. 57 sqq.

20) Haec verba (*ἐν τῷ περὶ Παρθίας π. — relatus est*) huc vocavi ex lib. III. p. 381; ibi enim *Vossius* de Isidoro ut incertae aetatis auctore disputavit. *Sed tum,* ait (lib. IV. p. 465), *quae de aetate eius nunc allata sunt nobis, in mentem minime veniebant.*

sit, quem eopse libro §. 13. Apollodorum Epicureum appellat, atque ibid. §. 2. de Epicuri vita scripsisse ostendit his verbis: Ἀπολλόδωρος ὁ Ἐπικούρειος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τοῦ Ἐπικούρου βίου.

Ad haec quoque tempora referendus Dionysius Heracleota Metathemenus, siquidem Zenonem audivit, ut Laertius narrat VII. 1, 37. Etsi autem discipulus esset tanti viri, tamen cum in oculorum dolorem incidisset nec eum constanter perferre posset, a stoicis, qui dolorem inter ἀδιάφορα reponunt, defecit ad Cyrenaicos, atque inde dictus μεταθέμενος, hoc est *immutatus*. Plura de eo Laert. VII. 1. et 4, ex quo §. 167. etiam discimus, inter alia egisse περὶ ἀρχαίων βασιλέων, item περὶ βαρβαρικῶν ἐθῶν. Praeter ea autem quae ibi commemorat, V. 6, 92. indicat, dubitatum esse, utrum eius an Spinthari Parthenopaeus foret. Meminit Dionysii huius Athen. VII. p. 281. D, item X. p. 437. C, ubi docet, Antigonum Carystium litteris mandasse vitam τοῦ Ἡρακλεώτου τοῦ ἐπικληθέντος μεταθεμένου. Dalechampius μεταθεμένου perperam vertit *Transpositoris*, cum sit ab ea notione verbi μετατίθεσθαι, qua significat retractare atque immutare sententiam, ut apud Platon. d. legg. X. p. 889. et alibi sumitur. Mentionem quoque huius Dionysii invenies apud Eustath. in Odyss. λ. p. 1680. Citatur et Dionysius Heracleotes ἐν β' Ἡρακλείας ab Schol. Arist. pac. 583.[21])

CAP. XII.

Atque hos omnes, si postremos rerum Alexandri scriptores 73.
exceperis, Ptolemaei Lagi et Seleuci Nicatoris temporibus floruisse 77. b.
satis est manifestum. Addam istis alios, qui illorum quidem vixerint aetate, sed ulterius etiam vitam produxerint. Traditum hoc est de Demetrio Phalereo[1]). Fuit hic Theophrasti auditor (Cic. Brut. 9. Strab. IV. p. 398. Diog. Laert. V. 5, 75.) atque Athenarum per decennium praefectus, a quibus tot statuis fuit ornatus quot dies annus habere credebatur, hoc est trecentis et sexaginta. M. Varro:

hic Demetrius aeneas tot aptust,
quot luces habet annus absolutus.

Vide et Strabon. l. l. ac Plin. h. n. XXXIV. 6.[2]) Sed post Cas-

21) Hunc locum frustra quaesivi. Videtur autem *Vossius* intellexisse potius Schol. avv. 874, ubi tamen sub nomine ὁ Ἡρακλεώτης Nymphidem (de quo agitur c. XVI. p. 103 sq.) intelligendum esse iam alii recte monuerunt. De Dionysio vid. Censorin. c. 15, Athen. XII. p. 538. E.

1) Deperditum est *Asclepiadis* περὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως σύγγραμμα, quod laudat Athen. XIII. p. 567. D. Vide nunc Diog. Laert. V. 5. coll. *P. N. Bonamy* vie de Dem. d. Phal. in Mém. de l'acad. d. inscr. t. VIII. p. 157 sqq., *H. Dohrn* comm. hist. d. vit. et reb. Dem. Phal. Kil. 1825. 4, *Clinton*. fast. hellen. t. III. p. 478, nostr. hist. eloqu. gr. §. 74, *W. H. Grauert*. hist. u. philol. Analekt. Münst. 1833. 8. p. 310 sqq.

2) Cf. Corn. Nep. Milt. 6, Plut. Morall. t. II. p. 820, Dio Chrys. or. 37.

sandri necem, quemadmodum ex Hermippo Laert §. 78. refert, Antigoni metu confugit ad Ptolemaeum Lagidam, cognomento Soterem, atque ibi cum magno in honore esset, auctor regi fuit, ut liberos quos ex Eurydice haberet regni successores designaret, non filium Berenices, qui postea dictus Philadelphus. Sed Soter etiam superstes Philadelphum regni consortem fecit. Exinde Demetrius Philadelpho semper fuit exosus, qui et eum mox post obitum patris honore omni privavit inque carcerem coniecit, ubi aspidis morsu periit. Haec aetatem Demetrii liquido ostendunt; sed non satis convenire videntur iis, qui illum sub Philadelpho praefuisse bibliothecae Alexandrinae eoque procurante biblia ex hebraeo fonte in graecum sermonem translata esse tradiderunt. Et tamen res magnos etiam viros ex antiquis auctores habet. Equidem quomodo haec concilientur haud facile dictu puto, sed in medium adferam quod maxime fit verisimile. Censeo translationem eam fuisse institutam quo tempore cum parente suo regnabat Philadelphus. Sane hoc si dicamus, etiam Irenaeus et Clemens Alexandrinus conciliari poterunt cum aliis veterum. Nam duo isti tradunt, sacrum codicem graece versum esse tempore Ptolemaei Lagi. At referunt hoc ad Philadelphi tempus Aristeas, Aristobulus Iudaeus, Philo, Iosephus, Tertullianus, Eusebius, Epiphanius et alii multi adeo ut referre eos longum sit. Nec caussa obscura est
78. cur plerique omnes id Philadelphi potius temporibus factum dicant. Nam humanissimus semper hic erga Iudaeos fuit, ut illum consilii
74. istius de bibliis transferendis et proram et puppim fuisse per sit verisimile. Et fortasse parente vivo labor iste duntaxat coeptus, at cum solus regnaret Philadelphus absolutus demum fuit. Equidem tale aliquid dicere malim quam cum Scaligero in animadv. Eusebianis propter unum Hermippum (sive is Smyrnaeus, qui sub Ptolemaeo Euergete fuisse videtur, sive Berytius, qui demum Hadriani Caesaris tempore vixit) omnibus illis, et Iudaeis et Christianis antiquis, derogare fidem, qui Demetrium Phalereum bibliothecae Philadelphi praefuisse summo consensu tradiderunt. Atque haec cum scripsissem, visum accuratius perpendere, quae apud Eusebium memineram legere, hist. eccles. VII. 26. sive graece *κεφ. λβ'*, ubi habemus Anatolii ista de Aristobulo: *ὃς ἐν τοῖς ἑβδομήκοντα κατειλεγμένος τοῖς τὰς ἱερὰς καὶ θείας Ἑβραίων ἑρμηνεύσασι γραφὰς Πτολεμαίῳ τῷ Φιλαδέλφῳ καὶ τῷ τούτου πατρὶ, καὶ βίβλους ἐξηγητικὰς τοῦ Μωσέως νόμου τοῖς αὐτοῖς προσεφώνησε βασιλεῦσιν.* Ubi clare videmus, utrumque regem iungi, patrem et filium. Haec sane omnem scrupulum eximunt coniecturamque nostram penitus confirmant [3]).

Sed ad ea quae instituti nostri propria sunt veniamus. Demetrium praeter rhetorica, poetica, politica, etiam historica quaedam reliquisse abunde constat ex Plutarchi Lyc. c. 23. Solon. c.

3) Cf. *Humfr. Hody* diss. contra histor. Aristeae de LXX. intpp. Ox. 1684. 8. cap. IX, *Humfr. Prideaux* old and new test. Lond. 1719. P. II. p. 14 sqq.

23. Arist. c. 1. 5. 27. Demosth. c. 9. 11. 14. 28. et aliis locis; ac disertim id Laertius dicit V. 5, 80. et satis liquet ex librorum catalogo quem idem contexit §. 80 sq.4) Mirum vero, non meminisse ibi libri de archontibus. Atqui ipse II. 3, 7, Demetrium citat *ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων ἀναγραφῇ*, uti et ante fecerat I. 1, 1. Atque ex Didymo et Zopyro eiusdem operis mentio fit apud Marcellin. vit. Thucyd. §. 32. In monumentis suis quaedam de Iudaeis scripsisse ait Ioseph. c. Apion. I. 23, ac meminit quoque Demetrii II. 4, ubi ait, eruditione sui saeculi facile principem fuisse. De stilo ita iudicat Laert. §. 82. *χαρακτὴρ φιλόσοφος, εὐτονίᾳ ῥητορικῇ καὶ δυνάμει κεκραμένος.* Sed de robore ac lacertis, quod Laertius dicit, id minime verum puto. Sane aliter Tullius, qui de eo sic scribit Brut. 9. ***Phalereus successit eis senibus adolescens, eruditissimus ille quidem horum omnium, sed non tam armis institutus quam palaestra. itaque delectabat magis Athenienses quam inflammabat. processerat enim in solem et pulverem non ut e militari tabernaculo, sed ut e Theophrasti, doctissimi hominis, umbraculis. hic primus inflexit orationem et eam mollem teneramque reddidit, et*** 75.
suavis, sicut fuit, videri maluit quam gravis, sed suavitate ea qua perfunderet animos, non qua perfringeret. Idem d. off. I. 1. ***nemini video Graecorum adhuc contigisse, ut idem utroque in genere laboraret sequereturque et illud forense et hoc quietum disputandi genus; nisi forte Demetrius Phalereus in hoc numero haberi potest, disputator subtilis, orator parum vehemens, dulcis tamen, ut Theophrasti discipulum possis agnoscere.*** Quod si in orationibus, ubi acrimonia potius opus erat, suavis adeo fuit, sane dubium non est quin dulcis admodum fuerit in historia, ubi acrimonia ista non requiritur 5).

An vero etiam Lagidae supervixerit L y c u s B u t h e r a s 6) non facile dixerim. Sed tamen huc commode referetur, cum Demetrii Phalerei fuerit aequalis, ut mox liquebit. Fuit historicus Rheginus. Meminit eius quoque Agatharchides libro de mari rubro ap. Phot. bibl. cod. CCL. his verbis: *τὰ μὲν πρὸς ἑσπέραν ἐξείργασται Λύκος καὶ Τίμαιος*: item Porphyrius sive Malchus in vit. Pythag. c. 5, cuius verba optime emendabat Io. Meursius ad Hesych. Ill. in *Τίμαιος;* legi enim debet, *Λύκος ἐν τετάρτῃ τῶν ἱστοριῶν*, ubi vulgo *Λεῦκος*. Meminit et Clem. Alex. strom. II. p. 179, ubi peripateticus vocatur; item Steph. in *Ἀβρότονον: Λύκος ὁ Ῥηγῖνος χωρίον οἴεται εἶναι;* item Tzetz. Chil. III. 100. Condidit Suida teste historiam Libyae et Siciliae. Ex Libyca hi- b.
storica quaedam citat Antig. hist. mir. c. 66, qui et eius de flu-

4) Ex his ad historiam aliquatenus pertinuerint *τὰ περὶ τῆς Ἀθήνησι νομοθεσίας έ, περὶ τῶν Ἀθήνησι πολιτῶν β', περὶ δημαγωγίας β', περὶ πολιτικῆς β', περὶ νόμων*, et fortasse etiam alii. Strab. IX. p. 398. laudat *ὑπομνήματα ἃ συνέγραψε περὶ τῆς πολιτείας ταύτης* (de suo imperio), quae videntur idem esse quod *περὶ τῆς δεκαετίας* inscriptum esse refert Diog. Ll. §. 81.

5) Adde Cic. Brut. 82. d. or. II. 23. or. 27, Quinct. X. 1, 33. et 80.

6) Vid. *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 484.

minibus ac fontibus librum advocat c. 148. et 154.[7]) Ac praeterea de Alexandro scripsisse discimus ex Steph. in *Σκίδρος*[8]). Demetrii Phalerei insidiis appetitum fuisse tradit Suidas. Atque hinc cognoscimus, quod de aetate dicebam, uti et inde, quod vel natura vel adoptione pater fuit Lycophronis, ut idem Suidas tradit in *Λύκος* et *Λυκόφρων*, et Tzetz. in Lycophr. prolegg. Siquidem Lycophron fuit unus ex septem poetis, qui sub Lago et Philadelpho crediti floruisse, unde et *Pleias* dicebantur. Sunt autem isti: Theocritus, Nicander, Callimachus, Apollonius, Homerus tragicus, Aratus et Lycophron, ut scribit Tzetzes, Lycophronis interpres; a quo de nominibus non parum quidem dissentit Hephaestion, sed Lycophronem tamen et ipse inter eos reponit. Qua de re plura diximus volumine de poetis graecis. Est autem hic Lycophron iste, ex cuius poematis tam multis, quorum nomina apud Suidam leguntur, sola hodie exstat Alexandra sive Cassandra, poema obscurum, ut etiam Suidas appellat.

76. Ad haec etiam tempora referendus Daimachus sive Deimachus Plataeensis, quippe qui, ut Strabo testatur II. p. 70, legationem obierit ad Allitrochadem, Indiae regem, filium Androcotti sive, ut aliis vocatur, Sandrocotti. At satis constat, Androcottum *ea tempestate, qua Seleucus futurae magnitudinis fundamenta iaciebat, Indiam possedisse*, ut Iustinus scribit XV. 4, ubi etiam narrat, ut mira fortuna pulsis Alexandri praefectis regnum hoc occuparit. Cave igitur putes, Ephorum pleraque huius Daimachi in historiam suam totidem verbis transscripsisse, etsi id doctissimus Casaubonus in not. ad Diog. Laert. I. 1. ex Porphyrio probare conetur. Nam Ephorum tanto esse antiquiorem satis ex iis quae supra diximus liquet. Meminit Daimachi Plut. comp. Sol. et Popl. c. 4, et fortasse etiam Lys. c. 12, ubi Damachus nominatur[9]). Indica scripsit, ut testatur Athen. IX. p. 394. E. et Harpocr. in *ἐγγυθήκη*, ubi legas, *Δαΐμαχος ὁ Πλαταιεὺς ἐν δευτέρῳ περὶ Ἰνδικῆς*. Item Schol. Apoll. I. 558, ubi dicitur *Δηΐμαχος*. Idem *πολιορκητικὰ ὑπομνήματα* reliquit, quorum XXXV. citat Steph. in *Λακεδαίμων*. Fuit rerum mathematicarum rudis et imperitus multasque fabulas historiae suae infersit, teste Strabone lib. II. p. 70. Verba eius sunt ista: *ἅπαντες οἱ περὶ τῆς Ἰνδικῆς γράψαντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ψευδολόγοι γεγόνασι, καθ᾽ ὑπερβολὴν δὲ Δηίμαχος, τὰ δὲ δεύτερα λέγει Μεγασθένης, Ὀνη-*

7) Haec potius ex libro de Sicilia deprompta esse videntur, ut et quae ex lib. 3. affert Schol. Lycophr. 615. Adde Antig. c. 170. 175. 188, Aelian. hist. anim. XVII. 16, Athen. II. p. 47. A, ubi tamen *Schweigh.* *Λύκων* restitui vult. Praeterea citatur *Λύκος ἐν τῷ περὶ Θηβῶν* a Tzetz. in Lycophr. 1206. et Schol. Hesiod. theog. 326.

8) Adde Schol. Arist. pac. 924, Schol. Theocr. 7, 78. Cf. Suid. et Phot. v. *λαρινοὶ βόες*.

9) *Δαΐμαχος* hoc loco *Bryani* coniecturae deberi dicit *Schaefer*. Plut. t. V. p. 113, ubi et ipse quod vitiose in textu posuerat *Λαΐμαχος* in *Δαΐμαχος* mutari iubet, pro quo ante Coraem *Δάμαχος* fuisset.

σίκριτός τε καὶ Νέαρχος, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι παραψελλίζοντες ἤδη· καὶ ἡμῖν δ' ὑπῆρξεν ἐπιπλέον κατιδεῖν ταῦτα ὑπομνηματιζομένοις τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις. διαφερόντως δ' ἀπιστεῖν ἄξιον Δημάχῳ τε καὶ Μεγασθένει· οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ τοὺς ἐνωτοκοίτας καὶ τοὺς ἀστόμους καὶ ἄρρινας ἱστοροῦντες, μονοφθάλμους τε καὶ μακροσκελεῖς καὶ ὀπισθοδακτύλους· ἀνεκαίνισαν δὲ καὶ τὴν Ὁμηρικὴν τῶν Πυγμαίων γερανομαχίαν, τρισπιθάμους εἰπόντες. οὗτοι δὲ καὶ τοὺς χρυσωρύχους μύρμηκας καὶ Πᾶνας σφηνοκεφάλους, ὄφεις τε καὶ βοῦς καὶ ἐλάφους σὺν κέρασι καταπίνοντας· περὶ ὧν ἕτερος τὸν ἕτερον ἐλέγχει, ὅπερ καὶ Ἐρατοσθένης φησίν. ἐπέμφθησαν μὲν γὰρ εἰς τὰ Παλίμβοθρα, ὁ μὲν Μεγασθένης πρὸς Ἀνδρόκοττον (al. *Σανδρόκοττον*), *ὁ δὲ Δηίμαχος πρὸς Ἀλλιτροχάδην τὸν ἐκείνου υἱὸν κατὰ πρεσβείαν· ὑπομνήματα δὲ τῆς ἀποδημίας κατέλιπον τοιαῦτα, ὑφ' ἧς δή ποτε αἰτίας προαχθέντες. Πατροκλῆς δὲ ἥκιστα τοιοῦτος· καὶ οἱ ἄλλοι δὲ μάρτυρες οὐκ ἀπίθανοι, οἷς κέχρηται ὁ Ἐρατοσθέ-
νης.* Verba haec eo lubentius adduxi, quia non de uno Daimacho, 77.
sed de quinque nobilibus rerum Indicarum scriptoribus iudicium 79.
contineant. Ac minimum quidem fidei tribuit D a i m a c h o. In proximo vanitatis gradu collocare non dubitat M e g a s t h e n e m, de quo superiore capite agebamus. Arrianus tamen exp. Alex. V. 5, 1. *δόκιμον ἄνδρα* appellat eumque sequi se velle profitetur. Tertius quartusque locus assignatur duobus illis Alexandri comitibus, de quibus capite decimo dictum fuit, O n e s i c r i t o, inquam, et N e a r c h o, quorum ille philosophus erat ex Diogenis cynici contubernio, ab Alexandro autem gubernatorum magister in Indiis constitutus fuit, hic vero ab eodem Alexandro praefectus fuit classi Indicae, qua oceanum Indicum pernavigavit, unde in Euphratem reversus ad Alexandrum Babylonem euntem venit, eumque de Chaldaeorum sententia commonuit, ut ne Babylonem ingrederetur; ac rex quidem praedictionem Chaldaeorum tunc neglexit; verum postea prodigiis aliquot territus poenitudine duci coepit, quod Nearcho non habuisset fidem; etiam post dies paucos, octiduo vero ante obitum suum, in balneo vacavit Nearcho, qui ei iam febri correpto narrabat navigationem suam et quae in oceano Indico vidisset. Auctor istorum Plutarch. Alex. c. 73. Ut mirum non sit, si Arrianus l. l. Nearchum imprimis inter eos reponat, quos fide dignos censeat. Sed Strabonis, ut vidimus, longe aliud iudicium est, et res clamat, meras esse fabulas, quae ex Nearcho, Onesicrito, Megasthene ac caeteris eius farinae historicis adferuntur a Mela, Plinio, Solino atque aliis. Quintus ex istis Indiae scriptoribus est P a t r o c l e s, qui Seleuci Nicatoris et filii eius Antiochi temporibus mare Indicum classe lustravit. Plin. h. n. VI. 17. *patefacta est* (India) *Alexandri magni armis regumque, qui ei successere, circumvectis etiam in Hyrcanum mare et Caspium Seleuco et Antiocho praefectoque classis eorum Patrocle.* Huic Strabo prae omnibus
fidem dicit habendam, nec leves sententiae suae caussas adfert. 78.

Nam summae fuisse auctoritatis dicit, quippe qui praefuerit locis quae descripsit, atque ab duobus regibus, Seleuco et Antiocho, hoc imperium acceperit. Adhaec rerum mathematicarum minime fuit rudis, contra quam de Daimacho dicebamus. Praeterea cum Alexandri comites multa obiter tantum lustrata in commentarios saepius retulerint, Alexander vero omnia soleat indagare descriptionemque regionum a peritissimis consueverit accipere, Patrocles eam se descriptionem postea temporis accepisse dicit a Xenocle, gazae praefecto. Ex his apparet, quanto iudicio usus sit Strabo in historicis istis, longe aliter ac Plinius, qui multa ex Megasthene et similibus suis infersit libris, de rei veritate securus, dum bona referat fide quae apud veteres legisset[10].

Etiam sub Ptolemaeo Lagida et Philadelpho vixit Antigonus Carystius. Opponet fortasse aliquis nobis Diogenem Laertium; cuius interpreti si credimus, in hanc sententiam scripsit III. 66. *sunt igitur huiusmodi notae et hic librorum numerus, ut Antigonus Carystius in libro, quem nuper de Zenone edidit, refert.* Haec qui legat, non aliud existimare potest, quam Carystium hunc vixisse circa tempora Hadriani, siquidem ipse Diogenes floruit sub successore Hadriani, Antonino Pio, vel paullo etiam post. Sed interpres neutiquam est assequutus Laertii sententiam. Graece est: *τὰ μὲν σημεῖα ταῦτα καὶ τὰ βιβλία τοσαῦτα· ἅπερ (Ἀντίγονός φησιν ὁ Καρύστιος ἐν τῷ περὶ Ζήνωνος) νεωστὶ ἐκδοθέντα εἴτις ἤθελε διαγνῶναι* (malim cum Casaubono *ἀναγνῶναι*), *μισθὸν ἐτέ-*
b. *λει τοῖς κεκτημένοις.* Hoc est: *sunt igitur huiusmodi notae et tot numero, quae scripsit; quae (ut verbis utar Antigoni Carystii libro de Zenone) nuper edita, siquis cognoscere voluisset, mercedem his, eos qui possiderent libros, persolvebat.* Dicit igitur Antigonus, nuper editos esse Platonis libros cum notis a se expositis, quas antea siquis intelligere voluisset, pretii aliquid adnumerare debuerit. Nihil igitur haec derogant sententiae nostrae, qua dicebamus, Antigonum hunc sub Lagi filio et Philadelpho vixisse. De Lagi filio docuit me Aristocles, antiquissimus scriptor, cuius nobile fragmentum conservavit nobis industria Eusebii pr. ev. XIV. p. 445. In eo, ubi de Pyrrhone et eius philosophia multa narrat, inter alia haec verba leguntur: *Ἀντίγονος γὰρ ὁ Καρύστιος κατὰ τοὺς αὐτοὺς γενόμενος χρόνους, καὶ ἀναγράψας αὐτῶν τὸν βίον, φησὶ τὸν Πύρρωνα διωκόμενον ὑπὸ κυνὸς ἀναφυγεῖν ἐπί τι δένδρον, σκωπτόμενον δ᾽ ὑπὸ τῶν παρόντων εἰπεῖν, ὡς χαλεπὸν εἴη τὸ*
79. *ἄνθρωπον ἐκδύναι.* Quod de Pyrrhone hoc etiam narrat Laert. IX. 11, 66, sed auctores suos non laudat. At Pyrrho ille aequalis fuit Anaxarcho, ut ex eodem Laert. ibid. 61. constat. Anaxarchus autem vixit olympiade CX, ut disertim idem scribit IX. 10, 58. Et ut hoc non diceret, dicit, congressum esse cum Alexandro magno et post eius obitum crudeliter fuisse occisum a

10) Cf. Strab. II. p. 68. 69. 70. 74. XI. p. 508. 509. 518. XV. p. 689.

Nicocreonte, Cypri tyranno. Aliter quoque idem cognoscimus. Nam Pyrrhonis discipulus fuit Hecataeus Abderita, Laertio eodem teste IX. 11, 69. At Hecataeum hunc cum Alexandro M. nutritum et cum Ptolemaeo Lagi commoratum fuisse superius diximus ex primo Iosephi libro contra Apionem. Vixit igitur Antigonus Carystius temporibus Ptolemaei Lagi. Interim quoque floruit sub successore eius Philadelpho; nam scripsit vitam Timonis, ut liquet ex Laert. IX. 12, 111. Atque idem ibid. 110. testatur, Timonem hunc Antigono regi et Ptolemaeo Philadelpho carum fuisse. Quod ad scripta eius, non solum Timonis aut Pyrrhonis vitas in litteras retulit, de quibus iam vidimus, sed etiam Polemonis, Antipatri, Menedemi, Dionysii Heracleotae Metathemeni, Lyconis et Zenonis, quarum variis in locis meminit Athenaeus [11]). Itaque Laert. IV. 3, 17. ἁπλῶς eum citat ἐν τοῖς βίοις. Ac meminit eius operis quoque Hieronymus praefat. libri de scriptoribus ecclesiasticis. Etiam περὶ ζώων commentarium elucubratus est teste Hesych. in Ἴλῃοι; item περὶ λέξεως, ut liquet ex Athen. III. p. 88. A. et VII. p. 297. E. p. 303. B. Idem Athen. XIII. p. 610. E. citat *Καρυστίου ὑπομνήματα ἱστορικά*, atque ex iis refert, ut Lysimachus e regno suo, Athenienses item publico decreto ex sua republica eiecerint philosophos, quod factum oratione improbavit Philo Alexandrinus, probavit Demochares, Demosthenis consobrinus [12]). Scripsit et *ἱστοριῶν παραδόξων συναγωγήν*, quae sola ad nos pervenit. Nam Carystii illius opus hoc esse, non Alexandrini illius vel Cumani Antigoni, liquet ex Stephano περὶ πόλεων in *Γύαρος*, ubi scriptorem eius operis Carystium disertim vocat, quemadmodum collega meus, Io. Meursius, optime observat in eruditis ad eum scriptorem notis. Video et alia citari sub Antigoni nomine, eaque inter περιήγησιν *Μακεδονικήν* apud eundem Steph. in *Ἀβάντις,* item ἀλλοιώσεις apud Antonin. Liber. metamorph. c. 23, περὶ πινάκων apud Laert. VII. 7, 188, et ἱστορίαν Ἰταλικήν apud Dio- 80.
nys. Halic. A. R. I. 6, Plut. Rom. c. 17. et Festum Pompeium LB.
in *Roma*. Sed cum nusquam in istis Carystii nomen apponatur, cuius ista Antigoni sint asserere non ausim.

His quoque temporibus fuit Hegesias Magnesius [13]), imitator Charisii eius qui Democharis temporibus vixit, quod ostendit hic Ciceronis locus in Brut. 83. *duo fuerunt per idem tempus dissimiles inter se, sed attici tamen: quorum Charisius multa-*

11) *Βίοι* laudantur ab Athen. IV. p. 162. E, *Ἀντίπατρος* ibid. III. p. 82. B, *Μενεδήμου βίος* ib. X. p. 419. C. (coll. Diog. II. 17, 136), *περὶ Διονυσίου τοῦ Ἡρακλεώτου* ib. X. p. 437. C, *Ζήνωνος βίος* ib. VIII. p. 345. D. XIII. p. 563. E. 565. D. 603. E. 607. E. (coll. Diog. VII. 1, 12.) Polemonis vitam attingunt Diog. IV. 3, 17, Athen. II. p. 44. E, Lyconis Diog. V. 4, 67. et Athen. XII. p. 547. D.

12) Huius libri auctorem esse Carystium Pergamenum *Vossius* infra lib. III. p. 339. recte animadvertit, errorem hoc loco commissum non animadvertit.

13) Vid. *Ruhnken.* ad Rutil. Lup. I. 7. p. 25 sqq., *Ste Croix* exam. crit. p. 47 sqq., nostr. hist. eloq. gr. §. 76, 8 sqq.

80.A. *rum orationum, quas scribebat aliis, cum cupere videretur imitari Lysiam: Demochares autem, qui fuit Demosthenis sororis filius, et orationes scripsit aliquot, et earum rerum historiam, quae erant Athenis ipsius aetate gestae, non tam historico quam oratorio genere perscripsit. At Charisii vult Hegesias esse similis*, etc. Satis hinc liquet, fuisse iuniorem Demochare, de quo antea diximus. At idem Timaeo vel antiquior vel σύγχρονος fuit. Antiquiorem fuisse censet P. Victorius var. lectt. XVI. 15. extr. Saltem iuniorem non esse hinc verisimili coniectura colligo, quod Plut. Alex. c. 3. ab eo scriptum fuisse dicat, quo die Dianae Ephesiae templum conflagravit, natum fuisse Alexandrum, atque hoc cum diceret exclamasse, domo abfuisse Dianam, quod in partu Olympiadis adesse voluisset; eamque exclamationem Plutarchus ita frigidam esse ait, ut vel illud templi incendium valuerit restinguere. Atqui si Ciceronem memoria non fefellit, idem scripsit Timaeus, a quo id concinne dictum fuisse Tullius ait d. nat. deor. II. 27. Nempe Tullius ut homo erat venustus καὶ εὐτράπελος, amavit ingenii eo ex dicto relucentis elegantiam, Plutarchus, severioris supercilii philosophus, turpem assentationem improbavit. Puto autem, Plutarchus, vir immensae lectionis et cui, cum vitas istas scriberet, ad manus semper erant Timaeus atque historici alii, nunquam Hegesiae illud dictum tribuisset, quod Timaeo assignat Tullius, nisi prior Hegesias dixisset, aut ni saltem circa eadem tempora ita uterque scripsisset[14]). Quod si est, extremis Ptolemaei Lagi et primis Philadelphi temporibus vixerit Hegesias. Iure vero eum inter historicos reponi partim ex iis quae diximus liquet, partim ex Dionys. Halic. de comp. verb. c. 4, ubi iungitur Duridi Samio, Polybio, Psaoni, Demetrio Calantiano, Hieronymo, Antilogo vel potius Antiocho Syracusano et Heraclidi, qui omnes fuere historici, partim ex Gell. N. A. IX. 4, ubi eum coniungit cum Aristea Pro-
81. connesio, Isigono Nicaeensi, Ctesia, Onesicrito et Polystephano, scriptoribus veteribus non parvae auctoritatis, sed quorum libri miraculorum ac fabularum sint pleni, ut ibidem dicitur[15]). At cave hunc Hegesiam confundas cum illo, qui Laertio teste II. 7, 86. *Πεισιθάνατος* est dictus; de quo Cic. Tusc. I. 32. et Valer. Max. VIII. 9. Nam iste Cyrenaicus fuit philosophus ac Platonis temporibus vixit, quippe qui discipulus fuerit Paraebatis eius, quem etiam audivit Anniceris, is qui Platonem redemit, ut Laertius l. l. testatur. At Hegesias iste de quo nunc sermo multo, ut vidimus, iunior fuit, orator idem atque historicus, patria Magnesius, qui primus induxit asiaticum dicendi genus. Strabo XIV. p. 648. *ἄνδρες δ' ἐγένοντο γνώριμοι Μάγνητες Ἡγησίας ὁ ῥήτωρ, ὃς ἦρξε μάλιστα τοῦ ἀσιανοῦ λεγομένου στύλου, παραφθείρας τὸ καθεστηκὸς ἔθος τὸ ἀττικόν.* Etiam stilum damnat

14) Vid. *Ruhnken.* l. l. p. 27.
15) Scripsit historiam Alexandri, ex qua deprompta sunt quae habent Cic. et Plut. ll. ll., Dionys. d. comp. verb. c. 18, Phot. bibl. cod. CCL.

Tullius Brut. 83. *at Charisii, inquit, vult Hegesias esse similis, isque se ita putat atticum, ut veros illos prae se pene agrestes putet. at quid est tam fractum, tam minutum, tam in ipsa, quam tamen consequitur, concinnitate puerile?* Item in orat. 67. *quam perverse fugiens Hegesias, dum ille quoque imitari Lysiam vult, alterum pene Demosthenem, saltat incidens particulas: et is quidem non minus sententiis peccat quam verbis, ut non quaerat quem appellet ineptum, qui illum cognoverit.* Et aliquanto post c. 69. *sunt etiam qui illo vitio, quod ab Hegesia maxime fluxit, infringendis concidendisque numeris in quoddam genus abiectum incidant Siculorum simillimum.* Dionysius quoque Halic. d. comp. verb. c. 4. ait, genus dicendi eius esse *μικρόκομψον*, *ἀγεννές*, *μαλθακόν*, atque ibid. c. 18. refert, deformis compositionis primas, medias, ultimas tenere, atque id allato ex eo exemplo probat. Horum iudicio standum potius quam Varronis, viri quidem omnium Romanorum doctissimi, sed minus intelligentis eorum quae ad laudabilem pertinent characterem. Ab eo quidem Hegesiae dictionem laudatam fuisse verba ista b.
Ciceronis ostendunt Epp. ad Att. XII. 6. *habes Hegesiae genus, quod Varro laudat.* Nam sententia est: ex eo quem ad te misi Hegesiae libro facile nunc vides, quam turpiter se det Varro, cum non veretur laudare dicendi genus, quod Hegesias usurpat 16).

Etiam sub Ptolemaeo Lagi filio et Ptolemaeo Philadelpho vixit Timaeus 17), non ille Locrus, philosophus Pythagoricus, cuius exstat libellus de natura et anima mundi, dorica scriptus dialecto, quemque Plato loquentem inducit in dialogo suo, cui inde Timaeo 82.
nomen; quem item de Pythagorae vita librum scripsisse ait Suidas in *Τίμαιος* 18); sed alter eo iunior, Andromachi filius, domo Siculus. Schol. Lycophr. 1141. *Τίμερος ὁ Σικελός φησι*, ubi arbitror corrupte *Τίμερος* pro *Τίμαιος* legi; nempe Timaeus erat Tauromenita, ut ex Athenaei II. p. 37. B. et aliis constat. De aetate vero quod dixi certissima nititur ratione. Nam ex illis quae deinceps referam planum fiet, vixisse temporibus iis quibus Agathocles in Sicilia imperabat inque Italia Tarentinum bellum gerebatur. At Agathocles anno uno ante mortuus est quam regnare coepisset Philadelphus. Tarentinum vero bellum exarsit, cum triennium iam imperasset Pyrrhus. Scripsit Timaeus Suida teste libros LXVIII, quibus argumenta rhetorica collegit 19). Sed praecipue historia inclaruit; quamquam multis visus sit parvo omnia iudicio in litteras referre, usque adeo ut propterea etiam *γραοσυλλέκτρια* diceretur, Hesychio et Suida testantibus. Historica eius sunt ista:

16) Cf. Strab. IX. p. 396, Long. d. subl. c. 3, 3, Theon. prog. 2, 21.

17) Vid. *Fr. Goeller* d. Tim. vit. et scr., in eiusd. lib. d. sit. et orig. Syracus. p. 177 sqq., *G. A. Schmidt* d. fontt. vett. auctt. in enarr. expeditt. Gall. p. 28 sqq., *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 489 sq.

18) De variis Timaeis agit *Goeller* l. l. p. 200 sq.

19) Hoc vero Timaeo iuniori, lexici Platonici auctori, tribuendum esse iam monuit *Ruhnken.* praef. ad Tim. p. XIV sq.

libri tres de Syria et eius urbibus ac regibus[20]; item olympionicae et *χρονικὰ πραξίδια*, quod idem opus fuisse censeo atque illud de olympionicis[21]; adhaec *Ἰταλικὰ καὶ Σικελικὰ* libris VIII et *Ἑλληνικὰ καὶ Σικελικά.* Nempe utroque in opere exposuit res Siculas; sed in priore retulit, qua permiscentur rebus romanis, ut quae Romani in Sicilia gessere tempore belli Punici primi, in altero vero egit de bellis inter Graecos et Siculos, quae multa variaque[22]. *Σικελικά* eius citat etiam Antig. hist. mir. c. 1. et Parthen. Erot. c. 29. Utrum vero opus signent non addunt. In prioribus eius operis libris, quod erat de rebus Graecis et Siculis, diligentem habuit veritatis rationem; non item, ubi ad res Agathoclis deventum. Quippe quia Sicilia eiectus erat a rege, eo undequaquavorsum occasionem captare solet, qua sese vindicet, usque adeo etiam ut, ubi delicti nihil erat, ibi infortunium vitio vertat. Etiam isto nomine latae est culpae reus, quod ignaviam exprobrat viro strenuo et forti. Et hoc cum facit, ne quidem sibi constat; nam Syracusanorum fortitudinem extollit in coelum, quasi non eos subegerit Agathocles. Si isti fortes, quid iudicii feremus de Agathocle, modo mica candoris sit in nobis; praesertim quando non proclive hoc illi fuit, qui figulo patre natus erat. Et tamen iste ad tantum pervenit imperium. Quo alio quam prudentia eximia ac fortitudine animi singulari? Nec domi modo rem praeclare gessit, sed etiam foris, ut qui magnam subegerit Italiae et Libyae partem. Quare mero meridie clarius est, Timaeum parum fidei
83. mereri in huius principis rebus, quemadmodum bene observatum est a Suida, vel potius a veteribus illis quos Suidas exscribit. Unde vero ista excerpserit Suidas, non sinunt nos ignorare fragmenta illa Diodori Siculi ab Henrico Valesio paucos ante annos Lutetiae edita ex collectaneis Constantini Porphyrogenneti, in quibus ista iisdem leguntur verbis; ut nihil caussae sit cur ulterius aqua istic haereat cuiquam. Praeter vero ista quae diximus etiam de Ro-

20) Equidem neque *Goellero* assentiri possum, qui p. 182. de hoc libro dubitat, quia et Suidas solus eius mentionem faciat, neque ullum ex eo fragmentum supersit, nec *Schmidtio*, qui p. 28. eum partem maioris de Sicilia operis effecisse statuit. Namque rerum Syriacarum libri tres vix locum habuerint in opere de rebus Siculis quantumvis amplo et copioso.

21) Summum fuisse de historia Timaei meritum, quod primus accurate tempora indagasset, cuius rei caussa olympionicas istos composuit, exponit Polyb. XII. 12, 1. his verbis: *ὁ γὰρ τὰς συγκρίσεις ποιούμενος ἀνέκαθεν τῶν ἐφόρων πρὸς τοὺς βασιλεῖς τοὺς ἐν Λακεδαίμονι, καὶ τοὺς ἄρχοντας τοὺς Ἀθήνησι καὶ τὰς ἱερείας τὰς ἐν Ἄργει παραβάλλων πρὸς τοὺς ὀλυμπιονίκας, καὶ τὰς ἁμαρτίας τῶν πόλεων* (scr. *τῶν πολλῶν*) *περὶ τὰς ἀναγραφὰς τὰς τούτων ἐξελέγχων παρὰ τρίμηνον ἔχουσας τὸ διαφέρον, οὗτός ἐστι.* Vid. Diod. Sic. V. 1. Cf. *Goeller.* p. 196 sqq. Fragmenta ex hoc libro servarunt Clem. Alex. strom. I. p. 145, Censorin. d. die nat. c. 21, Schol. Pind. Pyth. II. 1. et Nem. I. 1, Schol. Apoll. IV. 1216.

22) Hanc distinctionem iure primum notavit *Heeren.* d. fontt. Plut. p. 52, deinde *Goeller.* p. 182. et *Schmidt.* p. 28. Quippe unum erat atque idem opus in diversas partes divisum, inscriptum *Σικελικά.* Fragmenta vid. ap. *Goeller.* p. 209 sqq.

manorum bello cum Pyrrho, Epirotarum rege, commentarium condidit. Nam cum res priscas universali rerum Italicarum historia esset complexus, bello cum Pyrrho proprium dicavit volumen, ut auctor est Dionys. Halic. A. R. I. 6. Item Cic. Epp. ad div. V. 12. *ut cogitares, coniunctene malles cum caeteris rebus nostra contexere an, ut multi Graeci fecerunt, Callisthenes Troicum bellum, Timaeus Pyrrhi, Polybius Numantinum, qui omnes a perpetuis suis* 81.A.
historiis ea quae dixi bella separaverunt. At vel memoria vel corrupti codices fefellere Raphaelem Volaterranum libro X. Anthropologiae, ubi Timaeum ait scripsisse bellum Thebanum, atque eiusce rei Ciceronem in illa quam dixi epistola laudat auctorem. Arbitror autem, idem opus signari a Gell. N. A. XI. 1, ubi Timaeum oratione graeca scripsisse ait de rebus romanis. Mirum interea, Suidam non meminisse historiae istius de bello cum Pyrrho; nisi idem sit liber atque iste, quem de rebus Italicis et Siculis conscripsit; quod non admodum verisimile fit. Satis Timaeum hunc laudat Cic. d. or. II. 14. *Timaeus longe eruditissimus, et rerum copia et sententiarum varietate abundantissimus, et ipsa compositione verborum non impolitus, magnam eloquentiam ad scribendum attulit.* Asiaticum dicendi genus sequebatur. Sed cum id duplex fuerit, utrum probarit Timaeus ostendunt haec eiusdem Ciceronis verba in Brut. 95. *genera asiaticae dictionis duo sunt: unum sententiosum et argutum, sententiis non tam gravibus et severis quam concinnis et venustis, qualis in historia Timaeus: aliud autem genus est non tam sententiis frequentatum quam verbis volucre atque incitatum, quali est nunc Asia tota, nec flumine solum orationis, sed etiam exornato et faceto genere verborum* 23). At illustris imprimis est Diodori Siculi locus V. 1, quo quid in eo laudari quid culpari mereatur ostendit his verbis: *Τίμαιος μὲν οὖν μεγίστην πρόνοιαν πεποιημένος τῆς τῶν χρόνων ἀκριβείας καὶ τῆς πολυπειρίας πεφροντικώς, διὰ τὰς ἀκαίρους καὶ μακρὰς ἐπιτιμήσεις εὐλόγως διαβάλλεται, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐπιτιμήσεως Ἐπιτίμαιος ὑπό τινων ὠνομάσθη.* Hanc eius in Philisto aliisque historicis reprehendendis 84.
acerbitatem damnat idem Diod. XIII. 90. et fecerat idem quod Cornelius Nepos in Alcib. 11, ubi *maledicentissimum* appellat, tum utroque antiquior Polyb. XII. 14, 6 sq., ubi sic scribit: *διὸ δὴ καὶ νῦν ἡμεῖς μὲν εἰκότως ἂν δόξαιμεν ἀθετεῖν τοῖς ὑπὸ Τιμαίου κατὰ Δημοχάρους εἰρημένοις· ἐκεῖνος δ᾽ ἂν οὐκ εἰκότως τυγχάνοι συγγνώμης οὐδὲ πίστεως ὑπ᾽ οὐδενὸς διὰ τὸ προφανῶς ἐν ταῖς λοιδορίαις ἐκπίπτειν τοῦ καθήκοντος διὰ τὴν ἔμφυτον πικρίαν.* Nec aliter Strabo XIV. p. 640, ubi eum *βάσκανον καὶ συκοφάντην* appellat atque a reprehendendi studio vocatum ait *ἐπιτίμιον* 24), quod et Diodorum scripsisse vidimus, nisi quod apud eum *ἐπιτίμαιον* legitur, uti et Suidam. Et rectius, ut arbitror, taxat quoque hunc taxatorem tum Clem. Alex. strom. I. p. 116,

23) Adde Dionys. Hal. Dinarch. c. 8.
24) Iam dudum ibi *Ἐπιτίμαιος* a *Casaubono* restitutum est.

tum Plut. Dion. c. 36. et ex eo Phot. bibl. cod. CCXLIV. Nec praetereunda videntur eiusdem Plutarchi verba in Nic. c. 1, ubi Timaeum tantopere sibi placuisse ait, ut superare posse Thucydidem sibi videretur; dum in eo totus est, ut Philistum ostendat rudem fuisse et impolitum, propriam prodere infantiam ac pingue quid sonare Siculaque adipe oblitum, ut Diphilus dicebat. A quo nec abit ὁ *κριτικώτατος* Longinus d. subl. c. 4, 1. ubi sic de eo scribit: *θατέρου δὲ ὧν εἴπομεν, λέγω δὲ τοῦ ψυχροῦ, πλήρης ὁ Τίμαιος, ἀνὴρ τὰ μὲν ἄλλα ἱκανὸς καὶ πρὸς λόγων ἐνίοτε μέγεθος οὐκ ἄφορος, πολυίστωρ, ἐπινοητικός, πλὴν ἀλλοτρίων μὲν ἐλεγκτικώτατος ἁμαρτημάτων, ἀνεπαίσθητος δὲ ἰδίων, ὑπὸ δὲ ἔρωτος τοῦ ξένας νοήσεις ἀεὶ κινεῖν πολλάκις ἐκπίπτων εἰς τὸ*
b. *παιδαριωδέστατον.* Hoc ita esse, a Caecilio pluribus fuisse ostensum addit, atque ipse unum alterumque eius locum adducit, quo id planum fiat[25]). Annos sex et nonaginta Timaeum vixisse auctor est Lucian. macrob. c. 22.[26]).

CAP. XIII.

85. Aequalis quoque horum fuit B e r o s u s sive, ut Graecis vocatur, *Βηρωσσός*[1]). Quod nomen summis viris (ut Ios. Scaligero animadv. Euseb. p. 248.) ita dici placet, quasi Oseae filium. Sane ex Elia constat, Chaldaeis ביר idem esse quod Syris בר, unde similiter *Bar-ptolemaeus*, quasi filius Ptolemaei, item *Bar-Iesus*, *Bar-Timaeus* et similia[2]). Sed de aetate Berosi non convenit inter omnes. Mosi aequalem statui a nonnullis ait Barthius

25) Acerbissime de Timaeo eiusque et superstitione et mendacitate et maledicentia iudicat Polybius multis locis libri XII. Cf. Diod. Exc. d. virt. et vit. p. 560, Athen. VI. p. 272. A, Euseb. pr. ev. X. 7. p. 478, Marcellin. vit. Thuc. 27. Cf. *Goeller.* p. 187 sqq. Quod quam verum sit ex ipsis fragmentis facile intelligi potest.

26) De Timaei aetate disputat *Goeller.* p. 181, qui eum ol. CVI. natum et sexagenarium ab Agathocle expulsum esse statuit. Quippe ab Agathocle eiectum esse tradit Diod. Sic. exc. p. 560. At ex Polyb. exc. Vatic. p. 393. intelligitur eum, cum scriberet historiae librum XXXIV, iam quinquaginta annos in exilio Athenis vixisse (cf. Plut. d. exil. c. 14. Polyb. XII. 28, 6.). Itaque si sexagenarius expulsus esset, annum aetatis centesimum longe multumque superasset. Agathocles regnavit ol. CXV, 4. — CXXII, 4. Hoc igitur tempore apparet Timaeum in exilium pulsum esse. Perduxit autem historiam usque ad ol. CXXVIII, 3. sec. Polyb. I. 5; quare hoc tempus aliquot annis superaverit necesse est. Iam si ponamus, mortuum eum esse ol. CXXXII, natus fuerit ol. CVIII, expulsus autem fere ol. CXVII. vel CXVIII.

1) Vid. *J. D. G. Richter* Berosi Chald. histor. quae supers. Lips. 1825. 8, cuius haec sunt verba p. 10: *fuerunt etiam, qui Chaldaeorum historiae libros, tam diu sub Berosi nomine venditos, confictos esse a Graeco quodam suspicarentur ac sub Berosi, Chaldaei sacerdotis, nomine in lucem editos, ut inde iis apud omnes maior existeret fides. quibus adnumerandus videtur praeter alios W a c h l e r in Ersch. et Grub. encycl. litt. v. Berosus.* Quaedam exponit *Bähr* in ed. fragm. Ctesiae p. 397 sqq.

2) Aliam derivationem proponit *Wahl.* Erdbeschr. v. Ostind. t. I. p. 178.

adversar. lib. LI. c. 7, quam sententiam iure ut ineptissimam
damnat. Claudius Verderius sua in Annianum Berosum censura
vixisse ait paullo ante principatum Alexandri magni. Hoc unde
adstrui possit non video. Sed tamen Alexandri aetate vixisse lego
apud Tatianum orat. adv. gent. 58. Verum addit idem Tatianus,
eum historiam suam dicasse Antiocho ei qui tertius fuit ab Alex-
andro. Immo nec satis constans haec lectio est. Nam apud Eu-
seb. pr. ev. X. p. 289. iste Tatiani locus hunc in modum addu-
citur: *Βηρωσσὸς ἀνὴρ Βαβυλώνιος, ἱερεὺς τοῦ παρ᾽ αὐτοῖς Βή-
λου, κατ᾽ Ἀλέξανδρον γινόμενος, Ἀντιόχῳ τῷ μετὰ Σέλευκον
τρίτῳ τὴν Χαλδαίων ἱστορίαν ἐν τρισὶ βιβλίοις κατατάξας καὶ
τὰ περὶ βασιλέων ἐκτιθέμενος, ἀφηγεῖταί τινος αὐτῶν, ὄνομα
Ναβουχοδονόσορ, κτλ.* Hic est *μετὰ Σέλευκον*, at apud Tatia-
num ipsum pro eo invenio *μετ᾽ αὐτόν*, ut idem Alexander signe-
tur. Et magis historiae esse consentanea haec lectio videtur. Sane
proximus ab Alexandro est Seleucus Nicator, alter ab eo Antio-
chus *Σωτήρ*, tertius Antiochus *Θεός*, qui sexaginta annis et uno
imperare coepit post obitum Alexandri. Nihil vero prohibet, quo 86.
minus Berosus, cum Babylone esset Alexander, fuerit annorum
circiter triginta vel etiam minus, idem nonagenarius vel iunior
paullo historiam suam dicarit Antiocho *Θεῷ*. Dicere etiam pos-
sumus, cum Antiochus nominatur qui tertius est ab Alexandro,
intelligi Antiochum *Σωτῆρα*, ut nempe ipse in orationem veniat
Alexander, alter sit Seleucus, tertius Antiochus *Σωτήρ*, ad quem
ab obitu Alexandri anni duntaxat sunt XLIV. Possis etiam, si
haec numerandi ratio placet, retinere lectionem, quae apud Euse-
bium est, nempe ut Seleucus primus sit, secundus Antiochus *Σω-
τήρ*, tertius Antiochus *Θεός*. Et ita quidem dicere liceat, si in
adductis Tatiani verbis istoc, *κατ᾽ Ἀλέξανδρον γινόμενος*, ut
apud Stephanum est, sive *κατ᾽ Ἀλέξανδρον γεγονώς*, ut legitur
in Tatiano ipso, recte a Gesnero transfertur, *qui Alexandri aetate
vixit*: quam interpretationem etiam sequitur Onuphrius Panvinius
libro de Sibyllis. Sed verba haec peniculatius expendenti in men-
tem venit, rectius verti, *qui Alexandri aetate natus est.* Sic sane
omnis tollitur scrupulus. Quippe natus sit Berosus biennio ante
obitum Alexandri; fuerit hoc pacto tantum annorum LXIV, cum
coepit regnare *Ἀντίοχος Θεός*, cui librum suum obtulit. Utcunque 82.
est, Berosus historiam suam emisit temporibus Ptolemaei Philadel-
phi. Nam is annis imperavit XXXVIII, atque anno quidem eius
sexto regnare in Syria coepit Antiochus *Σωτήρ*, anno autem vi-
gesimo secundo Antiochus *Θεός*, quorum alterutri sua nuncupavit
Berosus. Minime vero assentiendum Conrado Gesnero, viro do-
ctissimo, qui in notis ad Tatianum per Alexandrum intelligi putat
non illum Philippi filium, cognomento Magnum, sed eum qui in
Syriae regno Demetrio Soteri successit successoremque habuit De-
metrium Nicanorem, per Antiochum vero capit Antiochum Side-
tem, qui post Demetrium Nicanorem regnavit. Haec enim si vera

essent, Berosus saeculo toto esset iunior Manethone. Atqui Manethos floruit sub Philadelpho, ut postea liquebit; Philadelphus obiit olymp. CXXXIII, 3; at Antiochus Sidetes Syriam invasit olymp. CLX, 1. Quomodo tum demum vixisse Berosus potest, qui paullo antiquior est ipso Manethone, quod disertim dicit Georgius Syncellus. Verba eius postea adducam. Aliter etiam aetatem Berosi adstruimus, siquidem Plinius h. n. VI. 55. refert, Berosum tradere memoriam quadringentorum annorum et octoginta; qui sine dubio sunt anni Nabonassaris. At caput aerae Nabonassareae surgit
87. olymp. VIII, 2. A quo tempore si annos numeres CCCCLXXX, incidemus in extrema tempora Antiochi *Σωτῆρος*. Quare vel huic vel filio eius Antiocho *Θεῷ* historiam suam dicaverit Berosus. Haec profecto de aetate Berosi dubitare nos minime sinunt[3]. Meminere Berosi plurimi veterum, eosque inter Vitruv. IX. 1. 4. 6, Tertull. apolog. c. 19. et scriptor chronici Alexandrini p. 48. Condidit Babylonica sive Chaldaica tribus libris; promiscue enim his nominibus utuntur veteres. *Βαβυλωνικὰ* quidem Berosi advocat Athen. XIV. p. 639. C. At Tatianus ait scripsisse *τὴν Χαλδαίων ἱστορίαν ἐν τρισὶ βιβλίοις*, atque, ut vidimus, Clem. Alex. strom. I. p. 142. citat Berosum *ἐν τρίτῃ Χαλδαϊκῶν*, et protr. p. 19. *ἁπλῶς, ἐν ταῖς Χαλδαϊκαῖς ἱστορίαις*. Agathias quoque II. 24. contexuisse ait *τὰ ἀρχαιότατα τῶν Ἀσσυρίων τε καὶ Μήδων*. Freculphus Lexoviensis chronicorum lib. I. cap. 26. *Berosus, qui Chaldaica defloravit*. Nec res solum Assyrias seu Chaldaeas, sed etiam Medicas libris istis complexus fuit. Agathias loc. l. *ὥς που Βηρωσσῷ τε τῷ Βαβυλωνίῳ καὶ Ἀθηνοκλεῖ καὶ Σιμάκῳ, τοῖς τὰ ἀρχαιότατα τῶν Ἀσσυρίων τε καὶ Μήδων ἀναγραψαμένοις, ἱστόρηται*. Ex eo opere praeclara quaedam fragmenta conservavit nobis Ioseph. c. Apion. I. 19. 20, quorum aliqua luculentis notis illustrat Scaliger in append. op. d. emend. temp. Sane ex fragmentis istis inter alia illud discimus, Nabopolassarum fuisse patrem Nabuchodonosori, et tertium decimum Nabuchodonosori esse trigesimum Nabopolassari. Vide et Euseb. pr. ev. IX. 40. Habes et aliud fragmentum apud eundem Ioseph. antiqu. iud. I. 5.[4] Sed Annii Berosus eiusdem est farinae ac sunt eius Megasthenes et Archilochus, de quibus ante diximus, ut insanum sit, velle ex quisquiliis istis ac nugis mendacibus metiri magnum illum Berosum, cui *ob divinas praedictiones Athenienses publice in gymnasio statuam inaurata lingua posuere*, ut auctor est Plin. h. n. VII. 37.

3) Vid. *Richter*. l. l. §. 4. p. 4 sqq.

4) Fragmenta profert *Richterus* libri I. ex Georg. Syncell. chronogr. p. 28 sqq. Athen. XIV. p. 639. C. Agath. d. reb. gest. Iustin. lib. II. p. 62. ed. Vulc., libri II. ex Syncell. chron. p. 30. 39. 44. Ioseph. Ant. I. 7. X. 2. Mos. Choren. hist. Armen. I. 4. et 5. Euseb. chron. P. I. p. 39 sqq., libri III. ex Ios. c. Apion. I. 19. 20. Ant. X. 11. Theoph. Antioch. ad Autol. III. p. 139. Clem. Alex. admon. p. 43. Accedunt praeter locos a *Vossio* laudatos Senec. nat. quaest. III. 29. Plin. h. n. VII. 50. et 57. Plut. d. plac. phil. II. 29. Censor. d. die nat. c. 17. Stob. Eclog. p. 552. 556.

Et tamen v. cl. Dionysius Gothofredus praefatione sua in antiquae
historiae auctores historiarum studiosos cognitionem earum haurire
iubet non ex decima, ut ait, lacuna, sex ex illo Annii Beroso,
Manethone et Metasthene. Quia vero non ignorabat, maximos vi-
ros censere, esse istos scriptores supposititios et mendis mendaciis-
que coopertos, eo continuo adiungit: *suspectae sunt ac fluxae apud
viros quosdam eruditissimos fidei. sed quid? sua illis, mea mihi,
aliisque opinio est.* Et post pauca: *quod si morose ac pertinaciter* 88.
*in superioribus auctoribus recusandis manserint, eodem per me licet
loculamento in bibliothecis suis Berosum et alios asservent, quo He-* b.
*rodotum, quo denique priores Dionysii Halicarnassei ac multorum
aliorum, ac maxime Plinii historici libros.* Quibus verbis quid aliud
facit, quam quod noctuam aquilae conferat, picam cum luscinia,
culicem cum elephanto? *Sed,* inquit, *seriem principum, quos* (Bero-
sus, Manetho, Megasthenes Annii) *enumerant, pene totam Eusebius
chronico suo recenset. quin nec difficile fuerit, apud veteres eosdem
quoque nancisci atque offendere.* At toto errat coelo. Nam Annia-
nus ille Berosus multos comminiscitur reges, qui nusquam exstant,
quod satis docti viri ostenderunt. Ac vix quicquam eorum inve-
nias apud hunc, quae ex vero Beroso citat Iosephus; immo inter-
dum pugnantia habet, ut cum ait, Babylonem a Semiramide con-
ditam esse, cum Iosephus dicat, a Beroso scriptum fuisse, non
esse eam a Semiramide aedificatam. Quam etiam ridiculum, cum
Berosus iste libro V, quo loco de quartodecimo Babyloniorum rege
tractat, ait, eius tempore *regnasse apud Celtas Lugdum, a quo pro-
vincia et homines cognomenta sumpserint,* hoc est a quo, ut Annius
ipse exponit, Celtica vocari ceperit *Lugdunensis,* et homines dicti
sint *Lugdovici,* posteaque extrito g *Ludovici.* Nam et Lugdus ille
est commentitius et *Ludovicus* est germanicum nomen et Galliae
ea pars demum saeculis duobus et amplius post Berosum nomen
Lugdunensis accepit. Nam dicta ita est a Lugduno, postquam ad
magnam ea urbs nominis claritatem venerat. At nomen eius ob-
scurum fuit, priusquam L. Munatius Plancus, Ciceronis discipulus,
coloniam eo Romanorum deduxit, ut Hieronymus testatur in Euse-
biano chronico et vetus quaedam indicat inscriptio, quae Caietae
in Neapolitanorum agro reperta creditur. Colonia deducta est
principatu Augusti; Berosus autem vixit tempore Antiochi *Θεοῦ,*
hoc est primi belli Punici, inter quae duorum est saeculorum inter-
vallum 5). Fortasse aliquis credat, in errorem propemodum aeque
spissum incidisse b. Martyrem Iustinum, quando in cohort. ad
Graec. c. 39. Sibyllam Babyloniam Cumis vaticinatam dicit, eam-
que vocat *Βηρωσσοῦ τοῦ τὴν Χαλδαϊκὴν ἱστορίαν γράψαντος
θυγατέρα.* Nam, dicat quis, Cumana Sibylla vel tempore vixit
Aeneae, cui oraculum dedit iuxta Maronem in sexto, vel saltem
iunior non erat Tarquinio Prisco, cui libros suos obtulit, ut a

5) Annii patrocinium suscepit etiam *P. A. Flörcher* apologia vindiciaria pro Beroso Anniano etc. Hildesh. 1759. 8. Vid. supr. c. I. adn. 25.

multis veterum proditum est. At inter Tarquinium Priscum et primum bellum Punicum, cuius tempore Berosus erat, sunt anni
89. ducenti quadraginta quinque. Equidem fateor, nihil piaculi fore, si agnoscam, deceptum in hac re beatum martyrem, cumque legisset, Sibyllam quae Tarquinii tempore vixit fuisse filiam Berosi (quod ab Iustini aequali Pausania X. 12, 9. et Suida etiam scriptum est), putasse eam esse filiam Berosi historici, nec cogitasse satis, fuisse et alios Berosos in Chaldaea. Sed nihil opus est, ut tam foedam ἀνιστορησίαν doctissimo pariter et sanctissimo viro impingamus. Nam quid prohibet quo minus dicamus, loquutum de alia Sibylla Cumana multo iuniore, quae mox a primo bello Punico fuerit. Neque enim una Cumis, sed complures sunt vaticinatae, ut ex libro de mirabilibus auscultationibus, qui Aristoteli tribuitur, item ex Martiano Capella et aliis iam diu planum fecit Onuphrius Panvinius libro de Sibyllis 6).

466. C i n e a s etiam historica quaedam prodidisse videtur, sed qui-
206. bus et fabulae essent inspersae. Sane *μυθωδέστερον* quiddam ab
a. b. eo relatum prodidit Strabo VII. p. 329. Quodsi is est Cineas Thessalus, Demosthenis auditor, Pyrrhi legatus, de quo multa Plutarch. Pyrrh. c. 14 sqq., vixerit et ille temporibus Ptolemaei Lagi, Philadelphi et quibus Tarentinum Romae bellum gerebatur. Cineas iste, uti et Pyrrhus rex, scripsere de re militari, unde Cic.
467. Epp. ad div. IX. 25. *summum me ducem litterae duae reddidere. plane nesciebam, te tam peritum esse rei militaris. Pyrrhi te libros et Cineae video lectitasse.* Aelian. tact. c. 1. *ἐξειργάσαντο δὲ τὴν θεωρίαν, Αἰνείας τε διὰ πλειόνων καὶ στρατηγικὰ βιβλία ἱκανῶς συνταξάμενος, ὧν ἐπιτομὴν ὁ Θετταλὸς Κινέας ἐποίησε, Πύρρος τε ὁ Ἠπειρώτης τακτικὰ συνέγραψε* 7).

D e m e t r i u s B y z a n t i u s septimo loco a Diog. Laert. V. 5, 83. ponitur in viginti Demetriis, atque ab eo tredecim libris tradidisse dicitur Gallorum ex Europa in Asiam transitum, item octo libris Antiochi et Ptolemaei gesta, et ut eorum tempore res Libycae se habuerint. Satis autem verisimile est, vixisse iis temporibus quibus Galli ex Graecia in Asiam traiecere, hoc est olymp. CXXV, 2, Ptolemaei Philadelphi anno VI, Antiochi Soteris V. Praeter hunc et a l t e r Demetrius Byzantius fuit, philosophus peripateticus, ut idem Laertius testatur. Atque eum, ni fallor, Laertius signat II. 5, 20 sq., ubi ex eo refert, ut a Critone ob ingenium adamatus atque institutus sit, et ut moralem philosophiam naturali praetulerit tanquam utiliorem vitae humanae; item quibus inter disputandum moribus fuerit et quam patienter contemptum sui pertulerit. Demetrius Byzantinus de poetis et poematis libros edi-

6) Vid. *Richter.* §. 5. p. 11 sqq. Adde *G. H. F. Heidbreede* de Sibyllis, Berol. 1836. 8.

7) Cf. Cic. Tusc. I. 24, Senec. controv. I. prooem. p. 66, Dion. Hal. A. R. XIX. 11. Eundem videtur significare Schol. Pind. Pyth. X. 85, Steph. Byz. fragm. lib. X. v. *Δωδώνη*.

dit complures. Athen. X. p. 452. D. ὥς φησι Δημήτριος ὁ Βυζάντιος ἐν τετάρτῳ περὶ ποιητῶν. Idem XII. p. 548. E. ab eo citatur ἐν τετάρτῳ περὶ ποιημάτων, item XIV. p. 633. B. Uter ab Athenaeo intelligatur non ita facile dictu puto; magis tamen eo inclino, ut de peripatetico loqui credam, cuius Laertius nullum nominat scriptum 8).

Pytheas Massiliensis 9) quoque Ptolemaei Philadelphi aetate vixit, vel certe proximus huic tempori fuit. Sane antiquiorem esse Eratosthene Cyrenaeo ostendimus cap. XVIII. Etiam meminit eius Hipparch. ad Arat. p. 179. Πυθέας ἐν γῆς περιόδῳ citatur a Schol. Apoll. IV. 761. Pars eius operis sit Thules historia, ex qua aliqua adducit Strab. I. p. 63, ubi et ἄνδρα ψευδέστατον vocat. Etiam II. p. 104. ex eo affert aliquid de Britannicis insulis circa Thulen, atque iterum tertioque mendacii arguit. Adhaec mendacii et futilitatis accusat III. p. 158. IV. p. 201. et VII. p. 295, ubi de oceani ora mentitum ait 10). Inter eius mendacia absque dubio quoque reposuerim, quod Plinius tradit h. n. XXXVII. 2. *Pytheas Guttonibus Germaniae genti accoli aestuarium oceani, Mentonomon nomine, spatio stadiorum sex millium: ab hoc diei navigatione insulam abesse Abalum, illuc vere fluctibus advehi succinum et esse concreti maris purgamentum; incolas pro ligno ad ignem uti eo proximisque Teutonis vendere.* De eodem sic Geminus elem. 5. ἐπὶ δὲ τοὺς τόπους τούτους δοκεῖ καὶ Πυθέας ὁ Μασσαλιώτης παρεῖναι· φησὶ γοῦν ἐν τοῖς περὶ τοῦ ὠκεανοῦ πεπραγματευμένοις αὐτῷ, ὅτι ἐδείκνυον ἡμῖν οἱ βάρ- 468.
βαροι, ὅπου ὁ ἥλιος κοιμᾶται· συνέβαινε γὰρ περὶ τούτους τοὺς τόπους τὴν μὲν νύκτα παντελῶς μικρὰν γίνεσθαι, ὡρῶν οἷς μὲν β', οἷς δὲ γ', ὥστε μετὰ τὴν δύσιν μικροῦ δὲ λείμματος γενομένου ἐπανατέλλειν εὐθέως τὸν ἥλιον.

CAP. XIV.

Et hi quidem tum sub Sotere, Lagi filio, tum sub Philadel- 89.
pho vixerunt. Dicam nunc de istis, qui an sub Sotere floruerint 82. *b.*
non satis liquet, sed quos tamen sub Philadelpho fuisse certo comperiam. Horum primus esto Manethos Sebennita Diospolitanus, qui Beroso iam sene adolescens fuisse ac post eum superfuisse videtur. Saltem iuniorem facit Georg. Syncell. chronogr. 83.
p. 18. Μανεθὼς ὁ Σεβεννίτης, τῶν ἐν Αἰγύπτῳ μιαρῶν ἱερῶν ἀρχιερεὺς, μετὰ Βηρωσσὸν γενόμενος. Unde etiam videmus, fuisse

8) Haec verba (*Demetrius Byz. de poetis — scriptum*) huc retuli ex lib. III. p. 352, ubi praeterea eadem fere atque hic leguntur. Ceterum pars librorum de poetis et poematis Herculani reperta est. Vid. Volum. Hercul. Ox. t. I. p. 106 sqq. Cf. *Schmidt.* d. fontt. vett. in enarr. exped. Gall. p. 14 sq.

9) Vid. quos laudat *Hoffmann.* lex. bibl. t. III. p. 519, inprimis *M. Fuhr* d. Pyth. Mass. diss. Darmst. 1835. 8. Fragmenta collegit *A. A. Arwedson,* Upsal. 1824. 8.

10) Adde Strab. II. p. 64. 71. 75. 102. 114. 115. III. p. 148. IV. p. 190.

flaminem Aegyptium. Philadelphi aetate vixisse ibidem dicitur,
pleniusque et hoc et quod de dignitate eius retuli cognoscere erit
ex Eusebii verbis, quae postea adferam. Scriptor est memoratus
Iosepho ant. iud. I. 3, Plut. de Is. et Osir. c. 9, Theophil. ad
Autol. III. med., Tertull. apolog. c. 19, Porphyr. d. abstin. II. 55.
(ubi citatur *ἐν τῷ περὶ ἀρχαϊσμοῦ καὶ εὐσεβείας*), Euseb. chron.
ad a. XV. Manethonis Aegyptii regis (sed in quibusdam codicibus
is locus desideratur), item ad a. VII. Thuoris, terrae Aegypti re-
gis, sub quo Troia capta est; adhaec Cedren. p. 8. et 10. et aliis.
Sub Manethonis nomine quaedam edidit Annius Viterbiensis, de
90. cuius commentis toties dicere piget. De genuino potius Manethone
videamus. Quem compluria scripsisse indicat hic Eusebii locus
pr. ev. I. init. *πᾶσαν μὲν οὖν τὴν Αἰγυπτιακὴν ἱστορίαν εἰς
πλάτος τῆς Ἑλλήνων μετείληφε φωνῆς, ἰδίως τε τὰ περὶ τῆς
κατ᾽ αὐτοὺς θεολογίας Μανεθῶς ὁ Αἰγύπτιος ἔν τε ῇ ἔγρα-
ψεν ἱερᾷ βίβλῳ καὶ ἐν ἑτέροις αὐτοῦ συγγράμμασι.* Per sacrum
vero librum intelligi hoc loco debet historia, quam postulato Ptole-
maei Philadelphi ab antiquissimis ac fabulosis temporibus exorsus
perduxit pene usque ad tempora Darii Codomanni, eius quem
Alexander magnus devicit. Sane apud Eusebium in chron. ad
a. XVI. Artaxerxis Ochi adnotatur, *hucusque Manethos.* Est is
annus olymp. CVII, 2, quo ipso, ut ibidem legere est, Aegyptio-
rum concidit imperium, Nectanebo in Aethiopiam pulso, rediitque
Aegyptus in potestatem Persarum, uti Persis devictis sub Alexan-
dro et Ptolemaeis fuit. Nec dubito quin haec caussa fuerit, cur
Manethos desierit in ultimo Nectanebi anno; sequentia enim tem-
pora ex Persarum et Graecorum imprimis monumentis poterant
colligi. Historiam hanc tribus distinxerat tomis: primo comple-
ctebatur *τὰς θεῶν καὶ ἡμιθέων δυναστείας*, quae numero fuere
XI, altero comprehendebat *δυναστείας* octo, tertio duodenas. Dy-
nastias istas invenies in excerptis Africani, ex quo et sua hausit
Eusebius, sed ea interpolavit. Committere vero non possum quin
ex Eusebii chronicis illustrem adscribam locum, ex quo cognoscere
sit, quis fuerit Manethos, quando vixerit, unde historiam suam
hauserit, et ut eam regi Philadelpho dicarit. Verba Eusebii sunt
ista: *ἐκ τῶν Μανεθῶ τοῦ Σεβεννίτου, ὃς ἐπὶ Πτολεμαίου
τοῦ Φιλαδέλφου ἀρχιερεὺς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ εἰδώλων, χρηματί-
σας ἐκ τῶν ἐν τῇ Σηριαδικῇ γῇ κειμένων στηλῶν, ἱερᾷ, φησι,
διαλέκτῳ καὶ ἱερογραφικοῖς γράμμασι κεχαρακτηρισμένων ὑπὸ
Θωὺθ τοῦ πρώτου Ἑρμοῦ, καὶ ἑρμηνευθεισῶν μετὰ τὸν κατα-
κλυσμὸν ἐκ τῆς ἱερᾶς διαλέκτου εἰς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν γράμ-
μασιν ἱερογλυφικοῖς, καὶ ἀποτεθεισῶν ἐν βίβλοις ὑπὸ τοῦ Ἀγα-
θοδαίμονος τοῦ δευτέρου Ἑρμοῦ, πατρὸς δὲ τοῦ Τὰτ, ἐν τοῖς
ἀδύτοις τῶν ἱερῶν Αἰγυπτίων. ἃ προσεφώνησε τῷ αὐτῷ βασι-
λεῖ, δευτέρῳ Πτολεμαίῳ, ἐν τῇ βίβλῳ τῆς Σώθεως γράφων οὕ-
91. τως.* Hoc est libro Ius sive Isidis, a cuius peregrinatione Mane-
thos ordiebatur. Post ista subiungit Eusebius epistolium Manetho-

nis ad Philadelphum, cuius haec inscriptio: *Μανεθὼς ἀρχιερεὺς καὶ γραμματεὺς τῶν κατ' Αἴγυπτον ἱερῶν ἀδύτων, γένει Σεβεννίτης ὑπάρχων, Ἡλιουπολίτης, τῷ δεσπότῃ μου Πτολεμαίῳ χαίρειν.* In litteris vero ipsis dicit, sequutum se *ἱερὰ βιβλία γραφέντα ὑπὸ τοῦ προπάτορος Τρισμεγίστου Ἑρμοῦ.* Quamquam vero optandum esset, ut scriptor hic integer ad nos pervenisset, tamen bene saltem est, quod luculenta quaedam fragmenta conservavit nobis Ioseph. c. Apion. I. 14 sq., in quibus egregie distinguit ea, quae Manetho ex libris sacris quaeque ex vulgi hauserat fabellis, posterioraque haec solide ibidem refellit. Bene etiam est, quod Africani beneficio epitomen totius Manethonis habemus, cui lucis multum attulit Ios. Scaliger notis in graeca *παντοδαπῆς ἱστορίας* Eusebii p. 250 sq., item in canonibus isagogicis lib. II. cap. 2. et lib. III. cap. 2. Et haec de Manethone Sebennita Diospolitano; a quo distinguendus Manethos, sacerdos Mendesius, quem Suidas scripsisse dicit de confectione *κυφίων.* Est vero *κῦφι* suffimenti genus sacerdotibus Aegyptiis usitatum, unde *ἱερατικὸν* Galenus vocat in libris *τῶν κατὰ τόπων* VIII. 5. et 7. Meminit suffimenti eius et Plut. d. Is. et Osir. c. 81. et Hieron. adv. Iov. II. Fortasse autem hic Manetho Mendesius is est, quem *ἐν τῇ τῶν φυσικῶν ἐπιτομῇ* citat Laert. prooem. 10. Puto et eundem signari ab Aelian. hist. anim. X. 16, ubi vocat *Μανέθωνα τὸν Αἰγύπτιον, σοφίας εἰς ἄκρον ἐληλακότα,* ac proditum ab eo dicit, vitiligine et lepra corripi solere, qui suillo lacte vescuntur[1]). b.

CAP. XV.

Iisdem temporibus floruit Callimachus, Batti et Mesatmae 92. filius, unde Battiadem vocat Ovid. Ibid. 53. A Batto eo, qui Cyrenen condidit, genus se ducere dicebat, ut Strabo scribit XVII. p. 837. Fuit discipulus Hermocratis, Iasensis grammatici, atque ipse etiam, priusquam Philadelpho commendaretur, litteras in vico Alexandrino docebat. Pertigit vero usque ad tempora Ptolemaei Euergetae. Auctor Suidas. Ac convenit, quod Gell. N. A. XVII. 21. floruisse dicit paullo post primum bellum Punicum. Nec immerito a nobis inter historicos recensetur, siquidem tabulam edidit sive descriptionem eorum, qui in quavis disciplina clari fuerunt illorumque quae scripserunt. Constabat hoc opus libris centum et viginti. Praeter Suidam eius meminit Athen. VI. p. 244. A. et XIV. p. 643. F, item Etymologus his verbis: *Καλλίμαχος ὁ*

1) Quae de Manethonis chronologia eiusque cum sacra chronologia connexu commenti sunt viri docti, vid. ap. *Schoell.* hist. litt. gr. ed. germ. t. II. p. 128 sqq. Ceterum quod sub eiusdem nomine fertur carmen, *ἀποτελεσματικῶν βιβλία ἕξ* (quod novissime ediderunt *C. A. M. Axt.* et *F. A. Rigler*, Colon. 1832. 8), non ab hoc, sed quinto fere demum p. Chr. n. saeculo scriptum esse certum est; vid. ***Th. Tyrwhitt.*** praef. ad Orph. d. lapid. p. XII sqq. ***Ziegler.*** in Rupertii n. Magaz. t. II. P. I. p. 99 sqq.

γραμματικὸς ἐποίει πίνακας, ἐν οἷς ἦσαν αἱ ἀναγραφαὶ παρὰ τῶν ἀρχαίων. In his illud quoque annotarat, quot versuum liber quisque esset, ut ex Athenaeo constat. Atque idem fecerat in scripto a se πίνακι τῶν νόμων, ut videre est ex Athen. XIII. p. 585. B.[1]) Id in poetis facere nunc quoque facile sit, sed nec difficile olim fuit in iis qui prosa uterentur. Nam in describendis auctoribus usi chartae genere certae formae, ut facile ex versuum
93. numero colligi posset de operis magnitudine; qua de re vide quae
84. notata Salmasii prolegomenis in Solinum. Scripsit etiam κτίσεις sive origines insularum et urbium et nominum mutationes, item de fluminibus Europae[2]), de rebus in Peloponneso et Italia admirabilibus et incredibilibus, de mutatione nominum piscium, de ventis, de avibus, de orbis terrarum fluminibus, item collectanea de miraculis in singulis locis orbis terrarum, et multa alia, quae ex Suida peti possunt. Mirum vero, eum praeterire librum περὶ ἀγώνων, in quo inter alia de Actiacis ludis, Virgilio etiam memoratis, egisse auctor est Harpocr. in Ἄκτια[3]), cui et in Ἀκή citatur Καλλίμαχος ἐν τοῖς ὑπομνήμασι[4]). Sed cuiusmodi commentarios signet non addit. Mirum quoque, Suidam non nominare ibidem Hecalen, quo nomine poematium ab illo editum fuisse scholiastes eius docet[5]). Huius argumentum vide apud Politian. miscellan. cap. XXIV. Scripsit quoque Αἴτια, quae Martialis memorat X. 4. et Servius in Aen. VII. 778.[6]) Edidit et hymnos, qui

1) Index ille Callimacheus omnia genera litterarum complectebatur in singula, ut videtur, capita divisa. Titulum affert Suidas πίνακες τῶν ἐν πάσῃ παιδείᾳ διαλαμψάντων καὶ ὧν συνέγραψαν ἐν βιβλίοις κ' καὶ ρ'. Huius singula capita laudat Athen. XV. p. 669. D. τῶν ῥητορικῶν ἀναγραφή, ex quo sine dubio sua hausit Dionys. Halic. Isae. c. 6. Din. c. 1. 10. Dem. c. 13, alia in scriptis rhetoricis, it. Harp. v. ἐνεπίσκημμα, Schol. Arist. av. 693; πίναξ τῶν νόμων Ath. XIII. p. 585. B, πίναξ παντοδαπῶν συγγραμμάτων Id. VI. p. 244. A. XIV. p. 643. F. coll. I. p. 4. E. In Etym. M. v. πίναξ loco a *Vossio* supra allato laudantur πίνακες ἐν οἷς ἦσαν ἀναγραφαὶ ποιητῶν ἀρχαίων (sic ex emendatione *Bernhardii* in Grundr. d. gr. Litt. t. I. p. 135. pro vulg. αἱ ἀναγραφαὶ παρὰ τῶν ἀρχαίων), quo pertinet Suidae πίναξ καὶ ἀναγραφὴ τῶν κατὰ χρόνους καὶ ἀπ' ἀρχῆς γενομένων διδασκαλιῶν, atque quae habent Ath. VIII. p. 336. E. XI. p. 496. F, Ptolem. Hephaest. lib. V. ap. Phot. bibl. cod. CXC, Harp. v. Ἴων et Μαργίτης, Suid. v. Ὠλήν, Schol. Pind. Pyth. II, Schol. Arist. nub. 552. av. 1242. Praeterea ibi de historicis etiam expositum erat, quo spectat Athen. II. p. 70. A, et de philosophis, quo pertinent quae afferunt Id. VI. p. 252. C. et Diog. Laert. VIII. 8, 86. IV. 3, 23. Ceterum hoc in opus commentarium scripsit Aristophanes grammaticus sec. Ath. IX. p. 408. F. Cf. *Jonsius* scr. hist. phil. p. 159 sqq., *A. G. Becker*. Dem. phil. Red. p. 106, *Meier* ind. Schol. univ. Hal. 1836. aest. p. X sq., nostr. quaestt. Demosth. P. I. p. 75. P. IV. p. 23 sq.

2) Adde librum περὶ τῶν κατ' Ἀσίαν ποταμῶν ap. Schol. Apoll. I. 1165, ex quo deprompta videntur quae idem habet II. 906. et IV. 284; ex quibus duobus constitit opus περὶ τῶν ἐν οἰκουμένῃ ποταμῶν, ut laudat Suidas, sive ut Strabo IX. p. 397. συναγωγὴ τῶν ποταμῶν. Cf. Serv. ad Virg. Ecl. X.

3) Cf. Schol. Hom. Il. β'. 136. λ'. 697.

4) Athen. III. p. 95. F. Καλλίμαχος ἢ Ζηνόδοτος ἐν ἱστορικοῖς ὑπομνήμασι. Adde Schol. Apoll. I. 1116, Eustath. ad Od. p. 478.

5) Vid. fragmenta in ed. *Blomfield.* p. 183 sqq.

6) Vid. fragm. ibid. p. 172 sqq.

hodieque exstant, item carmen de Beronices coma, quod Catullus transtulit. Sed et aliqua eius ad nos epigrammata pervenerunt. *Καλλίμαχος ἐν τοῖς περὶ ὀρνέων* citatur a Tzetz. in Lycophr. p. 83.[7]) Fortasse tamen quaedam ex iis, quae Callimacho huic tribuuntur, fuere Callimachi iunioris. Nam fuit et Callimachus Cyrenaeus, poeta *ἐποποιός*, ex superioris sorore natus, filius Stasenoris et Megatimae, quae Callimachi soror erat, ut est apud Suidam. Sed huius non ita magnum nomen fuit. Itaque et Strabo XVII. p. 838, ubi commemorat insignes viros Cyrenaeos, unum tantum Callimachum laudat, quem a rege Aegyptio in honore habitum ait. Ex seniore Callimacho etiam historiolam unam alteram recenset Tzetz. Chil. IV. 138. et VIII. 228.

Eodem sub rege floruit **Philostephanus Cyrenaeus**, utpote Callimachi familiaris. Athen. VIII. p. 331. D. *Φιλοστέφανος δὲ ὁ Κυρηναῖος μὲν γένος, Καλλιμάχου δὲ γνώριμος, ἐν τῷ γ΄ περὶ παραδόξων ποταμῶν.* Praeter opus, cuius hic meminit Athenaeus, etiam scripsit *Δήλιον*, quod idem nominat VII. p. 292. F. Atque eodem libro p. 297. F. citat librum septimum urbium Asiaticarum[8]). *Φιλοστέφανος ἐν τοῖς Ἠπειρωτικοῖς* celebratur Harpocrationi in *Βούχετα.* Historiae eius mentio est apud Plutarch. Lyc. c. 23, operis *περὶ εὑρημάτων* apud Clem. Alex. strom. I. p. 133. Id. protr. p. 17. advocat librum eius de Cypro, atque inde narrat, ut Pygmalion Cyprius eburneum Veneris simulacrum perdite amarit; quod et facit ex eo Arnob. adv. 94.
gent. VI. 12. Librum istum censeo fuisse partem maioris operis, quod *περὶ νήσων* inscribebatur[9]). Nam Philostephano nonnulli illud opus tribuebant, ut indicant haec Harpocrationis verba in *Στρύμη*: *Ἡρακλείδης ἢ Φιλοστέφανος ἐν τῷ περὶ νήσων*[10]). Et Servius in Aen. I. 200. iuxta codicem Fuldensem citat *Phicopostephanum* *περὶ τῶν νήσων*, ubi sine dubio *Philostephanum* legendum. Et sane Heraclidi librum tribuit Steph. in *Ὠλίαρος;* sed Philostephano adiudicat quoque Constantin. themat. I. 15, et videtur sententiae eius accedere Laertius, quippe qui V. 6, 86 sqq. recensens Heraclidis libros eum nullus nominet. Meminit Philostephani huius etiam Homeri interpres in Iliad *β΄*. 145. *η΄*. 86, item Schol. Apoll. II. 948.[11]) et Tzetz. Chil. VII. 144.

Etiam Philadelphi tempore vixit **Aristaeus**, scriptor iam

7) Vid. fragm. ibid. p. 218 sq.

8) Ex hoc libro sine dubio sua habet Schol. Apoll. I. 1024. et II. 948, fortasse et I. 985, Etym. M. v. *Σινώπη*.

9) Eodem spectat Schol. Apoll. III. 1242, ac laudat Schol. Lycophr. 447. 586.

10) Hoc inde colligi posse negat *Deswert.* d. Heraclid. p. 164 sq., quippe utrumque de insulis scripsisse, Harpocrationem autem ex uno vel altero libro sua memoriter protulisse. Vid. sup. c. IX. 40.

11) Adde II. 704. atque ibid. 124, ubi laudatur *Φ. ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν*, quo refero Plin. h. n. VII. 56, Schol. Hom. Od. *μ*, 301. o, 16, Il. *π*, 14, Schol. Pind. Ol. 3, 28. Ad librum de fluviis pertinet Schol. Dionys. perieg. 289, Schol. Lycophr. 1276, Etym. M. v. *Ἀρετάν*, Schol. Theocr. 5, 14. Librum *περὶ Κυλλήνης* laudat Schol. Pind. Ol. 6, 144.

olim laudatus Iosepho antiq. iud. XII. 2. et c. Apion. I. 23, Tertull. apolog. c. 12, Eusebio cum alias, tum pr. ev. IX. p. 260. *Ἀριστaῖος*, inquit, *ἐν τῷ γραφέντι βιβλίῳ περὶ τῆς ἑρμηνείας τοῦ τῶν Ἰουδαίων νόμου·* item Epiphanio lib. de mensuris et ponderibus, et Hieronymo praefat. in pentateuchum. Exstat hodieque liber sub Aristaei seu Aristeae nomine de translatione legis per LXXII interpretes. Sed eum genuinum videri negat Ludovicus Vives in August. de civit. dei XVIII. 42. Scio Vivi in eo refragari cum alios non paucos, tum Perionium observatt. in Iustini paraenesin ad gentes, tum cardinalem Bellarminum lib. de scripto-
b. ribus ecclesiasticis et Margarinum Bigneum edit. II. biblioth. pp. Sed Vivi accedunt Leo Castrius prol. in Ies. VI. et Alphonsus Salmero in prolegom. VI. Et profecto levia non sunt, quae pro hac sententia adfert Ios. Scaliger animadvers. Euseb. ad annum MDCCXXXIV. Ipsum adi.[12])

Felix quoque Philadelphi saeculum infelicem Zoilum vidit, ut constat ex Vitruvio, cuius verba postea adducam. Ephesium vocat anonymus Homeri interpres in Iliad. ε', ut mox videbimus, ubi verba eius attulero. Sed fuit Amphipolitanus teste Heraclide Pontico in allegoriis homericis, cui ibidem vocatur iccirco *Θρακικὸν ἀνδράποδον*. Eandem ei patriam tribuit Aelian. v. h. XI. 10, ubi etiam docet, vocatum fuisse *canem rhetoricum*; ac *rhetoricum* quidem, quia sophista esset et eleganti dictione uteretur, *canem* autem, quod stilo mordaci adlatraret summos viros, atque adeo
95. Homerum ipsum, adversus quem grammatica quaedam libris IX. scripsit, ut Suidas indicat. Ponam unius atque alterius verba. Anonymus Iliad. ε', 7. *Ζώϊλος δὲ ὁ Ἐφέσιος κατηγορεῖ τοῦ τόπου τούτου, καὶ μέμφεται τὸν ποιητήν, ὅτι λίαν γελοίως πεποίηκεν ἐκ τῶν ὤμων τοῦ Διομήδους καιόμενον πῦρ· ἐκινδύνευε γὰρ καταφλεχθῆναι ὁ ἥρως.* Et paullo post ad v. 20. citat Zoilum, ubi rursus Homerum reprehendit: *κατηγορεῖ γὰρ τούτου τοῦ τόπου Ζώϊλος· ὅτι λίαν, φησί, γελοίως πεποίηκεν ὁ ποιητὴς τὸν Ἰδαῖον ἀπολιπόντα τοὺς ἵππους καὶ τὸ ἅρμα φεύγειν· ἐδύνατο γὰρ μᾶλλον ἐπὶ τοῖς ἵπποις φυγεῖν*[13]). Indeque factum, ut omnes alienarum laudum obtrectatores *Zoili* dicerentur. Ovid. de remed. amor. 366.

ingenium magni livor detrectat Homeri.
quisquis es, ex illo, Zoile, nomen habes.

12) Postea quoque in utramque partem multum disputatum est; librum a Iudaeo aliquo confictum Aristeae eripuere studuerunt *H. Hody* et *H. Prideaux* ll. ll. supr. c. 12 p. 110. et nuper *E. F. C. Rosenmüller* in Handb. d. bibl. Krit. u. Exeg. t. II. p. 358 sqq., contra defenderunt *W. Whiston* lit. accompl. of script. prophec. Lond. 1724. 8. p. 117 sqq., *C. Hayes* a vindic. of the history of the sept. etc. Lond. 1736. Cf. *A. van Dale* diss. super Arist. d. LXX. intpp. Amst. 1705. 4. Quos locos debeo *Hoffmanno* lex. bibl. t. I. p. 259.

13) Adde Schol. Il. 1, 129. 10, 274. 18, 22. 22, 209. 23, 100, Eustath. ad Od. p. 1614, Dion. Halic. Isae. c. 20, Plut. Symp. V. p. 677, Longin. d. subl. c. 9, 14, Schol. Plat. Hipparch. p. 240.

Etiam adversus Platonem et Isocratem calamum strinxit, ut ex eodem Aeliano et Suida constat. Idem Suidas indicat, historiam libris tribus scripsisse, eamque a *θεογονίᾳ* sive generatione deorum orsum fuisse, desiisse autem in Philippi interitu. Item ait, edidisse libros tres de urbe patria Amphipoli, aliaque multa; inter quae Tenediorum encomium fuit. Strabo VI. p. 271. *Ἀλφειὸν δὲ Ζωΐλος ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ Τενεδίων ἐγκωμίῳ φησὶν ἐκ Τενέδου ῥεῖν, ὁ τὸν Ὅμηρον ψέγων ὡς μυθογράφον.* Fuit auditor Polycratis illius qui accusationem contra Socratem scripsit. Hoc disertim legere est apud Aelian. v. h. XI. 10. Sed videtur parum esse consentaneum ei, quod vixisse dicitur temporibus Philadelphi. Nam Socrates cicutam bibit olymp. XCV, 1, Philadelphus autem imperare coepit olymp. CXXIII, 4; intermedii sint anni CXIV. Non leve hoc argumentum foret adversus illud quod de aetate Zoili dicebamus, si Polycrates fuisset inter eos qui Socratem accusarunt, quod Hermippus putavit. Verum tres solum fuere qui litem intenderent Socrati, Anytus, Lyco ac Meletus, ut Plato in apologia retulit et Antisthenes in successionibus Laertio teste II. 5, 39. Polycrates autem aliquanto post vixit. Sane oratione, quam adversus Socratem scripsit, meminit murorum quos instauravit Conon: at factum hoc sexennio post mortem Socratis; unde liquet, eam orationem postea demum scriptam esse; quod etiam animadvertit Favorinus 96.
in primo commentar. Auctor idem Laert. l. l. Sed alterum etiam argumentum video adversus id quod dicebamus. Nam Heraclides Ponticus in *ἀλληγορίαις Ὁμηρικαῖς* meminit Zoili huius Amphipolitae: at ille Heraclides Aristotelis aetate vixisse putatur. Sed facile occurritur; nam Heraclides iste Aristotele saeculo et amplius iunior fuit, ut alibi ostendimus. En et tertium adversus nos telum. Suidas in *Ἀναξιμένης* refert, eum fuisse discipulum Zoili illius qui Homerum est insectatus: atqui Anaximenes, ut ibidem dicitur, vixit tempore Alexandri M; sed Suidas, credo, alios est sequutus auctores, quos vellem adscripsisset. Interim haec docent, quanto- 85.
pere varient antiqui de Zoili aetate. Nec minus disconvenit de mortis genere. De isto est illustris locus Vitruvii praefat. lib. VII. *insequentibus annis a Macedonia Zoilus, qui adoptavit cognomen ut Homeromastix vocitaretur, Alexandriam venit suaque scripta contra Iliadem et Odysseam comparata regi recitavit; Ptolemaeus vero cum animadvertisset, poetarum parentem philologiaeque omnis ducem absentem vexari, et cuius ab cunctis gentibus scripta suspicerentur ab eo vituperari, indignatus nullum ei dedit responsum. Zoilus autem cum diutius in regno fuisset, inopia pressus summisit ad regem postulans, ut aliquid sibi tribueretur, rex vero respondisse dicitur, Homerum, qui ante annos mille decessisset, aevo perpetuo multa millia hominum pascere; item debere, qui meliore ingenio se profiteretur, non modo se unum, sed etiam plures alere posse. et ad summam, mors eius ut parricidii damnati varie memoratur. alii eum scripserunt a Philadelpho esse in crucem fixum, nonnulli in eum lapides*

esse coniectos, alii Smyrnae vivum in pyram coniectum; quorum utrum ei acciderit, merenti digna constitit poena. Hactenus Vitruvius[14]). Dionysius tamen Halicarnass. ep. ad Pomp. c. 1. honeste de hoc Zoilo sensit; putat enim, solo veritatis amore hoc fecisse, eoque nec dubitat eum iungere Aristoteli et aliis viris magnis, quorum exemplo se etiam velle ait inquirere in Platonis virtutes vitiaque.

Eiusdem Philadelphi tempore floruit **D u r i s S a m i u s**[15]), scriptor celebratus Plinio h. n. VIII. 40. XXXIV. 8. XXXVI. 12, Plutarcho Pericl. c. 28. Alcib. c. 23. 32. Lys. c. 18. Ages. c. 3. et multis aliis in locis[16]); item Straboni I. p. 60, Clementi strom. I. p. 145, Laertio II. 5, 19. et Harpocrationi in *Ἀσπασία*, Stephano in *Ἀκράγαντες* et alibi, Suidae quoque in *Πανύασις*. Eidem in *Λαμία* citatur *Δῶρις ἐν δευτέρῳ Λιβυκῶν*, ubi forte le-
97. gendum *Δοῦρις*. Nam et Scholiastae Aristoph. vesp. 1030. *Δοῦρις* in eopse *Λιβυκῶν* libro laudatur[17]). Praeter librum de tragoedia Athenaeo memoratum lib. XIV.[18]) etiam condidit historiam Agathoclis Syracusani, qui anno uno decessit antequam imperaret Ptolemaeus Philadelphus. Ex hoc opere tertium librum citat Athen. XIII. p. 605. C, at XII. p. 541. F. eundem memorat *ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν περὶ Ἀγαθοκλέα*[19]). Scripsit praeterea Macedonica, ex quibus septimi meminit idem Athen. IV. p. 167. C, quintidecimi Schol. Arist. nub. 397.[20]) Sed et XV. p. 696. E. Athe-

14) Quae de aetate Zoili traduntur componi inter se non possunt; namque qui coniungitur ut aequalis cum Polycrate, Isaeo, Anaximene, aliis (ut a Dion. Halic. Dem. c. 8. Isae. c. 20.), non potest vixisse ol. CXXX; hoc enim tempore, i. e. sub finem demum imperii, Ptolemaeus Philadelphus bibliothecam condidit Alexandriae; regnavit autem ol. CXXIII, 4 — CXXXIII, 2. Itaque non mirum, duos huius nominis a viris doctis homines statui, unum rhetorem, alterum Homeri conviciatorem; vid. *Hardion.* sur les deux Zoiles, in Mém. de l'acad. d. inscr. t. VIII. p. 178 sqq. et *Wolf.* prolegg. ad Hom. p. CXCII, qui propterea apud Strabon. l. l. verba *ὁ τὸν Ὅμηρον ψέγων ὡς μυθογράφον* ut glossam in marginem releganda putat. Verum ubivis ita veteres de hoc Zoilo loquuntur, ut non sit dubium quin unum atque eundem putaverint. Itaque malim cum *Oleario* ad Philostr. p. 648. et *Fabricio* bibl. gr. t. I. p. 560. Vitruvii historiam pro fictione haberi. Cf. *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 380 sq. et p. 485, *Lehrs* in Jahnii Annal. XII. 1. p. 106 sqq. De rhetorica eius arte quaedam profert *Spengel.* artt. scriptt. p. 180.

15) Vid. *Clinton.* fast. hell. t. III. p. 496 sqq., *C. Sintenis* ad Plut. Pericl. c. 28. p. 194 sqq.. *J. G. Droysen* Gesch. d. Hellenism. t. I. p. 671 sq.

16) Adde Plut. Demosth. c. 19. 23, Alex. c. 15. 46, Phoc. c. 4. 17, Eumen. c. 1, d. Alex. virt. 1, 3.

17) Adde Phot. v. *Λαμία*, Tzetz. ad Lycophr. 847, Apost. prov. XI. 75.

18) Hunc librum frustra quaesiveris: sine dubio in mente habuit *Vossius* librum *περὶ Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους*, ex quo quaedam affert Athen. IV. p. 184. D.

19) Adde Athen. XIV. p. 618. B, Tzetz. ad Lycophr. 772, Apost. prov. IX. 33.

20) Adde Athen. VI. p. 249. C. (forte et XIII. p. 606. E.), Bekk. Anecd. gr. p. 782. (lib. 8.), Schol. Apoll. IV. 264. (lib. 15.), Schol. Plat. Hipp. p. 100, Schol. Eurip. Alc. 255. (lib. 16.) Ad eundem librum recte refert *Sintenis* quae leguntur ap. Plut. vitt. Ages. Alcib. Alex. Phoc. Demosth. Eumen. ll. ll., eodem etiam pertinent quaedam apud Athen. I. p. 17. E. VI. p. 231. B. XII. p. 532. F, Diod. exc. lib. 21, 6. p. 490, Eust. ad Od. 18, 3. p. 1834. Recte vero

naeus citat eum ἐν τοῖς Σαμίων ὅροις, *de finibus Samiorum*. Unde corrigendus Schol. Eurip. Hec. 934. ubi legas, Δοῦρις ἐν τῷ ιβ' τῶν ὥρων, pro ὅρων. Ac similiter legendum censeo apud Malchum sive Porphyrium in vit. Pythag. p. 4, ubi itidem vulgo exaratum: Δοῦρις ὁ Σάμιος ἐν δευτέρῳ τῶν ὥρων[21]). Sane cum Duris fuerit Samius et scripserit de limitibus Samiorum et loquatur istic de Pythagora Samio, quid verisimilius quam idem opus signari. Laert. I. 11, 119 sq. epigramma adfert ex eiusdem δευτέρῳ τῶν ἱερῶν. Exspectet fortasse quis, ut tandem aliquid dicam de historia Graecorum, quam scripsit. Sed puto, non esse hoc opus diversum a Macedonicis. Movet me, quod post Amyntae obitum Philippus Macedo paullatim est adeptus imperium universae Graeciae. Atqui ab obitu Amyntae et imperio Philippi res graecas orsus est Duris, ut ostendit Diodor. Sic. XV. 60, ubi cum de trium praestantium ducum, qui eodem anno obiere, Amyntae, Agesipolidis et Iasonis morte dixisset, addit ista: Δοῦρις ὁ Σάμιος ὁ ἱστοριογράφος τῆς τῶν Ἑλληνικῶν ἱστορίας ἐντεῦθεν ἐποιήσατο τὴν ἀρχήν. Quae et more suo verbis totidem exscripsit Anonymus ἐν ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ ad olymp. CII, 3. At is qui Macedonica condiderat, quid magnopere habuit quod diceret de temporibus illis, quibus Macedonia cum reliqua Graecia conflictabatur, usque dum principatum tandem obtineret, praesertim cum fuse adeo res Macedonicas scripserit? Nam et in πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ τῶν Μακεδονικῶν citatur ab Schol. Apoll. IV. 264. Diversum tamen opus fuerit Μακεδονικῶν καὶ Ἑλληνικῶν, si Μακεδονικά *b.* Duris altius quam a Philippo M. orsus fuit; sed non video quo argumento id fecisse comprobetur. Et ista quidem sunt quae scripsit Duris[22]). A Cicerone epp. ad Att. VI. 1. vocatur *homo*

Vossius paullo post Macedonica ab historiis non diversa fuisse dicit, de qua re a nobis expositum est quaestt. Demosth. P. IV. p. 7. et a *Schmidtio* d. expedd. Gallor. p. 17 sqq. Ἱστορίαι laudantur a solo Athenaeo, et quidem lib. 2. XIII. p. 560. B, lib. 7. X. p. 434. E, lib. 9. XIII. p. 606. C, lib. 16. XII. p. 542. B, lib. 17. IV. p. 155. C, lib. 22. VI. p. 253. D. XII. p. 535. C, lib. 23. XII. p. 546. C.

21) Recte nunc ὧροι reponitur, de qua re dictum a nobis supra cap. I. 62. Hunc librum Duridis laudat etiam Schol. Eurip. Hec. 933. eoque pertinent praeter Plut. vitt. Pericl. et Lys. ll. ll. Athen. XII. p. 525. E, Steph. Byz. v. Αὐασίς (coll. Herod. III. 26.) et Γόργυια, et quem statim affert *Vossius* locus Diog. Laertii, ubi olim ἱερῶν legebatur, quod etiam *Jonsius* et *Menagius* in ὅρων mutaverunt, rectius vero ὥρων scribendum est.

22) Scripsit praeterea περὶ νόμων sec. Etym. M. v. θώραξ, περὶ ἀγώνων sec. Phot. v. σελίνου στέφανος et Tzetz. ad Lycophr. 613, Apost. prov. XVII. 30, ex quo libro depromptum puto quod habent Schol. Apoll. II. 1249. et Schol. Plat. Phaed. p. 389. Ceterum nonnulla eius supersunt quae pertinere videntur ad opus geographicum, ut ap. Strab. I. p. 60, Steph. Byz. v. Ἀκράγαντες, ad opus historicum, ut ap. Diog. Laert. I. 1, 22. 4, 74. 5, 82. 6, 1. (quae forte deprompta sunt ex libro de septem sapientibus) II. 5, 19. (quem locum nescio quo iure infra *Vossius* ad alium eiusdem nominis scriptorem refert), Athen. II. p. 19. F. XI. p. 504. B. XII. p. 529. A, Tzetz. ad Lycophr. 1378, ad historiam mythicam, ut ap. Schol. Hom. Il. τ, 326, Tzetz. ad Lyc. 103. 143. 183. 513. 851, Schol. Apoll. I. 211. 501, Etym. M. v. ἵημι, κίθαρος, Schol. Theocr. 6, 7.

in historia diligens. Quod intelligi debet de studio eius in rebus inquirendis et collocandis[23]. Sed verborum structuram et Duris ille et Polybius et iuniores omnes neglexerunt, ut est apud Dionys. Halicarn. d. comp. verb. c. 4, immo et Photius bibl. cod.
98. CLXXVI. ait, eum dictionis venustate longe inferiorem fuisse Ephoro et Theopompo, quos tamen in primo historiarum libro non veritus sit carpere, qaasi destituantur imitationis gratia ac dicendi venustate. Alius vero ni fallor ab hoc Duride est is, cuius liber *περὶ ζωγραφίας* citatur a Laert. I. 1, 38, estque is sine dubio quem toreuticen scripsisse ait Plin. ind. lib. XXXIII; sunt enim affines artes pictorum et tornatorum, uti et sculptorum, eoque non absurde existimemus, hunc esse qui ad commendationem suae artis prodiderit, Socratem quoque *ἐργάσασθαι λίθους,* teste Laert. II. 5, 19.[24]

Habuit Duris et fratrem historicum, Lynceum Samium[25], Theophrasti discipulum. Suidas: *Λυγκεὺς Σάμιος γραμματικός, Θεοφράστου γνώριμος, ἀδελφὸς Δούριδος καὶ ἱστοριογράφου, τοῦ καὶ τυραννήσαντος Σάμου.* Quem locum sic emendo: *ἀδελφὸς Δούριδος τοῦ ἱστοριογράφου.* Sic legi debere ostendunt verba haec Athenaei VIII. p. 337. D. *Λυγκεὺς ὁ Σάμιος, ὁ Θεοφράστου μὲν μαθητής, Δούριδος δὲ ἀδελφὸς τοῦ τὰς ἱστορίας γράψαντος καὶ τυραννήσαντος τῆς πατρίδος.* Ac citat ibidem Lyncei huius apophthegmatum librum, cuius et meminerat VI. p. 245. A. p. 248. D, uti quoque *ἀπομνημονευμάτων*[26]. Sed et eundem *ἐν Αἰγυπτιακοῖς* laudat IV. p. 150. B, et secundum *περὶ Μενάνδρου* VI. p. 242. B. Et talia quaedam aliis in locis. De Lamiae coena scripsisse testatur Plutarch. Demetr. c. 27.[27]

Aequalis quoque istis fuit Neanthes[28] Cyzicenus orator, siquidem discipulus fuit Philisci, Milesii oratoris, eius qui Isocratis fuerat auditor. Auctor Suidas in *Νεάνθης* et *Φίλισκος.* Meminit Neanthis Porphyr. d. abstin. IV. 15. *ὥς φησι Νεάνθης ὁ Κυζικηνός*, item scriptor theolog. arithm. p. 40. Scripsit *Ἑλληνικά*, quae cum alibi laudat Athenaeus tum XIII. p. 576. D, ubi tertium quartumque eius operis citat[29]. Idem IX. p. 376. A.

23) Quam sublestae fidei auctor ab aliis habitus sit inprimis ex locis Plutarcheis apparet.

24) Diversus etiam ab historico est Duris de quo dixit Aristoteles ap. Bekk. anecd. p. 451.

25) Vid. *Clinton.* fast. hell. t. III. p. 498.

26) Adde Athen. X. p. 434. D. XIII. p. 583. F.

27) Scriptum hoc fuisse in *epistolis* (*ἐπιστολαὶ δειπνητικαί*) intelligitur ex Athen. IV. p. 128. A, qui easdem saepe numero laudat, ut III. p. 75. E. 100. E. 109. D, VII. p. 285. E. 295. A. 330. A, IX. p. 401. F, XI. p. 469. B. 496. F. 499. C, XIV. p. 652. C. 654. A. Praeterea eiusdem memoratur *τέχνη ὀψωνητική* ibid. VI. p. 228. C. VII. p. 313. F, *Κένταυρος* comoedia ibid. IV. p. 131. F. Cf. et Schol. Theocr. 4, 20.

28) Vid. *Clinton.* fast. hell. tom. III. p. 509 sq., *Marquardt* d. Cyzico p. 164 sqq.

29) Adde Athen. III. p. 111. D. (lib. 2.) VII. p. 311. E. (lib. 6.), Plut. Them. c. 1. 29, Schol. Arist. equ. 84. (vid. pag. 136.)

et XIII. p. 602. C. citat *Νεάνθην τὸν Κυζικηνὸν ἐν δευτέρῳ*
περὶ τελετῆς, ac celebrat quoque hoc opus Etymologus. *Μυστικὸν*
λόγον vocat Harpocratio in *Ἄττις*. Eo explicabat ritus mysticos
gentilis superstitionis. Meminit Clem. Alex. strom. V. p. 243, ubi
narrat ex eo quaedam de sacerdotibus Macedonicis; item I. p. 129,
ubi a Neanthe traditum ait, Pythagoram non Samium, sed Tyrium
fuisse; quod ex Neanthe etiam refert Theodoret. therapeut. I. p.
468.[30]) Eundem *ἐν τρίτῳ τῶν κατὰ πόλιν* citat Ammon. de
voc. differ. v. *βωμός*[31]). Scripsit etiam *ὥρους Κυζικηνῶν*, unde
primum librum citat Athen. IV. p. 175. E.[32]), item librum *περὶ*
ἐνδόξων ἀνδρῶν, quem laudat Stephanus, et inde quaedam addu- 99.
cunt Clemens strom. lib. I. l. l., Diog. Laert. I. 7, 99. VIII. 2,
72. IX. 1, 4, Malchus sive Porphyrius in vit. Pythag. p. 4. 38,
Parthen. Erot. c. 33. et Hesych. Miles. in Empedocle[33]).

Num et **Cleanthem** inter historicos referre licebit? Sane
ἀρχαιολογίας sive antiquitatum libros reliquit Laertio teste VII. 5,
175, et his vixisse temporibus constat ex eodem. Nam Zenonis
discipulus fuit, qui olymp. CXXX. iam octogenarius erat. Scripsit
inter alia eodem teste etiam libros tum *περὶ θεῶν*, tum *περὶ γι-*
γάντων. Plane censeo, esse idem opus *θεομαχίας*, unde tertium
librum testem adducit Plutarch. d. fluv. c. 5.[34]) Nec dubito quin
eiusdem Cleanthis sint *μυθικά*, quae citat Athen. XIII. p. 572. F,
uti et Porphyrius initio libri de vita Pythagorae; unde discimus,
opus hoc quinque minimum libris constitisse; nam citat *πέμπτον*
τῶν μυθικῶν[35]). Non meminit eorum Laertius, uti nec librorum
περὶ μεταλήψεως, quos eiusdem esse satis ostendit Athen. XI. p. 86.
467. D. p. 471. B, cum disertim auctor eorum vocetur *Κλεάν-*
θης ὁ φιλόσοφος. Sed et Clemens strom. X. p. 237. et p. 256 sq.
ex poematis huius, quem *στωικὸν* vocat, apponit quattuor versus
hexametros et octo iambicos senarios, qui legi apud eum possunt[36]).
Et sane Laertius ipse alios quoque refert, eosque sibi ipsi prae-
teritos in librorum catalogo, quem in Cleanthis vita contexit, ut
VII. 1, 14. citatur *Κλεάνθης ἐν τῷ περὶ χαλκοῦ*. Puto autem,

30) Hic locus potius est ex libro *περὶ τῶν Πυθαγορικῶν*, quem laudat Diog. Laert. VIII. 2, 72, qui et quaedam excerpsit ibid. §. 55. et 58. Fortasse tamen pars fuit libri *περὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν*. Ex libro *περὶ τελετῶν* quaedam habent Favorin. p. 391. Etym. p. 214.

31) Titulus erat *τὰ κατὰ πόλιν μυθικά*, ut intelligitur ex Plut. symp. I. 10. p. 628. Eodem fortasse pertinet Athen. XIII. p. 572. E. Eust. ad Od. ζ, 305. p. 1564.

32) Adde Strab. I. p. 45.

33) Steph. Byz. v. *Κραστός* (sed vid. Sch. Eur. Troad. 89.). Adde Diog. Laert. III. 3. 4. 25. VI. 1, 13, Iambl. c. 31, Hieron. adv. Iov. II. 14, Theolog. arithm. et Porph. d. abst. ll. ll., Schol. Arist. Lys. 809, Auct. vit. Sophocl. — His libris addendus alius inscriptus *αἱ περὶ Ἄτταλον ἱστορίαι* ex Athen. XV. p. 699. D. et Eust. ad Hom. Od. η. p. 1571, *περὶ κακοζηλίας ῥητορικῆς* et orationes panegyricae ex Eudoc. p. 309.

34) Id. c. 17. citat *Κλ. ἐν α´ περὶ ὀρῶν*.

35) Haec ad Neanthem potius pertinere suspicio est ***Marquardti*** p. 168.

36) Mirum quod ***Vossius*** omisit eiusdem hymnum in Iovem, de quo nunc cf. ***Petersen*** Cleanth. hymn. in Iov. auctori suo vindicatus, progr. Hamb. 1829. ÷.

eundem esse Cleanthem stoicum, ex quo Theophil. ad. Autol. III. init. commemorat gentis cuiusdam consuetudinem vescendi carnibus, et quidem ut patres a propriis liberis assentur ac comedantur, et siquis ab hoc abominando more abhorrens oblatum membrum aversetur, ut ius sit reliquis mactandi eum ac devorandi. Interdum autem hoc nomen corruptum est ex *Neanthes*, ut apud Schol. Arist. equ. 84, ubi ex Cleanthe adnotatur de tribus civitatibus, quae Themistocli praeberent frumentum, vinum et opsonium. Sed Plutarch. Them. c. 29. eiusce rei auctorem laudat Neanthem Cyzicenum, quae quin vera lectio sit nullus dubito. Multum ad honorem huius Cleanthis facit, quod a Romanis ei S. C. Assi posita sit statua, quam sibi visam scribit Simplicius comment. in Epictet. enchirid.

Ctesibium historicum quoque lubens ad haec tempora referam. Ex eo enim Hermippus Smyrnaeus quaedam de Demosthene
100. citavit, ut cognoscimus ex Plut. Demosth. c. 5.[37]) Demosthene igitur iunior fuit, grandior vero Hermippo, qui sub Ptolemaeo Euergete vixit. Apollodorus in chronicis narrat, eum annos vixisse CIV, teste Phlegonte Tralliano d. longaev. c. 2. Eius verba sunt: *Κτησίβιος ὁ ἱστοριογράφος ἔτη ἑκατὸν τέσσαρα· ἐν περιπάτῳ δὲ ἐτελεύτα, ὡς Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς δεδήλωκεν.* Sed Lucianus macrob. c. 22. vixisse ait annis CXXIV; nisi locus corruptus et ex Phlegonte emendandus, quod censet clarissimus et amicissimus vir Io. Meursius. At iunior hoc Ctesibius Alexandrinus, qui pneumaticam rationem et hydraulica organa reperit. Is enim vixit tempore Ptolemaei Euergetae, secundi eius cognominis, qui aliter Physcon. Vide de hoc Ctesibio Vitruvium IX. 9. et Plin. h. n. VII. 37.

Sub Philadelpho etiam vixit Sosibius Lacon[38]), grammaticus ex eorum genere qui *ἐπιλυτικοὶ* dicebantur eo quod obscura quaeque in scriptoribus explicarent, ut ex Suida cognoscimus. Meminit Athen. III. p. 78. C. p. 81. F. et Arnob. adv. gent. IV. 12. Eius tertium *περὶ Ἀλκμᾶνος* citat idem Athen. III. p. 115. A. et XIV. p. 646. A. p. 648. B. Chronographiam quoque edidit. Clem. Alex. strom. I. p. 141. *Σωσίβιος ὁ Λάκων ἐν χρόνων ἀναγραφῇ.* In eo scripsit, ab Inachi regno usque ad olympiadem primam esse annos CCCXCV, ut Censorinus auctor est. d. d. nat. c. 21.[39]) Athen. IV. p. 144. E. ait, quosdam et ei tribuere librum de regno ad Cassandrum; Callimachi fuisse aequalem ibidem dicit[40]). Alius fuit Sosibius, quicum Anaxagorae aemulatio fuit, ut ex Laert. II. 5, 46. constat. Alius item,

37) Cf. Plut. vitt. dec. orr. p. 844. C.

38) Vid. *Clinton.* fast. hell. t. III. p. 508.

39) Adde Athen. XIV. p. 635. F. Cf. Clem. Alex. protr. p. 10. et 11.

40) Accedunt libri *περὶ τῶν ἐν Λακεδαίμονι θυσιῶν* ap. Athen. XV. p. 674. A. 678. B, et *ὁμοιότητες* ibid. XV. p. 690. E. Cf. Schol. Theocr. 5, 92, Schol. Pind. Ol. 6, 46. 7, 66. Pyth. 2, 127.

qui Claudii Caesaris aetate vixit, Britannici educator, ut Tacitus docet Annal. XI. 1. Ambigit Lipsius, utrum hic sit, cuius Arnobius et Clemens meminere. Mihi haud dubium videtur quin eum signent, qui Philadelphi aetate vixit; nam is *Λάκων* nuncupatur ab Athen. III. p. 78. C. At Laconem quoque Clemens vocat, ut eundem signari per sit verisimile.

Iisdem, vel circiter, temporibus Antonium Diogenem scripsisse arbitror incredibilium de Thule insula libros XXV, quorum meminit Porphyr. vit. Pythag. p. 8. Meminit et Servius ad Virg. Georg. I. 30. Eorum argumentum luculente narrat Photius bibl. cod. CLXVI. ac vixisse putat non multo post tempora Alexandri magni; quam unicam caussam habemus, cur Ptolemaei Soteris vel summum Philadelphi temporibus fuisse eum putemus.

CAP. XVI.

A Philadelphi temporibus conferamus nos ad ea, quibus vixit 101.
Ptolemaeus Euergetes. Floruit tum Apollonius Rhodius[1]), b.
cuius quattuor habemus Argonauticon libros. Sillei vel, ut alii vocant, Illei filius fuit, Callimachi discipulus. Quamquam vero patria esset Alexandrinus, dictus tamen fuit Rhodius, postquam Alexandria Rhodum concessit atque ibi magno diu in honore vixit. Scio, virum eruditum pro diversis habere Rhodium hunc et illum, quem Suidas vocat Alexandrinum, et Eratostheni in Alexandrinae bibliothecae curatione successisse dicit. Sed cum idem Suidas fateatur, Alexandrinum illum diu Rhodi esse commoratum, vel inde eundem esse cognoscimus. Tempora sane conveniunt, et aperte id quod dixi docet nos Anonymus, qui vitam Apollonii scripsit. Nam cum egisset de patria Alexandria, de parentibus Silleo sive Illeo et Rhode, deque praeceptore Callimachi, ac qua item occasione Rhodum abierit dixisset, subiungit, *κἀκεῖ ἐπολιτεύσατο καὶ ἐσοφίστευε ῥητορικοὺς λόγους, ὅθεν καὶ Ῥόδιον αὐτὸν ἀπεκάλεσαν.* Quae ipsa fusius etiam narrat *Ἀνώνυμος,* qui scripsit *γένος Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου.* Quare dubium non est quin Apollonius, cum Alexandrinus esset, ea ratione cognominatus sit Rhodius, qua Apion, cum Oasensis foret, Alexandrini cognomento gaudebat, quod viveret Alexandriae. Nisi magis placet, Apollonium non Alexandrinum fuisse, sed Naucratitam, quia Aelianus dicat hist. anim. XV. 23. *λέγει δὲ Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος ἢ Ναυκρατίτης.*
Utcunque est, Aegyptus patria sit, non Rhodus. Nam et Naucratis 102.
Aegypti urbs, ut ex Strabone, Plinio, aliis constat. Scripsit Apollonius hic librum *περὶ Ἀρχιλόχου,* cuius Athenaeus meminit X. p. 451. D, item *κτίσεις,* quo ex opere *Ἀλεξανδρείας κτίσις* citatur ab Schol. Nicand. Theriac. 11, *Καύνου κτίσις* a Parthen. Erot.

1) Vid. *A. Weichert* üb. d. Leben u. Gedicht d. Apoll. v. Rhod. Meiss. 1821. 8.

c. 11, *Κνίδου κτίσις* a Stephano in *Ψυκτήριος*. Ita enim legendum, ubi vulgo *Κνίδης κτῆσις* 2). Alia quoque, quae scripsit, vide apud Meursium syntagmate de Apolloniis. Uno vero nomine historicus iste et poeta audit pessime, siquidem, ut Suidas in *Καλλίμαχος* testatur, ingratus fuit erga praeceptorem suum, Callimachum grammaticum; qui cum hoc concoquere non posset, in discipulum scripsit carmen maledicum, quod ab ave Aegyptia rostro ventrem purgante Ibin vocavit; eiusque exemplo postea Ovidius seu Corvinum seu alium, qui uxorem poetae sollicitarat, et Augusto auctor erat, ut ne ab exilio eum revocaret, Ibin nominavit. Hinc inter alia Ovidius ipse Ibid. v. 53 sqq.

nunc quo Battiades inimicum devovet Ibin,
hoc ego devoveo teque tuosque modo.
utque ille, historiis involvam carmina caecis,
non soleam quamvis hoc genus ipse sequi.
illius ambages imitatus in Ibide dicar
oblitus moris iudiciique mei.
et quoniam, qui sis, nondum quaerentibus edo,
Ibidis interea tu quoque nomen habe.

Satis vero mirari non possum, quod apud Lilium Gyraldum lego dial. III. de poetis. *Apollonio poetae*, inquit ille, *familiaris fuisse perhibetur Charon Lampsacenus, historiarum scriptor, qui ex ipsius*
87. *Apollonii poematis historias collegit, quas citatas identidem apud scriptores graecos legimus.* Video equidem, Apollonii Schol. II. 479. ex Charonte Lampsaceno illustrare illa de Hamadryadibus. Sed enim intelligendus et hic Charon Lampsacenus, historicus, qui Herodotum praecessit, ut Dionysius Halicarnassensis non uno dicit loco; item Tertull. d. an. c. 46. *hoc etiam*, inquit, *Charon Lampsacenus, Herodoto prior, tradit.* Quibuscum consentit Suidas, qui vixisse dicit olymp. LXXV, tempore Darii Hystaspidae. At Ptolemaeus Philopator, sub quo Apollonius Rhodius floruit, imperare demum coepit olymp. CXL. 3)

Ad haec tempora etiam refero Hermippum Smyrnaeum 4). Antiquior saltem esse non potest, cum Theophrasti vitam scripse-
103. rit. Nec iunior videtur, cum in vitis suis nullum, ut puto, descripserit eorum, qui postea vixerunt, et pondus aliquod sententiae nostrae addit, quod *Καλλιμάχειος* ab Athen. II. p. 59. F. V. p.

2) *Ναυκράτεως κτίσις* laudatur ab Athen. VII. p. 283. D, *Ῥόδου κτίσις* a Steph. Byz. v. *Δώτιον*. Eodem pertinet quod affert Schol. Apoll. I. 1116. Ceterum hic liber, qui versibus scriptus erat, in scripta historica per se quidem referri non debebat. Generis eiusdem fuisse videtur poema *Κανωπός* inscriptum, quod laudat Steph. Byz. v. *Κόρινθος* et *Χώρα*. Eiusdem scriptoris num fuerint *ὑπομνήματα*, ex quibus quaedam laudat Schol. Apoll. I. 430, non diiudico. *Καρικά* autem, quae laudat Stephanus, sunt Aphrodisiensis.

3) Vid. supr. c. I. p. 20. et infra p. 144.

4) Vid. *Clinton.* fast. hell. t. III. p. 518 sq., *Adalb. Lozynski* Hermippi fragm. Bonn. 1832. 8.

214. F. XV. p. 696. F. vocatur[5]). Nec enim aliunde fieri id censeo, quam quia Callimachi fuerit discipulus, et non paullo gratior erga magistrum quam Apollonius ille, de quo diximus[6]). Utcunque istoc est, Hermippum hunc Ioseph. c. Apion. I. 22. esse dicit diligentissimum circa omnem historiam indagatorem[7]). Peripateticum appellat[8]) ac virorum eruditione illustrium vitas prodidisse dicit Hieronym. praefat. lib. d. scriptor. ecclesiast. Et Diog. Laert. I. 1, 33. disertim citat *ἐν τοῖς βίοις*. Eiusque operis varias particulas allegat idem Laertius, interque alia *ἐν πρώτῳ περὶ Μάγων* prooem. 8, item *ἐν τῷ περὶ Θεοφράστου* II. 6, 55. et III. 2. IV. 6, 44. V. 1, 1. et 2, alibi. Athenaeus quoque VII. p. 327. B. inquit: *Ἕρμιππος ὁ Σμυρναῖος ἐν τοῖς περὶ Ἱππώνακτος*, VIII. p. 342. C. *ἐν τρίτῳ περὶ τῶν Ἰσοκράτους μαθητῶν*. Cuius operis etiam meminit X. p. 451. E, ubi et citat eum *ἐν τοῖς περὶ τῶν ἑπτὰ σοφῶν* p. 443. A. Item XI. p. 505. D. *ἐν τῷ περὶ Γοργίου*, et XIII. p. 589. C. *ἐν τῷ περὶ Ἀριστοτέλους πρώτῳ*, uti et XV. p. 696. F. cum ait, *Ἕρμιππος ὁ Καλλιμάχειος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Ἀριστοτέλους*. Origenes c. Cels. I. 15. laudat *ἐν τῷ πρώτῳ περὶ νομοθετῶν*. De Hyperide ex eo quaedam refert Plutarch. vit. dec. oratt. p. 849. B, de Triptolemo, antiquissimo legislatore Atheniensi, Porphyr. d. abstin. IV. p. 378, de Euthia et Anaximene Harpocrat. in *Εὐθίας*. Anonymus in argumento orationis Isocrateae ad Philippum ex Hermippo tradit, orationem illam ab eo iam sene scriptam esse, paullo ante et ipsius et Philippi obitum. Puto id esse ex vita Isocratis[9]). Minime vero confundi

5) Floruisse eum statuit *Lozynski* p. 5. inter olymp. CXXIX v. CXXX. et olymp. CXLVIII.

6) Iure Hermippum ab hac criminatione defendit *Lozynski* p. 8 sq., quippe nullo veterum testimonio confirmata.

7) Scriptores tantum non omnes in eo consentiunt, fuisse Hermippum si non primum atque summum, certe prudentem satis scriptorem atque diligentem. Itaque recte eum *Lozynski* p. 58 sqq. defendit contra nimis acerbas criminationes et convicia, quae certatim in eum congerunt *Meiners* Gesch. d. Urspr. etc. t. I. p. 228 sqq. et *Luzac.* lectt. att. Cf. nostr. quaestt. Demosth. P. IV. p. 34 sqq.

8) Quod quomodo sit intelligendum accuratius exponit *Lozynski* p. 10 sq.

9) Scripta Hermippi hoc fere modo rectius ordinaveris. Ac primum ea, in quibus exposuit de vita hominum illustrium, omnia ad unum opus pertinuerunt, cuius titulum, *περὶ τῶν ἐν παιδείᾳ λαμψάντων λόγῳ*, unus servavit Etymol. v. *Ἀπάμεια*, reliqui omnes *βίοι* citant. Huius operis singula capita fuerunt haec: *περὶ τῶν ἑπτὰ σοφῶν* ap. Athen. X. p. 443. A, Diog. Laert. I. 1, 42. VIII. 8, 88, Schol. Hesiod. opp. 41, ex quo libro deprompta sunt quae habent Diog. I. 3, 72. 8, 101. 9, 106. 11, 117, Athen. II. p. 58. F. Bekk. Anecd. t. I. p. 233; *περὶ τῶν νομοθετῶν* ap. Athen. IV. p. 154. D. XIII. p. 555. C. XIV. p. 619. B, Porphyr. d. abstin. IV. p. 378. (errat Orig. c. Cels. I. 15, qui debebat librum de Pythagora nominare), ex quo sua hausit Plut. Lyc. c. 5. 23, Solon. c. 2. 6. 11; *βίοι τῶν φιλοσόφων*, quorum Pythagorae vita iterum ex pluribus libris constitit, vid. Diog. Laert. VIII. 1, 1. 10. 40. 41, Athen. V. p. 213. F, Ios. c. Apion. I. 22; ex reliquorum vitis nonnulla laudantur ap. Plut. Alex. c. 53, Athen. I. p. 121. A. IV. p. 162. D. 163. E. VI. p. 252. C. XIII. p. 589. C. XV. p. 696. F, Diog. Laert. II. 3, 13. 5, 38. 6, 55. 10, 109. 11, 120. 17, 142. III. 2. IV. 6, 44. V. 1, 1. 2. 2, 41. 4, 67. 5, 78. 6,

Hermippus hic debet cum antiquiore Hermippo, veteris comoediae poeta ac XL fabularum scriptore, auctore Suida, quarum varias laudant Athenaeus, Pollux, Stephanus, alii; ac Plutarchus quoque quinque ex eo versus citat Pericl. c. 33. Neque item confundendus cum iuniore Hermippo, patria Berytio, qui Hadriani temporibus vixit, ut suo loco dicetur[10]).

Euergetae etiam tempore Nymphis[11]) claruit et usque ad huius regis tempora historiam suam perduxit. Hic, cum Heracleenses bello adversus Galatas iuvissent Mithridatem, atque bellum hoc infeliciter iis cecidisset, legatus inter alios, immo *κορυφαῖος τῶν πρεσβέων* ad Galatas missus fuit, multaque pecunia effecit, ut e finibus Heracleensium discederent, uti narratur e Me-
104. mnonis excerptis in bibl. Photii cod. CCXXIV. Mithridates autem iste, quem plerique more Graecorum *Mithradatem* appellant, filius erat Ariobarzanis, ut Photius ibidem ait. De hoc ita Suidas: *Nymphis Xenagorae filius, Heracleotes, Ponticus, historicus, scripsit de Alexandro et successoribus eius ac successorum posteris* (*περὶ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων καὶ ἐπιγόνων*) *libros XXIV, item de Heraclea libros XIII. continet autem res gestas post epigonos usque ad tyrannorum eversionem et usque ad tertium Ptolemaeum.* Operis de Ptolemaeis librum IX. citat Aelian. hist. anim. XVII. 3. Librum de Heraclea laudat Schol. Apoll. II. 652. 817. *Νύμφις ὁ Ἡρακλεώτης ἐν τῷ περὶ Ἡρακλείας.* Primum eius operis adducit Steph. in *Ὕπιος* et *Φρίξος,* quartum Plutarch. de virt. mul.
b. p. 248, librum sextum de Heraclea laudat Athen. XII. p. 536. A. *Νύμφις ὁ Ἡρακλεώτης ἐν ἕκτῳ περὶ τῆς πατρίδος*[12]). Eiusdem *περίπλουν Ἀσίας* citat XIII. p. 596. E.

Etiam Sphaerus ut extremis Philadelphi annis fortasse aliquod nomen habere coeperit, tamen sub Euergete praecipue

91. VI. 1, 2. 2, 29. 8, 99. VII. 7, 184. VIII. 2, 51. 56. 69. 7, 85. IX. 1, 4. 5, 27. 7, 43. X. 2; *βίοι τῶν ῥητόρων,* e quibus plures libros complexum est caput *περὶ τῶν Ἰσοκράτους μαθητῶν,* vid. Harp. v. *Ἰσαῖος,* Dion. Halic. Isae. c. 1. (cf. nostr. quaestt. Dem. IV. p. 35 sqq.); reliquorum fragmenta leguntur ap. Athen. I. p. 21. C. VIII. p. 342. C. X. p. 451. E. XI. p. 505. D. XIII. p. 590. D. p. 592. D, Plut. Dem. c. 5. 11. 28. 30. vitt. dec. orr. p. 849. C, Gell. N. A. III. 13, Arg. Isocr. Phil., Harp. v. *Εὐθίας,* Suid. v. *Δημοσθένης,* Apollon. vit. Aesch. p. 247. Bekk.: *historicorum* quoque vitas ab H. tractatas esse collegerim ex Marcell. vit. Thuc. §. 18, *poetarum* ex Athen. VII. p. 327. C; *περὶ τῶν διαπρεψάντων ἐν παιδείᾳ δούλων,* cuius lib. 2. citat Suid. v. *Ἴστρος.* Reliqua scripta haec affert *Lozynski: περὶ μάγων,* Diog. prooem. 8, Plin. h. n. XXX. 2, Arnob. I. 52, Athen. XI. p. 478. A, scripta grammatica, Etym. v. *ἦ δ' ὅς,* Stob. serm. V. 59, scripta geographica, Schol. Apoll. IV. 269, de mirabilibus, Ael. hist. anim. VII. 40, scr. astronomica, Hygin. poet. astr. II. 4. et 20, Schol. Arat. 315. 436, musica, Porphyr. comm. in Ptolem. harmon. init.

10) Varios Hermippos enumerat *Lozynski* p. 19 sqq.

11) Vid. *Clinton.* fast. hell. t. III. p. 510, *J. C. Orelli* in ed. exc. Memnon. Lips. 1816. 8. p. 95 sqq.

12) Adde Athen. XII. p. 549. A. XIV. p. 619. E, Schol. Apoll. II. 729. 752. (lib. I.) IV. 247. (lib. 6.) coll. II. 168. 672. 780. 786. 854, Schol. Arist. av. 874, Etym. M. v. *Γάργαρος.*

floruit. Nam primum Laertio teste VII. 6, 177. Zenonis Cittiei auditor fuit[13]). Obiit autem Zeno olymp. CXXIX, 1. iuxta Eusebium in chronicis, hoc est annis XVII antequam imperaret Euergetes. Post Zenonis vero obitum Cleanthem audivit, ut idem Laertius auctor est VII. 1, 37, qui et inter alia §. 178. scripsisse refert de Eretriacis philosophis, item de Lycurgo et Socrate libros III, adhaec de rep. Laconica, cuius operis librum III. citat Athen. IV. p. 141. B.

Quantum etiam coniectare possum, mox post bellum Punicum primum, quod quinto Ptolemaei Euergetae anno desiit, historias suas condidit Zeno iste, qui inter octo eius nominis quartus est Laertio VII. 1, 35, et consignasse eidem dicitur *τὴν Πύῤῥου στρατείαν εἰς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν*, item *ἐπιτομὴν τῶν πεπραγμένων Ῥωμαίοις τε καὶ Καρχηδονίοις*. Ibidem et alius Zeno commemoratur, qui ei numero est tertius; hunc in litteras retulisse ait *τὴν ἐντόπιον ἱστορίαν ἐνιαίαν*. Ac meminit eius quoque Diod. Sic. V. 56. his verbis: *περὶ μὲν οὖν τῶν ἀρχαιολογουμένων παρὰ Ῥοδίοις οὕτω τινὲς μυθολογοῦσιν· ἐν οἷς ἐστι καὶ Ζήνων ὁ τὰ περὶ ταύτης συνταξάμενος*. Et, puto, is est, quem Cephalion apud Euseb. in chron. una cum Hellanico Lesbio et Herodoto testem laudat de Babylone a Semiramide muris circumdata[14]). Porro uterque hic Zeno refricat mihi memoriam et tertii Zenonis, itidem historici, Laertio, quod miror, indicti. Est is Zeno Sidonius. Dicat aliquis, hunc Laertio esse numero 105.
octavum: sed non ita est; nam iste Sidonius, cuius Laertius meminit, fuit philosophus epicureus, quemadmodum ibidem §. 35. dicitur, atque alibi quoque X. 25. ait, audiisse Apollodorum, discipulum Epicuri. At is, de quo nunc sermo est nobis, Suida teste fuit philosophus stoicus, ac Diodorum Cronum audivit, et praeceptor fuit Zenonis Cittiei. Quamquam non satis liquet, quomodo stoicum vocet praeceptorem eius Zenonis, qui primus philosophiam stoicam condidit. Nam Zenoni eam sectam debere originem suam satis convenit. Sed hoc utcunque est, ex magistro et discipulo eius aetatem non obscure perspicimus. Nam Diodorus Cronus temporibus Ptolemaei Soteris sive Lagi etiamnum in vivis fuit, ut videre est ex vita eius apud Laert. VII. 1, 25. Zeno autem Cittieus quo tempore Alexander M. obiit annorum iam erat XXXVIII, siquidem Laert. ibid. 28. dicit, mortuum esse anno aetatis XCVIII, ac fuisse hunc annum olymp. CXXIX, 1, qui a morte Alexandri fuerit annus LXI. Quare, si Suidae standum est, vixerit iste Zeno Sidonius temporibus Alexandri M. Merito vero aliquod nomen inter historicos obtinere arguit, quod praeter Socratis apologiam etiam Sidoniaca scripserit, ut Suidas docet. Sed ad Euergetae aequales redeamus.

Extremis etiam Euergetae temporibus, quibus in Syria pri-

13) Cf. Athen. VIII. p. 354. E, Plut Cleom. c. 2.
14) De hoc multus est Polyb. XVI. 14 sqq.

mum Seleucus *Κεραυνός*, posteaque Antiochus M. regnabat, floruit poeta historicus, Euphorion[15]), Polymneti filius, Cherronesiota, ut Hephaestion eum appellat, sive e Chalcide Euboeae, ut Suidas scribit. Natus fuit olymp. CXXVI, quo tempore Romani Pyrrhum vicerunt, inque Aegypto Philadelphus, in Syria Antiochus *Σωτήρ* regnabat. In poetica discipulus fuit Archebuli, Theraei poetae, in philosophia autem Lacydis et Prytanidis. Carus fuit Niciae, uxori Alexandri, Euboeae regis, Crateri filii. Inde multum ditatus contulit se in Syriam ad Antiochum M., qui eum bibliothecae regiae praefecit, ibique defunctus Apameae vel, ut alii volunt, Antiochiae sepultus fuit. Auctor horum Suidas, ex quo etiam discimus, heroico versu poema condidisse, cui *Hesiodo* nomen esset; item *Μοψοπίαν* sive *Ἄτακτα*, quod opus *Μοψοπία* quidem inscribe-
88. batur, quia agebat de rebus atticis, Attica autem olim *Mopsopia* dicta fuit, sive ab eius nominis oceani filia, quod Suidas ait, sive potius a Mopsopo quodam, alio quam vate, Tiresiae filio vel nepote, ut Eustath. ad Dionys. perieg. 423. adnotavit, et ante eum
106. Strabo IX. p. 443. *Ἄτακτα* vero hunc commentarium nuncupavit, quia eo tractabat *συμμιγεῖς ἱστορίας*, ut ait idem Suidas. Unde et idem opus signari arbitror ab Athen. IV. p. 154. E, ubi Euphorionem citat *ἐν ἱστορικοῖς ὑπομνήμασι*, et ne alium putes, disertim addit, Chalcidensem[16]). Quantum vero ex obscuris atque adeo corruptis Suidae verbis colligere possum, labor iste quinque libris constabat atque eorum ultimus inscribebatur *Χιλίας*, eo quod complecteretur oracula annorum mille eventu comprobata. Apud Athenaeum tamen X. p. 436. F. lego: *μνημονεύει δὲ αὐτοῦ Εὐφορίων ὁ ἐποποιὸς ἐν Χιλιάσι.* Sed parum fit verisimile, eum uni operi triplicem fecisse inscriptionem, *Μοψοπίαν, Ἄτακτα* et *Χιλιάδας*. Quare legere malim *Χιλιάδι*, ut quintus eius operis signetur[17]). Idem Athenaeus testatur, egisse *περὶ μελοποιῶν* IV. p. 184. A.[18]), uti et *περὶ Ἰσθμίων*, cuius operis meminit IV. p. 182. E. p. 183. F. et XIV. p. 633. F. p. 635. A. F. (ubi ex eo refert, *τὰ πολύχορδα τῶν ὀργάνων* esse antiquissima, ac no-

15) Cf. *A. Meineke* d. Euphor. Chalcid. vit. et script. Gedan. 1823. 8, *Clinton*. fast. hell. t. III. p. 511.

16) Verum haec diversissima fuisse iam inde colligi debebat, quod Mopsopia versibus, commentarii isti prosa oratione scripti erant, ut patet ex fragmentis apud Athen. IV. p. 154. C. XV. p. 700. D, Ael. hist. anim. XVII. 28.

17) Similiter *Heynius* Exc. ad Virg. Bucol. III. p. 199, qui Suidae verba, *Μοψοπία — καὶ ὁ λόγος τοῦ ποιήματος ἀποτείνεται εἰς τὴν Ἀττικὴν χιλιάδα, ἔχει δὲ — παρέθετο· εἶτα συνάγει διὰ χιλίων ἐτῶν χρησμοὺς ἀποτελεσθέντας· εἰσὶ δὲ βιβλία ε΄, ἐπιγράφεται δὲ ἡ πέμπτη χιλιὰς περὶ χρησμῶν*, omnia coniungit et ad unam Mopsopiam refert, mutato tantum v. *ἐτῶν* in *ἐπῶν*, ut liber quintus nomen a millenario versuum numero habuerit. Verum rectius sine dubio praeeunte *Toupio* Emend. in Suid. t. II. p. 602. *Meinekius* p. 21. post *Ἀττικήν* puncto posito v. *χιλιάδα* mutat in *Χιλιάδες*, ut novum opus significetur, cuius liber quintus peculiarem titulum *περὶ χρησμῶν* habuerit; recte vero probat emendationem v. *ἐτῶν* in *ἐπῶν*. Ceterum fragmenta vid. ap. *Meinek*. p. 93 sqq.

18) Vid. *Meinek*. p. 40 sq.

mina solum esse mutata), ac disertim ἐποποιὸν vocat, ut omnino intelligi Chalcidensis hic debeat. Similiter Euphorionem hunc nunc Chalcidensem vocat Clem. Alex. strom. IV. p. 207, nunc ποιητὴν, ut protr. p. 12. et strom. V. p. 240. Ex Euphorione hoc est versus iste ab Eustathio ad Dionys. perieg. 558. productus:

χαλκείῃ ἀκάτῳ βουπληθέος ἐξ Ἐρυθείας.

Etiam versum eius citat Schol. Arat. 33. et alterum 172, quo loco poeta de Hyadibus tractat, item alium 519, ubi idem agit de sideribus circuli aequinoctialis. Signat quoque poetam hunc Sueton. Tiber. 70, cum ait: *fecit et graeca poemata, imitatus Euphorionem et Rhianum et Parthenium.* Et Probus grammaticus ad Virg. eclog. X. 50. *Euphorion*, inquit, *elegiarum scriptor, Chalcidensis fuit; cuius in scribendo sequutus colorem videtur Cornelius Gallus.* Sed fuit praeterea Euphorio quidam rei rusticae scriptor, cuius patria nescitur, testibus Varrone et Columella, utroque initio operis de re rustica [19]). Fuit autem eius nominis poeta tragicus, nobilis poetae Aeschyli filius, qui fabulis patris, priusquam editae forent, actis quater vicit atque etiam sua quaedam edidit, Suida teste. Quare difficile est videre, quis horum signetur a Stephano, cum toties Euphorionem laudat, aut etiam apud Clementem, qui strom. I. p. 141. citat Euphorionem περὶ Ἁλιάδων [20]), ac V. p. 243. versum adducit ex Euphorionis ἀντιγραφαῖς ad Theoridam, aut apud Parthenium in Eroticis, quorum c. 13. hist. de Harpalyce ex Euphorione citatur, et c. 26. hist. de Apriate, et c. 28. de Clite, ut apud Servium, cum in Aen. II. 32. ait ab Euphorione dici, *Priamum ex Arisba vatem filium suscepisse*, aut Schol. Apoll. II. 107.
351, ubi de Mariandynorum solo ex eo scribit, aut apud interpretem Nicandri, qui saepius meminit in Theriac. (22. 35. 179. 289. 406. 861.), aut apud Athenaeum quoque XI. p. 503. A, cum Euphorionem laudat in Ἀποδιδούσῃ. Quamquam satis sit verisimile, fabulae eius auctorem Aeschyli filium esse, cum Chalcidensis poeta non tam fabulas facere quam historias heroico carmine soleat complecti, unde ἐποποιὸς vocatur passim [21]).

Eadem vero aetate claruit etiam Timarchus, quippe quem cum Apollonio et Eratosthene sub Ptolemaeo Euergete vixisse disertim dicat Suidas in Ἀπολλώνιος. Sed an historicus fuerit, ultra dispiciendum. Ἐν τετάρτῳ περὶ τοῦ Ἐρατοσθένους Ἑρμοῦ citat eum Athen. XI. p. 501. E. Etiam Harpocrationi in ἀργᾶς citatur Τίμαρχος ὁ Ῥόδιος. Quem cur non eundem putemus caussae nihil video, etsi aliter visum viro erudito [22]). Sed argu-

19) Non esse cur Chalcidensi abiudicetur monet *Meinek.* p. 35.

20) Scribendum potius περὶ τῶν Ἀλευαδῶν, uti in Clem. Alex. iam *Valesius* ad Harp. p. 75. correxit, coll. Schol. Theocr. 16, 34. ibique *Toup.*, atque Suid. v. Ἔφορος. Cf. *Meinek.* p. 39.

21) Hanc quippe comoediam Euphorioni eripit atque Euphroni tribuit *Meinek.* p. 37.

22) *Ph. Maussaco* in ed. Harp. *J. Bekkerus* item p. 32. *Τίμαρχος* edidit (ut et in Anecd. p. 442 sq.), verum Timachidem eum quoque intelligere patet

menta quibus pugnat satis firma non sunt. Neutiquam quippe, si Timarcho dicatur *ἀργᾶς* esse genus serpentis, quod *κατὰ γλῶτταν* dici putarunt, inde Timarchum fuisse glossographum consequitur. Atque ut consequeretur, non eo lectio vulgata sit sollicitanda, proque Timarcho *Timachidas* legi debeat. Neque enim caussae est quicquam, cur in tanto eorum numero, qui glossas tradiderunt,
b. haud aeque *Timarchus* ac *Timachidas* esse possit. At, inquit ille, Timarchus, cuius Athenaeus meminit, non fuit Rhodius. Sane Rhodium quidem fuisse non dicit Athenaeus; sed si inde non esse Rhodium consequitur, nusquam natus sit, quia ubi natus sit grammaticus ille uno hoc loco, quo eius meminit, non expressit. Adde quod neque patriae nomen ponitur, ubi Timachidas citatur. Nam ap. Athen. II. p. 53. C. *ἁπλῶς* dicitur *Τιμαχίδας ἐν γλώσσαις*. Quem tamen non alium puto ab Timachida illo, qui Rhodius vocatur I. p. 31. E. et VII. p. 283. C. eiusdem Athenaei. *Ἁπλῶς* etiam *Τιμαχίδας* dicitur cumque Clitarcho glossographo iungitur Harpocrationi in *ἐπιβλῆτας*.

468. Charon iunior vixit tempore Ptolemaei Euergetae ac fami-
206. liaris sui Apollonii Argonautica explicuit, non universa quidem,
b. sed quae ab historia penderent. Docet hoc nos Schol. Apoll. II.
207. 1054. *οὕτω δὲ αὐτὰς ὀνομάζει καὶ Σέλευκος ἐν συμμίκτοις καὶ Χάρων, αὐτοῦ τοῦ Ἀπολλωνίου γνώριμος, ἐν τῷ περὶ ἱστοριῶν τοῦ Ἀπολλωνίου.* Eundem citari arbitror, cum ante II. 2. diceret, *Χάρων δέ φησι καὶ τὴν Λαμψακηνῶν χώραν πρότερον Βεβρυκίαν καλεῖσθαι* 23). Sed minime hinc consequitur, scriptorem hunc fuisse Lampsacenum; atque ut Lampsacenus esset, alius tamen sit ab nobili illo rerum Persicarum scriptore, de quo cap. I. dicebamus. Sane inter eos intervallum est amplius quam L olympiadum. An autem hic non sit Charon Naucratites, de quo ex Suida lib. III. p. 342. agimus, ex aliis discere malo: mihi quidem non liquet.

Euergetae regis aetate etiam fuit Istrus sive Ister 24), non quidem servus, quod praefatione sua in Aethicum Iosias Simlerus putavit 25), sed discipulus Callimachi, unde *Καλλιμάχειος*

ex indice p. 250, id quod propterea etiam probabilius est, quod eodem usus est Harp. v. *ἐπιβλῆτας* et *σῖτος* (item Phot.), praeterque eum saepe numero Athenaeus, ut in *δείπνῳ* I. p. 5. A. III. p. 82. E. VII. p. 288. C. XV. p. 682. C. 684. F, in glossis II. p. 53. C. III. p. 114. C. E. XV. 678. A. cf. I. p. 31. E. IX. p. 369. A. XV. p. 677. D. 678. C. 699. E, et Schol. Arist. ran. 55. 624. 651. 873. 1242. 1301. 1315. 1329. Cf. Schol. Eurip. Med. 169, cui fortasse etiam v. 1. *Τιμαχίδας* pro *Τίμαρχος* reddendum, Etym. v. *καραδοκῶ*, Eust. ad Hom. Il. p. 1067. Od. p. 1571.

23) Hunc locum pertinere ad Lampsacenum logographum recte docet *Creuzer.* fragm. histor. p. 115. Cf. supra p. 138.

24) Vid. *C. G. Siebelis.* in collect. fragm. Phanod. Demon. Clitod. et Istri, Lips. 1812. 8. p. XVII sqq., *Clinton.* fast. hell. t. III. p. 509.

25) Verum Suidas sic: *Ἴστρος Μενάνδρου ἢ Ἴστρου, Κυρηναῖος ἢ Μακεδών, συγγραφεύς, Καλλιμάχου δοῦλος καὶ γνώριμος· Ἕρμιππος δὲ αὐτόν φησι Πάφιον ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ τῶν διαπρεψάντων ἐν παιδείᾳ δούλων.*

vocatus, ut apud Athen. X. p. 478. B, ubi legas, *Ἴστρος ὁ Καλλιμάχειος ἐν πρώτῳ Πτολεμαΐδος τῆς ἐν Αἰγύπτῳ πόλεως.* Quo ex loco eum de Ptolemaide libros fecisse videmus[26]). Sed alia quoque huius ab eodem Athenaeo celebrantur. Nam VI. p. 272. B. legas: *Τίμαιος ὁ Ταυρομενίτης — οὐκ εἶναι ἔφη σύνηθες τοῖς Ἕλλησι, δούλους κτᾶσθαι, αὐτὸς εἰπὼν ὁ Ἐπιτίμαιος (οὕτως δ᾽ αὐτὸν καλεῖ Ἴστρος ὁ Καλλιμάχειος ἐν ταῖς πρὸς αὐτὸν ἀντιγραφαῖς), εἰπὼν γὰρ, κτλ.* Unde adversus Timaeum scripsisse cognoscimus. Harpocrationi in *Θεοίνια* advocatur *Ἴστρος ἐν πρώτῳ συναγωγῶν.* Eidem in *ἐπενεγκεῖν* laudatur *Ἴστρος ἐν τῇ* 469.
συναγωγῇ τῶν Ἀτθίδων, deque Procride et Cephalo quiddam inde adfertur. Puto non alia ab hoc opere esse Attica, quae Athenaeus citat III. p. 74. E. Idem XIII. p. 557. A. provocat ad eius operis librum XIV, quod et Plutarchus facit in Thes. c. 33. Idem volumen laudat Apost. prov. XVI. 1. et XVIII. 77, ac puto ex eodem esse quod refert ibid. 23.[27]) *Ἀργολικά* eiusdem memorat Athen. XIV. p. 650. C.[28]), item *ἀποικίας* Aegypti advocat Steph. in *Αἰγιαλός* et *Ὤλενος*, ut et Clem. Alex. strom. I. p. 139.[29]) Idem in *Φύτειον* citat libr. IV. *Ἰλιακῶν,* vel potius *Ἠλιακῶν*[30]). Clem. Alex. strom. III. p. 192. quiddam ex eo promit de Aristotele Cyrenaeo, quod prodidisse ait *ἐν τῷ περὶ ἰδιότητος ἄθλων.* Schol. Soph. Oed. Colon. 1059. adducit *ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἀτάκτων*, uti Suidas in *Ταυροπόλον, ἐν τρίτῳ ἀτάκτῳ.* Porphyr. de abstin. II. 56. *ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Κρητικῶν θυσιῶν*, ubi ex opere eo narrat, pueros antiquitus Saturno immolari solere[31]). *Ἁπλῶς* Istri meminit Hygin. poet. astronom. II. 34. 35. 40, item Plutarch. Alex. c. 46, Laert. II. 6, 59, Eustath. in Dionys. 513, Steph. in *Ἀρκάς* et *Ἀπία* et aliis in locis, Anonym. in vit. Soph., Schol. Pind. Ol. I. 37. ac plures alii[32]). Nec tamen contendere ausim, quaecunque Istro hactenus tribuimus, ea esse Istri Callima-

26) Pro carmine habet *Siebelis* p. 69.

27) Laudantur praeterea Attica sub titulis variis, velut *Ἀττικά*, *Ἀτθίδες*, *ἡ συναγωγὴ τῆς Ἀτθίδος* s. *τῶν Ἀτθίδων*, *τὰ τῆς συναγωγῆς*, *ἀττικαὶ συναγωγαί*, *συναγωγή*, *ἄτακτα* (quae *Vossius* ab Atticis separavit; vid. *Siebelis.* p. XX.) ab Harp. v. *Ἀνθεστηριών*, *Κοιρωνίδαι*, *λαμπάς*, *ὀσχοφόροι*, *Παιανιεῖς*, *Παναθήναια*, *τραπεζοφόρος*, Suid. v. *περιστίαρχος*, *Τιτανίδα*, Apost. prov. XIV. 40, Phot. v. *θεὸς ἡ Ἀναίδεια*, Tzetz. in Lyc. 467. 1328, Schol. Soph. OC. 42. 1046, Schol. Arist. av. 1693. Cf. Hygin. II. 35, Diog. l. l., Schol. Ar. Lys. 643, Sch. Soph. OC. 58. 673. 697, Sch. Pind. Nem. 5. 89, Harp. v. *τριτομηνίς*.

28) Adde Steph. v. *Ἀπία.*

29) Adde Constant. Porphyr. Them. I. p. 13.

30) Adde Schol. Plat. Phaed. p. 389, Schol. Pind. Ol. 6, 55. 7, 146. In Stephano *Ἠλιακῶν* reposuerunt etiam *Salmasius* et *Berkelius.*

31) Idem Euseb. pr. ev. IV. 16. — Praeter hos Istri libros laudantur etiam *αἱ Ἀπόλλωνος ἐπιφάνειαι* a Plut. d. mus. c. 14, Harp. v. *Φαρμακός*, Phot. v. *τριττύαν*; tum *μελοποιοί* a Suid. v. *Φρῦνις*, ex quo hauserunt Schol. Arist. nub. 967. et auct. vit. Soph., et *Ἀττικαὶ λέξεις* ab Eust. ad Od. p. 1627, quibus usus est Hesych. v. *ἀμάλλαι*, Schol. Hom. Il. *κ*. 439.

32) Hos locos partim iam certis operibus assignavimus. Incertae sedsi fragmenta vid. ap. *Siebelis.* p. 77 sqq.

chii. Nam duos minimum Istros fuisse vel inde liquet, quod apud Plutarch. quaestt. graec. c. 43. legas, *Ἴστρος ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐν ὑπομνήμασι προϊστόρηκεν.* Et Steph. in *Κάλατις* meminit quoque Istri Calatiani his verbis: *Ἴστρος Καλατιανὸς περὶ τραγῳδίας γράψας καλὸν βιβλίον*[33]). Videndum item, quis sit Ister ille, cuius cosmographiam de graeco vertit Hieronymus, si credimus Rabano Mauro lib. de inventione linguarum. Hoc de opere plura afferam in historicis latinis.

C A P. XVII.

88. b. 108. Addam his alios, qui sub eodem quidem vixerint Euergete, sed ulterius aliquanto vitam extenderint. Eorum primus esto Aratus Sicyonius, qui olymp. CXXXII, 1. ipse annos natus tantum XX patriam suam Achaeorum iunxit reipublicae eorumque praetor factus fuit, ut Polybius testatur II. 43. Factum hoc est quinquennio ante obitum Philadelphi. Euergetae vero temporibus, qui XXVI imperavit annos, Acrocorinthum dolo occupavit, quae antea fuerat in potestate Antigoni, Macedoniae regis, atque ita Corinthum quoque Achaeorum iunxit reip., multaque alia praeclare gessit, quae peti possunt ex Polybio, item Plutarcho, qui Arati huius vitam scripsit. Tandem, ut iidem narrant, a Philippo II, Macedoniae rege, veneno est sublatus olymp. CXLI, 3, qui septimus erat Ptolemaei Philopatoris. Scripsit Aratus historiam de rebus ab Achaeis et se ipso gestis. Laudat Polyb. II. 40, 4. *τῶν μέν τοί γε Ἀράτῳ διῳκημένων καὶ νῦν καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἐπικεφαλαιούμενοι μνησθησόμεθα, διὰ τὸ καὶ λίαν ἀληθινοὺς καὶ σαφεῖς ἐκεῖνον περὶ τῶν ἰδίων συντεταχέναι πράξεων ὑπομνηματισμούς.* Meminit quoque eius commentarii Plutarch. Arat. c. 3. 32. 33, item in Agide c. 15, qui Arato huic *σύγχρονος* fuit. *Σύνταξιν Ἀράτου* vocat Polyb. I. 3, 2. et IV. 2, 1, quo loco et se persequi historiam Arati dicit. Historiam eam plusquam XXX librorum fuisse auctor est Anonymus in vita Arati Solensis. Verba eius libro III. adducimus.

Iisdem et ultra temporibus vixit Eratosthenes Cyrenaeus[1]), cuius aetatem utcumque ex eo videre est, quod Strabo illum I. p. 15. aequalem facit Aristonis et Arcesilai. Distinctius vero eam hinc perspiciemus: natus est sub Ptolemaeo Philadelpho olymp. CXXVI, 1, sed a successore illius Ptolemaeo Euergete arcessitus Athenis venit in Aegyptum, atque ibi Alexandriae bibliothecae praefectus fuit; porro autem floruit sub quarto Ptolemaeo, cui cognomen Philopatori, ad cuius annum octavum collocat eum Eusebius in chronicis; denique olymp. CXLVI, 1.

33) Vid. *Siebelis* p. XVIII sq.

1) Vid. *God. Bernhardy* Eratosthenica, Berol. 1822. 8, *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 513 sqq.

inedia ob hebetem oculorum aciem decessit annos natus LXXX, quo tempore regnabat Ptolemaeus quintus, qui dictus est Epiphanes. Atque haec quidem satis manifesta sunt ex Suida in *Ἐρατοσθένης* et *Ἀπολλώνιος*, qui et auctor est nobis, praeceptore usum fuisse Callimacho, discipulum autem reliquisse Aristophanem Byzantium. Idem testatur, eum Platonem alterum et *Πένταθλον* sive *Quinquertionem* dictum esse ob multiiugam scientiam. Sed 109.
operae est scire de eo iudicium Strabonis l. l., gravis imprimis scriptoris. Ait ille, ex tractatione *de bonis* ab eo edita et declamationibus atque aliis similibus satis liquere, medium tenuisse inter 89.
eum qui philosophari vellet, et illum qui haud serio auderet isti se instituto dare, sed eo usque tantummodo progrederetur, ut philosophari putaretur aut philosophiam duntaxat faceret *παράβασιν* ab reliquo disciplinarum orbe, sive oblectamenti solum caussa, sive etiam doctrinae gratia. Quare nihil mirum, si, ut Hesychius Milesius tradit, *τὸ βῆτα* soleat vocari, eo quod omni disciplinae genere non quidem primas, sed secundas tamen ferre soleat; nempe quomodo Martialis dicit epigr. V. 27.

dicas licebit beta me togatorum.

Eo vero ex Hesychii loco Suidam corrigi debere, ubi pro *βῆτα* est *βήματα*, iam diu est quod Heraldus in Arnobium observavit, uti et Ioannes Meursius ad Hesychium Milesium. Cuius sententiam firmare visum est etiam altero scriptore, nempe Marciano Heracleota. Is in periplo suo, cum de Timosthene egisset, subiungit p. 95. ed. August., *καὶ μετ᾽ ἐκεῖνον Ἐρατοσθένης, ὃν Βῆτα ἐκάλεσαν οἱ τοῦ Μουσείου προστάντες.*

Scripsit Eratosthenes geographiam 2), quo in opere Timosthenis de portubus librum exscripsit 3). Absque dubio igitur illum Caesar designat de bell. gall. VI. 24, cum eum Hercyniae silvae ait meminisse: *Hercyniam silvam, quam Eratostheni et quibusdam Graecis fama esse notam video, quam illi Orciniam appellant.* Idem Marcianus: *Ἐρατοσθένης Κυρηναῖος οὐκ οἶδα τί παθὼν τὸ Τιμοσθένους μετέγραφε βιβλίον, βραχέα τινὰ προσθείς· μηδὲ τοῦ προοιμίου τοῦ μνημονευθέντος ἀποσχέσθαι, ἀλλ᾽ αὐταῖς λέξεσι κἀκεῖνο τοῦ οἰκείου προσθεῖναι συγγράμματος.*

2) Titulum operis fuisse *γεωγραφικά*, non *γεωγραφούμενα* sive *γεωγραφία*, uti ab aliis laudatur, recte ex Strab. I. p. 29. II. p. 67. XV. p. 688. et Schol. Apoll. IV. 259. 284. 310. collegit *Bernhardy* l. l. p. 26, qui eiusdem fragmenta maximam partem a Strabone servata (collecta iam a *L. Ancher*, Gott. 1770. 4. et *G. C. F. Seidel*, Gott. 1789. 8.) ibid. p. 27—109. composuit, totiusque operis in tres libros divisi rationem atque ordinem hoc modo descripsit: *liber primus postquam fata geographicae apud Graecos cognitionis exposuerat, ab Homero repetita atque ad novissimos geographos deducta, de figura telluris tractabat eiusque caussis; secundus in refingendis tabulis versabatur, addito mathematico physicoque apparatu multiplici ad mensuras spectanti; cui cum disquisitionem de recta terrae divisione annecteret, apte quasi viam sibi struebat ad argumentum libri secundi; tandem tertius regiones ex Eratosthenis mente dispositas explicuit.*

3) Vid. *Bernhardy* p. 14 sq.

Ac meminit Timosthenis *ἐν τῷ περὶ λιμένων* Harpocration quoque in voce *ἐφ᾽ ἱερόν*. Timosthenes ille paullo grandior fuit Eratosthene; nam vixit sub Philadelpho. Quod docet Strabo IX. p. 421. *ἐμελοποίησε μὲν οὖν Τιμοσθένης ναύαρχος τοῦ δευτέρου Πτολεμαίου, ὁ καὶ τοὺς λιμένας συντάξας ἐν δέκα βίβλοις.* Marcianus Heracleota in periplo: *Τιμοσθένης ὁ Ῥόδιος ἀρχικυβερνήτης τοῦ δευτέρου Πτολεμαίου γεγονώς.* Opus eius de portubus praecipue laudabat Eratosthenes, sed saepius in eo peccasse arguit Strabo II. p. 92 sqq. Meminit et idem Timosthenis III. p. 140,[4]) uti et Stephanus in *Ἀλεξανδρεία*, *Ἀρτάκη*, *Ἀπία*, *Ἀγάθη*, ubi citatur *ἐν σταδιασμῷ*, hoc est dimensione terrae per
110. stadia. E Latinis saepe advocat Plinius h. n., ut II. 108. *universum autem hunc circuitum Eratosthenes, in omnium quidem litterarum subtilitate et in hac utique praeter ceteros sollers, quem cunctis probari video, ducentorum quinquaginta duorum millium stadium prodidit, quae mensura romana computatione efficit trecenties quindecies centena millia passuum. improbum ausum, verum ita subtili argumentatione comprehensum, ut pudeat non credere.* Eam Eratosthenis sententiam memorant e Graecis Geminus et Strabo, e Latinis vero Vitruvius, Censorinus, Macrobius et Martianus Capella. Praeterea mentio est Eratosthenis apud eundem Plin. V. 9, ubi ex eo prodit, quantum Asia a Canopico ostio usque ad Ponti ostium pateat, et c. 31. ab eo referri Cypri magnitudinem testatur, et VI. 5, ubi de Colchicis littoribus, et eiusce libri c. 28, ubi de longitudine sinus Arabici, et cap. seq., ubi de itinere a Siene Meroen usque, atque ibidem Timosthenes classibus Philadelphi praefuisse dicitur, et c. 31, ubi ex eodem refert Aethiopici maris insulas. Haec in Philadelphi temporibus potius dicenda fuerant; sed Marciani locus memoriam hic Timosthenis refricavit, de quo tum non occurrebat. Nec post Timosthenem solum, sed etiam Pytheam Massiliensem scripsit Eratosthenes. Nam Strabo II. p. 104. cum dixisset, Polybium inquirere in Dicaearchum, Pytheam, alios, ait eorum, qui geographiam tractarint, ultimum ab eo vocari Eratosthenem. Est vero is Pytheas Massiliensis, qui in epitome Artemidori Ephesii inter veteres geographos edita numeratur in illis qui periplum orbis scripsere.

Sed redeamus ad E r a t o s t h e n e m. Scripsit hic quoque grammatica, immo primum hunc putant *grammatici* seu *philologi* nomine appellatum, quod alii tribuunt Apollodoro Cumano, teste Clem.
b. Alex. strom. I. p. 133. Edidit quoque, ut Suidas dicit, dialogos multos de vacuitate doloris, astronomiam seu situm stellarum, de sectis philosophorum, poemata et historias, quarum potissimum

4) Adde Strab. I. p. 29. XIII. p. 618. XVII. p. 827. Idem carmen de portibus intelligit Schol. Theocr. 13, 22. et Schol. Apoll. II. 297, ubi corrupte *Δημοσθένης ἐν τοῖς λιμέσιν* legitur, it. ibid. 532. IV. 1712. Eundem laudat *ἐν τῷ ἐξηγητικῷ* Id. III. 847, quo pertinent fortasse quae leguntur ibid. II. 517. 526.

caussa eius meminimus hoc loco. Huiusmodi erant eius *Γαλατικά*, quorum secundum, quartum, septimum Stephanus citat, immo et XXXVII. Vide eum in *Ὕδρηλα*[5]). Etiam *περὶ χρονογραφιῶν* commentarium reliquisse cognoscimus ex Harpocrat. in *Εὔηνος*[6]). Quomodo autem tempora descripserit, ostendet Clem. Alex. strom. I. p. 145, et ubi de Homeri aetate p. 141. Simile, si non idem opus erat, quod olympionicas retulit. Sane *Ἐρατοσθένης ἐν ὀλυμπιονίκαις* citatur Laertio VIII. 2, 51.[7]) Puto et maiorem partem historicum fuisse opus *περὶ ἀρχαίας κωμῳδίας*, cuius octavum librum idem VII. 1, 5. celebrat[8]). Crebra illius est mentio apud Strabonem. Laudat et Soranus in vita Hippocratis. Plutarchus quoque meminit in Lyc. c. 1, Alex. c. 3. 31, Demosth. c. 9. 30. et alibi[9]). Atque idem Themist. c. 27. commentarium eius de divitiis citat. Sic enim vulgo editum: *ὁ δὲ Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς πλούτου.* Sed videtur locus corruptus, legendumque *ἐν τῷ περίπλῳ*[10]). Quod opus, quippe geographicum, convenientius sit geographo. Elegiam eius adfert Eutocius Ascalonita comment. in Archimedem. Sed multa quoque alia in litteras retulit, de quibus clarissimum Ioannem Meursium vide in notis, partim ad Hesychium 111.
Milesium, partim ad Nicomachi Geraseni enchiridion. Ad LXXX, ut Suidas ait, annum pervenit, sive LXXXII, ut Lucianus ait macrob. c. 27.

5) Adde Steph. v. *Βοὸς Κεφαλαί, Διανεῖς, Σπάρτακος, Τολιστόβιοι, Ὑρκανία.* In *Ὕδρηλα* potius legitur: *E. τριακοστῷ τρίτῳ Γαλατικῶν.* Qui liber cum et propter ambitum ab opere geographico, et propter argumentum ab ingenio Eratosthenis abhorreat, a viris doctis ei ereptus est; Callisthenis (vid. supr. p. 41.) esse putavit *Galeus*, alterius Eratosthenis *Bernhardy* p. 109. Cf. *Schmidt* d. Gallor. expedd. p. 15 sq.

6) Nominat etiam *χρονογραφίας* Dionys. Halic. A. R. I. 46. In hoc libro E. non solum rerum gestarum, sed etiam, ut sequitur ex loco Harpocrationis, hominum litteratorum fecit mentionem eorumque tempora, si quid erat dubii, constituit. Hinc patet deprompta esse quae habent Plut. Lyc. c. 1, Clem. Alex. strom. I. p. 141. 145, Diog. Laert. I. 11, 119, Tatian. ad Gr. p. 106, Syncell. p. 180. D, Censor. d. d. nat. c. 21, vit. Eurip., Soran. vit. Hippocr. Quos praeterea locos Plut. Demosth. et Alex. laudatos deinde a *Vossio* et Morall. p. 329, item Arrian. exp. Alex. V. 3, 1. eodem retulit *Bernhardy* p. 243 sqq., ex opere partim geographico potius partim philosophico excerptos videri demonstravi in quaestt. Dem. P. IV. p. 25 sqq.

7) Adde Athen. IV. p. 154. A, Schol. Odyss. Mediol. *θ'*. 190. Eodem pertinent Diog. VIII. 1, 47, Schol. Eurip. Hec. 569. Cf. *Bernhardy* p. 247 sqq.

8) Hoc in libro, ut ait *Bernhardy* p. 203, quaecunque ad comicos antiquos sive intelligendos sive diiudicandos valuerunt a multiplici eruditione et ingenio acerrimo paratissimus complexus est accuratissime. Fragmenta satis multa collegit id. p. 205—237.

9) Haec male cohaerent; quippe verba *crebra illius — alibi* non spectant ad librum de comoedia, sed ad ipsum Eratosthenem.

10) Hac minime opus esse correctione patet ex Diog. Laert. IX. 11, 66, qui laudat E. *ἐν τῷ περὶ πλούτου καὶ πενίας.* Iterum haec pars fuisse videtur libri *περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν*, quem commemorant Harp. v. *ἁρμοσταί*, Clem. Alex. strom. IV. p. 213, Theodoret. VIII. p. 604, coll. Diog. VI. 5, 88. Cf. *Bernhardy* p. 195 sqq.

Eratostheni huic aequalis erat **Rhianus Benaeus** 11), Suida teste. Est autem *Βήνη* Cretae civitas. Nobilis fuit grammaticus et poeta, Athenaeo etiam memoratus XI. p. 499. D. et Stobaeo serm. de imprudentia. Stephanus citat eius Eliaca, Thessalica, Iliaca, Achaica et Messeniaca. Pausanias IV. 6, 1—3. magis commendat Rhiani Messeniaca, licet carmine scripta, quam historiam eiusdem argumenti contextam a Myrone Prienensi. Unde Rhianum hunc poetam historicum fuisse cognoscimus. Pausaniam ipsum vide l. l. et IV. 1, 6. 15, 2. 17, 11. Heracleida quoque edidit (vid. Athen. III. p. 82. B.). Opus id constitisse *βιβλίοις τέσσαρσι* ait Suidas, quem sequitur Lilius Gyraldus in poetarum hist. dial. III. Sed apud Etymolog. in *Ἀσέληνα* citatur *Ῥειανὸς ἐν τῷ τεσσαρακαιδεκάτῳ Ἡρακλείας*, unde Suidas denario adiecto emendandus. Meminit et Rhiani Euripidis scholiastes in initium Alcestidis, ubi ex eo commemorat, Apollinem volentem serviisse amori Admeti. Item e Latinis Tranquillus in Tiber. c. 70. *fecit et graeca poemata, imitatus Euphorionem et Rhianum et Parthenium. quibus poetis admodum delectatus scripta eorum et imagines publicis bibliothecis inter veteres et praecipuos auctores dedicavit.*

Etiam Euergetae et Philopatoris aetate vixit **Phylarchus** 12), qui et *Philarchus* in plerisque codd. vocatur 13). Eum aliqui Atheniensem, aliqui Naucratitam, alii Sicyonium vel etiam Aegyptium fuisse prodiderunt, teste Suida 14). Praeter compendium fabulosum *περὶ τῆς τοῦ Διὸς ἐπιφανείας* 15), item librum de inventis et alium de significationibus 16), etiam scripsit duodetriginta historiarum libros, quos ordiebatur ab expeditione Pyrrhi in Peloponnesum, perducebat vero usque ad mortem Ptolemaei Euergetae et Beronices, item Cleomenis Lacedaemonii, qui ab Antigono victus in Aegyptum fugerat ad Ptolemaeum Euergeten, sed eo mortuo ab successore illius, Ptolemaeo Philopatore, in carcerem fuit coniectus. Obitus iste Euergetae incidit in olymp. CXXXIX, 4. Ex

11) Vid. *C. G. Siebelis* disp. d. Rhiano, Budiss. 1829. 4, *N. Saal* Rhiani quae supers. Bonn. 1831. 8, *A. Meineke* in comm. acad. Berol. 1834. p. 99 sqq.

12) Vid. *F. Sevin.* rech. sur la vie et les ouvrages de Phyl. in Mém. de l'acad. d. inscr. t. VIII. p. 118 sqq., *C. Sintenis* ad Plut. Them. c. 32. p. 205 sq., *J. F. Lucht* Phyl. histor. fragm. Lips. 1836. 8, nostr. quaestt. Demosth. P. IV. p. 8 sq. et *Droysen* hist. Hellenismi t. I. p. 683 sq.

13) Non recte *Wyttenbach.* ad Plut. d. Is. et Osir. p. 211. utramque formam ut diversorum scriptorum nomina admittit. Vid. *Lucht.* p. 3 sq.

14) Cf. Athen. II. p. 58. C. Ceterum Phylarchum scripsisse circa olymp. CXLII, 3. ex Polyb. II. 56. colligit *Lucht.* p. 7.

15) Huc videntur pertinere quae afferunt Plut. d. Is. et Os. c. 29, Parthen. Erot. 31, Schol. Aristid. p. 103. ed. Fromm., Schol. Pind. Nem. 4, 81, Tzetz. ad Lycophr. 175, Hygin. poet. astr. II. 40.

16) Hic liber, *περὶ παρεμβάσεων* inscriptus, magnas habet difficultates, quas ne *Luchtius* quidem removit, qui p. 12 sq. ex voc. *παρεμβαίνειν*, quod *iuxta incedere* significet, ostendere studet, fuisse opus quod quasi comes iuxta historias suas incederet et res in iis narratas illustraret. Quod probari non posse dixi in quaestt. Dem. l. l. p. 9; immo liber *περὶ παρεμφάσεων* inscribendus, quod ibid. p. 114. propositum est.

eo Phylarchi opere septimum librum citat Apollon. Alex. hist. com-
ment. c. 14. et c. 18. vigesimum. Etiam septimum Phylarchi
citat Schol. Apoll. IV. 1561, librum nonum Sext. Empir. adv.
mathemat. I. 41, ubi ex eo narrat, Aesculapium propterea de coelo
tactum esse, quod exeaecatis Phinei liberis visum restituisset, gra- 112.
tificans eorum matri Cleopatrae, Erechthei filiae. Librum duode-
cimum laudat Aelian. hist. anim. XVII. 5, ubi ex eo scribit, ut
Aegyptii aspidem colant et mansuefaciant. Ex quintodecimo histo- 90.
riam de Daphne affert Parthen. Erot. c. 15. Meminit et Plut.
Themist. c. 32, et saepe imprimis Athenaeus, qui vigesimum se-
cundum advocat XII. p. 536. D, vigesimum quintum VI. p. 271.
E. et XII. p. 521. B, atque alios item alibi adducit; XII. item
advocat Aelian. hist. anim. XVII. 5.[17]) Edidit praeterea Phylar-
chus res Antiochi et Eumenis Pergameni, teste eodem Suida, quo
loco procul dubio intelligit Antiochum M. et Eumenem II, quorum
ille desiit imperare olymp. CLI, 1, hic vero olymp. CLV, 3. Et
istorum quidem temporibus quin Phylarchus vixerit nullus am-
bigo[18]). Mentionem quoque eius facit Hygin. poet. astron. II. 40.
Plutarch. d. Is. et. Osir. c. 29. refert ex eo de bubus duobus ex
India adductis, quorum unus Apis, alter Osiris dicatur. De aqui-
lae erga iuvenem amore eundem auctorem laudant Aelian. hist.
anim. VI. 29. et Tzetz. Chil. IV. 134. De stilo eius ita censet
Dion. Halic. d. comp. verb. c. 4, plane illum in collocatione ver-
borum negligentem esse, uti et Duridem Samium et Polybium Me-
galopolitanum et alios iuniorum[19]).

17) Adde his locis fragmenta lib. 3. ap. Ath. IV. p. 150. D. VIII. p. 334. A. X. p. 412. F, lib. 4. ap. Ath. VIII. p. 333. A. IX. p. 401. D, lib. 6. ap. Ath. III. p. 81. E. IV. p. 150. D. VI. p. 251. C. X. p. 438. C. 442. C. XIV. p. 614. E, lib. 7. ap. Ath. II. p. 44. C. XV. p. 673. F, Schol. Apoll. II. 498, Const. Porph. d. admin. imp. p. 77, lib. 9. ap. Schol. Eur. Alc. 1, Schol. Pind. Pyth. 3, 96, lib. 10. ap. Ath. VI. p. 261. B. XII. p. 536. D. XIII. p. 609. B, lib. 11. ap. Ath. XII. p. 528. C, Suid. v. *τιάρα*, lib. 12. ap. Ath. XIII. p. 593. B. 606. E. XV. p. 693. F, Plin. h. n. X. 74, lib. 13. ap. Ath. VI. p. 254. F, lib. 14. ap. Ath. II. p. 58. C. VI. p. 261. B. XIII. p. 593. E, Ael. hist. an. VI. 44, Plin. h. n. VIII. 42, lib. 15. ap. Ath. IV. p. 141. F, Plut. Agid. 9, lib. 17. ap. Laur. Lyd. d. mens. p. 276. ed. Has., lib. 19. ap. Ath. XIII. p. 609. A, lib. 20. ap. Ath. I. p. 18. D. XIII. p. 606. F, Ael. hist. an. XI. 14, lib. 21. ap. Ath. VI. p. 249. C, Harp. v. *πάραλος*, lib. 23. ap. Ath. XII. p. 539. B. XIII. p. 610. D, lib. 28. ap. Ath. VI. p. 251. C. Libro non nominato laudatur etiam ap. Plut. Pyrrh. 27. Cleom. 5. 28. 30. Arat. 38. Demosth. 27. (Demetr. 25.) Camill. 19. symp. V. 7. d. Alex. or. II. 11, Ath. II. p. 43. F. III. p. 73. B. XII. p. 526. A. XIV. p. 639. D, Polyb. II. 56. 59. 61. 62. 63, Diog. Laert. IX. 7, 115, Plin. h. n. VII. 2, Parth. erot. 23. 25, Porph. d. abst. 2. p. 226, Maxim. ad Dion. Areop. t. II. p. 156, Zenob. prov. VI. 13, Phryn. Ecl. p. 425. L., Ammon. d. diff. voc. s. *χλαμύς*, Etym. v. *Βόσπορος*, *Φυλάσιοι* (?), Phot. v. *οἴκουρον ὄφιν* (?), Schol. Soph. OC. 39, Schol. Virg. Maii Aen. IV. 146, quos omnes locos *Luchtio* debeo.

18) Cf. *Lucht.* p. 13 sq.

19) Acerbissime de eo ut historico iudicat Polyb. II. 56 sqq. (coll. Plut. Arat. 38.) quippe alias quam ille partes sequutus, contra quem post *Niebuhrium* d. chron. Euseb. vers. armen. (kleine Schriften) p. 270. recte eum defendit *Lucht.* p. 18 sqq.

Videtur vero et Chrysippo Solensi[20]) locus esse ali quis inter historicos, siquidem σύγγραμμα edidit *περὶ τῶν ἀρχαίω φυσιολόγων*, teste Laertio VII. 7, 187. Fortasse pars erat operi *περὶ βίων*, Laertio memorati VII. 1, 121. 129, ubi et primun de vitis citat, ut pluribus id opus constiterit libris[21]). Imm Plutarchus quoque in parall. minor. c. 28. (quae non illius Chaeronensis, sed iunioris Plutarchi videntur) citat Chrysippi libros d rebus in Italia gestis. Dicet aliquis, non meminisse Laertium eius operis: non diffiteor: verum is cum scripsisse dicat volumina DCCVII, tantum recenset CCCCXXXI, ut omnino quaedam incuria seu scriptoris seu librarii omissa sint. Nec tamen repugno, si cui Chrysippus iste alius a Solensi esse videatur. Nam praeter eum etiam fuit Chrysippus Cnidius medicus, a quo Erasistratus multa se didicisse profitetur: item alius, Erasistrati discipulus, ac tertius Ptolemaei medicus, qui calumnia oppressus duro a rege suo supplicio affectus fuit, et alius, qui Georgica scripsit. Nominat istos Laertius VII. 7, 186. Solensis vero quin Ptolemaei Euergetae et Philopatoris aetate vixerit dubium non est. Nec ob-
113. stat, quod apud Laert. ibid. §. 184. legitur, obiisse eum olympiade XLIII. Nam id perspicue falsum est, immo error est annorum quadringentorum; quod facile comprobatur. Nam Chrysippus fuit discipulus Cleanthis, Cleanthes Zenonis Cittiei, qui ipso teste Laertio olymp. CXXX. superstes erat annumque agebat octogesimum. Non igitur Chrysippus mori potuit olymp. XLIII. trecentis et amplius annis antequam natus esset, sed olymp. CXLIII. Nimirum qui Laertium exscripsit, pro *ρμγ'* scripsit *μγ'*. Quod ita esse ex Suida etiam liquet, qui disertim refert, obiisse Chrysippum *ἐπὶ ἑκατοστῆς τεσσαρακοστῆς τρίτης ὀλυμπιάδος*. Inde igitur Laertius emendandus; quod mirum, nec ei qui Laertium transtulit, nec summo viro, qui eruditis eum notis illustravit, fuisse animadversum[22]).

Fuit tunc quoque C. Acilius C. f. L. n. Glabrio[23]), quippe qui quaestor provincialis fuerit anno ab urbe condita DLI. Cn. Servilio Caepione et C. Servilio Gemino coss., item tribunus plebis anno DLVI. C. Cornelio Cethego et Q. Minucio Rufo coss. Puto autem eundem esse, cuius annales citat Plut. Rom. c. 21. *Γάϊος δὲ Ἀκίλιος ἱστορεῖ, πρὸ τῆς κτίσεως τὰ θρέμματα τῶν περὶ τὸν Ῥωμύλον ἀφανῆ γενέσθαι, τοὺς δὲ τῷ Φαύνῳ προσευξαμένους ἐκδραμεῖν γυμνοὺς ἐπὶ τὴν ζήτησιν, ὅπως τοῦ ἱδρῶτος μὴ ἐνοχλοῖντο· καὶ διὰ τοῦτο γυμνοὺς περιτρέχειν τοὺς Λυπέρκους.* Meminit etiam Tullius d. off. III. 32, ubi narrat,

20) Vid. *F. N. G. Baguet* d. Chr. vit. doctr. et rell. comm. Lovan. 1822. 4.
21) Hoc certe opus, uti similia aliorum philosophorum, non fuisse historicum ex Strab. VII. p. 301. et Plut. d. stoic. repugn. p. 1043. demonstrat *Ebert.* diss. Sic. p. 113 sq.
22) Verum in Diogene numerum CXLIII. iam agnovit Ambrosius.
23) Vid. *A. Krause* vit. et fragment. vett. hist. roman. Berol. 1833. 8. p. 84 sqq.

ut senatus eos, qui relicti in castris fuissent a Paullo et Varrone coss. non censuerit redimendos, atque Annibalis animus eo fuerit fractus, quod populum romanum rebus adeo adversis tam infracto vidisset animo. Subiungit inde Tullius haec verba: *Acilius autem, qui graece scripsit historiam, plures ait fuisse, qui in castra revertissent eadem fraude, ut iureiurando liberarentur, eosque a censoribus omnibus ignominiis notatos.* Ex his etiam de bello Annibalico scripsisse cognoscimus. Verum in editione Aldi Nepotis, quae prodiit a. 1583, ut et Leidensi nupera Elzevirii, pro *Acilii* legas *Attilii*, quod plane repudiandum, siquidem scriptor Attilius non historicus graecus fuit, sed poeta latinus, cui quintum inter comicos locum Volcatius Sedigitus assignat apud A. Gell. N. A. XV. 24. Porro annales eos Acilii transtulit Claudius, seu Quadrigarius, seu alius. Livius XXV. 39. *ad XXXVII millia hostium caesa auctor est Claudius, qui annales Acilianos ex graeco in latinum sermonem vertit.* Idem Livius XXXV. 14. *Claudius, sequutus graecos Acilianos libros, P. Africanum in ea fuisse legatione tradit.* Loquitur de legatione ad Antiochum M., apud quem eo tempore agebat Annibal. In Aurelio Victore, sive quisquis ille est scriptor de origine gentis romanae, c. 10. legere est haec verba: *et postquam ad classem rediit, reperitque mortuam* (Prochytam), *in insula proxima sepelisse, quae nunc quoque eodem est nomine, ut scribunt Vulcatius et Acilius Piso.* Ubi placent qui legunt, *Vulcatius, Acilius et Piso.* Nam diversi sunt C. Acilius et L. Calpurnius Piso, nec in gente Acilia Pisones ullos norunt, qui de romanis familiis egerunt[24]). Videndum autem, idemne an alius sit Acilius Glabrio, scriptor tabulae, ex qua Atilius Fortunatianus libro de arte metrica p. 2680. haec citat: *fundit, fugat, prosternit maximas legiones.* Equidem cur alium credam non video.

(margin: b. 114.)

Eadem ad tempora referendus est Philinus. Is bellum descripsit inter Carthaginienses et Romanos propter Siciliam gestum. Sed ut Fabius, Romanis nimis addictus, quaedam longe aliter narrat quam res erat, itidem Philinus partium studio nimium velificatur honori Carthaginiensium, quemadmodum ostendit Polyb. III. 26. Idem I. 14. secundum citat, unde videmus, opus illud fuisse in plures divisum libros. Agrigentinus patria fuit, ut scimus ex eclog. Diod. Sic. lib. XXIII. p. 502, ubi quaedam de Siculo hoc bello ex eodem refert, uti et in eclog. lib. XXIV. p. 509. facit. Quodsi Agrigentinus fuit, nihil mirum, si iniquior erat Romanis. Nam cum initio eius belli Sicilia esset divisa in tria imperia, Romanum, cuius erat Messana, Syracusanum, cuius rex Hiero, et longe maximum Poenorum sive Carthaginiensium, qui sedem belli elegerant Agrigentum, Romani, postquam pacem cum Hierone inierant, Agrigentum obsedere ac post septem mensium obsidionem urbem ceperunt; ac quamquam Agrigentini in fugientem Annibalem

24) Adde Dionys. Halic. A. R. III. 77.

impetum fecissent multosque occidissent, ut Zonaras testatur, non tamen eo reprimere potuerunt Romanorum iracundiam, qui, ut Diodorus refert, nihilominus Agrigentinos cives sub corona vendidere praedamque opimam dederunt militibus. Porro ex Polybio ac Diodoro corrigendus est Cornelius Nepos, ubi *Philaenius* perperam vocatur. Verba eius sunt ista in vit. Annib. c. 13. *huius* (Annibalis) *bella gesta multi memoriae prodiderunt, sed ex his duo, qui cum eo in castris fuerunt simulque vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Philaenius et Sosilus Lacedaemonius. atque hoc Sosilo Annibal litterarum graecarum usus est doctore.*

Quibus ex verbis etiam alteram Sosili historici aetatem discimus. Lambinus not. ad Corn. Nepot. *Sofilum* vocatum putat;
115. sed *Sosilus* ab aliis etiam appellatur. Patriam eius ac librorum numerum indicat his verbis Diod. Sic. eclog. lib. XXVI. p. 513. *Σώσιλος δὲ ὁ Ἴλιος τὰ περὶ Ἀννίβαν ἔγραψεν ἐν βιβλίοις ἑπτά.* Interea Sosilus historici nomine vix dignus videtur; nam opus eius ex rumusculis conflatum erat et narratiunculis infimae plebis, ut ex Polyb. III. 20, 5. constat. Verba eius adducimus infra, quo loco de Chaerea, simili nugivendo, agimus.

469. Aristophanes Byzantius 25) Eratosthenis discipulus
207. fuit ac sub Ptolemaeo Euergete et Philopatore floruit, ut supra
a. diximus. Hic ab Athenaeo XIII. p. 567. A. refertur inter eos qui scripsere de scortis atticis, nempe eorum nomina, genus, amatores illustres dictaque faceta. Scio istic loci non vocari Byzantium, sed Aristophanem *ἁπλῶς;* verum Byzantium intelligi ex eo liquet, quod postea eopse libro p. 583. D. dicit, Aristophanem Byzantium centum triginta quinque scorta attica recensuisse. Alium esse ab Aristophane comico satis liquet, seu aetatem spe-
470. ctes, cum is Socratis fuerit aequalis, seu patriam, quia is fuit Naucratita, ut Heliodorus Atheniensis tradit apud Athen. VI. p. 229. E.

CAP. XVIII.

115. Atque isti fuere sub Ptolemaeo Euergete et Philopatore. Nunc
91. ulterius proferamus gradum ad eos qui sub Ptolemaeo Philopatore et Epiphane floruerunt. Vixit autem eorum tempore Philochorus 1), Cycni filius, vates atque aruspex Atheniensis. Aetatem eius inde ruspamur, quod Eratosthene iam sene adolescens fuerit, teste Suida, item quod ibidem dicitur periisse insidiis Antigoni, cum Ptolemaeo addictior esse diceretur; quae lectio si recta est, intelligi debet Antigonus ὁ *Δώσων* et Ptolemaeus Euergetes. Sed

25) Vid. *Wolf.* prolegg. ad Homer p. CCXVI sqq., *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 522 sq.

1) Vid. *C. G. Siebelis* Philochori fragmenta, Lips. 1811. 8.

obstat, quod Antigonus iste obiit mox post victoriam de Dardanis partam, olymp. CXXXIX, 3. Eo autem tempore Eratosthenes, qui annos vixit LXXX, tantum erat annorum LIV, siquidem superius dicebamus, eum natum fuisse olymp. CXXVI, 1. Demus, ultimo Antigoni anno sublatum ab eo rege esse Philochorum; at tum Eratosthenes quattuor tantum annos supra quinquagesimum natus erat; atqui Eratosthene iam sene Philochorus erat adolescens: consequetur igitur, Philochorum in adolescentia periisse. Verum hoc verisimile non est de eo, qui tam multa monumenta ac tantum nomen reliquerit. Quare apud Suidam pro *Ἀντιγόνου* legendum censeo *Ἀντιόχου*, ut intelligatur Antiochus M., qui imperare 116.
coepit anno proximo post obitum Antigoni *τοῦ Δώσωνος* ac rexit a. XXXVI. Ptolemaeus vero, cui Philochorus studebat, fuerit Ptolemaeus Philopator, vel potius successor eius Epiphanes [2]). Philochori huius meminere cum alii, tum Strabo VII. p. 328. et IX. p. 392. 397. 404, Plut. Thes. c. 14. 15. 16. 18. 19. 25. 28. 34. ac vitt. dec. orr. p. 846. B. 847. A, Gell. N. A. XV. 20, Laert. IX. 8, 55, Aelian. hist. anim. XII. 35, Tertull. d. an. c. 46, Clem. Alex. protr. p. 9. et 14. strom. V. p. 267, Harpocr. in *Ἀγυίας, ἀδύνατοι, Ἀλωπεκαί, ἀντιγραφεύς*, et alibi; item Africanus lib. III. chronograph. ap. Euseb. pr. ev. X. 10. p. 489, ubi et Atheniensem appellat; adhaec Schol. Arist. Plut. 937. 1147, Schol. Soph. OC. 99. 697, Schol. Eurip. Orest. 361. 760. Edidit de Attica libros XVII, quibus, ut Suidas ait, complectebatur res gestas Atheniensium eorumque reges et praetores usque ad tempora Antiochi *θεοῦ*. Opus vero hoc adversus Demonis historiam atticam composuerat [3]). *Ἁπλῶς Φιλόχορον ἐν τῇ Ἀτθίδι* citat Pollux X. 20. Libro secundo Atthidis retulit inter alia, ut Adoneus, id est Orcus, rex Molossorum, rapuerit Proserpinam, atque ut idem canem habuerit ingentem, qui Pirithoum devoravit, item ut Theseum quoque fuerit voraturus, ni Hercules subvenisset, unde eum ab inferis liberasse dicitur. Auctor Eusebius in chronicis. Quintum Philochori de rebus atticis citat Anonymus *ὀλυμπιάδ. ἀναγρ.* ad olymp. C, 3, sextum ad olymp. XC, 2, qui et luculentum ex eo fragmentum apponit ad olymp. CVII, 4. Citat et eundem librum Harpocration in *διαψήφισις*, septimum idem in *φυλή*, uti et Athen. VI. p. 245. C. Ex octavo fragmentum habes apud Anonymum ante dictum ad olymp. CXVIII, 2, et ex nono eius operis ad annum seq. Etiam

2) Sequutus est *Corsini* fast. Att. t. IV. p. 103. Verum hoc fieri plane nequit, ut intellexit et exposuit *Lenzius* ap. Sieb. l. l. p. 2 sq. Scilicet Antiochus regnavit ol. CXXXIX, 1 — CXLVIII, 1, Eratosthenes mortuus est CXLVI, 1. At Philochorum iam ol. CXVIII, 3. non vixisse solum, verum etiam aetatem virilem iam attigisse, quippe vatem in re gravissima consultum, intelligitur ex Dionys. Halic. Din. c. 3. Itaque vix dubium esse potest quin Suidas scribere potius voluerit sive debuerit, *ὡς ἐπιβαλεῖν πρεσβύτῃ νέον ὄντα Ἐρατοσθένη* pro *ὡς ἐπ. πρ. νέον ὄντα Ἐρατοσθένει.*

3) Vid. Harpocr. v. *Ἠετιωνία.*

noni meminit Athen. V. p. 189. C, in decimosexto autem citatur ab Harpocrat. in ἅμιπποι 4). De Philochori archontibus est egregius locus Anonymi ἐν ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ ad olymp. CI, 3.
b. Φιλόχορος Κύκνου Ἀθηναῖος πραγματείαν συνεστήσατο περὶ τῶν Ἀθήνησιν ἀρξάντων ἀπὸ Σωκρατίδου καὶ μέχρι Ἀπολλοδώρου. Opus de archontibus pars erat commentariorum de Attica. Eius seorsim meminit Marcellin. vit. Thucyd. §. 32, ubi etiam alterum nominat, qui de archontibus scripserit, Demetrium Phalereum. De utroque laudat Didymum, quem hoc ex Zopyro di-
117. cit referre. Tertius etiam, qui hoc argumentum tractaret, fuit S t e s i c l i d e s Atheniensis, quem de archontibus et olympionicis librum reliquisse Laertius indicat II. 6, 56. Praeterea scripserat Philochorus περὶ μαντικῆς. Meminit Athen. XIV. p. 648. D. Ac πρῶτον περὶ μαντικῆς nominat Clem. Alex. strom. I. p. 144, τρίτον Suidas in ἐγγαστρίμυθος 5). Τετράπολιν quoque emisisse ex eodem Suida in Τιτανίδα scitur, item Athenaei VI. p. 235. D. et Schol. Soph. Oed. Colon. 1102, qui eo ex opere illustrem adducit locum 6). Fecit et librum περὶ θυσιῶν, de quo Scholiast. Apoll. I. 517. 7) Praeterea edidit Salaminis origines, item olympiadum libros duos, insuper de Atheniensium certaminibus libros XVII, 8) item epitomen historiae atticae 9), adhaec

4) Adde his locis Strab. VIII. p. 362, Plut. Nic. c. 23, Dion. Halic. Ep. ad Amm. 1. c. 9. 11, Athen. I. p. 9. C. II. p. 37. E. 38. C. IV. p. 168. A. V. p. 217. E. IX. p. 375. C. XI. p. 495. E. XIV. p. 628. A. 637. F. XV. p. 693. D. 697. A, Gell. N. A. III. 11, Euseb. pr. ev. X. 11. p. 490, Tat. c. Gr. 48. p. 166, Macr. sat. I. 16. III. 8, Io. Malal. chron. p. 18, Syncell. chron. p. 158. 161, Iust. Mart. cohort. p. 9 sq., Max. prooem. ad Dion. Areop. t. II. p. XXXIV. ed. Antv., Vlp. ad Dem. d. f. l. p. 117, Harpocr. v. ἀνεπόπτευτος, ἀποστολῆς, βοηδρόμια, γεννῆται, ἐπίβοιον, ἐπωπτευκότων, Ἑρμῆς, θεωρικά, Θεωρίς, ἱερὰ τριήρης, κανηφόροι, κατατομή, κεραμεῖς, κοβαλεία, Κολωναίτας, λίθος, Λύκειον, Μελίτη, νομοφύλακες, ξενικόν, Οἴηθεν, ὁδός, ὅτι ἑξακισχίλια, ὀσχοφόροι, περίστοιχοι, πομπείας, προπύλαια, πρὸς τῇ πυλίδι, σκίρον, στρατεία, Στρύμη, συμμορία, συγγραφεῖς, τρικέφαλος, χίλιοι, Steph. v. Αἰθαία, Ἄρειος πάγος, Σημαχίδαι, Ξυπέτη, Etym. v. Ἀρτήσιον, ἄστυ, Θησεῖον, Hesych. v. ἀγοραῖος, ἱππῆς, Suid. v. γεννῆται, ὁμογάλακτες, ὀργεῶνες, σεισάχθεια, τριτοπάτορες, Phot. v. κρηπίς, τετράδι, Apost. prov. XVII. 32. XIX. 51, Ulp. ad Dem. p. 24. 134, Schol. Pind. Ol. 9, 68. Pyth. 7, 10. Nem. 2, 1, Schol. Luc. Catapl. 1. Tim. 30, dial. deor. 20, 16, Schol. Hom. Il. 1, 594, Schol. Plat. p. 248. R., Schol. Eur. Hipp. 35, Schol. Arist. Plut. 973. 1147. nub. 213. ran. 220. 732. 1227. Ach. 219. vesp. 210. 240. 542. 716. 941. av. 557. 767. 998. 1106. pac. 465. 474. 604. 664. 1031. Lys. 173. 1096. eccl. 18. 193. Cf. *Siebelis* p. 10—83.

5) Adde Plut. d. Pyth. orac. c. 19, Zenob. prov. V. 75, Hesych. v. ξυμβόλους, Tertull. d. an. c. 46. 47, Fulgent. myth. I. 13, Schol. Eur. Alc. 971, Schol. Plat. p. 36, Schol. Hom. Il. 6, 186, Schol. Soph. OT. 21, Schol. Pind. Ol. 12, 10, Schol. Arist. av. 722. ran. 1065. Cf. *Siebelis* p. 98 sqq.

6) Adde Apost. prov. XVIII. 77.

7) Adde Athen. XIV. p. 645. A. 656. A, Etym. M. v. θυηλαί, Natal. Com. Myth. 1, 9. 9, 18, Cramer. Anecd. t. II. p. 448. Cf. *Siebelis* p. 89 sqq.

8) Vid. Plut. an seni sit ger. resp. c. 3, Athen. XI. p. 464. F. Cf. *Siebelis* p. 85 sq.

9) Vid. infr. c. XXIV. p. 154.

librum de rerum inventionibus[10]), et alia multa[11]), de quibus Suidas.

Etiam Ptolemaei Euergetae et Philopatoris temporibus floruisse videtur Ptolemaeus, Agesarchi f., Megalopolitanus, qui historiam scripsit Ptolemaei Philopatoris, quarti regis Aegyptii. Nec cur homo Megalopolitanus eius res gestas consignaret caussa nulla erat. Nam Cleomenes, rex Spartanus, Megalopolim frustra obsistente Philopoemene ceperat, diripuerat, incenderat. Paullo post vero ab Antigono, qui Achaeis venerat auxilio, devictus in Aegyptum fugerat ad Ptolemaeum Euergeten, qui opem ei promisit adversus Achaeos. Sed altero post anno moritur Euergetes, succedit vero Philopator, qui Cleomenem in carcerem compegit. Ita Achaei, quibus et se iunxerant Megalopolitani, Philopatoris beneficio liberati fuerunt gravissimi belli metu, quod a Cleomene et Aegyptiis impendebat. Nec indignus plane erat Philopator, cuius res gestae proderentur. Nam imperium quidem auspicatus fuit a paricidio, homo impius; sed multa tamen strenue gessit, praesertim adversum Antiochum M. Nam ereptam ei Coelesyriam iterum Aegyptio addidit regno. Ista igitur aliaque hic Agesarchi filius persequebatur. De quo ita Athen. VI. p. 246. C. *Πτολεμαῖος ὁ τοῦ Ἀγησάρχου, Μεγαλοπολίτης γένος, ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν περὶ τὸν Φιλοπάτορα ἱστοριῶν συμπότας φησὶ τῷ βασιλεῖ συνάγεσθαι ἐξ ἁπάσης τῆς πόλεως, οὓς προσαγορεύεσθαι γελοιαστάς.* Tertium eius operis citat X. p. 425. E. Meminit quoque historiae istius XIII. p. 577. F, uti etiam Clem. Alex. protr. p. 13. et ex eo Arnob. VI. 4, cuius haec verba: *Agesarchi Ptolemaeus de Philopatore quem edidit primo Cinyram regem Paphi cum familia omni sua, immo cum omni prosapia in Veneris templo situm esse litterarum auctoritate declarat.* Iosius Simlerus append. biblioth. Gesneri suspicatur, scripsisse etiam *περὶ τῶν ἐν* 118.
Ἀλεξανδρείᾳ βασιλείων et de animalibus quae in eis nutriuntur; sed est is Ptolemaeus Euergetes secundus, quod ostendunt haec Athenaei verba XIV. p. 654. B. *Πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ*

10) Vid. Schol. Hom. Il. 18, 507. 570. coll. Eudoc. v. *Λίνος*. Cf. *Siebelis* p. 97 sq.

11) Fragmenta a *Siebelisio* afferuntur ex his: *περὶ ἑορτῶν*, ap. Harp. v. *Ἁλῶα, εὐανδρία, Χύτροι*, Schol. Luc. dial. mer. 7, 4, Schol. Arist. Ach. 1075, Bekk. Anecd. 1. p. 86. 239. 381; *περὶ Εὐριπίδου* ap. Diog. Laert. II. 5, 44. IX. 8, 55, Gell. N. A. XV. 20, Suid. v. *Εὐριπίδης*, Schol. Eurip. Hipp. 73; *περὶ ἡμερῶν*, ap. Phot. v. *τρίτος κρατήρ*, Suid. v. *ἀλκυονίδες ἡμέραι, τετράδι*, Bekk. Anecd. p. 377, Apostol. prov. II. 51. XVIII. 34, Procl. ad Hes. opp. 770. 780. 810, Schol. Pind. Nem. 3, 1, Schol. Hom. Od. 20, 156, Schol. Plat. apol. p. 331, Eust. ad Il. 9, 558. p. 776; *Δηλιακὰ βιβλία*, ap. Clem. Alex. protr. p. 9. et 14. (?); *Ἠπειρωτικά*, ap. Strab. VII. p. 328, Suid. v. *Βούχετα*; *ἡ πρὸς Ἄλυπον ἐπιστολή*, ap. Phot. v. *τροπηλίς*. Plane deperdita sunt *ἐπιγράμματα* (i. e. inscriptionum collectio; vid. *Böckh* Corp. Inscr. praef. p. VIII.), *περὶ μυστηρίων τῶν Ἀθήνησι* (nisi huc pertinet Bekk. Anecd. p. 398.), *ἐπιτομὴ τῆς Διονυσίου πραγματείας περὶ ἱερῶν, περὶ καθαρμῶν* (cf. Schol. Arist. ran. 1065.), *περὶ τῶν Σοφοκλέους μύθων ε΄, περὶ Ἀλκμᾶνος* (cf. Procl. ad Hes. opp. 271.), *συναγωγὴ ἡρωίδων ἤτοι Πυθαγορείων γυναικῶν*. Vid. *Siebelis* p. 8 sqq.

δυοκαιδεκάτῳ τῶν ὑπομνημάτων περὶ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βασιλείων λέγων καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ζώων τρεφομένων φησίν. Unde etiam videmus, non esse eam iusti operis inscriptionem, quod putabat vir eruditus, sed hoc solum dicere Athenaeum, in commentariis istis alicubi de eo argumento fieri mentionem.

Etiam Ptolemaei Epiphanis aetas vidit Asclepiadem[12]), Diotimi filium. Hic oriundus erat Nicaea, ortus vero Myrleae, quae et ipsa Bithyniae est civitas, dicta postea Apamea. Audivit Apollonium, Callimachi discipulum, aequalem Eratosthenis, Euphorionis et Timarchi, teste Suida. Hinc eius aetas non obscure paret, uti et inde, quod Suidas diserte dicat, Asclepiadem hunc sub Philopatore, qui Euergetae successit, adolescentem commoratum Alexandriae, floruisse autem sub regibus Pergamenis, Attalo et Eumene; Eumenes enim Attalo successit septimo Ptolemaei Epi-
92. phanis anno: ut haec probe conveniant cum eo quod dixi. Sed quod Suidas subiungit, tempore Pompeii M. Romae docuisse, id verum esse non potest. Nam septimus annus Ptolemaei Epiphanis est olymp. CXLV, 4, unde ad olymp. CLXVIII, 3, hoc est urbis conditae a. DCXLVIII, quo Pompeius et Cicero nati fuere, anni sunt XCI. Quomodo Pompeii tempore adolescens docebat Romae, qui tot annis floruit ante natum Pompeium? De quo mox plura. Varia scripsisse Suidas testatur: quae ea sint non addit; sed in *Ὀρφεύς* citat illius librum *περὶ γραμματικῶν,* cuius et meminit is qui Arati vitam composuit[13]). Strabo III. p. 157. auctor est, in Turditania non tantum docuisse grammaticam, sed edidisse etiam *περιήγησίν τινα τῶν ἐθνῶν·* qui et ex eo postea quaedam de Igletis, Hispaniae populo, refert. Item *ὁ Μυρλεανὸς Ἀσκληπιάδης ἐν τοῖς περὶ Κρατίνου* testis adducitur ab Athen. XI. p. 501. E, ubi ex eo exponit vocem *βαλανειομφάλων.* Etiam libri *περὶ Νεστορίδος* mentio est apud Athen. XI. p. 477. B. p. 488 sqq. p. 498. F. p. 503. E. *Ὑπόμνημα τῆς Ὀδυσσείας* laudat Etym. in *Ἀρναῖος* [14]). Praeter quae etiam *Βιθυνιακά* scripsit. Ex eo opere primum librum adducit Parthen. erot. c. 35, decimum item citat Schol. Apoll. II. 789.[15]) Etiam Asclepiades scripsit res ge-
119. stas Alexandri M. teste Arriano d. exp. Alex. VII. 15, 5. Atque Athen. III. p. 83. C. ex Asclepiadis Aegyptiacis citat librum LX. Sed incertum an vel Aegyptiaca vel Alexandri historia sit Myrleani[16]); nam praeter eum alii quoque huius nominis celebrantur, eosque inter *ὁ τὰ τραγῳδούμενα γράψας ἐν ἓξ βιβλίοις,* quem Tragilensem fuisse testis est Stephanus in *Τράγιλος.* Meminere eius Plutarch. vitt. dec. orr. p. 837. C, Athen. X. p. 456.

12) Vid. *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 523.
13) Cf. Sext. Empir. adv. gr. c. 47. 72. 252.
14) Vid. Schol. Hom. Od. Buttm. *κ*, 2. *λ*, 269. 321. 326. 582. *μ*, 69.
15) Adde Athen. II. p. 50. D, Schol. Apoll. II. 722.
16) Hoc accuratius aliquanto definit auctor cap. XXII. p. 144. Cf. lib. III. p. 507.

B, Harpocrat. in *Δυσαύλης*, Hesych. in *ῥησίαρχος*, et plerique scholiastae[17]). Alios etiam eius nominis suggeret Ioannes Meursius notis ad Chalcidium.

Praeterea Ptolemaei Epiphanis temporibus vixit Polemo[18]), Euergeti filius, siquidem Polemon iste Suida teste aequalis fuit Aristophanis Byzantii, grammatici eius de quo diximus cap. 17. At Aristophanes Eratosthenis discipulus erat, qui sub Ptolemaeo Euergete et Philopatore claruit, sub Epiphane autem mortuus fuit anno aetatis octogesimo. Quare Aristophanes, cuius aequalis Polemo est, floruerit imprimis sub Epiphane, uti discipulus eius Aristarchus sub Philometore in pretio erat olymp. CLVIII, quemadmodum prodidit Eusebius in chronicis et Suidas in *Ἀρίσταρχος*. Alterum etiam argumentum accedit, quod Polemo eodem Suida auctore audiit Panaetium Rhodium. Hoc sub Epiphane factum putamus; nam Panaetius iam provectior vixit cum Scipione Aemiliano, ut ait Cic. Epp. ad Att. IX. 12. et Tusc. I. 33. At Scipionem Philometoris, qui Epiphani successit, et Euergetae secundi aequalem fuisse satis liquet. De huius Polemonis patria admodum dissentientes fuere veterum sententiae. Nam, ut Athen. VI. p. 234. D. testatur, Samium aliqui putarunt, nonnulli Sicyonium, alii Atheniensem, ut Heraclides Mopseates; alii aliter, ut Suidas, qui Iliensem facit ex Glycea, Iliaco pago. Vocatus etiam *Ἑλλαδικός*, quasi dicas *Graecanicum* aut *Graeciensem*, nempe qui Athenis in civium numerum fuisset adscriptus, ut Suidas ait[19]). Idem dictus est *Στηλοκόπας*, ut ex Herodico, Cratetis discipulo, tradit Athen. l. l. Et certissima est coniectura doctissimi Casauboni animadv. ad Ath. l. l., ita fuisse nuncupatum *παρὰ τὸν κόπον τὸν παρὰ τὰς στήλας*. Nam hoc clare dicunt verba ex Polemone ab eo adducta, ubi laudat *στήλην ἐν ᾗ ψήφισμα Ἀλκιβιάδου*, et manifeste confirmant tituli librorum qui supersunt; siquidem librum scripsit *περὶ τῶν κατὰ πόλεις ἐπιγραμμάτων* teste Athen. X. p. 436. D. p. 442. E, item *περὶ τῆς Ἀθήνησιν ἀκροπόλεως*, ut idem docet XI. p. 472. B. p. 486. D, sive, ut integre titulum apponamus ex 120.
Strabon. IX. p. 396, *τέτταρα βιβλία περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει*[20]). Item quorum idem meminit Athen. XIII. p. 574. C, *περὶ τῶν ἐν Λακεδαίμονι ἀναθημάτων*, VI. p. 253. B. XIII. p. 577. C. *περὶ τῆς ποικίλης ἐν Σικυῶνι στοᾶς*, XIII. p. 567. B. *περὶ τῶν ἐν Σικυῶνι πινάκων*[21]). Alia quoque multa b.
reliquit, ea inter orbis descriptionem sive geographiam teste Suida. Hinc Straboni IX. l. l. *περιηγητής* vocatur, uti et Athenaeo IX. p. 372. A. *Πολέμων περιηγητὴς ἐν τῷ περὶ Σαμοθράκης*. Idem

17) Fragmenta collegit *F. X. Werfer* in Act. philol. Monac. t. III. f. 4. p. 489 sqq.

18) Vid. *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 524 sqq.

19) Fuit potius *Ἑλλαδικός* inscriptio libri, ut ex locis infra allatis apparet.

20) Adde Athen. XIII. p. 587. C, Harp. v. *Νεμέας χαράδρα*.

21) Cf. Plut. Arat. c. 13.

VII. p. 307. B. opus condidisse dicit περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ ποταμῶν. Etiam ἁπλῶς ἐν τῷ περὶ ποταμῶν citatur a Schol. Eurip. Med. 827. Sed liber is περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ θαυμαζομένων ποταμῶν vocatur a Macrob. Sat. V. 19, ubi inde illustre adducit fragmentum. Fortasse pars erat operis de admirandis; nam Athenaeo XII. p. 522. B. citatur Πολέμων ὁ περιηγητὴς ἐν τῷ περὶ θαυμασίων, ubi ex eo refert, Archestratum vatem corpusculo adeo tenui fuisse, ut ab hostibus captus stateraeque impositus non amplius quam obolum pependerit. Περὶ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ scripsisse testis est Harpocratio in ἱερὰ ὁδός, item in λαμπάς citatur liber eius περὶ τῶν ἐν τοῖς προπυλαίοις πινάκων. Eidem Harpocrat. in ἄξονες et Schol. Soph. OC. 489. citatur Πολέμων ἐν τοῖς πρὸς Ἐρατοσθένην. Legas et apud Schol. Arist. av. 11. μέμνηται δὲ αὐτοῦ καὶ Πολέμων ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ τῆς Ἀθήνησιν Ἐρατοσθένους ἐπιδημίας[22]), et ibid. 646. ἀναγράφει δὲ τοὺς ἐπωνύμους τῶν δήμων καὶ φυλῶν Πολέμων[23]). Ac Suidas auctor est, consignasse origines urbium Phocensium, item de cognatione urbium Ponticarum cum Atheniensibus, adhaec de urbibus Laconicis, praeterea descriptionem Ilii tribus comprehensam libris. Apud Athenaeum vero III. p. 108. F. etiam nominatur liber περὶ Ἄρτου[24]) et p. 109. A. περὶ Μορύχου[25]), et τὰ πρὸς Τίμαιον συγγράμματα, quorum librum primum citat X. p. 416. B, quintum III. p. 81. F, duodecimum XV. p. 698. B.[26]) Eidem Athenaeo IX. p. 409. D. celebratur ἐπιστολὴ περὶ ἀδόξων ὀνομάτων. Idem XI. p. 479. F. Ἑλλαδικός, quod opus puto etiam signari a Iustino Martyre paraen. ad Graec. p. 9. ed. Colon., ubi cum dixisset, plerosque e gentium historicis circa Ogygis et Inachi tem-
121. pora Mosis meminisse, addit: οὕτω γὰρ Πολέμων ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Ἑλληνικῶν ἱστοριῶν μέμνηται. Quae etiam legas apud Euseb. chron. 1. p. 25. et Cyrill. c. Iul. I. p. 15. Athenaeo quoque XIII. p. 606. A. citatur Ἑλλαδικός. Suidae etiam memorata τὰ πρὸς Ἀδαῖον καὶ Ἀντίγονον συγγράμματα, quorum librum primum nominat Athen. XI. p. 462. A. p. 497. F, librum quintum IX. p. 388. B, librum sextum IX. p. 410. C.[27]); item περὶ τοῦ Διὸς κωδίου XI. p. 478. C,[28]) libro vero XII. p. 541. B. περὶ τῶν ἐν Καρχηδόνι πέπλων. Ac XIII. p. 602. F. advocantur αἱ περὶ Νεάνθη ἀντιγραφαί[29]). Quamquam fortasse aliqua ex his sint

22) Adde Strab. I. p. 15, Hesych. v. βίηφι.
23) Cf. Strab. IX. p. 396.
24) Cf. Suid. v. Ἄρτος.
25) Adde Athen. XI. p. 462. C, Suid. v. μωρότερος Μορύχου.
26) Cf. Schol. Soph. OC. 100.
27) Adde Athen. XV. p. 690. E, Suid. v. Ἀζηνιεύς.
28) Cf. Hesych. v. Διὸς κώδιον.
29) Praeter istos libros eiusdem auctoris laudantur etiam hi: πρὸς Ἀντίγονον περὶ ζωγράφων ap. Ath. XI. p. 474. C. (cf. Diog. Laert. II. 8, 104. VII. 7, 188.), πρὸς Ἀράνθιον ἐπιστολή ibid. XV. p. 696. F, πρὸς Ἄτταλον ἐπιστολή ibid. VIII. p. 346. B, περὶ τῶν ἐν Δελφοῖς θησαυρῶν ap. Plut. Symp. V. 2. (coll. Ael. hist. anim. XII. 40.), περὶ παρασίτων ap. Athen. VI. p. 234. C,

Polemonis Atheniensis, discipuli Xenocratis eius, qui Platoni in academia successit ac Clementi etiam laudatur strom. II. p. 180. Iliensis Polemonis mentionem facit et Strabo lib. IX.[30]) Historicus quoque ille intelligitur, ut puto, Festo Pompeio in voce *Salii*, Hesychio in *βίηφι* et *ἐφώδιον*, Schol. Pind. Olymp. VII. 95, item Schol. Apoll. IV. 324, Clementi Alex. protrept. p. 10. 11. et alibi. Iustinus Martyr cohort. ad Gr. l. l. ait, apud Polemonem *ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Ἑλληνικῶν ἱστοριῶν* mentionem fieri Mosis ut ducis et legislatoris Iudaici. Sed in tam multis eiusce nominis quis potissimum signetur haud facile dictu. Antiquissimus vero eorum, quos Polemonem Euegeti laudasse invenio, est Asclepiades Myrleanus, siquidem, quod dicebam, aequalem fuisse Aristophanis Byzantii, eiusce rei hunc Asclepiadem auctorem laudat Suidas. Unde quaestio exsurgit, quomodo Asclepiades ille Polemonis aetatem scriptis voluerit consignare, si aequales erant. An dicemus, utrumque vixisse quidem sub Ptolemaeo Epiphane, quod clare adeo evicimus, ut negari non possit, sed diu post Polemonem superfuisse Asclepiadem, etsi non quanto spatio putavit Suidas, qui Pompeii tempore Romae docuisse ait, an potius duos statuemus Asclepiadas Myrleanos, unum patrem vel potius avum, alterum b.
filium aut nepotem, ex quibus unum fabricarit Suidas, atque illum quidem dicemus cum Polemone vixisse temporibus Ptolemaei Epiphanis, iunior vero fuerit is, quem Pompeii tempore ait docuisse Romae? Sane quid aliud Suidam in spissum adeo errorem impellere potuerit non video.

Philopatoris et Epiphanis aetate fuit Hannibal, nobilis ille 470.
Carthaginiensium dux. Hunc non modo scribenda fecisse, sed facta 207.
quoque scripsisse his verbis docet Cornel. Nep. vit. Hann. c. 13. b.
atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil temporis tribuit litteris; namque aliquot eius libri sunt graeco sermone confecti, in his ad Rhodios de Cn. Manlii Vulsonis in Asia rebus gestis. Vulso iste consulatum gessit cum M. Fulvio Nobiliore a. u. c. DLXV. olymp. CXLII, 4. Meminit eius et Liv. XXXVIII. 12.

Tum quoque fuit Simonides Magnesius, Sipyli filius, quippe aequalis Antiochi M., cuius res gestas carmine prodidit et inprimis bellum cum Galatis, in quo equitatus Antiochi cum elephantis profligatus fuit. Alius est Simonides, qui Dionis ac

περὶ τοῦ παρὰ Ξενοφῶντος κανάθρου ibid. IV. p. 138. E, *κτίσις Ἰταλικῶν καὶ Σικελικῶν* ap. Schol. Apoll. IV. 324; *ἐν τῷ περὶ Θήβησιν Ἡρακλείων* citatur a Schol. Pind. Ol. 7, 153. Ceterum ignotum est quo ex libro eius deprompta sint quae habent Diog. III. 46. IV. 7, 58. V. 5, 85, Ath. IV. p. 387. F, Harp. v. *ἕνη*, Steph. Byz. v. *Δωδώνη*, *Εὐθηναί*, *Μυρμισσός*, Suid. v. *ἕνη*, *ἠλύσιον*, *ἵππος*, *Τελμισσεῖς*, Hesych. v. *δευτερόποτμος*, *ἠλύσιον*, *κυλίκρανον*, *προσωποῦττα*, *σκυδικοί*, *συσπαστόν*, Schol. Soph. OC. 39, Apost. prov. XVIII. 25, Schol. Pind. Ol. 7, 95. Nem. 5, 89. 10, 12. Schol. Hom. Il. 1, 39.

30) Hunc locum frustra quaesivi; nisi enim intellexit *Vossius* locum p. 396. supra laudatum, suspiceris pene in errorem eum ductum esse verbo *πολεμῶν* ibid. p. 437.

Bionis res gestas ad Speusippum in litteras retulit, ut diximus cap. VIII. Fuit et Simonides Crinei Amorginus[31]) cuius meminere Strab. X. p. 487. et Eustath. comment. in Dionysium. Tradit uterque, ex Cycladibus unam esse Amorgum, patriam Simonidis iamborum scriptoris, qui inde dictus sit Amorginus. Est hic quem *ἐν δευτέρῳ ἰάμβων* citat Athen. II. p. 57. D, et *ἁπλῶς ἐν ἰάμβοις* VII. p. 299. C, ut et XI. p. 460. B. Fuit insuper Simonides Carystius vel Eretriensis, poeta, qui Graecorum conventum in Aulide reliquit et trimetrorum libros duos et de Iphigenia unum. Auctor Suidas. De Simonide Ceo lyrico et altero eius nominis, lyrici ex filia nepote, superius nobis dictum. Apud Plin. h. n. VI. 29. etiam legas, *Simonides minor etiam quinquennio in Meroe moratus, cum de Aethiopia scriberet.* Quis iste sit dispiciendum.

Aequalis huic fuit Numerius Fabius Pictor, ut omnino alius sit ab eo, qui consul fuit a. u. c. CCCCLXXXVII, cuius anni coss. in antiquis monumentis vocantur N. Fabius C. f. M. n. Pictor et D. Iunius D. f. D. n. Pera. Numerius hic frater fuit C. Pictoris, ut ostendit Valer. Max. IV. 3, ubi Caius Numeriusque Fabii Pictores una cum Q. Fabio Gurgite et Q. Ogulnio legati ad Ptolemaeum Philadelphum missi dicuntur; quod septennio prius contigit, hoc est anno CCCCLXXX, novennio ante bellum Punicum primum. Multo igitur aetate antecessit eiusdem nominis historicum. Condidit is annales graecos, ut ostendunt haec Ciceronis verba d. div. I. 21. *sint haec, ut dixi, somnia fabularum; hisque adiungatur etiam Aeneae somnium, quod in Numerii Fabii Pictoris graecis annalibus eiusmodi est, ut omnia quae ab Aenea gesta sunt quaeque illi acciderunt ea fuerint, quae ei secundum quietem visa sunt.* Sed apud Dionys. Halic. A. R. I. 6. is, qui graece scripsit
208. annales, Quintus Fabius vocatur. Verba adferam, quia et aetatem eius nos docent et historiae argumentum et scribendi modum. *Ὁμοίας δὲ τούτοις καὶ οὐδὲν διαφόρους ἐξέδωκαν ἱστορίας καὶ Ῥωμαίων ὅσοι τὰ παλαιὰ ἔργα τῆς πόλεως Ἑλληνικῇ διαλέκτῳ συνέγραψαν, ὧν εἰσι πρεσβύτατοι Κόϊντος Φάβιος, Λεύκιος Κίγκιος, ἀμφότεροι κατὰ τοὺς Φοινικικοὺς ἀκμάσαντες πολέμους· τούτων δὲ τῶν ἀνδρῶν ἑκάτερος, οἷς μὲν αὐτὸς ἔργοις παρεγένετο, διὰ τὴν ἐμπειρίαν ἀκριβῶς ἀνέγραψε, τὰ δὲ ἀρχαῖα τὰ μετὰ τὴν κτίσιν τῆς πόλεως γενόμενα κεφαλαιωδῶς ἐπέδραμε.* Atque idem cognoscimus ex Appian. Hannib. c. 27, ubi is, qui
472. Hannibalis contexuit historiam, Quintus Fabius vocatur, ac statim a proelio Cannensi Delphos missus dicitur. Nec propterea a duobus Fabiis Pictoribus annales graece scriptos arbitror, sed in praenomine insolenti vel Dionysius et Appianus aberret, vel librarii peccarint, vel Ciceronem deceperit memoria, vel fortasse de annalibus graecis dissensus erat, utrum Qu. Fabii an Numerii forent.

31) Vid. *F. Th. Welcker* Simon. Amorg. iambi qui supers. Bonn. 1835. 8.

Quod imprimis verisimile fit. Quanquam profecto nec pertinaciter negare ausim, duos eiusdem gentis graecos reliquisse annales 32). Meminit annalium Fabii Pictoris Polybius quoque I. 14. 15. et 58. et III. 8 sq. ubi legas, *Φάβιος ὁ Ῥωμαϊκὸς συγγραφεύς*, et postea, *ἐμνήσθην Φαβίου καὶ τῶν ὑπ' ἐκείνου γεγραμμένων*. Item Strabo V. p. 228. *φησὶ δ' ὁ συγγραφεὺς Φάβιος, Ῥωμαίους αἰσθέσθαι τοῦ πλούτου τότε πρῶτον, ὅτε τοῦ ἔθνους τούτου κατέστησαν κύριοι.* De Sabinorum gente loquitur. Memoratur et Suidae in *Φάβιος*.

L. Cincius Alimentus Fabii Pictoris aequalis fuit, atque uti ille, ita hic quoque annales graece scripsit, ut Dionys. Halic. A. R. I. 6. testatur. Verba eius adduximus, cum de Fabio Pictore ageremus. Meminit et postea eopse libro c. 74, ubi vocatur *Λεύκιος Κίγκιος, ἀνὴρ τῶν ἐκ τοῦ βουλευτικοῦ συνεδρίου.* Item II. 38, quo loco refert, de Tarpeiae proditione quid senserit. Item Livius, cuius verba haec adscribi merentur e XXI. 38. *L. Cincius Alimentus, qui captum se ab Hannibale scribit, maxime auctor moveret me, nisi confunderet numerum, Gallis Liguribusque additis; cum his scribit octoginta millia peditum, decem equitum adducta in Italiam (magis affluxisse verisimile est, et ita quidam auctores sunt); ex ipso autem audisse Hannibale, postquam Rhodanum transierit, triginta sex millia hominum ingentemque numerum equorum et aliorum iumentorum amisisse in Taurinis, quae Gallis proxima gens erat, in Italiam degressum.* Is locus et de aetate et de captivitate nos docet, et quid ex Hannibale ipso audierit, et praeterea luculentum eius elogium continet. Laudat et VII. 3. *Volsiniis,* inquit, *clavos, indices numeri annorum, fixos in templo Nortiae, Etruscae deae, comparere diligens talium monumentorum auctor Cincius adfirmat.* Ex primo annali Cincii quiddam citat auct. d. orig. gent. rom. c. 18. Meminit et Solin. c. 2. 33)

CAP. XIX.

Epiphanis temporibus coepit quoque in aliqua dignitate esse 122.
Polybius Megalopolitanus 1), filius Lycortae; sed inprimis 93. a.
floruit tempore Ptolemaei Philometoris, *ἀνὴρ πολυμαθής, Σκηπίωνι συγγενόμενος*, ut de eo scribit Aelian. tact. c. 1. Natus

32) Et hoc quidem multo cautius est atque consideratius dictum. De variis Fabiis accuratius exponit *Vossius* d. hist. lat. lib. I. c. 3, nuperque diligenter *A. Krause* vitt. et fragm. hist. rom. p. 38 sqq., quocum in eo consentio, quod Q. Fabium historiam teste Dionysio graece tantum scripsisse, item teste Cicerone Numer. Fabium, latine vero scriptam Servio Fabio tribuendam esse censet.

33) Vid. *Voss.* d. hist. lat. lib. I. c. 4, *Krause* l. l. p. 63 sqq.

1) Vid. *Heyd.* vita Polyb. Tubing. 1712. 8, *Schweighaeuser* in ed. Polyb. t. V. Lips. 1792, *A. v. Goudoever* disp. d. hist. Polybii laudibus, Trai. 1809. 8, *C. Lukas* üb. Polyb. Darst. d. ätol. Bundes, Königsb. 1827. 4, *C. F. Merleker* Achaicor. lib. tres. Darmst. 1837, p. 94 sqq.

fuit olymp. CXLIII, 4, a. u. c. DXLVIII, P. Cornelio Scipione, qui postea dictus Africanus, primum cos. cum P. Licinio Crasso. Quod ita esse constat ex Lucian. macrob. c. 22, ubi obiisse dicitur anno aetatis octogesimo secundo. Satis autem convenit, discessisse eum annis XVII ante natum Ciceronem, nempe olymp. CLXIV, 1, a. u. c. DCXXXI, Q. Caecilio Metello, cui postea nomen Baleárico, et T. Quinctio Flaminino coss. Unde si retro tempore legamus, satis parebit id quod dixi 2). Annos natus XXIV cum Lycorta et filio eius cognomine, item cum Arato, Arati filio, legatus ab Achaeis ad Ptolemaeum Epiphanem missus fuit, olymp. CXLIX, 4, a. u. c. DLXXIII, A. Posthumio Albino et C. Calpurnio Pisone coss. Anno aetatis eius XXVII, olymp. CLII, 4, a. u. c. DLXXXV. L. Aemilio Paullo II. et C. Licinio coss. Ptolemaei duo, Aegypti reges, postularunt ab Achaeis auxilium, et nominatim, ut Lycortas socialibus praeesset copiis, Polybius vero equestribus. Verum tamen res ea non successit. Anno proximo, quo coss. erant Q. Aemilius Paetus et M. Iulius Pennus, Romam venit, utpote unus ex mille Achaeis maxime suspectis, quos, ne domi rebus novis studerent, in Italiam evocarant Romani, unde eos *ἀνακεκλημένους* vocat Polyb. XXXII. 9, 5, uti et *κατητιωμένους* XXXII. 7, 14; Plut. Cat. mai. c. 9. *φυγάδας* nominat. Se-
123. ptendecim annis post propter Polybii imprimis gratiam isti *φυγάδες* Achivi, qui tum trecenti tantum supererant, potestatem accepere redeundi in patriam, nempe olymp. CLVII, 2. a. u. c. DCIII. L. Quinctio Flaminino et M. Acilio Balbo coss. 3). At olymp. CLVIII, 1, a. u. c. DCVI. P. Cornelius Scipio Africanus Aemilianus Polybium secum in Africam duxit, ubi pleraque ex Polybii consilio egit, quod et illa Ammiani verba indicant XXIV. 2, 16. *legerat* (Iulianus) *Aemilianum Scipionem cum historiarum conditore Polybio Megalopolitano Arcade et triginta militibus portam Carthaginis impetu simili subfodisse.* Hoc, quod Ammianus dicit, anno proximo contigit, nempe eiusdem olympiadis anno 2. 4) Biennio post, puta olympiadis eiusdem anno 4, a. u. c. DCVIII, Q. Fabio Max. Aemiliano et L. Mancino coss., Polybius in Graecia fuit ac coram spectavit cladem eam, cum a L. Mummio Corinthus diriperetur et incenderetur, ut testatur Strabo VIII. p. 381. 5) Ac huc

2) Polybium XVII annis ante natum Ciceronem discessisse nusquam traditur ac *Vossius* hoc, ut videtur, ex *Casauboni* demum computatione cognovit. Itaque annus Polybii natalis certo definiri nequit; sed probabiliter hoc modo argumenteris: missus est P. ad Epiphanem ol. CXLIX. 4, et quidem *νεώτερος τῆς κατὰ τοὺς νόμους ἡλικίας*, ut ait ipse XXV. 7, 5. Iam cum a trigesimo inde anno ad remp. accedere solerent (cf. XXIX. 9, 6.), sequitur ut Polybius, quem tamen prope ad hunc terminum iam accessisse consentaneum est, natus sit aliquot annis post ol. CXLII, 2.

3) Cf. Polyb. XXXV. 6, Paus. VII. 10.

4) Cf. Polyb. XXXIX. 3, Plin. h. n. V. 1. Hoc fere in tempus incidunt eius itinera, quae inscriptionibus celebrata esse dicit Paus. VIII. 30, 8; quanquam Alpes, Galliam, Hispaniam prius etiam visere potuit; vid. Polyb. III. 48. 59.

5) Quae tum egerit apud ipsum vid. lib. XL, propter quae quantopere ho-

usque etiam historiam suam perduxit Polybius. Erat ea librorum XXXVIII, quibus complectebatur gesta annorum LIII, nempe ab initio belli Punici secundi usque ad Carthaginis excidium, ut ait Euagr. hist. eccles. lib. V. extr., sive potius Macedonici regni eversionem, quibus paucos annos attexuit. Nec Romanorum solum, etsi *b.*
horum imprimis, sed simul aliarum orbis gentium celebriorum res gestas narrat, unde suam *ἱστορίαν καθολικὴν* appellat. Istis vero XXXVIII libris praemisit duos *εἰσαγωγικούς,* quibus tempora percurrit a Roma per Gallos Brenno duce capta usque ad primam traiectionem in Siciliam, quae initium fuit primi belli Punici, et inde *κατ᾽ ἐπιτομήν*, sed paullo fusius tamen quam priora, exsequitur caetera usque ad bellum Punicum secundum: ut in universum (quemadmodum etiam Stephanus scribit in *Μεγάλη πόλις*) fuerint libri XL, ex quibus quinque primi ad nos salvi atque incolumes pervenerunt; ex caeteris solum excerpta habemus. Ex Tullii vero Epp. ad div. V. 12. etiam scimus, separato opere scripsisse de bello Numantino, quod idem Scipio Aemilianus gessit, qui Carthaginem delevit. Apud Geminum etiam isag. in phaen. 13. legere est, *Πολύβιος ὁ ἱστοριογράφος πεπραγμάτευται βιβλίον, ὃ ἐπιγραφὴν ἔχει, περὶ τῆς περὶ τὸν ἰσημερινὸν οἰκήσεως.* Atque ibidem compluria eo ex opere adfert[6]. Mirum vero Livium XXX. 45. non alio elogio Polybium dignari, quam *scriptoris haud quaquam spernendi*, praesertim cum integros ex eo libros prope ad verbum describat. Sed possumus id *κατὰ λιτότητα* intelligere; quod omnino fieri debere multis ostendere adlaborat Casaubonus. Et sane aut hoc faciendum, vel merito candorem in Livio requiramus[7]. Marcus quidem Brutus, prudens rerum ae- 124.
stimator ac praeterea aeris adeo verborum censor, ut nec Cicero ei satisfaceret, tanti Polybium fecit, ut etiam ultimis atque adflictissimis temporibus partim ad solatium partim ad vitae institutionem non modo cum legeret studiosissime, sed etiam quae ab eo fusius dicta essent compendio constringeret[8]. Falsus interim summus vir, Is. Casaubonus, quando suspicatur, *παρεκβολὰς* sive excerpta e Polybii VI. sqq. usque ad fin. lib. XVII. esse partem compendii M. Bruti. Nam aliud sane sunt excerpta, aliud vero est epitome. Excerpimus seligendo ea quae *χρήσιμα* atque laudabilia dicuntur, nec opus ut istiusmodi inter se cohaereant. At epitome, si digressiones exceperis, omnia attingit paucis, partesque omnes non minus cohaerent quam in iusta fit historia. Illud etiam addamus, excerptis, quae Casaubonus sua editione longe omnium optima

noratus sit refert Paus. VIII. 9. 30. 37. 44. 48. Postea Aegyptum sub Ptolemaeo Physcone se contulit, XXXIV. 14, atque a. u. c. DCXX. ol. CLXI, 3. bello Numantino interfuit.

6) Scripsit item *ὑπομνήματα περὶ τὰς τάξεις*, vid. Pol. IX. 20, 4, Arrian. tact. 1, Ael. tact. c. 1. 3. 19, et vitam Philopoemenis libris III, vid. X. 24.

7) Cf. Liv. XXX. 10, Cic. d. off. III. 32.

8) Vid. Plut. Brut. c. 4, Suid. v. *Βροῦτος*.

exhibet, addi oportere Polybii illa, quae ex Constant. Porphyr. collectaneis primus edidit, vertit notisque illustravit Henr. Valesius, vir et hoc et aliis nominibus optime de studiis meritus.

Quod ad dictionem Polybii, Halicarnassensis quidem Dionysius d. comp. verb. c. 4. incuriam eius reprehendit et minus accuratam verborum comprehensionem. Sed profecto nihil mirum videtur, dictionis comptae minus rationem habere virum adeo seriis semper deditum sive, ut cum Strabone loquar, *τὸν οὕτως ἐσπουδασμένον ἄνδρα.* Nempe suffecit ei *τὸ ἔμπρακτον καὶ τὸ ἀληθὲς τῶν ἐννοιῶν,* quod graeci critici dicunt, quemadmodum pluribus disserit Casaubonus suis ad Polybium notis. Verum ut sane Polybius eloquentia cedat Herodoto, Xenophonti et praeterea uni alterique Graecorum, attamen civilem prudentiam si spectes et scientiam militarem, nulli fuerit secundus. Narrare contentus non est, sed etiam monet, duplici fungens munere, historici et philosophi: quod immerito sugillat Patricius, quemadmodum nec Raimundus Lullus d. orat. V. 4. recte in eo ut affectatum nimis improbat sententiarum usum, quas eum ait nimis cumulasse. Vide et quae de Polybio diximus in arte historica cum alibi tum imprimis c. XXII.

Adversus nobilem hunc historicum scripsit Scylax quidam. Unde sic Suidas: *Σκύλαξ Καρυανδεὺς (πόλις δέ ἐστι τῆς Καρίας πλησίον Ἁλικαρνασσοῦ τὰ Καρύανδα), μαθηματικὸς καὶ μουσικός. ἔγραψε περίπλουν τῶν ἐκτὸς Ἡρακλέους στηλῶν, τὰ κατὰ τὸν Ἡρακλείδην τὸν Μυλασσῶν βασιλέα, γῆς περίοδον, ἀντιγραφὴν πρὸς τὴν Πολυβίου ἱστορίαν.* Si librum ille adversus Polybium scripserit, non potest is esse Scylax Caryandensis, quem Herod. IV. 44. ait a Dario Hystaspide missum esse inter
94. alios cum pluribus navibus, quo cognosceret, ubi Indus fluvius in mare influeret; quo cognito Darium Indos subegisse ac maris potitum: siquidem Darius ille vita excessit olymp. LXXIII, 3, Polybius demum natus olymp. CXLIII, 4. Nec ille Polybii adversarius fuerit, quem Aristoteles signat polit. VII. 14, cum ait: *οὐδέ ἐστιν, ὥσπερ ἐν Ἰνδοῖς φησι Σκύλαξ, εἶναι τοὺς βασιλέας τοσοῦτον διαφέροντας τῶν ἀρχομένων.* Nam satis constat, Aristotelem vixisse Philippi et Alexandri M. temporibus, Polybium autem
125. aetate Ptolemaei VII, cui cognomentum Physcon vel Euergetes II. Estque verisimile, cum Aristoteles quaedam de Indis adducat ex Scylace Caryandensi, ea esse ex commentariis illius Scylacis Caryandensis, quibus complexus erat, quae ad Indos a Dario missus observasset. Ut nec alius sit Scylax Caryandensis, quem idem Aristoteles *ἐν Κυανῶν πολιτείᾳ* testem adduxit, ut cognoscere est ex Schol. Apoll. I. 1177. Porro quaeritur, quis ille sit Scylax Caryandensis, cuius sive *γῆς περίοδος*, ut Suidas vocat, sive *περίπλους*, ut vulgo inscribitur, primum beneficio Davidis Hoeschelii prodiit in lucem una cum Marciani Heracleotae, Artemidori Heracleotae, Artemidori Ephesii, Dicaearchi Messenii et Isidori Chara-

ceni geographicis 9), quem ipsum ante novennium latine a se redditum et castigationibus ac notis illustratum edidit filius meus Isaacus 10). Non possum adduci ut existimem, esse id opus illius Herodoto memorati. Nam bene iam filio monitum, hunc quem habemus meminisse longorum Piraeei murorum, quos Themistocles duxit, item Amphipoleos, quam Brasidas condidit, adhaec Cleostrati, astrologi Tenedii, et Callistrati rhetoris Atheniensis, qui exul Datum urbem in Thracia exstruxit. Cuncta haec recentiora esse temporibus Darii Hystaspidae satis convenit. Et tamen Aristotele esse antiquiorem arguit, quod (ut vetus scriptor in vita Scylacis Caryandensis observat) ex hoc scripto colligere sit, τὸ μήτε Ἀλέξανδρον εἰδέναι τῶν Μακεδόνων βασιλέα, μήτε τὸν ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐκείνου τοῦ χρόνου. Subiungit deinde ex primo Aelii Dionysii de Alexandria, ut Scylax meditationes suas inscripserit Dario. Atqui tres Darii fuere Persarum reges, Hystaspides, Nothus et Codomannus, quorum hic regnare coepit copse anno quo Alexander M. Proinde si is Codomannus non sit, consequitur vel Hystaspidem signari vel Darium Nothum. Sed Hystaspidi multa obstant, quae antea adduximus. Quare videri possint tres fuisse Scylaces Caryandenses: unus tempore Hystaspidae, de quo Herodotus, alter aetate Darii Nothi, cuius periplus exstat, tertius par vel suppar Polybio, adversus quem scripsit. Nec propterea necesse est credere, tres fuisse Scylaces Caryandenses eosque geographos. Magis est verisimile, Suidam falli, cum ab eodem Scylace esse arbitratur et γῆς περίοδον et librum adversus Polybium. Immo fortasse ne illud quidem verum est, periplum, uti nunc habemus, esse exaratum Darii Nothi aetate. Potius censeo, opus quod habemus esse compendium antiqui illius Scylacis, qui Hystaspidis aetate claruit ac Scylacem inscribi, quia ex Scylace sit excerptum ab 126.
aliquo, qui saeculis aliquot post Polybium vixerit. Sane parum est credibile, Polybii aetate, nedum antea, quemquam gloriam fuisse quaesiturum ex minuta epitome, vel eam fuisse victuram ad nostra usque saecula, tot praeclaris scriptoribus intermorientibus. Propius ad verum accedit, aliquem ante saecula non ita multa fecisse hoc compendium, fortasse temporibus demum Caesaris Constantini Porphyrogennetae, quo regia auctoritate ex praestantissimis scriptoribus laudabilia excerpi solent, ut lib. II. c. 25. referemus. Utcunque est, neque Strabo XIV. p. 658. eum, qui hanc epitomen concinnavit, sed maioris operis auctorem designat, cum ei Scylax Caryandensis vocatur παλαιὸς συγγραφεύς, uti Stephano in Καρύανδα nuncupatur ὁ παλαιὸς λογογράφος, cuique eidem Straboni XIII. p. 583. Σκύλαξ ὁ Καρυανδεύς (sic pro Καριανδρεύς rescribendum esse satis est apertum) dicitur initium capere Troados ab Abydo, in quo abitur ab Scylace, quem habemus; nam hic b.
incipit eam a Dardano. Atque hoc etiam argumento fuerit, plu-

9) In Geogr. Aug. Vind. 1600. 8.
10) Amstelod. 1639. 4.

rima in nostri aevi Scylace esse mutata vel omissa. Etiam priscum illum intellexit Harpocrat. in ὑπὸ γῆν οἰκοῦντες, cum de Troglodytis citat Scylacem in περίπλῳ; adhaec Marcianus Heracleota in epitome Artemidori et Menippi p. 63, ubi inter eos, qui internum vel externum mare descripserint, reponit Scylacem et Botthaeum; tum autem Philostrat. vit. Apoll. III. 14, ubi Scylacem in Indicis referre ait homines σκιάποδας καὶ μακροκεφάλους et alia eiusmodi monstra, quae ex eodem Scylace recenset Tzetz. Chil. VII. 144. Meminere et Scylacis huius Rufus Avienus or. marit. 40 sqq. 370 sqq. et Constant. Porphyrog. them. Armen. p. 7, adhaec Schol. Apoll. I. 1177. IV. 1215. De Suida superius dictum. Corrigendus autem videtur, ubi apud eum legitur vulgo, ἔγραψε περίπλουν τῶν ἐκτὸς τοῦ Ἡρακλέους στηλῶν. Malim equidem τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Ἡρακλέους στηλῶν. Sane Scylax, qualem nunc habemus, non modo ea quae sunt extra columnas Herculis perscribit, sed etiam quae intra eas[11]). Alius ab his, de quibus diximus, est Ioannes Scylax, non Caryandensis ille, sed Constantinopolitanus, qui et Scylitza et Scylix et Scylex in plerisque libris vocatur. De Scylitza illo dicam lib. II.

CAP. XX.

127. Venio ad alios, quos Polybio aequales esse magis sit compertum. Qualis est H e r a c l i d e s, Serapionis filius, cognomento L e m b u s, siquidem a Suida vixisse dicitur temporibus Ptolemaei sexti, hoc est Philometoris, qui imperare coepit olymp. CL, 1, desiit vero olymp. CLVIII, 3. De patria non satis convenit; nam Diogenes V. 6, 94. ipse dubius inquit, Καλλιτιανὸς (malim Καλ-

11) Adde Athen. II. p. 70. B. De Scylace in diversissimas sententias VV. DD. abiere, quas expositas vid. ap. *Bähr.* ed. Herod. t. II. Exc. X. p. 671 sq. Ac primum erant qui huius libelli auctorem eundem esse crederent, quem Herodotus commemorat, in quibus *L. Holstenius, Fabricius* (bibl. graec. t. IV. p. 606.), adeoque *Ste Croix* in Mém. de l'acad. d. inscript. t. XLII. p. 350 sqq., quam repetit sententiam in Exam. crit. p. 730. adn. Diversos esse primum *Vossii* intellexerunt, atque *Gerardus Joannes* quidem non sine ira et studio iudicans, quippe *Salmasio,* qui Scylacis libellum magni aestimavit, maligne obnitens eum aetati infimae adscribere non dubitavit. Post eum *H. Dodwell.* in geogr. ed. Hudson. argute magis quam vere, a Suida maxime in errorem ductus, auctorem peripli Polybii aequalem fuisse contendit. Quem refutans *C. Mannert.* in geogr. t. I. p. 59 sqq. ipse non satis recte Scylacem primis belli Peloponnesiaci annis vixisse opinatus est. At, ut alios mittam, recte *Niebuhr.* in comm. acad. Berol. 1810. (repet. in kl. Schrift. p. 105 sqq.) periplum Scylacis media vel exeunte olymp. CVII. scriptum esse ostendit, quam in sententiam postea concessit etiam *R. H. Klausen* in ed. fragm. Hecataei et peripli Scylacis, Berol. 1831. 8. p. 258 sqq. Alios qui de ea re scripserunt vid. ap. *Bähr* l. l. et *Hoffmann.* lex. bibl. t. III. p. 577 sq. — Ceterum alius est Scylax Halicarnassensis, familiaris Panaetii, excellens in astrologia, ap. Cic. d. div. II. 42.

λατιανός[1]) ἢ Ἀλεξανδρεύς. Est vero *Καλλατία* in Moesia minore iuxta Ptolemaeum. Suidas neutrum probat; nam Ὀξυρυγχίτην appellat. Est autem Oxyrynchus Aegypti civitas, teste eodem Ptolemaeo, item Strabone et Stephano in Ethnicis. Meminit Heraclidae huius Laertius quoque VIII. 1, 7. et 44. 2, 58; utrobique Serapionis filium vocat, in quo ei cum Suida probe convenit. *Lembi* cognomentum praeter Laertium et Suidam ei dant Athen. XIII. p. 566. A. et Festus Pompeius in *Romam*. Sed Laertius etiam caussam nominis explicat V. 6, 94; composuisse enim ait *Λεμβευτικὸν λόγον, ὅθεν καὶ Λέμβος ἐκαλεῖτο*. Praeter eam orationem fecit grande historiarum opus, ex quo librum XXI. citat Athen. VIII. p. 333. A. ac XXXVII. nominat III. p. 98. E.[2]) Etiam *τὰς πρὸς Ἀντίοχον συνθήκας* edidisse auctor est Suidas. Insuper Laertius disertim dicit eum scripsisse *τὴν διαδοχὴν ἐν ἓξ βιβλίοις*. Procul dubio autem hoc vult, prodidisse, qui philosophorum alii aliis in schola successerint. Sed quaeritur, an opus 128.
hoc fuerit compendium Sotionis, quem de eopse argumento egisse constat. Sane Laertius V. 5, 79. citat *Ἡρακλείδην ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῶν Σωτίωνος διαδοχῶν*. Ac ne a Serapionis filio diversum putes, idem VIII. l. l. inquit: *Ἡρακλείδης ὁ τοῦ Σαραπίωνος ἐν τῇ Σωτίωνος ἐπιτομῇ*[3]). Sotion ille scripserat *διαδοχὰς* 95.
sive successionum libros, ut ex Laertio et Eunapio constat[4]). Fuit igitur ante Heraclidem, qui eum in compendium contraxit. Suspicor, eundem Heraclidem intelligi a Laertio, cum IX. 5, 26. inquit: *Ἡρακλείδης ἐν τῇ τοῦ Σατύρου ἐπιτομῇ*[5]). Sane ut Sotio litteris prodiderat, qui philosophorum alii aliis in schola successissent (unde operi suo *διαδοχῶν* nomen fecerat), ita Satyrus quoque illustrium virorum vitas composuit, ut capite IX. ostensum. Argumenta non multum abeunt; quod suspicionem nostram auget, qua dicebamus, Heraclidem qui Satyri compendium fecit eundem illi videri, qui in epitomen redegit Sotionem, utcunque hic dicatur Serapionis filius, in eo, qui Satyri compendium reliquit, illud non apponatur. Certiora adferrem, si Laertius clare satis distingueret Heraclidas, qui quattuordecim eius nominis agnoscit, eosque inter, qui non minus condiderint historiam quam Serapionis ille filius, cognomento Lembus: uti est Heraclides Magnesius, Mithridaticorum scriptor, et Heraclides Cumanus, qui quinque reliquit libros de rebus Persicis, cuius operis meminit quoque Athen. II. p. 48. C. IV. p. 145. A. XII. p. 514. B. 517. B, atque Etymologus in *Δανάκης*[6]). Et fortasse alii etiam fuere, cum non

1) Potius *Καλατιανός*. Vid. *Menag.* ad Diog. Laert. I. 1. 38, *Schäfer.* ad Dionys. d. comp. verb. 4. p. 67.
2) Librum XXXVI. idem affert XIII. p. 578. B.
3) Adde Diog. VIII. 2, 53. X. 1.
4) Vid. infr. lib. II. c. 7.
5) Adde Diog. VIII. 1, 40.
6) Usus est hoc libro Plutarchus; vid. vit. Artax. c. 23. Eundem intelligi

desint qui vicinum argumentum tractarint, ut Heraclides Cretensis, cuius librum *περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι πόλεων* Apollonius citat hist. mirab. c. 19. (Cf. supra cap. IX. 40.)

Etiam Ptolemaei Philometoris tempore vixit Agatharchides Cnidius[7]). Hic a Diodoro Siculo celebratur III. 18. *Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος ἱστοριογράφος*, item a Strabone XIV. p. 656, ubi inter illustres Cnidi viros esse dicitur *Ἀγαθαρχίδης ὁ ἐκ περιπάτων, ἀνὴρ συγγραφεύς.* Unde et peripateticum fuisse discimus. Quod si sequimur translationem Xylandri, vixerit Iulii Caesaris temporibus. Ita enim habet: *praeterea Agatharchides peripateticus, unus de amicis divi Caesaris.* Sed ex graeco codice suppleri locus debet: *praeterea Agatharchides, peripateticus, historicus; nostra vero aetate Theopompus, unus de amicis divi Caesaris.* Forte typographi incuria verba intermedia sunt omissa. Omnino autem vixit tempore Heraclidae Lembi, quippe cuius fuerit anagnostes, ut Pho-
129. tius diserte scribit bibl. cod. CCXIII. Quantus fuerit et quam varia scripserit, ibidem Photius ostendit[8]). Apud eundem Phot. cod. CCL. supersunt summa capita ex libro primo et quinto de rubro mari caeterisque rebus, quae fidem excedunt. Historia eius Asiatica pluribus memoratur. Diodorus Siculus III. 11. *Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ τῶν περὶ Ἀσίας.* Ex nono eius operis de Hieronymi vivacitate quaedam adfert Lucian. macrob. c. 22. Athenaeo XII. p. 539. B. citatur *Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος ἐν δεκάτῳ περὶ Ἀσίας*[9]). Idem IV. p. 168. E. laudat *τῶν Εὐρωπιακῶν* librum XXVIII, IX. p. 387. C. citat librum XXXIV, VI. p. 272. C. etiam advocat librum XXXVIII, et aliis locis alios eiusdem operis libros[10]). Plutarchus, scriptor libri de fluv. c. 10, citat eum *ἐν τοῖς Φρυγιακοῖς*, quo loco de Marsya agit[11]). Meminit Agatharchidae quoque Plinius h. n. VII. 2, ubi ex eo quaedam adfert de Psillorum in Africa gente[12]), atque iterum postea de Macrobiis in India. Adhaec Aelian. hist. anim. V.

debere ap. Plut. Them. c. 27, quem locum adhuc *Deswert.* p. 152. ad Heraclidem Ponticum retulit, evicit *Sintenis* in ed. Them. p. 171. Cf. lib. III. p. 373.

7) Vid. *H. Dodwell.* diss. in geogr. Hudson. t. II. p. 67 sqq., *J. G. Hager* d. Agath. geogr. antiq., Chemnit. 1766. 4, *Clinton.* fast. hell. t. III. p. 535 sq.

8) Verba eius haec sunt: *ἀνεγνώσθη Ἀγαθαρχίδου ἱστορικόν· ἔνιοι δὲ αὐτὸν Ἀγάθαρχον ὀνομάζουσι. γράψαι δὲ τὸν ἄνδρα τοῦτον τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔγνωμεν ἐν βιβλίοις ι΄. καὶ τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην δὲ εἰς θ΄ καὶ μ΄ παρατείνεται αὐτῷ ἡ ἱστορία. ἀλλὰ καὶ ε΄ βιβλία τὴν ἐρυθρὰν αὐτῷ πᾶσαν καὶ τὰ περὶ ταύτην ἐξιστοροῦσι. τὴν οὖν εἰρημένην ἅπασαν συγγραφὴν καὶ αὐτὸς ἐπὶ τέλει τοῦ ε΄ λόγου εἰς μνήμην ἀνάγει. — ἐπιτομὴν δὲ αὐτόν φασι τῶν περὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀναγεγραμμένων ἐν ἑνὶ συντάξαι βιβλίῳ, καὶ μὴν καὶ περὶ Τρωγλοδυτῶν βιβλία ε΄, ἀλλὰ καὶ ἐπιτομὴν τῆς Ἀντιμάχου Λύδης καὶ πάλιν ἄλλην ἐπιτομὴν τῶν συγγεγραφότων περὶ συναγωγῆς θαυμασίων ἀνέμων, ἐκλογάς τε ἱστοριῶν αὐτὸν συντάξαι, καὶ περὶ τῆς προσφιλοῦς ὁμιλίας.*

9) Adde Athen. IV. p. 155. C.

10) Adde Athen. VI. p. 246. E. 297. A. XII. p. 527 sq. 550. B. Idem laudat *ἱστορίας*, earumque lib. 12. XII. p. 527. B, lib. 38. VI. p. 251. F.

11) Id. c. 9. laudat librum quartum *περὶ λίθων*.

12) Eodem, nisi fallor, pertinet Diod. Sic. I. 41.

27. et XVI. 27, item Photius in excerptis ex septimo Theophylacti
Simocattae et Ioseph. c. Apion. I. 22, ubi et egregium adducit
fragmentum. Eo narrat, ut Stratonice deserto marito Demetrio in
Syriam venerit spe nubendi Syriae regi, sed ea spe elusa bellum
illi moverit, ac tandem dum somnio paret capta sit in Seleucia;
item ut Ptolemaeus Lagi filius, cum sciret Iudaeos septimo die fe-
riari, Hierosolyma nullo negotio ceperit, dum cives admittere eum
malunt quam pugnando sabbathum violare. Meminit et eius idem
Ioseph. ant. iud. XII. init., ubi in Graeco plane est Ἀγαθαρχίδης
ὁ Κνίδιος, sed apud Rufinum interpretem legas *Ovidius Abata-
reides,* quomodo non modo in excusis omnibus invenio, sed etiam
in nostro msto; unde suspicor, Rufinum esse usum codice corrupto.
Nam unde illud *O* in *Ovidius,* nisi ab articulo ὁ? Sed seu codicis b.
culpa est, quo usus Rufinus, seu eius, qui interpretationem Rufini
exscripsit, ex C, quod in *Cnidius* principem locum tenet, omnino
Cnidius Agatharchides scribi debuit. A Rufino etiam deceptus est
Freculphus tom. I. lib. IV. cap. 27. Sed, ut foecundus est error,
Sabatarcides editum. Plutarch. parall. min. c. 2. citat Agatharchi-
dem Samium in secundo rerum Persicarum. Eundem hunc ac Cni-
dium esse existimat Gesnerus in bibliotheca, nec abnuerim, cum
insolens non sit, ut gemino a loco cognomen geminum indatur;
quod non uno loco huius operis ostendimus.

Iisdem temporibus claruit Artemidorus cognomento Ari- 130.
stophanius[13]), quod nomen habuit a praeceptore Aristophane
grammatico, uti et Diodorus, qui eapse de caussa similiter dictus
Aristophanius. Atque haec res utriusque aetatem satis ostendit.
Artemidorus praeter glossas ὀψαρτυτικάς[14]) librum vulgavit de
Doride, ut ex Athen. IV. p. 182. D. cognoscimus.

Sub Ptolemaeo Philometore etiam floruisse videtur Strato
*ἱστορικός, Φιλίππου καὶ Περσέως τοῖς Ῥωμαίοις πολεμησάντων
γεγραφὼς πράξεις,* ut Laertius inquit V. 3, 61, qui octo enumerat
Stratones. Primus est Isocratis discipulus. Alter Theophrasti
auditor et in schola successor, praeceptor autem Ptolemaei Phila-
delphi, qui scholae praeesse coepit olymp. CXXIII. eamque tenuit
annis XVIII, ut Apollodorus in chronicis prodidit. Hic Physicus
cognominatur, quia imprimis in speculatione naturae versaretur.
Quam multa autem scripserit, Laertius indicabit. Ea inter fuit
liber *de insomniis,* quem signat Tertull. d. an. c. 46.[15]) Ter-
tius est medicus, Erasistrati seu discipulus seu alumnus; floruit
autem Erasistratus sub Ptolemaeo Philadelpho, teste Eusebio in
chronicis[16]). Quartus est historicus, quem tempore Ptolemaei

13) Vid. Athen. IV. p. 182. D. IX. p. 387. D.

14) Vid. Athen. I. p. 5. B. IX. p. 387. D. XIV. p. 662. E. 663. C. Hic fortasse idem est quem Tarsensem vocat Strab. XIV. p. 675.

15) Cf. Strab. I. p. 49—52. Eius vitam composuit Diog. Laert. V. 3. Cf. *Ebert.* diss. Sicul. p. 124, *K. Sprengel* Gesch. d. Arz. t. I. p. 568 sq.

16) Vid. *Sprengel.* l. l. p. 568.

Philometoris et Persei, ultimi Macedoniae regis, vixisse putamus eo, quod illud potissimum bellum tractandum susceperit, quod Romani cum Perseo et patre eius Philippo gesserunt. Quintus quis sit apud Diogenem desideratur; omnino aliquid deest. Sextus est poeta epigrammatum scriptor 17). Septimus medicus antiquus etiam memoratus Aristoteli sive Aristocli, prout legit Laertii interpres. Octavus vocatur περιπατητικὸς, βεβιωκὼς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, quem opus historicum de rebus inventis reliquisse ostendunt haec verba Clement. Alex. strom. I. p. 133. Στράτων ὁ περιπατητικὸς ἐν τοῖς περὶ εὑρημάτων ταῦτα ἱστόρησε 18). Videmus, non meminisse Laertium Stratonis geographi, quem sub Tiberio vixisse ait Suidas. Sed fortasse is erat quintus, qui nunc desideratur. Mirum vero, quod et Strato iste Amasenus fuisse dicitur; nam Amasenus quoque erat Strabo et geographus quoque est et sub Tiberio vixit. Quare vel Suidas, vel librarius Strabonem Stratonemque confudisse videtur. Sane hoc verisimilius sit quam, quod somniabat Franciscus Patricius, nobilem illum geographum, quem veteres omnes *Strabonem* vocant, *Stratonem* dici oportere.

Est et romanus homo, qui temporibus Philometoris historiam emisit graece, sed de rebus romanis. Est is A. Postumius Albinus 19), qui cum L. Licinio Lucullo consul fuit a. u. c.
131. DCII. Cicero in Brut. 21. *nam et A. Albinus, is qui graece scripsit historiam, qui consul cum L. Lucullo fuit, et litteratus et disertus fuit.* Gellius N. A. XI. 8. *Albinus, qui cum L. Lucullo consul fuit, res romanas oratione graeca scriptitavit.* Refert deinde, ut Albinus veniam sibi imperitiae petierit, quod homo romanus graeca oratione uteretur, quae a gente sua esset alienissima, M. Cato autem propterea eum festive riserit, quod maluerit culpam deprecari quam culpa vacare. Ipsum vide hoc fusius narrantem ex libro Cornelii Nepotis de viris illustribus. Idemque legere est apud bonorum scriptorum lavernam, Macrobium, in prooemio Saturnalium. Narrat quoque id Plutarch. Cat. mai. c. 12, sed paullo aliter, ac pro Albino vocat Labienum. Verba eius sunt:
96. *Ποστούμιον Ἀλβῖνον ἱστορίαν Ἑλληνιστὶ γράψαντα καὶ συγγνώμην αἰτούμενον ἐπέσκωψεν εἰπών, δοτέον εἶναι τὴν συγγνώμην, εἰ τῶν ἀμφικτυόνων ψηφισαμένων ἀναγκασθεὶς ὑπέμεινε τὸ ἔργον* 20). Nos vero etiam veniam damus, licet nullum amphictyonium decretum ad scribendum compulerit. Abunde enim excusat patriae amor, qui fecit, ut res romanas graeco potius sermone legi

17) Haec cum aliis edidit *C. A. Klotz.* Altenb. 1764. 8, tum *Brunck.* in Anal. t. II. et III, et *Jacobs* in Anthol. t. III. XI. et XIII.

18) Cf. ibid. p. 129. Huius libri auctorem potius fuisse Theophrasti discipulum intelligitur ex Diog. Laert. V. 3, 60. Cf. Clem. Alex. l. l. p. 130.

19) Vid. *Voss.* d. histor. lat. I. c. 6. p. 25, *Krause* fragm. histor. rom. p. 127 sqq.

20) Cf. Polyb. XL. 6. Fragmentum ex annali primo affert Macrob. Sat. II. 16, quod tamen ad alius Albini latine scriptam historiam videtur pertinere.

vellet. Nam is in omnibus fere gentibus notissimus erat, cum latina finibus suis sane exiguis continerentur, ut Cicero etiam pro Archia agnoscit. Itaque non Albinus modo, sed et alii complures e Romanis hoc sermone res gestas ad posteritatis memoriam tradiderunt. Nempe turpe censebant, res externas ab omnibus legi, ea autem, quae praeclare fortiterque Romani gessissent, ob ignorantiam latini sermonis paucis inhotescere. Atque hoc pro Albino adversus censuram censorii illius Catonis dictum esto, ac simul adversus Suidam, qui Catonis iudicium sequitur in *Αὖλος Ποστούμιος*. Priscian. VII. p. 741. citat tres versus istos ex Albini lib. I. rerum romanarum:

ille cui ternis Capitolia celsa triumphis
sponte deum patuere, cui freta nulla repostos
abscondere sinus, non tutae moenibus urbes.

Esse eiusdem Albini censet Gesnerus in bibliotheca: sed plane sunt iunioris Albini, qui versibus illis triplicem signat Pompeii ex tribus orbis partibus triumphum, ex Africa unum de Hiarba, alterum ex Hispania de Sertorio, tertium ex Asia de Mithridate ac piratis.

Iason Cyrenaeus floruit sub Ptolemaeo Philometore, 473.
olymp. CL. et post. Hic gesta Asmonaeorum sive Maccabaeorum 208.
quinque libris est complexus. Eos in compendium redegit scriptor a.
secundi Maccabaeorum libri, cuius cap. 11, 24. sic legas: *ὑπὸ* b.
Ἰάσωνος τοῦ Κυρηναίου δεδηλωμένα διὰ πέντε βιβλίων πειρασόμεθα δι᾽ ἑνὸς συντάγματος ἐπιτεμεῖν.

Eodem tempore fuit P. Cornelius Scipio Africanus, filius Africani maioris, pater adoptivus Scipionis Aemiliani. Hic inter historicos a nobis refertur propter haec Ciceronis verba in Bruto c. 20. *ipsum Scipionem accepimus non infantem fuisse. filius quidem eius, is qui hunc minorem Scipionem a Paullo adoptavit, si corpore valuisset, imprimis habitus esset disertus. indicant cum oratiunculae, tum historia quaedam graeca scripta dulcissime.*

Historicum etiam argumentum tractavit egregius ille grammaticus, poeta et medicus, Nicander[21]), Xenophanis filius, ut est apud Suidam, vel Damnaei, ut censet Anonymus in vita eius, patria Aetolus, ut ex Dionysio Phaselite idem Anonymus refert, vel potius ut alios velle Suidas dicit, Colophonius; quomodo praeter graecos scholiastas etiam Cicero vocat d. or. I. 16. et Macrob. Sat. V. 21. Quod ad aetatem, Suidas atque Anonymus in vita eius vixisse aiunt temporibus Attali, postremi Pergamenorum regis, hoc est circa olymp. CLX, quo tempore in Aegypto regnabat Ptolemaeus septimus, cognomento Physco seu Euergetes II. Immo Attalum hunc etiam in versibus suis compellasse idem Anonymus auctor est. Hodie nihil eius exstat praeter *θηριακά* et *ἀλεξιφάρμακα*. Sed diversumne a theriacis opus, quod eius signat scholiastes p. 22. ed. Morell., cum eum in *Ὀφιακῷ* laudat? Idem et

21) Vid. *Sprengel* Gesch. d. Arzneik. t. I. p. 605 sqq.

citat ἐν ἐπιγραφομένῳ Ὑακίνθῳ p. 29. Ac praeter ista Suida teste scripsit ἑταιρουμένων βιβλία πέντε, atque ex eorum secundo testimonium petit Schol. Apoll. I. 1236. Sed legendum ἑτεροιουμένων, ut est apud Stephanum in Ἀσπαλάθεια, ubi primus eius operis liber adducitur. Immo et ex eo opere versus adferuntur apud Antoninum Liberalem, Tzetzem, alios 22); ex quibus cognoscimus, tractasse iis libris de corporibus in novas formas immutatis, uti ab Ovidio postea factum. His adde ἰάσεων συναγωγήν et προγνωστικὰ δι᾿ ἐπῶν, quae ex Hippocratis prognosticis desumpta
474. erant. Meminit idem Suidas. Praeterea etiam georgica reliquit. Cicero d. or. I. 16. *si constat inter doctos, hominem ignarum astrologiae Aratum ornatissimis atque optimis versibus de coelo stellisque dixisse, si de rebus rusticis hominem ab agro remotissimum, Nicandrum Colophonium, poetica quadam facultate, non rustica, scripsisse praeclare, quid est cur* etc. Meminit eorundem Athen. II. p. 51. D. 52. F. 54. D. 60. F. 71. D, ubi et secundum γεωργικῶν citat; item III. p. 72. A, adhaec IV. p. 133. D. et IX. p. 366. B. 370. A. 371. C. 372. D. 23) Ac pertinuere huc etiam μελισσουργικά, quae idem nominat II. p. 68. B. Multa quoque commentatus, quae ad terrarum historiam pertinerent, ut Αἰτωλικά, quorum primum advocant Macrob. Saturn. V. 20. et Athen. VII. p. 296. F. et XI. p. 477. A. 24) De rebus Aetolicis vero optime scribere potuit, qui, ut Anonymus in vita ait, diu in Aetolia egit, usque adeo ut etiam inde Aetoli nomen referret, quemadmodum ante diximus 25). Adhaec eius Βοιωτιακόν memorat idem VII. p. 329. A. 26) Librum primum Οἰταϊκῶν citat Schol. Apoll. I. 1304, secundum autem Athen. VII. p. 282. F. et IX. p. 411. A. Nec externa solum celebravit, sed etiam res patrias. Nam tertium Κολοφωνιακῶν citat Athen. XIII. p. 569. D, ubi ex eo refert, Solonem exstruxisse templum Πανδήμου Ἀφροδίτης, quam *vulgivagam Venerem* cum Lucretio appellare possumus. Denique ex Nicandri περὶ ποιητῶν, ni fallor, libro Parthenius historiam recitat de Oenone c. 3. Praeter vero haec, quae diximus, praeter item glossas saepius Athenaeo memoratas, etiam condidit Θηβαϊκά, ex quibus librum tertium laudat Schol. theriac. p. 14. Fortasse tamen idem opus fuit ac Βοιωτιακά. Ab eodem scholiasta p. 20. memoratur ἐν Σικελίᾳ, cuius operis decimum citat Stephanus in Ζάγκλη. Praeterea apud Athen. VII. p. 296. F. advocatur ἐν τρίτῳ Εὐρωπίας. Id corruptum putat doctissimus Casaubonus, ac legit ἑτεροιουμένων. Nam, inquit, Nicandri Europiaca nusquam nominantur. Nempe summo viro non obversabatur locus Stephani

22) Vid. Athen. III. p. 82. A. VII. p. 305. D, Ant. Lib. c. 1. 2. 4. 8. 9. 10. 12. 13. 17. 22—32. 35. 38, Schol. Lycophr. 183.
23) Adde Athen. III. p. 92. C. 126. B. XV. p. 681. D. 683 sq.
24) Adde Schol. Apoll. I. 419. IV. 57.
25) Vid. Etym. M. v. Ἀσέληνα.
26) Hoc vero loco nunc legitur *Οἰταϊκῶν* pro *Βοιωτιακῶν*.

in Ἄθως, ubi memoratur ε΄ Εὐρωπείας[27]). Quare nihil apud Athe- 209.
naeum mutandum. Historicum quoque opus erat id cuius Suidas meminit, *περὶ χρηστηρίων πάντων βιβλία τρία.* Et haec quidem Nicandro tribuuntur. Quod siquis aliqua alterius esse Nicandri arbitrabitur, non admodum repugnem.

Eadem aetate, hoc est circa olymp. CLX. sive a. u. c. DCVIII, floruit C. Iulius, historicus, de quo ex Livii lib. LIII. ita refertur in epitoma eius: *C. Iulius senator graece res romanas scripsit,* sive, ut in vett. libb. est, *scribit.*

CAP. XXI.

A sexto Ptolemaeo accedo ad filium eius Ptolemaeum 132.
Physconem, qui et Euergetes secundus vocatur. Est is *Πτο-* 96. a.
λεμαῖος ὁ ἕβδομος Αἰγύπτου βασιλεύσας, ὁ αὐτὸν μὲν Εὐεργέτην ἀνακηρύττων, ὑπὸ δὲ Ἀλεξανδρέων Κακεργέτης ὀνομαζόμενος, ut de eo loquitur Athen. XII. p. 549. D. Dicitur scripsisse *ἱστοριῶν βιβλία κδ΄*. *Ὑπομνήματα* vocat Athen. II. p. 71. B. *Πτολεμαῖος δ᾽ ὁ Εὐεργέτης βασιλεὺς Αἰγύπτου, εἷς ὢν τῶν Ἀριστάρχου τοῦ γραμματικοῦ μαθητῶν, ἐν δευτέρῳ ὑπομνημάτων γράφει οὕτως.* Atque ut hic secundi meminit libri, ita primum citat X. p. 438. F, quartum II. p. 43. E, octavum VI. p. 229. D, nonum IX. p. 375. D, duodecimum XIV. p. 654. B, ubi loquitur de regiis palatiis quae sunt Alexandriae, et animalibus quae ibi nutriuntur[1]).

Sub hoc Euergete secundo floruit Apollodorus Atheniensis[2]), Asclepiadis filius, grammaticus, primus versuum auctor qui *τραγιάμβων* nomine censentur; siquidem et hic unus ex discipulis fuit Aristarchi grammatici et Panaetii philosophi, ut Suidas testatur. Puto hunc esse, qui Heraclidi Pontico in allegor. homer. p. 96. vocatur *περὶ πᾶσαν ἱστορίαν δεινός*. Nam de Apolline agit, quem Solem esse ait, ac de talibus inquit Apollodorum scripsisse. Nempe signantur eius bibliothecae sive de deorum origine libri tres. Quod opus non tam alienum est ab historia quam vulgo arbitrantur. Afferam hac de re quod verissime scripsit Scaliger elench. orat. chronol. p. 81. *tota bibliotheca Apollodori, opus sane ingeniosissimum et elegantissimum, fabulosa est, non utique si homines, sed si hominibus attributa considerentur; eam totam, si velimus,*
possumus κατὰ γενεὰς in certum chronicon coniicere, quod longe 133.
certius, veracius, exploratius erit quam Beroaldinae delirationes. b.
Hodie tres duntaxat eius operis libros habemus; plures autem multo fuisse olim arguit, quod sextum citat Harpocrat. in *ἀποπομπάς*, decimumquartum Macrob. Sat. I. 17, sextumdecimum

27) Adde Schol. Apoll. IV. 57.

1) Adde Athen. IX. p. 387. E. XII. p. 518. F. XIII. p. 576. E.

2) Vid. *Ch. G. Heyne* ed. Apollod. (1803.) p. 383 sqq., *Clinton.* fast. hell. t. III. p. 119.

Stephanus sive Hermolaus in Ἀρκάς 3). Praeterea chronica scripsit. Diogenes Laert. VIII. 2, 52. Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ γραμματικὸς ἐν τοῖς χρονικοῖς φησιν. Eius operis meminit I. 1, 37. 4, 74. V. 1, 9. 3, 58. VII. 7, 184. IX. 5, 25. 11, 61. 4), indeque est, quod Diod. Sic. I. 5. scribit, ab excidio Troiano usque ad reditum Heraclidarum annos esse LXXX, et inde usque ad primam olympiadem annos CCCVIII. Idem opus nominat XIII. 103, ubi dicitur χρονικὴ σύνταξις. Item Lucian. macrob. c. 22, Gell. N. A. XVII. 4, Clem. Alex. strom. I. p. 130. 139. 141. atque alii multi 5). Ex Athenaeo etiam discimus, scripsisse περὶ τῶν Ἀθήνησι ἑταιρίδων 6), item περὶ κρατῆρος, ut vulgo quidem legitur, ῥησειδίου 7), adhaec περὶ νεῶν καταλόγου 8) et περὶ

3) Non recte *Vossius* confundit quae sunt diversissima; quippe aliud est bibliotheca, quam habemus adhuc licet sub finem mutilam (huc refert *Heynius* Schol. Lycophr. 440. 902. 921, Schol. Pind. Ol. 9, 65.), aliud opus περὶ θεῶν (cf. Phot. bibl. cod. CLXI. et CLXXXVI.), cuius exstant fragmenta lib. 1. ap. Steph. v. Δωδώνη, lib. 2. ap. Stob. ecl. phys. I. p. 55, Erot. lex. Hipp. v. Χάριτες, lib. 3. ap. Schol. Apoll. I. 1124, lib. 9. ap. Steph. v. Ἄρειος πάγος, lib. 17. ap. Schol. Soph. OC. 502, lib. 20. ap. Stob. I. p. 129, librisque non nominatis ap. Ath. VII. p. 306. A. 325. B. XIII. p. 571. C, Macrob. Sat. I. 8. et 20, Porph. d. abst. II. 55, Athenag. depr. 25, Clem. protr. p. 8, Arnob. c. gent. IV. p. 180, Zenob. prov. V. 22, Harp. v. αὐτόχθονες, κύρβεις, μεῖον, πάνδημος Ἀφρ., χόες, Hesych. v. Ἀγρεύς, Phot. v. Καλλιγένειαν, Suid. v. ἀμφιφῶντες, ταυροπόλον, Schol. Apoll. I. 599. III. 539. IV. 280, Schol. Arist. ran. 333. nub. 447. av. 1354. Lys. 448, Schol. Hom. Od. ψ. 198. (Eustath. p. 1951), Schol. Soph. OC. 57. 58. 737, Schol. Theocr. 2, 37. 10, 41, quae debeo *Heynio* p. 394 sqq. Adde Phot. v. μειαγωγός, Schol. Arist. Ach. 960, Schol. Hom. Buttm. Od. γ, 91, Schol. Apoll. I. 1063, Schol. Pind. Nem. 10, 114.

4) Adde Diog. II. 1, 2. 2, 3. 3, 7. 5, 44. III. 2. IV. 4, 23. 6, 28. 9, 65. VIII. 2, 52. 58. 8, 90. IX. 7, 41. X. 13. 14.

5) Hoc opus Attalo II. dedicatum atque comprehendens annos MXL (1184 —145. a. Chr.) accurate describit Scymnus Chius 19 sqq. Laudatur eius lib. 1. ap. Steph. v. Ἀσσώριον, Ἑλωρός, Μυοῦς, Χήσιον, lib. 2. ib. v. Μεναί, Νόαι, Παρπάρων, Ὕκκαρον, Φαβία, Χαιρώνεια, lib. 3. ib. v. Ἀμαξιτός, Αἴγυγος, Ληναιός, lib. 4. ib. v. Ἀερία, Αἰδούσιοι, Ἀμήστρατος, Ἀρόερνοι, Δῶρος, Καινοί, Χαλκητόριον, praeterea sine libri nota ib. v. Πάρθος, Ὠρεός, Diod. Sic. XIII. 108, Plut. Lyc. c. 1, Phleg. macr. 2, Tat. ad gr. 49. (Euseb. pr. ev. X. 11.), Syncell. p. 34. 36. 38. 38. 40. 91. 97. 147. 180. 185. 275, Schol. Arist. av. 1022. Vid. *Heyne* p. 403 sqq. Hoc opus versibus scriptum erat, uti et eiusdem auctoris chorographia, γῆς περίοδος inscripta sec. Strab. XIV. p. 677. *Vossio* praetermissa, quam s. tit. περὶ γῆς s. περιηγήσεως (alii Apollodoro tribuit *Vossius* lib. III. p. 326 sq.) saepe laudat Stephanus, et quidem lib. 2. v. Ἄβυλλοι, Ἀριανοί, Αὔγιλα, Αὐσεῖς, Γαυγάμηλα, Ἰβηρίαι, Λᾶος, Μάρδοι, Νάστος, Νοῦβαι, Ὀρβίται, Παροπάμισσος, Τορέται, Ὑλλεῖς, Ψήσσοι, Ὠρίται, lib. 7. v. Αἰταῖαι, aliisque locis sine nota libri, quos collegit *Heyne* p. 436 sq. qui et addit Strab. I. p. 61, Schol. Apoll. I. 1116, Schol. Pind. Ol. 1, 35. 9, 63, Etym. M. v. Ἑλληνόπολις. Adde Eust. ad Dion. 384.

6) Vid. XIII. p. 586. A. 591. C. coll. 567. A. 583. D. Adde Harpocr. v. Νάννιον (ib. Phot.) et Φανοστράτη (ib. Phot. et Etym.).

7) Vid. XI. p. 501. A, ubi nunc ῥησειδίῳ scribitur. Adde XI. p. 479. A. 482. E. 485. D. 497. F. At iam *Heynius* p. 453. suspicatus est, haec potius ad etymologias pertinere, praesertim cum quod affert Athenaeus p. 482. statim p. 483. ἐν τῷ περὶ ἐτυμολογιῶν scriptum esse dicat.

8) Vid. III. p. 82. B. (lib. 5.) Laudatur lib. 1. ap. Steph. v. Ἄργουρα, Πλαταιαί, Ὠρωπός, lib. 8. ib. v. Ὤλενος, quibus addit *Heyne* p. 428 sqq. v.

ἐτυμολογιῶν 9), item *τὰ περὶ Σώφρονος* 10), qui non libri erant de Sophrone, sed libri interpretantes Sophronem, ut bene Casaubonus in Athenaei lib. VII. c. 6. observat. Eorum commentariorum librum IV. citat Scholiast. Arist. vesp. 523. Sed imprimis memorari debet opus *περὶ νομοθετῶν*, cuius librum secundum citat Laert. I. 2, 58, item *περὶ φιλοσόφων αἱρέσεων,* qui liber ibid. §. 60. citatur. Ac vel idem vel geminum huic opus fuit istud, cuius his verbis meminit VII. 7, 181. *Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν δογμάτων, βουλόμενος παριστάνειν ὅτι τὰ Ἐπικούρου οἰκείᾳ δυνάμει γεγραμμένα καὶ εὐπαράθετα ὄντα μυρίῳ πλείω ἐστὶ τῶν Χρυσίππου βιβλίων, φησὶν οὕτως αὐτῇ τῇ λέξει· εἰ γάρ τις ἀφέλοι τῶν Χρυσίππου βιβλίων ὅσ᾿ ἀλλότρια παρατέθειται, κενὸς αὐτῷ ὁ χάρτης καταλελείψεται* 11). Apollodori huius meminit quoque Ioseph. adv. Apion. II. 6, ubi ait ex eo constare, nihil visu dignum ab Antiocho Epiphane inventum esse in templo Hierosolymitano, cum illud vastaret. Nec rara illius mentio scholiastis, ex quibus Pindari interpres eius meminit in Olymp. I. 35. et in Nem. X. 114. Distinguere vero ab hoc oportet A p o l l o d o r u m A r t e m i t a m, 134.
Parthicorum scriptorem, qui de Hyrcania et Bactriana accuratius multo quam alii commentatus, ut ex Strabone planum faciemus lib. III. Eum Athenaeus quoque citat *ἐν δ΄ Παρθικῶν.* De lectionis huius veritate ambigit vir summus; sed Strabonis locus

Τένεδος, Ἀκτή, Schol. Hom. Il. *θ.* 284. *ν.* 12. 301. Eustath. (Il. p. 263.) Od. *β.* 328, Schol. Apoll. III. 1089, Etym. v. *Ἀσπληδών,* Suid. v. *Κάλυμνος* (Etym.). His accedunt loci Strabon. I. p. 31. 43. 44. IV. p. 208. VI. p. 254. VII. p. 298. 299. 303. 328. VIII. p. 339. 368. 370. IX. p. 405. X. p. 451. 453. 454. 457. 460. 464. XI. p. 514. XII. p. 552. 553. XIV. p. 661. 677. sqq. Cf. Bekk. anecd. gr. p. 783.

9) Lib. 1. laudat Ath. XIV. p. 663. A, lib. 2. Id. II. p. 63. D. Eodem refert *Heyne* p. 443 sqq. Ath. II. p. 65. F. IV. p. 172. F. XI. p. 483. A. XIV. 646. A. C, Varr. l. l. V. pr., Zenob. prov. II. 94, Hesych. v. *ἄγος, ἀλίπλοα, παριαμβίδες,* Phot. v. *μέλασμα, πελικάν, σκιαγράφος,* Suid. v. *κύβος, λαρινοὶ βόες, ῥάξαι, φροῦδος,* Etym. M. v. *ἀλάστωρ, ἄρτος, ἀσαλής* (sed vid. adn. 10.), *δατητής, ἑλινός, κεραμεύς, κεφαλή, κινυρή, κόρση, Κρῆτες, κρόταφοι, κύβος, ὀρσοθύρη, ὀσφύς, πώγων, ῥάχις, ὦτα,* Apoll. lex. Hom. v. *ἀείρας, ἄταλλε, οἰοπόλῳ, πεξαμένη, σακέσπαλος,* Erot. v. *χέλωμα,* Eust. ad Il. *ε.* p. 524. *ι.* p. 742. Od. *γ.* p. 1476. *λ.* p. 1700. *μ.* p. 1706, Schol. Il. *α.* 148. 244. *π.* 95. *ω.* 110, Schol. Arist. Plut. 535, Schol. Apoll. III. 281, Schol. Nic. alex. 393. His adde Ath. III. p. 81. F, Phot. v. *συντύχημα,* Apost. prov. XI. 76. XVIII. 23, Bekk. anecd. p. 94. 374. 471, Schol. Hom. Buttm. Od. *γ.* 444. (cf. p. 570.) *λ.* 579. *μ.* 22, Schol. Apoll. I. 292.

10) Vid. Athen. III. p. 89. A. VII. p. 281. F. (lib. 3.) 309. C, Schol. Il. *ε.* 576, Etym. v. *ἀλφηστής, ἀσαλής.* Cf. *Heyne* p. 438 sqq. Eiusdem generis fuit opus *περὶ Ἐπιχάρμου* libb. 10, de quo vid. Porph. vit. Plot. 24, Suid. et Phot. v. *καρδιώττειν* (lib. 6.), coll. Athen. XIV. p. 648. D.

11) Alium hunc esse Apollodorum censet *Heyne* p. 456, cuius sit *ἡ πρὸς τὴν Ἀριστοκλέους ἐπιστολὴν ἀντιγραφή* ap. Athen. XIV. p. 636. F. Nostro vero quamquam dubitanter tribuit librum *περὶ θηρίων,* quem laudant Ath. XV. p. 681. D, Ael. hist. an. VIII. 7. et 12, Schol. Nic. ther. 715. 858. 780. alex. 570. 594. coll. Plin. h. n. XX. 4. et ind. lib. XXXV, item librum *περὶ μύρων καὶ στεφάνων* laud. ap. Ath. XV. p. 675. E, quo spectat etiam Schol. Arist. ran. 333. Cf. *K. Sprengel* Gesch. d. Arzn. t. I. p. 506 seq.

quem dixi scrupulum tollit. Alii quoque multi hoc nomine fuerunt, quos commemorare longum est, et scripsit de iis commentarium Scipio Tettus.

Physconi similiter aequalis fuit Mnaseas[12]), quando et iste, ut ait Suidas in Ἐρατοσθένης, discipulus fuit Aristarchi, qui Physconem docuit, ut ante diximus. Neque ignoro, fuisse etiam Mnaseam Berytium, quem de arte dicendi et verbis atticis scripsisse idem Suidas ait; item Mnaseam Colophonium aut Locrum, qui Paegnia edidit teste Athenaeo VII. p. 321. F. Verum obscuri sunt isti prae Mnasea Patrensi, cuius crebra adeo mentio apud veteres, ut omnino verisimile sit, non alium a Suida intelligi quam Patrensem, cum nulla addatur nota *διακριτική*. Mnaseas hic reliquit *περίπλουν*, ut vocat Athen. VIII. p. 331. C. *Μνασέας*, inquit, *Πατρεὺς ἐν τῷ περίπλῳ*[13]), sive *περιήγησιν*, ut est apud Stephanum in Ἐγγελᾶνες, ubi Mnaseam ἐν γ' περιηγήσεως citat. Idem περὶ Ἀσίας scripsit, ut ex eiusdem Athen. VIII. p. 346. D. constat[14]). Sed imprimis celebrantur eiusdem *Εὐρωπιακά*, unde locum adducit Suidas in *Πραξιδίκη*. Primum librum citat Harpocrat. in Ἱππία, tertium autem Athen. XII. p. 530. C, item Fulgentius Planciades voce *vespillones*. Sed in Harpocrationis loco
97. corrupte vocatur *Μνασαίας*. Atque emendandum idem nomen apud Ammon. d. diff. voc. in *Νηρεΐδες*, ubi vulgo legitur *Μνασέων ἐν τοῖς περὶ τῆς Εὐρώπης*. At integre id nomen habes apud interpretem Caesaris Germanici, quo loco de Luna disserit, ubi inter alia ait, *primus hominum Endymion cursum Lunae invenit, unde et triginta annos dormisse dicitur, quia nihil aliud in vita sua nisi huic repertioni studuit, sicut Mnaseas in primo libro de Europa scribens tradit.* Eademque legas apud Fulgent. mythol. II. extr., qui totum illud caput de Proserpina et Endymione ex Germanici interprete exscripsit[15]). Sed saepe imprimis celebratur hic scriptor non addito operis nomine, ut Hygino in poet. astron. in Tauro, ubi ex eo docet, unde Hyades et Pleiades haec nomina sortitae sint, adhaec Plin. h. n. XXXVII. 2, cuius verba: *Mnesias* (l. Mnaseas) *tradit Africae locum Sicyonem appellatum et Crathin amnem in oceanum effluentem e lacu, in quo aves quas meleagridas et penelopas vocat vivere.* Item Plutarch. d. Is. et Osir. c. 37.
135. et Schol. Pind. Olymp. X. 29. 39. et Pyth. IV. 104, ubi diserte vocatur *Μνασέας ὁ Παταρεύς*. Adhaec Schol. Apoll. II. 675, ubi ex eo traditur, *νῦν τοὺς Ὑπερβορέους Δελφοὺς λέγεσθαι.* Ac IV. 264. ex eodem dicitur, Arcadum reges Luna fuisse antiquiores. Est et apud Schol. Theocr. I. 64. *Μνασέας δὲ ἐν τῷ περὶ Εὐρώπης Πανὸς υἱόν φησι Βουκολίωνα, ἀφ' οὗ καὶ τὸ βου-*

12) Vid. *Clinton.* fast. hellen. tom. III. p. 534.
13) Adde Phot. v. *πύθου χελιδόνος*, Apost. XVII. 2, Arsen. p. 416.
14) Adde Schol. Apoll. I. 1129, Eudoc. viol. p. 103.
15) Adde Athen. IV. p. 158. D. VII. p. 296. B, Bekker. anecd. p. 350, Ael. h. an. XVII. 46.

κολεῖν. Praeterea Mnaseas *περὶ Λιβύης* ab Hesychio citatur in *Βαρκαίοις ὄχοις.* Post tam multos duos ex ecclesiasticis scriptoribus addere contentus ero. Meminit Mnaseae etiam Ioseph. c. Apion. I. 23, ubi eum Iudaeorum quoque mentionem facere ait; item Arnob. adv. gent. III. 16. et Schol. Apoll. I. 917, quo loco de Cabiris tractat. Atque haec de Mnasea Patrensi [16]). At Berytium, de quo superius tangebamus, sine dubio signat Iosephus Scaliger in coniectaneis p. 120. edit. Steph., cum ait, Mnaseam fuisse genere Phoenicem ac Phoenicum res omnes complexum, atque adeo ipsum nomen *Mnaseae*, h. e. Manassis, Phoenicium esse.

Num et memorandus nobis D e m e t r i u s S c e p s i u s? [17]) Discipulus is Cratetis et Aristarchi fuit, ut Strabo dicit XIII. p. 609, unde de aetate liquet. Sed an Demetrius hic, quem grammaticum Strabo appellat, etiam inter historicos qualecunque nomen mereatur, non iniuria aliquis in dubium vocet. Scripsit quidem *Τρωικοῦ διακόσμου* libros, quod etiam Strabo refert p. 603. 609, et Stephanus in *Σιλίνδιον* ex iis citat librum XVI, Athen. III. p. 80. D. et p. 91. D. meminit decimiquinti libri et vigesimisexti, et alibi quoque alios laudat. Sed opus hoc proprie erat commentarius in eam partem Iliados *β'*, qua recenset copias Troianas. Interea verum est, eo commentario retulisse, quo genere essent duces Troiani, quae ipsi, quae maiores gessissent, quales illae gentes atque urbes forent quibus praeessent; ut historicum et geographicum fuerit opus. Meminit huius scriptoris etiam Harpocrat. in *Ἀδράστειαν*, et Schol. Apoll. I. 1123, ubi ex eo tradit, esse eandem Apolloniatarum dialectum et eorum qui in Ponto habitant; item aliquanto post v. 1165, ubi vulgo legitur, *Δημήτριος Σκήψιος ἐν τῷ αὐτῷ διακόσμῳ,* corrige *ἐν Τρωικῷ διακόσμῳ*, ut opus signet de quo ante dictum; etsi et *ἁπλῶς διάκοσμον* vocari non inficier, quomodo apud Harpocrat. in *Θυργωνίδαι* legas, *ἐν δευτέρᾳ διακόσμου.* Sed verba illa scholiastae *τῷ αὐτῷ* manifeste corrupta sunt ex *Τρωικῷ;* nec enim ante hoc opus nominarat. Interdum autem hic scriptor *ἁπλῶς* appellatur *Σκήψιος,* ut apud Strabon.
IX. p. 438. 439. et X. p. 456. 472. 473. 489; quemadmodum 136.
et *ἁπλῶς* vocatur *Δημήτριος* XII. p. 551. 552. et XIII. p. 596. 600. 602. Integre autem Demetrium Scepsium nominat I. p. 45. 58. et VIII. p. 339. 344. [18]) Fuit hic Scepsius vir dives ac

16) Adde Athen. VII. p. 301. D, Harp. v. *Σαβοί*, Phot. ib. et *Ζάμολξις* (Etym. M.), *ὑμεῖς ὦ Μεγ.* (Suid.), Steph. v. *Ἄκανθος*, *Δάρδανος*, *Δωδώνη*, *Δώτιον*, Schol. Theocr. 13, 75, Schol. Apoll. I. 131. II. 498. 1054, Schol. Arist. nub. 397, Bekker. anecd. p. 350. 783. 786, Schol. Eurip. Phoen. 411. 651. Rhes. 36, Schol. Hom. Od. 6, 85. Il. 15, 336. 19, 291. 20, 234, Schol. Luc. dial. deor. 23, 1. Iup. trag. 6, Schol. Pind. Ol. 2, 70 (*ἐν τῷ περὶ χρησμῶν*), Eudoc. p. 213. 234. 379. 409. 438, Cramer anecd. t. I. p. 277.

17) Vid. *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 527.

18) Adde Strab. I. p. 46. 59. VIII. p. 328. 375. X. p. 489. XIII. p. 594. 599. 606. 607. 608. 611. 626. 627. XIV. p. 680, Athen. II. p. 44. E. IV. p. 141. E. 155. B. 167. D. 173. F. VI. p. 236. D. VII. p. 300. D. VIII. p. 346. C. X. p. 425. C. XIV. p. 644. A. 658. C. XV. p. 697. C, Harpocr. v. *Ἴων*,

nobilis et admodum *φιλολόγος*, ut Laertius dicit, qui eum V. 5, 84. undecimo loco refert inter viginti illustres Demetrios.

Eadem ut patria orti Demetrius Scepsius et Metrodorus Scepsius (est vero Scepsis Mysiae minoris vel Troadis urbs),
b. ita eadem quoque aetate vixere, ut illud clare arguit, quod Demetrius iste, ut ait Laertius l. l., provexerit hunc Metrodorum, amore videlicet erga civem. Exinde etiam aetatem perspicere est, quod Metrodorus hic postea fuerit legatus Mithridatis Eupatoris ad Tigranem, qua de re plura Strabo XIII. p. 610. Estque idem ille, qui a Romanorum odio cognomen invenit, interque alia Romanis obiecit, quod Volsinios propter duo millia statuarum expugnassent. Auctor Plinius h. n. XXXIV. 7. Huius Metrodori libros *περὶ ἀλειπτικῆς* citari video ab Athen. XII. p. 552. C. Sed nihil istoc ad historiam. Meminit quoque Plinius h. n. III. 16, ubi a Metrodoro Scepsio traditum ait, Pado flumini inde nomen esse, quia adsitae sint multae piceae, quae lingua Gallica *pades* dicuntur; verum ex quo opere id sit non addit. At non difficile hoc fuerit coniectu, si idem est atque ille qui *περιήγησιν* scripsit, atque inde Periegeticus appellatur Placido Lutatio ad illud Statii Theb. III. 478. *patrioque aequalis honori Branchus.* Etiam huic argumento conveniens fuerit, quod ex Metrodoro dicit Plinius h. n. V. 31. Chion sive Chiam, Aegei maris insulam, a Chione nympha sic appellatam, quodque idem VIII. 14. narrat, *circa Rhyndacum amnem in Ponto serpentes in tantam magnitudinem adolescere, ut supervolantes quamvis alte perniciterque alites haustu raptas absorbeant.* Illud quoque non alienum fuerit a *περιηγήσεως* opere, quod ex quarto Metrodori libro Stephanus voce *Ὕπανις* narrat, fontem quempiam amarum fluere in Hypanim atque efficere, ut aqua fluvii eius potabilis non sit 19). Nec tamen spondere ausim, eundem esse Metrodorum Scepsium et *περιηγήσεως* auctorem vel cuncta haec ex *περιηγήσει* esse desumpta. Utcunque enim haec coniectura non abludat a vero, eo tamen incerta, quia non apponitur Scepsii cognomen, et fuere Metrodori complures; in his Chius, Troicorum scriptor, de cuius aetate vidimus libri huius cap. VI. Fuit praeterea Metrodorus Lampsacenus, fami-
137. liaris Anaxagorae philosophi, qui olymp. LXX. floruit iuxta Eusebium in chronicis, ac, ut idem ait, mortuus est olymp. LXXIX. Metrodori huius ex omnigena Favorini historia meminit Laert. II. 3, 11. Fuit quoque Metrodorus Atheniensis, secta epicureus. Eius aetas inde liquet, quod discipulus ac familiaris fuit Epicuri, eandemque atque ille meretricem Leontium amavit, cuius rei etiam Ioannes Sarisberiensis meminit de nugis curialium lib. VII. c. 11. Praeit vero Laert. X. 22, qui et septennio ait ante

Suid. v. *Ἀδράστειαν*, Etym. v. *χεράδες*, Schol. Hom. Il. 11, 757. 14, 229. 20, 3. 53, Schol. Apoll. I. 230. 238. III. 134, Bekk. anecd. p. 342. 364.

19) Adde Plin. h. n. XXVIII. 7. XXXVII. 2. 4, Strab. XI. p. 504. XVI. p. 775.

Epicurum esse defunctum. At Epicurus est mortuus olymp. CVII, quo tempore Philippus, Alexandri M. parens, duodecimum regnabat annum. Sic sane statuendum, si sequamur vulgatos Laertii codices; sed liquet ex iis, quae libro de philosophorum sectis dicam, pro olymp. CVII. rescribendum esse CXXVII; nempe in Graeco excidit *εἰκοστῆς*, quod etiam visum Casaubono Meursioque. Quae Metrodorus iste scripserit ex eodem Laertio discere est. Nunc ea praeterimus, quia nihil ad historiam faciunt[20].

Aristarchi quoque discipulus fuit Menecrates Nysaeus, teste Strabone XIV. p. 650. Verba eius adducam, cum de filio illius Aristodemo loquar. Videndum vero an hic sit Menecrates iste, cuius historiam de Nicaea Bithyniae citat Plutarch. Thes. c. 26. Res eo obscurior est, quia patriam non addit. At praeter Nysaeum quattuor celebrantur huius nominis: unus medicus Syracusius, de cuius fastu multa Athen. VII. p. 289, pauca item Suidas; alter poeta comicus, cuius fabula *Μανέκτωρ ἢ Ἑρμιονεύς*, Suida teste; tertius Menecrates Ephesius, quem carmine de re rustica scripsisse auctor est Varro d. r. r. I. 1, estque idem Menecrates poeta, ex quo se profecisse scribit Plinius h. n. ind. lib. VIII. (cf. XI. 7.); quartus est Menecrates Xanthius, qui Troiam ab Aenea Achivis proditam fuisse tradidit, ut refert Dionys. Halic. A. R. I. 48. Huius Lyciaca citant Stephanus in *Ἀρτύμνησος*, et Anton. Liber. metam. c. 35. (Vid. lib. III. p. 387.) Immo et quintum invenio eumque Elaitam; de quo libro proximo dicetur.

Etiam sub Euergete et post eum floruit Aristodemus, 98. quippe filius Menecratis illius qui Aristarchum audivit, ipseque etiam Aristarchi discipulus. De posteriore testis Schol. Pind. Nem. VII. 1. *Ἀριστόδημος δὲ ὁ Ἀριστάρχου μαθητής*. De Menecrate parente auctor Strabo XIV. p. 650, qui etiam docet, fuisse Nysaeum et praeter eum fuisse item alterum Aristodemum, itidem Nysaeum, sed iuniorem, ut qui docuerit Pompeium M. Verba Strabonis sunt ista: *ἄνδρες δὲ γεγόνασιν ἔνδοξοι Νυσαεῖς Ἀπολλώνιός τε ὁ στωικὸς φιλόσοφος, τῶν Παναιτίου γνωρίμων ἄριστος, καὶ Μενεκράτης, Ἀριστάρχου μαθητής, καὶ Ἀριστόδημος, ἐκείνου υἱός, οὗ διηκούσαμεν ἡμεῖς ἐσχατογήρω νέοι παντελῶς ἐν τῇ Νύσῃ, καὶ Σώ-* 138. *στρατος δὲ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀριστοδήμου, καὶ ἄλλος Ἀριστόδημος, ἀνεψιὸς αὐτοῦ, ὁ παιδεύσας Μάγνον τὸν Πομπήιον, ἀξιόλογοι γεγόνασι γραμματικοί· ὁ δ' ἡμέτερος καὶ ἐρρητόρευε καὶ ἐν τῇ Ῥόδῳ καὶ ἐν τῇ πατρίδι δύο σχολὰς συνεῖχε, πρωὶ μὲν τὴν ῥητορικὴν, δείλης δὲ τὴν γραμματικὴν σχολήν· ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τῶν Μάγνου παίδων ἐπιστατῶν ἠρκεῖτο τῇ γραμματικῇ σχολῇ.* Ex his colligimus, priorem Aristodemum vixisse temporibus Ptolemaei Euergetae secundi; nam fuit discipulus Aristarchi, qui sub Ptolemaeo Philometore floruit, ut antea dictum. Alter vero, qui Pompeii liberos docuit, vixerit circa olymp. CLXXVIII; nam

20) Cf. infra lib. III. p. 389.

Pompeius natus fuit olymp. CLXVIII, 2, initium vero belli Pompeiani, quod liberi Pompeii post patris obitum continuarunt, incidit in olymp. CLXXXII, 3. Ex quibus tempus coniectare non est difficile. Porro alterutrum eorum historiam scripsisse planum est ex Parthenio in erot. c. 8, quod est de Eurippe, ubi ait, *ἱστορεῖ Ἀριστόδημος ὁ Νησαεὺς ἐν α΄ ἱστοριῶν*: ubi *Νυσαεύς* rescribi debere liquet ex allatis paullo ante Strabonis verbis 21). Fuit et Aristodemus Alexandrinus memoratus Schol. Pind. Isthm. I. 11, item Aristodemus Eleus, cuius mentio apud Harpocrat. in *Ἑλλανοδίκαι*. Difficile igitur est dicere, cuius Aristodemi sit collectio fabularum, de qua Plutarch. parall. minor. c. 35, ubi ex tertia congerie narrat, ut Helena, cum immolanda esset ad averruncandam Lacedaemone pestilentiam, aquilae beneficio fuerit liberata; item cuius fuerint *Θηβαϊκά*, quorum primum citat Schol. Apoll. II. 904, aut *γελοῖα ἀπομνημονεύματα*, quorum secundum librum adducit Athen. VI. p. 244. F. VIII. p. 338. A. 345. B. XIII. p. 585. A. Atque idem iudicium esto de libris Aristodemi *περὶ εὑρημάτων*, quorum mentio est apud Clem. Alex. strom. I. p. 133, item de epitome Aristodemi *τῆ καθόλου Ἡρωδιανοῦ πρὸς*
139. *Δαναόν*, de qua Suidas. Meminere Aristodemi etiam Varro d. l. l. X. p. 141, Tertullian. d. an. c. 46, nec non Euseb. chron. I. p. 37. thes. temp., ubi Aristodemum de olympiadum initio consentire ait cum Polybio 22).

Quemadmodum vero horum aetatem perspicimus ex eo, quod Aristarchi fuerint discipuli, ita cognoscimus eadem aetate vixisse Herodicum Crateteum eo quod a praeceptore Cratete hoc cognomen acceperit. Nam Crates erat aequalis Aristarchi, immo gravis inter grammaticos istos diu contentio fuit, ut Suidas testatur, quem vide in *Κράτης* et *Ἀρίσταρχος*. Sed an Herodicus iste historicum quid scripserit minus evidens est. Sane *κωμῳδούμενοι* eius non multum ad historiam pertinere videntur. Nam quid comoediae figmentis, dixerit aliquis, cum historiae veritate? Histori-
b. cum tamen est, quod Athen. XIII. p. 591. C. ex sexto *κωμῳδουμένων* refert, duas fuisse Phrynas, quarum una a rhetoribus dicta sit *Σηστὸς*, *ἀπὸ τοῦ ἀποσήθειν*, quia amatores suos quasi cribro cerneret et fortunis excuteret, altera Thespica adeo opulenta, ut

21) Adde Schol. Hom. Il. 9, 453. 13, 1.

22) Unum atque eundem putant Alexandrinum atque Eleum, qui praeter locos a *Vossio* iam allatos laudatur etiam in Schol. Pind. Ol. 3, 22. 6, 23. 11, 55. Pyth. 3, 137. Nem. 7, 70. Isth. 1, 1. 79. 85, Etym. v. *Διόνυσος*, Syncell. p. 196. Praeterea commentarium *περὶ Πινδάρου* laudat Ath. XI. p. 495. F. Ab hoc diversus esse videtur Aristodemus *Thebanus*, quem habent Schol. Apoll. l. l. et Schol. Theocr. 7, 103, quo ex loco emendarunt locum Suid. v. *ὁμόλ. Ζεύς*, ubi *Ἀριστοφάνης ἐν δευτέρῳ Θηβαϊκῶν* scriptum erat, atque ad eum pertinuerint Schol. Eurip. Phoen. 162. 1120. 1120. 1163; quanquam erant qui hunc quoque eundem atque Eleum putarent. Vid. *Valckenar.* ad Schol. Eur. p. 732. 737, *Böckh* ed. Pind. t. II. p. XIV sq., *Clinton* fast. hell. t. II. p. 410. t. III. p. 531. et infra lib. III. s. v. *Aristophanes.*

Thebarum se moenia instauraturam sponderet, dummodo hoc adscribere vellent Thebani: Ἀλέξανδρος μὲν κατέσκαψεν, ἀνέστησε δὲ Φρύνη ἡ ἑταίρα. Historicum quoque est, quod Sinope, scortum Demostheni etiam memoratum, ob aetatem caussamque, ut puto, obscoenam Ἄβυδος dicebatur. Vid. Athen. l. l. p. 586. A. Haec ea occasione retulerat Herodicus, quia comici Phrynes et Abydi meminissent: nempe Herodicus eo tractabat opere de iis qui in comoediis perstringerentur; id enim est κωμῳδεῖσθαι. Uti igitur τραγῳδουμένων libri, quos Asclepiades Tragilensis scripserat, de iis erant quae argumentum tragoediis praebent, ita libri κωμῳδουμένων fuerint de istis qui a comoedis notarentur. Quare seu hoc solum, seu inter alia κωμῳδουμένων erat argumentum, non alienum sane ab historia fuerit[23]). Puto nec aliena ab historico fuisse argumento eius σύμμικτα ὑπομνήματα, quorum meminit Athen. VIII. p. 340. E.[24]), atque ex συμμίκτοις quidem esse ea videntur, quae ex Herodico Crateteo refert Heraclides Ponticus in homericis allegoriis, ubi ab eo proditum ait, Graecos non decennio integro mansisse ad Ilium, sed cum ex Calchantis vaticinio nossent, decimo demum anno capi illud posse, novennio quidem circumnavigasse Asiae regiones ac bellicis se artibus exercuisse castraque replesse manubiis, sed ubi decimus quem fatum praefiniverat advenisset annus, tum omni eos vi Ilium ex- 140.
pugnatum ivisse. Alius ab hoc est Herodicus, magni Hippocratis Coi praeceptor, ut in vita eius Soranus testatur; is enim ante bellum Peloponnesiacum vixit.

Clitomachus quoque his temporibus emisit libros de sectis, quorum primum citat Laert. II. 8, 92. Sed neque an opus hoc historicum proprie fuerit dicere possim. De aetate vero satis arbitror liquere; nam Carneadis auditor fuit floruitque circa olymp. CLXII, cuius anno quarto obiit magister eius Carneades, ut Apollodorus in chronicis retulit et ex eo Laert. IV. 9, 65. Clitomachi versum memorat Stob. serm. CIII. Vide sis quae de Clitomacho prodidere Laert. IV. 10, Stephanus in Καρχηδών et Suidas in Κλειτόμαχος.

CAP. XXII.

Octavus e Ptolemaeis fuit Lathyrus, cuius tempus est tripartitum; nam primum ipse imperium Aegypti habuit: hinc eo eiecto regnavit mater Cleopatra cum iuniore filio Alexandro: postremo deiecto Alexandro ob interfectam Cleopatram Lathyrus iterum regno restitutus fuit. Primis mediisque temporibus floruit Nautius, ut 141.
quibusdam vocatur, qui et praenomen hoc reponunt apud Athen. 99.

23) Cf. Schol. Arist. ran. 1060.
24) Idem addit librum πρὸς τὸν Φιλοσωκράτην V. p. 215. F. 219. C. Cf. V. p. 192. B.

VI. p. 274. C. vel, quod verum eius praenomen est, Publius Rutilius Rufus [1]), qui cum C. Mallio consul fuit a. u. c. DCXLIX, olymp. CLXVIII, 4. Hic licet homo esset romanus, tamen inter historicos graecos etiam nomen profitetur suum, ut postea liquebit. Fuit orator pro illis temporibus bonus. Ait Tullius in Brut. 30, *in quodam tristi et severo genere dicendi versatum, fuisseque natura vehementem et acrem, multa opera multaque industria, quae erat propterea gratior, quod idem magnum munus de iure respondendi sustinebat.* Addit deinde: *sunt eius orationes multae, multa praeclara de iure: doctus vir et graecis litteris eruditus, Panaetii auditor, prope perfectus in stoicis.* Ex orationibus eius, quas multas fuisse Tullius hoc loco ait, duae ab antiquis celebrantur, una de modo aedificiorum, de qua Suet. Aug. 89, altera pro L. Caerucio ad populum, ex qua verba pauca Diomedes adducit p. 372. [2]) Nec orator modo, philosophus ac iurisconsultus [3]), quod Cicero hic dicit, sed historicus etiam fuit. Scripsit enim libros de vita sua, quorum saepius meminit Sosipater lib. II, [4]) unde eos latine edidisse cognoscimus. Item historiarum libros, quos laudant Velleius Paterculus lib. II, [5]) Macrob. Sat. I. 16. et Plutarch. Mar. c. 28. Multa ex iis in Iberica sua transtulit Appianus, ut ipse testatur c. 88, ex quo etiam discimus, complexum iis fuisse historiam belli Numantini, in quo ipse tribunus militarat sub consule P. Cornelio Scipione Africano Aemiliano. Meminit eiusce rei et Suidas in *Ῥουτίλιος.* Eum vero, cum graecis litteris eruditus esset, ut ait Tullius, hosce historiarum libros graece scripsisse indicat Athen. IV. p. 168. E. *Ῥουτιλίῳ,* inquit, *τῷ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν ἐκδεδωκότι τῇ Ἑλλήνων φωνῇ.* Ac ne alium ab eo de quo dicebamus putes, addit, opera Apicii cuiusdam (non eius qui Tiberii aetate vixit, sed huius fortasse avi, quod Schegkius notis in Velleium non satis attendit) in exilium fuisse eiectum. Atque hoc probe convenit cum illo in epitoma Livii lib. LXX. *P. Rutilius, vir summae innocentiae, qui legatus C. Marii proconsulis a publicanorum iniuriis Asiam defenderat, invisus equestri ordini, penes quem iudicia erant, repetundarum damnatus in exilium missus est.* Quamquam verum non est, quod hic dicitur, Rutilium Marii proconsulis in Asia fuisse legatum. Nec enim unquam Marius in Asiam proconsul fuit missus, etsi P. Sulpicius, seditiosus tribunus,
142. pl. legem tulerit, ut pro Sulla Marius adversus Mithridatem mit-

1) Vid. *Voss.* d. hist. lat. I. 9. p. 39, *Wernsdorf.* ad poet. lat. min. V. 1. p. 28 sqq., *Ellendt.* prolegg. ad Cic. Brut. p. L sqq., *Krause* fragm. hist. rom. p. 227 sqq., nostr. hist. eloqu. rom. §. 42.

2) Cf. *H. Meyer* oratt. rom. fragm. p. 132.

3) Vid. *Zimmern* Gesch. d. röm. Priv.-R. t. I. 2. p. 280 sqq.

4) Fl. Sosipater Charisius I. p. 96. 100. 105. 112. 119. II. p. 176. P. Adde Diomed. I. p. 371. 372, Isid. Origg. XX. 11.

5) Apud Vellei II. 9, quem locum haud dubie *Vossius* intellexit, nihil nisi nomen Rutilii legitur. Adde Athen. XII. p. 543, Liv. XXXIX. 52, Gell. N. A. VII. 14.

teretur. Sed nec ivit Marius, quia, ut Sulpicii factum rescivit Sulla, cum infesto exercitu ex Campania Romam venit ac Sulpicii et Marii factionem urbe expulit. Nec si in Asiam isset hoc multum ad rem faceret, quia ante eam legem Sulpicii Rutilius iam erat damnatus. Nam legem istam Sulpicius tulit P. Cornelio Sulla Felice et Q. Pompeio Rufo coss. a. u. c. DCLXVI. At quadriennio ante in exilium actus est Rutilius, C. Claudio Pulchro et M. Perpenna coss. Nec tamen Livii tam errorem hunc puto quam librariorum, qui, ut Sebastianus Corradus non immerito suspicatur, ex *Mutii* fecere *Marii*, posteaque, cum praenomen huic Caio fuisse scirent, etiam Q. in C. commutarunt. Favent huic coniecturae verba Asconii in Cic. c. Verr. II. 2, 10. *Q. Mutius Asiam singulariter rexerat, adeo ut dies festus a Graecis in honorem eius constitueretur, qui diceretur Mutia.* Et imprimis in divin. 17. *Q. Mutii Scaevolae quaestor Rutilius Rufus damnatus est, quod cum praetore consenserit suo, ne publicani aliquid agerent in provincia sua; quo cognito equites romani (nam tum ante Sullana tempora iudicabant) damnarunt eum. hic est Mutius, in honorem cuius Asiani diem festum Mutia nominabant.* Prudenter itaque Asiam potissimum exilii sedem delegit; cui quam gratus fuerit ostendunt verba haec Valerii Maximi II. 10. *Asiam petenti omnes provinciae illius civitates legatos secessum eius opperientes obviam miserunt. exulare aliquis hoc loco an triumphare iustius dixerit?* Quam fortiter exilium tulerit argumento est, quod (ut Fabius refert XI. 1, 12.) *revocante eum L. Sulla* b.
manere in exilio maluit. Unde et Ovidius de eo epist. ex Pont. I. 3, 63.

et grave magnanimi robur mirare Rutili,
non usi reditus conditione dati.

Et Seneca de provid. c. 3. *infelix est Rutilius, quod, qui illum damnaverunt, caussam dicent omnibus saeculis? quod aequiore animo passus est se patriae eripi quam sibi exilium? quod Sullae dictatori solus aliquid negavit et revocatus non tantum retro cessit, sed longius fugit?* Idem dicit initio epist. XXIV. et LXXXIX. Sed et vide eum de benef. VI. 37. ac Fabium XI. cap. 1. Consenuisse eum Smyrnae litteris intentum Orosius ait V. 16. Unde et de eo Ovidius ibid. 65.

Smyrna virum tenuit, non Pontus et hostica tellus.

Aliquid et de illo Cuiacius observat. lib. II. c. 27. ac Torrentius in Suetonii Augustum c. 89. Sed nihil, ni fallor, adferunt nobis 143.
indictum.

A romano homine venio ad graecos. Primus sit Artemidorus Ephesius 6), qui, ut Marcianus Heracleota in Periplo testatur, vixit κατὰ τὴν ρξθ' ὀλυμπιάδα, hoc est, *olympiade CLXIX,* quo tempore Ptolemaeo Lathyro ex Aegypto pulso mater eius Cleopatra regnabat cum iuniore filio Alexandro, qui totus in matris

6) Vid. *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 537 sq.

erat potestate. Terras descripsit libris undecim, ut ibidem a Marciano dicitur; item initio operis: Ἀρτεμίδωρος ὁ Ἐφέσιος, γεωγράφος ἐν ἕνδεκα τοῖς τῆς γεωγραφίας βιβλίοις τὸν περίπλουν, ὡς ἂν ἦν μάλιστα δυνατὸν, συνέγραψεν. Eius operis libri octavi meminit Diod. Sic. III. 11. ὁ τὰς γεωγραφίας συνταξάμενος Ἀρτεμίδωρος ὁ Ἐφέσιος κατὰ τὴν ὀγδόην βίβλον. Decimum τῶν γεωγραφουμένων citat Athen. VIII. p. 333. F, Stephanus in Χαλκίτης laudat librum XI, ut alibi librum I, II, III,7) item ἐπιτομὴν τῶν ἕνδεκα 8). Nec alius est Artemidorus, cuius saepius meminit Strabo III. p. 137. 138. 148. 157. 159. 164. 167. 170. 172, etsi patriam non addit, uti nec XV. p. 719, ubi Artemidorum in iis citat, quae ad res Indicas pertinent. Atque idem videtur, cuius de Bithynia volumen laudat Stephanus in Ἀσκαλών. Saepeque Plinio memoratur in historia nat., ut II. 8. IV. 23. V. 6. 9. VI. 13. 19. 28. 33. XXXVI. 12.9) Praeter γεωγραφούμενα etiam litteris mandavit Ἰωνικὰ ὑπομνήματα, quorum meminit Athen. III. p. 111. D. Fuit et alter Artemidorus, itidem Ephesius, si paternum solum attendas, uti convenit; nam materno genere erat Daldianus. Est is, cuius ὀνειροκριτικὰ exstant, opus vanissimum, sed eruditum, ut multa inde bona philologi haurire possint. Vixit is temporibus Antonini Pii, ut cognoscere est ex I. 28, ubi narrat, se nosse quendam, qui ludis ab Antonino in honorem patris Hadriani actis visus sibi sit caecus factus, posteaque victor evaserit. Item eiusdem libri cap. 66, ubi novisse se ait, qui Hadriani certamine decertaturus sibi videretur in balneo non invenire aquam, posteaque multatus et e certamine sit eiectus. Fuit praeterea Artemidorus Cnidius, Theopompi Cnidii filius, quos sua aetate, hoc est Augusti et Tiberii temporibus vixisse Strabo ait XIV. p. 656, ubi illustres eius insulae viros recenset. Est et Artemidorus Aristophanius, qui praeter glossas ὀψαρτυτικὰς etiam volumen de Doride scripsit. Prioris operis meminit Athen. IX. p.

7) Stephanus laudat lib. I. v. *Βοῦννος, Σηκόανος*, lib. II. v. *Ἡμεροσκοπεῖον, Καρθαία, Κάρνος, Νέστος, Τρόπις, Ψαμμαθοῦς, Ὠρισία*, lib. III. v. *Βελιτανοί, Κασταλων*, lib. IV. v. *Τάνος, Τεανόν, Τίβυρις, Φρουρεντανοί*, lib. V. v. *Φαλάκραι*, lib. VI. v. *Παρθένιος*, lib. VII. v. *Ἐρυθρά, Ἱππόννησος*, lib. VIII. v. *Ψεβώ, Ψενακώ*, lib. IX. v. *Ταβροβάνη, Ὑσία, Ψευδοκοράσιον*, lib. X. v. *Ἰξίαι, Κάρνη, Τελμισσός*, lib. XI. v. *Κοροκονδάμη*. Reliquos locos praebebunt indices.

8) Vid. Steph. v. *Ἀσταί, Ἀψυρτίδες, Δέρτων, Δῶρος, Θεμισώνιον, Κρύα, Κώθων, Λαοδαμάντεια, Λίγυρες, Λῶς, Μαστραμέλλη, Ξούχης, Πάλτος, Σολκοί, Τέγεστρα, Φίλιπποι, Φλάνων*. Adde Schol. Apoll. III. 859.

9) Adde Strab. IV. p. 183. 185. 198. V. p. 224. 245. VI. p. 261. 267. 285. VIII. p. 368. 389. IX. p. 433. 436. X. p. 459. 460. 475. 485. XI. p. 496. XII. p. 570. 571. XIII. p. 622. XIV. p. 640. 641. 642. 663. 665. 670. 677. XVI. p. 760. 769—779. XVII. 801. 804. 825. 829. 830. Cf. Harp. v. *Γάνος*, Schol. Apoll. II. 946. 963. IV. 259, Schol. Dionys. Perieg. 14, Tzetz. ad Lycophr. 633, Cramer anecd. t. I. p. 440. Geographica Artemidori fragmenta edidit primum *D. Höschel* in Geogr. Aug. Vind. 1600. 8, tum *Hudson*. in Geogr. t. I., duo addidit *R. M. van Goens* in Animadv. ad Porph. d. antr. Nymph. p. 57 (1765), tertium ex ms. bibl. Monac. *F. X. Berger* in Aretini Beitr. z. Gesch. u. Litt. t. II. p. 49 sqq.

387. D. et XIV. p. 662. F. 663. C, posterioris IV. p. 182. D, ubi secundum eius operis citat. Non dubium quin Aristophanius dicatur ab Aristophane Byzantio, magistro suo. Quare fuerit ae- 144.
qualis Aristarchi, qui et ipse discipulus fuit Aristophanis; ut uterque vixerit sub Philometore. Artemidorus quoque grammaticus inter illustres viros, quos Tarsus dedit, reponitur a Strabone XIV. p. 675.[10]) Etiam Artemidorus philosophus Traiani tempore fuit, cuius elogium apud Plinium est epp. III. 11. Sed omnes eius nominis recensere longum sit.

Quod si Suidas audiri meretur, cum Asclepiadem Myrleanum tempore Pompeii M. Romae ait docuisse, ad haec eum etiam tempora referre oportebit. Coniecturam nostram superius c. 100.
XVIII. p. 118. attulimus, nempe duos Asclepiadas fuisse, quos Suidas confuderit. Quod si non displicet, dicemus, Asclepiadem Myrleanum iuniorem his vixisse temporibus. Ac fortasse est iunior hic quoque, quem Strabo III. p. 157. ait in Turditania, Hispaniae regione, docuisse grammaticam, ubi etiam addit, edidisse descriptionem gentium, quae iis in terris essent. Sed Aegyptiaca Asclepiadae, ex quibus dicebamus ab Athenaeo citari librum sexagesimum, ea etsi Myrleani a nonnullis esse credantur, tamen non falso nos suspicati sumus, illa alterius esse. Sunt enim Asclepiadae Aegyptii. Aegyptius ille tum non obversabatur; sed meminit eius Suidas in *Ἡραΐσκος*, ubi dicit, eum, cum in patriis, hoc est Aegyptiis sacris versatissimus esset, scripsisse hymnos in deos Aegyptios. Addit praeterea, edidisse commentarium de omnium religionum consensu, adhaec historiam Aegyptiacam de rebus Ogygiis, qua profitebatur se complecti non minus quam tres annorum myriadas. Non dubium igitur quin Aegyptius ille, non Myrleanus Asclepiades ab Athenaeo intelligatur.

Minime vero praetereundus nobis Alexander Cornelius, cognomento Polyhistor[11]), qui multa et philologica et historica reliquit. Floruit olymp. CLXXIII, qua in Aegypto iterum imperabat Ptolemaeus Lathyrus, bellumque in Graecia gerebat Lucius Sulla. De hoc Alexandro ita scribit Suidas: *Alexander Milesius, qui et Polyhistor et Cornelius cognominatur, propterea quod captus Cornelio Lentulo fuit venditus eiusque paedagogus factus est et postea manumissus. fuit autem Romae Sullae temporibus. Laurenti periit, aedibus in quibus erat flamma consumptis; quod ubi eius uxor audivit, laqueo vitam finivit. fuit vero grammaticus, Cratetis discipulus, et libros scripsit innumeros, et de Roma libros quinque, in quibus ait, Hebraeam fuisse mulierem Moso nomine, cuius scriptum sit lex Hebraeorum.* Haec Suidas. Sed quod Alexandrum facit Milesium, 145.
in eo repugnat Stephanus sive Hermolaus Byzantius in *Κοτιάειον*,

10) Eiusdem videntur esse glossae, quas habent Phot. v. *τευτάζειν*, Schol. Arist. vesp. 1139. 1164. (*ἐν τῇ Ἀρτεμιδώρου συναγωγῇ*) 1231, Etym. M. v. *ἀρισκύδης*, *ἁρμῷ*. Cf. supra p. 171.

11) Vid. *Clinton.* fast. hell. t. III. p. 538 sqq.

ubi eum natum dicit Cotiaei, civitate Phrygiae eius quae *ἐπίκτητος* vel Hellespontia vel etiam minor appellatur. Atque hinc *Ἀλέξανδρος ὁ Κοτιαεύς* vocatur Etymologo in *δέδοικα* et *περιρρηδής*. Eidem Stephano dicitur fuisse filius Asclepiadae ac scripsisse *περὶ παντοδαπῆς ὕλης τεσσαράκοντα δύο λόγους*. Nam ne hunc Asclepiadae filium alium a Polyhistore putem, facit, quod ibidem vocatur *γραμματικὸς πολυμαθέστατος*. Multa quoque idem adducit passim, quae scripsit; sed quaedam eorum pertinuisse ad illos omnigenae historiae libros plane censeo. Nominat vero *Φρυγιακὰ* sive *περὶ Φρυγίας*, cuius operis etiam meminit Plutarch. d. fluv. c. 10;[12]) item *περὶ Βιθυνίας*, de qua ab eo fuisse scriptum etiam auctor est nobis Etymologus in *Κύβελον*[13]); item Aegyptiaca[14]), Carica[15]), Lyciaca[16]), Libyae periplum[17]), de Asia[18]), Paphlagonia[19]), Syria[20]), Cypro[21]), ponto Euxino[22]), Europa[23]); item *περὶ τῶν παρ᾽ Ἀλκμᾶνι τοπικῶς εἰρημένων*[24]). Primum *Κρητικῶν* advocat Schol. Apoll. IV. 1492.[25]) Alexandrum de tractu Illyrico (nec alius is) laudat Valer. Max. VIII. 13. Athenaeus quoque XI. p. 496. C. citat *ἐν Τίγονι*. Plutarchus d. mus. c. 5. exarasse librum ait, quo Phrygios musicos collegit. Adhaec *ἐν διαδοχαῖς* citatur a Laertio I. 11, 116. II. 5, 19.[26]). Eo opere docuisse videtur, ut philosophorum alii aliis successerint. Etiam edidit *Πυθαγορικὰ ὑπομνήματα* sive *περὶ Πυθαγορικῶν συμβόλων*. Priore modo appellat Laert. VIII. 1, 24.[27]), posteriore Clemens Alex. strom. I. p. 131. et Cyrill. adv. Iulian. IX. p. 133. Idem Clemens I. p. 143. citat librum *περὶ Ἰουδαίων*,

12) Item laudat Steph. Byz. v. *Ἀκμονία, Ἄμβασον, Γάλλος, Μανήσιον, Μάνταλος, Μητρόπολις, Φαρνακία*.
13) Adde Steph. v. *Καλλίπολις, Λίβυσσα*.
14) Vid. Steph. v. *Εὐωνυμῖται, Θίς, Λητοῦς πόλις,Ναπάται, Ὄμβοι, Σέθρον, Τεντυρίς, Φαγρώριον, Χηνοβοσκία, Ψίναφος*, Plin. h. n. XXXVI. 12.
15) Vid. Steph. v. *Ἄλινα, Ἄμος, Ἄργιλα, Δύνδασον, Καρόπολις, Λάβαρα, Μούμαστος, Ναξία, Τύμνος*, Schol. Apoll. I. 551. 925.
16) Vid. Steph. v. *Ἄραξα, Γάγαι, Δαίδαλα, Δολιχή, Ἐρυμναί, Κοχλίουσα, Κρᾶγος, Λάμος, Λυρνατία, Μάκρα, Μεγίστη, Μέλαιναι, Μολύνδεια, Οἰνόανδα, Πάταρα, Σέβεδα, Σίδυμα, Τήλανδρος, Τυμνισσός, Ὕλαμοι, Φελλός*.
17) Vid. Steph. v. *Ἀνήτουσσα, Αὐτομάλακα, Ἀφάκη, Γάργη, Γίλδα, Δράκοντος, Εὔφαντα, Ζάγυστις, Θύνη, Κορακόννησος, Κυνῶν νῆσος, Λιβύη, Λίξα, Μάγνα, Ξιλία, Σκυτόπολις, Χαλκεῖον, Χερρόννησος*, Schol. Apoll. IV. 1515.
18) Hoc opus, quod versibus scriptum fuisse apparet ex Steph. v. *Δῶρος, Ὑρκανοί*, coll. v. *Μελιταία, Σάταλα*, non huius, sed Ephesii Alexandri erat.
19) Vid. Steph. v. *Γάγγρα, Δάριδνα*.
20) Vid. Steph. v. *Τάβαι, Ὠρωπός*.
21) Vid. Steph. v. *Χυτροί*.
22) Vid. Steph. v. *Ἄβιοι, Ἴαμοι, Τάναϊς, Τύρας, Ὑλέα, Ὕπανις*.
23) Hic quoque liber versibus scriptus erat atque Ephesio tribuendus est. Vid. Steph. v. *Δυρράχιον, Ἐλίμεια, Ἑρκύνιον, Τυρακῖναι*.
24) Vid. Steph. v. *Ἄραξα, Ἄσσος*.
25) Adde Steph. v. *Ἀλλώρια*, Eudoc. p. 263.
26) Adde Diog. II. 10, 106. III. 4, 5. IV. 9, 62. VII. 7, 179. VIII. 1, 24. IX. 11, 61.
27) Verum h. l. leguntur haec: *φησὶ δὲ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν ταῖς τῶν φιλοσόφων διαδοχαῖς καὶ ταῦτα εὑρηκέναι ἐν Πυθαγορικοῖς ὑπομνήμασιν*.

uti quoque Euseb. pr. ev. IX. 17, ubi pene integrum eius librum
exscribit. Ibidem et illustre eius elogium habemus; sic enim de
eo scribit: *συνάδει δὲ τούτοις ὁ πολυίστωρ Ἀλέξανδρος, πολύ-
νους ὢν καὶ πολυμαθὴς ἀνήρ, τοῖς τε μὴ πάρεργον τὸν ἀπὸ
παιδείας καρπὸν πεποιημένοις Ἕλλησι γνωριμώτατος.* Nec du- b.
bium quin hoc opus signet Iustinus Martyr cohort. ad Gr. 10, ubi
eos refert, qui Mosis meminerint ut ducis et principis Iudaici[28]).
Et sane nulli obscurum est, quantum illi debeat Plinius ipse, quippe
quem toties ad partes advocet in historia naturali. Inter alia est
locus iste IX. 35.[29]) *Alexander Polyhistor et Sudines senescere eos
putant.* Ita legendum, non *Alexander et Polyhistor*, ut vulgo edi-
tum; quo fortasse deceptus fuit vir eruditus, Maussacus, cum com-
mentario in Plutarchum de fluv. Alexandrum Cornelium ab Alex- 146.
andro Polyhistore diversum facit. Eundem signat Servius in illud
Maronis Aen. VIII. 330. *immani corpore Tybris.* Quae ad verba
haec annotavit: *Alexandrum sequitur, qui dicit, Tiberinum, Capeti
filium, venantem in hunc fluvium incidisse et fluvio nomen dedisse.*
Item in hoc Aen. X. 388. *Rhoeti de gente vetusta Archemolum*; ubi
idem ait: *gente vetusta ideo, quia a Phorco, deo marino, originem
ducere legitur. hoc totum Alexander Polyhistor tradit, quem Lucilius
Sulla* (leg. Lucius Sulla) *civitate donavit.* Sed quod ait, a L. Cor-
nelio Sulla civitate donatum, id aliter narrat Suidas, qui, ut vidi-
mus, a Cornelio Lentulo manumissum et ab eo Cornelii nomen ac-
cepisse narrat. Meminit quoque Chalcidius comment. in Timaeum
Platonis et Agathias histor. II. 25. et, ne solum *τοὺς ἔξωθεν* no-
minemus, etiam Iosephus antiq. iud. I. 16. (15. s. 21.) Eiusdem
de diluvio et alterum de turri Babylonis testimonium adfert Cyrill.
c. Iulian. I. p. 8. et 9.

Cn. Aufidius, civis romanus, fuit olymp. CLXX, extre- 474.
mis nempe Ptolemaei Lathyri temporibus, cum Romae bellum esset 209.
civile inter Marium et Sullam. Innotuit hic nobis beneficio Cice- a. 475.
ronis. Eius haec verba in Tuscul. V. 38. *pueris nobis Cn. Aufidius
praetorius et in senatu sententiam dicebat, nec amicis deliberantibus
deerat et graecam scribebat historiam et videbat in litteris.* Ubi
videbat retineo, etsi et *vivebat* legere possis; sed prius malo, quia
caecorum duntaxat exempla referuntur. Unde et Steph. Pighius
Annal. t. III. ad a. u. c. DCXXXIV. censet, post *praetorius* de-
esse verba illa, *licet caecus.* Meminit quoque huius Aufidii Plinius
h. n. VI. 9. *universae* (Armeniae) *magnitudinem Aufidius centena*

28) Adde Steph. v. *Ἰουδαία.*

29) Adde Plin. III. 17. VII. 48. XIII. 22. XVI. 5. — Ceterum haec Alexandri scripta *Vossium* effugerunt: *Ἰνδικά* ap. Clem. Alex. strom. III. p. 194, Steph. v. *Τοπάζιος*; *περὶ Κιλικίας* ap. Steph. v. *Ἀφροδισιάς, Λαέρτης, Σελεύκεια, Ταρσός, Χρυσόπολις*; *περὶ Ῥώμης* libb. V. ap. Suid. v. *Ἀλέξανδρος*; *περὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς χρηστηρίου* ap. Steph. v. *Παρνασσός*; *περὶ Λυκωρείας* ap. Steph. v. *Αὔλη.* Alia eius scripta elicias ex Steph. v. *Ἄγων, Γάζα, Γεδροσία, Καβαλίς, Μαρσύα, Τάμνα*, Schol. Lycophr. 177. Immo et rhetorica scripsit, vid. Anonym. ap. Walz. Rhett. t. VII. p. 245.

millia prodidit. Aufidium in epitomis citat Auct. d. orig. gent. rom. c. 18, ubi ait: *Aufidius sane in epitomis et Domitius lib. I.* (Aremulum Sylvium) *non fulmine ictum, sed terrae motu prolapsum, simul cum eo regiam in Albanum lacum tradunt.* Fortasse idem est Cn. Aufidius, qui quaestor fuit a. u. c. DCXXXV. Caecilio Metello et Cotta coss., quique a. DCXL. Balbo et Catone coss. fuit tribunus plebis et a quo lex Aufidia lata, ut liceret Africanas advehere in Italiam Circensium gratia; cuius legis Plinius meminit h. n. VIII. 17. Nec diffitendum tamen, duos fuisse Cn. Aufidios, unum praetorium, ut eum Cicero vocat Tusc. l. l., alterum consularem, quem prior ille adoptarat. Adoptivi eius pariterque adoptantis mentio etiam est apud Cic. or. p. dom. 13. *non aetas eius qui adoptabat quaesita est, ut in Cn. Aufidio et M. Pupio, quorum uterque nostra memoria summa senectute alter Orestem alter Pisonem adoptavit*[30]).

C A P. XXIIII.

100. b. Ptolemaeo Lathyro successit in regno filius Ptolemaeus Au-
146. letes, quo in Aegypto regnante magnum imprimis magni Pompeii nomen Romae fuit. Floruit his temporibus Theophanes Lesbius[1]), Mithridatici belli scriptor, quippe qui Pompeio familiaris fuerit atque in expeditionibus plerisque comes. Meminit eius Iul. Caesar d. bell. civ. III. 18, ubi Pompeium ait de maximis rebus cum eo solitum communicare. Item Valer. Max. VIII. 14, ubi ait: *ne Pompeius quidem magnus ab hoc affectu gloriae aversus, qui Theophanem Mytilenaeum, scriptorem rerum suarum, in concione*
147. *militum civitate donavit.* Item Iul. Capitolinus in Maximo et Balbino c. 7. *familiae Balbinus vetustissimae, ut ipse dicebat, a Balbo Cornelio Theophane originem ducens, qui per Cn. Pompeium civitatem meruerat, cum esset suae patriae nobilissimus, idemque historiae scriptor.* E Graecis eundem celebrat Plutarchus Pomp. c. 42. 49. 76. 78, item Strabo XI. p. 493. 503. 528. 530. et imprimis XIII. p. 617, ubi inter illustres Mytilenaeos, qui sua vixerint aetate, reponit *τὸν συγγραφέα Θεοφανῆ*, ac porro de eo sic scribit: *οὗτος δὲ καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ ὑπῆρξε καὶ Πομπηΐῳ τῷ Μάγνῳ κατέστη φίλος, μάλιστα διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ, καὶ πάσας συγκατώρθωσεν αὐτῷ τὰς πράξεις· ἀφ᾽ ὧν τήν τε πατρίδα ἐκόσμησε τὰ μὲν δι᾽ ἐκείνου τὰ δὲ δι᾽ ἑαυτοῦ, καὶ ἑαυτὸν πάντων Ἑλλήνων ἐπιφανέστατον ἀνέδειξεν.* Nec patriae ornamento solum fuit, quod Strabo hic dicit, sed libertatem etiam eidem impetravit,
101. quod Plutarchus testatur in Pomp. c. 42, item Velleius Paterc. II. 18. *horum* (Rhodiorum) *fidem Mytilenaeorum perfidia illuminavit,*

30) Vid. *Krause* fragm. hist. rom. p. 298 sq.

1) Vid. *Sevin* rech. sur la vie et les ouvr. de Theoph. in Mém. de l'acad. d. inscr. t. XIV. p. 143 sqq., *Plehn* Lesbiac. p. 211 sqq.

qui M'. Aquilium aliosque Mithridati vinctos tradiderunt, quibus libertas in unius Theophanis gratiam postea a Pompeio restituta est. Atque haec ostendunt, hunc ipsum Theophanem signari a M. Tullio, cum ad Atticum sic scribit II. 17.[2]) *velim te ex Theophane expiscere, quonam in me animo sit Arabarches.* Nam per *Arabarchen* sive, ut alii legunt, *Alabarchen* intelligit Pompeium. Qua de re plura diximus in Originum libris, voce *Alabarches.* De filio Theophanis sic ibidem scribit Strabo XIII. p. 618. *υἱὸν ἀπέλιπε Μάρκον Πομπήιον, ὃν τῆς Ἀσίας ἐπίτροπον κατέστησέ ποτε Καῖσαρ ὁ Σεβαστός, καὶ νῦν ἐν τοῖς πρώτοις ἐξετάζεται τῶν Τιβερίου φίλων.* Sed scribebat ista Strabo a. u. c. DCCLXXI, qui Tiberii annus erat quartus. Verum a. u. c. DCCLXXXVI, qui Tiberii fuit XIX. (quo tempore Pompeius iste, ut videtur, iam fato concesserat), memoria Theophanis multum posteris nocuit. Sic enim scribit Tacitus in actis eius anni, quem dixi, Ann. VI. 18. *etiam in Pompeiam Macrinam exilium statuitur, cuius maritum Argolicum, socerum Laconem, e primoribus Achaeorum, Caesar adflixerat. pater quoque illustris eques romanus ac frater praetorius, cum damnatio instaret, se ipsi interfecere. datum erat crimini, quod Theophanem Mytilenaeum, proavum eorum, Cn. Pompeius inter intimos habuisset, quodque defuncto Theophani caelestes honores graeca adulatio tribuerat.* Atque hic locus satis refellit doctissimum virum 148.
Savaronem, qui ad Sidonii lib. IX. epist. 14. eundem putat Cornelium Balbum, a quo ephemerides Caesaris scriptas dicit Sidonius, et Cornelium Balbum Theophanem, quem nobilissimum suae patriae fuisse ac historia sibi nomen peperisse Iulius Capitolinus auctor est. Nam prior ille Caesari fuit familiarissimus teste Suetonio Caes. 71. et Gell. N. A. XVII. 9. At Theophanes fuit intimus Pompeio, ut hic Tacitus dicit, qui et subdit, eius posteris id culpae datum fuisse sub Tiberio. Adde quod Theophanes, homo Lesbius, graece scripsit, alter autem Romae vixerit romanaque scripserit lingua. Porro in Lesbio hoc nihil aeque culpari meretur, quam quod in gratiam Pompeii scripserit, arce *Καινῷ* dicta a Pompeio capta inventas esse litteras Publii Rutilii, quibus Mithridatem accenderet ad occidendos cives romanos[3]). Nihil enim alienius a moribus Rutilii, viri optimi et omnium iudicio sanctissimi. Itaque pro mero Theophanis commento iure habitum fuit. Voluit autem se ulcisci de Rutilio, qui Pompeium Strabonem, Magni parentem, dixerat fuisse improbissimum; nempe quia Rutilius noluit peccare in secundam historiae legem, ne quid veri scribere non auderet; Theophanes etiam peccavit in primam, ut nempe scribere auderet falsa. De poematis eius dicam libro de poetis.

Pompeiis familiari ac Mithridatici belli scriptori subdatur Mithridatis anagnostes A e s o p u s, cui Mithridatis encomium nomen peperit, item opus alterum de Helena. Posteriore hoc prodidit,

2) Adde Epp. ad Att. V. 11. XV. 19, p. Balb. 25.
3) Vid. Plut. Pomp. c. 37.

esse piscem cetacei generis Pana dictum, inque eo reperiri gemmam asteriten a sole accendi idoneum; valere autem ad philtra. Auctor Suidas in *Αἴσωπος*. Sed est istud vanum Graeculorum commentum et interim eiusmodi quod nullus facile refellat. Ecquando enim constabit, quod genus cetacei piscis per suum Pana intellexerit Aesopus, vel quando is capietur, ut experimentum fiat a fatuis Veneris nepotulis, qui gaudent philtris?

Pompeii tempore etiam Romae, Suida teste, docuit Dionysius cognomento Thrax, patria Alexandrinus, sed Rhodius vulgo dictus, quia Rhodi habitaret. De quo ita Strabo XIV. p. 655. *Διονύσιος ὁ Θρᾷξ καὶ Ἀπολλώνιος ὁ τοὺς Ἀργοναύτας ποιήσας, Ἀλεξανδρεῖς μὲν, ἐκαλοῦντο δὲ Ῥόδιοι.* Aristarchi fuit discipu-
b. lus[4] variaque grammatica et syntagmatica et commentaria scripsit, ut ait Suidas. Inter ea historicum opus erat *περὶ Ῥόδου*, cuius meminit Stephanus in *Ταρσός*. Ab hoc Dionysio Thrace, uti et ab eius praeceptore Aristarcho, Homerum fuisse habitum Atheniensem scribit Plutarchus in vita Homeri. Meminit et Dionysii Thracis Clem. Alex. strom. V. p. 242. his verbis: *ἀλλὰ καὶ Διονύσιος ὁ Θρᾷξ ἐν τῷ περὶ τῆς ἐμφάσεως τοῦ περὶ τῶν τροχίσκων συμβόλου.*

His quoque temporibus fuit Apollonius Tyrius, de quo Strabo XVI. p. 757. *ἐκ Τύρου δὲ Ἀντίπατρος, καὶ μικρὸν πρὸ ἡμῶν Ἀπολλώνιος ὁ τὸν πίνακα ἐκθεὶς τῶν ἀπὸ Ζήνωνος φιλο-*
149. *σόφων καὶ τῶν βιβλίων.* Opus hoc Apollonii plurium fuisse librorum argumento est, quod *Ἀπολλώνιον τὸν Τύριον ἐν πρώτῳ περὶ Ζήνωνος* citat Laert. VII. 1, 2;[5] Stephanus in *Χαλκητόριον* etiam laudat *Ἀπολλώνιον τετάρτῳ χρονικῶν.* Sed utrum idem an alius ille sit Apollonius, haud facile dictu puto. Nam praeter hunc Tyrium est etiam Apollonius Alexandrinus, de quo supra dictum; est item Apollonius Aphrodisieus, *ἀρχιερεὺς καὶ ἱστορικός*, Suida teste, qui scripsisse dicit *περὶ Τραλλέων*, adhaec *περὶ Ὀρφέως καὶ τῶν τελετῶν αὐτοῦ*, item *Καρικά*, quod opus saepe citat Stephanus; est etiam Apollonius *ὁ ᾠδογράφος*, quem Pindari Schol. citat in Pyth. II. 1; est Apollonius Nysaeus, philosophus stoicus, Panaetii auditorum optimus, de quo Strabo XIV. p. 650; est Apollonius Alabandensis, cognomento Molon, quem Cicero adolescens audivit primum Romae, deinde in Asia, ut ipse refert in Brut. 89 sq., scriptor celebratus etiam Fabio III. 1, 16, Suetonio Caes. 4, Iosepho c. Apion. II. 36, ubi et quaedam de Iudaeis mentitum dicit[6]. Et ne sic quidem omnes dixi, ut ostendet Meursii syntagma de Apolloniis[7].

4) Cf. Bekker. anecd. gr. p. 672.
5) Cf. Diog. VII. 1, 1. 6. 24.
6) Vid. nostr. hist. eloq. gr. §. 81, 9 sq.
7) Vid. infra lib. III. p. 505.

Praeterea Demetrius Magnes[8]) tum vivebat, quod col-
ligo ex Ciceronis verbis Epp. ad Att. VIII. 11,[9]) ubi ait, *memini
librum tibi afferri a Demetrio Magnete ad te missum* περὶ ὁμονοίας.
Ecce disertim ait, recordari se eius temporis, cum Demetrius Ma-
gnes mitteret librum quendam suum ad Pomponium Atticum. Fuit
igitur Attici et Ciceronis aequalis. Sed de nomine libri quem mi-
serat Demetrius controversia est. Vulgo legitur περὶ ὁμονοίας,
quod rectum puto; nam scripsit hanc epistolam Cicero, cum iam
Pompeius ex Italia fugisset et Caesar per Apuliam Brundusium
tenderet. Hoc argumentum epistolae clamat. Nil mirum igitur, si
Cicero, qui omnia sua consilia ad pacem et concordiam dirigebat,
librum petierit de concordia tractantem. Nec enim eo tempore se
iunxerat Pompeianis, sed quiescebat, quippe qui dicat, litteras se
accepisse a Caesare, quibus scribebat, gratissimum sibi esse, quod
quiesceret. Alia etiam in hanc sententiam ibidem legere est. De-
nique omnem scrupulum tollunt verba Ciceronis sequentia: *eum
mihi velim mittas. vides quam caussam mediter.* Hoc est, cum
cupiam mihi librum transmitti de concordia scriptum, facile vides 150.
et me aliquid de concordia meditari, ea spe ut animos civium meo-
rum ab hoc civili bello quam maxime dehorter. Haec faciunt, ut
plane dissentiam ab erudito viro, Philippo Maussaco, qui in notis
suis ad Harpocrationem pro ὁμονοίας legendum putat ὁμωνύμων,
nempe quia Demetrius Magnes ediderat etiam librum historicum
seu philologicum de iis scriptoribus, qui eodem nomine appellaren-
tur. Graece is inscribebatur περὶ ὁμωνύμων ποιητῶν καὶ συγ-
γραφέων, ut constat ex Laert. I. 10, 112. Simpliciter ὁμωνύμων
dicitur Athenaeo XIII. p. 611. B, ac meminit quoque Laert. VII.
1, 31.[10]) Sed non video, quid utilitatis opus hoc adferre ei po-
tuerit, qui meditaretur aliquid ad pacem inter cives componendam.
Quare vulgata lectio sollicitari minime debet, uti neque apud Laert.
I. 1, 38, ubi legitur Δημήτριος ὁ Μάγνης περὶ συνωνύμων. 102.
Malebat Casaubonus περὶ ὁμωνύμων; sed de utrisque egerat De-
metrius: nam et apud Plutarch. Demosth. c. 15. scriptum est Δη-
μήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς περὶ συνωνύμων[11]). At magis eidem
Casaubono assentio, cum apud Dionys. Halic. Dinarch. c. 1. re-
ponere iubet Δημήτριος ὁ Μάγνης, ὃς ἔδοξε πολυίστωρ, ἐν τῇ

8) Vid. *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 544 sq., nostr. quaestt. Demosth. P. IV. p. 38 sqq.

9) Cf. Epp. ad Att. IV. 11.

10) Adde Diog. I. 4, 79. II. 2, 56. 57. V. 1, 3. 5, 75. 6, 89. VI. 2, 79. 4, 84. 5, 88. VII. 5, 169. 7, 185. IX. 1, 15. 5, 27. 7, 35. 36. X. 13, Harp. v. Ἰσαῖος (Δ. ἐν τοῖς περὶ ὁμωνύμων ποιητῶν), Plut. vitt. dec. oratt. p. 844. B. 847. A. (Phot. bibl. cod. CCLXVII.), Demosth. c. 27. 28. 30.

11) In loco Diogenis recte, ut videtur, *Casaubonus* περὶ τῶν ὁμωνύμων restitui voluit, non item in loco Plutarchi, quem contra novissimos editores defendere studui in quaestt. Dem. l. l. p. 40. Ex libro περὶ συνωνύμων πόλεων desumpta sunt quae habent Harp. v. Ἀκή, Λευκὴ Ἀκτή, Μεθώνη, Steph. Byz. v. Ἀγβάτανα, Ἀκτή, Ἀλαβών, Ἀθῆναι, Ἀλθαία, Ἀπία, Ἀρκάδες, Ἀττάλεια, et fort. Phot. v. Κύνειος.

περὶ τῶν ὁμωνύμων πραγματεία, ubi vulgo legitur *Δῆμος*. Credo, *Δῆμος* compendio litterarum studens pro *Δημήτριος* scripserat librarius. Quomodo vero hoc tractare soleat Demetrius Magnes, ostendit fragmentum ibidem adductum de quattuor Dinarchis, uno oratore Atheniensi, altero qui fabulas Cretenses collegerat et explicarat, tertio genere Delio, utroque antiquiore, quarto scriptore libri de Homero. Nempe enarrabat scriptorum vitas deque eorum libris iudicium ferebat, quod plenius cognoscere est ex Plutarchi et Athenaei ll. ll. et Laert. II. 6, 52. VIII. 6, 84. 7, 85.

475. Ptolemaeo Auletae aequalis fuit L. Lucullus, vir eloquens
209. et utraque lingua exercitatus, ita ut Sulla commentarios de rebus
a. a se gestis ei dicarit, conditione ea ut illos digereret ac poliret, quemadmodum Plutarchus narrat nobis in Lucull. c. 1; ex quo etiam discimus, Lucullum ipsum scripsisse graece historiam belli
476. Marsici. Verba adiungam: *περὶ μὲν οὖν τῆς φιλολογίας αὐτοῦ — καὶ ταῦτα λέγεται, νέον ὄντα πρὸς Ὁρτήσιον τὸν δικολόγον καὶ Σισενναν τὸν ἱστορικὸν ἐκ παιδιᾶς τινος εἰς σπουδὴν προελθούσης ὁμολογῆσαι, προθεμένων ποίημα καὶ λόγον Ἑλληνικόν τε καὶ Ῥωμαϊκὸν, εἰς ὅ τι ἂν λάχῃ τούτων, τὸν Μαρσικὸν ἐντενεῖν πόλεμον. καί πως ἔοικεν εἰς λόγον Ἑλληνικὸν ὁ κλῆρος ἀφικέσθαι· διασώζεται γὰρ Ἑλληνική τις ἱστορία τοῦ Μαρσικοῦ πολέμου.* De his Luculli commentariis graecis illustris quoque mentio est apud M. Tullium Epp. ad Att. I. 19. Verba eius mox adferam.

b. Tum quoque floruere summi duo viri et inter se coniunctissimi, M. T. Cicero et T. Pomponius Atticus. Ciceroni autem hic quoque locum esse nemo negabit, qui sciat, commentarium de consulatu suo graece condidisse. Hoc non tantum e Plutarcho cognoscimus, qui in Caes. c. 8. citat Ciceronem *ἐν τῷ περὶ ὑπατείας*, sed imprimis ex ipso Tullio, cuius haec verba Epp. ad Att. I. 19. *commentarium consulatus mei graece compositum misi ad te.* Sedulo in eo operam dedisse, ut pura tersaque dictio foret, ostendunt ea quae subiungit: *in quo siquid erit, quod homini attico minus graecum eruditumque videatur, non dicam, quod tibi, ut opinor, Panormi Lucullus de suis historiis dixerat, se, quo facilius illas probaret romani hominis esse, iccirco barbara quaedam et σόλοικα dispersisse: apud me si quid erit eiusmodi, me imprudente erit et invito.* Sed imprimis egregie idem ibid. II. 1. *tuus puer mihi litteras abs te et commentarium consulatus mei graece scriptum reddidit; in quo laetatus sum, me aliquanto ante de iisdem rebus graece item scriptum librum L. Cossinio ad te perferendum dedisse.* Mox de stilo suo ita subiungit: *meus autem liber totum Isocratis μυροθήκιον atque omnes eius discipulorum arculas ac nonnihil etiam Aristotelica pigmenta consumpsit.* Et paullo post: *quem tibi ego non essem ausus mittere, nisi eum lente ac fastidiose probavissem. quamquam ad me rescripsit iam Rhodo Posidonius, se, nostrum illud ὑπομνήμα cum legeret, quod ego ad eum ut ornatius de iisdem rebus*

scriberet miseram, non modo non excitatum esse ad scribendum, sed etiam plane perterritum. — Tu, si tibi placuerit liber, curabis ut et Athenis sit et in caeteris oppidis Graeciae. videtur enim posse aliquid nostris rebus lucis adferre[12]).

Titus Pomponius Atticus quoque de consulatu Ciceronis graece historiam condidit, ut Cornelius Nepos in Attici huius 477.
vita testatur c. 18. et Cicero ipse Epp. ad Att. II. 1. Verba eius attuli paullo ante. Stilo simplici et minime fucato usum esse ostendunt haec Ciceronis verba, quae ibidem legas: *tua illa (legi enim libenter) horridula mihi atque incompta visa sunt; sed tamen erant ornata hoc ipso, quod ornamenta neglexerunt, et ut mulieres ideo bene olere, quia nihil olebant, videbantur*[13]).

CAP. XXIV.

Ptolemaeus Auletes in regno successores habuit liberos suos, 151.
Ptolemaeum Dionysium, XIII annorum puerum, cuius iussu postea 220.
Pompeius M. interfectus fuit, et Cleopatram, Iulii Caesaris primum a.
posteaque M. Antonii amasiam, quae cum quadriennium imperasset cum fratre, sola postea annis rexit septendecim. Horum praecipue temporibus vixit Timagenes[1]), regii argentarii filius, Alexandrinus orator, qui sub Pompeio M. bello captus Romam a Gabinio deductus est, et a Fausto, Sullae filio, redemptus Romae docuit cum sub ipso Pompeio tum etiam Caesare Iulio et triumviris atque ulterius fortasse. Testis Suidas, qui et mortis genus commemorat et multa edidisse ait. Mox vero addit: *Timagenes historicus περίπλουν totius maris libris quinque descripsit.* Inde subiicit: *Timagenes sive Timogenes, Milesius historicus et orator, scripsit de Heraclea Pontica et doctis clarisque illius urbis viris libros V et epistolas.* Timagenis istius, quem περίπλουν maris scripsisse dicit, patria non apponitur; credo quia non satis perspectum haberet, idemne esset ac Milesius historicus atque Alexandrinus orator, quem multa composuisse dicit; sed quae illa sint, non dicit. Eius quidem, 152.
quem sub Pompeio Iulioque et triumviris vixisse dicebam, mentionem facit Horatius Epp. I. 19. 15.

rupit Iarbitam Timagenis aemula lingua, b.
dum studet urbanus tenditque disertus haberi.

Meminit etiam Plin. h. n. ind. lib. III, item Ioseph. c. Apion. II. 6, ubi inter eos adducitur historicos, qui agnoscunt, Antiochum Epiphanem, cum Hierosolymitanum templum spoliaret, nihil in eo vi-

12) Vid. *Voss.* d. hist. lat. I. c. 11. p. 53, *J. G. Linsen* et *S. G. Bergh* d. Cic. histor. diss. Abo. 1826. 4.

13) Vid. *Voss.* d. hist. lat. I. c. 11. p. 50 sqq.

1) Vid. *Bonamy* rech. sur l'histor. Tim. in Mém. de l'acad. d. inscript. t. XIII. p. 35 sqq., *Ste Croix* exam. crit. p. 55 sqq., *Ebert.* diss. Sic. p. 134 sqq., *G. Schwab* disp. d. Livio et Timagene, hist. scriptt., aemulis, Stuttg. 1834. 4.

disse quo nomine risum gentibus Iudaei deberent. Caeterum alia etiam historica ab alterutro, praeter ea quae Suidas nominat, scripta esse ex Stephano liquet in *Μιλύαι*, ubi citatur *Τιμαγένης πρώτῳ βασιλέων*. Fortasse in hoc de regibus opere fuit illud de rege Alexandro M. quod Curtius IX. 5. memorat: *Ptolemaeum, qui postea regnavit, huic* (Alexandri) *pugnae adfuisse auctor est Clitarchus et Timagenes* 2). Nisi hoc opus tertii fuerit Timagenis, natione Syri, de quo libro III. dicemus. Sane difficile est de isto certi quicquam statuere. Illud interim evidens est, Timagenem historicum sub Augusti principatu vixisse; nam hoc clare docet L. Seneca d. ira III. 23, ubi haec legas: *multa et divus Augustus digna memoria fecit, dixitque quibus appareat illi iram non imperasse. Timagenes, historiarum scriptor, quaedam in ipsum, quaedam in uxorem eius et in totam domum dixerat, nec perdiderat dicta; magis enim circumfertur et in ore hominum est temeraria urbanitas. saepe illum Caesar monuit, ut moderatius lingua uteretur, perseveranti domo sua interdixit. postea Timagenes in contubernio Pollionis Asinii consenuit ac tota civitate dilectus est. nullum illi limen praeclusa Caesaris domus abstulit. historias postea quas scripserat recitavit et combussit et libros acta Caesaris Augusti continentes in ignem posuit. inimicitias gessit cum Caesare. nemo amicitiam eius extimuit, nemo quasi fulguritum refugit, fuit qui praeberet tam alte cadenti sinum. tulit hoc, ut dixi, Caesar patienter, ne eo quidem motus, quod laudibus suis rebusque gestis manus attulerat. nunquam cum hospite inimici sui questus est: hoc duntaxat Pollioni Asinio dixit, θηριοτροφεῖς. paranti demum excusationem obstitit. fruere, inquit, mi Pollio, fruere. et cum Pollio diceret, si iubes, Caesar, statim illi domo mea interdicam: hoc me, inquit, putas facturum, cum ego vos in gratiam reduxerim? fuerat enim aliquando Timageni Pollio iratus, nec ullam aliam habuerat caussam desinendi, quam quod Caesar coeperat.* Meminit et epist. XCI. his verbis: *Timage-*
153. *nes, felicitati urbis inimicus, aiebat, Romae sibi incendia ob hoc unum dolori esse, quod sciret meliora resurrectura quam arsissent.* Sed priore loco quod attulimus, id lucem adfert verbis M. Senecae controvers. XXXIV. *saepe solebat* (Asinius Pollio) *apud Caesarem cum Timagene confligere, homine acidae linguae et qui nimis liber erat: puto quia diu non fuerat ex captivo coquus, ex coquo lecticarius, ex lecticario usque ad amicitiam Caesaris felix. usque eo utramque fortunam contemsit, et in qua erat et in qua fuerat, ut, cum illi multis de caussis iratus Caesar interdixisset domo, combureret historias rerum ab illo gestarum, quasi et ipse illi ingenio suo interdiceret; disertus homo et dicax, a quo multa improbe, sed venuste dicta.*

2) Hoc in libro, quem erant qui Alexandri successorum historiam continuisse sine ratione crederent ac de quo accuratius exponit *Ebert.* l. l., de Alexandro quoque actum fuerit, si vera est subtilis sane atque ingeniosa *Schwabii* coniectura, a Livio IX. 18. sub *levissimis ex Graecis* inprimis Timagenem peti. Adde Plut. Pomp. c. 39.

Etiam Timagenem Caesaris amicitia excidisse narrat Plutarchus, sed de caussa paullo aliter sentit. Vide eum lib. d. adulat. et am. discr. c. 40. Nos M. Senecam potius audimus, qui eius aetate vixit Romae et ipsum procul dubio vidit. Operae autem est conferre illa, quae de Timagene Alexandrino refert Suidas, quaeque de Timagene historico tradit uterque Seneca. Timagenes Alexandrinus docuit Romae: nihil tale legimus de historico, sed gesta Augusti scripto consignasse dicitur. Alexandrinus ob libertatem schola excidit: sed historicus excidit ob libertatem amicitia Caesaris, nec ultra tamen poenas luit quam quod ei domo Caesaris interdictum est; nullius enim romani civis limen ei fuit praeclusum, ut antea vidimus. Alexandrinus in Tusculano transegit vitam ac mortuus
est Dabani (ea autem, ut ex imperii notitiarum libro constat, ci- 103.
vitas est Osrhoenae, quae Mesopotamiae est praefectura inter Euphratem et Chaboram fluvium): sed historicus consenuit Romae in contubernio Asinii Pollionis. Quare alius omnino fuerit Timagenes historicus ab rhetore Alexandrino, qui Romae docuit Pompeii et Caesaris temporibus, et ulterius fortasse aetate provectus fuit. Timagenes historicus idem est illi qui geographica edidit. Nam ab historico πεϱίπλουν maris esse editum aperte tradit Suidas. Quare hic erit ille, quem Plinius in indice refert inter eos ex quibus geographica sua deprompsit, et puto idem est, quem signat Quinctilian. I. 10, 10, ubi ait: *Timagenes auctor est, omnium in litteris studiorum antiquissimam musicen exstitisse* 3).

Etiam Suida auctore sub Pompeio Magno Romae Timagenis schola per successionem suscepta docuit A s i n i u s P o l l i o T r a l l i a n u s; sed idem Caesare dictatore imprimis floruit. Scripsit epi-
tomen Atthidis Philochori, dicta et facta memorabilia Musonii phi- 154.
losophi, epitomen Diophanis georgicorum libris duobus (perperam interpres Aemilius Portus reddit *quattuor*, cum graece, etiam in Aldina, sit β'), adhaec ad Aristotelem de animalibus lib. X, deque bello civili inter Pompeium et Caesarem. Satis vero mirari non possum, quid impulerit Asinium, ut scriberet epitomen Atthidis Philochori, quando ipse auctor contexuerat epitomen atticae suae historiae, ut disertim a Suida scriptum est in Φιλόχοϱος. An melius hoc Philochoro ipso praestiturum se putavit Asinius, an error est Suidae, qui, cum reperisset Atticae epitomen, nomine Asinii eius, qui in compendium redegerat, non expresso, Philochorum ipsum grande suum de rebus atticis opus paucis constrinxisse crediderit? Sane hoc verisimilius puto. Cave autem existimes, hunc Asinium Pollionem esse P o l l i o n e m illum principem orato-

3) Adde Quinct. X. 1, 75. Ceterum nimis in his hominibus distinguendis suspiciosum sese praebet *Vossius*, dum hic et lib. III. p. 420. quattuor efficit, 1. Timagenem Alexandrinum oratorem, 2. T. historicum, 3. T. Syrum, 4. T. Milesium. At tres priores in unum atque eundem videri contrahendos iam *Bonamyus* demonstrare conatus est atque in eandem sententiam concedit *Schwab.* p. 19 sq. Sed. vid. *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 550.

rem et civem, ut Plinius vocat h. n. VII. 20, qui de Dalmatis triumphavit, ut ex fastis Capitolinis et Dionis XLVIII. 41. constat[4]. Nam de quo nunc loquimur homo graecus fuit et Romae docuit, teste Suida; quod minime fuisset ex dignitate viri principis, sed fere libertinorum erat. Et sane plane censeo, Trallianum hunc Asinium fuisse id nomen consequutum ab claro illo cive atque oratore Pollione, quia eum libertate vel civitate donasset. Non igitur in Suidae verbis intelligendum volumen de bello civili, quod nobilis ille civis romanus etiam Horatio Od. II. 1. scripsisse dicitur, praesertim quando hic latine, Trallianus ille scripsit graece.

Aulus Licinius Archias Antiochenus carmine graeco Romanorum bella Cimbrica memoriae tradidit. Orsus est describere consulatum Ciceronis. Supersunt eius epigrammata varia in anthologia[5]. Hic ille est quem Cicero oratione defendit. Vide igitur plura de eo oratione pro Archia.

Etiam his temporibus claruit Arthavasdes Armenius rex, qui M. Crassum prodidit bello Parthico, ut est apud Plutarch. Crass. c. 33, ubi et refert, scisse eum graece et scripsisse tragoedias atque historias, suoque etiam tempore quaedam exstitisse.

Tempore belli Pompeiani ac sub Iulii Caesaris principatu floruit etiam Posidonius Apameensis[6]. Sed non leviter obstare huic sententiae videtur, quod apud Athen. XII. p. 549. E. legere sit: *Ποσειδώνιος γοῦν ὁ στωικός, συναποδημήσας Σκιπίωνι τῷ Ἀφρικανῷ κληθέντι εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ θεασάμενος αὐτόν (Πτολεμαῖον ἕβδομον), γράφει ἐν ἑβδόμῃ τῶν ἱστοριῶν οὕτως.*
155. Equidem multum metuo ne memoria fallat Athenaeum. Ait, Posidonium stoicum fuisse comitem Scipionis Aemiliani in legatione ea, qua cum Sp. Mummio et L. Metello a senatu missus fuit in Aegyptum atque orientem, ut regum sociorum regna lustraret. Accidit hoc C. Claudio Pulchro et M. Perpenna coss. a. u. c. DCXXIV, anno uno ante obitum Scipionis huius, olymp. CLXII, 3. Sed quo minus tum Posidonium Scipionis ea in legatione comitem fuisse putem illud compellit, quod Plutarchus in apophthegm. Scip. iun. 14. dicat, in comitatu habuisse Panaetium et quinque servorum familiam. A quo proxime abest Valerius Max. IV. 3,
b. ubi scribit, septem servis sequentibus officio legationis functum esse. Quare omnino puto, in legatione ea non fuisse Posidonium stoicum, sed Panaetium stoicum. Et firmat hanc sententiam quoque Suidas, cum Posidonium Apameensem dicit venisse Romam consule M. Marcello, hoc est totis octoginta post legationem eam annis. Nam fuit Marcellus consul cum Ser. Sulpicio a. u. c. DCCIII, altero anno ante bellum Pompeianum; est vero is annus

4) De eo vid. *J. R. Thorbecke* comm. d. C. Asin. Poll. vit. et stud. doctr. LB. 1820. 8.

5) Vid. *C. D. Ilgen* Opusc. t. II. P. 1. p. 59 sqq. Cf. *Netscher* diss. d. Cic. or. p. Arch. Roterod. 1808. 8.

6) Vid. *J. Bake* Posidonii Rhodii reliquiae doctrinae, LB. 1810. 8.

olymp. CLXXXII, 2. Iuvat etiam Strabo XVI. p. 753, quo loco de Apamea, Syriae urbe, agens ita scribit: *ἐντεῦθεν δ' ἐστὶ Ποσειδώνιος ὁ στωικός, ἀνὴρ τῶν καθ' ἡμᾶς φιλοσόφων πολυμαθέστατος.* Sunt vero a consulatu Marcelli usque ad quartum Tiberii annum anni LXVIII, a legatione Scipionis in Aegyptum usque ad tempus, quo Strabo haec scribebat, anni CXLVIII. 7) Apud eundem Strabonem etiam legimus XI. p. 492, Pompeium ad bellum Mithridaticum proficiscentem, cum Rhodum venisset, istic audisse Posidonium, cumque discedens rogaret, ecquid mandaret, versu hoc respondisse philosophum,

αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων.

Ibidem additur, Posidonium de rebus a Pompeio gestis scripsisse. Quare inter historicos quoque ei locus est. Et sane ostendit hoc etiam locus iste Luciani in macrob. c. 20. *Ποσειδώνιος ὁ Ἀπαμεὺς τῆς Συρίας, νόμῳ δὲ Ῥόδιος, φιλόσοφός τε ἅμα καὶ ἱστορίας συγγραφεύς.* Posidonii huius historias advocat Plutarch. Marcell. c. 20. coll. c. 1. 9, et Paull. Aemil. c. 19. 21, item Athenaeus, qui alios quidem libros alibi, sed librum eius trigesimum sextum citat XI. p. 494. F. atque etiam quadragesimum nonum IV. p. 168. D. Fuere vero libri in universum LII, quibus complexus fuit quae consequuta sunt post illa quae Polybius scripsit. Hoc etiam ostendunt verba ista Suidae: *ἔγραψεν ἱστορίαν τῶν μετὰ Πολύβιον ἐν βιβλίοις νβ', ἕως τοῦ πολέμου τοῦ Κυρηναϊκοῦ καὶ Πτολεμαίου* 8). Ubi intelligo Ptolemaeum primum, Lagi 156.
filium, cuius dux Ophellas Cyrenaeos Ptolemaei imperio subiecit olymp. CXIV, ut fusius narat Diodor. XVIII. 21. Neque ignoro, Suidam ista scribere de Posidonio **Alexandrino**, quem Zenonis Cittiensis discipulum fuisse ipse agnoscit, et multo ante eum ex Hippoboto tradiderat Laert. VII. 1, 38. Sed manifestus est iste sive Suidae sive librarii error; nam Zeno Cittiensis claruit initio belli quod cum Tarentinis et Pyrrho rege gestum fuit, teste Gellio N. A. XVII. 21, hoc est olymp. CXXIV, quod etiam Laertius con-

7) Eundem errorem Athenaeus committit XIV. p. 657. F. loco Strabonis infra exposito in errorem ductus.

8) Fragmenta solus Athenaeus servavit haec: libri 2. IV. p. 153. C, lib. 3. IV. p. 176. B. XIV. p. 649. D, lib. 4. IV. p. 153. B. VI. p. 252. E, lib. 5. IV. p. 152. F, lib. 7. XII. p. 549. E, lib. 8. XII. p. 542. B, lib. 11. VI. p. 263. C, lib. 14. XII. p. 540. B. (coll. V. p. 210. D.), lib. 16. IV. p. 153. A. X. p. 439. E. (coll. V. p. 210. F.) XII. p. 527. E, lib. 22. XIII. p. 594. E, lib. 23. IV. p. 152. F. 154. A. VI. p. 246. D, lib. 26. XI. p. 466. B, lib. 27. IX. p. 369. D, lib. 28. XII. p. 540. A. XV. p. 692. C. (coll. V. p. 210. E.), lib. 30. IV. p. 153. E, lib. 34. VI. p. 246. D. (coll. IV. p. 153. B.), lib. 36. XI. p. 494. F, lib. 47. XII. p. 550. A, lib. 49. IV. p. 168. D. Alia libro non nominato leguntur apud Eund. I. p. 28. D. II. p. 45. F. IV. p. 151. F. V. p. 211. sqq. VI. p. 233. D. F. 266. E. 272. E. 273. B. 274. A. 275. A. VII. p. 279. E. VIII. p. 333. B. IX. p. 401. A. XIV. p. 635. C. Adde Plut. Mar. c. 1. 45. Brut. c. 1. Fab. Max. c. 19. Locus Plut. Aemil. c. 19. *Ποσειδώνιός τις — ἱστορίαν γεγραφὼς περὶ Περσέως ἐν πλείοσι βιβλίοις*, rectius fortasse ad alium, Olbiopolitam, refertur. Ceterum multa ex historia Posidonii tacito excerpsit Diodorus Siculus. Cf. *Bake* l. l. p. 133 sqq. p. 249 sqq.

firmat; quippe iam senem fuisse ait olymp. CXXX. Ex quo colligimus, circa hanc olympiadem etiam vixisse Zenonis discipulum Posidonium Alexandrinum. Ab initio vero belli Tarentini ad initium belli Numantini, quod Polybius descripsit, intermedii sunt anni centum et quadraginta. Ergo iam decesserat Posidonius Alexandrinus multo ante natum Polybium. Quomodo igitur incipere inde historiam suam potuit, ubi desierat Polybius? Accedit auctoritas Athenaei VI. p. 246. C, ubi historias istas non Alexandrino, sed Apameensi tribuit; sic enim scribit: *Ποσειδώνιος δ᾽ ὁ Ἀπαμεὺς ἐν τῇ εἰκοστῇ τρίτῃ τῶν ἱστοριῶν.* Sollemnia igitur errat Suidas, cum eiusdem nominis scriptores confundit 9). Quod ad stilum Posidonii A p a m e e n s i s attinet, is ornatus atque elegans erat, Strabone teste III. p. 147, immo, ut ibidem dicitur, interdum scriptor ille *συνενθουσιᾷ ταῖς ὑπερβολαῖς*, cuius rei luculentum exemplum adfert verba eius de metallis hispanicis. Haec verisimile est citari ex eo historiarum libro, quo prodidit, M. Marcellum, cui minime ignota erat hispanici metalli bonitas ac copia, ab Celtiberis exegisse tributum talentorum sexcentorum, ut idem Strabo narrat ex Posidonio III. p. 162. De historico igitur Posidonio sermo ei est. Alexandrinus vero Posidonius alia scripserat. Aelianus quidem tact. c. 1. citat Posidonii stoici librum de instruendis aciebus. Credo is erit Alexandrinus 10): et illius esse puto, quae passim ex eius nominis scriptore adfert Laertius, uti et librum de heroibus ac daemonibus, cuius meminit Macrob. Sat. I. 23. 11) Praeter vero istos fuit alius Posidonius, itidem historicus, patria O l b i o p o l i t a, qui atticas historias libris IV scripsit,
104. item Libyca libris XI, item de regione Tyria, adhaec de oceano et aliis quae iuxta eum sunt, atque alia nonnulla. Auctor Suidas. Operis de oceano mentio est apud Strabon. II. p. 94. *ἴδωμεν δὲ*

9) Dum Suidam erroris convincit *Vossius* ipse in errorem non minus turpem incidit, quem *Bakii* verbis p. 251. exponam: *historia illa post Polybium desinit in Ptolemaeo et bello Cyrenaico, quo Ptolemaeus Lagi filius Cyrenaeos sibi subiecit olymp. CXIV, de quo fusius narrat Diodorus Sic. lib. XVIII: ita recte Vossius. Sed cum Polybii historia desinat in ea clade, qua Mummius Corinthum diruit, ut ipse Vossius monet l. c. I. 19, idque factum esse constet ol. CLVIII, 2, non potest is, qui hanc historiam persequitur, in ol. CXIV. desinere, id est centum amplius et septuaginta annis ante.* Iam vero in eo cum *Bakio* consentire non possum, quod historias *τὰ μετὰ Πολύβιον* inscriptas non a Rhodio Posidonio, sed praeeunte *Casaubono* comment. in Polyb. I. p. 41. ab Olbiopolita scriptas esse existimat, quo eo adductus est, quod a Polybio res multo recentiores traditae sint, atque omnino quod huius consilii ne levissimum quidem vestigium in harum historiarum reliquiis deprehendatur. At neque a reliquiis exspectari potest quod ex libris integris facillime intelligitur, neque ignotum est veteres historiae scriptores saepe numero ab argumento suo in alia tempora omnia digredi. In libri vero argumento exponendo aut erravit Suidas, ut in auctore nominando, aut aliud est, quod ignoramus, bellum Cyrenaicum aliusque Ptolemaeus intelligendus.

10) Hunc librum recte Rhodio tribuit *Bakius* p. 252, cum auctorem Rhodium nominet Arrian. tact. init.

11) Hunc quoque librum rectius Rhodio adscripseris cum *Bakio* p. 44 sq.

καὶ Ποσειδώνιον, ἅ φησιν ἐν τοῖς περὶ ὠκεανοῦ· δοκεῖ γὰρ ἐν αὐτοῖς τὰ πολλὰ γεωγραφεῖν, τὰ μὲν οἰκείως, τὰ δὲ μαθηματι- 157. *κώτερον.* Sed iste quando vixerit non satis liquet 12). Cicero non uno loco Posidonio quodam se magistro usum indicat. Nam de nat. deor. I. 3. ait: *et principes illi, Diodorus, Philo, Antiochus, Posidonius, a quibus instituti sumus*, et d. fat. 3. *quaedam etiam Posidonius, pace magistri dixerim, comminisci videtur.* De fin. I. 2. vero etiam familiarem suum vocat. Quis iste Posidonius fuerit, praeteriit industria maximi Turnebi in commentariis ad eum locum. Franciscus Fabricius, qui erudite Ciceronis vitam pertexuit, Apameensem vocat. Quod cur verum putem non levia adducunt. Primum video, Suidam scribere, Posidonium Apameensem Rhodi habuisse scholam, ac Plutarch. Cic. c. 4. dicit, Ciceronem Rhodi audivisse Apollonium Molonem et Posidonium philosophum. Nec obstat, quod Cicero in Brut. extr. Molonis quidem meminit, Posidonii non item. Nam ibi refert, quibus usus sit dicendi magistris; quos inter Posidonius iste non fuit, sed in philosophia stoica ab eo factus est exercitatior. Sane Suidas vocat philosophum stoicum et Athenaeus nunc *τὸν φιλόσοφον* nunc *τὸν ἀπὸ τῆς στοᾶς* appellat; immo Plutarchus diserte praeceptorem eius appellat Posidonium philosophum. Denique tempus convenit; nam ab eo tempore, quo Cicero in Asia ac Rhodi graecis utebatur magistris, sunt ad consulatum M. Marcelli, quo Posidonius ille Romam venit, anni tantum septem et viginti, ut omnino Posidonius, quem Cicero Romae audivit, Apameensis ille esse videatur. Dicat aliquis, ab extremis Sullae temporibus, quibus Cicero Posidonium audiit, usque ad tempus illud, quo Strabo illud scribebat, esse annos centum et viginti sex, Strabonem vero dicere eum sui temporis scriptorem. Est sane hoc intervallum ingens, sed non tantum tamen, ut, si Apameensis ille ad grandem pervenit aetatem et Strabo ista scribebat iam senex, illius senectus huius pueritiam attingere non potuerit. Et notum quoque est, quam laxe usurpare soleant Graeci suum illud *καθ' ἡμᾶς*. Vel exemplo sit locus Strabonis XVII. p. 795, ubi secundo Euergetae, qui et Physcon dicebatur, Lathyrum successisse ait, ac deinde subiungit, *τοῦτον δ' ὁ Αὐλητὴς ὁ καθ'*

12) Hic quoque Suidas, qui omnia turbavit, in errorem induxit *Vossium*; namque liber de oceano sine dubio est Rhodii Posidonii; vid. *Bake* p. 243. Ex hoc, nisi fallor, tantum non omnia sua deprompsit Strabo (cf. II. p. 94.), quae leguntur I. p. 4. 6. 41. 54. 55. II. p. 94. 95. 96. 98. 100. 102. 103. 135. III. p. 138. 144. 147. 153. 157. 163. 165. 170. 172. 173. 174. 175. IV. p. 182. 183. 198. V. p. 215. VI. p. 266. 269. 273. 277. VII. p. 293. 294. 295. 296. 316. VIII. p. 332. XI. p. 491. 514. 515. XIII. p. 615. XVI. p. 743. 750. 755. 757. 764. 779. 784. XVII. p. 790. 803. 827. 830. Quanquam negari non potest, quaedam ad opus historicum potius videri pertinere (coll. Ath. IV. p. 151. F.). Verum non persuadet *Bakius*, qui p. 133. haec omnia, geographica et historica, in uno opere Posidonium prodidisse ait. Adde Plin. h. n. VI. 21, Vitruv. VIII. 4, Eustath. ad Hom. p. 1485. ad Dionys. 1, Schol. Apoll. II. 675. — Reliqua Posidonii scripta, quae pertinent ad philosophiam atque physicam, recenset *Bakius* p. 235 sqq.

ἡμᾶς, ὅσπερ ἦν τῆς Κλεοπάτρας πατήρ. Atqui a morte Ptolemaei Auletae usque ad quartum Tiberii annum sunt anni LXVII. Hoc vero spatium ab eo, quo Posidonius Apameensis Romam venit, uno duntaxat anno vincitur. Ut vero illud *καθ᾽ ἡμᾶς* usurpat Strabo de Ptolemaeo Aulete agens, similiter illo potuit uti de Posidonio Apameensi, fortasse et multo iustius, quando propius hic
158. attigisse potuit tempora Tiberii. Nam postquam Romam venit Posidonius, annos fortean multos superfuit; quod de Aulete dici non potest, quem decessisse anno uno ante bellum civile, hoc est proximo postquam Apameensis Posidonius Romam venerat anno, satis ex antiquis historicis constat 13).

Lucius Aurunculeius Cotta Iulii Caesaris in Galliis legatus fuit, atque ibidem vulneratus funda, posteaque ab Ambiorige circumventus cum maxima parte militum est interfectus, ut Caesar ipse refert d. bell. gall. V. 24 sqq. Videtur is esse, qui librum de rep. romana conscripsit teste Athen. VI. p. 273. B. his verbis: *Ἰούλιος δὲ Καῖσαρ, ὁ πρῶτος πάντων ἀνθρώπων περαιωθεὶς ἐπὶ τὰς Βρετταννίδας νήσους μετὰ χιλίων σκαφῶν, τρεῖς οἰκέτας τοὺς πάντας συνεπήγετο, ὡς Κόττας ἱστορεῖ, ὁ τότε ὑποστρατηγῶν αὐτῷ, ἐν τῷ περὶ τῶν Ῥωμαίων πολιτείας συγγράμματι, ὃς τῇ πατρίῳ ἡμῶν γέγραπται φωνῇ.*

Etiam sub Iulii Caesaris principatu floruit in Asia Castor Rhodius, quem aliqui Galatam vocarunt, quia in Galatia vi-
b. xerit. Puto autem eundem esse, cuius meminit Plinius h. n. XX. 17. et XXV. 2, Cyrillus c. Iulian. I. p. 15. ac Stephanus in *Βοιωτία.* Nobilis chronographus fuit, atque eo nomine etiam laudatus Eusebio in chron. ad annum DCCCCLXXXIX, ubi ex chronographia Castoris de regno Sicyoniorum et mox de Atheniensium regno fragmentum citat; item ad a. CLXI. et DXLII, ubi quaedam adfert ex eo de regno Argivorum; adhaec Tatiano adv. gent. c. 17. etiam celebratus et ante hos Fl. Iosepho, qui c. Apion. II. 6. eum historicis adnumerat, ex quibus constet, Antiochum Epiphanem in templo Hierosolymitano a se spoliato haud quicquam reperisse, propter quod Iudaei a nationibus rideri mereantur. Massiliensis primum fuit orator, si Suidae credimus, qui et auctor est, scripsisse libros V, sive iuxta alios libros IX de epicherematis, item de persuadendo libros II, adhaec artem dicendi 14). Sed historica eius quorum idem meminit sunt ista: libri duo de Babylone, liber de Nilo, item *χρονικὰ ἀγνοήματα,* quae etiam Apollodorus citat bibl. II. 1, 3. et fortasse Ausonius carm. XXII, 7. in professores Burdigalenses:

13) Hoc *καθ᾽ ἡμᾶς* rectius ita explicat *Bakius* p. 8. *haud scio an recte formula illa καθ᾽ ἡμᾶς de iis etiam intelligatur, qui paullulum nostram aetatem praecedunt, maxime cum ex iis philosophis, qui in astronomia, geographia ceterisque, quibus Strabonis continebatur doctrina, disciplinis elaborassent, ultimus fere et ad ipsius aetatem proxime accedens esset Posidonius.* Cf. *Wyttenbach.* ibid. p. 263, sed contra *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 553 sq.

14) Hanc edidit *Ch. Walz.* in rhett. graec. t. III. p. 712 sqq.

quod Castor cunctis de regibus ambiguis.
Nam cum imprimis soleat in temporibus peccari eo quod eiusdem nominis principes confundantur, plane est verisimile, Castorem illo opere unius nominis reges distinxisse. Scripsit praeterea eodem teste περὶ θαλασσοκρατούντων, ex quo opere sunt, quae Eusebius 159.
in chronicis passim de illis refert, qui mare obtinuerunt[15]). Castorem hunc atque item Thallum diligenter tractasse historiam auctor est Africanus et ex eo Eusebius pr. ev. X. 3. Idem Eusebius chron. I. 13. p. 36. Κάστωρ ἐν τῷ κανόνι αὑτοῦ φησὶν ὧδε. Affert deinde eius verba de imperio Assyrio eiusque initio, quod est a Belo. Mentionem quoque Iustinus Martyr facit paraen. ad Graec. p. 9. Impensius semper favisse Romanis indicat cognomen Φιλορωμαῖος, cuius meminit Suidas. Atque eo magis verisimile fit, esse hunc ipsum Castorem illum, qui volumine quodam romana instituta cum Pythagoricis contulit, teste Plutarcho in quaestt. rom. c. 10. (coll. c. 76.), quod opus etiam signat de Is. et Osir. c. 31. Sed Strabo alterum etiam cognomen adfert; nam XII. p. 568. vocatur *Saocondarius.* Refert ibidem, fuisse generum Deiotari, regis Galatiae, atque ab eodem una cum uxore fuisse interemptum. Suidas caussam hanc caedis addit, quod socerum esset criminatus apud Iulium Caesarem. Itaque videri possit hic esse idem Castor, adversus quem pro Deiotaro orationem habuit Cicero apud Caesarem. Sed obstat, quod Castor iste Deiotari fuit nepos et vocatur adolescens, qua aetate tam multa scripsisse minime fit verisimile. Verba Ciceronis sunt c. 1. *crudelis Castor, ne dicam sceleratum et impium, qui nepos avum in discrimen capitis adduxerit adolescentiaeque suae terrorem iniecerit ei, cuius senectutem tueri et tegere debebat.* Cicerone autem quis melius ista nosse potuit, qui caussam Deiotari adversus Castorem egit? Num igitur Strabonem et Suidam errasse dicemus, qui ex nepote generum fecerint, an potius statuendum, Castorem illum, de quo Cicero loquitur, esse filium Castoris illius de quo Strabo et Suidas? Saltem illud extra controversiam ponimus, Castorem nepotem, de quo Tullius, esse filium Castoris chronographi, qui cum genere esset humili solaque fortasse eruditione et facundia commendabilis (Massiliensem rhetorem prius fuisse tradit Suidas), regis gener factus est. Hoc indicant clare illa Ciceronis verba c. 10 sq. *vos vestra secunda fortuna, Castor, non po-*

15) Vid. *C. G. Heynii* comm. II. super Castoris epochis θαλαττοκρατησάντων, in nov. comm. Gotting. t. I. P. 2. p. 66 sqq. t. II. P. 2. p. 40 sqq., qui consilium auctoris hoc modo describit: *videtur Castor his maritimarum rerum conversionibus ad certas epochas revocatis et constitutis historiae antiquissimae graecanicae tempora expedire et erroribus chronicis quibus laborabant liberare voluisse.* Sunt autem post Minoem qui mare obtinuerunt populi hi, Lydi, Pelasgi, Thraces, Rhodii, Phryges, Cyprii, Phoenices, Aegyptii, Milesii, Cares, Lesbii, Phocaeenses, (Corinthii, Iones,) Naxii, Eretrienses, Aeginetae, in chronico Eusebiano sub annis suis nominati, sc. a. 842. 960. 1012. 1100. 1125. 1150. 1174. 1232. 1266. 1296. 1344. (qui sequuntur, partim exciderunt, partim Syncello debentur) 1508.

testis sine propinquorum calamitate esse contenti? sint sane inimicitiae, quae esse non debebant. rex enim Deiotarus vestram familiam abiectam et obscuram e tenebris in lucem evocavit. quis tuum patrem antea qui esset, quam cuius gener esset audivit? Solum scrupulus relinquitur, utrum Castorem interemerit Deiotarus. Strabo et Suidas patrem dicunt, et fortasse hinc inimicitiae inter avum et nepotem. Sed Suidas ait, Castorem occisum, quod detulisset Deiotarum apud Caesarem. Hoc, puto, Suidas hauserat ex veteribus.
105. Atqui nepos accusavit avum apud Caesarem. Ergo nepotem occi-
160. disse videtur. Dicam quod sentio. Puto scriptores istos posse conciliari inter se. Nam ut Deiotari servus iste, qui adversus dominum caussam Romae dixit, fuit a Castore iuniore praemiis corruptus atque ad accusandum dominum impulsus, quod Cicero initio orationis suae testatur, ita Castor hic parentis sui instinctu potuit fecisse quod fecit. Sed nepotis solum meminit Tullius, quia is Romae erat, ut Cicero ipse indicat, et eo iverat ad avum atrocissimi criminis agendum reum. Sane non nepotem solum, sed similiter generum fuisse Deiotaro infestos verisimile facit, quod Tullius, quod dixisset abiectam obscuramque Castoris familiam a Deiotaro in lucem esse productam, nec ante notum fuisse eius parentem quam gener esset regius, continuo subiungat: *sed quamvis ingrate et impie necessitudinis nomen repudiaretis, tamen inimicitias hominum more gerere poteratis, non ficto crimine insectari, non expetere vitam, non capitis arcessere.* His mihi non nepotem tantum, sed etiam generum regis perstringere videtur. Quod si est, fuerit tum Castor chronographus etiamnum in vivis, eumque, credo, interemerit Deiotarus, cum cognovisset, ab eo et filia sua nepotem esse Romam missum ad se accusandum apud Caesarem, quasi insidias vitae eius struxisset, cum ad se divertisset. Hoc enim imprimis crimen est, cuius Deiotarus reus erat. Et sperabant cum gener tum nepos regius, se pro illo insidiarum crimine patefacto hoc mercedis relaturos, quod in regno essent successuri loco filii, cui regnum Caesar concesserat. Hoc posterius illa Ciceronis verba indicant c. 13. *omnia tu Deiotaro, Caesar, tribuisti, cum et ipsi et filio nomen regium concessisti*[16]).

Iulii dictatoris et triumvirorum temporibus et paullo etiam ulterius vixit quoque Didymus, Didymi salsamentarii filius, teste Suida et Hesychio Milesio. *Χαλκέντερον* vocant Ammian. Marcell. XXII. 16, 16, Hieronymus epist. ad Marcellum et Rufinus in Hieronymum. Id vero nomen accepit ab assiduo labore atque indefesso scribendi studio. Nam edidisse dicitur libros ter mille ac quingentos. Ita Suidas, cui de numero hoc praeit Athenaeus IV. p. 139. C. Sed alterum hic ei cognomen tribuit; nam a Demetrio Troezenio *Βιβλιολάθαν* ait vocatum, quasi dicas *oblivionem librorum:* nimirum quia saepe nec eorum meminisset quae ipse scripsisset.

16) Vid. *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 545 sq.

Seneca ep. LXXXVIII. etiam librorum numerum auget; nam quater mille eum edidisse ait. Et tamen sic quoque ab Origene vincetur, qui libros scripsit sexies mille, unde Συντακτικός vocabatur. Illustre Didymi elogium habemus apud Macrob. Sat. V. 22, ubi dicitur *grammaticorum omnium qui sunt quique fuerint instructissimus.* Et apud Ammianum loco quem diximus legas: *plurimi scriptores multorum in litteris nobilium studiorum, inter quos Chalcen-* 161.
terus eminuit Didymus, multiplicis scientiae coepti memorabilis. Ubi pro *coepti* legendum divinabam *copia.* Sane in manuscripto est *copti* [17]). Stilum Ciceronis ab eo reprehensum fuisse ostendunt quae ibidem subiicit Ammianus: *qui in illis sex libris, ubi nonnunquam imperfecte Tullium reprehendit, sillographos imitatus, scriptores maledicos, iudicio doctarum aurium incusatur, ut immania frementem leonem putredulis vocibus canus catulus longius circumlatrans.* Nec hoc solum nomine culpatur. Nam cuiusmodi pleraque fuerint, quae tractabat, Senecae haec verba ostendunt ea qua dixi epistola: *in his libris* Didymi *de patria Homeri quaeritur, in his de Aeneae matre vera, in his libidinosior Anacreon an ebriosior vixerit, in his an Sappho publica fuerit, et alia, quae erant dediscenda, si scires.* Inter tam multa vero etiam *historiam peregrinam* reliquit, unde quiddam de Perseo et capite Medusae Eusebius in chronico commemorat ad annum DCLXI. Item librum integrum edidit de civitate Cabasso, ut auctor est Stephanus in Ἀγάθυρσοι. Quod opus plane historicum fuisse arbitror, uti et quae adversus Iubam regem edidit, quorum meminit Suidas in Ἰόβας. Unde liquet etiam vixisse sub Augusto; tum enim floruit Iuba historicus, ut postea dicemus. *b.*
Alia etiam historica consignasse ostendunt tam multa, quae veteres ex eo grammatici adducunt. Exstant hodie sub Didymi nomine scholia in Odysseam, quae seu Tzetzae seu alterius sint, saltem Didymi esse non possunt, cum in iis ipse Didymus citetur [18]). Praeterea sub eius nomine habemus proverbia cum Tharraei proverbiis coniuncta. Adagiorum Didymi meminere Tzetzes Chil. VIII. 159. et Phot. bibl. cod. CCLXXIX, ubi ex Helladii Besantinoi χρηστομαθειῶν libris refert, decem proverbiorum libros a Didymo scriptos fuisse [19]). Nec pauca Didymi legas in singulis Geoponicorum libris, quos Dionysius Uticensis aut Cassianus Bassus scholasticus collegit et Constantino Caesari nuncupavit. Neque nihil Didymo debent collectanea ex Apsyrto, Hierocle, Theomnesto et aliis mulomedicis. Attamen omnia, quae dixi, Didymo isti tribuere non ausim, quandoquidem et alter Didymus fuit, itidem Alexandrinus et grammaticus, quem probabilia et de orthographia et alia

17) Correxit *scriptis* Valesius, *captu* Gruterus.

18) Non solum in Odysseam, sed etiam in Iliadem scholia sub nomine Didymi exstant; priora primum edidit *Fr. Asulanus* Venet. Ald. 1528. 8, altera *J. Lascaris* Rom. 1517. f. Cf. *Fabric.* bibl. gr. t. I. p. 386 sqq., *J. de Rhoer* fer. Daventr. (1758) p. 66 sqq.

19) Cf. Schol. Arist. nub. 133, Apost. prov. XIX. 41.

scripsisse auctor est Suidas. Ex quo etiam discimus, fuisse praeterea Didymum, Heraclidae filium, qui et grammaticus fuit et egregius musicus, cumque eo nomine Neroni Caesari gratissimus esset, magnas sibi opes paravit. Atque idem testatur, fuisse alium grammaticum eius nominis, cognomento Claudium, qui de Thucydidis in analogia erratis scripsit, item epitomen Heraclionis et alia quae-
162. dam. Didymus in libris *ἐξηγήσεως Πινδαρικῆς* testis laudatur a Lactantio I. 22. Non dubito quin is sit, quem *Χαλκέντερον* vocatum dicebamus[20]).

Empylus, Marci Bruti, eius qui Iulium Caesarem interfecit, contubernalis libellum de Caesaris nece reliquit, utra lingua, non certo dixerim, sed suspicor graeca. Plutarch. Brut. c. 2. *ὁ δ' Ἔμπυλος, οὗ καὶ αὐτὸς ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς καὶ οἱ φίλοι μέμνηνται πολλάκις ὡς συμβιοῦντος αὐτῷ, ῥήτωρ μὲν ἦν καὶ καταλέλοιπεν μικρὸν μὲν οὐ φαῦλον δὲ σύγγραμμα περὶ τῆς Καίσαρος ἀναιρέσεως, ὃ Βροῦτος ἐπιγέγραπται.*

Iisdem temporibus floruisse censeo Cononem, qui libellum quinquaginta narrationum e veterum scriptis collegit eumque dicavit Archelao Philopatori regi, ut Photius ait. Nam rex iste inter eos fuit, qui Antonium triumvirum adversus Augustum sequuti in Asia fuerunt, quantum ex Dione, Strabone et aliis colligere possum. Narrationes Cononis paucis constrinxit Photius bibl. cod. CLXXXVI. Pertinent vero ad tempus *μυθικὸν καὶ ἡρωικόν.* Ex huius libris non pauca in sua *παραδόξων ἐθῶν συναγωγῇ* exscripserat Nicolaus Damascenus, ut idem Photius narrat cod. CLXXXIX. De stilo eius ita idem iudicat, attico illum sermone uti esseque *ταῖς τε συνθήκαις καὶ ταῖς λέξεσι χαρίεντά τε καὶ ἐπαφρόδιτον,* interim habere aliquando quiddam *συνεστραμμένον καὶ ἀνακεχωρηκὸς τοῖς πολλοῖς*[21]).

477. Partim Ptolemaei Auletae partim Ptolemaei Dionysii et sororis
209. Cleopatrae temporibus vixisse videtur Canusius, sive Ganusius
b. (*Γανούσιος*), pro quo Gesnerus in bibliotheca perperam habet Calisius. Citatur a Plutarcho in Caes. c. 22, ubi ex eo narrat, ut senatu decernente supplicationem ob res a Iulio Caesare in Galliis bene gestas Cato pro sententia dixerit, Caesarem barbaris esse dedendum ad civitatem a crimine violati iuris gentium expiandam atque piaculum vertendum in auctorem.

Olympi aetatem satis indicat, quod fuit medicus Cleopatrae, Iulii prius, post Antonii amasiae. De eo sic Plutarch. Anton. c. 82. *ἦν δὲ ἰατρὸς αὐτῇ (Κλεοπάτρᾳ) συνήθης Ὄλυμπος, ᾧ φράσασα τἀληθὲς ἐχρῆτο συμβούλῳ καὶ συνεργῷ τῆς καθαιρέσεως,*

20) Item commentarios in alios poetas (ut in Ionem atque Phrynichum) atque oratores atticos conscripsit, quorum multae supersunt reliquiae apud Athenaeum, scholiastas, lexicographos.

21) Cononis narrationes *Vossio* adhuc ignotae primum cum notis *Hoeschelii* et *Schotti* prodierunt in *Th. Galei* hist. poet. scriptt. Paris. 1675. 8. p. 241 sqq.

ὡς αὐτὸς ὁ Ὄλυμπος εἴρηκεν, ἱστορίαν τινὰ τῶν πραγμάτων τούτων ἐκδεδωκώς.

Iisdem temporibus **A d e l p h i u s** scripsit expeditionem Parthicam Antonii triumviri. Strabo XI. p. 523. *ὥς φησιν Ἀδέλφιος, ὁ τοῦ Ἀντωνίου φίλος, συγγράψας τὴν ἐπὶ Παρθυαίους στρατείαν αὐτοῦ, ἐν ῇ παρῆν ἡγεμονίαν ἔχων.* Quamquam non displicet coniectura Casauboni legentis *ὁ Δέλλιος.* Ita sane appellant Plutarchi codices in Anton. c. 59, ubi haec legas: *πολλοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων φίλων οἱ Κλεοπάτρας κόλακες ἐξέβαλον, τὰς παροινίας καὶ βωμολοχίας οὐχ ὑπομένοντας, ὧν καὶ Μάρκος ἦν Σιλανὸς καὶ Δέλλιος ὁ ἱστορικός. οὗτος δὲ καὶ δεῖσαί φησιν ἐπιβουλὴν ἐκ Κλεοπάτρας, Γλαύκου τοῦ ἰατροῦ φράσαντος αὐτῷ. προσέκρουσε δὲ Κλεοπάτρᾳ, παρὰ δεῖπνον εἰπών, αὐτοῖς μὲν ὀξίνην ἐγχεῖσθαι, Σάρμεντον δὲ πίνειν ἐν Ῥώμῃ Φαλερῖνον. ὁ δὲ Σάρμεντος ἦν τῶν Καίσαρος παιγνίων παιδάριον, ἃ δηλίκια*
Ῥωμαῖοι καλοῦσιν. Dioni quoque similiter vocatur, ex quo et 210.
praenomen eius discimus; nam Q. Dellium appellat. Vide quae 478.
de eo prodidit XLIX. 39. et L. 13. 23. Sed M. Senecae suasor. 1. dicitur *Deillius,* uti et L. Senecae d. clement. I. 10, quanquam ibi vulgo sit *Duillius.* Sed *Dellius* legi debere iam dudum Lipsio observatum ad Tacit. annal. I. Etiam Horatii od. II. 3. ad Dellium scripta est, immo in plerisque disertim legas *Q. Dellium,* ut illa quae ante-saeculum Basileae cum Acronis commentariis prodiit. At nimis audacter pro eo Cruquius contra omnium codicum fidem *L. Gellium* reponit.

Atque haec dicta sunto de historicis istis, qui fuerunt tempo- 162.
ribus imperii Persici vel sub Alexandro Magno aut eius successo- 105.
ribus, ex quibus a Ptolemaeis diutissime in Aegypto regnatum b.
fuit. Quippe horum imperium demum defecit in morte Cleopatrae, Antonii amasiae, postquam Aegyptus in provinciam ab Augusto redacta est. Iure igitur operis nostri de historicis graecis primus ibi desinet liber, ubi omnimodis Graecorum desiit imperium. Iure etiam novum ibi initium faciemus, ubi in romano imperio coepit *μοναρχία* ac principatus Augusti, qui cum ipso Augusti nomine per tot saecula in successores transmissus fuit. Atque eo iustius illud faciemus, quia Augusti hoc aevo annis a principatus eius initio non amplius viginti septem, vel si vulgarem sententiam sequi quis amet undetriginta, nova affulsit hominibus lux, sol ille iustitiae inclytus et vere augusta salutis nostrae origo, Iesus Christus, cuius natali dividi omne aevum solet.

LIBER SECUNDUS.

CAP. I.

163. edit. Initio principatus Augusti, a quo Actiaca quoque Aegyptiorum
LB. 106. aera incipit, floruit P a r t h e n i u s, auctor elegantissimi libelli
ed. Amst. περὶ ἐρωτικῶν παθημάτων[1]), qui hodie superest ac narrationes continet collectas ex scriptoribus bene antiquis, sed deperditis; ut vel hoc nomine gratissimus esse debeat philologiae et veteris historiae studiosis. Eum dicavit auctor Cornelio Gallo Foroiuliensi, primo Aegypti praefecto. Quid mirum, erat Gallus poeta egregius et amorum minime vacuus, quod vel ex Maronis eclogis notum est. At similiter Parthenius et poeta nobilis fuit et qui amatorio se argumento imprimis oblectaret; plane enim verisimile fit, esse hunc Parthenium illum quem Suidas dicit esse Heraclidis et Eudorae sive, ut Hermippus putabat, Tethae filium, patria Nicaenum, vel iuxta alios Myrleanum, qui praeter Aretes, coniugis suae, encomium ac tres libros de laudibus uxoris aliaque nonnulla etiam elegias in Venerem scripsit. Sensit idem Ioannes Cornarius. Nec tempora repugnant; nam poeta ille, ut ex eodem Suida cognoscimus, belli Mithridatici tempore captus fuit, posteaque ob eruditio-
164. nem est manumissus, ac pervenit usque ad tempora Tiberii Caesaris. Quamquam maius quidem hoc videatur intervallum quam ut scriptor ille tot annos post captivitatem fuerit superstes; nam a morte Mithridatis usque ad imperium Tiberii anni sunt LXXVI. Sed fortasse erat adolescens admodum, cum caperetur, valdeque senex, cum decederet. Aut hoc verum est, aut Tiberii tempus intelligi debet non quo imperare, sed quo florere coepit, ut cum Rhaetos et Vindelicos vicit. Id spatium totis undetriginta annis minus erit. Potuit autem circa ista tempora Tiberio aliquid dicare, unde Suidas crediderit, eum vixisse imperante Tiberio. Ex Parthenio hoc verbum a Marone expressum Gellius refert N. A. XIII. 25. Immo Tiberius Caesar eum in pangendis versibus imitari solet, teste Suetonio Tiber. 70. *Μεταμορφώσεις* edidit, ut ex Plutarcho et Eustathio ad Dionys. 420. scitur, item Suida in

1) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. IV. p. 305 sqq., *Clinton.* fast. hell. t. III. p. 548 sq. Cf. *J. L. Lebeau* rech. sur les auteurs dont Parth. a tiré ses narrations, in Mém. de l'acad. d. inscr. t. XXXIV. p. 63 sqq.

Νέστωρ, ubi Parthenius hic Nicenus vocatur 2). Eas metamorphoses Ovidium sequutum fuisse per est verisimile. Archelaida eius nominat Hephaestion p. 9, Herculem, Iphiclum, Anthippen, Delum, epicedium in Auxithemin et propempticum celebrat Stephanus in *Ἴσσα*, *Οἰνώνη*; *Ἀράφεια*; *Κρανίδες*, *Λάμπεια*; *Γρύνοι*, *Βεληδόνιοι*; *Γαλλήσιον*; *Κώρυκος*, ac meminit quoque Probus in Virg. b.
Ecl. III. 62. et Artemidor. Oneirocr. IV. 63. 3) Cum autem de patria fuerit dubitatum, Nicenum quoque facit Stephanus in *Νίκαια*. At alius omnino ab hoc est Parthenius Chius, cognomento Chaos, ex Homeri, ut creditum, posteritate unus, qui de patre suo Thestore scripsit teste Suida; alius Parthenius ὁ *Φωκαεύς*, cuius meminit Stephanus in *Γότθοι* et *Δεκέντιοι* 4); alius denique Parthenius grammaticus, Dionysii grammatici discipulus, cuius aetatem ex magistro cognoscimus: nam Dionysius ille a Neronis temporibus floruit usque ad Traianum, ut Suidas docet. Est, puto, hic *Παρθένιος ὁ Διονυσίου*, quem *ἐν πρώτῳ περὶ τῶν παρὰ τοῖς ἱστορικοῖς λέξεων ζητουμένων* Athenaeus citat XI. p. 467. C. 5)

Tum quoque vivebat Chaeremon Aegyptius, qui hieroglyphica et res Aegyptias litteris commisit. *Chercinon* dicitur Semlero in bibliotheca et aliis hunc sequutis; sed id vocabulum non est nauci. Aetatem eius arguit non obscure, quod praeceptor fuerit Dionysii Alexandrini eius qui a Nerone usque ad Traianum docuit ac bibliothecae praefuit et ab epistolis ac responsis fuit variasque obiit legationes, Suida teste in *Διονύσιος Ἀλεξανδρεύς*. Sed imprimis Chaeremonis aetatem inde scimus, quod Aelium Gallum Alexandria navigantem in Aegyptum fuerit sequutus, ut Strabo narrat XVII. p. 806. Refert etiam, professum fuisse philosophiae et astronomiae peritiam, sed ob inscitiam et arrogantiam ludibrio fuisse. Sane vanitatem hominis ostendunt etiam verba haec Tzetzae Chiliad. V. 6.

ὡς δ' ὁ Αἰγύπτιος ἱερογραμματεὺς Χαιρήμων
ἔδειξεν ἐν διδάγμασι τῶν ἱερῶν γραμμάτων,
ὁ φοῖνιξ ἓξ τοῖς ἔτεσι καὶ ἑπτακισχιλίοις
θνήσκει, παραγενόμενος ἐν τόποις τοῖς Αἰγύπτου.

2) Verum alio loco, v. *Παρθένιος Χῖος*, Chium auctorem dicit Suidas. Ad hoc Eustathius l. l. *Il.* *ὁ τὰς μεταμορφώσεις γράψαι λεγόμενος.*

3) Praeterea laudantur eius carmina *Ἀρήτη* (cf. Suid.) ap. Schol. Pind. Isth. II. 63, *Βίας* ap. Schol. Il. 9, 446, *ἐλεγεῖα εἰς Ἀφροδίτην* ap. Steph. v. *Ἀκαμάντιον* et Artemid. l. l., *Κριναγόρας* ap. Etym. v. *ἄρπυς* (ubi v. *αὐρόσχας* et *ἐρίσχηλος* laudatur etiam *Ἡρακλῆς*, alia non dicto operis titulo v. *ἀῷος*, *δείκελον*, *δρύψελλον*, *Ἑρκύνιος δρυμός*, quae partim fortasse ad grammaticum, Dionysii discipulum, pertinent), *Λευκαδίαι* ap. Steph. v. *Ἰβηρίαι*.

4) Adde Steph. v. *Μοῦρσα* et *Ὤγενος*. In Analect. t. II. p. 297. exstat Erycii epigramma *εἰς Παρθένιον Φωκαέα τὸν εἰς Ὅμηρον παροινήσαντα*, quod ***Brunckius*** retulit ad Parthenium bello Mithridatico captum, ***Jacobs.*** ad discipulum Dionysii; quos iure refutat ***Clinton.*** p. 549; quippe ex Steph. v. *Δεκέντιοι* apparet, vixisse eum post Magnentium saec. IV. p. Chr.

5) Adde XV. p. 680. D. Idem *ὁ τοῦ Διονυσίου* laudatur ib. XI. p. 501. A. Cf. Eust. ad Il. *ψ*. p. 1412. Od. *ο*. p. 567. Non diversum esse a Phocaeo arbitratur ***Fabricius*** p. 309.

Nam quis nescit, quanto aliter de numero annorum veteres omnes scripserint. Quingentos solum phoenici tribuit Herodotus II. 73, atque ita Heliopolitanos tradere addit. Similiter Ovid. Met. XV. 395, Aelian. hist. anim. VI. 58, Philostrat. vit. Apoll. III. 14, esseque id spatium maxime vulgatum dicit Tacitus annal. VI. 28. Nec multum excedit Solin. c. 36; nam sexaginta tantum annos addit. At Plinius etiam centenos adiicit h. n. X. 2, ubi ei annos adsignat DCLX. Sunt tamen qui annos mille quadringentos sexaginta unum vivere dicant, ut ibidem Tacitus testatur. Sed quanto calidius est mendacium Chaeremonis, qui septem annorum millia vivere dicit. Ex vanissimi huius scriptoris Aegyptiaca historia quaedam, quae mentitus erat de rebus Iudaicis, adducit Ioseph. c.
107. Apion. I. 32, eademque ibidem refellit. Meminit et eius Theodoret. therap. serm. III. Immo quisquis quae hactenus dixi perpendat, facile videbit, non alium esse eum de quo sic Porphyrius d. abstin. IV. 6. *τὰ γοῦν κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους ἱερέας Χαιρήμων ὁ στωικὸς ἀφηγούμενος.* Vide et quae ex hoc Chaeremone ibidem referuntur. Caeterum ex allatis Porphyrii verbis cognoscimus, eumpse esse qui de cometis scripsit; nam eum disertim stoicum vocat Origenes c. Cels. I. 59, ubi ait: *ἀνέγνωμεν δ᾽ ἐν τῷ περὶ κομητῶν Χαιρήμονος τοῦ στωικοῦ συγγράμματι* 6). Mirum autem, ni corruptum hoc nomen sit apud Senecam quaestt. nat. VII. 5. *Charimander quoque in eo libro, quem de cometis composuit.* Equidem eo inclino, ut *Chaeremon* hic reponam. Alius, ut aetas clamat, est Chaeremon Aristoteli memoratus rhetor. II. 23, 29. III. 12, 2, et ille erat *κωμικὸς ποιητής*, ut ibi dicit interpres 7).

Quod si Aristocles historicus, cuius Clemens meminit strom. VI. p. 267, quemque *ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν* citat Plutarch. parall. minor. c. 25. et 41, is Aristocles Rhodius fuerit, ut do-
166. ctissimus et amicissimus Io. Meursius not. ad Aristoxenum satis probabiliter existimat, omnino in eadem tempora referri debebit. Nam Aristoclem hunc sua aetate vixisse disertim dicit Strabo XIV. p. 655, quo loco de illustribus viris Rhodiis tractat. Meminit eius, sed ut grammatici, Erotianus in lexico Hippocratico, item Varro d. l. l. X. p. 162. et 179, ubi et Aristoclis et Aristodemi grammaticorum obscuras fuisse definitiones ait. Eiusdem vero ut rhetoris Rhodii mentionem facit Dionysius Halicarn. Dinarch. c. 8. Etiam *περὶ ποιητικῆς* scripsisse Ammonius indicat d. diff. vocc. in *ἐπικήδιος* 8). Quo minus vero, qui inter grammaticos et rhetores celebraretur, idem historiam scriberet caussae nihil video,

6) Ex grammatico scripto Chaeremonis stoici quaedam afferuntur in Bekk. anecd. p. 515.

7) Tragicum fuisse arguunt argumenta ap. Athen. XIII. p. 608. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. II. p. 292.

8) Eiusdem liber *περὶ διαλέκτου* laudatur in Etym. M. v. *κῖμα* et in Crameri anecd. t. I. p. 231. et III. p. 298 (*περὶ διαλέκτων*). Idem fortasse cuius librum *Λακώνων πολιτεία* laudat Athen. IV. p. 140. B. De aliis huius nominis vid. lib. III. p. 333.

quando a plerisque id factum fuit, quemadmodum ex multis planum fit quos hactenus laudavi. Fuere et alii Aristocles, ut ex Suida constat. Saepius autem nomen *Aristoclis* corruptum leges apud scriptores: nempe librarii, quia illud *Aristotelis* notius foret, huius nomen reposuerunt; uti factum apud Euseb. pr. ev. XI. 3; nam fragmentum quod adducit non Aristotelis, sed Aristoclis esse argumento fuerit, quod in eo fiat mentio Aristoxeni musici, qui discipulus Aristotelis erat.

CAP. II.

Res interim apertior est de aetate Diodori Siculi[1]). Antiquiorem paullo esse aliquis dicat, quia tempore Iulii Caesaris vixisse Eusebius in chronicis tradat, atque adeo ipse Diodorus non uno hoc loco de sese testetur. Sed non male propterea Suidas, qui sub Augusto vixisse dicit; nam ad grandem pervenit aetatem, adeo ut ad medium usque Augusti principatum superfuerit. Quod ita esse optime ex eo Scaliger anim. in Euseb. ad a. 1967. observat, quod meminerit bisexti romani; nec enim id nomen obtinuit priusquam fastos correxisset Augustus. Natale ei solum Argyrium sive Angyrium, Siciliae oppidum, ut quidem vulgo legi- 167.
tur apud Diodorum, vel potius Agyrium, quod verum esse oppidi nomen aliorum scriptorum consensu probat princeps aetatis nostrae geographus, Philippus Cluverius in Sicilia sua antiqua. Scripsit Diodorus Siculus βιβλιοθήκην ἱστορικήν sive, ut Schol. Arist. Plut. 9. vocat, τῶν ἱστοριῶν βιβλιοθήκην, quam veterum alii ἁπλῶς βιβλιοθήκην vel etiam βιβλιοθήκας nominant. Βιβλιοθήκην vero appellavit, quia tractet historiam καθολικήν. Agit enim de rebus Aegyptiis, Assyriis, Medicis, Persicis, Graecis, Romanis, Punicis atque aliis. Constabat vero opus hoc libris qua- b.
draginta, quorum argumentum ipse in praefatione recenset. Latine referre ero contentus: *ex libris nostris primi quidem sex continent res ante Troianum bellum gestas eaque quae fabulis de saeculo istoc prodita fuerunt: atque horum priores tres antiquitates barbaricas, tres posteriores fere graecas comprehendunt; undecim vero sequentibus res ubique locorum gestas a bello Troiano usque ad Alexandri M. mortem descripsimus; denique in tribus et viginti libris caeteras res gestas retulimus usque ad initium belli adversus Gallos excitati, quo imperator C. Iulius, cui res gestae Divi nomen peperere, plurimis et pugnacissimis Gallorum gentibus debellatis imperium romanum ad Britannicas usque insulas prolatavit.* Quod vero continuo addit, *cuius res principio gestae incidunt in primum olympiadis centesimae et octogesimae annum, archonte tum Athenis Herode,* id profecto verum non est, cum initium belli Gallici in tertium eiusce olympia-

1) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. IV. p. 361 sqq.

dis annum inciderit. Nihiloque verius est, quod subiungit de annis qui intercedunt ab excidio Troiae usque ad tempus id, quo bibliothecam suam ad umbilicum perduxerat. Vide quae de eo idem Scaliger ad Eusebium notavit. Et sane multa adeo sunt *σφάλματα* Diodori in olympiadum annis et romanis magistratibus, ut plane verisimile sit, corruptis ac mutilis fastis usum esse. Sane hoc nomine non a Bodino modo vapulat, sed ab ipso etiam Sigonio, Stephano item Pighio et aliis *χρονογράφοις* saepe reprehenditur 2). Caetera si spectes, magna eius *φιλοπονία* fuit, ut qui triginta annorum operam in hanc se historiam impendisse scribat in praefatione sua, ubi et quanto veritatis studio laborarit ostendit peregrinatione sua in Asia atque Europa. Nempe periculis vel aerumnis nullis territus fuit quo minus loca ipsa lustraret de quibus scripturus esset. Utinam modo nobile adeo opus integrum ad nos pervenisset. Nunc ex quadraginta libris solum quindecim exstant, atque item pauca in Photio et aliis, de quibus mox dicam, excerpta. Ex istis XV ultimus, hoc est vigesimus, desinit in a.
168. u. c. CCCCLII, quo consules fuere M. Livius Denter et M. Aemilius Paullus. Sed ad Iulium Caesarem pertigisse credere oportet Diodoro ipsi, cuius ex praefatione verba paullo ante adduximus. Atque idem traditum est ab Euagrio hist. eccles. V. 24. Aequiore animo iacturam tantam ferremus, si superessent Berosus, Theopompus, Ephorus, Philistus, Callisthenes, Timaeus atque alii, ex quibus sua assiduo labore congesserat Diodorus 3). Sed nullis libris inviti magis caremus quam illis, qui sequebantur *βίβλον νησιωτικήν,* prout librum quintum ipse appellat Diodorus, quia eo de insulis agat. Quinque enim libri, qui alteram decada proxime anteibant, fuere de imperiis orientis, unde multum lucis accedere potuit sacris veteris testamenti libris. Neque imponere debet, quod etiam sextum videas citari a nonnullis. Nam fefellit eos Poggius Florentinus, qui ante hos annos CLX postulato Nicolai V. magni, immo primi litterarum vindicis, quinque primos transtulit; siquidem is bipartitum Diodori librum primum discerpsit in duos, unde qui revera secundus, hic ei tertius, qui tertius, hic illi quartus, ac par ratio in quarto et quinto. In tanta vero librorum Diodori iactura qualicunque solatio est, quod ex deperditis eclogas atque excerpta habemus, ut apud Photium, quaeque de legationibus dedit Fulvius Ursinus, item quae ex codice Augustano iuris publici fecit David Hoeschelius ac vertit Rhodomannus, praeterea quae

2) Adde ex recentioribus potissimum *Wesselingium* in adnott. ad Diod. et *Niebuhrium* in hist. rom. passim de chronologia Diodorea iudicantem. Quaedam accurate definiunt *F. R. C. Krebs* lectt. Diod. Weilb. 1832, *J. C. M. Laurent* fast. cons. cap. Alton. 1833, *J. G. Droysen* in historia Hellenismi.

3) Vid. *C. G. Heyne* de fontibus et auctoribus historiarum Diodori et de eius auctoritate ex auctorum quos sequitur fide aestimanda commentt. in comm. soc. Gott. t. V. P. 3. p. 89 sqq. t. VII. P. 3. p. 75 sqq. p. 107 sqq., rep. in ed. Bip. t. I. p. XIX sqq. Cf. nostr. quaestt. Dem. P. IV. p. 9 sqq. et *Droysen* l. l. p. 669 sqq.

post editionem Rhodomanni ex collectaneis Constantini Porphyrogenneti Henricus Valesius edidit primus ac vertit et notis illustravit; item fragmentum de Cleonnide et Aristomene, quod una cum nonnullis Polemonis et Himerii edidit Henricus Stephanus; sed nesciebat esse Diodori Siculi, cui tribuitur in Florentino codice bibliothecae Mediceae, unde in peregrinatione sua exscripsit filius meus Isaacus, ignarus tum iam Stephani prelo prodiisse[4]). Porro egregium hoc Diodori opus, nec *τοῖς ἔξωθεν* modo, sed etiam Iustino Mart. coh. ad Gr. p. 10. 24. 26, ubi dicitur *ἐνδοξότατος τῶν ἱστοριογράφων*, atque Eusebio pr. ev. II. prooem. laudatum, 108.
non caruit nostro saeculo reprehensoribus suis, seu rem seu dictionem spectes. Rem ipsam culpat Ludovicus Vives, qui in quinto de tradendis disciplinis refert, nihil Diodoro esse nugacius: contra profecto quam Plinius iudicarat, qui in praefatione §. 25. scripserat, cum Graecorum alii magnificis titulis superbiant, Diodorum, qui *ἁπλῶς βιβλιοθήκην* vocat, primum Graecorum desiisse nugari. Sed videamus, quid moverit eruditum illum censorem, ut iniquum adeo iudicium ferret. Nempe unum hoc eum impulit, quod primis libris tradat *μυθικὴν ἱστορίαν* sive, ut Diodorus ipse vocat, *παλαιὰν μυθολογίαν*. Atqui ipsa hac appellatione satis se purgat Diodorus. Adde quod istae heroicorum temporum narrationes pro meris fabulis haberi minime debent; nam verum iis argumentum subest; sed fabulosa quaedam admiscentur. Qua in re non modo Palaephati reliquiae lucem aliquam afferunt, sed idem etiam comprobant, quae de cataclysmo et turri Babylonica prodidere Berosus, Hecataeus, Alexander Polyhistor, Hieronymus Aegyptius, Mnaseas atque Abydenus. Nec movere debet, quod scriptores huiusmodi disconveniant in multis, sed cogitandum, non temere esse, quod conveniant in multis. Et sane, cum narrationes eiusmodi ab historia quidem originem capiant, sed tamen longo aevo in ista ingeniorum varietate et vanitate multum ex falso trahant, nihil mirum est, si in *μυθικῇ* historia aliquis inveniatur dissensus: ut in fabula de Phineo a diis excaecato atque ab Harpyis divexato, quas 169.
alati Boreae filii, Zetes et Calais, cum ad eum in Argonautica expeditione divertissent, occiderint. Nam aliter multo atque Apollonius et poetarum alii narrat ista Diodorus Siculus IV. 43 sq. et diversitatis hanc caussam adducit: *καθόλου γὰρ τοὺς παλαιοὺς μύθους οὐχ ἁπλῆν οὐδὲ συμπεφωνημένην ἱστορίαν ἔχειν συμβέβηκε.* Satis ista ostendunt, haud multo meliore fide agere potuisse Diodorum in rebus ab omni omnium historicorum memoria remotis.

4) Primum edidit fragmentum sine nomine auctoris cum Polemone *Stephanus* 1567, tum cum adnott. *L. Boivin* in Mém. de l'acad. d. inscr. t. II. p. 84 sqq. (1717), denique iterum sine auctoris nomine, quod in praefatione demum addidit, *J. Conr. Orelli* cum Polemone, Lips. 1819. Ceterum prodierunt Ursiniana Antv. 1582, Hoescheliana Aug. Vind. 1603, Valesiana Paris. 1634. Nova accesserunt ex lib. 7—10, 20—40. opera *A. Maii* in scriptt. vett. nov. coll. t. II. Rom. 1827. et 1828, rep. ex rec. *L. Dindorfii* Lips. 1828. Librum 6—8. tractat *Krebs* lectt. Diod.

Neque enim diffitetur, prisci temporis historiam fabulis esse permistam et aliter atque aliter de iis veteres tradidisse, sed contentus est referre quae veritati maxime consentanea esse putaret; ac ne sic quidem haberi ea vult pro usquequaque veris, sed satius putat quomodocunque res priscas nosse quam eas penitus ignorare 5). Quemadmodum vero rem ipsam Vives, ita dictionem Diodori arrodit Bodinus in methodo historiae. Quanto melius de eo censuit Photius bibl. cod. LXX, ubi usum ait *φράσει σαφεῖ τε καὶ ἀκόμψῳ καὶ ἱστορίᾳ μάλιστα πρεπούσῃ.* Addit, non affectare dictionem nimis atticam, sed neque devolvi ad vulgarem et tritam dicendi formam, verum mediocri genere gaudere. Quae sane maioris quam Bodini iudicium fieri debere nobiscum fatebitur, qui vel de stilo iudicare per se possit, vel quam exquisito in talibus iudicio Photius fuerit intelligat.

CAP. III.

b. Augusti quoque temporibus floruit Dionysius, Alexandri
170. filius, Halicarnassensis, quod satis indicat Strabo eiusdem temporis scriptor. Sic enim ille XIV. p. 656. *καὶ καθ᾽ ἡμᾶς Διονύσιος ὁ συγγραφεύς.* Ac ne alium hunc Dionysium putes, ipse in praefatione scribit, in Italiam se venisse simul ac Caesar Augustus finem imposuit bello civili, circa mediam olympiadem centesimam octogesimam septimam 1). Ut omnino aliud egerit vir eruditus Barth. Keckermannus, cum in suo de historia opere tres esse scribit, qui acrius in Plutarchum censuram exerceant, eosque inter esse principem Dionysium Halicarnasseum; quasi Plutarchus non Traiani demum temporibus floruerit, Dionysius autem vixerit sub Augusto, quemadmodum vidimus. Subiungit postea Dionysius, ex eo tempore quo Romam venit usque ad illud quo ista scriberet exactos esse annos viginti duos, quibus Romae egerit urbisque didicerit sermonem ac partim eruditorum hominum consuetudine partim lectione Porcii Catonis, Fabii Maximi, Valerii Antiatis et aliorum historiam istam scripserit. Ac primum ut unde Romani genus sumpserint liqueat, ea refert quae de Aboriginum populo et priscis Italiae incolis ferebantur. Pertexuisse vero se historiam dicit usque ad primum bellum Punicum sive a. u. c. CCCCLXXXVIII. vel iuxta alios CCCCXC, unde Polybium incipere ait. Ac convenit, quod usque ad Pyrrhum, Epirotarum regem, produxisse ait Euagrius hist. eccles. lib. V. extr. Opus hoc ipse appellat *ἀρχαιολογίαν ῥωμαϊκήν*, nisi is titulus proprius sit priorum librorum, quos ante caeteros, ut totius operis gustum haberent Romani, editos fuisse recte observavit H. Stephanus. Hodie ex XX libris (quot a Dio-

5) Cf. *Ulrici* Charakt. d. ant. Hist. p. 66 sqq. 183 sqq.
1) Vid. ***H. Dodwell*** diss. d. aet. Dion. Halic. in edd. Hudsoni et Reiskii, ***Fabricii*** bibl. gr. t. IV. p. 382 sqq.

nysio scriptos fuisse etiam Photius dicit) tantum exstant undecim, quibus pervenit usque ad sublatum decemviratum, plebeios ad tribunatum militarem admissos eamque potestatem abrogatam et consules ex ordine patricio iterum electos; quod factum est a. u. c. CCCXII. Ex posterioribus libris qui perierunt Stephanus Byzantius citat aliquos, ut decimumsextum in *Αἴκαλον* et undevigesimum in *Κωνστάντεια.* Quare ut tacuisset Dionysius quousque historiam suam perduxisset, tamen ex *Ἐθνικῶν* scriptore satis constaret Gelenium falli, qui putabat Dionysium operi isti immortuum esse, nec 171.
plura scripsisse quam hodie habemus. Quam sententiam etiam refellit Anonym. *ἐν ὀλυμπ. ἀναγρ.* ad olymp. CXXVIII, 3, ubi ait: *ἀρχὴ τοῦ πρώτου Ῥωμαίων καὶ Καρχηδονίων πολέμου. ἐνταῦθα τὴν τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀρχαιολογιῶν πραγματείαν κατέστροφε Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεύς.* Ex novem libris deperditis luculentum nobis fragmentum conservavit Constantinus Porphyrogennetus eo collectaneorum libro quo agebatur de virtutibus et vitiis, unde una cum excerptis Polybii, Diodori Siculi, Nicolaï Damasceni et aliorum apposita translatione sua ac notis edidit iam semel iterumque memoratus nobis Henricus Valesius 2). Eusebius pr. ev. IV. 16, quo *περὶ τῆς παλαιᾶς ἀνθρωποθυσίας* tractat, vocat *Διονύσιον τὸν Ἁλικαρνασσέα ἄνδρα τῆς Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας ἀκριβῆ τὴν γραφὴν ἅπασαν ἐκθέμενον.* Et sane Dionysio huic laudem eam tribuit Scaliger in animadversionibus Eusebianis, quod curatius eo tempora nemo observarit. Hac quoque parte Livio praefertur, quod et plura et accuratius multa tradat, quae ad romanas antiquitates pertinent. Qua de re H. Stephanum vide operae primae in Dionys. capite X. 3) Stilus quoque, ut Photius loquitur, est *καινοπρεπής* atque, ut idem ait, *τὸ κομψὸν τοῦ λόγου τῇ τε κατὰ μέρος ἀφηγήσει καὶ τῇ παρεκβάσει κεκραμένον τὴν ἐπὶ τὸ τραχύτερον ῥέπουσαν θεραπεύει συνέπειαν.* Horum XX librorum *σύνοψιν* scripsit ipse auctor, ut Photius dicit; addit autem, in ea solum necessaria exposuisse eoque utilem magis fuisse operam quam suavem. Quintum huius epitomes librum citat Stephanus sive Hermolaus in *Ἀρίκεια.* Meminit quoque eiusce epitomes in *Κορίολλα*, sed quotum eius librum advocet parum liquet; cor- 109.
rupte enim legitur *Διονύσιος καὶ τῆς ἐπιτομῆς.* Existimare aliquis possit, *καὶ* esse corruptum ex *κ*, ut vigesimus signetur; sed obstat quod epitome ea tantum quinque constiterit libris, ut clare ait Photius. Liceat tamen suspicari fuisse plures quam Photius vidisset. Nec bonus tantum historicus fuit, sed etiam rhetor ac criticus nobilis, quod ostendunt rhetorica ac critica eius opuscula,

2) Vid. supra cap. II. 4. Nova ex codd. Ambros. adiecit *A. Mai* Mediol. 1816. (rep. Francof. 1817.) et in scriptt. vett. nov. coll. t. II. Rom. 1827. p. 461 sqq.

3) Multis locis historiae romanae de Dionysio indicat *Niebuhrius.* Adde *P. F. Schulin* d. Dion. Hal. historico praecipuo historiae iuris romani fonte diss. Heidelb. 1821. 4. et T. an inquiry into the credit due to D. of H. as a critic and historian, in classic Journ. No. LXVIII—LXXV.

quae supersunt; praeter quae alia eius generis elaborasse cognoscimus inde, quod in istis multa e suis huius argumenti citet, quae hodie non habemus 4).

Proximus Dionysio huic fuit alter Dionysius, itidem historicus, sed natione Pergamenus, cognomento Atticus, discipulus Apollodori Pergameni, rhetoris eius qui Augusto Caesari familiaris adeo fuit et a quo condita est secta Apollodorea, quae Theodoreae opponitur. Auctor Strabo XIII. p. 625, ubi et Dionysius iste vocatur *σοφιστὴς ἱκανός, συγγραφεὺς καὶ λογογράφος.* Meminit huius Dionysii etiam Suidas, quem saltem auctorem potius laudare debuit Gesnerus in bibliotheca sua quam Aeneam Sylvium.

Ad haec etiam tempora referri debet Dionysius ille, cuius *περιήγησις* hodieque exstat 5), quod opus *ἱστορικὸν καλοῦσιν οἱ παλαιοί*, ut ait Eustathius scholiastes in praefat. Idem vixisse ait *οὐκ ἐπὶ τῶν ὑπάτων, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῶν ἀνάκτων*, atque hoc ipsum de se scribere dicit. Signat vero locum istum v. 78.

172. *ἐκ Διὸς Αὐσονιῆες ἀεὶ μέγα κοιρανέοντες,*

et imprimis versus istos 355 sq.

Ῥώμην τιμήεσσαν, ἐμῶν μέγαν οἶκον ἀνάκτων,
μητέρα πασάων πολίων, ἄφνειον ἔδεθλον,

ubi Eustathius monet, cum Dionysius dicit *ἐμῶν ἀνάκτων*, satis ostendere, non sub consulibus se ista scribere, sed sub imperatoribus. Quod verum est; sed quo sub imperatore, minus liquet. Antoninorum temporibus vixisse censet Barthius advers. LVIII. 5, atque eos per *ἄνακτας* intelligendos putat; Severi temporibus claruisse dicit Salmasius in Solinum p. 628; immo et Scaliger Eusebianis animadv. ad a. MMCCXV, ubi per suos *ἄνακτας* intelligere ait Severum cum filiis Geta et Caracalla, quos ipsos per triplicem imperii virtutem signat Tertull. de pallio c. 3. Sed si, quia *ἄνακτας* dicit, plures designantur, quid prohibet ut Divos fratres, M. Aurelium et L. Verum, intelligamus? At multo ante vixisse putat Eustathius, nempe sub Nerone, immo Augusto iuxta quosdam, cuius etiam mentionem eidem facere videtur, cum, postquam de Parthorum ferocia dixisset, addit v. 1052.

Αὐσονίου βασιλῆος ἐπεπρήυνεν ἀκωκή.

Sane consules nunquam *ἄνακτας* vocasset. Quod vero Parthos Ausonii domini hasta coactos ferociam ait deposuisse, id optime convenire Augusto ostendunt ista verba Tranquilli Aug. 21. *Parthi quoque et Armeniam vindicanti facile cesserunt et signa militaria, quae M. Crasso et M. Antonio ademerant, reposcenti reddiderunt, obsidesque insuper obtulerunt; denique pluribus quondam de regno concertantibus nonnisi ab ipso electum comprobaverunt.* Quod siquis, quia Eustathius dubitare videtur num sub Nerone an sub Augusto

4) Cf. nostr. hist. eloq. gr. §. 88.
5) Vid. *G. Bernhardy* comm. d. Dion. Perieg. in eiusd. ed. Lips. 1828. p. 489 sqq.

vixerit, eo et ipse ambigat sub utro floruerit, at omnem scrupulum tollit illis temporibus proximus Plinius secundus, ex quo etiam patriam discimus fuisse Alexandriam, non illam Aegypti aut Syriae, sed oppidum Susianae ad sinum Arabicum inter Tigrim et Eulaeum fluvium; quod ut saepe nomen mutarit idem Plinius refert. Adscribam ea solum verba quibus sub Augusto claruisse atque Alexandriae Susianae natum esse cognoscimus. Locus est h. n. VI. 27, ubi cum de eo Susianae oppido egisset subiungit ista: *hoc in loco genitum esse Dionysium, terrarum orbis recentissimum auctorem, constat, quem ad commentanda omnia in orientem praemisit Divus Augustus, iturо in Armeniam ad Parthicas Arabicasque res maiore filio.* Quare omnino inanis est coniectura Suidae, cum Dionysium, si vulgata lectio vera est, Byzantium fuisse arbitratur 173.
propter ea quae de fluvio Rheba canit. Sunt vero haec v. 793 sqq. b.

ἄγχι δὲ Βιθυνοὶ λιπαρὴν χθόνα ναιετάουσι,
Ῥήβας ἔνθ᾽ ἐρατεινὸν ἐπιπροΐησι ῥέεθρον,
Ῥήβας, ὃς Πόντοιο παρὰ στομάτεσσιν ὁδεύει,
Ῥήβας, οὗ κάλλιστον ἐπὶ χθονὶ σύρεται ὕδωρ.

Quae sic vertit vetus interpres, Rufus Avienus, v. 962 sqq.

propter Bithynia glebam
exserit. hic late Rhebas extenditur amnis,
Rhebas, cyanei qui dissicit aequora ponti,
Rhebas, argento similem qui porrigit undam.

Nimirum putavit Suidas, nisi Rhebas patrium solum interluisset, nunquam illustri adeo elogio fuisse dignaturum. Nondum disputo quam validum hoc sit argumentum; illud solum dico, et Dionysii et interpretis verba satis ostendere, Rhebam esse Bithyniae flumen. Atque idem liquet ex scholiasta Eustathio, immo ex Plinio etiam h. n. VI. 1. *Ῥηβαῖον* vocat Apollonius Argon. II. 791. Hodie vero a Graecis *Ribas* nominatur, ut cognoscimus ex doctissimo P. Gillio d. Bosp. Thrac. III. 1, qui loca haec ipse lustravit. Sed si Rhebas Bithyniae est fluvius, ut ista ostendunt, quomodo Suidas ex eo, quod Dionysius tantopere laudat Rhebam, colligit eum fuisse Byzantinum? Sic enim scribit: *ὑπολαμβάνω, ὅτι Διονύσιος ὁ περιηγητὴς Βυζάντιος ἦν, διὰ τὸν ποταμὸν Ῥήβαν.* Equidem quod sentio dicam. Puto, Suidae locum corruptum esse proque *Βυζάντιος* legendum esse *Βιθυνός*. Haec omnino iudicio meo vera lectio est, nec propterea persuadere mihi possum Bithynum fuisse. Nihil enim argumento illo infirmius; nam potuit egregiam adeo eius fluminis laudem dare auribus Bithynorum, quod aliquamdiu iucunde apud eos vixisset aut alia de caussa. Utut est, Plinii verbis omnis de patria scrupulus tollitur. Nam quin idem sit Dionysius de quo Plinius loquitur et iste quem habemus, dubitari non potest propter ea quae in laudem Augusti dicit, ut vidimus. Eustathius tamen hoc, quod de patria Dionysii dicebamus, ignorasse videtur. Nam nullam Alexandriae mentionem facit, dicere contentus in prologo comment. s. fin., esse genere Afrum. Quod falsum

esse contenderem, nisi semper scriptores *ἐναντιοφανεῖς* conciliare mallem, modo id fieri possit. Fortasse autem Dionysius oriundus quidem ex Africa fuit, sed ortus erat in Susiana 6).

Porro ex Eustathio epist. extr. discimus, alia etiam huic Dio-
174. nysio tribui solere, ut *λιθικά*, *ὀρνιθιακὰ καὶ βασσαρικά*. Atque idem *λιθικά* quidem Dionysii huius esse agnoscit propter similem stilum 7), *ὀρνιθιακά* vero a doctioribus tribui dicit Dionysio Philadelphensi, qui *διὰ λέξεως ἀκυρολογίαν διάκενος* vocabatur 8). *Βασσαρικά* autem, quia stilum habeant incultum, eo indigna esse visa ait, quae Dionysii huius crederentur, sed potius adscribenda esse Dionysio Samio. *Βασσαρικῶν* Dionysii meminit etiam Stephanus in Ethnicis aliquoties; *Βασσαρικά* autem eadem esse ac *Διονυσιακά* etiam Suidas auctor est in *Σωτήριχος*, quem eiusdem tituli atque argumenti opus condidisse sub Diocletiano auctor est ibidem. Appellatio est ex eo, quia *βασσάραι αἱ βάκχαι* 9). Caeterum praeter hunc Dionysium *περιηγητήν*, quem habemus, fuere etiam alii eius nominis, qui similiter *περιηγήσεις* scripserint 10). Unus Milesius fuit, qui Herodoto ipso antiquior est. De hoc diximus lib. I. cap. 1. Alter utrum Samius an Rhodius fuerit non satis constat. Rhodium vocat Tertullian. d. anim. c. 46, ubi scripsisse ait de divinatione e somniis. At Samium disertim appellat Eustathius, ut paullo ante vidimus. Credo, cum in Samo esset natus, nihilominus Rhodius dicebatur, quia Rhodi habitaret atque ibi sacerdos esset Solis, qui Rhodi imprimis colebatur eo quod in insula hac nunquam ita nubilum sit caelum, quin luce solis perfundatur, ut Solinus dicit c. 27. De hoc Dionysio ita Suidas: ***Dionysius*, *Musonii filius*, *Rhodius aut Samius historicus*.**

6) Multo felicius difficilem hanc de aetate Dionysii quaestionem expedivit *Bernhardy* l. l. p. 511 sqq., qui reiectis Vossii aliorumque opinionibus cum ex natura lithicorum tum ex singulis orbis descriptionis locis (ut ex nomine *βασιλῆος* v. 1052, ex significationibus regionum ac populorum, quae citeriore demum aetate proferri potuissent, inprimis Hunnorum v. 730, aliisque) colligit, auctorem extremo tertio vel quarto ineunte saeculo p. Chr. vixisse. Paullo obscurius ille tamen disputat de patria Dionysii p. 495 sqq. Scilicet cum Suida ex Rhebae peculiari significatione id effici vult, ut aut in Bithynorum sive Byzantii tractu lucem viderit, aut cum istis populis multam contraxerit consuetudinem. Quod ut concedam non esse sine ratione dictum, facilius tamen est reiicere tanquam inutile quam refutare id quod Eustath. epist. extr. et ad v. 7. atque Schol. init. et ad v. 8. Dionysium Afrum nominant. Utrumque fortasse rectius conciliaveris, si patriam a sede distinxeris.

7) Hoc libro, cuius fragmenta habent Schol. v. 714. et Maxim. ad Dion. Areop. d. myst. theol. c. 2, de artibus occultis atque commodis lapidum, qualia inferioris temporis vanitas cupidissime persequuta est, actum esse acute demonstrat *Bernhardy* p. 502 sqq.

8) Vid. *Bernhardy* p. 503. adnot.

9) Haec quoque tanquam inferioris aetatis argumentum accurate pertractat *Bernhardy* p. 507 sqq., fragmentaque ex Steph. Byz. XXI subiicit p. 515 sqq.

10) Hoc ipsum, quod Suidae sive librariorum oscitantiae debetur, totam de Dionysiis quaestionem mirum quantum impedivit atque obscuravit. Hunc si audis, quattuor sunt eiusdem rei ac nominis scriptores; at sine dubio duo tantum fuerunt, ille quem habemus Periegetes atque Characenus apud Plinium.

fuit autem etiam sacerdos templi Solis, quod ibidem erat. scripsit locorum historias libris sex, orbis descriptionem (*οἰκουμένης περιήγησιν*), *historicae institutionis* (*ἱστορίας παιδευτικῆς*) *libros decem.* 110.
Ex hoc Dionysio censeo esse versus istos, quos Tzetzes Chil. XII. 450. in Dionysii *περιηγήσει* legi scribit:

τῆς γάρ τοι φιλότητος Ἀμαζονίδων ἐγένοντο,
τήν ποτε δὴ μίχθησαν ἐπ᾽ ἀνδράσι Σαυρομάτῃσι.

Nam in ea quidem Dionysii *περιηγήσει*, quam habemus, versus hos nullus invenio, sed istos, v. 654 sqq.

ἐκ γὰρ ἐκείνης
ἰφθίμης φιλότητος Ἀμαζονίδων ἐγένοντο,
τήν ποτε Σαυρομάτῃσιν ἐπ᾽ ἀνθρώποισι μίγησαν.

Quemadmodum vero praeter Dionysium Alexandrinum duo fuisse Dionysii existimantur, quorum uterque *περιήγησιν* scripserat, ita praeter Dionysium istum *περιηγητὴν* fuere duo Dionysii, qui Alexandrini non minus vocarentur, sed *περιήγησιν* scripsisse nusquam, quod scio, dicantur. Eorum unus est Dionysius, cognomento Thrax, qui sub Pompeio M. docuit, ut superius ostendeba- 175.
mus. Alter fuit Dionysius, Glauci filius, discipulus Chaeremonis philosophi, cui etiam Alexandriae successit, praeceptor vero Parthenii grammatici. Vixit is a Neronis temporibus usque ad Traianum, praefuit bibliothecis, fuit ab epistolis et a responsis et legationes varias obiit. Auctor Suidas.

CAP. IV.

Ab Dionysiis ad alios venio, qui Augusteo aevo floruerint. Eos inter ob regium genus agmen ducat Iuba secundus, filius Iubae primi, eius qui Numidiae et partis Mauritaniae rex fuit belloque civili partes Pompeii est sequutus, a Caesare autem victus, cum M. Petreio singulari certamine concurrens, vita functus est. Vide Dion. Cass. XLIII. 8. Cum patrem non posset, filium eius Iubam admodum puerum in triumphum Iulius Caesar duxit, teste Plutarcho Caes. c. 55, qui et addit, hanc Iubae fortunatam fuisse captivitatem, quia occasione ea factum fuit, ut in Italia optimis litteris excoleretur atque ex barbaro Numida historicus fieret eruditissimus. Sane Athenaeus quoque III. p. 83. B. *ἄνδρα πολυμαθέστατον* appellat. Nec paternae dignitatis plane exsors permansit; nam Augustus eum studiis iam egregie excultum suasque sequutum partes adversus Antonium pro paterno regno quibusdam Gaetuliae partibus et Bocchi ac Bogudis ditionibus donavit, praeterea uxorem ei dedit Cleopatram *Σελήνην* iuniorem, Antonii triumviri ex Cleopatra filiam. Auctor Dio LI. 15. et LIII. 26. Multa 176.
scripsit, quae a plurimis veterum citantur[1]), imprimis Plinio in

1) Vid. *Clinton.* fast. hell. t. III. p. 551 sq.

historia naturali, ut VI. 27. 29. 31. 32. X. 44. et alibi. Laudat et Plutarchus in Rom. c. 14. 15. 17. Num. c. 7. 13. Sull. c. 16, in quaestionibus vero romanis saepius,[2]) Philostrat. vit. Apoll. II. 6. et 8, Etymologicum magnum in *Βλίτυρι* et *Διόνυσος*; ex ecclesiae scriptoribus Tertullianus apologet. cap. 29. et alii[3]). Edidit inter alia opus de expeditione Arabica, Plinio memorante histor. natur. VI. 27, item *συγγράμματα περὶ Λιβύης*, quae citat Athen. III. p. 83. B. et Plutarch. parallel. minor. cap. 23, ubi e tertio eius operis quiddam narrat. Athen. IV. p. 175. D.
b. advocat *τέταρτον θεατρικῆς ἱστορίας*[4]). Ea egerat de fabulis et historiis, quae tragoediis argumentum praebere solent. Scripsit quoque duos de Assyriis libros, quos ex Beroso excerpserat teste Tatiano adv. gent. c. 58. Epigramma eius in Leonteum Argivum tragicum refert Athen. VIII. p. 343. F. Sed imprimis laudari meretur *Ῥωμαϊκὴ ἱστορία*, cuius librum primum celebrat Stephanus in *Ἀβοριγῖνες* et *Ὠστία*[5]). Alius est Iuba, ex quo Priscianus initio libri de versibus comicis aliqua refert de iambicis cacometris. Grammaticus is fuit et latine scripsit.

Nec magis obscura potest esse aetas Nestoris Tarsensis, siquidem praeceptor fuit Marcelli eius qui a Virgilio celebratur et C. Marcelli ex Octavia, Augusti sorore, filius erat. Docet hoc nos Strabo XIV. p. 674, ubi de egregiis Tarsensibus agens inter caetera inquit, *οὗτοι μὲν στωικοὶ ἄνδρες, ἀκαδημικὸς δὲ Νέστωρ ὁ καθ' ἡμᾶς, ὁ Μαρκέλλου καθηγησάμενος τοῦ Ὀκταυΐας παιδός, τῆς Καίσαρος ἀδελφῆς*. Scripsit *θεατρικὰ ὑπομνήματα*. Haec historia eorum erat quibus personant theatra. Meminit Athen. IX. p. 403. E. At multo iunior hoc Nestore fuit alter eius nominis, poeta epicus, qui sub Severo imperatore vixit et patria fuit Larandensis ex Lycia sive Lycaonia. Hic Suida teste fecit *Ἰλιάδα λειπογράμματον*, cuius liber primus nullum *α* habebat, liber II. nullum *β*; lib. III. nullum *γ* et ita deinceps; quomodo et Tryphiodorus Aegyptius, is cuius hodieque *Ἰλίου ἅλωσις* exstat, scripsit *Ὀδυσσείαν λειπογράμματον*. Auctores de utroque Hesychius Milesius et Suidas. Etiam *Ἀλεξανδριάδα* eius nominat Stephanus in *Ὑστάσπαι*. *Μεταμορφώσεις φυτῶν καὶ*

2) Vid. quaestt. rom. c. 4. 24. 59. 78. 89. Adde Sertor. c. 9, comp. Marc. et Pelop. c. 1. Quae omnia ad historiam romanam pertinent. Praeterea cf. Anton. c. 87, d. soll. anim. c. 17.

3) Adde Strab. XVII. p. 828. 829. 831. 840, Appian. bell. civ. II. 101, Steph. v. *Ἀρβάκη*, *Λαβίνιον*, *Νομαντία*, Poll. V. 13, 88, Ael. hist. anim. VII. 23. IX. 58. XV. 8. Eiusdem etiam laudantur libri *περὶ γραφικῆς* ap. Harp. v. *Πολύγνωτος*, qui idem videtur esse atque *περὶ ζωγράφων* ibid. v. *Παῤῥάσιος*, tum *ὁμοιότητες* ap. Ath. IV. p. 170. E, Hesych. v. *κάρτη* (lib. 15.) coll. *βλιτύριον*, *βρίγες*, *κυλικίας*, *λιβυφοίτην*, *σαμβύκη*, denique *περὶ φθορᾶς λέξεως* ap. Phot. et Suid. v. *σκομβρίσαι*.

4) Cf. Phot. bibl. cod. CLXI, Hesych. v. *κλώπεια*. Hinc etiam videntur deprompta esse quae habet Ath. I. p. 15. A. IV. p. 177. A. 182. E. 183. C. XIV. p. 660. E.

5) Huc videtur pertinere Ath. III. p. 98. B. VI. p. 229. C. Vid. adnot. 2.

ὄρνεων citat Menander rhetor d. enc. II. 4. et Suidas in *Νέστωρ*, ac duo epigrammata eius exstant in anthol. lib. I.[6])

Nicolai Damasceni[7]) aetas nulli ignota esse potest, qui sciat, familiarem fuisse Herodi regi, amicissimum item Augusto 177.
Caesari, usque adeo, ut *Nicolaorum* nomen ab hoc imponeret sive dactylis, quod est apud Athen. XIV. p. 652. A, Plutarch. sympos. VIII. 4, 1, Isidor. origg. XVII. 7, 1. et Adhelmum lib. d. virginitate, sive placentae generi iuxta Serenum Samonicum, Hesychium Milesium, Photium et Suidam, quomodo et Palladius usurpat lib. de monachis Aegyptiis histor. VIII. Meminit Nicolai Damasceni quoque Eusebius pr. ev. IX. 11.[8]) Fuit philosophus peripateticus, vir plane summus et undecunque doctissimus. Scripsit de vita propria teste Suida, qui et alia multa nominat, quae apud eum legi malo. Ipse ea solum adferam quae historica sunt: qualis est historia Assyria, quam ab eo scriptam fuisse auctor est Photius bibl. cod. CLXXXIX, qui etiam putat, fuisse eius collectanea morum incredibilium[9]). Plane autem censeo, historiam Assyriam fuisse partem universalis historiae[10]). Ea librorum erat LXXX iuxta Suidam, CXXIV secundum Iosephum antiq. XII. 3; sed fuisse librorum centum et XLIV indicat Athen. VI. p. 249. A. *Νικόλαος ὁ Δαμασκηνὸς, εἷς δ᾽ ἦν τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου, ἐν τῇ πολυβίβλῳ ἱστορίᾳ (ἑκατὸν γὰρ καὶ τεσσαράκοντά εἰσι πρὸς ταῖς τέσσαρσι) τῇ ἑκκαιδεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ φησιν, κτλ.* Ex libro XCVI. locum quendam de diluvio et arca citat Iosephus antiq. I. 5, item alium de patriarcha Abrahamo et illius habitatione apud Damascenos c. 7. eiusce libri. Operae etiam fuerit adire huiusce operis XVI. 11, ubi ostendit, quantopere eius fides fuerit suspecta in rebus Herodis M., quo vivo scribebat[11]). Meminit quoque Freculphus Lexoviensis chron. t. I. cap. 25, ubi vulgo

6) Vid. *Jacobs* anthol. t. III. p. 54. XIII. p. 921.

7) Vid. *F. Sevin* rech. sur l'hist. de la vie et des ouvrages de Nic. de Damas, in Mém. de l'acad. d. inscript. t. VI. p. 486 sqq., rep. in Orellii coll. fragm. p. 275 sqq., *Clinton.* fast. hell. t. III. p. 550 sq.

8) Cf. Plin. h. n. XIII. 4.

9) *Παραδόξων ἐθῶν συναγωγή*, ex qua fragmenta habet Stobaeus locis in textu mox indicatis. Ex historia universali excerpta esse nescio quo iure contendit *Valesius.* Cf. *Sevin* p. 289. Or.

10) In eandem sententiam postea plurimi concesserunt. Aliter sentit *Ulrici* Charakt. d. ant. Hist. p. 187 sq. Scilicet historiam Herodis iussu scriptam et raptim undecunque congestam (Nic. d. vita sua p. 8. Or., Ioseph. ant. XVI. 7.) et a solo Suida *καθολικὴν* dictam non potuisse esse universalem, sed *Ἀσσυριακαὶ ἱστορίαι* fortasse inscriptam tantum modo ad Asiam adiacentesque regiones videri pertinuisse, id quod fragmentis etiam confirmetur exceptis tribus ap. Ath. IV. p. 153. E. VI. p. 249. A. XV. p. 682. A, quae tamen pro digressionibus haberi possint.

11) Adde Athen. (cf. adn. 10.) VI. p. 252. D. 261. C. 274. E. VIII. p. 332. E. X. p. 415. E. XII. p. 543. A. XIII. p. 593. A. XIV. p. 652. B, Ioseph. antiq. XIII. 16. 21. XIV. 2. 8. 11, c. Apion. II. p. 475, Steph. Byz. v. *Ἀγαμήδη, Ἀμοργός, Ἀσκαλών, Ἀσκανία, Ἀρκάς, Βωταχίδαι, Θόρναξ, Καρνία, Λυκοσθένη, Μεσημβρία, Μεσόλα, Νήραβος, Νηρίς, Παρώρεια, Σίφνος, Σκῦρος, Τόρρηβος, Ὑπερδέξιον*, Const. them. I. 3. II. 6.

legitur: *sed Manaseas Damascenus in nonagesimo sexto histor.* Legendum autem: *sed et Mnaseas et alii complures. Damascenus in nonagesimo sexto histor. ita de hoc diluvio dicit.* Nempe Freculphus Rufinum exscripsit more suo, apud quem eadem legas in Iosephi translatione I. 5. Sed in msto nostro est *Manassea.* Apud Iosephum, quod omnem scrupulum tollit, legitur: *καὶ Μνασέας δὲ καὶ ἄλλοι πλείους. καὶ Νικόλαος δὲ ὁ Δαμασκηνὸς ἐν τῇ ἐνενηκοστῇ καὶ ἕκτῃ βίβλῳ ἱστορεῖ περὶ αὐτῶν, κτλ.* Quaedam
111. quae ad Indiam pertineant refert ex eo Strabo XV. p. 719 sq. Etiam geminum eius fragmentum eruditis notis illustrat Ios. Scaliger append. operis de emend. temporis. Ab aliis excerpta tantum, aliis vero integra Venetiis historia exstare dicitur, ut ait Gesnerus biblioth. t. I. Sed metuo multum, ne fucum aliquis fecerit Gesnero: de integra inquam historia; nam excerpta quaedam nobis conservavit Constantinus Porphyrogennetus libro de virtutibus ac vitiis, unde ea v. cl. Henricus Valesius deprompsit cumque translatione sua ac notis bono publico divulgavit Paris. 1634. Quaedam etiam in iis sunt non ex historiarum libris, sed libro de vita sua, item libro de institutione Augusti. Addidit quoque illa quae ex Damasceni historia universali hauserat Stobaeus floril. V. 50. 51. 73. 121. VII. 39. 40. IX. 52. X. 70. XXXVII. 38. XXXVIII. 56. XLIV. 41. LIV. 39. 40. CXX. 24. CXXIII. 12.
178. *Συναγωγὴν* Nicolai Damasceni citat Abba Maximus Eclog. c. 4, indeque aliqua adducit. Ambigo autem, idemne an aliud sit opus, quod graece mstum haberi in Nomenclatore suo ait Rob. Constantinus ac Nicolai Damasceni syllogas appellat. Sane collectanea Graecis *συναγωγὴ* et *συλλογὴ* [12]).

Augusteo quoque aevo vixit Caecilius Siculus, rhetor nobilis, sed servili genere prognatus. Verum quod tum vixisse dicebamus, et quod Siculum fecimus, utrumque id non videtur controversia carere. Nam in Attica natus fuit, si credimus Dalecampio, qui in Athen. VI. p. 272. F. et XI. p. 466. A, ubi graece est *Καικίλιος ὁ ῥήτωρ ὁ ἀπὸ Καλῆς Ἀκτῆς,* vertit *Caecilius rhetor in pulchra Attica genitus.* Sed non venit ei in mentem, *Καλὴν Ἀκτὴν* notare *Siculum litus* inque eo civitatem Siciliae. Eius mentio est apud Diodor. Sic. XII. 8, ubi de Deucetio sic scribit: *προσποιησάμενος χρησμὸν ὑπὸ τῶν θεῶν ἑαυτῷ δεδόσθαι κτίσαι τὴν Καλὴν Ἀκτὴν ἐν Σικελίᾳ.* Etiam Herodotus ita vocat VI. 22. Sed ex *Καλὴ Ἀκτὴ* postea factum *Καλάκτα,* quomodo vocatur apud Ptolemaeum ac Priscianum quoque II. 10, 58, ubi et mss. mei et antiquissimae etiam editt. constanter habent *Praeneste Praenestinus, Calate Calatinus, Calacte Calactinus.* Quare plane assentio doctissimo Casaubono anim. in Athen. VI. 21, qui apud Diodor. Sic. XII. 29. scribendum suspicabatur *τὴν τῶν Καλακτίνων πατρίδα*, ubi vulgo est *Καλλακτίνων.* Ac monuit summus

12) Fragmenta post *Valesium* collegerunt *J. C. Orelli* Lips. 1804. c. suppl. 1811. et *Ad. Coraes* in ed. Ael. var. hist. Paris. 1805.

vir, Philippus Cluverius, similiter apud Ciceron. in Verr. III. 43. legi debere, *Calactinis quamobrem imperasti anno tertio, ut decimas agri sui, quas Calactae dare consueverant, Amestrati M. Caesio decumano darent,* ubi vulgo est *Calatae* et *Calatinis*; cum Calate sive Galate sit in mediterraneis Siciliae, unde Plinio h. n. III. 8. *Galatini.* Alibi quoque in hoc nomine peccatum esse pluribus idem ostendit in sua Sicilia antiqua II. 4.[13]) Nec de patria solum, sed de aetate etiam dubitatio est. Nam Suidas agnoscit quidem, docuisse Romae sub Augusto Caesare, sed addit, inde usque ad Hadriani tempora docuisse. Atque ab excessu Augusti usque ad principatum Hadriani sunt anni CII. Nunc adde annos, quibus scholam habuit sub Augusto: an dicemus, non debere intelligi principatum Hadriani, sed pueritiam, quia fortasse Hadrianus eum audierit Romae? At a morte Augusti usque ad XV. Hadriani annum sunt anni LXXVI. Hoc quoque spatium vel sine annis Augusti nimium videtur. Quare quod ad Hadrianum usque vixisse Caecilium ait, non magis fidem meretur quam quod alii dixere, fuisse religione Iudaeum. Nam, ut bene inquit Suidas, *πῶς Ἰουδαῖος σοφὸς τὰ Ἑλληνικά*[14]); praesertim qui non in Iudaea aut Aegypto vixisset, sed in Sicilia et Romae? Fortasse duo fuere Caecilii rhetores Calactini, aut unus Calactinus, alter Calatinus, indeque error obortus tum de religione tum de aetate. Sane fuisse 179.
Caecilium rhetorem Ciceronis aetate si non Iudaeum, at saltem iudaizantem, ostendit dictum illud Tullii de eo, cum Verrem accusare vellet: *quid Iudaeo cum Verre?* (Plut. Cic. c. 7.) Qui autem Ciceronis temporibus caussas agebat, potuit et ulterius vitam produxisse. Vel fortasse ille, qui sub Augusto claruit, filius eius erat, quem Cicero dicto illo notarat. Utcunque hoc est, Caecilius ille Calactinus Augusti aetate vixit, siquidem amicissimum sibi esse b.
dicit Dionysius Halicarn. epist. ad Cn. Pomp. c. 3, 20. Nobilis plane rhetor fuit, etiam Fabio saepe laudatus, ut nihil de iis dicam, qui post Hadrianum vixerunt, ut sunt Athen. VI. l. l. ac Dionysius Longinus de sublimit. init., ubi de eodem argumento Caecilium egisse dicit. Alia quoque eius commemorat Suidas, quae apud eum legi possunt[15]): nos contenti erimus adferre quae ad nostrum magis institutum faciunt, ut quod historiam condidit bellorum servilium. Athenaeus l. l. *σύγγραμμά τε ἐκδέδωκε περὶ τῶν δουλικῶν πολέμων Καικίλιος ὁ ῥήτωρ ὁ ἀπὸ Καλῆς Ἀκτῆς.*

13) Cf. *Holsten.* ad Steph. Byz. v. *Καλὴ Ἀκτή.*

14) Hinc fortasse profluxit tacita *Kusteri* horum verborum correctio, quae in libris sic leguntur: *πῶς δὲ Ἰουδαῖος τοῦτο θαυμάζω. Ἰουδαῖος σοφὸς τὰ Ἑλληνικά.* De Iudaismo Caecilii critici sine ratione *Vossium* dubitasse dicit *Krüger.* vit. Thuc. p. 34, quanquam aliis secus videtur. Ceterum *Toupius* quoque ad Longin. d. subl. p. 269. a Suida duos Caecilios confusos esse existimat. Nimium certe quantum eius verba discrepant.

15) Cf. nostr. hist. eloqu. gr. §. 88, 17, *F. Osann* Beitr. z. gr. u. röm. LG. t. I. p. 295 sqq., *Meieri* comm. IV. d. Andoc. in ind. lectt. Hal. hib. 1837. p. VII sqq.

Nec historiam modo, sed etiam de historia scripsit, unde idem Athen. XI. p. 466. A. *Καικίλιος ὁ ῥήτωρ ὁ ἀπὸ Καλῆς Ἀκτῆς ἐν τῷ περὶ ἱστορίας.* Cuius operis etiam meminit Suidas, qui eius argumentum fuisse docet *περὶ τῶν κατὰ ἱστορίαν ἢ παρ' ἱστορίαν εἰρημένων τοῖς ῥήτορσι* 16). Nec dubium quin Caecilii rhetoris sit liber de Antiphonte rhetore, quem a Caecilio editum fuisse auctor est Plutarch. vitt. dec. oratt. p. 832. E. 833. C. D. 17)

Felici aevo Augusti, quo tot ingenia eluxerunt, etiam vixit Aristo Alexandrinus, philosophus peripateticus, qui de Nilo scripsit. Meminit Strabo XVII. p. 790. his verbis: *ἀρκέσει δύο μηνύσαι τοὺς ποιήσαντας καθ' ἡμᾶς τὸ περὶ τοῦ Νείλου βιβλίον, Εὔδωρόν τε καὶ Ἀρίστωνα τὸν ἐκ τῶν περιπάτων.* Addit deinde, iisdem prope verbis utriusque librum esse perscriptum, ut alter necessario sit plagiarius, sed uter ab altero sit suffuratus id esse dictu difficile; ab Eudoro quidem accusari hoc nomine Aristonem, sed dicendi genus magis esse Aristoneum. Est vero Aristo hic sextus ordine ex iis quos huius nominis Laertius recenset VII. 2, 164, ubi alterum etiam nominat Aristonem peripateticum, sed Ceum, quippe Iulietem. Est autem Iulis civitas in insula Ceo, patria non huius modo Aristonis, qui Bionis Borysthenitae imitator fuit, ut Strabo ait X. p. 486, sed etiam Simonidis, poetae lyrici, et Bacchylidis, qui Simonidis consobrinus erat, et Erasistrati medici, ut ibidem dicitur a Strabone atque ex eo a Stephano in *Ἰουλίς.* Porro similitudo nominis inter Aristonem
180. Ceum et Aristonem Chium, qui Zenonis Cittiei auditor fuit, fecit, ut multa Aristonis Cei peripatetici tribuerentur Aristoni stoico 18). Nam ex tam multis, quae Laertius commemorat, solae epistolae vere erant Aristonis Chii, caetera fuere Aristonis Cei peripatetici, ut Laertius tradidit ex Panaetio et Sosicrate VII. 2, 163. Sed si non aliud dicit Strabo quam peripateticum Aristonem esse auctorem libri de Nilo, Laertius autem docet, duos fuisse Aristones peripateticos, Alexandrinum unum, alterum Ceum, unde constat Alexandrinum potius eius operis esse patrem quam Ceum? Nempe ita ut sentirem impulit, quod verisimile videretur de fluvio Aegyptio egisse potius hominem Aegyptium quam de Aegei maris insula. Sed scrupulum iniicit Schol. Apoll. IV. 269, ubi Aristonis

16) Haec vero diversa sunt opera, ut ex ipso Suida apparet. Cf. *Meier* l. l. p. VIII, 37.

17) Adde Phot. bibl. cod. CCLIX. Eodem pertinent scripta *περὶ Λυσίου* ap. Suid. Long. d. subl. 32, 8. Plut. vitt. dec. orr. p. 836. A, *σύγκρισις Δημοσθένους καὶ Αἰσχίνου* ap. Suid. coll. Plut. vitt. orr. p. 840. B, *σύγκρισις Δημοσθένους καὶ Κικέρωνος* ap. Plut. Dem. c. 3, *περὶ Δημοσθένους ποῖοι αὐτοῦ γνήσιοι λόγοι καὶ ποῖοι νόθοι* ap. Suid., quo accedit fortasse liber de Isocrate ex Plut. vitt. orr. p. 838. D.

18) Vid. Untersuch. üb. d. Leben u. d. Schriften d. beiden Aristonen, in bibl. philol. Gott. t. II. 1. p. 1 sqq. 2. p. 1 sqq. 6. p. 459 sqq., *C. Sintenis* in ed. Plut. Them. c. 3. p. 21 sqq. De Chio disputat *Bernhardy* Eratosth. p. 189 sqq., de Ceo *J. G. Hubmann* in Jahnii Annal. suppl. 1835. 1. p. 102 sqq., qui 29 Aristones enumerat atque ib. p. 103. de Chio quoque se scripsisse dicit.

Chii de Nili origine sententiam inter alia adfert. Nempe vulgarem quidem sequutus sententiam *Chium* et *Ceum* confudit; at interim verisimile satis est, eum de Nilo opus vulgasse, cuius de Nilo sententia memoratur. Fortasse autem ex hoc de Nilo opere etiam sunt quae miranda de aliis aquis prodidisse dicitur. Verba sunt Sotionis, cuius excerpta in Sylburgiana Aristotelis editione leguntur: *Ἀρίστων ὁ περιπατητικὸς φιλόσοφος ἐν τῇ Κίῳ πηγήν φησιν ὕδατος εἶναι, ἀφ᾽ οὗ πίνοντας ἀναισθήτους γίνεσθαι ταῖς ψυχαῖς.* Qua de re praeterito unde hausisset nomine ita Vitruvius scribit VIII. 3. *est,* inquit, *in insula Chio fons, e quo qui imprudenter biberint fiunt insipientes,* prout etiam legitur in utraque veteri Florentina una a. 1496, altera a. 1522, ut non satis liqueat utrum signetur *Χῖος* insula an *Κέως*, quae *Κία* Ptolemaeo. Sed ad Aristones redeamus. Aristoni Chio tribui solet liber *ἐρωτικῶν διατριβῶν*, quem Aristoni Ceo peripatetico assignat Athen. X. p. 419. C. et XIII. p. 563. F, ubi vocatur *ἐρωτικὰ ὅμοια*, secundusque eius operis adducitur[19]. Chii Aristonis meminit et Plutarchus in Arist. c. 2. et Demosth. c. 10. et 30. Sed crebro imprimis mentio eius fit *ἁπλῶς* patriae nomine non expresso vel cum sola philosophi appellatione, ut apud Strabonem I. p. 15, 112.
ubi Eratosthenes Aristoni et Arcesilao aequalis fuisse dicitur, item Plutarch. Themist. c. 3, etiam d. Isid. et Osir. c. 37, ubi laudatur *Ἀρίστων ὁ γεγραφὼς Ἀθηναίων ἀποικίαν*, item Laert. IX. 1, 5, ubi citat *Ἀρίστωνα ἐν τῷ περὶ Ἡρακλείτου*, adhaec Schol. Pind. Nem. I. 1. et alibi saepe[20]. Fuit et Aristo Pellaeus, sed qui Hadriani demum tempore aut post vixerit. Ex eo quaedam de postrema Iudaeorum rebellione, quae sub Hadriano contigit, refert Eusebius hist. eccles. IV. 6. et Niceph. Callisti histor. eccles. III. 24.[21]).

CAP. V.

Sunt praeterea alii quos aetate hac vixisse arbitrarium magis 181.
sit quam certum, sunt item de quibus non satis liqueat an deperditum opus proprie historicum fuerit. Tam horum quam illorum aliquos adducam. Initium sumam a Ptolemaeo Mendesio, cuius locum quendam in commentariis suis exscripsit Apio Alexandrinus, ut Clemens refert strom. I. p. 138. et ex eo Eusebius pr. ev. X. 12, ubi etiam dicitur, Ptolemaeum hunc non regem fuisse, sed sacerdotem. Verba Clementis sunt: *Ἀπίων ὁ γραμματικός, ὁ Πλειστονίκης ἐπικληθείς, ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Αἰγυπτια-*

19) Adde Ath. XV. p. 674. B. cf. II. p. 38. F. Eodem pertinet locus Plut. Arist. c. 2, quem Chio tribuit *Vossius* atque Them. c. 3.

20) *Ἀρίστων ὁ Χῖος ἐν ταῖς θέσεσι* laudatur a Schol. Apoll. IV. 264, quod *Rutgersius* varr. lectt. I. 18. recte videtur in *κτίσεσι* mutare.

21) Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 156 sqq.

κῶν ἱστοριῶν, Ἀμώσιος τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέως μεμνημένος καὶ τῶν κατ᾽ αὐτὸν πράξεων, μάρτυρα παρατίθεται Πτολεμαῖον τὸν Μενδήσιον. καὶ τὰ τῆς λέξεως αὐτοῦ ὧδε ἔχει. κατέσκαψε δὲ τὴν Ἀθυρίαν (al. *Ἀούαριν*) *Ἄμωσις, κατὰ τὸν Ἀργεῖον γενόμενος Ἴναχον ὡς ἐν τοῖς χρόνοις ἀνέγραψεν ὁ Μενδήσιος Πτολεμαῖος. ὁ δὲ Πτολεμαῖος οὗτος ἱερεὺς ἦν· τὰς δὲ τῶν Αἰγυπτίων βασιλέων πράξεις ἐν τρισὶν ὅλαις ἐκθέμενος βίβλοις κατὰ Ἄμωσίν φησιν Αἰγύπτου βασιλέα Μωυσέως ἡγουμένου γεγονέναι Ἰουδαίοις τὴν ἐξ Αἰγύπτου πορείαν.* Meminit Ptolemaei huius
182. et istius de temporibus operis etiam Tatianus adv. Graec. c. 59. *Αἰγυπτίων δέ εἰσιν αἱ ἐπ᾽ ἀκριβὲς χρόνων ἀναγραφαί. καὶ τῶν κατ᾽ αὐτοὺς πραγμάτων ἑρμηνεύς ἐστι Πτολεμαῖος, οὐχ ὁ βασιλεύς, ἱερεὺς δὲ Μενδήσιος.* Et paullo post: *ὡς ἐν χρόνοις ἀνέγραψε ὁ Μενδήσιος Πτολεμαῖος* 1). Mentio quoque fit eius apud praeceptorem Tatiani, Iustinum in exhort. ad Gr. p. 10. Nam cum dixisset, a gentibus quoque referri aetatem Mosis ad Inachi et Ogygis tempora, testes eius rei laudantur Polemo, Apio Alexandrinus et *Πτολεμαῖος ὁ Μενδήσιος τὰ Αἰγυπτίων ἱστορῶν.* Meminere et Tertullianus in apologet. c. 19, item Cyrillus c. Iulian. I. p. 15. Facile autem assentio amicissimo et doctissimo Ioanni Meursio, qui eundem Ptolemaeum intelligit in illis Ammonii verbis d. diff. vocc. *Ἰδουμαῖοι καὶ Ἰουδαῖοι διαφέρουσιν, ὥς φησι Πτολεμαῖος ἐν πρώτῳ περὶ Ἡρώδου τοῦ βασιλέως* 2). Quod si de
b. Herode scripsit, Augusto esse antiquior non potest; nam Herodes iste sine dubio est Herodes Magnus, qui annis quattuordecim decessit ante obitum Augusti. At Mendesii Ptolemaei meminit Apion, qui sub Tiberio iam maximi nominis erat, adeo ut ab illo *cymbalum mundi* diceretur. Quare hinc verisimile fit, Augusti et fortasse etiam Tiberii tempore vixisse, praesertim cum ante Apionem nec multae adeo lectionis Strabo nec veterum alius, quod sciam, meminerit huius Ptolemaei: quod sententiam nostram non leviter firmat. Nam si Apion iste Tiberii et Caii tempore vixit, sane Mendesius ille nec iunior esse Tiberio possit.

Sub Augusto etiam floruisse Memnon videtur. Hic litteris mandavit historiam de rebus Heracleae Ponticae, quae libris constabat XVI. Eos pene universos in compendium redegit Photius bibl. cod. CCXXIV, unde etiam discimus, praeter sexdecim libros istos elucubrasse octo alios, sed quos nec Photius viderit. Ex sexdecim vero, quos dixi, postremus desinebat in morte Brithagorae, Heracleensium legati ad C. Iulium Caesarem, cum ad unum illum imperium devenisset romanum. Scriptor est prudens, chara-

1) Item Schol. Hom. Buttm. Od. 4, 228. laudat *Πτ. ἐν τῷ πρώτῳ χρόνῳ*, ubi praeter necessitatem *Fabricius νόμῳ*, *Barnesius χρονικῶν* correxit.

2) Haec verba sapiunt potius grammaticum Ptolemaeum Ascalonitam, cuius testimonio usus etiam est Ammon. v. *σταφύλην* et *τριετές*, cuiusque libri de diff. vocc. fragmentum edidit *Fabricius* bibl. gr. t. VI. p. 157.

etere usus tenui, dictione usitata et perspicua, quemadmodum ibidem dicitur[3]).

Socrates Rhodius quantum videre possum sub eodem Augusto vixit. Reliquit libros de bello civili, quorum tertium citat Athen. IV. p. 147. E, atque ex eo quaedam refert de convivio, quo Cleopatra amasium suum Antonium excepit. Videtur et idem Socrates esse, quem ἐν ἕκτῳ ἐπικλήσεως idem citat III. p. 111. B.[4]), ac cuius librum περὶ ὅρων (nisi leg. ὀρῶν) καὶ τόπων καὶ πυρὸς καὶ λίθων idem advocat IX. p. 388. A.

In istis de aetate non penitus liquet. Alios esse dicebam, ubi 183.
non satis sit apertum, ecquod inter historicos nomen mereantur. Qualis Sostratus grammaticus, quem Augusti aetate vixisse minime est dubium. Est enim filius Aristodemi illius, quem Strabo admodum adolescens audivit iam decrepitum, nepos vero eius Menecratis, qui Aristarchi fuit discipulus. Auctor Strabo XIV. p. 650, ubi Sostratum hunc commemorat inter illustres Nysaeos. Ergo diversus est ab Sostrato illo, qui Phanagorites dicitur Stephano in *Μυκάλη*. Iccirco statuere non possumus, huius an illius Sostrati sit, quoties historicum quid vel alterius generis Sostrato acceptum referunt scriptores, uti sunt libri rerum Etruscarum, quorum secundum citat Plutarchus parall. min. c. 28, aut libri de animalibus, quos fecisse Sostratum ait Athen. VII. p. 312. E, qui et aliquanto ante p. 303. B. citarat librum eius operis secundum: quarti vero meminit Scholiast. Apoll. I. 1265.[5]); aut libri fabulosae traditionis, quorum post Plutarch. de fluviis cap. 24. etiam Stobaeus mentionem facit floril. C. 19, aut de venatione, quorum apud eundem mentio est LXIV. 33, si placet emendatio Gesneri: nam in vulgatis pro *Sostratus* est *Sosistratus;* aut tyrannica, ex quibus aliqua adducit ibid. 35, aut libri rerum Thraciae, quorum ex secundo quaedam adfert VII. 66, aut libri de fluminibus, qui celebrantur Plutarcho eiusdem argumenti libello c. 2. Meminit huius scriptoris et Aelianus hist. anim. V. 27. et VI. 51. Videntur ea esse ex Sostrati de animalibus libris, de quibus diximus.

Ulterius etiam inquirendum, num historias scripserit Athenodorus. De aetate quidem nemo ambigit; nam Augustus eum Tiberio praeposuit, ut constat ex Sueton. Claud. 4, qui ex Augusti epistola haec verba adducit: *Tiberium adolescentem ego vero, dum tu aberis, quotidie invitabo ad coenam, ne solus coenet cum suo Sulpicio et Athenodoro.* Immo et Augusti ipsius praeceptor ante fuerat, si Luciano credimus, cuius verba mox adferam. De patria

3) Vid. Memnon. histor. Heracl. etc. ed. *J. Conr. Orelli*, Lips. 1816. et *N. Gedoyn* histoire d'Heraclée par Memnon, in Mém. d. l'acad. d. inscript. t. XIV. p. 279 sqq.

4) Hunc potius esse Socratem Coum, qui scripsit ἐπικλήσεις θεῶν, intelligitur ex Diog. Laert. II. 5, 47. Errorem hunc tacitus correxit *Vossius* lib. III. p. 414. Cf. *Reines.* var. lectt. III. 5.

5) Σ. ἐν τῷ περὶ ἄρκτων laudat Sch. Theocr. 1, 115. coll. 6, 28. Eudoc. p. 85.

non convenit inter omnes. Mich. Glycas ann. III. p. 206. Alexandrinum vocat. Verba eius in vita Augusti sunt: *σοφὸς δέ τις Ἀλεξανδρεὺς, Ἀθηνόδωρος ὄνομα.* Similiter Cedrenus p. 172. et Manasses v. 1872 (coll. 1881. 1904). Sed Eusebio est Tarsen-
113. sis, siquidem in chronicis ad olymp. CXCVI, 4. appellatur *Athenodorus Tarsensis, stoicus philosophus.* Et ante eum idem tradiderat Lucianus in macrobiis, immo ante utrumque Strabo, qui Atheno-
184. dori ipsius aetate vixit, idem dixit; ex quo etiam cognoscimus, *Cananiten* vocatum esse. Sic enim ait XIV. p. 674. *Ἀθηνόδωρος, ὁ τοῦ Σάνδωνος, ὃν καὶ Κανανίτην φασὶν ἀπὸ κώμης τινὸς, Καίσαρος καθηγήσατο καὶ τιμῆς ἔτυχε μεγάλης,* ubi etiam refert, ut iam senex in melius mutarit statum patriae suae, quem perverterat Boethus, et poeta ille et civis malus, sed ad honores tamen summos evectus, partim ab Antonio ob carmen scriptum in victoriam ad Philippos, partim ab Tarsensibus quibus levitas quaedam innata erat[6]). Nec eo solum, sed altero etiam nomine Athenodorus profuit Tarsensibus suis; quod indicat locus iste Luciani in macrob. c. 21. *Ἀθηνόδωρος Σάνδωνος, Ταρσεὺς, στωικὸς, ὃς καὶ διδάσκαλος ἐγένετο Καίσαρος Σεβαστοῦ θεοῦ, ὑφ᾽ οὗ ἡ Ταρσέων πόλις καὶ φόρων ἐκουφίσθη, δύο καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη βιοὺς ἐτελεύτησεν ἐν τῇ πατρίδι, καὶ τιμὰς ὁ Ταρσέων δῆμος αὐτῷ κατ᾽ ἔτος ἕκαστον ἀπονέμει ὡς ἥρωι.* Meminit Athenodori quoque Clemens Alexand. protr. p. 14. *Ἀθηνόδωρος ὁ τοῦ Σάνδωνος ἀρχαΐζειν τὸν Σάραπιν βουληθεὶς οὐκ οἶδ᾽ ὅπως περιέπεσεν ἐλέγξας αὐτὸν ἄγαλμα εἶναι γενητόν.* Et ante eum Plutarchus in Poplic. c. 17. *τοῦτον τὸν ἄνδρα Μούκιον ὁμοῦ τε πάντων καὶ Σκαιόλαν καλούντων Ἀθηνόδωρος ὁ Σάνδωνος ἐν τῷ πρὸς Ὀκταουΐαν τὴν Καίσαρος ἀδελφὴν καὶ Ὀψίγονον ὠνομάσθαι φησίν.* Praeter vero librum ad Octaviam, cuius hic mentio, etiam librum fecit *περὶ σπουδῆς καὶ παιδιᾶς,* cuius meminit Athen. XII. p. 519. B, item *περιπάτων* libros, ex quorum octavo Laertius refert IX. 7, 42, ut Democritus summam in ruspanda natura industriam suam documentis quibusdam Hippocrati fecerit testatam[7]). Quaestionem etiam de oceano et aestu eius tractasse ex Strabon. I. p. 6. et 55. constat, ubi de hac remittit nos ad Posidonium atque Athenodorum, quos de iis affatim edissertasse scribit[8]). Nisi hic diversus ab illo sit Athenodorus; nam Strabo XIV. p. 674. praeter eum, de quo diximus, etiam alterum fuisse eius nominis ait, itidem Tarsensem, cognomento autem Cordylionem, qui cum M. Catone vixerit atque apud eum obierit diem suum[9]). Utcunque hoc est, alteruter saltem de rebus Tarsensium historicum opus reliquit: quod ostendit Stephanus in *Ἀγχιάλη*, quae postea Tarsus plerisque dicta creditur. *Ἔστι δὲ,* inquit, *Ἀγχιάλη κτίσμα Ἀγχιά-*

6) Cf. Strab. XVI. p. 779.
7) Adde Diog. III. 3. V. 2, 36. VI. 2, 81.
8) Adde Strab. III. p. 173.
9) Vid. Plut. Cat. min. c. 10. 14. 16, Mor. p. 777.

λης τῆς Ἰαπετοῦ θυγατρός, ὡς Ἀθηνόδωρος περὶ τῆς αὐτοῦ πατρίδος γράφων.

CAP. VI.

Venio nunc ad historicos illos, quos ultra Augusti tempora 185.
extendisse vitam suam constet. Est inter eos Strabo [1]), vir profecto maximus. Ad patriam quod attinet, Cnosso quidem, Cretae civitate, oriundus erat, ut X. p. 477. ipse refert (unde Cretensem vocat Ioannes Aventinus in iis quae de auctoribus primo annalium suorum libro praemittit), sed natus fuit Amasiae, civitate Ponti. Cuius non est quod Suidam laudemus auctorem, quandoquidem ipse hoc de se profitetur XII. p. 560, ubi exponens quandam Ponti partem ait: *ταύτης δὲ τῆς χώρας τὸ μὲν προσάρκτιον πλευρὸν ὁ Γαζηλωτὸς συγκλείει καὶ ὁ τῶν Ἀμασηνῶν, τὸ δὲ ἑσπέριον ὁ Ἅλυς, τὸ δ' ἑῷον ἡ Φανάροια, τὸ δὲ λοιπὸν ἡ ἡμετέρα χώρα ἡ τῶν Ἀμασέων, πολὺ πασῶν πλείστη καὶ ἀρίστη* [2]).
Exstant eius XVII geographiae libri, quos non una de caussa ma- b.
ximi facere oportet. Fuit enim egregius philosophus ac, Xylandrum quidem si audimus, secta peripateticus erat. Quam sententiam refellit Stephanus his verbis: *Ἀμάσεια πόλις Ποντική, ἀφ' ἧς Στράβων ὁ στωικὸς φιλόσοφος.* Idem Suidas testatur in *Ἀμάσεια* iuxta interpretationem Wolfii, nescio ex quibus codd. graecis; nam in vulgatis id desideratur. Possem et alios adferre; sed nihil opus est testibus, quando hoc indicat ipse Strabo II. p. 104, ubi dicit, Posidonium saepe de caussis disputare inque multis Aristotelem imitari, suae vero sectae homines fugere istaec ob caussarum obscuritatem. Graeca siquis malit, en verba: *πολὺ γάρ ἐστι τὸ αἰτιολογικὸν παρ' αὐτῷ καὶ τὸ Ἀριστοτελίζον, ὅπερ ἐκκλίνουσιν οἱ ἡμέτεροι διὰ τὴν ἐπίκρυψιν τῶν αἰτιῶν.* Et sane stoico magis quam peripatetico conveniunt verba illa IV. p. 183. *καὶ γὰρ ἐν τοῖς περὶ τῆς προνοίας καὶ τῆς εἱμαρμένης λόγοις εὕροι τις ἂν πολλὰ τοιαῦτα τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τῶν φύσει γενομένων, ὥστ' ἐπ' αὐτῶν φάναι, πολὺ κρεῖττον εἶναι τόδε ἢ τόδε γενέσθαι, οἷον εὔομβρον εἶναι τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ μὴ τὴν Αἰθιοπίαν ποτίζειν τὴν γῆν, καὶ τὸν Πάριν εἰς τὴν Σπάρτην πλέοντα ναυαγίῳ περιπεσεῖν, ἀλλὰ μὴ τὴν Ἑλένην ἁρπάσαντα* 186.
δίκας τίσαι τοῖς ἀδικηθεῖσιν ὕστερον, ἡνίκα τοσοῦτον ἀπειργάσατο φθόρον Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων· ὅπερ Εὐριπίδης ἀνήνεγκεν εἰς τὸν Δία·

1) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. IV. p. 557 sqq., *Ad. Coraes* prolegg. ad ed. Strab. Paris. 1815, *C. G. Siebelis* disp. d. Strab. patria, genere, aetate, operis geograph. instituto, Budiss. 1828. 4, *C. G. Groskurd* prolegg. ad vers. germ. Berol. 1831.

2) De patria, ortu, familia Strabonis vide ipsum X. p. 477. XII. p. 547. 557. 561.

Ζεὺς γὰρ κακὸν μὲν Τρωσὶ πῆμα δ' Ἑλλάδι
θέλων γενέσθαι ταῦτ' ἐβούλευσεν πατήρ 3).

Hactenus Strabo. Nec tamen philosophiae peripateticae ignarus fuit, siquidem in ea se cum Boetho Sidonio exercuit, ut ipse ait XVI. p. 757. ac XIV. p. 670. praeceptorem suum vocat Xenarchum Seleuciensem, peripateticum 4). Alterum etiam est quod labores Strabonis maximopere nobis commendet: siquidem priorum geographorum nemo plus terrarum lustravit, ut ex his cognoscimus, quae scripsit II. p. 117. Ea latine sic sonant: *exponemus tum quae ipsi obivimus terra marique, tum de quibus aliorum sermonibus aut scriptis nobis fides est facta. ipsi obivimus versus occasum ab Armenia usque ad Etruriae loca Sardiniae opposita, versus meridiem ad Euxino ponto usque ad fines Aethiopiae. neque vero reliquorum qui situm descripserunt quemquam invenies, qui dicta intervalla obeundo multo plura atque nos praestiterit; nam qui in occidua plaga plura viderunt, orientalium non tantum quantum nos attigerunt, contra alii pauciora in occasu, quod idem de septentrione et meridie affirmo* 5). Priusquam vero hos libros scriberet, ediderat ipse *ὑπομνήματα ἱστορικά, χρήσιμα εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν φιλοσοφίαν*, quemadmodum ipse testatur I. p. 13. Scripsit etiam, quae consequuta sunt post illa, quae Polybius consignavit; nam XI. p. 515. de Parthis se plura ait scripsisse *ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων βίβλῳ, δευτέρᾳ δὲ τῶν μετὰ Πολύβιον* 6). Nempe geminum opus adsignat, quorum utroque de Parthis non minus quam in geographicis tractarit. Possis tamen cum doctissimo Casaubono aliter etiam haec verba capere. Nempe ut idem liber intelligatur, qui sextus fuerit commentariorum historicorum, hoc est operis universi, secundus vero partis eius, quae
187. persequebatur res gestas post illa Polybii. Fortasse et in historicis commentariis egerat de rebus ab Alexandro gestis; nam II. p. 70. ait se *ὑπομνηματίσασθαι τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις*. Nisi cum Casaubono malis ea capere de istis, quae cum aliis tum imprimis tribus postremis de Alexandro libris adfert. Sed mihi altera sententia non minus verisimilis videtur. Quando vixerit ostendit XIII. p. 627, cum ait, *ἡ δὲ τοῦ Τιβερίου πρόνοια τοῦ καθ'*
114. *ἡμᾶς ἡγεμόνος*, et IV. p. 206, ubi ait, scribere se istaec anno XXXIII. post Noricos, Carnos atque alias gentes inalpinas a Tiberio et Druso devictas. Accidit vero hoc a. u. c. DCCXXXVIII, qui fuit olymp. CXCI, 1. Ergo geographiam suam scribebat a. u.

3) Adde IX. p. 415.

4) Ceterum in praeceptoribus suis memorat grammaticos Tyrannionem XII. p. 548. et Aristodemum XIV. p. 650.

5) Adde I. p. 58. II. p. 101. 113. XI. p. 518. XVII. p. 804. 816. 818. al. Cf. *J. F. Hennicke* diss. d. Strab. geogr. fide ex fontium unde hausit auctoritate aestimanda, Gott. 1791. 8, *A. H. L. Heeren* d. fontt. geogr. Strab. commentt. II in comm. soc. Gott. nov. t. V. p. 97 sqq. p. 131 sqq., rep. Gott. 1823. 8.

6) Cf. Plut. Lucull. c. 28. Caes. c. 63.

c. DCCLXXI, quarto anno imperii Tiberii Caesaris. Fuisse vero tum aetatis admodum provectae inde videmus, quod II. p. 118. dicat, amicum ac sodalem suum fuisse Aelium Cornelium Gallum, qui primus Aegypto praefuit, quicum et Memnonis statuam tantopere scriptoribus antiquis celebratam vidisse se scribit XVII. p. 816. Atqui Gallus iste praeesse Aegypto coepit mox post Antonii ac Cleopatrae mortem, a quo anno coepit nova aera Aegyptiaca. Praefuit vero Aegypto quadriennium; nam interemit se Caesare Octaviano VIII. et L. Statilio Tauro coss., unde usque ad quartum Tiberii annum, quo Strabo scribebat, anni sunt tres et quadraginta. Atqui iam tum, cum Gallus, vir tantae et eruditionis et dignitatis, Strabone amico adeo et familiari uteretur, alicuius hunc nominis fuisse nemo, ut puto, inficiabitur. Quare vel ex eo quod dixi argumento grandem aetate fuisse Strabonem, cum geographiam suam ederet, satis evidens esse arbitror7). Nec tamen magnopere super eo contendero; video enim, non Cornelio Gallo dici amicum ac familiarem, verum Aelio Gallo. Fortasse igitur Aelius Gallus Publii vel aliud habuit praenomen. Saltem duo Galli Aegypti fuere praefecti, Cornelius Gallus, poeta Maroni celebratus, et Aelius Gallus, tertius praefectus. Quid si igitur Strabonis ille familiaris fuerit non Cornelius Gallus, sed Aelius Gallus, inter quos Petronius intercessit? Dicam de isto pluribus opere de poetis latinis.

Strabonis etiam aetate fuit Diodorus Sardianus iunior, qui ex genere fuit Diodori Sardiani senioris, eius qui Mithridatici belli temporibus vixit. Uterque orator, sed iunior etiam poeta et historicus fuit. Auctor Strabo XIII. p. 627 sq., ubi commemorat illustres viros Sardibus natos ac iuniorem hunc amicum suum appellat, scripsisseque dicit *ἱστορικὰ συγγράμματα καὶ μέλη καὶ ἄλλα ποιήματα, τὴν ἀρχαίαν γραφὴν ἐμφαίνοντα ἱκανῶς.* Aphthonii scholiastes initio scholiorum adducit definitionem quandam rhetoricae ex Diodoro. Ea utrius Diodori sit non satis liquet, cum utrumque rhetorem fuisse dicat Strabo.

Eodem referendus videtur Lysimachides, qui ad Caecilium de atticis rhetoribus edidit commentarium. Ammonius d. diff. vocc. in *θεωρός· Λυσιμαχίδης ἐν τῷ πρὸς Καικίλιον περὶ τῶν παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ῥητόρων.* Idem alia quoque ad res atticas itidem pertinentia exposuit. Nam Harpocrationi in *Μαιμακτηριών* et *Μεταγειτνιών* citatur *ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀθήνησι μηνῶν* 8). Meminimus autem Lysimachidae hoc loco, quia opus illud de atticis rhetoribus videtur non absimile fuisse libello Plutarchi de vitis 478. 210. a.

7) Adde Strab. VI. p. 288. XVII. p. 829. Cf. *Clinton.* fast. hell. t. III. p. 553, qui natum eum esse opinatur a. 60. a. Chr.

8) Adde Harp. v. *σκίρον· — φασὶ δὲ οἱ γράψαντες περί τε ἑορτῶν καὶ μηνῶν Ἀθήνησιν, ὧν ἐστι καὶ Λυσιμαχίδης, κτλ.* Huc fortasse pertinet Schol. Soph. OC. 56. Sed L. num de rhetoribus scripserit admodum dubium est; probabilis enim *Valckenarii* coniectura, ap. Ammon. scribendum esse *ἑορτῶν* pro *ῥητόρων.* Cf. *Meier.* l. l. p. VIII.

decem rhetorum. Fortasse tamen de stilo eorum duntaxat egit, uti ab Halicarnassensi de plerisque factum scriptoribus; nam hoc magis rhetoris erat et ad rhetorem scribentis: siquidem Caecilius ille, cui librum de rhetoribus nuncupavit, puto, rhetor ille Siculus fuit, nobilissimis rhetoribus laudatus, Fabio dico, Longino et ante utrumque Dionysio Halicarnassensi, aequali suo; quod Caecilii ac simul Lysimachidae nobis aetatem indicat. Nam Dionysius A. R. I. 7. Romam se venisse testatur confecto bello civili inter Augustum et Antonium circa mediam olymp. CLXXXVII, et ne
479. corruptos esse numeros putes, similiter est apud Anonymum *ἐν ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ*. Atque apud eundem hoc de Dionysio legas olymp. CXCII, 4. aggressum fuisse scribere romanas antiquitates.

Theodorus Gadarenus quoque extremo Augusti principatu, item sub Tiberio floruit, cuius et praeceptor fuit. Certamen ei erat cum Polemone et Antipatro. Sub Hadriano Caesare filius eius factus est senator. Fecit autem librum de historia, item de Coelesyria, et alia de quibus Suidas.

Thrasyllus 9) similiter Augusti et imprimis Tiberii temporibus vixit, quemadmodum liquet ex iis, quae de eo narrant Sue-
b. ton. in Aug. c. 98. et Tiber. c. 14, Tacit. annal. VI. 20 sq., Dio Cass. LV. 11. LVII. 15. LVIII. 27, Themist. orat. XII. et Iuvenal. Schol. in sat. VI. 575, cuius verba adscribere contentus ero: *Thrasyllus, multarum artium scientiam professus, postremo se dedit Platonicae sectae ac deinde mathesi, qua praecipue viguit apud Tiberium, cum quo sub honore eiusdem artis familiariter vixit; quem postea Tiberius in insula Rhodo praecipitare voluit in pelagum, quasi conscium promissae dominationis; quem dolum cum praesensisset fugit.* Thrasyllus hic patria Mendesius fuit et inter alia de lapidibus scripsit. Plutarchus d. fluv. c. 11. *καθὼς ἱστορεῖ Θράσυλλος ἐν γ' περὶ λίθων.* Sed praeterea historiam Aegyptiacam litteris prodidit. Idem eopse libro c. 16. *καθὼς ἱστορεῖ Θράσυλλος ἐν τοῖς Αἰγυπτιακοῖς.* Ex eo opere locum adducit Stobaeus floril. C. 16. 10) Item edidit, nisi is alius est, de lectione librorum Democriti. Laertius IX. 7, 41. *ὡς Θράσυλλος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Δημοκρίτου βιβλίων.* Meminit et eiusdem alibi non semel 11), uti et Clemens Alex. strom. I. p. 145, ubi refert de Idae incendio quae scripserit, item Nicomachus Gerasenus enchiridii harmonici lib. 1, Porphyrius in vita Plotini, Achilles Tatius ad Aratum et Demophilus in Ptolemaei tetrabiblum, atque e latinis Plinius in historia naturali, ex cuius non uno loco (vid. ind. lib. II. IX. XXXI. et XXXII. 5.) consignasse ad rem

9) Vid. *F. Sevin* rech. sur la vie et les ouvrages de Thrasylle, in Mém. de l'acad. d. inscr. t. X.

10) Eiusdem *τραγικά* laudat Auct. d. fluv. c. 11, nisi leg. *Θρᾳκικά*.

11) Vid. III. 1. 56. IX. 7, 37. 38. 45, ubi nunc scribitur *Θράσυλος* atque novissimus editor laudat *Boissonadium* ad Aristaen. Epp. p. 441.

medicam pertinentia cognoscimus. Quanquam metuo ne alius is 480.
sit ab mathematico et Aegyptiacae historiae auctore.

CAP. VII.

Sub Tiberio etiam docuit Romae Potamo Lesbius sive 188.
Mytilenaeus. Hunc, ut auctor est Suidas, cum aliquando in pa- 114.
triam rediret, talibus litteris viatici loco instruxit Tiberius: *Ποτάμωνα Λεσβώνακτος εἴ τις ἀδικεῖν τολμήσει, σκεψάσθω εἴ μοι δυνήσεται πολεμεῖν.* Scripsit de rebus gestis Alexandri Magni, item de limitibus Samiorum, adhaec laudationem Bruti, item encomium Tiberii Caesaris, item de perfecto oratore. Auctor idem Suidas. Meminit et Plutarchus, ut in Sotione mox referam. Cave autem Potamonem hunc Lesbium confundas cum Potamone Alexandrino, qui et ipse quidem sub Augusto et deinceps claruit, verum non rhetor, sed philosophus fuit ac primus condidit sectam *ἐκλεκτικήν*, quae ab eo Potamonica vocabatur, ut pluribus exposui li- b.
bro de philosophorum sectis.

Quemadmodum vero duo Potamones, ita minimum duo quoque illustres fuere Sotiones. Prior sub Ptolemaeis vixit, ut non pertineat ad haec tempora. Alter huius est loci. Dicam de utroque, quia aliqui confundunt. Antiquior sibi memoriam peperit opere *τῶν διαδοχῶν* sive *successionum*, quo tradidit quis philosophus cuique successerit, unde Laertius II. 3, 12. *Σωτίων ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν φιλοσόφων.* Philosophorum vitas persequebatur hoc opere, ut indicat Eunapius initio vitarum. Vigesimum et tertium inde librum memorat Laert. prooem. 1. et 7.[1]) Ac vix dubium,
quin eiusdem fuerit Sotionis opus *περὶ τῶν Τίμωνος σίλλων*, 189.
Athenaeo memoratum VIII. p. 336. D.[2]) Id ut existimem facit vicinitas argumenti, siquidem Timon opere eo philosophos omnes convitiis insectabatur; ut verisimile sit, Sotioni fuisse propositum, obviam ire Timonis calumniis. Diximus de hoc Timone commentario nostro de poetis graecis. Aetatem huius Sotionis ex parte indicat, quod eius de successionibus librum in compendium redegerit Heraclides Lembus, Serapionis filius, ut Sotion Heraclide illo iunior esse non possit. At, ut dictum lib. I. cap. 20, ex Suida cognoscimus, Heraclidem hunc floruisse sub Ptolemaeo sexto, cui cognomentum Philometor fuit. Regnare is coepit olymp. CL. At alter Sotion demum claruit temporibus Tiberii Caesaris, qui imperium accepit olymp. CXCVIII. De aetate hac colligo ex Plutarch. Alex. c. 61, ubi narrat, ut Sotion ex Potamone Lesbio (quem

1) Librum 2. laudat Id. II. 8, 75. 85. lib. 2. VI. 2, 26. lib. 7. VI. 2, 81. lib. 8. VII. 7, 183. lib. 11. IX. 12, 110. coll. I. 7, 98. II. 3, 12. V. 6, 86. IX. 1, 5. 2, 18. 20. 3, 21. 12, 115, Athen. IV. p. 162. E. VIII. p. 343. C. XI. p. 505. C.

2) Item *Διόκλειοι ἔλεγχοι* ap. Diog. Laert. X. 4.

Tiberii Caesaris fuisse aequalem antea ostensum) audierit illud, Alexandrum non solum in equi memoriam, cui Bucephalus nomen erat, condidisse Bucephaliam oppidum, sed etiam in memoriam canis dilecti, cui nomen Perita, nominis huius oppidum in eadem India exstruxisse. Merito autem Sotion huius rei testem citabat Potamonem Lesbium, quia is summae foret auctoritatis et res gestas Alexandri M. litteris mandasset, quorum utrumque ex Suida proxime vidimus. Et quia haec Sotion prodiderat de rebus ab Alexandro in India gestis, existimo etiam, ex eodem Sotionis opere fuisse illa de mirificis hominum formis in India, quorum testem Sotionem citat Tzetzes Chil. VII. 144. Nam istiusmodi fabellas prodiderant, qui cum Alexandro fuerant in Indiam profecti. At non facile item dixero, huius an prioris Sotionis vel fortasse tertii cuiusdam eiusce nominis fuerit liber de ira, aliaque quae laudat Stobaeus floril. XIV. 10. XX. 53. LXXXIV. 6—8. 17. 18. CVIII. 59. CXIII. 15. Sane de ira conveniens fuerit argumentum philosopho, Sotionem autem philosophum nuncupat Tzetzes in Lycophr. 704. et 1021. Gellio etiam N. A. I. 8. vocatur *ex peripatetica disciplina haud ignobilis vir*; ubi scripsisse etiam dicitur *κέρας Ἀμαλθείας* 3). Fit et Sotionis mentio in Geoponicis Constantino dicatis, hodieque aliqua exstant *ἐκ τῶν Σωτίωνος τῶν σποράδην περὶ ποταμῶν καὶ κρηνῶν καὶ λίμνων παραδοξολογουμένων*, quae primus cum Aristotelis *θαυμασίοις ἀκούσμασιν* edidit Henricus Stephanus, posteaque in sua Aristotelis editione longe omnium optima inseruit Freder. Sylburgius, non exiguum Cattorum decus.

190. Tiberii quoque et ultra temporibus floruit Apion 4), *περιεργότατος γραμματικῶν*, ut Africano apud Eusebium pr. ev. X. 10. vocatur, *ἀνὴρ δοκιμώτατος*, ut dicitur Tatiano adv. Gr. c. 37, *litteris homo multis praeditus rerumque graecarum plurima atque varia scientia* 5), ut iudicat Gellius N. A. V. 14, qui et eiusdem meminit VI. 8. Apion ab Aegyptio Apidis numine est vocatus, quemadmodum ab Oro, itidem Aegyptiorum deo, factum est nomen *Ὡριγένης*. Decipiuntur qui *Origines* malunt per tertiam vocalem, cum simile sit ac *Διογένης* et *Ἑρμογένης*, nec minus falsi qui geminato p̄ dicunt *Appionem*, quasi derivatum sit ab Appia gente romana. Video tamen, non semel sic scribere Ios. Scaligerum in erudita appendice praeclari operis de emendatione tem-
115. porum. Natus fuit Oasi, Aegypti civitate, sed Alexandrinus vocari gaudebat, quod ius eius civitatis haberet. Auctor Iosephus II. 2. eorum quos adversus eum scripsit. Cognomen habuit *Πλειστονί-*

3) Hoc loco quod vulgo legitur *Phocion* defendere conatus est *Reinesius* var. lectt. p. 127.

4) Vid. *de Burigny* sur Apion le celebre gramm., in Mém. de l'acad. d. inscr. t. XXXVIII. p. 171 sqq., *K. Lehrs* quaestt. epic. p. 1 sqq.

5) Levitatem hominis atque magniloquentiam multis exemplis commonstrat *Lehrs* l. l. p. 3 sqq.

κης, ut liquet ex Plinii h. n. XXXVII. 5, Gell. II. II. et Clem. Alex. strom. I. p. 138. Sed Suidae dicitur *Ἀπίων ὁ Πλειστονίκου*. Verum fallitur; nam Posidonii filius fuit, ut Africanus scripsit in tertio *χρονογραφιῶν*, et inde Eusebius loco quem ante diximus. Etiam cognomen habuit *Μόχθος*[6]) ab assiduo labore, ut Suidas docet, ex quo etiam cognosces, quibus praeceptoribus usus sit. De eo sic Plinius in praefatione historiae naturalis §. 25. *Apion grammaticus, hic quem Tiberius Caesar cymbalum mundi vocabat, cum propriae famae tympanum potius videri posset, immortalitate donari a se scripsit, ad quos aliqua componebat.* Unde liquet, Tiberii aetate non exiguum nomen habuisse. Idem ab Alexandrinis ad C. Caesarem, cognomento Caligulam, accepit legationem, quo tempore Philo a Iudaeis est missus ad eundem, ut gentis suae caussam ageret adversus Alexandrinos. Auctor Iosephus antiq. iud. XVIII. 10. (15.) et ex eo Eusebius hist. eccles. II. 5. De eodem sic Seneca epist. LXXXVIII. *Apion grammaticus, qui sub C. Caesare tota circulatus est Graecia.* Ita enim ex veteri codice recte legit I. Lipsius, ubi in vulgatis *circumlatus*. Nec tantum Tiberii et Caii, sed Claudii etiam tempore vixit, ut Suidas scribit. Edidit librum adversus Iudaeos, cui Flavius Iosephus respondit. In huius operis lib. IV. Mosis aetatem retulit ad tempora Ogygis et Inachi, ut testis est Iustinus Martyr in cohor. ad graec. c. 9. Item scripsit Aegyptiacorum libros quinque, ut Tatianus testatur orat. ad gent. c. 37, ubi et ex quarto eorum quaedam adducit. Meminit huius operis Gell. V. 14. VII. 8. X. 10. Utriusque scripti mentionem facit Clemens strom. l. l. his verbis: *Ἀπίων ὁ γραμματικός, ὁ Πλειστονίκης ἐπικληθεὶς, ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Αἰγυπτιακῶν ἱστοριῶν· καίτοι φιλαπεχθημόνως πρὸς Ἑβραίους διακείμενος, ἅτε Αἰγύπτιος τὸ γένος, ὡς καὶ κατὰ Ἰουδαίων συντάξασθαι βιβλίον, κτλ.* Et ante eum utriusque operis mentionem fecit Iu- 191.
stinus coh. ad Graec. l. l., ubi itidem quartum historiarum citat, deque altero opere sic ait: *Ἀπίων ὁ Ποσειδωνίου ἐν τῇ κατὰ Ἰουδαίων βίβλῳ.* Cuius loci eo lubentius memini, quia inde etiam liquet, quod de patre eius ex Africano et Eusebio adversus Suidam dicebamus. Gellius de Aegyptiaca eius historia ita iudicat V. 14. *eius libri non incelebres feruntur, quibus omnium ferme, quae mirifica in Aegypto visuntur audiunturque, historia comprehenditur; sed in his, quae audivisse vel legisse sese dicit, fortasse a vitio studioque ostentationis fit loquacior; est enim sane quam in doctrinis suis venditator.* Inter mirifica Aegypti imprimis fuisse pyramides nihil monere attinet. Itaque inter duodecim scriptores, qui de iis scripserint, Apio hic postremus a Plinio, nempe temporibus illis proximo, recensetur h. n. XXXVI. 12.[7])

6) Vid. Suid. v. *Ἀντέρως*, Apollon. synt. p. 92, Schol. Arist. pac. 778. Cf. *Lehrs* p. 23 sq.

7) Adde Ioseph. c. Ap. II. 2, Aelian. hist. anim. X. 29. XI. 40, Steph. v. *Ἀπόλλωνος πόλις, Καβασσός, Κραστός*, Tatian. adv. Gr. c. 59, Plin. hist. nat.

Apionis huius aequalis fuit **Philo Alexandrinus** 8), Iudaeorum, ut de eo Hieronymus scribit, disertissimus, Platonis imitator summus, ut de eo dictum sit, *ἢ Πλάτων φιλωνίζει ἢ Φίλων πλατωνίζει.* Scripsit inter alia de vita Mosis 9), item de vita Iosephi 10), item de legatione sua ad Caium Caesarem, cognomento Caligulam 11), qua narrat, quanta Iudaei mala fuerint perpessi ab Avidio Flacco, qui Aegyptum praeses obtinebat, et Iudaeos Alexandriae adversus Graecos et populum Alexandrinum tumultuantes oppresserat, eorumque synagogas imaginibus, aris, victimis inquinarat. Narrat quoque, quae in legatione ea contigerint. Uti vero a Iudaeis Philo, ita ab adversa factione missus fuit Apio Alexandrinus, quemadmodum paullo ante dictum est.
b. Reiecit vero Caligula legationem Iudaeorum ob non admissas Caesaris imagines. Vide Iosephum antiq. XVIII. 15, Eusebium in chron. et histor. eccles. II. 5, Orosium VII. 5. et Zonaram ann. VI. 10. Eusebius hist. II. 4. addit, libris V complexum quae ad has Iudaeorum calamitates et legationem suam pertinerent; sed libri illi perierunt. Scripsit et de vita eorum qui *ἀσκηταί* dicuntur, quales monachi; Essenos intellige, quae Iudaeorum secta 12), etsi Christianos signari putet Eusebius, qui fuse de iis hist. eccles. II. 16, eumque sequuti Rufinus c. 17. et Nicephorus II. 17. Exstat quoque sub nomine huius Philonis historia ab Adamo usque ad Sauli regis tempora. Tritthemius appellat *de generationis successu*, ac Ludovicus Vives pro genuino agnoscit de tradend.
129. disc. lib. V. p. 507. A compluribus ut genuinum videas adduci, in his a Gobelino Persona in Cosmodromio Aetat. II. c. 2. Sed graece non exstat nec quicquam Philonis genio dignum habet, et tum scripturis tumque Iosepho saepius adversatur, ut omnino scriptor sit *ὑποβολιμαῖος*. Vide de eo dissertantem Melchiorem Canum loc. com. XI. 6. 13)

XXX. 11. XXXI. 2. XXXII. 2. XXXV. 10, Etym. v. *Ἐλεφαντίνη*. Praeterea eius laudantur scripta *περὶ Ἀπικίου τρυφῆς* ap. Ath. VII. p. 294. F, *περὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς διαλέκτου* ib. XV. p. 680. D, *περὶ τῶν στοιχείων* ap. Bekk. anecd. p. 784, *ἱστορία κατ' ἔθνος* ap. Suid. v. *Ἀπίων*, *περὶ μάγου* ib. v. *Πάσης*, lib. de metallica disciplina ap. Plin. h. n. ind. lib. XXXV, commentarii et glossae in Homerum, quae magnam partem transierunt in Apollonii lex. Homer. et hinc in Etymologicum (sed *Ἀπίωνος γλῶσσαι Ὁμηρικαί* edit. in Sturz. Etym. p. 602 sqq. inferioris sunt aetatis); de eis accurate exponit ***Lehrs*** l. l. diss. I. *quid Apio Homero praestiterit*. Cf. et ibi p. 24 sq.

8) Qui de Philone scripserunt indicatos vid. ap. ***Hoffmann.*** lex. bibl. t. III. p. 231 sqq. Cf. ***Fabricii*** bibl. gr. t. IV. p. 721 sqq.

9) *Περὶ βίου Μωύσεως, ὅπερ ἐστὶ περὶ θεολογίας καὶ προφητείας.*

10) *Βίος πολιτικοῦ, ὅπερ ἐστὶ περὶ Ἰωσήφ.*

11) *Περὶ ἀρετῶν καὶ πρεσβείας πρὸς Γάϊον.*

12) *Περὶ βίου θεωρητικοῦ ἢ ἱκετῶν ἀρετῶν.* — Reliqua Philonis scripta recenset ***Fabricius*** p. 728 sqq.

13) Accedit Anianum Philonis breviarium temporum in tres libros divisum ab Adamo usque ad Agrippam tertium Iudaeorum regem. Vid. ***Fabric.*** p. 743. Sed ipsum quoque Philonem de regibus Iudaeorum scripsisse testis est Clem. Alex. strom. I. p. 146, quanquam hunc ab Alexandrino diversum putat ***Vossius*** lib. III. p. 403.

Pamphila, genere Aegyptia, vixit tempore Neronis imper., ac scripsit perutiles octo libros historiae miscellae, quibus congessit, quae vel ex marito, quicum tredecim annos nupta fuit, audisset vel ex viris eruditis, qui mariti aedes frequentassent, vel quae ipsa observasset. Auctor Photius bibl. cod. VIII. Sed Suidas ait, Epidauriam fuisse, filiam Soteridis, coniugem Socratidis, ac scripsisse historiarum libros XXXIII et epitomen Ctesiae lib. III et epitomas alias historicorum aliorumque scriptorum plurimas. Fuere autem qui libros istos Soteridi attribuerunt, ut idem Suidas dicit in hac voce, ubi et sui oblitus Soteridem maritum Pamphilae, non patrem fuisse dicit. Ex primo Pamphilae ac porro ad decimum usque excerpserat magnam partem libri secundi eclogarum Sopater sophista teste Photio cod. CLXI. Nonum et vigesimum Pamphilae commentarium citat Gellius N. A. XV. 17. Saepe etiam Pamphilae meminit Laertius, ut I. 4, 76, ubi eam memorat *ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ὑπομνημάτων*, indeque refert, ut Pittacus noluerit capere pecunias, quas Croesus dono miserat. Idem I. 7, 98. ex quinto commentariorum probat, duos fuisse Periandros, et II. 5, 24. narrat ex septimo Pamphilae, ut Alcibiades Socrati donarit ingentem aream ad exstruendam domum, ille autem recusarit addens, si corium sibi daretur ad parandos calceos, non se recepturum, et ridiculum se fore, aliter si faceret. Iterum III. 23, ubi ex libro vigesimoquinto narrat, ut Arcades et Thebani, cum ingentem condidissent urbem Platonemque rogassent, ut eorum constitueret rempublicam, proficisci eo noluerit, quod aequalitatem illos sequi nolle intelligeret. Idem V. 2, 36. prodit ex trigesimo secundo Pamphilae, Menandrum comicum Theophrasti fuisse discipulum. Mentionem etiam facit I. 1, 24. 3, 68. 6, 90, sed istis in locis numerum libri non addit. Quare etsi Photius tantum octo libros viderit, tamen XXXIII scripsisse Suidae credimus [14]).

Neronis et Vespasiani temporibus claruit peripli auctor,
qui perperam vulgo creditur Arrianus. Multo tamen iunior 193.
fuerit, si inscriptioni fides, quae istiusmodi est: *Αὐτοκράτορι Καίσαρι Ἀδριανῷ σεβαστῷ Ἀρριανὸς χαίρειν.* Sed id posse subsistere negat clarissimus Claudius Salmasius Plinianis exercitt. in Solin. p. 1186. (tangit et p. 1021.), ubi et comprobat, nec Arrianum esse nec Hadriani temporibus vixisse, sed Plinio fuisse aequalem vel paullo etiam vetustiorem. Argumenta apponerem, nisi plura essent; ut satis videatur digitum ad fontem intendere.

Claudius Caesar, ut in vita eius ait Tranquillus c. 42, 480.
et graecas scripsit historias, Τυρρηνικῶν XX, Καρχηδονιακῶν VIII, 210.
quarum caussa veteri Alexandriae Museo alterum additum ex ipsius b.
nomine, institutumque ut quotannis in altero Τυρρηνικῶν libri, in altero Καρχηδονιακῶν diebus statutis velut in auditorio recitarentur toti a singulis per vices. De eodem sic Plinius hist. nat. XII. 17.

14) Fidem Pamphilae in dubium vocat *Krügerus* vit. Thucyd. p. 7 sq. Cf. supra lib. I. c. 3. adn. 3.

petunt igitur in Elymaeos arborem bratum, cupresso fusae similem exalbidis ramis, iucundi odoris accensam et cum miraculo historiis Claudii Caesaris praedicatam. Citat eundem Plin. V. 10. et VI. 9. Ioannes Antiochenus simpliciter dicere est contentus excerpt. Vales. p. 805. *ὅτι Κλαύδιος ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων τὴν μὲν ψυχὴν οὐ φαῦλος ἐγεγόνει, ἐν παιδείᾳ δὲ ἤσκετο ὡς καὶ συγγράψαι τινά.*

Claudii huius ac Caii Caligulae temporibus claruit Polyaenus Sardianus, sophista, quem Suidas ait composuisse tres libros de triumpho Parthico. Fortasse autem cum sophista fuerit et in caussis dicendis se exercuerit, quae de triumpho Parthico edidit non tam fuere commentarii historici quam orationes panegyricae. Alius est a Polyaeno Macedone, scriptore VIII librorum de strategematis, qui sub Divis fratribus in pretio erat, ut dicetur cap. 14.

CAP. VIII.

193. Flavius Iosephus[1]), Matthathiae filius, natus fuit anno
116. primo Caii Caesaris, cognomento Caligulae; maternum genus ducebat a regia Hasmonaeorum stirpe sive, ut vulgo vocant, Maccabaeorum; secta fuit Pharisaeus, quam ipse ait ad illam, quae Graecis stoica vocatur, proxime accedere; annos natus XXVI Romam iit, ut pro sacerdotibus aliquot suae gentis intercederet, quos Felix, Iudaeae procurator, ob culpam leviculam vinctos miserat Romam; ea occasione per Aliturum mimum, genere Iudaeum ac Neroni carum, innotuit Poppeae Augustae, nec modo impetravit, ut dimitterentur sacerdotes, sed etiam donis ab Augusta ornatus in patriam rediit: ubi gliscente seditione dux Galilaeorum ab Hierosolymitanis factus multa prudenter et fortiter gessit, usque dum capta Iotapata vivus in manus Romanorum venit. Hinc custodiae datus fuit, ut ad Neronem mitteretur: quo cognito postu-
194. lavit, ut cum Vespasiano loqui posset, Tito filio et duobus amicis praesentibus. Ibi ille Vespasiano imperium praedixit. Cuius etiam rei Suetonius meminit; nam cum de Carmeli dei apud Iudaeam oraculo dixisset, subiicit ista c. 5. *et unus ex nobilibus captivis, Iosephus, cum coniiceretur in vincula, constantissime asseveravit, fore ut ab eodem brevi solveretur, verum iam imperatore.* Nimirum vaticinium propheticum de Messia rege, quem iis temporibus Iudaei etiamnum exspectabant, Vespasiano accommodabat, eamque vanissimam interpretationem eventu postea comprobatam fuisse gentiles putarunt, quibus ignotum erat regnum spirituale, quod per universum orbem habet sospitator noster Iesus. Hinc idem Tranquillus paullo ante c. 4. dixerat: *percrebruerat oriente toto vetus et constans opinio, esse in fatis, ut eo tempore Iudaea profecti rerum potirentur.*

1) Qui de Iosepho commentati sunt enumerat *Hoffmann* lex. bibl. t. II. p. 605 sqq. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. V. p. 1 sqq.

id de imperatore romano, quantum postea eventu paruit, praedictum Iudaei ad se trahentes rebellarunt. Ac similiter Tacit. hist. V. 13. *pluribus persuasio inerat, antiquis sacerdotum litteris contineri, eo ipso tempore fore ut valesceret oriens, profectique Iudaea rerum potirentur: quae ambages Vespasianum ac Titum praedixerant.* Nempe, ut videmus, in sublesta hac interpretatione gentibus praeivit Iosephus, postquam res Iudaeorum retro cedere ac Vespasiano omnia ex voto fluere perspexit. Est ea de re egregius quoque locus apud Zonaram annalium t. II. p. 193. *ὁ γὰρ Ἰώσηπος, ὡς αὐτὸς ἐκεῖνος ἱστόρησε, χρησμόν τινα ἐν γράμμασιν ἱεροῖς εὑρηκὼς δηλοῦντα ὡς ἄρξει τις ἀπὸ τῆς χώρας αὐτῶν τῆς οἰκουμένης διὰ τὰς ἐν τῇ Ῥώμῃ στάσεις καὶ τῶν ἐκεῖ βασιλέων τὰς συνεχεῖς ἀλλαγάς, εἰς τὸν Οὐεσπασιανὸν τείνειν ὑπείληφε τὸν χρησμὸν καὶ τὸ κράτος προεμαντεύσατο. τούτου δὲ τοῦ χρησμοῦ μέμνηται καὶ Ἀπιανὸς ἐν τῷ εἰκοστῷ δευτέρῳ λόγῳ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ Ῥωμαϊκῆς. δικαιότερον δ᾽ ἂν ἡ ἀληθὲς μάλιστα νομισθείη, τὸ ἐπὶ τὸν σωτῆρα τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν χρησμὸν ἐκληφθῆναι. οὐ γὰρ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης Οὐεσπασιανὸς ἐβασίλευσε κατὰ τὸν χρησμόν, ἀλλὰ τῆς ὑπὸ Ῥωμαίους μόνης.* Quod et iudicium fuit Eusebii histor. eccles. II. 8, ubi itidem legas, oraculum illud non Vespasiano aptari, sed Christo debuisse. Ac verba quidem, quibus tum Iosephus ad b.
Vespasianum usus fuit, adfert ipse d. bell. iud. III. 14. Sunt vero eiusmodi: *σὺ μέν, Οὐεσπασιανέ, νομίζεις, αἰχμάλωτον αὐτόμολον* 195.
εἰληφέναι τὸν Ἰώσηπον, ἐγὼ δὲ ἄγγελος ἥκω σοι μειζόνων. μὴ γὰρ ὑπὸ θεοῦ πεμπόμενος οὐκ ᾔδειν τὸν Ἰουδαίων νόμον καὶ πῶς στρατηγοῖς ἀποθνήσκειν πρέπει. Νέρωνί με πέμπεις; τί δέ; οἱ μετὰ Νέρωνα μέχρι σοῦ διάδοχοι μένουσι; σὺ Καῖσαρ, Οὐεσπασιανὲ, καὶ παῖς ὁ σὸς οὗτος. δέσμει δέ με νῦν ἀσφαλέστερον καὶ τήρει σαυτῷ. δεσπότης δὲ οὐ μόνον ἐμοῦ σὺ, Καῖσαρ, ἀλλὰ καὶ γῆς καὶ θαλάσσης καὶ παντὸς ἀνθρώπου γένους· ἐγὼ δὲ ἐπὶ τιμωρίαν δέομαι φρουρᾶς μείζονος, εἰ κατασχεδιάζω κατὰ θεοῦ. Ex hoc Iosephi loco emendandus est Suidas in *Ἰώσηπος*, ubi ea Iosephi oratio nec recte nec integre adducitur. Neque audiendus Aemilius Portus, cum apud Suidam, ubi nunc est *μὴ γὰρ οὐχ ὑπὸ θεοῦ προπεμπόμενος εἶδον τὸν Ἰουδαίων μόρον*, legere iubet *εἶδες*, ut ad Vespasianum referatur, qui Iudaeorum urbem expugnavit et interitum vidit. Nam rectum est *εἶδον*, vel potius *ᾔδειν*. Neque ista, ut ille putat, dixit Iosephus captis Hierosolymis et delata gente, sed capta Iotapata, quo tempore Hierosolyma nondum obsidebantur. Caeterum etsi Vespasianus putaret, callide ista Iosephum esse commentum, quo dimitteretur, tamen ubi cognovit Neronis et Galbae mortem ac civile inter Othonem et Vitellium bellum, ubi item Tiberius Alexander, Aegypti praefectus, in Vespasiani verba legiones adegit, mox Iosephum veste et ornamentis donavit, qui vinculis solutus et eo mactus honore cum Tito ad Hierosolymorum obsidionem profectus fuit. Hoc

peracto bello edididit Iosephus libros VII de eopse bello Iudaico, quibus Romae ob ingenii et eruditionis gloriam statuam meruit, ut Hieronymus quoque narrat in ecclesiasticorum scriptorum catalogo. Eos se primum Vespasiano et Tito obtulisse ait, quod eorum iudicium minime expavesceret, quin refert, Titum ex solis istis peti voluisse eius belli historiam; praeterea illum manu sua iis subscripsisse et iussisse, ut in bibliotheca publica asservarentur. Adhaec commemorat, ut regi eos Agrippae ostenderit et ab eo acceperit epistolas septuaginta duas, quibus quam verissime
196. historiam a se exaratam esse planum fiat. Multa quoque alia adfert quibus fidem historiae suae conciliet, imprimis quod prope omnia oculis suis viderit, caetera ab iis acceperit qui ipsi rebus praefuerunt. Adhaec edidit XX libros antiquitatum Iudaicarum, quas decimotertio Domitiani anno absolvit. Orditur vero eas ab orbe condito ac perducit usque ad duodecimum annum Neronis, quo Iudaei iniuriis Flori, qui Albino successerat, coacti arma adversus Romanos ceperunt. Opus illud Euagrius hist. eccles. lib. V. extr. appellat *ἱστορίαν χρειώδη εἰς ἅπαντα τυγχάνουσαν*. His libris adtexuit vitam suam, unde peti debent quae praeteriimus. Scripsit quoque libros II contra Apionem, qui a gentilibus legatus Romam missus librum adversus Philonem ediderat, quo Iudaicae gentis vituperationem complexus erat. Fecit et librum *περὶ τοῦ αὐτοκράτορος λογισμοῦ*, qui et *Μακκαβαϊκόν* inscribitur. Caeterum Porphyrius quoque de abstin. IV. 11. quaedam de triplici apud Iudaeos secta adducit ex Iosephi duodevigesimo antiquitatum libro, item ex secundo historiae Iudaicae, ac septem fuisse addit historiae eiusce libros. Hoc Iudaicae historiae opus signat et Stephanus in *Φασαηλίς*, ubi eum citat *ἐν α' τοῦ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πολέμου*. De stilo eius ita censet Phot. bibl. cod. XLVII,
117. esse eum candidum, purum, elegantem ac iucundum, in concionibus etiam disertum. Hieronym. ep. 22. ad Eustach. d. cust. virg. c. 35. graecum Livium nominat. Quantum autem fidei mereatur, minime nunc convenit inter eruditos. Sunt quibus usque adeo fides suspecta sit, ut plane susque deque habeant, quid Iosephus dicat, dummodo vel alterius qualicumque auctoritate vel minuta ratiuncula defendere contrarium sibi posse videantur. Contra magnus Scaliger prolegomenis ardui operis de emend. temp. censet, ubique elucere Iosephi et eruditionem et fidem in tantum, ut non solum in rebus Iudaicis, sed etiam externis tutius ei credatur quam omnibus Graecis ac Latinis. Illustre apud eum de Christo testimonium habemus antiq. iud. XVIII. 4, unde illud etiam citat Hieronymus in ecclesiasticorum scriptorum catalogo, item Suidas in *Ἰώσηπος*. Mirum vero, non meminisse eius Photium in excerptis suis cod. LXXVI.

Aequalis huic Iosepho iuxta Gerebrardum in chronologia, immo, si Munsterum audimus, idem plane fuit Iosephus is qui vulgo dicitur Iosippus Gorionides, scriptor historiae de

bello Iudaico, quae hebraice exstat ac beneficio Munsteri, mutile tamen, in lucem prodiit Basileae, integrius vero excusa est Venetiis. Sed neque hic idem est ac Flavius Iosephus, neque aequalis, siquidem III. 15. Gotthos in Hispania ponit, etiam partem Africae 197.
vocat *Barbariam*, item V. I. ait Francos a Iulio Caesare subactos, quo tempore nomen id non erat Gallis, immo eiusdem libri c. 42. (41.) Francorum meminit, qui Gallias occupassent: at aliquot demum saeculis post natio ista has terras obtinuit. Quid quod multa adeo dicat, quae Flavio Iosepho ac veritati ipsi repugnent. Quocirca non possum dissentire ab illis, qui pro supposititio scriptore habent, ut sunt Baronius Annal. t. I. ad ann. LXXII. num. 27, Possevinus in apparatu voce Hegesippus, Ribeira comment. in Obadiam num. 110. et Maldonatus in Matth. cap. 16. Amplius dico: Gorionides iste non librariorum culpa titulum mentitur, sed ipse, quantus quantus est, impostor est. Quod pluribus probandum duxi. Scriptor eius operis legerat apud Iosephum ex interpretatione Rufini (hac enim usum liquet), Iosephum, Gorionis filium, quem *Γωρίωνα* Fl. Iosephus nominat, una cum Amano moenibus fuisse praefectum, Iosephum autem, Matthathiae filium, praefuisse Galilaeae. Horum ille utrumque in unum conflavit et bonus vir persuadere nobis est conatus, se nempe esse sacerdotem illum Iosephum, qui de excidio Iudaico scripserat. Sed vide hominis stuporem: ipse commenti sui interdum obliviscitur, uti quando ait, non quivisse se sanctuarium ingredi eo quod solis sacerdotibus fas esset. Quam belle cum eo hoc convenit, quod se finxerat sacerdotem. Et tamen genti suae, ut ad istiusmodi credula est, potuit persuadere, esse se celebrem illum Fl. Iosephum. Solent vero Iudaei nobilem illum historicum, de quo antea dictum, vocare *Iosephum* sive *Iosippum Longum*, nempe ut distinguant ab ea Iosippi epitome, quam hebraicolatinam Basileae edidit Sebastianus Lepusculus. Quod ad gentem et aetatem Pseudogorionidae, fuisse Iudaeum Gallum et quidem nuperum scriptorem, saltem vixisse post annum Christi sexcentesimum, satis verisimiliter probat Ios. Scaliger, quem vide Trihaeresii elencho c. 4. et 5.[2])

Iustus Tiberiensis e Galilaea provincia, Iosephi, Iudaicarum antiquitatum scriptoris, aequalis fuit, quicum et graves ei inimicitiae intercesserunt. Scripsit Photio teste bibl. cod. XXXIII. Iudaeorum regum chronicon qui coronati fuere. Incepisse illud ait a Moyse et perduxisse usque ad exitum Agrippae, septimi e familia Herodis ac Iudaicorum regum ultimi, qui Claudii tempore regnare coepit, sub Nerone crevit maioraque incrementa sumpsit sub Vespasiano ac tertio Traiani anno obiit; quousque et histo- 198.
riam Iustus perduxit. Ibidem iudicium tale de eo fert, stilum esse *συντομώτατον καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἀναγκαιοτάτων παρατρέχοντα.*

2) Fuisse Iudaeum Gallicum saec. XI. constans nunc est virorum doctorum sententia. Vid. Ioseph. Pseudo-ben-Gorion ed. *J. F. Breithaupt,* Goth. 1704. 4. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. V. p. 56 sqq.

l. Adhaec dicit, communi Hebraeorum vitio laborare, ut, cum Iudaeus genere esset, nullam de Christi adventu aut miraculis eius faceret mentionem. Multa item in historia finxisse ait, imprimis de iis, quae ad Romanorum adversus Iudaeos bellum et excidium Hierosolymorum pertinerent. Hoc Photii iudicium convenit cum iis quae de eo Iosephus scripsit in vita sua. Pauca inde latine apponam. *Hoc*, inquit, *loco libet paucis reprehendere Iustum, huius argumenti scriptorem. is ut videretur bene tempus insumere, res hoc bello gestas scribere aggressus, multa mentitus de me, ne de sua quidem patria vera loquutus est.* Et mox: *ut igitur ad te iam sermonem vertam, Iuste, historicorum tuo iudicio gravissime, quomodo ego et Galilaei in caussa fuimus, ut patria tua deficeret a rege simul et Romanorum imperio? quandoquidem priusquam ego ex decreto civitatis Hierosolymitanae in Galilaeam dux mitterer, tu cum tuis Tiberiensibus armis correptis populariter ausi estis infestare etiam Syrorum Decapolim.* Longum esset exscribere omnia quae ad vitam scriptaque huius Iusti pertinent: sunt enim pagellae aliquot; quare solum adferam quae ad tempus pertinent quo sua edebat. In hanc igitur sententiam sonant graeca verba Iosephi: *si confidis, te scripsisse melius omnibus, cur vivo Vespasiano ac Tito, ac quorum auspiciis id bellum gestum est, et Agrippa superstite cognatisque eius, viris graecarum litterarum peritissimis, non edidisti tuam historiam? ante viginti enim annos eam scripseras et poteras a consciis habere testimonium. nunc postquam illi non sunt inter nos amplius, nec putas esse qui coarguat, ausus es librum edere. at non sic ego, neque meis scriptis timui; sed ipsis opus id imperatoribus tradidi, cum adhuc recens id bellum pene versaretur in hominum oculis.* Meminit huius operis etiam Eusebius histor. eccles. III. 9, adhaec Hieronymus in catal. script. eccles., item Stephanus in *Τιβεριάς· ἐκ ταύτης ἦν Ἰοῦστος, ὁ τὸν Ἰουδαϊκὸν πόλεμον τὸν κατὰ Οὐεσπασιανοῦ ἱστορήσας.* Unde colligo, ut Iosephum, ita et Iustum non modo de antiquitatibus Iudaicis, sed seorsim etiam de bello Iudaico scripsisse. Item meminit Honorius in luminaribus ecclesiae, apud quem perperam legitur ***Iustinus Tiberiensis.*** Alia quoque ab eo edita esse ex Suida discimus, et, credo, aliquis istoc etiam adstruere conabitur ex hoc Laertii loco II. 5, 41. *φησὶν Ἰοῦστος ὁ Τιβεριεὺς ἐν τῷ στέμματι.* Sed nihil infirmius hoc argumento, si Laertius, quod verissimum puto, librum signat de corona Iudaica
199. sive de regibus Iudaicis, qui corona fuerant ornati, siquidem hoc opus ita inscribebatur: *Ἰοῦστος Τιβεριεὺς περὶ Ἰουδαίων βασιλέων τῶν ἐν τοῖς στέμμασιν,* ut testis Photius. Frustra vero est doctissimus Xylander, cum apud Stephanum in *Τιβεριάς,* ubi Iustus, belli Iudaici adversus Vespasianum scriptor, fuisse dicitur Tiberiensis, ***Iosephus*** pro ***Iustus*** legendum esse suspicatur. Nam Iosephus non Tiberiensis, sed Hierosolymitanus fuit; Iustum autem Tiberiensem fuisse et chronica condidisse praeter eos quos dixi scriptores etiam Anonymus testatur *ἐν ὀλυμπ. ἀναγρ.* ad

olymp. CCXIX, 4. *ἐνταῦθα λήγει τὸ Ἰούστου τοῦ Τιβεριέως χρονικὸν, ἀρξάμενον ἀπὸ Μωσέως.*

CAP. IX.

Ab tribus his, qui bellum Iudaicum memoriae prodiderunt, 118. transeo ad sex septem scriptores historiae christianae, sed suppositities omnes. Eos hoc loco subnectam, quia eadem, hoc est Domitiani aetate vel saltem non multo post vixisse dicuntur.

Ex istis est Prochorus, unus ex septem diaconis sive, ut ecclesiastici fere loqui amant, diaconibus, quos apostoli ipsi ordinarant, ut Lucas testatur in Act. c. 6. Scripsisse hic dicitur vitam evangelistae et apostoli Ioannis, quae in orthodoxographis et bibliotheca patrum legitur. At multo recentiorem esse arguit, quod nominat disertim *ὁμοούσιον τριάδα,* quomodo antiquissimi illi necdum loquebantur. Praeterea fabulis mendaciisque ita coopertus est, ut nec in iis quae vera fortasse sunt fidem mereatur. Idem censent Baronius in annal. t. I. ad ann. XCIX. num. 4. et ad ann. XLIV. num. 30, Bellarminus in ecclesiae scriptoribus, magister sacri palatii in ind. expurg., Lorinus in Act. c. 6. Facile 200. autem iis assentio, qui arbitrantur esse eundem librum qui *circuitus Ioannis* vocari antea solet atque hoc nomine etiam inter apocrypha refertur ab Athanasio in synopsi. Nec tamen Serrarius lib. de apostolis sect. 55. dubitat Prochori auctoritate refellere eos qui negant, apostolos ante duodecimum a passo Christo annum Hierosolymis decessisse; nec ignorabat quo loco alii Prochorum haberent, sed addit: *quisquis is est, vetus est* 1).

Etiam Abdias Babylonius creditur hebraice fecisse libros decem de historia certaminis apostolici, quos graece transtulerit Eutropius ac latine interpretatus sit Iulius Africanus, nobilis ille chronographus, de quo suo loco dicetur. Scribit vero Abdias iste lib. VI, se sospitatorem nostrum Christum vidisse in carne, cumque unus foret ex LXXII discipulis, asseclam se fuisse Simonis et Iudae, quando in Persiam abibant ad praedicandum evangelium, denique ab iis, priusquam istis oris excederent, Babyloniae se episcopum factum esse. Atque eadem legere est apud interpretem in praefatione. Quae si vera sunt, iure magnum apud omnes scriptoris huius nomen esse debet. Sane Wolfgangus Lazius, qui primus illum in lucem protraxit ex coenobio Ossiacensi Carinthiae nec non e coenobio S. Trutberti in sylva Hercynia Basil. 1552, tanti eum fecit, ut dubitare se dicat utrum ea, in quibus cum Luca consentit, hauserit ex hoc evangelista an Lucas potius ea ex Abdia isto exscripserit, nempe qui *ὁμήλικες* fuere. In eadem sententia fuit Io. Faber, theologus Parisiensis. Sed si adeo antiquus est

1) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 135. 256. Cf. de hoc et seqq. Eiusd. Cod. apocryph. n. t. Hamb. 1703 (bibl. gr. t. IV. p. 822 sqq.).

Abdias ille, mirum non Eusebium, non Hieronymum, non alium veterum quemquam meminisse vel Abdiae vel interpretationis istius, ne istic quidem, ubi Africani scripta recensentur. Praeterea quomodo fidem habere ei possumus, qui dicat se Christum vidisse, cum in terris versaretur, atque interim laudet Hegesippum historicum verbaque eius citet ex lib. V. commentariorum? Nam Hegesippus ille Iustini et Athenagorae aequalis fuit, ut constat ex Eusebii histor. eccles. IV. 21. et Hieronymo in scriptoribus eccles. Quare centum circiter et triginta annis floruerit, postquam Christus adscenderat in coelum. Adhaec quomodo Abdiam eum latine transtulit Iulius Africanus, quem graecum fuisse scriptorem ex Eusebio et aliis constat? Denique in scriptore hoc multae adeo sunt fabulae ac mendacia, ut eos libros *velut fide indignos Paullus papa IV. inter scripta a se damnata reiecerit,* quemadmodum scribit Sixtus Senensis bibl. sanct. lib. II. Multa quoque erronea in eodem notavit Ioa. Hessels in censura de quibusdam sanctorum hi-
201. storiis cap. 10. Eundem reiiciunt Bellarminus in script. eccles., Baronius in annal. t. I. ad ann. XLIV. num. 44. et ad ann. LI. num. 51, Ioannes Molanus de fide haereticis servanda I. 6, Possevinus in apparatu sacro voce *Abdias* et *Severus Sulpicius,* Espencaeus de continentia V. 5. et VI. 2, adhaec Salmeron comm. in Timoth. II. disp. 2. p. 585. et Nicolaus Nancelius catalogo librorum quos scripsit, ubi auctorem eum *plurimis indiciis et argumentis*
b. *a se falsi convictum interimque correctiorem multo redditum ait.* Ac paullo post dicit, scriptorem eum licet suppositilium, uti et Clementem Romanum, *multis et argumentis a se notisque illustratum.* Puto autem, istos Abdiae libros signari ab Augustino c. Adimant. c. 17, cum ait, *Manichaei legunt scripturas apocryphas, quas etiam corruptissimas esse dicunt: ubi scriptum est, apostolum Thomam maledixisse homini, nec multo post a leone dilaniatum et occisum esse.* Nam historia istaec vel fabula potius (ut Melchior Canus loc. com. II. 6. appellat) refertur ab hoc Abdia lib. IX, qui est de gestis Thomae in India[2]).

Praeterea sub nomine Lini, episcopi romani et martyris, duo circumferuntur libri ad ecclesias orientales, qui acta continent passionis Petri et Pauli. Agnoscit ea Sigebertus de illustribus scriptoribus c. 5. *Linus, primus post Petrum papa, scripsit graeco sermone martyrium Petri et Pauli, uno die passorum, et ecclesiis orientalibus destinavit.* Item Anonymus in vita Nerei et Achillei apud Surium: *quo autem pacto* (Petrus et Paulus) *cum Simone congressi sint, cum ipsi coram sitis intuiti, superfluo mihi visus sum apud vos velle referre, maxime cum s. Linus orientis ecclesiis omnem passionis eorum seriem graece perscripserit.* Sed historia ea, quae hodie quidem exstat, est commentitia ac multos continet errores, ut docent Bellarminus in ecclesiast. script. et de pontif. rom. II. 9,

2) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. IV. p. 246.

Baronius in annal. eccles. ad ann. LXIX. num. 6, Possevinus in apparatu sacro voce *Linus*, Ioannes Maria, magister sacri palatii in ind. exp. t. I. et Claudius Espencaeus de continentia VI. 2. Etsi autem scriptor sit fabulosus, est tamen antiquus, et fortasse, licet Linus a Sigeberto dicatur graece sua litteris mandasse, nihilominus quae non habemus latine primum conscripta sunt, non a Lino quidem, sed aliquanto post. *Stilus ipse prisci alicuius monachi esse arguit*, ut non male coniectat Barthius Adversar. XLIII. 13.[3])

Exstat et passio s. Andreae apostoli, scripta, ut aiunt, a presbyteris et diaconis ecclesiarum Achaiae, qui passioni interfuerant. Eam pro legitima agnoscit Petrus Damiani serm. 2. de sancto Andrea, qui temporibus vixit Gregorii VI. usque ad Gregor. VII. atque obiit a. Chr. MLXXII. Sed Petro Damiani opponimus 202.
Epiphanium, qui haeres. XLVII. Encratitas ait uti actionibus Andreae, Ioannis et Thomae, item Philastrium de haeres. cap. 40, quod est de apocryphis, ubi inquit: *contra disputationes beatissimorum apostolorum consulta ponunt. e quibus sunt Manichaei, Gnostici, Nicolaitae, Valentiniani et alii quam plurimi, qui apocrypha prophetarum et apostolorum, id est actus separatos habentes, canonicas legere scripturas contemnunt.* Et post pauca: *habent Manichaei apocrypha beati Andreae apostoli, id est actus, quos fecit veniens de Ponto in Graeciam; quos conscripserunt tunc discipuli sequentes apostolum.* Mox idem censet de actibus Ioannis, Petri et Pauli, item Innocentius I. extrema epistola prima, quae est ad Exuperium, Tolosanum episcopum, eum quem Ausonius quoque inter claros sui saeculi oratores celebrat: *caetera, quae vel sub nomine Matthiae sive Iacobi minoris vel sub nomine Petri et Ioannis, quae a quodam Leucio scripta sunt, vel sub nomine Andreae, quae a Nexocharide et Leonide philosophis, vel sub nomine Thomae et si qua sunt alia, non solum repudianda, verum etiam noveris esse damnanda.* Ubi simul auctorem operis istius indicat. Similiter Gelasius, decreto cum LXX episcopis habito, in apocryphis reponit *actus nomine Andreae apostoli.* Inclinat huc etiam Baronius in annal. eccles. ad ann. LXIX. num. 34, immo etiam agnoscit, acta passionis Andreae a Manichaeis esse corrupta atque ab iis citari solita et propterea dubiae in ecclesia fidei censeri. Sane non alienum esse a moribus Manichaeorum, acta apostolica promulgare fabulis plenissima, vel ex iis liquet, quae de Leucio Manichaeo retulimus ex Innocentio, quaeque de eo legere est apud Augustin. d. fid. c. Manich. c. 38. Ut mirum mihi videatur, Possevinum in 119.
apparat. v. *Andreae* sic laborare in eo, ut passionem illam Andreae doceat esse genuinam, ac Bellarminum quoque in eadem esse sententia. Distinguit enim inter acta olim damnata et illa presbyterorum Asiae, quae apud Surium leguntur t. VI. die 30. Nov. p. 696. Ac posteriora haec legitima esse arbitratur. Qui-

3) Similia recenset *Fabricius* bibl. gr. t. X. p. 310.

bus caussis moveatur, exponit in scriptoribus ecclesiasticis saeculi primi. Sed iis alibi occuremus[4]).

Similiter statuendum de actis Pauli et Theclae, quorum crebra adeo est mentio apud veteres. E Graecis meminit Gregorius Nazianzenus orat. in laud. Athanasii et exhortat. ad virgg., item orat. I. in Iulianum apost. et orat. XVIII, quae est in laudem Cypriani, item carmine iambico de vita sua; adhaec Gregorius Nyssenus, apud quem illustre est Theclae elogium orat.
203. XIV. in cantica canticorum; item Epiphanius haeresi LXXVIII. contra Collyridianos, Chrysostomus homil. XXV. in act. apost. et ad Antioch. homil. XXII, Isidorus Pelusiota epist. I. 87. et 160, Damascenus oratione de iis qui cum fide ex his terris excesserunt: ut de Basilio Seleuciensi et Simeone Metaphraste Logotheta et prato spirituali Sophronii atque aliis nihil dicam. E Latinis item mentionem faciunt Cyprianus orat. pro martyribus et orat. sub diem passionis suae, Ambrosius epist. 7. et 81. et d. virgg. lib. II, Hieronym. epist. 22, quae est ad Eustochium, Augustin. c. Faust. XXX. 4, Sulpicius Severus dial. II. 14, Fortunatus Pictaviensis non uno in loco, Ado Viennensis in suo martyrologio, atque alii. Sed non, si patres illi quaedam pro veris habuerint, quae actis istis continerentur, hinc illa genuina et undequaque vera esse consequitur. Nam supposititia quin fuerint dubitare non patitur nos locus iste Tertulliani de baptism. c. 17. *quod si quae Pauli perperam scripta* (expressit graecum παραγραφόμενα, hoc est ψευδεπίγραφα) *legunt, exemplum Theclae ad licentiam mulierum docendi tingendique defendunt, sciant, in Asia presbyterum, qui eam scripturam construxit, quasi titulo Pauli de suo cumulans, convictum atque confessum id se amore Pauli fecisse, loco decessisse.* Refellit quoque ea Hieronymus in catalogo script. eccles., ubi cum dixisset, Lucam fuisse *sectatorem Pauli et omnis peregrinationis eius comitem,* paullo post addit: *aliud quoque edidit volumen egregium, quod titulo πράξεις ἀποστόλων praenotatur; cuius historia usque ad biennium Romae commorantis Pauli pervenit, id est usque ad quartum Neronis annum. ex quo intelligimus, in eadem urbe librum esse compositum. igitur περιόδους Pauli et Theclae et totam baptizati Leonis fabulam inter apocryphas scripturas computamus. quale enim est, ut individuus comes apostoli inter caeteras eius res hoc solum ignoraverit? sed et Tertullianus, vicinus eorum temporum, refert, presbyterum quendam in Asia σπουδαστὴν apostoli Pauli, convictum apud Ioannem, quod auctor esset libri, et confessum se hoc Pauli amore fecisse, et ob id excidisse.* Denique Gelasius papa et concilium LXX episcoporum disertim ita statuunt: *liber, qui appellatur actus Theclae et Pauli apostoli, apocryphus.* Et iure a Gelasio acta ea reiici etiam Melchior Canus scribit in locis theol. XI. 6.[5])

4) Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 194.
5) Edita primum graece ex codd. Bodl. ab *J. F. Grabio* in spicil. patt. et haeret. Ox. 1698. sq. t. I.

Eodem loco haberi debent, quae sub nomine Clementis Romani episcopi ἀναγνώσεις sive recognitiones exstant. Sunt illae idem opus, quod *historias Clementis* appellat Beda de rat. temp. c. 3. et in Acta ap. c. 5. Antiquitus dicebatur itinerarium vel circuitus Petri, atque eo nomine inter apocrypha refertur ab 204.
Athanasio extremo capite synopsis, ubi περίοδον Πέτρου inter illa reponit quibus contradicitur; item a Gelasio concilioque romano: *itinerarium,* inquit, *s. Petri, quod appellatur Clementis, libri decem, apocryphum.* Similiter Honorius libro de luminaribus ecclesiae, ubi ei tribuit *itinerarium Petri nec non disputationem Petri et Apionis.* Latine hoc opus vertit Rufinus Aquileiensis, quod et Gennadius testatur in catalogo virorum illustrium. Edidit id primus Io. Sichardus a. 1636; sed ἀκρισίαν suam ostendit, cum pro genuino b.
habet Clemente nec Gelasii iudicium reprehendere veretur. Meminit itinerarii istius Humbertus, episcopus Sylvae Candidae, qui anno vixit DL. Nam cum Nicetas Pectoratus ieiunia sabbathi conatus esset refutare ex Clemente et canonibus, qui apostolorum esse dicuntur, respondit ei in hunc modum (Baron. in append. ed. Moret. t. II. p. 115.): *et hoc asserere conaris ex apocryphis libris et canonibus pari sententia sanctorum patrum repudiatis? nam Clementis librum, id est Petri apostoli itinerarium, et canones apostolorum numeravere inter apocrypha, exceptis capitulis quinquaginta, quae decreverunt regulis orthodoxiae adiungenda.* Et sane multa ostendunt, opus hoc non paullo esse recentius Clemente Romano. Primum illud, quod (ut optime observavit Sixtus Senensis biblioth. lib. II. v. *Clemens*) nono itinerarii illius libro legantur duo integra folia, quae Epiphanius haeres. 56. (vide et Euseb. hist. eccl. IV. extr. et pr. ev. VI. 10, item Hieronymum in catalog. script. eccl.) citet ex Bardesanis Syri libro de fato adversus Abidam astronomum. Bardesanes iste vixit sub Marco imp. annis circiter septuaginta post mortem Clementis, qui tertio Traiani anno martyrii coronam acceperat. Accedit quod multa adeo illo opere contineantur ex intima Platonis atque Aristotelis philosophia deprompta planeque aliena a simplicitate, quae in primitiva ecclesia vigebat. Denique quid multis opus, libri illi *insulsis fabulis sunt referti,* quod etiam iudicium est Baronii in annal. t. II. ad ann. CII. num. 22. Nicolaus Nancelius in catalogo librorum quos composuit de eodem sic scribit: *Clemens dictus papa et Pauli discipulus, inscriptus ἀναγνώσεων sive recognitionum auctor, ad Iacobum fratrem domini X libris, Rufino videlicet interprete, suo ipsius gladio a me confossus est et falsi redargutus ex ipsa serie historiae locis certis indicatis, praesertim ex fine libri III, ut attente consideranti liquet. licet subdititius, multis tamen et argutis a me notis illustratur.* Pariterque eos reiiciunt vel fidem saltem suspectam habent Pererius, Bellarminus, Possevinus ac hodie eruditiores omnes.

Huic operi praemittitur ad Gaudentium episcopum praefatio Rufini vel alterius sub eius nomine in editione, quam a. 1626. ex 205.

officina Bebelii Io. Sichardus procuravit; nam in illa, quae Parisiis a. 1568. a Michaele Sonnio est emissa, frustra quaeras. Digna vero observatione sunt eius praefationis verba, quae adscribam: *puto, quod non te lateat, Clementis huius in graeco eiusdem operis ἀναγνώσεων, hoc est recognitionum, duas editiones haberi et duo corpora esse librorum, in aliquantis quidem diversa, in multis tamen eiusdem narrationis. denique pars ultima huius operis, in qua de transformatione Simonis refertur, in uno corpore habetur, in alio penitus non habetur. sunt autem et quaedam in utroque corpore de ingenito deo genitoque disserta, quae, ut nihil amplius dicam, excesserunt intelligentiam nostram.* Haec ille. Ubi duo in considerationem veniunt. Prius est de Faustiniano a Simone mago in faciem huius Simonis converso, et a Petro praedicare Antiochenis iusso de poenitentia Simonis magi, quod tot falsiloquis dictis impertiisset hunc apostolum. Quam enim haec abhorreant a vero, quis non videt? Nec enim ulla poenitudine magus ducebatur, ut non nisi spisso mendacio haec Faustinianus potuerit Antiochenis ire persuasum. Sane veritas coelestis non indiget eius generis artibus. Quare credibile est, vel aliquem ista prioribus apposuisse vel alium, qui istis offenderetur, omisisse, a quo et alia sunt mutata, ut praefatio indicat. Alterum est, quod dicitur, quaedam in hoc opere de deo ingenito ac genito esse difficilia perceptu, ne quid gravius, hoc est verius dicat. Atque ad oram eorum legas in ista Sichardi editione: *corrupta enim haec fuisse suspicor ab Eunomio, quemadmodum Pauli epistola ad Corinthios a Marcione.* Ubi ut Eunomio id potissimum tribueret Rufinus fecit, qui sic de adulteratione librorum Origenis scribit ad Macarium (Hieronymi t. IV. p. 195. edit. Basil. a. 1553.): *Clemens apostolorum discipulus, qui romanae ecclesiae post apostolos et episcopus et martyr praefuit,*
120. *libros edidit, qui appellantur ἀναγνωρισμός, id est recognitio; in quibus cum ex persona Petri apostoli doctrina quasi vere apostolica quamplurimis exponatur, in aliquibus ita Eunomii dogma scribitur, ut nihil aliud quam ipse Eunomius disputare credatur.* Quod et statuit Mirandulanus Picus vel Phoenix potius in apologia sua, quo loco disserit de salute Origenis. Sed enim merito in dubium vocari possit, utrum hos libros qui supersunt designet Rufinus vel Hieronymus libro secundo adversus Rufinum. Quippe non satis haec conveniunt cum eo, quod Rufinus eos Clementis libros latine reddiderit: nisi ab alio malis translatos et prorsus fictitiam esse praefationem, quae Rufini ad Gaudentium esse dicitur. Interea
206. constat, fuisse et alios X recognitionum libros, qui ante istos X superstites scripti sint. Clare enim id legas extremo lib. III, ubi et argumentum affertur singulorum librorum qui deperierunt. Multum vero id differt ab argumento librorum quos habemus. Et credo, de deperditis illis intelligendus similiter est Eusebius hist. eccles. III. 38, ubi de Clementis Romani libris tractans sic loquitur: *iam et alios quosdam nuper multiloquos et prolixos commen-*

larios, quasi illius sint, nonnulli prodiderunt, ut qui Petri et Apionis dialogos contineant; quorum apud veteres prorsus nulla fit mentio. neque enim sincerum rectae et apostolicae doctrinae characterem tenent. Possis similiter de amisso opere intelligere, quod ait Epiphanius haeresi XXX, ubi de Ebionaeis agit p. 139. ed. a. 1622. *χρῶνται δὲ καὶ ἄλλαις τισὶ βίβλοις, δῆθεν ταῖς περιόδοις καλουμέναις Πέτρου, ταῖς διὰ Κλήμεντος γραφείσαις, νοθεύσαντες μὲν τὰ ἐν αὐταῖς, ὀλίγα δὲ ἀληθινὰ ἐάσαντες, ὡς αὐτὸς Κλήμης αὐτοὺς κατὰ πάντα ἐλέγχει, ἀφ᾽ ὧν ἔγραψεν ἐπιστολῶν ἐγκυκλίων τῶν ἐν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις ἀναγινωσκομένων, ὅτι ἄλλον ἔχει χαρακτῆρα ἡ ἑαυτοῦ πίστις καὶ ὁ λόγος παρὰ τὰ ὑπὸ τούτων εἰς ὄνομα αὐτοῦ ἐν ταῖς περιόδοις νενοθευμένα.* Quae pluribus deinde demonstrat. Sed ut libri X quos habemus non sint Clementis, opus tamen est antiquum et in quo multa bona sint monita, ut si non historiae ergo, saltem eo pacto legi mereatur, quo Philostratum versamus, ut se facere ait Barthius Advers. XLV. 5, ubi et de interprete iudicium invenies: nempe dictionem eius, etsi non careat naevis, tamen necdum esse inquinatam illuvie Gothica et aliorum barbarorum, eoque si non sit Rufini, tamen non esse multo recentioris 6).

Multa insuper alia apocrypha circa haec tempora edita fuerunt, ut Pauli *ἀναβατικόν*, quomodo inscripsere occasione inde arrepta, quod apostolus dicat, se ascendisse usque in tertium coelum atque ibi audiisse verba arcana, quae nulli hominum liceat profari. Aiunt igitur, arcana ista verba hoc opere contineri. Refertum vero erat actionibus plane nefariis, ut pluribus docet Epiphanius haeresi XXXVIII, quae est Caianorum. Ibidem etiam meminit Epiphanius evangelii scripti ab Iuda Iscarioth, quem Caiani annumerabant cognatis suis, uti et Sodomitas et Esau et Core,
Datan atque Abiron; horum vero omnium et sui quoque patrem 207.
profitebantur Cainum, quem Abelo multis partibus praeferebant; unde *Caini* dicebantur. Negabant vero salvari quemquam nisi qui propudiosam atque abominabilem Carpocratis vitam sectaretur; unde quale hoc eorum evangelium fuerit non difficile est coniectare.

Melioris notae quam evangelium Iudae, spurium nihilominus erat evangelium secundum Aegyptios, item evangelium secundum Hebraeos; quorum tamen testimonio non semel usus est Clemens Alexandrinus. Sed aliorum etiam, non unius Clementis haec *ἀκρισία* fuit. Vide quae de variis evangeliis scribit Sixtus Senensis bibliotb. lib. II. v. Hebraeorum et deinceps. Est vero evangelium
hoc secundum Hebraeos plane idem atque illud, quod secundum *b.*
Nazaraeos dicebatur. Cur ita dictum sit et ut magis magisque recesserit ab evangelio, quod hebraice scripserat evangelista Matthaeus, fuse exposui in dissertat. de genere Iesu Christi cap. 2. p. 15 sqq.

6) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 28 sqq.

Apud Sigebertum in catalogo scriptorum illustrium legere etiam est, Marcum evangelistam litteris quoque mandasse passionem Barnabae apostoli; a Polycrate item elucubratam esse vitam Timothei. Sed utraque suppositititia fuisse inde colligere est, quod eorum non meminerint Eusebius atque Hieronymus 7).

Exstat praeterea, idque graece (edidit Adrianus Turnebus a. 1555, vertit latine Ioachimus Perionius; habes quoque in editione Clementis Sonniana a. 1568) sub nomine Clementis, romani episcopi, de rebus gestis, peregrinationibus atque concionibus Petri, epitome ad Iacobum, Hierosolymorum episcopum. Quod opus non admodum antiquum esse praeter dictionem multis argumentis convincitur, ut videre est apud Barthium Advers. XXXII. 14. Nec liber is epitome X librorum, qui *recognitionum* dicuntur, existimari debet, cum multa adeo contineat longe ab iis recedentia, quae in recognitionum opere leguntur, multa etiam libris illis indicta 8).

CAP. X.

208. Ab ecclesiae scriptoribus redeamus ad externos, sed a suppositititiis ad genuinos, qualis Domitiani temporibus fuit Hermogenes Tarsensis, de quo Suetonius in Domit. c. 10. *occidit item Hermogenem Tarsensem propter quasdam in historia figuras, librariis etiam qui eam descripserant crucifixis.* Item Damis Assyrius. Hic Ninum veterem incoluit, quo ad eum Antiochia venit Apollonius Tyaneus. Istac occasione Apollonio usus est familiariter, posteaque scriptis consignavit eius sermones et vaticinia. Stilus erat minus laudabilis, quippe hominis Assyrii inter barbaros instituti, sed tamen ea, quae vidisset atque audisset, commode satis scribere poterat. Auctor Philostratus vit. Apoll. I. 19. et ex eo Suidas in *Δάμις*. Meminit et Eusebius c. Hierocl. p. 512. *εἴτε τις Δάμις Ἀσσύριος εἴτε Φιλόστρατος εἴτε τις ξυγγραφεὺς ἢ λογογράφος.*

Videntur vero eadem tempestate etiam vixisse Maximus et Moeragenes. Quorum Maximus Aegiensis fuit, ac res scripsit ab Apollonio gestas *ἐν Αἰγαῖς* civitate. Citatur a Philostrat. vit. Apoll. I. 5, Euseb. c. Hierocl. p. 512. et Tzetz. Chil. II. 60.

Alius vero est Maximus, de quo Tzetz. Chil. IX. 291. *μέμνηται μὲν καὶ Μάξιμος ἱστοριῶν τοῖς λόγοις, ἃς ἱστορίας ἔγραψε Γρεγόριος ὁ μέγας.*

Moeragenes IV libros de Apollonio edidit. Iis fidem habendam negat Philostrat. vit. Apoll. I. 4; multa enim dicit Moeragenem ignorasse. Meminit et Tzetz. Chil. II. 60.

Tum etiam ac diu postea claruit Plutarchus 1). Fuit

7) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 5 sq. 169 sq.
8) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 31. t. X. p. 310.
1) Vid. *Jo. Rualdi* vit. Plut. in ed. Paris. 1624, *Decii Celeris* d. Plut. vita

natione Boeotus, patria Chaeronensis, ut de se non uno scribit loco (Cim. c. 1. Sull. c. 16. Demosth. c. 2. d. fort. Roman. c. 4. al.). Sub Caesare Claudio natus fuit, sub Nerone est Ammonio usus praeceptore. Ad pueritiam igitur restringendum, quod Photius bibl. cod. CCXXV. (continet illud excerpta ex Plutarcho) claudit his verbis: ἐπὶ τοῦ Νέρωνος ἦν. Sane et ipse Neronis ita meminit, ut eius se aetate vixisse ostendat. Cum Vespasianus 121.
coepit imperare, fuisse videtur XVII aut XVIII annorum. Ut sub 209.
Nerone nullum, ita vix sub Vespasiano ullum habuit nomen. Interim admodum iuvenis erat, quando a Chaeronensibus suis legatus est missus ad proconsulem, ut ipse tradit in praec. polit. c. 20. Familiaris fuit L. Iunio Aruleno Rustico, quem Domitianus occidit (d. curios. c. 15). Ac sub Domitiano hoc coepit Plutarchus inclarescere, multumque auxit nominis decus imperante Nerva ac Traiano. Horum tempore familiaris fuit C. Sossio Senecioni, quater consuli, ut constat ex fastis capitolinis et aliunde: primum anno Nervae primo, iterum Traiani primo, denuo Traiani tertio quartove, ac quartum anno eius IX. vel X. Immo Plutarchus ipse etiam a Traiano dignitate ornatus est consulari, ut ex Suida cognoscimus. Addit, omnes Illyrici praefectos in mandatis habuisse, nequid agerent Plutarchi iniussu. Video esse qui hunc honorem ei tributum arbitrentur ut praeceptori: quae non modo opinio fuit Francisci Petrarchae Epist. III, sed etiam eo antiquioris Ioannis Sarisberiensis d. nug. curial. V. 1, qui hoc adstruit epistola Plutarchi ad Traianum, quae politicis praemittitur. At cum epistola haec latine solum legatur, merito pro supposititia habetur. Maioris momenti est, quod apophthegmata Plutarchi ad Traianum leguntur graece. Sed videntur ea Plutarchi esse iunioris: saltem an Chaeronensis sint merito etiam ambigit Xylander, neque id putat Ioannes Rualdus in Plutarchi vita. Ultra etiam tempora Traiani vixit; unde ad tertium Hadriani annum reponitur ab Hieronymo in chronico Eusebiano. Etiam postea ἄρχων sive praetor Chaeronensium fuit, ut ipse indicat symposiac. VI. 8. Immo sub Antonino Pio factus est Apollinis Pythii sacerdos, ut liquet ex libro eius an seni sit ger. resp. c. 17.

Elogia Plutarchi apud veteres permulta habemus, quale quod Tauro apud Gellium N. A. I. 26. dicatur *vir doctissimus ac prudentissimus*, et ipsi Gellio IV. 11. *homo in disciplinis gravi auctoritate*. Himerio sophistae Bithyno in laudatione filii Rufini θειότατος, Eunapio praefat. operis de vitis sophistarum θεσπέσιος, item τῆς φιλοσοφίας ἁπάσης Ἀφροδίτη καὶ λύρα. Fertur quoque Theodorus Gaza rogatus, si necesse foret libros in mare dare praecipites, quem postremo esset demersurus, respondisse, Plutarchum. Et sane fuit Plutarchus vir undecunque doctissimus, idem philologus, philosophus et historicus summus; magnam enim horum

lib. Patav. 1627, *Dryden* life of Plut. in vers. Angl. Lond. 1683, *Fabricii* bibl. gr. t. V. p. 153 sqq.

trium scientiam undique eius scripta spirant; quin habitus etiam
210. fuit orator bonus. Itaque Himerius laudatione funebri filii sui
Rufini cum dicere vellet, quam praeclaram de filio suo spem con-
cepisset, sperasse ait, Minuciano fore vehementiorem, Nicagora
graviorem, Musonio sapientiorem, Sexto fortiorem, Plutarcho diser-
tiorem, ac quibusque oratoribus qui antea viguissent clariorem et
meliorem. Auctor Photius biblioth. cod. CCXLIII. Tamen dissi-
mulare non possum, dictionem eius gravem quidem esse, sed du-
riusculam videri. Verum leviculum hunc defectum multiiuga adeo
scientia abunde summus vir compensat. Vitae parallelae non uni-
versae, sed aliae post alias editae sunt, neque id eopse ordine
quo leguntur, sed quo scripserat. Itaque cum nunc primae se
offerant Thesei et Romuli vitae, hinc Lycurgi et Numae, tamen
posteriores hasce prius ediderat, ut ex praefatione in Thesei ac
Romuli vitam cognoscimus [2]. Praeter ista autem quae habemus
alias etiam vitas scripsit [3], aliaque ut vulgo appellant ἠθικὰ
opuscula edidit, quod partim ex Plutarcho ipso scimus, qui deper-
dita compluria e suis citat, partim ex veteri opusculorum catalogo,
quem in suis se manuscriptis reperisse testatur H. Stephanus,
partim ex Gellio, Philopono, aliis qui Plutarchum laudant in libris
variis, quos non habemus. Quemadmodum vero non pauca eius
viri perierunt, ita et aliqua genuinis permiscentur, quae alium ha-
beant auctorem, forte *Πλούταρχον τὸν νεώτερον*, ut cum vocat
Tzetzes Chil. I. 14. [4]), ubi ex eo refert, Sirenes, de quarum pel-
laci cantu multa adeo fabulantur poetae, meretrices fuisse. Et
b. huius credo iunioris Plutarchi fuerint quoque libri V *περὶ τῶν
ἀρεσκόντων τοῖς φιλοσόφοις*, uti alibi dictum nobis [5], item liber
περὶ ποταμῶν, quem Plutarchi eius, cuius de amatoriis affectioni-
bus librum habemus, esse credebat Ianus Cornarius, ut ex prae-
fatione ea constat, quam Marcello Empirico praemisit [6]. Immo et

2) Vitas in pristinum ordinem restituere studuit *A. Lion* comment. d. ord. quo Plut. vitt. scrips. Gotting. 1819. 4, edit. 2. ibid. 1837. 8, qui licet singula quaedam recte constituerit, in tanta tamen externarum notarum penuria (nihil certi enim exstat praeter Demosth. c. 3. Pericl. c. 2. Dion. c. 2. locosque nonnullos in quibus vitas prius scriptas commemorat) non effecit quod effici non potest. Quaerenti vero, unde tandem novus hicce ordo prodierit, ultro pene sese offerunt vitae virorum romanorum una excepta (Gracchorum) ita secundum tempus quo vixerunt compositae, ut suspiceris factum eum esse a grammaticis latinis Plutarchum in schola tractantibus. In cod. Paris. nr. 1671. praestantissimo alius vitarum ordo esse fertur estque alius in variis Lampriae catalogi exemplaribus.

3) Perierunt vitae Epaminondae et Scipionis, Augusti, Tiberii, Scipionis Africani, Claudii, Neronis, Caii Caesaris, Vitellii, Herculis, Hesiodi, Pindari, Cratetis (cf. Iulian. or. 6. p. 200.) et Daiphanti (cf. Plut. d. fem. virt. p. 6.), Aristomenis, Arati, hoc ordine indicatae in catalogo Lampriae ex cod. Flor. descripto. Cf. Phot. bibl. cod. CLXI. Leonidae atque Metelli Numidici vitas scribere certe voluit, ut intelligitur ex fragmentis, ed. morall. ster. t. VI. p. 394. 396, coll. vit. Mar. c. 29.

4) Cf. Tzetz. ad Lycophr. 653.

5) In respons. d. satisfact. Iesu Christi adv. H. Rav. c. 1.

6) Vid. *H. Dodwelli* diss. d. Plut. libri de fluviis auctore etc. in Hudsoni

alii fuere scriptores Plutarchi nomine, ut Nicandri interpres teste Stephano in *Κορώπη*. Credo is grammaticus ille hoc nomine citatus Etymologo in *Ἄψ*. Nec desunt quibus in vitis decem oratorum illa Isocratis non videatur genuina, eo quod pleraque aliter tradiderit in Pericle; sed argumentum hoc parum est validum, quia fortasse postquam priora scripserat in meliores incidit scriptores 7). Poterat vero et de istis quibus caremus et aliis quibusdam, quae sub eius nomine leguntur, certius iudicium ferri, si nobis visus foret *ὁ πίναξ* sive *καταγραφή*, quam, ut ait Suidas in *Λαμπρίας*, de Plutarchi scriptis fecerat Lamprias filius, quamque in Italia editam esse refert Ioannes Rualdus libro de vita Plutarchi c. 6. Opinor non aliam esse ab ea cuius antea ex H. Stephano me- 211
minimus 8).

Philo Byblicnsis vixit sub Nerone, Vespasiano, Tito, Domitiano, Nerva, imprimis autem nomen famamque obtinuit sub Traiano atque Hadriano. Suidas: *Φίλων Βύβλιος, γραμματικός. οὗτος γέγονεν ἐπὶ τῶν χρόνων ἐγγὺς Νέρωνος καὶ παρέτεινεν εἰς μακρόν. ὕπατον γοῦν τὸν Σεβῆρον, τὸν Ἑρέννιον χρηματίσαντα, αὐτὸς εἶναί φησιν, ὅταν ἦγεν ὄγδοον καὶ ἑβδομηκοστὸν ἔτος, ὀλυμπιάδι δὲ κ' καὶ διακοσιοστῇ.* Similiter apud Anonym. *ἐν ὀλυμπ. ἀναγρ.* legas: *Φίλων Βύβλιος, γραμματικὸς, ὢν ἐτῶν οη' ἐγνωρίζετο ἐπὶ ὑπάτου τοῦ Ἑρεννίου χρηματίσαντος.* Sed olymp. CCXX. nullum eius nominis consulem reperio; ut videatur fuisse consul non ordinarius atque *ἐπώνυμος*, sed in mortui locum suffectus. Ac natus quidem fuerit anno Tiberii decimo exacto, ut quando Nero coepit imperare, quod erat M. Asinio Marcello et M. Acilio Aviola coss., annos habuerit XXX, at cum XV annis post Vespasianus imperium est adeptus, annum impleret XLV. Atque hoc tempus signat Suidas, cum ait, vicinum fuisse temporibus Neronis: nempe claruit sub principibus Flaviae gentis, Vespasiano,

geogr. min. t. II. p. 104 sqq. Ceterum pro spuriis habentur etiam hi: *περὶ παίδων ἀγωγῆς*, vid. disp. ***Wyttenbachii*** in opusc. t. II. p. 466 sqq., *ἑπτὰ σοφῶν συμπόσιον*, *ἀποφθέγματα καὶ ἐπιτηδεύματα Λακωνικά*, *περὶ παραλλήλων Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν*, vid. ***Dodwelli*** diss. laud., *βίοι τῶν δέκα ῥητόρων*, quem librum hodieque tantum non omnes ut misere compositum Plutarcho subiectum esse clamant, collectanea vero esse, quae accuratius olim digerenda raptim congesserit Plutarchus, iam intellexit ***Hier. Wolfius***, fusius demonstravit ***A. G. Beckerus*** in vers. germ. Andocid. p. 111 sqq., ac nos quoque exposuimus in comm. praemissa editioni huius libri iterumque in quaestt. Demosth. P. IV. p. 56 sqq., *ἐπιτομὴ τῆς συγκρίσεως Μενάνδρου καὶ Ἀριστοφάνους*, *περὶ τῆς Ἡροδότου κακοηθείας* (vid. supra lib. I. c. 3.), *περὶ μουσικῆς*, *βίος Ὁμήρου*.

7) Scriptores quibus usus est Plutarchus recenset ***A. H. L. Heeren*** d. fontt. et auctorit. vitt. parall. Plut. Gott. 1820. 8. Cf. nostr. quaestt. Dem. P. IV. p. 48 sqq., ***Droysen*** hist. Hellen. t. I. p. 676. sqq.

8) Primum edidit ex cod. bibl. Flor. ***D. Hoeschel*** Aug. Vind. 1597, rep. in ed. Plut. Francof. 1620. et Paris. 1624. et in Fabric. biblioth. graec. t. V. p. 159 sqq. Denuo ex cod. Veneto descripsit ***Siebenkees***, quae aucta aliterque disposita item leguntur ap. Fabric. p. 167 sqq. Solus quod sciam, sed frustra hunc indicem in dubium vocavit ***Beck*** in praef. ad Plut. d. phys. philos. decret. p. XIV sq.

Tito et Domitiano, sed sic ut ulterius etiam vitam extenderit, ad
tempora non Traiani modo, sed etiam Hadriani; ut indicio sunt
quae ex Suida adduximus et quae apud eundem legas in *Ἕρμιπ-
πος· Ἕρμιππος Βηρύτιος ἀπὸ κώμης μεσογαίου, μαθητὴς Φί-
λωνος τοῦ Βυβλίου, ὑφ' οὗ ᾠκειώθη Ἑρεννίῳ Σεβήρῳ ἐπὶ
Ἀδριανοῦ τοῦ βασιλέως.* Immo cum Philo hic Suida teste librum
reliquerit de imperio Hadriani, videri possit etiam post Hadriani
tempora vixisse. Praeterea et alia multa litteris mandavit, ut li-
bros XII *περὶ κτήσεως καὶ ἐκλογῆς βιβλίων*, adhaec de urbibus et
quos quaelibet claros genuerit viros [9]. Auctor et horum Suidas,
qui etiam testis est in *Σεβῆρος*, posterioris huiusce operis Phi-
lonei *περὶ πόλεων* epitomen fuisse scriptam ab Aelio Severo Athe-
naeo. Ac meminit epitomes eius a Severo factae Etymologici ma-
gni scriptor in *Ἀρσινόη* et *Βουκέρας* [10]. Nec exiguum nomen
comparavit sibi Philo ex phoenicia lingua in graecam transferendo
Sanchuniathonem, historicum antiquissimum. De quo silet quidem
Suidas, sed non sivit nos ignorare Porphyrius adversus Christia-
nos lib. IV. ap. Euseb. pr. ev. I. 9. *τὰ δὲ τοῦ Σαγχουνιάθωνος
εἰς Ἑλλάδα γλῶσσαν ἡρμήνευσε Φίλων* [11]. Adhaec scripsit *Αἰ-*
212. *θιοπικὰ* teste Antigono hist. mir. c. 160, item *Φοινικικὰ* et *περὶ
ἰατρικῶν*, quorum meminit Stephanus [12]. Sed fortasse Phoenicum
historia non est diversa ab illa Sanchuniathonis, cuius historiam
phoeniciam graece verterat. Praeterea Etymologus citat *τὰ ῥημα-
τικὰ* in *ἀβολήτωρ, ἀέντες, ἄϊστος, ἄτμητος, τὸ ῥητορικὸν* in
δέμα, τὴν περὶ Ῥωμαίων διαλέξεως sive *περὶ Ῥωμαίων διαλέκτου*
in *ἁλτήρ* et librum *περὶ χρηστομαθίας* in *γέρανος*, ubi hic scri-
ptor Herennius Philo vocatur. Quod nomen etiam firmat Suidas
in *Ἑρέννιος*, ubi refert, ipsum Philonem tradere, nomen sibi He-
122. rennio fuisse. Miror, Aemilium Portum ad ea verba annotare, de
istoc sibi non liquere. Perperam vero in libris nonnullis pro
Ἑρέννιος exaratum *Ἐρράνιος* vel *Ἐρρένιος* [13]. Etiam Pollux X.

9) Vid. adn. 12.

10) At utroque loco nunc legitur *Σερῖνος*, i. e. Serenus. Cf. lib. III. h. v.

11) Cf. supra lib. I. c. 1. Huius libri usque ad novissima tempora nihil credebatur exstare praeter fragmenta ap. Euseb. pr. ev. I. 6. et 7, quae edidit graece cum notis Scaligeri, Bocharti, Vossii, Cumberlandi, aliorum *J. C. Orelli* Lips. 1826, anglice *R. Cumberland* Lond. 1720, *J. P. Cory* Lond. 1828. De his qui scripserunt indicat *Hoffmann.* lex. bibl. t. III. p. 529. Nunc vero praeter omnem exspectationem totus Philo subito resurrexit ex tenebris monasterii Lusitani; haec autem ipsa resurrectio tantis obnubilata est tenebris, ut non verum, sed tam artificiose quam impudenter effictum Philonem habere videamur. Praemisso libri argumento s. tit. *Sanchuniathon's Urgesch. d. Phöniz.* etc. Hannov. 1836. 8, ipsos Sanchun. histor. Phoenic. libros IX. c. lat. vers. edidit *Fr. Wagenfeld,* Brem. 1837. Historiam fraudis enarrat *C. L. Grotefend, die Sanchuniathonische Streitfrage,* Hannov. 1836. 8. Internas rationes adstruunt *C. O. Müller* in Ephem. Gotting. 1837. m. April. nr. 52, *Benfey* in Iahnii Annal. 1837. 3. p. 322 sqq.

12) Stephanus laudat *Φοινικικὰ* v. *Μαρσύα* et *Νίσιβις* (cf. Laur. Lyd. d. ostent. p. 274.), *ἰατρικὰ* v. *Δυρράχιον* et *Κύρτος*, et *περὶ πόλεων* v. *Ἀμισός* et *Ἀνδανία*, coll. v. *Ἀζανία, Βοῦρα, Ἰόπη, Λαοδίκεια.*

13) Sub nomine Eranii Philonis exstat liber *περὶ διαφορᾶς σχημάτων* edi-

51. ambigit, Philonis an Apollodori sit ἡ τοῦ νεὼ ποίησις. Eodem nomine appellatur ab Origene c. Cels. I. p. 13, ubi ait, eum edidisse σύγγραμμα περὶ Ἰουδαίων, et refert ibidem iudicium Herennii Philonis de Hecataeo, qui itidem librum de Iudaeis scripserat. Fuere et alii huius nominis, immo praeter nobilem Alexandrinum illum, de quo superius dictum, duos minimum comperio, qui ad institutum nostrum pertineant. Unus est Philo Heracleota, cuius περὶ θαυμασίων librum citat Porphyrius ap. Stob. eclog. phys. p. 130, atque inde fortasse sunt miranda illa, quae de galli gallinacei, graculi et apum amore erga hominem ex Philone prodit Aelianus hist. anim. XII. 37.[14]) Alter est philosophus, cuius historiam ecclesiasticam laudat Glycas annal. IV. p. 282 sq.

Traiani etiam atque imprimis Hadriani tempore floruit Favorinus Arelatensis[15]), ἀνδρόγυνος, ut etiam Suidas, immo et Philostratus in vit. sophist. I. 8, 1. ait, vel iuxta alios eunuchus. Sane senex quoque imberbis erat et voce acuta ac stridula, ut eunuchi solent. Interim rerum amatoriarum erat callentissimus, usque adeo ut in adulterio etiam deprehensus dicatur, quod et Lucianus in Eunuch. c. 7. (et Demon. c. 12 sq.) narrat. Nam etsi nomen ipsum reticeat, tamen cum patriam et aetatem exprimat, satis docet quem signet. Ab Hadriano Caesare aliquando culpatus ob sermonem, quem defendere optima ratione posset, silere maluit. Reprehendentibus hoc amicis, dicebat, nolle sibi cum eo negotium esse, qui triginta haberet legiones. Auctor Spartian. in vit. Hadr. c. 15. Interdum tamen cum eo contendit, quae res plusquam satis erat periculosa; nam Hadrianus eos, a quibus eruditione vinceretur, odio tanto prosequebatur, ut plerosque eorum e medio tolleret. Nota res ex Xiphilino LXIX. 4, qui memorabilem historiam refert de architecto Apollodoro eiusque caede. Itaque Favo- 213.
rinus tria in se miranda esse dicebat, quod homo Gallus graece loqueretur, quod eunuchus adulterii caussam ageret, quod cum imperatore disceptaret et viveret. Auctor Philostratus in vita Favorini. Multa admodum eaque et philosophica et historica scriptis mandavit, Plutarchi Chaeronensis aemulus, ut Suidas testatur. Inter ea fuere libri παντοδαπῆς ὕλης ἱστορικῆς, quorum praeter Stephanum in Ἄργιλος, Αὐταριᾶται, Τετράπολις, Ὠκεανός, Laertius meminit III. 3. 19. 24. IV. 7, 54. 9, 63. V. 1, 5. VI. 2, 25. 73. IX. 3, 23.[16]), qui et I. 4, 79. II. 5, 23. 39. 40, citat eum ἐν πρώτῳ ἀπομνημονευμάτων, et IV. 1, 5. similiter advocat

tus cum Ammonio a *Valckenario* 1739, qui scriptorem infimi aevi nomen Herennii Philonis male ementitum esse censet. Ad eundem Philonem spectant Schol. Apoll. III. 118. et Bekk. Anecd. p. 324.

14) Fortasse hic auctor est libri de septem orbis spectaculis, de quo *Vossius* lib. III, ubi alios eiusdem nominis multos recenset.

15) Vid. *J. F. Gregorii* comm. II de Phavorino, Lauban. 1755. 4.

16) Adde Diog. II. 1, 1. 3, 11. 5, 20. 38. V. 5, 77. VIII. 1, 12. (lib. VIII.) 15. 48. 5, 83. IX. 7, 34. 8, 50.

secundum eius operis, VIII. 1, 12. tertium, IX. 3, 23. quintum[17]). Puto aliud esse opus a priore; saltem alia quoque divulgasse constat vel ex eodem Laertio, cui II. 5, 40. citatur *Φαβωρῖνος ἐν τῷ μητρῴῳ*[18]), atque imprimis Galeni libro de optimo genere interpretandi, qui adversus Favorinum et academicos scriptus est. Ac Stephanus quoque varia eius adducit, ut *προτεχνολογήματα ἐθνικῶν* in *Αἰθίοψ*, epitomen quartam Pamphyliae in *Ῥοπεῖς*, *Κυρηναϊκά* in *Ἀλεξάνδρεια*[19]). De vita eius plura si voles, adi Philostratum de vit. sophist. I. 8.[20])

Etiam sub Traiano et Hadriano imperatoribus fuit Ptolemaeus Alexandrinus, cognomento Chennus, grammaticus, aequalis Epaphroditi Chaeronensis itidem grammatici. Auctor Suidas in *Ἐπαφρόδιτας* et *Πτολεμαῖος*, qui tamen in eo nonnihil dissentire a se ipso videtur, quod cum eos tradat esse aequales, tamen in Epaphrodito scribat, hunc a Nerone claruisse usque ad Nervam, in Ptolemaeo autem Alexandrino dicat, Ptolemaeum istum floruisse sub Traiano et Hadriano. Sed non difficulter haec conciliantur, quia Epaphroditi senectutem attigit iuventus Ptolemaei Alexandrini. Reliquit vero Ptolemaeus Chennus opus *περὶ παραδόξου ἱστορίας*, item sphinga, quae fabula est historica, adhaec *Ἀνθόμηρον*, poema XXIV librorum, cui inde nomen, quod Homericae Iliadis vel Odysseae libros adaequaret. Alia quoque edidisse
b. ait Suidas. Cum autem hunc Ptolemaeum Suidas fuisse Hephaestionis filium dicat, non dubium quin idem sit atque ille, quem designat Photius in bibl. cod. CXC, cum ait: *ἀνεγνώσθησαν Πτολεμαίου τοῦ Ἡφαιστίωνος περὶ τῆς εἰς πολυμάθειαν καινῆς ἱστορίας λόγοι ἑπτά.* Dedicasse hoc opus Tertullae ait, atque utile iis esse, qui *πολυμάθειαν ἱστορικὴν* sectantur, interim multa
214. continere *τερατώδη καὶ κακόπλαστα;* unde idem opus esse censeo, quod Suidas vocat *περὶ παραδόξου ἱστορίας.* Bene autem est, quod ex his septem Ptolemaicae historiae libris saltem excerpta habemus Photii beneficio sane nec inutilia nec iniucunda[21]).

17) Adde Diog. VIII. 2, 53. 63. 8, 90, qui et laudat librum primum III. 20. 25. V. 5, 76. VIII. 2, 73. IX. 2, 20, secundum V. 5, 76. VI. 5, 89, tertium III. 40, quintum III. 62. Cf. III. 37. V. 2, 41. IX. 5, 29. 11, 87.

18) At iam dudum sic recte distinxit ibi verba *Casaubonus: ἀνάκειται γὰρ ἔτι καὶ νῦν, φησὶ Φαβωρῖνος, ἐν τῷ μητρῴῳ.*

19) Adde fragmenta ap. Stob. floril. IV. 91. XIV. 11. 22. XXII. 39. XXIX. 69. XLIX. 14. 48. LVII. 10. LXII. 43. LXIV. 26. LXV. 8. LXVI. 3. 6. XCIV. 29. XCV. 14. CV. 62. CVIII. 76. CXVIII. 28. *ἐκ τῶν κγ'*, CXVI. 44. *περὶ γήρως*, CXV. 17. 22—24. CXIX. 16.

20) Vide etiam quae ex colloquiis eius refert Gell. N. A. XII. 1. XIV. 1. 2. XVII. 10.

21) Novissime edidit et commentario illustravit *J. J. G. Roulez* Lips. 1834.

CAP. XI.

Nec indictus abire nobis debet Hadrianus Caesar, princeps eruditus et eruditorum amans, praeterquam eorum, qui palmam ei doctrinae praeriperent, imprimis si tam dira eos gloriae cupido cepisset, ut cum imperatore triginta habente legiones, quemadmodum antea dicebamus, de eruditione contendere auderent. Nec doctrina eius unius generis erat. Dionis verba sunt in Xiphil. epit. LXIX. 3. *φύσει δὲ φιλολόγος ἐν ἑκατέρᾳ τῇ γλώσσῃ, καί τινα καὶ πεζὰ καὶ ἐν ἔπεσι ποιήματα παντοδαπὰ καταλέλοιπε.* Poetam fuisse satis constat; nam et latina et graeca eius epigrammata aliquot hodie in anthologia exstant. Poema etiam erant libri Alexandreidos, quorum primum citat Stephan. in Ἀστραία, septimum in Σάνεια. Orationes quoque edidit, ex quibus eius quam de Italicensibus in senatu habuit meminit Gell. N. A. XVI. 13. Praeterea libris illius de re militari adiutum se profitetur Vegetius; si recte eum intellexit Gesnerus. Locus, quem attendit, est iste I. 8. *haec necessitas compulit evolutis auctoribus ea me in hoc opusculo fidelissime dicere,* 215. *quae Cato ille Censorius de disciplina militari scripsit, quae Cornelius Celsus, quae Frontinus perstringenda duxerunt, quae Paternus, diligentissimus iuris militaris assertor, in libros redegit, quae Augusti et Traiani Hadrianique constitutionibus cauta sunt.* Sed non magis inde consequitur quod Gesnerus putabat, quam Augustum aut Traianum de arte militari scripsisse; quod nemo dicat. Sed utcunque est de caeteris Hadriani scriptis, id, cuius gratia potissimum eius hoc loco memini, sunt libri quos de vita sua scripsit ac sub Phlegontis, unius ex libertis, nomine edidit, ut Spartian. in vit. Hadr. c. 16. tradit. Sane Hadriano ipsi eos quoque tribuit Dio sive Xiphilinus LXIX. 11, ubi ex his libris refert, Antinoum, Hadriani *παιδικά*, in Nilo fuisse submersum.

Sub erudito adeo principe multi doctrina floruerunt, atque in his etiam aliqui qui historicum argumentum tractarint: uti fecit Arrianus Nicomediensis[1]), Epicteti discipulus, philosophus idem et historicus et, si quorundam coniecturae fidimus, iurisconsultus insignis. Nempe hunc esse eundem arbitrantur Alex. Gabuardus Turcellanus epist. ad Thom. Plovatarium et Guil. Stuckius not. in Arriani periplum, cuius a Paullo Dig. l. XLIV. t. 7. de obligg. et actt. 47. et Ulpiano mentio fit, atque eo id verisimilius illis videtur, quia, uti aiunt, lege quadam Dig. l. XLIX. t. 16. de re milit. 6. meminit Hadriani imperatoris. Sane historicus Arrianus Hadriani et utriusque Antonini temporibus claruit teste Eusebio 123. in chronicis ad a. MMCLII, item Photio et Suida. Sed quod hinc eundem esse colligunt, plane frivolum est argumentum. Nam Ar-

1) Vid. *Ste Croix* exam. crit. d. hist. d'Alex. p. 89 sqq., ***Fabricii*** bibl. gr. t. V. p. 89 sqq. De Arrianeorum librorum reliquiis commentationem scripsit ***Ellendt*** Regim. 1836. 4, qua uti non potui.

rianus iurisconsultus post Hadrianum aliquanto vixit; alioqui Pomponius, qui sub Antonino Pio fuit, meminisset eius l. I. t. 2. d. orig. iur. 2, ubi recensentur iurisconsulti varii, qui sub Hadriano et post obitum eius in pretio fuerunt. Praeterea quod Arrianum sub Hadriano vixisse colligunt ex l. XLIX. 16, 6, id omnino ineptum est, quia lex illa non est Arriani, sed Atrii Menandri, qui longe iunior fuit deque re militari libros reliquit. Ac velle ex eo, quod Arriani meminit, colligere fuisse ei aequalem, omnino frigidum et infirmum est. Sed redeamus ad Arrianum historicum, quem Suidas ex Heliconio refert ad consularem dignitatem esse evectum; addit etiam, ob dulcedinem sermonis alterum fuisse dictum Xenophontem, quae et apud Photium cod. LVIII. legas. Lucianus de eodem in Alex. c. 2. sic scribit: *Ἀῤῥιανὸς γὰρ ὁ τοῦ Ἐπικτήτου μαθητὴς, ἀνὴρ Ῥωμαίων ἐν τοῖς πρώτοις καὶ παιδείᾳ παρ᾽ ὅλον τὸν βίον συγγενόμενος.* Atque vel ex hoc uno, qui Lucianum sub M. Aurelio vixisse sciat, facile eorum refellet sententiam, qui Arrianum historicum sub Gordiano vixisse colligunt ex Iul. Capitolino in vit. Gord. c. 2. Meminit et Arnobius II. extr. his verbis: *cum de animarum agitur salute ac de re-*
216. *spectu nostri, aliquid et sine ratione faciendum est, ut Epictetum dixisse approbat Arrianus.* Neque a vero eorum abhorret opinio quibus placet, hunc eumpse Arrianum esse quem Dio LXIX. 15. refert Cappadociae praefuisse atque Alanos seu Massagetas compescuisse, item ad quem septem exstant epistolae Plinii Novocomensis, qui Arriani temporibus Bithyniae ac Ponti proconsul fuit[2]). Haec eo verisimiliora fiunt, quia Arrianus in Bithynia natus erat ac non Bithynicam tantum, sed etiam Alanicam historiam condidit Photio teste. Atque idem auctor est, scripsisse septemdecim Parthicorum libros; etiam paucula ex iis excerpit. Lucianus l. l. ait, consignasse vitam Tillibori latronis, qui in Minya et Ida ac vicinis Asiae locis grassabatur omniaque populabatur, atque huius exemplo se tuetur, quod Alexandri Pseudomantis vitam non dubitarit litteris prodere. At nihil hodie habemus praeter libros IV de dissertationibus Epicteti, item periplum sive lustrationem tum Ponti Euxini, tum Ponti Erythraei; quod opus Hadriano Caesari dicavit, si inscriptioni fides; sed Claudio Salmasio videtur scriptor ille longe alius, Plinii aequalis vel etiam paullo vetustior, ut cap. 7. huius libri dicebamus[3]). Adhaec eius septem habemus libros *ἀναβάσεως Ἀλεξάνδρου.* Eos scripsit exemplo Xenophontis, cuius totidem habemus libros *Κύρου ἀναβάσεως.* In his maxime sequutum se ait in prooem. Ptolemaeum Lagi et Aristobulum, Aristobuli filium, quorum uterque sub Alexandro militarat[4]). Supersunt quoque

2) Hunc esse potius Arrianum Maturium, Altinatium principem (Plin. Epp. III. 2.), alii recte intellexerunt.
3) Vid. supr. p. 237.
4) Vid. *Ste Croix* l. l. et *P. O. van der Chys* comm. geogr. in Arr. d. exp. Alex. LB. 1828. 4.

Indica Arriani, quorum meminit Hermolaus Byzantius sive Stephanus *περὶ πόλεων* voce *Μάσσακα*. Sane hodieque initio Indicorum Arriani mentio fit Massacae, ubi esse ait Assaceni regni caput. At plane ratio fugit doctissimum Guilielmum Stuckium not. in Arrian. d. Pont. Eux., cum opus hoc ait temporum iniuria intercidisse. Nam Indica nihil aliud sunt quam qui vulgo creditur liber octavus de expeditione Alexandri, quem seorsum a prioribus septem scriptum esse cum ex Photio constat, tum ex fine septimi de Alexandro, ac vel maxime ex Indicorum sive ut vulgo vocant libri octavi fine[5]. At verissimum est periisse, ut diximus, Alanica[6], item Parthica, quorum quartum citat idem Hermolaus sive Stephanus in *Γάζακα* et septimumdecimum sive ultimum in *Ἄτραι*[7]; tum etiam Bithynica, quorum meminit idem in *Ἀμαζόνειον* et *Ἄστακος* atque etiam *Βιθυνόπολις*, ubi quintum citat Bithynicorum, uti secundum Bithynicorum Etymologus in *Ἀφέσιος*[8]. Ex iisdem Bithynicis refert Photius cod. XCIII, fuisse Arrianum Nicomediae natum atque institutum, ibidem quoque fuisse sacerdotem 217.
Cereris et Proserpinae. Etiam quaedam ex illis narrat Tzetzes Chil. III. 155. Adhaec interierunt libri decem de rebus post Alex- *b.*
andrum gestis praeter quaedam a Photio excerpta cod. XCII.[9]), item liber de rebus Dionis Syracusii[10]. Eos idem Photius laudat, apud quem etiam luculentum de praestantis huius scriptoris stilo iudicium habemus extremo cod. CXII.

Sub eodem Caesare vixit Claudius Aelianus[11]. Praeneste is natus fuit Suida teste, sed Romae vixit civisque romanus fuit, unde et se in variis historiis saepius Romanum appellat, uti quoque Philostratus facit in vit. soph. II. 31. Et iste in Italia natus ita attice loquebatur quam Attici Athenis solent, ut idem Philostratus ait; immo tanta inerat sermoni et scriptis suavitas, ut propterea diceretur *μελίγλωσσος* vel *μελίφθογγος*, quemadmodum apud Suidam legere est. Aetatem eius indicat, quod tactica sua miserit ad Hadrianum Caesarem. Eorum vero in praefatione ait,

5) Vid. *Anquetil Duperron* sur l'hist. ind. d'Arr. in Mém. de l'acad. d. inscr. t. XLIX. p. 570 sqq., *Ste Croix* p. 745 sq.

6) Huius libri fragmentum est *ἔκταξις κατ' Ἀλανῶν*, quod cum tacticis coniungi solet. Cf. Phot. bibl. cod. LVIII.

7) Cf. Phot. l. l., Io. Malal. chronogr. p. 358, Suid. v. *γνῶσις*.

8) Adde Eust. ad Dionys. v. 140. 322. 378. 767. 793. 803. 805. 809. 823. 874. 939, ad Hom. Il. δ. p. 373. ε. p. 429. η. p. 569. ο. p. 1020, Schol. Tzetz. Chil. ap. Cramer. anecd. t. III. p. 353, Eudoc. p. 103 (144. 215.).

9) Operis *τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον* lib. II. citatur in Bekk. anecd. p. 131. 173. lib. V. p. 130.

10) Adde lib. de rebus Timoleontis ex Phot. cod. XCIII. Praeter opera a *Vossio* laudata exstant etiamnunc eiusdem *τέχνη τακτική* primum ed. ab *Jo. Scheffero* Ups. 1664. et *κυνηγητικός* ed. ab *L. Holstenio* Paris. 1644. Ceterum ex scriptis eius maxime geographicis fragmenta affert Eustath. ad Dion. v. 222. 270. 391. 498. 511. 517. 525. 530. 549. 666. 791. 916. 939. 1005.

11) Vid. *J. Perizonii* praef. ad ed. LB. 1701, *Fabricii* bibl. gr. t. V. p. 609 sqq.

se Nervam convenisse Formiis. Itaque facile mihi persuadeo, non alium ab hoc Aeliano esse, cuius meminit Martialis epigr. XII. 24.

o iucunda, Covine, solitudo,
carruca magis essedoque gratum
facundi mihi munus Aeliani.

Sane Martialis sub Domitiano, Nerva et Traiano floruit, ut vel ex eopse libro epigr. 6. et 8. liquet, quo oblique Domitiani tempora damnat, illa Nervae et Traiani laudat. Et quod Aelianum hic *facundum* appellat, bene cum eo convenit, quod *μελίγλωσσον* et *μελίφθογγον* vocatum dicebamus. Sub eodem vero Traiano vel Nerva etiam Aelianus Domitiani [12]) accusationem scripsit, sed nomine mutato; nam inscriptio erat *κατηγορία τοῦ Γύννιδος τυράννου.* De qua Philostratum vide. Et ista satis certa videntur. Suidas vero addit, sub Antonino etiam, qui Hadriano successit, rhetoricen docuisse Romae. Et fieri potest, ut verum dicat, cum Philostratus auctor sit, annum excessisse sexagesimum. Quanto aetatem eam excesserit, non dicit; nec multum adeo de eo laboro, quando ab Nervae excessu usque ad principium Antonini sunt anni duntaxat quadraginta. Praeter tactica [13]) quoque edidit libros XVII de animalibus, in quibus prae scriptoribus aliis laudem eo meretur, quod ex mutis animantibus vitae exemplum capere homines docet. Sed cuius praecipue caussa Aelianus etiam hoc in opere aliquem sibi locum deposcere visus fuit, id est historia varia libris
218. constans XIV, etsi nec pauca ei inesse diffitear, quae ad naturae potius historiam pertineant. Si librorum horumce stilum spectem, minus elegans est quam librorum de animalibus. Sed plane mihi persuadeo, non esse extremam operi manum additam ab auctore eo quod fato praeveniretur; nam absque dubio aliter concinnaturus erat ista capita, quae ab ὅτι orditur, siquidem sic solent scribere, qui alieni operis excerpta solum nobis dant, ut ostendunt Strabonis epitome, Photii bibliotheca pluriaque huius monetae. Alia etiam historica edidisse quae non exstent certum est; nam Aelianum *ἐν πρώτῳ ἱστορικῆς διαλέξεως* citat Stephanus in *Χεῤῥόνησος.* Nec enim puto, signare libros *ποικίλης ἱστορίας*, praesertim cum ibi dicat Stephanus, Aelianum in primo laudati operis a *Χεῤῥόνησος* formare *Χεῤῥονήσιος;* nam ea voce nusquam utitur Aelianus in primo variae historiae. Etiam Aelianum *ἐν τοῖς περὶ προνοίας* citat Eustathius in Dion. 453, ubi ex eo opero refert, in Gadibus geminam aram esse constitutam, alteram anno, alteram mensi in honorem temporis et longioris et brevioris, item templum ibidem esse exstructum senectuti, quod multum aetati isti honoris tribuatur, item alterum in honorem mortis, quod haec communis sit omnium

12) Elagabalum potius intelligendum esse demonstrat *Perizonius.*

13) Verum diversum esse tacticum a rhetore putat *H. Valesius* emendd. 5. p. 121 sqq., immo erant qui etiam auctores de hist. anim. et var. hist. diversos esse existimarent, in quibus *V. H. Thryllitius* de aetate Aelianorum eorumque scriptis in Misc. obss. Lips. t. IV. 81. p. 120 sq.

quies, insuper et aram ibi paupertati esse positam et arti, paupertati quidem quo eam placarent, arti vero tanquam remedio ad effugiendam paupertatem longe optimo 14).

De Phlegonte Tralliano, Hadriani liberto, superius
retulimus, nomen eius praetulisse librum de Caesaris huius vita,
qui ipsius esse Hadriani crederetur. Sed ut huius libri non fuerit
auctor, multa tamen alia ab eo edita esse ex Suida cognoscimus.
Imprimis quo celebraretur erat opus olympiadum sive chronicorum;
utroque enim modo citatur ab antiquis, quemadmodum ab eruditis- 124.
simo Meursio in notis ad reliquias eius scriptoris est observatum.
Divisum hoc opus fuit in libros sexdecim, continebat vero olymp.
CCXXIX, quarum ultima desiit in quartum Antonini Pii annum.
Ex eo opere nunc fragmentum duntaxat habemus 15). Neque integer ad nos pervenit liber de mirabilibus, cuius initium deest.
Huius libri cap. 10. meminit consulum M. Plancii Silvani et Sentii
Augurini, qui undevigesimo Antonini Pii anno consules fuerunt,
olymp. CCXXXIII, 3. Ac tum inde, tum ex eo, quod de chronicorum opere dixi, satis refellitur error illorum, qui Augusti, non
Hadriani fuisse libertum putarunt, ut ex Suida cognoscimus 16).
Superest et libellus de longaevis, nisi id quoque fragmentum dun- 219.
taxat est. Quod verum puto; nam longaevorum aliquot satis illustrium non meminit. De stilo ita censet Photius bibl. cod. XCVII, neque omnino humi serpere, neque satis atticum esse; de quo nequaquam repugno. Sed non penitus probare possum, quod idem reprehendit anxiam illam curam in olympiadibus recensendis atque iis annotandis, quae singularum tempore contigerunt. Immo vero utinam totum chronicon exstaret; multum enim lucis absque dubio priscae inde ecclesiae temporibus accederet. Atque hoc eo iustius putamus, quia inter alia industriae testimonia etiam eclipsis illius meminerit, quae dominicae passionis tempore contigit, ut constat ex Origenis in Matth. tractatu XXIX. et XXXV, item Eusebio in chronicis.

Aequalis Phlegonti fuit Zenobius sophista Suida teste, qui Romae docuisse ait sub Caesare Hadriano. Est hic cuius proverbia exstant ex Tarrhaeo ac Didymo exscripta. Sed quem Suidas et Etymologici magni auctor *Ζηνόβιον* appellant, hunc Schol. Arist. nub. 133. vocat *Ζηνόδοτον*, eumque interdum sequitur Erasmus.

14) Adde Eust. ad Dion. v. 492. 1134, Bekk. anecd. p. 321. (lib. III.), Io. Sicel. schol. in Hermog. t. VI. p. 229. Rhet. Walz. (*ἐν τῷ περὶ δαιμόνων προνοίας*), Suid. v. *ἀβασάνιστος*. Fortasse idem est liber *περὶ θείων ἐναργειῶν*, quem laudat Suid. v. *ἀνεμάξατο, ἐνστάτης, ἰαχήν, καλλιγόλας, ὠψίσθη*.

15) Inscriptum erat sec. Phot. bibl. cod. XCVII. *ὀλυμπιονικῶν ἢ χρονικῶν συναγωγή*, sed et *χρονογραφίαι* et simpliciter *ὀλυμπιάδες* interdum appellatur. Vid. Steph. Byz. v. *Αὔγουσται*, *Βέλιτρα*, *Γέργις*, *Διὸς ἱερόν*, *Κρίμη*, *Δῖνος*, *Μαιανδρούπολις*, *Νίβις*, *Ταρραχίνη*, fragm. lib. X. v. *Δυσπόντιον*, Orig. c. Cels. II. 14. et 33, Maxim. ad Dion. Areop. ep. VII, Const. Porph. them. II. 12, Paul. Diac. hist. misc. VII.

16) Cf. Vopisc. Saturn. c. 7, Spart. Sever. c. 20.

Scripsit quoque genethliacum Hadriani. Historicum vero nihil edidisse videtur. Sed tamen principem apud Romanos historicum, Crispum Sallustium, graece vertit teste Suida, quo nomine non plane indignus est visus cuius hic nomen legeretur. Satis autem ingeniosa videtur doctorum virorum coniectura, qui, quo loco apud Suidam legitur, Zenobium vertisse Sallustianos libros *βελῶν*, quod esset *telorum*, legunt *βέλλων*, ut romano hoc vocabulo signentur libri de bello Catilinario deque bello Iugurthino, de quibus seorsim scripsit Sallustius.

CAP. XII.

Quattuor istorum, quos proxime diximus, non omnia delere
220. potuit aetas. Subiiciam nunc alios eiusdem temporis, quorum nec historicum nec alterius argumenti aliquid ad nos pervenerit. Inter hos non minimum nomen fuit Cephalionis, Eusebio etiam laudati in priore chronicorum libro. Praeter declamationes atque alia etiam scripsit *σύντομον ἱστορικόν* a Nino et Semiramide usque ad Alexandrum Magnum, cuius etiam gesta perscripsit. Illustrem inde locum adducit Euseb. chron. I. in thes. temp. p. 30.[1] Opus hoc in Sicilia fecit, quo ab Hadriano erat relegatus. Erat vero ionica scriptum lingua, ac constabat libris novem, quibus Musarum nomen fecerat Herodoti exemplo. Tanti autem fastus erat, ut patriam dissimularet, atque id Homeri se facere diceret exemplo. Auctores eiusce rei habeo Photium bibl. cod. LXVIII. et Suidam. Sed hic male confundit duos istos, Cephalionem et Cephalonem. Cephalionis enim patria ignota erat, ut diximus;
b. Cephalon autem fuit Gergithius multoque erat antiquior, quippe cuius etiam meminerit Dionysius Halic. A. R. I. c. 72, immo ei vocatur *συγγραφεὺς παλαιὸς πάνυ*. Scripsit vero de adventu Aeneae in Italiam, ut cum ex eodem Dionysio scimus, tum ex Verrio Flacco sive Festo in *Romam*. Plura de Cephalonis historia lib. III. dicemus.

Sub Hadriano Caesare claruit quoque Dionysius Halicarnassensis, unus ex posteris senioris Dionysii Halicarnassensis, qui sub Augusto floruit. Emisit iunior hic Suida teste historiae musicae libros XXXVI, in quibus tibicinum, citharoedorum et poetarum omnis generis meminit. Vigesimumtertium eius operis citat Stephanus in *Ὑδρέα*, trigesimum Suidas in *Σωτηρίδας*, ubi *ἁπλῶς* Dionysius vocatur nulla patriae facta mentione. Alia quoque edidit, quae apud Suidam vide.

Atque ex eodem Suida in *Νικαγόρας* scimus, iisdem temporibus in pretio fuisse Hermippum Berytium, Philonis Byblii

1) Adde Syncell. p. 167, Tzetz. exeg. p. 4. et ad Lycophr. Epitomen libri octavi fecisse Sopatrum ait Phot. bibl. cod. CLXI. Cf. *Ste Croix* exam. crit. p. 59 sq., *Lobeck* Aglaoph. p. 995 sqq.

discipulum. Servili is genere ortus erat; nec tamen hoc impediit quo minus a magistro suo Philone commendaretur Herennio Severo. Nempe generis obscuritatem claritate nominis vincebat. Erat enim eloquens multaque scripsit, ut est apud eundem Suidam in Ἕρμιππος. Citat eum Clemens Alexandr. strom. I. p. 132. et Stephanus in Ῥάβεννα. Inter alia edidit somniorum historiam libris V. Meminit eius operis Tertullian. d. anim. c. 46. *caetera cum suis et originibus et ritibus et relatoribus, cum omni deinceps historia somniorum Hermippus Berytensis quinione voluminum satiatissime exhibebit.* Fecit et opus de legislatoribus. Citat Origenes c. Cels. I. p. 13. λέγεται δὲ καὶ Ἕρμιππον ἐν τῷ πρώτῳ περὶ 221. νομοθετῶν ἱστορηκέναι, Πυθαγόραν τὴν ἑαυτοῦ φιλοσοφίαν ἀπὸ Ἰουδαίων εἰς Ἕλληνας ἀγαγεῖν. Puto, eundem esse Hermippum, cuius meminit Theon in Arat. phaen. 436.[2])

Huic Hermippo Berytio aequalis fuit Nicanor, Hermiae filius, grammaticus Alexandrinus, ut Suidas refert, qui et varia eius opera recenset, interque alia librum περὶ στιγμῶν, hoc est *de puncto;* ob quam unam caussam, non autem quasi aliquando servitutem servierit, στιγματίας, hoc est *notis compunctus* vocabatur[3]). Hic libros de Alexandria, ubi vivebat, edidit. Stephanus in Ἀλεξάνδρεια: Νικάνωρ δὲ ὁ Ἑρμείου ἐν τῇ περὶ Ἀλεξανδρείας πρώτῃ. Simul vides, de patris nomine conspirare cum Suida. Adi et Stephanum in Τίβερις, atque imprimis in Ἄθλιβις, ubi refertur, scripsisse πρὸς Ἀδριανόν, qui non alius est ab Hadriano Caesare. Egit praeterea de illis, quibus nomen immutatum fuit. Meminit huius operis idem Stephanus in Πάρος et Ὕδη, ubi Λέανδρος ὁ Νικάνωρ vocatur, diciturque ἐν μετονομασίαις, retulisse, urbem esse eandem Ὕδην ac Σάρδεις. Eiusdem operis mentio fit apud Harpocr. in Ἀκή et Athen. VII. p. 296. D, qui patria fuisse Cyrenaeum ostendit: Νικάνωρ ὁ Κυρηναῖος ἐν μετονομασίαις τὸν Μελικέρτην φησὶ Γλαῦκον μετονομασθῆναι[4]). Nec alius est Nicanor, ex quo Schol. Apoll. IV. 262. narrat, Aegyptios esse hominum antiquissimos, primasque in Aegypto Thebas conditas fuisse.

Diogenianus Heracleota quoque tum vixit, ut Suidas testatur. Sed non video quo nomine magnopere hic referri mereatur, nisi forte quod ab historico argumento non fuerit alienus liber eius de fluminibus, lacubus, montibus, item tabula qua omnes universae terrae urbes complectebatur. Fuit ἀνὴρ σπουδαῖος καὶ φιλόκαλος, ut ab Hesychio in lexici sui initio vocatur, ubi ait, se Diogeniani huius exemplo paroemias quoque admiscere libro suo, multumque se eius opera fuisse adiutum. Diogeniani paroemias ex duobus codd. mss. primus divulgavit v. cl. Andreas Schottus

2) Eiusdem librum περὶ ἑβδομάδος laudat Alex. strom. VI. p. 291.
3) Cf. Bekk. anecd. p. 758. 761. 763, Eust. ad Il. p. 20. 107. 302.
4) Adde Steph. v. Δῆλος, Schol. Apoll. IV. 706, Schol. Hom. Od. 3, 341. Cf. infr. lib. III. p. 383.

Antverp. 1612. 4. Meminit vero eius operis quoque Suidas; quippe ubi dicitur edidisse compendio scripta collectanea περὶ ποταμῶν, legi debet περὶ παροιμιῶν, ut ab eodem Schotto est observatum, siquidem de fluminibus libri iam mentio erat facta, ut nihil attinuerit seorsum eadem inculcare. Alia quoque eiusdem memorat Suidas 5). Praeter Diogenianum hunc etiam alter fuit
125. seu Diogenianus seu Diogenes (neque enim de nomine convenit),
222. grammaticus Cyzicenus, quem Suidas inter alia commentatum ait de institutis patriae suae Cyzici. De hoc libro III. dicemus.

Ad Hadriani etiam tempora referendus videtur Iason Argivus grammaticus. Sane Plutarcho Chaeronensi iunior est, ut scribit Suidas; quomodo, qui aetatem eius indicare est contentus, aut Plutarcho eum proximum facit, aut haeret ipse. Scripsit Suida teste de Graecia libros IV, quibus complectebatur tum Graeciae antiquitates tum res gestas Alexandri, quas coepit ἀπὸ τῶν Μηδικῶν, hoc est a bello adversus Medos et Persas, perduxit vero ad mortem Alexandri et captas Athenas ab Antipatro, patre Cassandri. Athenaeus huius operis meminit XIV. p. 620. D. Mentio praeterea eius fit apud Stephanum in Ἀλεξάνδρεια, ubi ait, Ἰάσων δὲ ὁ τὸν βίον τῆς Ἑλλάδος γράψας ἐν δ′ βιβλίῳ φησίν 6).

480. Telephus, grammaticus Pergamenus, multae existimationis
210. fuit tempore Hadriani, ut cognoscimus ex Capitol. (nisi is potius
b. Spartianus) Ver. c. 2, qui refert, Verum Caesarem in latinis usum grammatico Scauro, in graecis Telepho, quem non alium esse a Pergameno plane assentio summo viro, Claudio Salmasio. Multa is edidit ad historiam patriam pertinentia, ut Pergami descriptionem, item de Pergameno Augustali libros II, adhaec de regibus Pergamenis libros V. Idem res atticas illustravit tum opere de Atheniensium legibus et moribus tum altero περὶ τῶν Ἀθήνησι δικαστηρίων. Adhaec litteris mandavit vitas comicorum et tragicorum. Alia quoque multa produxit, quorum elenchum apud Suidam videre est. Meminit et Telephi Schol. Arist. Plut. 725.

CAP. XIII.

222. Accedo ad eos qui Antonini Pii tempore fuerunt, uti Ap-
125. a. pianus 1), qui sub Traiano et Hadriano quidem vixit, ut Phot.

5) Nescio an idem sit Diogenianus, cuius χρονικά laudantur in Etym. v. Αἴλιος.

6) Adde Steph. v. Τῆλος. At vero diversos Iasones hic permiscet *Vossius.* Quippe Iason erat Nysaeus, Menecratis f., Posidonii ex filia nepos atque scholae successor; hic praeter alia scripsit βίον τῆς Ἑλλάδος Suida teste. Idem alteri Iasoni, Argivo, tribuit quattuor libros de Graecia, quibus res gestas Graecorum a temporibus Medicis usque ad captas ab Antipatro Athenas exposuit. Ad locum Athenaei quod attinet, videtur verbis Ἰάσων ἐν τρίτῳ περὶ τῶν Ἀλεξάνδρου ἱερῶν aliud eius opus significari. Cf. *Ste Croix* exam. crit. p. 58 sq.

1) Vid. *J. Schweighäuseri* exercitt. in App. rom. hist. Argent. 1781. 4. et in Eiusd. opu c. t. II. p. 3 sqq., *Fabricii* bibl. gr. t. V. p. 244 sqq.

biblioth. cod. LVII. est auctor, sed ulterius tamen produxit vitam, sicut argumento est, quod in praefatione scribat, nongentos iam annos romanam durasse potentiam. Nongentesimus enim urbis annus incidit in tempora Antonini eius qui Hadriano successit. Convenit cum eo, quod ibidem ait, a principatu Iulii Caesaris esse annos prope ducentos; nam ducentesimus annus incidit in annum Antonini Pii decimum septimum; ut videatur condendis doctrinae industriaeque suae monumentis vacasse, cum Antoninus hic coepit imperare. Eadem praefatione refert, se patria esse Alexandrinum ac Romae prius fecisse caussarum patronum, posteaque adlectum fuisse Caesaris procuratoribus. Historiam romanam complexus est libris XXIV. Atque orsus ab Aenea et Ilio capto percurrit illa tempora usque ad Romulum; inde accuratius persequitur omnia usque ad Augustum, quaedam etiam carptim atque obiter addit usque ad Traianum. Qua ratione vero opus hoc diviserit et 223.
qui tituli atque argumenta librorum fuerint, non tam Suidas dicet quam ipse in eadem praefatione c. 14. ac Photius l. l. Ex vasto opere supersunt hodie Punica, Syriaca, Parthica, Mithridatica, Iberica, Annibalica, Illyrica, de bellis civilibus lib. V. et Celticorum fragmentum vel compendium 2). Illyrica, cum primo eorum tantummodo fragmentum haberemus, primus edidit David Hoeschelius Aug. Vind. 1599. *Ἑλληνικῆς γραφῆς* mentionem ipse facit in Syriac. c. 2, Aegyptiacorum suorum item meminit in Mithridat. c. 114. Zonaras annal. XI. 16. laudat Appianum *ἐν τῷ εἰκοστῷ δευτέρῳ λόγῳ τῆς ἱστορίας ῥωμαϊκῆς.* Etiam ex historia *βασιλικῇ*, quae erat de regibus romanis, item ex aliis eiusdem excerpta primus edidit H. Valesius Paris. 1634, quae desumpsit ex collectaneis Constantini Porphyrogenneti 3). Euagrii de eo iudicium est hist. eccl. V. extr. *εὐκρινῶς διατέμνειν ἑκάστην πρᾶξιν καὶ εἰς ἓν ἀγείρειν, εἰ καὶ κατὰ διαφόρους γέγονε χρόνους.* Addit, hoc non in iis modo praestare, quae retulisset Polybius, quod minus mirandum foret tanti viri iudicium sequuto, sed in illis etiam quae postea contigissent. Stilo est, ut Photius iudicat, *ἀπέριττος καὶ ἰσχνός*, sed quo veritati studuisse et intellexisse rem militarem et affectus posse movere satis appareat. Scaligeri tamen in animadversionibus Eusebianis p. 195. iudicium est, vel admodum in

2) Appianus ipse praef. c. 14. summa lineamenta totius operis proponit: lib. I. *Ῥωμαϊκῶν βασιλική*, II. *Ῥ. Ἰταλική*, III. *Ῥ. Σαυνιτική*, IV. *Ῥ. Κελτική*, V. *Ῥ. Σικελική* (quorum fragmenta tantum exstant), VI. *Ῥ. Ἰβηρική*, VII. *Ῥ. Ἀννιβαϊκή*, VIII. *Ῥ. Καρχηδονική* (qui exstant integri), IX. *Ῥ. Μακεδονική* (fragmenta), *καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως.* Quae supplet Photius hoc modo: lib. X. *Ῥ. Ἑλληνικὴ καὶ Ἰωνική* (deest), XI. *Ῥ. Συριακὴ καὶ Παρθική* (pars prior exstat, alteram vero, historiam Parthicam, quae item circumfertur, non esse Appiani omnes consentiunt), XII. *Ῥ. Μιθριδάτειος* (exstat), XIII.—XXI. *Ῥ. Ἐμφυλίων α΄—θ΄* (exstant libri quinque), XXII. *ἑκατονταετία*, XXIII. *Δακική*, XXIV. *Ἀράβιος* (desunt). Paullo aliter haec disposita sunt in brevi operis descriptione ignoti auctoris ex mss. Appiani editionibus inserta (ed. stereot. t. IV. p. 236.)

3) Adde Excerpta Vaticana ap. *A. Mai* in scriptt. vett. nov. coll. t. II. p. 367 sqq., rep. et recogn. ab *J. F. Lucht* cum Polyb. fragm. Alton. 1830.

b. historia esse infantem, vel multa eius Syriacis esse adsuta. Atque idem alibi eodem in opere p. 163. vocat alienorum laborum fucum. Sane multum Polybio debere ac Plutarchum ad verbum exscribere solitum viri docti iamdiu observarunt4).

Ad haec tempora etiam refero Diogenem Laertium sive, ut Tzetzes vocat, Diogenianum5), cuius decem habemus libros de vitis philosophorum. Parum idonee iudicat de eo vir caeteroquin eruditus, sed novellorum scriptorum quam antiquitatis studiosior, Bartholomaeus Keckermannus. Ait ille libro suo de historia, scripsisse Laertium *languide et frigide, saepe tamen non inutiliter.* Quae profecto frigida laus est operis utilissimi et auro contra non cari, quippe ex quo discere sit cum alia tam multa ad historiam temporum pertinentia, tum praeclara tot veterum apophthegmata, quorum Keckermannus malo sane exemplo Erasmum laudare mavult auctorem quam Plutarchum, Laertium et similes. Quin, quod caput est, discrepantes ex eodem Laertio sectarum sententias discimus. Atqui, ut ait Lactantius VII. 7, *nulla secta fuit tam devia, nec philosophorum quisquam tam inanis, qui non viderit aliquid ex vero.* Immo, ut idem dicere non veretur, *si exstitisset aliquis, qui veritatem sparsam per singulos per sectasque diffusam colligeret in unum ac redigeret in corpus, is profecto non dissentiret a nobis. sed hoc,* inquit, *nemo facere nisi veri peritus ac sciens potest; verum autem scire non nisi eius qui sit doctus a deo.* De solis iis qui mortalem philosophiam docuerunt loquitur Lactantius. Nunc vero agit etiam Laertius de aliis philosophiae partibus, ubi ratio
224. et naturae lumen non minus pollet, ut omnino qui veterum omnes sententias de his norit melius ac certius iudicare sciat de rerum natura, modo

nullius adsuerit iurare in verba magistri.

Multa ex eo Laertii opere suis doctrinae variae eclogis inseruerat Sopater teste Photio cod. CLXI, atque hinc liquet, vixisse Diogenem ante tempora Constantini Magni, a quo Sopater iste Apamensis sive potius Alexandrinus interfectus fuit, ut Suidas narrat in *Ἀλέξανδρος*. At iunior omnino est Traiano, siquidem IV. 1, 4. et IX. 10, 60. Plutarchi meminit, qui Traiani atque etiam Hadriani tempore floruit. Praeterea IX. 12, 116. mentionem facit decem librorum Sexti Empirici, item Saturnini, qui Sextum audivit. Nempe vixit Laertius sub Antonino Pio vel paullo post, quemadmodum ostendimus libro de natura et constitutione rhetorices cap. 9.6) Hoc opus a Laertio scriptum fuisse ad feminam

4) Cf. *Schweighaeuser* l. l. et *Ulrici* Charakt. d. ant. Historiogr. p. 73 sq. et p. 241 sqq.

5) Vid. *Jonsius* d. script. hist. philos. III. 12, *Fabricii* bibl. gr. t. V. p. 564 sqq., *C. F. Ranke* d. lexici Hesych. vera orig. et genuina forma comment. Quedlinb. 1831. 8, p. 59 sqq., *G. H. Klippel* d. Diog. Laert. vita, scriptis atque in hist. phil. graec. scribenda auctoritate diss. Nordhus. 1831. 4, quam adipisci non potui.

6) *Jonsius* l. l., quem plurimi deinde sequuti sunt, Diogenem ad Severum

tradit Ludovicus Vives de tradend. discipl. V. p. 508. In id primum cum incidissem, mirari subiit, quia tale nihil apud Laertium meminissem me legere. Sed iteranti lectionem praeclari operis, quod etiam tertiari meretur, locus occurrit III. 47, qui omnem scrupulum tolleret[7]). Antiquissimus eorum, qui huius scriptoris meminerint, est Stephanus in *Χολλίδαι*, ubi citatur *Διογένης ὁ Λαερτιεὺς ἐν δευτέρῳ φιλοσόφου ἱστορίας*. Similiter in *Ἑνετοί· ἔστι καὶ πόλις Ἑνετός, ἀφ᾽ ἧς ἦν Μύρμηξ, ὁ διαλεκτικὸς φιλόσοφος, ὡς Διογένης ἐν δευτέρῳ φιλοσόφου ἱστορίας. Ἁπλῶς* quoque eius *φιλόσοφον ἱστορίαν* citat in *Δρυίδαι*. Quod si Laertii interpreti Ambrosio credimus, etiam reliquit *εἰς τοὺς σίλλους ὑπομνήματα*, quorum primum librum citet ipse in vita Timonis IX. 12, 109. Sed omnino interpres mentem Laertii assequutus non est; nam non se, sed Timonem Apollonidem ait commentarios eos scripsisse dicasseque Tiberio Caesari. At inter Tiberium et Antoninum Pium, sub quo Laertius vixit, integrum saeculum est. Atque ideo addit de Timone seu Simone hoc *ὁ παρ᾽ ἡμῶν*, ubi malim *ὁ πρὸ ἡμῶν*, hoc est qui antecessit saeculum nostrum[8]); nempe propius quam alter Timo philosophus, qui cognitus fuit Antigono regi et Philadelpho, aequalis Arati poetae, a quo rogatus, quae Homeri exemplaria optima forent, respondit, ea esse emendatissima, quae minime essent emendata. Ac reliquerat Diogenes quoque epigrammata omni genere metrorum, unde hoc opus *πάμμετρον* inscripsit, multaque de philosophis epigrammata inde addu- 126.
cit, et *ἐπιγραμματογράφον* ex eo vocat Tzetzes Chil. III. 61.[9])

Antonini Pii tempore viguit itidem Callinicus, Caii filius, 225.
cognomento Sutorius, sophista, natione Syrus vel potius Arabs, nempe ex Arabia Petraea. Docuit Athenis. Emisit *προσφωνητικὸν* ad Galenum, quod eius aetatem ostendit. Reliquit etiam *περὶ κακοζηλίας* librum ad Lupum, qui videtur esse filius illius Rutilii Lupi, cuius de figuris sententiarum et eloquutionis opusculum exstat. Sane rhetoricus libellus convenienter missus rhetoris filio et rhetori fortasse. Quo minus vero patri ipsi missum credam facit, quod idem ille de figuris scriptor memoretur Fabio IX. 2, 102, ubi dicitur Gorgiae, aequalis sui, libros IV in unum contraxisse; ut omnino paullo sit antiquior Fabio. At a Neronis excessu, sub

potius retulit; verum recte eum *Rankius* l. l. p. 61 sqq. ad aetatem Hadriani atque proxime sequentium imperatorum revocavit. Idem tamen num verum viderit, cum coniiciat eundem esse Diogenem Laertium (a patre, non a patria urbe nominatum, de qua re multum disputatum est) atque Diogenianum Heracleotam ex Ponto, de quo Suidas exponit, penes alios iudicium esto.

7) Quo argumento quomodo abusi sint viri docti ad auctoris aetatem eruendam exponit *Rankius* p. 63.

8) Olim ap. Diog. l. l. legebatur *Τίμων Ἀπολλωνίδης ὁ Νικαεὺς κτλ.*, sed *Τῖμων* tituli loco esse intellexit *Meibomius*. Lectio autem *πρὸ ἡμῶν* *Vossii* est, non *Menagii* coniectura, ut opinatus est editor novissimus.

9) Hanc epigrammatum collectionem Diogenes ipse nonnunquam laudat, ut I. 1, 39. 2, 63. Cf. *Ranke* p. 59 sq. Ceterum alia quoque eum scripsisse colligas ex II. 8, 65.

quo vixisse Rutilius videtur, usque ad principatum Antonini Pii sub quo Galenus floruit, anni sunt LXVIII. Nisi placet, et Rutilio iam sub Vespasiano sua misisse et Galeno iuveni sub Hadriano. Sunt enim inter duos illos imperatores anni duntaxat XXXVII. Sed de isto quisque iudicio suo fruatur 10). Scripsit praeterea Callinicus ad Cleopatram, item (nisi idem hoc opus) de Alexandrinis historiis libros decem, adhaec adversus philosophorum sectas et de Romanorum renovatione et laudationes atque alias orationes. Auctor Suidas. Opus de Alexandrinis historiis signat Hieronymus praefat. in Danielem his verbis: *ad intelligendas autem extremas partes Danielis multiplex Graecorum historia necessaria est, Sutorii videlicet Callinici, Diodori, Hieronymi, Polybii, Posidonii, Claudii Theonis et Andronici cognomento Alypii, quos et Porphyrius esse sequutum se dicit.* Ita eum locum emenda. In vulgatis est *Suctorius* et ante *Callinicus* distinguitur, quasi a Sutorio sit diversus. Non dubito quin huiusce Callinici ea sint, quae in excerptis variis graecorum sophistarum ac rhetorum edidit Romae 1643. Leo Allatius. Inscriptio est *Καλλινίκου σοφιστοῦ ἐκ τῶν εἰς τὰ πάτρια Ῥώμης* 11).

CAP. XIV.

Post T. Aelium Hadrianum Antoninum cognomine Pium imperavit M. Annius (sive ut postea dictus est Aurelius) Verus An-
226. toninus cognomento Philosophus atque eius frater adoptivus, collega et gener, L. Aurelius Verus Commodus, qui Divi fratres solent vocari.

M a r c u s A n t o n i n u s P h i l o s o p h u s Suida teste scripsit *ἰδίου βίου διαγωγὴν βιβλίοις ιβ'.* Quaeritur utrum hi sint illi ipsi libri, quorum inscriptio *τὰ καθ᾿ ἑαυτόν.* Ita censet Xylander, et favet huic sententiae, quod et illi sint XII numero, et Suidas non alius operis meminit quam eius quod dixi. Amplior tamen inscriptio, quae apud Suidam, cum in duodecim illis libris, quos hodie habemus, non tam vita Aurelii referatur quam illustria tradantur sapientiae praecepta. Quare alicui placere possit suspicio Barthii advers. LI. 16, ubi censet, non exstare ipsos Antonini libros, sed excerpta ex iis, qualia veteres *florida* vel *laudabilia,* Graeci *χρήσιμα* dixere. Cui sententiae favere aliquis dixerit, quod in codice msto, qui Romae est, inscribantur *ἐκ τῶν καθ᾿ ἑαυτόν,*

10) *Vossium* in errorem duxit prava librorum Suidae scriptura *Γαλλήνῳ,* quam feliciter *Jonsius* script. hist. phil. III. 14, 5. in *Γαλιηνῷ* mutavit, ex quo apparet alio longe tempore vixisse Callinicum. Cf. Suid. v. *Γενέθλιος* et *Ἰουλιανὸς Δόμνου.* Ex hoc errore simul in alterum incidit *Vossius*; quippe Rutilium Lupum ante Celsum, itaque sub Augusto atque Tiberio vixisse sequitur ex ipso dicto Quinctiliani loco, ut accurate demonstrat *Ruhnken.* in praef. ad Rutil. p. 14 sq.

11) Repetiit *J. C. Orelli* in ed. Philonis Byzant. Lips. 1816. 8.

Gesnero testante. Sed multo verisimilius est, *τὰ καθ᾽ ἑαυτόν* idem esse opus atque illud quod Suidas appellat *ἰδίου βίου διαγωγήν*: non quasi vitae suae historiam reliquerit, ut vulgo sunt b.
arbitrati, sed quia ideam suae vitae condiderit: siquidem sunt hi XII libri de officio boni principis, quos scripsit non ad filium, sicut Tullius filio ternos misit de officiis libros, sed *πρὸς ἑαυτόν*, hoc est *ad se ipsum*, nempe ut illos assidue legeret ac secundum eos componeret vitam et mores suos. Opus hoc erutum e Palatina bibliotheca primus in lucem emisit Conradus Gesnerus Tiguri 1558, latine autem vertit Guilielmus Xylander. Eius postea translationem ad incudem vocavit vir clarissimus Mericus Casaubonus Is. fil., eruditas praeterea notas et emendationes addidit (Lond. 1643.)[1]). At vita illa M. Aurelii Antonini, quae ab Antonio Guevara, Mendonensi episcopo et Caesari Carolo V. a consiliis, hispanice edita est eaque e lingua in alias permultas translata fuit, nihil Antonini habet, sed tota est supposititia ac genuinus Guevarae ipsius foetus, qui turpiter os oblevit lectori, plane contra officium hominis candidi, maxime episcopi. Habet interim plurima lectu nec inutilia nec iniucunda, imprimis viro principi, unde et *horologium principum* inscribitur.

Vixit tum quoque Polyaenus. Hic Divis fratribus dedicavit octo libros, quibus nongenta (ut ipse in praefatione ait) praestantium ducum strategemata complexus est. Macedonem se esse ibidem dicit. Fuit orator et caussarum patronus. Scriptor est elegans et argutus, quem magno aere a se emptum primus graece edidit Isaacus Casaubonus Lugd. 1589.[2]) Meminit Anonymus ab Leone Allatio e bibliotheca Vaticana editus 1641. cum Heracleto et aliis. Vide eum fabula XI, quae est de Pane. Praeterea scripsit de Thebis, item *τακτικά* sive de instruenda acie lib. III atque 227.
alia item Suida teste, ex quo etiam discimus, alterum quoque fuisse Polyaenum, sophistam Sardianum, qui sub Caio Caligula vixit, de quo huius libri cap. 7. dictum est.

Aequalis Polyaeno fuit Amyntianus, siquidem librum suum de laudibus Alexandri dedicavit Marco Antonino imperatori. Quamvis vero promisisset stilo se aequaturum res Alexandri, tamen scriptor erat frigidus multoque inferior iis qui ante eum Alexandri gesta litteris mandarant. Edidit quoque vitam Olympiadis, Alexandri matris, item vitas comparatas, ut Dionysii et Domitiani libris duobus, et Philippi, Macedonum regis, atque Augusti libris totidem. Auctor Photius cod. CXXXI.[3])

Damophilum quoque huc pertinere Suidas docet, qui au-

1) Vid. *N. Bach* d. Marc. Aurel. Ant. imp. philos. ex ips. comment. Lips. 1826. 8. Alia scripta recenset *Hoffmann* lex. bibl. t. I. p. 195 sq. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. V. p. 500 sqq.

2) Cf. *Fabric.* bibl. gr. t. V. p. 321 sqq., *Droysen* hist. Hellen. t. I. p. 685. De dictione Polyaeni vid. dissert. *G. F. Kronbiegelii* Lips. 1770. 4.

3) Idem videtur esse quem *ἐν τῷ περὶ ἐλεφάντων* laudant Schol. Pind. Ol. 3, 52. et Schol. Tzetz. Chil. ap. Cramer. anecd. t. III. p. 357.

ctor est, educatum fuisse ab Iuliano illo, qui sub Marco Antonin consulatum gessit. Philosophus fuit ac sophista bonus, interqu alia nomen sibi comparavit philobiblo primo, qui erat de libri comparatu dignis. Sed quod hoc loco eius meminerimus, praecipu est ob librum de vita veterum. Alia quoque historica consignass credibile est. Sed ex tam multis quae ediderat haec sola in manus suas pervenisse ait Suidas.

Pausanias[4]) itidem sub hoc Caesare floruit, siquiden Philostrato teste discipulus fuit Herodis Attici, qui sub Hadrian et Antonino Pio magnum adeo nomen habuit inter sophistas Etiam Pausanias ipse meminit olympiadis CCXXXV, qua imperare coepit Antoninus Philosophus. Patria ei fuit Caesarea Cappadociae: inde erat, quod in declamando Cappadocum more corripiendas syllabas produceret, producendas corriperet, ac propterea coquo comparabatur cibos bonos male condienti. Sed et stilus per se languidior erat. Declamavit non solum Athenis, sed etiam Romae, ubi senex decessit. Plura de eo apud Philostratum vide de vit. sophist. II. 13.[5]) Exstat huius scriptoris minus quidem facundum, sed eruditum opus de Graecia libris decem constans: iis et situm urbium ac locorum et antiquitates graecanicas et quicquid pene memorabile Graecia habuit magno philologiae et historiae studiosorum bono complexus fuit. Quod olim dicebat Domitius Piso ap. Plin. h. n. praef. 17, thesauros scribi debere, non libros, id a Pausania vere factum dixeris. Quare non satis concoquere
127. possum, quod excidit Caesari Scaligero commentario in priorem
228. librorum de plantis Aristoteli falso inscriptorum p. 89, ubi dicitur *Graeculorum omnium mendacissimus*[6]). Non sum ignarus quam multa narret fabulosa; sed hoc grammaticum decebat, nec sine fabularum istiusmodi notitia satis intelliguntur veteres scriptores. Utinam tantum exstarent eius Asiatica saepius memorata Stephano in Ethnicis, ut ubi laudetur Pausanias in *Φοινικικοῖς, Συριακοῖς, τῷ περὶ Ἀντιοχείας* et alibi, quando de Syriae aliqua civitate fit mentio, ut in *Μαριαμμία*, ubi sextus Pausaniae liber citatur; item in *Γάββα*, *Γάζα,* atque aliis locis[7]). Sane eundem esse Pausaniam dubium non est[8]), partim ex eo quod *ἁπλῶς* Pausa-

4) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. V. p. 307 sqq., *C. G. Siebelis* quaest. d. Paus. patria et aetate etc. Budiss. 1819. 4. et praefat. edit. t. I.

5) Hunc alium atque Periegetam esse posse ne suspicatus quidem esse videtur *Vossius;* quanquam unum eundemque esse existimabant etiam *Jonsius* scr. hist. phil. p. 16. et *Fabricius* p. 307. Verum recte *Siebelisius* ex Paus. I. 21, 5. 24, 8. II. 22, 4. V. 13, 4. collegit non Cappadocem, sed Lydum eum fuisse. Quo tempore autem opus suum condiderit maxime elucet ex VII. 20, 3.

6) Vid. *F. S. C. König* comment. d. Paus. fide et auctoritate etc. Berol. 1832. 8, *Droysen* hist. Hellen. t. I. p. 686 sq. De dictione Pausaniae *Boeckh* prooem. lectt. acad. Berol. 1824. rep. in Seebod. Archiv. 1828. 3. p. 109 sqq.

7) Adde Steph. v. *Δῶρος* et *Σελευκόβηλος.* Nusquam autem ipsis verbis, ut indicat *Vossius,* libri *Φοινικικά* et *Συριακά* laudantur.

8) Et tamen aeque hoc dubium est ac quis sit Pausanias, scriptor lexici rhetorici apud Phot. bibl. cod. CLIII. et Eustath. ad Hom. locis multis. Itaque

niam dicat, partim quod in opere de Graecia non uno loco ostendat Asiam sibi perlustratam[9]).

Fortasse aliquis requirat, ut locum etiam inter historicos demus Apollonio Alexandrino, cognomento Dyscolo[10]), patri Herodiani eius qui de arte grammatica scripsit, nempe paterno exemplo, quando et Dyscoli huius quattuor *περὶ συντάξεως* libros habemus[11]). In vita Apollonii huius ab Anonymo scripta, quae quattuor istis libris praefigitur, caussam legere potes, ob quam *Δύσκολος* dicatur. Scripsit alia quoque multa, ut ex Suida constat, eaque inter librum cui titulus *ἱστορίαι θαυμάσιαι*. Sed eone nomine satis mereatur hoc loco adscribi, non iniuria aliquis dubitet; nam liber is non solum ad rerum gestarum, sed etiam ad naturae historiam pertinet, ac de utroque genere ea duntaxat adfert, quae commentitia vel sunt vel sane videntur, et, ut verbo dicam, non tam historiae studiosum iuvare hoc opus potest quam philologum. Primus eum exhibuit Guilielmus Xylander Basil. 1568. Meminit et Suidas, sed ei dicitur *περὶ ἐψευσμένης ἱστορίας*, quo compulsus eruditissimus Meursius veterem inscriptionem mutavit in editione sua, qua nobis Apollonium notis auctiorem dedit Lugd. Bat. 1620. Nollem factum; nec enim Apollonius operi suo titulum erat daturus, quo fidem sibi in universum abrogaret etiam vera dicenti, cuiusmodi sunt pleraque ex Aristotele et alia ex aliis, nec movere debet Suidae auctoritas, qui eo modo opus illud nuncupavit, quo nominare illud christiani vulgo solent, siquidem moris iis fuit, scripta gentilium appellare non ut inscripserant auctores, sed ut inscribi eorum iudicio merebantur. Quare et Apollonii hoc opus fabellis scatens dixere historias commentitias, etsi auctor non pro falsis, sed pro mirabilibus haberi eas voluisset. Similiter librum Phurnuti sive potius Cornuti, qui inscribitur *περὶ τῆς τῶν θεῶν φύσεως*, vocarunt *περὶ Ἑλληνικῆς θεολογίας*, ut videre est apud Theodoret. therap. II. p. 753. et Etymologum voce *Ζεύς*. Nam 229.
quis credat, hominem gentilem doctrinam de diis more christianorum vocaturum *Ἑλληνικήν*, hoc est *ἐθνικήν*. Notum enim, istoc christianis sonare hoc nomen, unde *Ἑλληνισμός* ipsa paganorum religio.

Ac longe etiam minus locum sibi hic vindicare possit Melito, Sardensis episcopus[12]), qui M. Aurelii tempore floruit sec.

quod Steph. v. *Τάμυνα* aliquid affert ex *δεκάτῳ περιηγήσεως*, quod nunc non legitur in libro X. descriptionis Graeciae, fortasse non cogit ut cogitemus de lacuna (*Siebelis* praef. p. XLVI sq.); aut enim alterum quoque opus alius Pausaniae *περιήγησις* inscriptum erat, aut erravit Stephanus cum adderet *περιηγήσεως*. Similiter Id. v. *Μαριαμμία* dicit *Παυσανίας ἕκτῳ*, quod item ad descriptionem Graeciae non pertinet.

9) De itineribus Pausaniae quaedam affert *König* l. l. p. 5.

10) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VI. p. 271 sqq.

11) Vid. *Imm. Bekker* de Apollonii Alex. libris syntaxeos diss. Hal. 1806. 8.

12) Vid. *C. Ch. Woog* diss. II de Melitone Sardium episcopo, Lips. 1744. 1751. 4. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 149 sqq.

Euseb. hist. eccl. IV. 25, proque christianis apologiam obtulit. Nisi forte referre huc libet propter librum de vita prophetarum quem ab eo scriptum fuisse Hieronymus ait, uti et Honorius. At non item huc pertineat, si spectes quae exstent. Ei tribuitur quidem liber de transitu b. Virginis, qui legitur in bibliotheca patrum t. VII. Immo Tritthemius quoque inter Melitonis scripta reponit. At non Eusebius vel Hieronymus, quorum uterque accurate texit catalogum eorum, quibus Melito memoriam sui propagavit. Primus veterum, quod sciam, meminit eius Gelasius in concil. Rom. I. sub Gelasio: sed eius iudicio *liber, qui appellatur transitus, id est adsumptio s. Mariae, apocryphus est.* Ac Beda retractat. in Act. c. 8. quoque notavit, multa continere quae apostolicis actis repugnant. Bellarmini etiam iudicio in catal. scriptt. eccles. *liber est indignus qui tanto viro tribuatur,* atque idem censet Sixtus Sinensis biblioth. II, Baronius t. II. ad a. XLVIII. num. 12. et a. CLXII. num. 5, item Possevinus in apparatu sacro et Ioannes Maria, magister sacri palatii, in indice romano.

b. Meliore vero iure hic adscribetur H e g e s i p p u s, non quidem si consideres, quae vulgo illi tribui solent, sed propter ea quae perierunt. Nam eum quinque actuum ecclesiasticorum libros elucubrasse auctores sunt Eusebius, Hieronymus ac Honorius, et quintum eorum citat Eusebius hist. eccl. II. 22, at graece *κγ′*, ubi de Iacobi, fratris domini, martyrio verba facit; item Photius bibl. cod. CCXXXII, ubi vocatur *ἀρχαῖός τε ἀνὴρ καὶ ἀποστολικός.* Ex illustribus vero fragmentis, quae apud Eusebium habemus, omnes vident, quanto cum damno libri eius interciderint. At Hegesippus ille vulgaris, quem Ambrosius latine vertisse diu creditus fuit, pro genuino quidem habetur a Tritthemio, immo, quantum videre possum, etiam a Ludovico Vive et aliis quibusdam, sed omnino est scriptor *ὑποβολιμαῖος* vel saltem alius ab illo nobili Hegesippo, apostolorum temporibus proximo, Iustino Martyri et Athenagorae aequali. Sane alterius plane opus esse censet etiam Baronius in annal. eccl. t. II. ad ann. CLXVII. num. 15. Atque idem iudicium est Laurentii de la Barre praef. histor. christ. vett. pat., Margarini Bignei in ind. chronol. bibl. pp. t. VI. ed. 2,
230. Nicolai Nancelii in catal. libror. quos scripsit et aliorum. Ac validae id adstruunt rationes. Nam, ut alia multa mittam, non hic scriptor agit de ecclesiae rebus, sed de gestis Iudaeorum inde a Maccabaeis usque ad urbis excidium. Praeterea in his libris mentio fit Constantinopolis et dignitatis eius, quam habuit romanae urbi aequalem. Sic enim III. 5. scribit de urbe Antiochia: *urbs tertio loco ante ex omnibus, quae in orbe romano sunt, civitatibus aestimata, nunc quarto, postquam Constantinopolis excrevit, civitas Byzantiorum.* Ait Hegesippus, antequam Constantinus urbem suam adiecisset urbi Byzantio, maximum fuisse decus trium urbium, primum Romae, inde Alexandriae, hinc Antiochiae; sed Antiochiam quarto nunc loco contentam esse, postquam imperium est transla-

tum Constantinopolin, eaque urbs dicta est *νέα Ῥώμη* ac veteri Romae aequata. Quae clare ostendunt, a maligna manu ac plane contra mentem Hegesippi adiecta esse quae mox sequuntur: *prima enim Roma, secunda Alexandria, tertia Antiochia, quarta Constantinopolis.* Nec leviter hanc firmat sententiam Cornelius Gualterus, qui in notis ad eum scriptorem monet, verba ista non legi in codd. mss. Quemadmodum vero ea quae diximus clare ostendunt, vixisse hunc scriptorem, postquam imperium Constantinopolin translatum fuit, ita ibidem alia leguntur, unde etiam sexcentis amplius annis post id tempus vixisse colligam. Nam de Antiochia sic inibi scribit: *Persarum quondam caput, nunc repulsorium.* At Antiochia Persis sive Saracenis erepta est a Nicephoro Phoca anno Christi DCCCCLXVIII, quemadmodum narrat Cedrenus comp. hist. p. 656. Quare non multo post haec tempora vixerit necesse est. Neque enim puto, Hegesippum signare tempus illud, quo eam Turcis eripuere sacrae expeditionis duces, quod demum est factum a. Chr. MCXVIII. Utcunque est, infimae esse antiquitatis scriptorem satis illa quae dixi ostendunt. Porro in his libris ita Iosephi vestigiis insistit, ut magis interpretis quam scriptoris officio fungatur, ut etiam scripsit Durantius Casellius var. lect. II. 13. Neque quisquam iudicare aliter potest qui legerit. Interim hoc habet, quod subinde non contentus Iosephi verbis, ut videatur aliquid novi adferre, sincerum vas incrustet, de quo vide quae notavit Scaliger ad Eusebii a. MDCCCCL, ubi impudens eius commentum diluit de illis, quae Pompeium captis Hierosolymis vidisse memorat. Nec graecum tamen et genuinum Hegesippum nunquam nugatum esse ostendit idem eopse opere, ubi refellit ridicula eius commenta de passione Iacobi apostoli, item de Iuda fratre domini deque Davidis posteritate. Vide omnino Scaligerum ad Eusebii a. MMLXXVII, item MMCXII.[13])

Crator, qui M. Aurelii Veri libertus fuit, scripsit de Romanorum temporibus. Auctor Theophilus ad Autolycum III. extr., ubi nomina consulum, praetorum, aedilium hoc ex scriptore petere iubet. Praecipue adscribi merentur haec verba: *Κράτωρ, ἀπελεύθερος γενόμενος M. Αὐρηλίου Οὐήρου, ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης μέχρις τελευτῆς τοῦ ἰδίου πάτρωνος αὐτοκράτορος Οὐήρου σαφῶς πάντα ἀνέγραψε καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τοὺς χρόνους.* 481. 211. a.

Aequalis Cratoris erat Iulius Cassianus, quem Gesnerus ait annales temporum rationes conscripsisse. Id quo veterum adstrui solide possit non video, etsi ap. Clementem strom. I. p. 138. lego, ab Cassiano hoc *ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐξηγητικῶν* esse ostensum, *πάσης σοφίας ἀρχαιοτάτην εἶναι τὴν κατὰ Ἑβραίους φιλοσοφίαν.* Fuit Valentini haeresiarchae discipulus atque Encratitarum dogma est sequutus, quod propugnavit libro quem inscripsit *περὶ ἐγκρατείας ἢ περὶ εὐνουχίας.* Eo coniugium detestabatur ac

13) Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 158 sq.

perperam interpretabatur Genesin, per lignum vetitum intelligens matrimonium, per pelliceas tunicas humanam carnem. Etiam tuebatur se verbis, ut videri volebat, ipsius Christi ad Salomen ex evangelio secundum Aegyptios productis. Vide Clementem strom. III. p. 199 sq.

Claudius etiam Ptolemaeus[14]), Alexandrinus philosophus, temporibus vixit M. Aurelii imperatoris teste Suida, ut omnino spissus sit error sive Servii, sive alius qui Servium interpolavit, ad illud eclog. III. 40.

in medio duo signa, Conon, et quis fuit alter,

482. ubi grammaticus is per alterum intelligi ait Aratum, Ptolemaeum aut Eudoxum, cum Ptolemaeus duobus floruerit saeculis postquam eclogas suas Virgilius scripsisset. Quemadmodum et in eo errat, quod sermonem putat esse de Conone, Atheniensi duce, Peloponnesiaco bello aequali, cuius vitam Cornelius Nepos scripsit. Intelligi enim debet Conon astrologus, quem Catullus celebrat carmine de coma Berenices, quod ex Callimacho transtulit. Scripta Ptolemaei in omnium manibus versantur[15]). Sed praeter ea quae habemus alia quoque recenset Suidas, et sunt quae etiam Suidas praeterit, ut est *περίπλους*, cuius meminit Stephan. in *Λούγδουνα*, ubi eam esse ait *πόλιν Κελτογαλατίας* auctoremque laudat *Πτολεμαῖον ἐν περίπλῳ*. Nisi periplum vocet geographiae libros, quos idem Stephanus in *Χαράκμωβα* citat, nec modo citat, sed etiam laudat. Sic enim ait: *Πτολεμαῖος ἐν γεωγραφικοῖς ἐν πέμπτῳ βιβλίῳ ἐν τοῖς Ἀραβικοῖς. ἀξιόπιστος δ' ἀνὴρ περὶ τὰ τοιαῦτα· σπουδὴν γὰρ ἔθετο ἱστορῆσαι ἀκριβῶς τὰ τῆς Ἀραβίας.* Egregia quoque eius laus apud Marcianum Heracleotam initio peripli, ubi quiddam refert (ut verba eius reservem) *ἐκ τῆς γεωγραφίας τοῦ θειοτάτου καὶ σοφωτάτου Πτολεμαίου: θειότατον* quoque aliquanto post appellat. Errant autem qui putant, Ptolemaeum Alexandrinum fuisse, cum fuerit Pelusiota, quod satis constat ex Arabibus, a quibus appellatur Ptolemaeus *El Feludi*. Et sane in mss. graecis eius tetrabibli repertum est *Πτολεμαίου Πελουσιέως τετράβιβλος*, ut minime dubitandum sit quin natus fuerit Pelusii, quamvis iam a multis retro saeculis error hic invaluerit, eum Alexandriae natum fuisse. Quod nulla alia de

14) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. V. p. 270 sqq.

15) Scripta Ptolemaei quae exstant varii sunt generis, astronomici, mathematici, geographici, chronologici, quorum priora duo huc non pertinent, de tertio satis est praeter commentatores laudare *A. H. L. Heeren* d. fontt. geogr. Ptolem. etc. in comm. nov. soc. Gott. t. VI. p. 59 sqq., quartum amplectitur librum *πρόχειροι κανόνες* inscriptum, qui licet astronomiae maxime inserviat, ad historiam tamen aliquatenus referendus est propterea quod in eum receptus est vetus atque ex oriente traditus *κανὼν βασιλέων* s. *βασιλειῶν*, continens annos imperii regum Assyriorum, Medicorum, Persicorum, Graecorum, Romanorum. Has tabulas, quibus iam usi sunt *Scaliger*, *Petavius*, *Dodwellus*, alii, ex mss. edidit primum *Halma* Paris 1819. 4. Cf. *Ideler* Handb. d. Chronol. t. I. p. 109 sqq. Adde quos laudat *Hoffmann.* lex. bibl.t. III. p. 508 sqq.

caussa evenit quam quod ibi observationes eius factae sint, ut non uno loco patet ex magno eius de constructione opere[16]).

Ex Photii bibliotheca cod. XCIV. discimus, iisdem temporibus et aliquanto ante tempora Antonini philosophi fuisse Iamblichum, alium a Syro philosopho, Porphyrii discipulo, e servis, ut aiunt, natum. Babylonica hic condidit, quibus de Rhodanes et *b.*
Sinonidis amoribus libris egit undequadraginta, ut Suidas testatur et pluribus exponit Photius, qui compendio Babylonica eius constrinxit. Quin hodieque Iamblichi Babylonica exstant in bibliotheca Scoriaca, atque eius licet rei nescius fragmentum quoque edidit Leo Allatius in excerptis graecorum rhetorum ac sophistarum, Rom. 1641. Sed quod Adriani rhetoris putavit, id aliter est; neque enim hic declamationis quicquam simile est, ut in tribus prioribus, quae vere sunt Adriani sophistae, inque bibl. Florentinae codice, unde exscripsit filius meus Isaacus, aperte est ἐκ τῶν Ἰαμβλίχου ἱστοριῶν Βαβυλωνιακῶν. Inscribitur id Iamblichi fragmentum περὶ προόδου τοῦ Βαβυλωνίων βασιλέως. Utinam vero non ulterius eruditi Hispaniae viri invideant reip. litterariae ipsam Iamblichi historiam Babyloniam, quam dicebam exstare in Scoriaca sive S. Laurentii bibliotheca. Ita enim didici ex edito eius bibl. indice concinnato a Martino abbate Lafarinae, Philippo IV. historiarum regi a sacris domesticis ac consiliis. Non dubium vero quin apud Priscianum medicum, ubi mentio fit amatoriarum Amblii fabularum, pro Amblio Iamblichus debeat reponi, ac sermo sit de amoribus Rhodanes ac Sinonidis, de quibus in Babylonia historia tractabat[17]).

Sed narrationes istae Iamblichi, si non verae, at verisimiles fuere, non item μεταμορφώσεις, quas inter alia consignavit Adrianus sophista, Herodis discipulus, Aristidis aemulus, unde M. Antonini et filii eius Commodi tempore vixisse cognoscimus. Plura de eo Suidas[18]).

Aliquis quoque hic locus fuerit Theophilo, sexto Antio- 231.
chensis ecclesiae episcopo, quem sub M. Antonino Vero floruisse 128.
etiam testatur Hieronymus in catal. script. eccles., ubi et quam variis monumentis laudem sibi pepererit refert. Meminimus vero

16) Nomen El Feludi ex errore potius prodiisse videtur, cum in mss. Arabicis El Keludi scribi soleat, i. e. Claudius (quippe litterae k et f arabicae inter se simillimae uno tantum puncto distinguuntur), ita ut de origine Ptolemaei Pelusiaca non sit cogitandum, praesertim cum Theodorus Melitenista ap. *Fabric.* bibl. gr. t. X. p. 401. eum ex Ptolemaide Hermii, Thebaidis urbe, ortum esse dicat. Multus de hac re est *Schoell.* hist. litt. gr. t. II. p. 697 sqq. ed. germ.

17) Photii excerpta edidit *F. Passow.* in corp. script. erot. t. I. 1824, alia ex cod. palimps. *A. Mai,* nov. coll. scr. vett. t. II. (Rom. 1827.) p. 349 sqq. Cf. *J. L. le Beau* in Mém. de l'acad. d. inscr. t. XXXIV. p. 57 sqq., *Chardon de la Rochette* in Mel. d. crit. et d. philol. Par. 1812. t. I. p. 18 sqq., *Hofm. Peerlkamp* in bibl. crit. nov. t. II. p. 221 sqq. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VIII. p. 152 sqq.

18) Fragmenta ed. *Allatius* et *Chardon de la Rochette* ll. ll., *Orelli* c. Philon. Byz. Lips. 1816, *Passow* c. Parthen. Lips. 1825.

eius propter tertium ad Autolycum librum, qui chronologicus est. Eum signat Lactantius lib. I. extr. his verbis: *Theophilus in libro de temporibus ad Autolycum scripto ait, in historia sua Thallum dicere, quod Belus, quem Babylonii et Assyrii colunt, antiquior bello Troiano fuisse invenitur CCCXXII annis* [19]).

CAP. XV.

Sub M. Aurelio etiam vixit Athenaeus Naucratita grammaticus, quemadmodum Suidas prodidit. Sed hunc ulterius aliquanto vitam produxisse inde cognoscimus, quod XII. p. 537. F.
232. referat, ut Commodus imperator, qui patri M. Aurelio in imperio successit, in curru suo appositam habuerit clavam Herculis substrata leonis pelle. Immo ne hoc quidem, ut puto, saltem non istum in modum litteris mandasset, nisi Commodo iam defuncto [1]). Vixerit igitur sub Pertinace etiam et Severo. Maximos ingenii doctrinaeque suae fructus percepit a posteritate quindecim libris *δειπνοσοφιστικῶν*, quorum et excerpta supersunt sive, ut mutilator ipse appellavit, *παρεκβολαί*. Praeterea vero consignavit librum de regibus Syriae. Indicat hoc ipse V. p. 211. A, proxime antequam describat convivium Alexandri, Syriae regis, eius qui Antiochi Epiphanis filius erat supposititius. Etiam opere quodam collegit historias ducum istorum qui singulari pugnaverunt certamine atque ita salutem exercituum redemerunt. Docent hoc verba ista Athenaei IV. p. 155. A. *ὅτι δὲ καὶ οἱ ἔνδοξοι καὶ ἡγεμόνες ἐμονομάχουν καὶ ἐκ προκλήσεως τοῦτ᾽ ἐποίουν, ἐν ἄλλοις εἰρήκαμεν* [2]). Diversus plane, ut aetas ostendit, ab hoc Athenaeo est nobilis eiusdem nominis peripateticus et orator, qui Seleuciae in Cilicia remp. tractavit et Muraena usus est familiariter, huius vero insidiis in Augustum deprehensis una captus atque ad Augustum est deductus, sed ubi culpa vacare repertum fuit, custodia dimissus est, nec multo post iam ad suos reversus noctu domus eius ruina in qua degebat exstinctus fuit. Auctor Strabo XIV. p. 670. Fuere et alii huius nominis, ut ille Galeno celebratus inter recentiores medicos de element. I. p. 52. 56. et de causs. symptom. II. 3. Sed omnes persequi non est huius instituti, ac ne ista quidem dixissemus, nisi temporum ignaris saepe imponeret nominis similitudo.

19) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 101 sqq.

1) Tempus quo scripsit Athenaeus multo accuratius definiri potest ex XV. p. 686. C, ubi Ulpianus, qui his epulis interfuit, paucis diebus post mortuus esse dicitur. Mortuus est autem ille sec. Dion. Cass. LXXX. 2. ineunte imperii Alexandri Severi a. 222. p. Chr., ita ut Suidae *γεγονὼς ἐπὶ τῶν χρόνων Μάρκου* de anno natali Athenaei intelligendum sit. Alia congessit *Fabricius* bibl. gr. t. V. p. 603 sq.

2) Alium librum *περὶ τῶν παρ᾽ Ἀρχίππου θραττῶν* commemorat VII. p. 329. C.

Athenaeo Naucratitae aequalis fuit **Lucianus Samosatensis**[3]), de quo aliquid dictum nobis lib. de rhetoricae natura ac rhetoribus antiquis c. 12. Et paullo maiorem natu facit Suidas; nam vixisse ait ἐπὶ τοῦ Καίσαρος Τραϊανοῦ καὶ ἐπέκεινα, suntque hac in sententia quoque e iunioribus Gilbertus Cognatus b.
et Iacobus Zuingerus, quorum ille Luciani scripsit elogium, hic de vita scriptisque eius narrationem contexuit (in ed. Basil. 1602.). Quin Ludovicus Vives, vir acris iudicii, suspicatur, eum ad insectandos philosophos impulsum fuisse invidia Plutarchi Chaeronensis, quem summo apud Traianum loco esse cerneret et doleret. Mihi secus videtur, neque id levi de caussa. Quippe meminit Lucianus Marci Caesaris ac belli Marcomannici ab eo gesti. Locus est in Alex. s. Pseudom. c. 14. διαπέμπεται χρησμὸν τοῦ ἐν Γερμανίᾳ πολέμου ἀκμάζοντος, ὅτε θεὸς Μάρκος ἤδη τοῖς Μαρκομάνοις 233.
καὶ Κουάδοις συνεπλέκετο. Vides, ut non tantum belli meminerit cum Marcomannis et Quadis gesti, sed Marcum vocet θεόν, hoc est Divum, quod arguit, naturae cessisse ac iam locatum fuisse coelo. Quare extra controversiam poni debet, Lucianum tum Marci Antonini Philosophi aetate vixisse, cum referat sermones quos habuit ipse cum Alexandro Pseudomante, tum sub Commodo Antonini Philosophi filio, quandoquidem Marcum appellat Divum[4]). Reliquit Lucianus inter alia utilem librum, cuius inscriptio est πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν[5]). Ac vel hoc nomine mereatur aliquem hic locum, iustius saltem quam libris duobus quos ἀληθοῦς ἱστορίας inscripsit, quippe fidem quibus habendam ipse neget. Atque ut contrarium dixisset, nec iurato fides haberetur; nihil enim iis libellis refert nisi Lamiae turres et pectines Solis. Nec tamen solo de historia scribenda opere dignus censeri debet qui hoc loco memoretur. Nam ut historiam de dea Syria mittam, quam ante saeculum et ultra eleganter, Bembo iudice in epist. ad Georg. Caelium VI, Georgius Caelius Lusitanus transtulit, utque item similes aliquot libros praeteream[6]), Eunapio quoque refertur inter vitarum scriptores propter unam Demonactis vitam. Sic enim scribit p. 12. Λουκιανὸς ὁ ἐκ Σαμοσάτων, ἀνὴρ σπουδαῖος ἐς

3) Vid. *C. M. Wieland* Uebers. d. Luc. t. I, *Fabricius* bibl. gr. t. V. p. 325 sqq., *E. A. Struve* d. Luc. aetate et vita specc. II. Gorlic. 1829. 1830. 4, *C. F. Ranke* Pollux et Lucianus, Quedlinb. 1831. 4, *C. G. Jacob* Charakteristik Lucians, Hamburg. 1832. 8, *G. Wetzlar* de aetate, vita scriptisque Luc. Marb. 1834. 8.

4) Verum tamen haec inter se conciliari possunt; nam si Suidae γέγονε de anno natali accipimus, potuit ille natus esse extremis annis Traiani, qui decessit a. 117, et inter vivos adhuc esse cum decederet Marcus Aurelius a. 180. Sed plerique Lucianum natum esse ponunt inter a. 120. et 130.

5) Vid. praefat. *C. F. Hermanni* in ed. huius libri, Francof. 1828. 8. et *Jacob.* l. l. p. 102 sqq.

6) Huc pertinent Toxaris, Philopseudes aliaque singula multa in diversis libris Lucianeis, e quibus unum nominatim affero, celeberrimam Herodoti praelectionem Olympiacam, de qua dictum est lib. I. c. 3. De quibus quid sit existimandum post *Dahlmannum* et *Kruegerum* novissime exposuit *Jacob.* p. 118 sqq.

τὸ γελασθῆναι, Δημώνακτος φιλοσόφου κατ᾽ ἐκείνους τοὺς χρόνους βίον ἀνέγραψεν. Vitas vero ad historiam quoque pertinere ipse ostendit initio capitis, cum ait, τὴν φιλόσοφον ἱστορίαν καὶ τοὺς τῶν φιλοσόφων ἀνάγων βίους Πορφύριος καὶ Σωτίων ἀνελέξαντο. Et alia quaedam eiusdem scriptoris aliena non sunt ab historico instituto, interque ea liber quo τοὺς μακροβίους recenset 7). Quid quod Guilielmus Philander suo in Vitruvium commentario Apollonii vitam Luciano huic adscribere videtur. Et Gilbertum Cognatum adnot. in Luc. Alex. eodem propendere *arbitror*, ut eo verbo utar, quod a Cicerone consideratissimum vocatur. Sed Lucianum minime esse operis eius scriptorem facile comprobatur. Nam Epicurei rident omnes praestigias ac vaticinia et quicquid istiusmodi est, Lucianus autem tam Epicureae sectae addictus erat quam qui maxime. Quorum neutrum negabit, qui vel eius Alexandrum duntaxat oculis percurrerit non conturbatis. Illud quoque valide hanc rem confirmat, quod Lucianus, ostensurus a cuiusmodi praeceptoribus hauserit hoc sceleratissimum vitae genus, refert, quomodo eum primo in contubernium receperit ἐρα-
234. στής γόης τῶν μαγείας καὶ ἐπῳδὰς θεσπεσίους ὑπισχνουμένων, huic se eum prostituisse, ac mercedis loco κακίαν seu maleficii artem reportasse; fuisse autem doctorem hunc genere Tyaneum atque e comitibus Apollonii Tyanei, cuius omnes imposturas probe calluerit. Sic enim inquit: ἦν δὲ ὁ διδάσκαλος ἐκεῖνος καὶ ἐραστὴς τὸ γένος Τυανεύς, τῶν Ἀπολλωνίῳ τῷ Τυανεῖ πάνυ συγγενομένων καὶ τὴν πᾶσαν αὐτοῦ τραγῳδίαν εἰδότων. Quae manifeste indicant quo loco Apollonium habuerit Lucianus, quemadmodum et illud quod mox subiicit: ὁρᾷς ἐξ οἵας σοι διατριβῆς ἄνθρωπον λέγω; Haec pluribus commemorare visum fuit, quo pareat cuivis, quam inanis sit suspicio eorum qui libros de Apollonii vita contra codicum omnium fidem, contra auctoritatem Eunapii, Hieronymi, Photii, Suidae et tot aliorum abiudicant Philostrato; quo de scriptore mox dicendum nobis erit.

483. Iulius Pollux 8) vixit temporibus Commodi Caesaris, cui
211. b. et epithalamium fecit. Exstat eius onomasticum ad eundem Commodum. Multa quoque alia edidit. Ea inter fuisse librum de Arcadia lego in Gesneri bibliotheca; sed apud Suidam est Ἀρκαδικόν, quo significatur oratio de Arcadicis. Meminit huius Pollucis praeter alios Tzetz. Chil. VII. 145. Porro et Iulii Pollucis chronicon exstat in bibliotheca Bavarica, ac iam ante hos viginti annos scripsit Io. Gretserus de cruce in not. ad Alex. d. inv. cruc. t. II. p. 580. (cf. Possevin. append. appar. sacr. p. 82, I. Pontan. adn. ad praef. Georg. Phrantzae), sperare se fore ut propediem prodeat in lucem. Chronicon vero illud exorditur a condito orbe ac pertexit tempora usque ad imperium Valentis. Stultum igitur sit multis monere, hunc non esse illum Iulium Pol-

7) Hunc librum non esse Luciani probare studet *Rankius* l. l. p. 16 sqq.
8) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VI. p. 50 sqq., *C. F. Ranke* Pollux et Lucianus.

lucem, cuius onomasticum habemus; nam et gentilis is fuit, ut ab orbe condito non potuerit ordiri, et, ut diximus, sub Commodo vixit 9).

Severus imperator de vita sua commentarios conscripsit. 234.
Herodian. II. 9, ubi narrat, quae potissimum ei spem fecerint 129.
imperii: *τὰ μὲν οὖν πολλὰ ἱστόρησεν αὐτός τε συγγράψας ἐν τῷ καθ᾽ αὑτὸν βίῳ.*

Philostratus 10), eius Philostrati qui sub Vespasiano et Tito vixit ex filia nepos, Severi imperatoris temporibus atque inde usque ad Philippum floruit teste Suida. De patria non convenit. Eusebius contra Hieroclem p. 512. facit Atheniensem: *ὅ γε μὲν Ἀθηναῖος Φιλόστρατος τὰ φερόμενα πάντα ὁμοῦ ἀπό τε τοῦ Μαξίμου καὶ αὐτοῦ τοῦ Δάμιδος καὶ ἄλλων ξυναγαγεῖν ἑαυτὸν φήσας πάντων μάλιστα ἐντελῆ τὴν ἀπὸ γενέσεως καὶ μέχρι τελευτῆς ἱστορίαν τοῦ κατὰ τὸν ἄνδρα βίου πεποίηται.* Alii vero Tyrium iudicant, qui ab Atheniensi est diversus, ut censet Tzetzes Chil. VI. 45.

Φιλόστρατος ὁ Φλάβιος, Τύριος, οἶμαι, ῥήτωρ·
ἄλλος δ᾽ ἐστὶν ὁ Ἀττικός.

Tyrium quoque nuncupat Photius biblioth. cod. XLIV, ut et cod. CL, ubi de lexico eius sermo. Fortasse autem qui Tyrium dixere vitiosis usi codicibus, ut in quibus *Τύριος* pro *Μύριτος* scriberetur. Est enim *Μυρίνα* Lemni civitas ea, in cuius forum, etsi LXXXVI passuum millibus distet, Athos mons umbram iacit, ut ex Solino et aliis constat. At Philostratus fuit Lemnius secundum Eunapium, Hesychium Illustrem et Suidam. Quod si est, nihil mirum, si VI. 13. dicat, se ex aequali suo quaedam olim in 235.
Lemno audisse de Satyro matrem eius accedere solito. Nempe haec audierit adolescens antequam e patria pedem poneret. Philostratus hic immortalem est nactus memoriam libris octonis de Apollonii vita. In ea se profitetur sequi tum Damidem Assyrium, de quo supra dictum nobis, tum alios duos, qui et ipsi Philostrati vitam scripserint, nempe Maximum et Moeragenem, quorum mentionem facere dicebamus Tzetzem Chil. II. 60. Sed seu vanos sequitur duces, seu ipse multa comminiscitur, *magna Homeri mendacia maioribus mendaciis corrigit,* ut de eo refert Vives de tradend. discipl. lib. V. Et tamen huiusmodi commentis deceptus Caracalla Apollonio heroicum erigere monumentum non dubitavit, ut est apud Xiphilin. LXXVII. 18. Quin fuere gentiles, quos etiam Christo comparare Apollonium non puderet, uti Hierocles ille adversus

9) Hoc chronicon, inscriptum *ἱστορία φυσική*, in codd. Mediolanensi et Monacensi, ex quorum primo editum est a ***B. Bianconio*** Bonon. 1779. f, altero auctius ab ***Ign. Hardt*** Monac. 1792. 8. tanquam ineditum, usque ad Valentem porrigit, sed in cod. Paris. historiam usque ad mortem Romani a. 963. continere dicitur.

10) Vid. ***Meursii*** de Philostratis diss. praem. ed. Phil. epp. (1616), ***Jonsius*** d. scr. hist. phil. III. 13, ***Olearii*** praef. ad Philostr. (1709), ***Fabricii*** bibl. gr. t. V. p. 540 sqq.

quem Eusebius disserit. Eunapius quoque ait p. 6, Philostratum opus suum non debuisse inscribere *Ἀπολλωνίου βίον*, sed *θεοῦ εἰς ἀνθρώπους ἐπιδημίαν.* Interim quod ad stilum Philostrati attinet, est is elegans, perspicuus, suavis, ut etiam censet Photius, quem vide cod. XLV. Narrat vero Philostratus I. 3, se istos de Apollonio commentarios fecisse iussu Iuliae *τῆς βασιλίδος.* Quae Iulia haec fuerit videtur Tzetzes ignorasse; sic enim scribit Chil. VI. 45, postquam Philostratum fuisse Tyrium, non Atticum dixerat:

ὁ Τύριος οὖν οὗτος
ἦν, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς αὐτοῦ βιβλίοις διαγράφει,
εἰς τοῦ χοροῦ ῥητόρων τε καὶ τῶν γραμματευόντων
τῇ Ἰουλίᾳ κραταιᾷ τελούσῃ βασιλίδι.
σύζυγος αὐτὴ δ᾽ οὔ φησι τίνος ἦν βασιλέως.

Erat vero coniux Severi Augusti, quam iccirco duxerat etiamnum privatus, quod eius in genitura esse cognovisset fore ut regi iungeretur, quemadmodum prodidit Spartian. Sever. c. 3. et Anton. Get. c. 3. Apud Ioseph. antiq. X. 11. (quod Rufino est 13.) memoratur etiam *Φιλόστρατος ἐν ταῖς Ἰνδικαῖς καὶ Φοινικικαῖς ἱστορίαις,* atque ex Rufino more suo similiter Freculphus t. I. c. 17. laudat *Philostratum in Indicis et Phoeniciis historiis.* Utrobique puto signari Apollonii vitae scriptorem, immo, credo, Indica non aliud sint quam vita Apollonii, qui profectus erat ad Indos
b. sive Brachmanas, qua occasione de Indis eorumque sapientia tractat Philostratus[11]). Scripsit etiam *λόγους Κορινθιακούς*, quod ipse non sivit nos ignorare IV. 14. Et haec de Philostrato eo,
236. qui elucubravit Apollonii vitam. At iustius inter historicos nomen meretur Philostratus tertius, cuius is, qui Apollonii vitam fabulose adeo condidit, patruus et socer erat. Tertii huius Philostrati sunt vitae sophistarum; nam Suidam falli, qui patruo soceroque tribuit, alibi dictum nobis. Vixit hic sub Macrino et Elagabalo[12]).

Immo, quanquam Suidas tres solum Philostratos nominet, tamen et quartus Philostrato tertio memoratur. Nam in vit. soph. I. 4. ait, visum sibi Philostratum Aegyptium, philosophum pariter ac sophistam, ut omnino is quoque vixerit Macrini temporibus.

Aequalis huic fuit Iulius Africanus, accuratissimus temporum observator, praenomine Sextus, ut colligo ex Suida, ubi

11) Verum hunc longe diversum esse Philostratum atque centum minimum annos ante Lemnium vixisse iam ex eo debebat *Vossius* colligere, quod ille a Iosepho, primi saeculi scriptore, laudatur. Fortasse idem est cuius historias affert Cassianus Bassus Geopon. I. 14.

12) Videtur potius idem esse Philostratus qui scripsit vitas sophistarum atque qui vitam Apollonii, Heroica et Imagines priores quae dicuntur composuit, filius Philostrati senioris. Huius vero sororis filius erat Philostratus tertius, cuius habemus Imagines quae dicuntur posteriores. Cf. nostr. hist. eloq. graec. §. 96.

ait, Origenem contra Sexti Africani de Susannae historia sententiam librum edidisse. Vide eum in Σουσαννα. Christianorum primus chronologiae fontes reclusit ac πεντάβιβλον χρονολογικὴν scripsit, ex qua integras etiam paginas in suum chronicon transscripsit Eusebius. Primus eas graece publicavit Iosephus Scaliger, qui in Euseb. p. 241. nec dubitat Eusebii chronicon vocare Africani chronicon recoctum. Atque hinc detegitur spissus error Io. Bodini, qui in methodo historiae suae Eusebio iuniorem facit atque addit, deduxisse tempora usque ad annum CCCXX. Scribere debuit CCXX, ut ex Eusebio scimus, qui Africanum exscripsit. At Photius quoque in biblioth. cod. XXXIV. tempora esse complexum dicit usque ad imperium Macrini. Rectius igitur Freculphus Lexoviensis chronic. t. III. c. 4, ubi Eusebium sequutus vixisse ait iis temporibus, quibus Origenes instituit Theodorum sive Gregorium, qui postea dictus Thaumaturgus, fratremque eius Athenodorum. Etiam refert, Africanum ipsum narrare, se excitatum Heraclae episcopi fama Alexandriam profectum. Nec abit Cedrenus, cum p. 251. sub Pertinace vixisse ait, quibus temporibus Leonidas, Origenis pater, martyrium subiit; quamquam falso putat, martyrium illud sub Pertinace contigisse, cum acciderit anno decimo Severi. Sed istiusmodi ἀνιστορησίας plenus est Cedrenus. Verum imprimis ridiculus est error Gotefridi Viterbiensis, qui in prooemio Panthei sive chronicorum suorum ita scribit: *habemus Iulium Africanum, qui prima chronica conscripsit sub Marco Crasso.* Nisi is somniculosi librarii potius error, qui, cum ἁπλῶς invenisset *Marci*, non addito *Antonini* nomine, ut saepe fit, crasso admodum errore adiecit illud *Crassi;* quod credere malo Viterbiensis causa. Apud Honorium in luminaribus ecclesiae pro eo legas *Aurelio imperatore,* qui idem atque Antoninus. Sane integre Caesaris huius nomen expressit Isidorus, qui his verbis et quintum claudit originum librum et chronicon suum orditur: *brevem temporum seriem per generationes et regna primus ex nostris Iulius Africanus sub imperatore Marco Aurelio Antonino simplici historiae stilo elicuit.* Quae verba cum sequentibus initio chronici sui etiam exscripsit Ado Viennensis. Solum cauto opus est, ne quis haec capiat de M. Aurelio Antonino, cui cognomen Philosopho. Nam signatur is M. Aurelius Antoninus, qui dicebatur Heliogabalus sive potius Elagabalus. Id clare indicat Hieronymus in catal. illustr. script. cap. 63, uti et graecus eius interpres Sophronius. Quippe dicunt: *sub imperatore M. Aurelio, qui Macrino successit, legationem pro instauratione urbis Emaus suscepit, quae postea Nicopolis appellata est.* Quid autem, quod ne Eusebius quidem examussim norat tempus, quo Africanus desiit chronicon suum? Nam factum id putat anno eo, quo Alexander imp. coloniam deduxit, cuius rei ergo ad Alexandrum legatus fuerit Africanus. Nempe tempus educendae coloniae cum eo confundit, quo chronicon finiit. Terminavit vero chronicon suum quarto anno Antonini Elagabali,

Margin: 237. (beside "set Marci, non addito Antonini nomine, ut saepe fit, crasso admo-"); 130. (beside the last line)

Grato et Seleuco coss. a. CCXXI, quod ex ipsis Africani verbis clare Scaliger comprobavit[13]). Sed non aeque apertum, quod ait idem Scaliger in Euseb. p. 241, ab Africano hoc diversum esse Africanum τῶν κεστῶν scriptorem, cuius meminit Eusebius chron. I. his verbis: Ἀφρικανὸς τὴν ἐννεάβιβλον τῶν κεστῶν ἐπιγεγραμμένην πραγματείαν ἰατρικῶν καὶ φυσικῶν καὶ γεωργικῶν καὶ χυμικῶν περιέχουσαν δυνάμεις Ἀλεξάνδρῳ τούτῳ προσφωνεῖ. Sane eundem plane esse Photius dicit in bibliotheca sua, cui hac parte fidem potius habere convenit, praesertim quando et idem aperte ait Eusebius hist. eccl. VI. 23, ubi et alia Africani scripta recenset eaque inter de genealogia Christi epistolam, quam et alibi citat, uti et Augustinus facit retract. II. 7. et alii[14]).

Iisdem temporibus vixit Dio Cassius[15]), qui et Cocceius sive Cocceianus vocatur. Nicaeae hic, Bithyniae urbe, natus fuit. Patrem habuit qui, cum Hadrianus ad imperium perveniret, Ciliciae praeerat, ut ex Dione constat LXIX. 1. Forte is erat Cassius Apronianus, qui consulatum gessit sexto Hadriani anno sive
238. a. u. c. DCCCLXXV; nisi is avus potius existimandus[16]). Sub Commodo et proximis imperatoribus senatoria gavisus est dignitate; a Pertinace etiam ornatus, ab Alexandro, Mammeae filio, ad consulatum fuit evectus, quem cum ipso imperatore gessit a. u. c. DCCCCLXXXI. Extrema aetate cum bona eiusce imperatoris venia Nicaeam abiit, ut reliquum vitae tempus in urbe patria viveret[17]). Historiam ad hunc usque Alexandrum libris LXXX perduxit, atque orsus quidem fuit ab urbe condita. Euagrius hist. eccl. lib. V. extr. narrat, pervenisse usque ad Ἀντώνιον τὸν ἐξ

13) De chronico Africani vid. *Fabricii* bibl. gr. t. IV. p. 243 sq., *Ideler* Handb. d. Chronol. t. II. p. 456 sq.

14) Fragmenta librorum κεστῶν, quae ad artem tacticam maxime pertinent, edidit *N. M. Thevenot* in vett. mathematt. opp. Paris. 1693. f. p. 275 sqq. Cf. *Fabricii* biblioth. gr. t. IV. p. 241 sq., *Schöll* hist. litt. gr. t. II. p. 718. ed. germ.

15) Vid. *H. S. Reimari* d. vit. et script. Cassii Dionis comm. in ed. Hamb. 1750, rep. in ed. *Sturzii* (1825) t. VII. p. 506 sqq., *R. Wilmans* d. Dion. Cass. fontt. et auctorit. Berol. 1836. 8.

16) At ille, ut monet *Reimarus* p. 516, non Cassius, sed C. Ventidius Apronianus erat teste lapide ap. Gruter. 1072, 16. vel T. Vent. Apr. ut ap. Fabrett. p. 508 sq. Alii Apronianum cos. cum Bradua a. 191. Dionis patrem faciunt. Sed haec nimis incerta sunt ac desistendum tandem a vano studio claro filio clarum patrem inveniendi.

17) Natum esse ponit *Reimarus* a. 155. s. 908. a. u. c., cum 180. senatui adscriptus esset, quod fieri solebat aetatis a. 25. Sub Pertinace demum praetor designatus (LXXIII. 12.) a. 193. hoc ipso imp. familiariter usus est, sed male habitus a Severo et Caracalla (LXXVII. 11.) a Macrino demum in lucem protractus et ad ordinandum statum rerum Pergamenarum vocatus est a. 218 (LXXIX. 7.); hinc Nicaeam venit ibique morbo superato consul primum factus est sub Alexandro a. 222. s. 223: nam Nicaea ad proconsularem Africae provinciam contendit; reversus in Dalmatiam et Pannoniam missus est a. 226. et 227. (LXXX. 1.) atque hinc redux factus, licet militibus propter severiorem in eos adhibitam disciplinam frementibus, iterum consul designatus est a. 229. (LXXX. 5.), sed metu praetorianorum atque ipsius imp. iussu extra Romam commoratus exacto consulatu Nicaeam rediit ibique vitam clausit.

Ἐμέσης, ubi si Alexander designatur, Ἀντωνῖνον legi oportet; sic enim senatus appellari voluit Alexandrum Mammeae, ut arguunt acclamationes eius apud Ael. Lampridium in eius vita. Sed dispiciendum, quomodo, quod idem Emesae natum ait, conveniat cum isto quod eum Lampridius c. 5. ait apud urbem Arcenam genitum. Sed primi XXXIV libri perierunt, immo et maior pars trigesimi quinti; exstant vero sequentes XXV, qui incipiunt a Luculli gestis ac desinunt in morte Claudii Caesaris. Qui inde sequebantur itidem interciderunt. Attamen bene est, quod horum excerpta saltem habemus; nam supersunt ἐκλογαί Ioannis Xiphilini a Pompeio ac Iulio Caesare usque ad Alexandrum, quem dixi[18]. Atque usque ad Commodum quidem ab aliis Dio quae scriberet accepit; at sequentia se ipsum observasse dicit LXXII. 4, nempe quae gesta sub Commodo, Pertinace, Severo, Caracalla, Macrino, Elagabalo, Alexandro. A Commodi vero obitu usque ad octavum Alexandri annum, quo cum imperatore consul fuit, anni sunt XXXVII. Ac sub Commodo, ut dictum, iam senator erat, ut minimum quadraginta circiter annos fuerit in dignitate. Grandi stilo uti et in concionibus Thucydidem aemulari, sed magis esse perspicuum, iudicat Photius cod. LXXI. Unius interim, sed latae admodum culpae absolvere Dionem non possum, quod quadam seu iudicii seu morum pravitate virtutes suo pretio aestimare nescit, sed virus suum eiaculatur in optimos et praestantissimos viros, ut Ciceronem et Brutum Cassiumque et L. Senecam. Omnino haec aut insignem iudicii defectum aut malam mentem arguunt[19]. Transtulit Dionem Cassium latine Xylander, idemque a se, sed liberiore stilo factum ait Robertus Constantinus in suo scriptorum nomenclatore. Praeter istos LXXX libros, qui in decadas distribuebantur, etiam prodidit Persica[20], Getica[21], ἐνόδια sive potius, ut Hieronymus Wolfius emendat, διοδικά, *itineraria*[22], ad-

18) Libri Dionis breviati incipiunt lib. LV. (cuius ipsius quae ab initio erat satis grandem lacunam explevit magnam partem ex cod. Veneto *Sturzius*); sed hinc usque ad lib. LX. non Xiphilini, sed alius epitomatoris excerpta habentur, illius autem epitome sub finem demum libri LX. incipit. Vid. *Reimar.* p. 537 sqq. Nova accesserunt ex codd. Vatic. in *A. Maii* script. vett. nov. coll. t. II. (1827.)

19) De hoc aliisque naevis historiae Dionis exponit *Reimarus* p. 547 sqq. Cf. *C. A. Klotzii* diss. pro Cic. adv. Dion. Gorl. 1758. 4, *Ulrici* Charakt. p. 243 sqq., *Wilmans* p. 39 sqq.

20) Sunt qui a Suida Dionem cum Dinone, rerum Persicarum scriptore (vid. lib. I. c. 7.) confusum esse existiment; in quam ipsam confusionem nuper etiam *Schöllius* incidit. Idem vitium ap. Apost. pr. XV. 3. et Arsen. p. 394.

21) Haec licet Suidas, Iornandes, Freculphus Dioni Cassio tribuant, rectius videntur Dioni Chrysostomo tribuenda sec. Philostr. vit. soph. I. 7. p. 487. ὡς δὲ καὶ ἱστορίαν ἱκανὸς ἦν συγγράφειν, δηλοῖ τὰ Γετικά· καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐς Γέτας ἦλθεν ὁπότε ἠλᾶτο. *Casaubonum*, qui in diatr. I. in Dion. Chrys. Philostratum sic interpretatur, quasi per Γετικά intellexerit λόγον Βορυσθενικόν, recte refutat *Reimarus* p. 534.

22) Haec quoque *Reimarus* Dioni Chrysostomo tribuere mavult, quem per varias gentes peregrinatum esse constet.

haec res a Traiano gestas[23]) et Arriani philosophi vitam, auctore Suida[24]).

Tum quoque magno in pretio fuit Herodianus[25]). Condidit hic historiarum libros octo. Eos exorsus ab excessu Marci Aurelii Antonini Philosophi desiit in morte Balbini et Maximi atque imperio Gordiani nepotis, quod et Euagrio traditum lib. V. extr. Stilus Photio teste bibl. cod. XCIX. est elegans, perspicuus ac ta-
b. lis plane ut vix historicorum ulli ulla virtute cedat. Veritati etiam
239. studuit, nisi quod fides eius nutet in Alexandro et Maximino, quod etiam observatum politissimo huius scriptoris interpreti, Angelo Politiano in praef. in exposit. Suetonii, et ante eum Iulio Capitolino in Maximin. duob. c. 13, ubi ait: *Herodianus, graecus scriptor, ei, quantum videmus, in odium Alexandri plurimum favit.* Similiter Trebellius Pollio in trig. tyr. c. 32. ac Lampridius in Alex. Sev. c. 57. et in Antonin. Diadum. c. 2.

483. Alexander Severus imp., ut in vita eius Aelius Lam-
211. b. pridius cap. 27. refert, *vitas principum bonorum versibus scripsit.* Graece puto, quando paullo ante praecessit, *facundiae fuit graecae magis quam latinae, nec versu invenustus.* Et initio vitae dixerat: *in latinis non multum profecit nec valde amavit latinam facundiam.* Principes, quos signat Lampridius, octo fuere numero, ut ex Vopisco ostendimus in poetis graecis.

Bardesanes Babylonius Alexandri Severi temporibus floruit, de quo Porphyrius d. abstin. IV. 17. *ὡς Βαρδησάνης, ἀνὴρ Βαβυλώνιος ἐπὶ τῶν πατέρων ἡμῶν γεγονώς, ἀνέγραψεν.* Egit de Brachmanibus et Samanaeis, Indorum philosophis, quos Graeci gymnosophistas vocant. Vide quae de iis ibidem Porphyrius ex Bardesane exscribit. Idem opus signat Hieronymus c. Iovin. II. p. 55. *Bardesanes, vir Babylonius, in duo dogmata apud Indos gymnosophistas dividit, quorum alterum appellat Brachmanas, alterum Samanaeos, qui tantae continentiae sint, ut vel pomis arborum iuxta Gangem fluvium vel publico oryzae vel farinae alantur cibo, et cum rex ad eos venerit, adorare illos solitus sit pacemque suae provinciae in illorum precibus arbitrari sitam.* Quae fusius exponit Porphyrius, unde ea Hieronymus hausit[26]).

[Tum quoque vixit Encolpius, qui Alexandri Severi vi-

23) Hunc librum item Dionis Chrys. esse non vana est suspicio; quanquam Cassium quoque res istas scribere potuisse non est quod negemus. Sed aeque tum hunc librum in historias suas receperit atque librum de rebus Commodi, quem prius tanquam singularem ediderat. Vid. Dion. LXXII. 23.

24) Adde librum *περὶ τῶν ὀνειράτων καὶ τῶν σημείων δι᾽ ὧν ὁ Σεβῆρος τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἤλπισε*, ab ipso Dione LXXII. 23. laudatum.

25) Vid. *F. A. Wolfii* praef. ad ed. Herod. Hal. 1792 (qui eius aetatem constituit in annos fere 170—240), *Fabricii* bibl. gr. t. VI. p. 287 sqq., *Ulrici* Charakt. p. 245 sqq.

26) Hunc Bardesanem num a Syro recte distinxerit *Vossius* (vid. cap. IX. p. 204.) nondum est ad liquidum perductum. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. IV. p. 247. t. VII. p. 174.

tam composuit; hanc graece scriptam erant qui Neapoli exstare dicerent[27]).]

Iudas historicus et theologus de septuaginta apud Danielem hebdomadibus plenissime disputavit, et chronographiam superiorum temporum usque ad decimum Severi perduxit annum, ut tradit Eusebius hist. eccles. VI. 7. ac Nicephorus IV. 34, e Latinis item 484.
Hieronymus in catal. script. illustr. c. 52, nec non Honorius ac 212.
Sigebertus Gemblacensis. Hos Popelierius in sua historia gallice scripta laudare potius debuerat auctores quam Sabellicum et Platinam. Sed peccant hac parte multi, et non possunt non peccare qui rivos iuniorum magis quam vetustatis fontes sectantur.

Alexandri Severi tempore fuit etiam Hippolytus[28]), cele- 496.
bratissimus martyr, Origenis *ἐργοδιώκτης;* qui quam multa et ipse 216.
scripserit cognoscere est ex Hieronymo in catal. c. 61, quae et *a.*
Honorius exscripsit. Inter alia erant temporum canones ac *ἐκκαιδεκαετηρὶς* paschalis, periodus nempe annorum sexdecim, de qua abunde Scaliger d. emend. temp. lib. II.[29]) Cuius loci Hippolytus fuerit episcopus nec Hieronymus scivit, ut ipse agnoscit; sed ex Gelasio contra Eutychen I. cognoscere est, fuisse Arabum metropolitanum. Germanus Cpolitanus t. II. bibl. pp. mentionem facit Hippolyti de Roma, Nicephorus item Hippolyti Portuensis meminit II. 3,[30]) qui illi *Πόρτου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐπίσκοπος.* Est is diversus ab episcopo martyre, nisi forte, qui prius fuit Arabum metropolitanus, in Italiam sit profectus atque ita factus est episcopus Portuensis, quod non puto verisimile. Valde autem ratio fugit Centuriatores Magdeburgenses, cum Hippolytum Portuensem vocant Ostiensem; nam qui Latii situm novit, scit diversa esse oppida Ostiam et Portum urbis, qui et Augusti dicitur[31]). At sine dubio plane est diversus Hippolytus Thebanus, de quo suo loco agam.

Arrianus Maximini tempore vel paullo post fuit. Capito- 484.
linus in Maxim. c. 7. *sane quod nullo in loco tacendum est, cum* 212.
et Dexippus et Arrianus et multi alii Graeci scripserint, Maximum *a.*
et Balbinum impp. contra Maximinum factos, Maximum autem cum

27) In his *Th. Elyot,* qui s. t. *imago imperii sive the image of governance* Lond. 1549. edidit illam historiam ex graeca lingua, ut aiebat, in anglicam conversam. Verum aut ipsum falsum esse aut fefellisse certum est. Cf. *Schöll* hist. litt. gr. ed. germ. t. II. p. 438. De Encolpio agit *Voss.* hist. lat. lib. II. c. 2. p. 163.

28) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 183 sqq., qui et ipse edidit opera Hippolyti Hamb. 1716. Cf. *C. A. Heumanni* diss. d. Hipp. Gott. 1737. 4.

29) Canonem edidit *Scaliger* d. emend. temp. 1583, seorsim LB. 1595, *Fr. Blanchinus* c. comm. Rom. 1703. Partem fuisse operis de paschate intelligitur ex Euseb. hist. eccl. VI. 22.

30) Hunc esse potius Thebanum (vid. infr. c. 25.) monet *Fabricius* p. 198. Portuensis autem esse putant breve chronicon ab Adamo usque ad Alexandrum Severum, quod subiecit *Ducangius* chronico pasch. p. 413 sqq.

31) Portus Romanus in Arabia est emporium, ut falso *Vossius* Portuensem a martyre distinxerit; quanquam haec res adhuc versatur in controversia.

exercitu missum et apud Ravennam bellum parasse, Aquileiam autem nisi victorem non vidisse; latini scriptores non Maximum, sed Pupienum contra Maximinum apud Aquileiam pugnasse dixerunt eundemque vicisse: qui error unde natus sit scire non possum, nisi forte idem est Pupienus qui et Maximus. Idem in trib. Gord. c. 2. *Gordiani non, ut quidam imperiti scriptores loquuntur, duo, sed tres fuerunt, idque docente Arriano, scriptore graecae historiae.* Assentio autem Claudio Salmasio, viro nunquam satis laudato, qui arbitratur, et apud eundem initio Maximi et Albini legi oportere: *et Dexippus et Arrianus Maximum et Balbinum dicunt electos contra Maximinum post Gordianos*, ubi vulgo pro *Arriano* est *Arabiano*; etsi et fuere qui Arabiani dicerentur, ut Fl. Arabianus, annonae sub Aureliano praefectus, ad quem epistola Aureliani exstat apud Vopiscum in huius Caesaris vita. Apud Glandorpium in onomastico romano reperias, Arrianum, qui Maximini et Gordianorum vitas posteris tradidit, fortasse esse Arrianum Ictum, Ulpiano memoratum. Sed quomodo is potuit scribere Maximini et Gordianorum vitas, qui Ulpiano memoratur? Nam Ulpianus fuit scriniorum magister imperante Alexandro.

CAP. XVI.

239. Ulterius gradum moveamus ad eos, qui vixerunt sub Philippo,
130. Decio atque aliis qui postea imperarunt usque ad tempora Con-
b. stantini Magni. Philippi Caesaris temporibus floruit Nicagoras, Mnesaei oratoris filius, Atheniensis sophista, teste Suida, qui scripsisse addit vitas clarorum virorum, de Cleopatra in Troade et legationem ad Philippum, imperatorem romanum[1]).

Asinius Quadratus quoque, qui Graecis Ἀσσίνιος vel Ἀσίνιος Κουάδρατος, sub Philippis vixit. Romanus est historicus atque ionica dialecto romanam historiam libris condidit quindecim, opus autem suum χιλιετηρίδα inscripsit, quia complecteretur annos mille. Auctor Suidas in Κουάδρατος. Nempe historia erat ab urbe condita usque ad annum urbis millesimum, quo millenarius agon a Philippis impp. maximo fuit apparatu celebratus. Hoc
240. minus perspexit Suidas, qui perduxisse historiam ait usque ad Alexandrum Mammeae filium. Puto idem opus signari, quando Stephanus ex Asinio hoc Quadrato vel secundum Ῥωμαϊκῆς χιλιάδος citat in Ἄνθιον, vel decimumquartum Ῥωμαϊκῆς χιλιαρχίας in Ὀξύβιοι, vel decimumquintum Ῥωμαϊκῶν in Θαψίπολις[2]). Etiam Parthyenica sive Parthorum origines ac bella in litteras retulit teste

1) Vid. Suid. v. Νικαγόρας, Μαΐωρ et Μινουκιανός, Porph. ap. Euseb. pr. ev. X. p. 464, Philostr. vit. soph. II. 27. p. 620. 33. p. 628, Himer. ecl. VII. 4. Cf. lib. III. p. 519 sq.

2) Novit etiam, ut videtur, Dio Cass. LXX. 3. Cf. Zosim. hist. V. 27, Steph. v. Ἰβηρίαι (lib. 4.), Const. Porph. d. admin. imp. c. 23. p. 77.

Capitolino in Ver. c. 8. *quod quidem et iam Quadratus, belli Parthici scriptor, incusatis Seleucenis purgat.* Primum *Παρθυηνικῶν* librum idem Stephanus advocat in *Γηλύς*, tertium in *Γερμανίκεια* et *Ταρσός*, octavum in *Γάζακα*, nonum in *Σόλυμα*. Idem scriptor *ἁπλῶς* laudat *Ἀσίνιον Κουάδρατον* in *Μεσσήνη*[3]). Primo *Παρθενικά* hic liber vocabatur in codd. vulgatis, unde Xylander fecit *Παρθικά*. Sed scripserat Stephanus *Παρθυηνικά;* nam *Παρθυήνη* potissima est regio Parthiae sive regni Parthici, unde *συνεκδοχικῶς Πάρθοι* pro *Παρθυηνοῖς*, ut Stephanus agnoscit. Historiae huius Parthyenicae meminit Volcatius Gallicanus in Avid. Cass. c. 1. Verba eius sunt: *Avidius Cassius, ut quidam volunt, ex familia Cassiorum fuisse dicitur, per matrem tamen avo genitus Avidio Severo, qui ordines duxerat et post ad summas dignitates pervenerat. cuius Quadratus in historiis meminit, et quidem graviter, cum illum summum virum et necessarium reip. asserit et apud ipsum Marcum Antoninum praevalidum.* Apud Glandorpium in onomastico vocatur Numidius Quadratus: perperam, etsi et Numidii Quadrati mentionem faciat Aelius Spartianus in Hadrian. c. 15. Sed is non paullo hoc Quadrato fuit antiquior, utpote ex iis, quos graviter sit exsequutus Hadrianus, ut ibidem narratur. Apud Dionem autem XXXVIII. 14. al. mentio quidem est Ninnii Quadrati, sed tribuni plebis, qui a Ciceronis partibus contra Clodium stete- 131.
rit. Quare nihil ille ad historicum nostrum, cui nomen fuisse Asinio Quadrato ex Stephani Ethnicis diximus. Ac sic quoque nominat Euagrius hist. eccles. V. extr., ubi memorat aliquot nobiliorum gentium historicos et quod quisque tractarit argumentum.

Sub Claudio Caesare, eius nominis secundo, fuit Lupercus, grammaticus Berytius, Suida teste, qui multa composuisse docet interque ea *κτίσιν τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Ἀρσινοήτου.* Sic enim apud eum legi debet, non *κτῆσιν*, qua in voce saepe peccarunt librarii. *Ἀρσινόητον* vero, si ea modo lectio recta est, Aegypti urbem vocat, quae aliter *Ἀρσινόη* dicitur[4]).

Eiusdem imperatoris temporibus vixit Ephorus Cumanus, si libri XXVII historiarum, quas scripsit, de Gallieno imperatore fuerunt. Censet hoc Raphael Volaterranus commentar. urban. XV. Nempe apud Suidam legit *Γαλιηνοῦ ἱστορίας*, ubi editum *Γαλη-* 241.
νοῦ, quomodo Claudius intelligatur, sive eius vita ab Ephoro scripta fuerit, sive historias, quae passim apud Galenum leguntur, uno fasce complexus sit. De Ephoro hoc occasione Ephori Cumani senioris, Isocratis discipuli, dictum nobis etiam lib. I. cap. 7.[5])

3) Adde Steph. v. *Μαυρούσιοι* (lib. 1.), *Ζωβίδαι* (2.), *Ὠτηνή* (3.), *Φραάσπα* (4.), *Ὠβαρηνοί* (6.), *Θελαμοῦζα* (7.), *Μασχάνη* (8.), *Συρβάνη*, *Τιγρανόκερτα* (9.). Cf. v. *Βόγχαι*, *Γίνδαρα*, *Δάλμιον*, *Μέσαι*, *Πήλιον*, *Τάπυροι*.

4) Egit potius de sacro Arsinoes reginae. Vid. *Bernhardy* ad Suid. t. II. p. 612.

5) De hoc Ephoro quaedam habet *Marx* Ephor. fragm. p. 7.

496. Sub Claudio et Aureliano vixisse videtur Nicostratus so-
216. phista ex Trapezunte. Is res gestas Philippi Arabis, qui Gordiano
a. in imperio successit, litteris mandavit, Decii quoque, Galli et Valeriani filiique Gallieni res fuit persequutus usque ad Odenatum Palmyrenum, Zenobiae maritum, et expeditionem Valeriani imp. adversus Saporem, Persarum regem, a quo Valerianus captus fuit a. CCLIX. Vide de eo Euagrium hist. lib. V. extr.

241. Nicomachus Aureliani temporibus vixit. Meminit historici
131. eius Vopiscus in Aurel. c. 27. *hanc*, inquit, *epistolam Nicomachus*
a. *se transtulisse in Graecum ex lingua Syrorum dicit ab ipsa Zenobia dictatam.* Ac censent Savaro ad Sidonium et Meursius ad Nicomachum, eundem esse qui vitam Apollonii Tyanei consignavit, de qua sic Sidon. epp. VIII. 3. *Apollonii Pythagorici vitam, non ut Nicomachus senior e Philostrati, sed ut Tuscius Victorianus e Nicomachi schedio exscripsit, quia iusseras, misi.*

Aureliani etiam aetate vixit Dionysius Cassius Longinus[6]), nobilis criticus, heres Frontonis Emiseni oratoris, qui eius avunculus fuit, et Severi imp. tempore Philostrati et Apsinis Gadarensis aemulus atque adversarius docuit Athenis, ut a Suida proditum est in *Φρόντων*. Fuit Longinus hic Porphyrii philosophi praeceptor et Zenobiae Palmyrenorum reginae a consiliis. Philosophum vocat Suidas in *Λογγῖνος*, sed Plotinus eum dicebat *φιλόλογον μὲν, φιλόσοφον δὲ οὐδαμῶς*. Testis Porphyrius in vit. Plot. p. 116, ubi et complura Longini huius illustria invenies elogia. Etiam Eunapius Porphyr. p. 13. eum vocat *βιβλιοθήκην ἔμψυχον καὶ περιπατοῦν μουσεῖον*. Multa admodum scripsit, quae apud Suidam legi possunt. Ea inter est, *τίνα παρὰ τὰς ἱστορίας οἱ γραμματικοὶ ὡς ἱστορικὰ ἐξηγοῦνται*. Praeter ea quorum Suidas meminit etiam librum fecit *περὶ ἀρχῶν*, item *περὶ τέλους*, item *περὶ ὁρμῆς*, item *πρὸς Ἀμέλιον ἐπιστολήν*, qua respondet epistolae *περὶ τοῦ τρόπου τῆς Πλωτίνου φιλοσοφίας*, quae libri magnitudinem habebat. Meminit horum Porphyrius[7]). Scripsit et *περὶ ὕψους* elegantissimum libellum, nec quicquam eius hodie exstat praeter opusculum istoc et fragmenta quaedam apud Porphyrium in vita Plotini et apud Euseb. pr. ev. XV.[8]) Occisus est a Caesare Aureliano propterea quod Zenobiae fuisset

6) Vid. *D. Ruhnkenii* diss. d. vit. et scr. Long. LB. 1776. 4, rep. in opp. p. 306 sqq. et in Weiskii edit. p. LXIX sqq. Cf. *Fabricii* biblioth. gr. t. VI. p. 79 sqq.

7) Vit. Plotin. p. 116. 127. 196. Haec atque reliqua accuratissime recenset *Ruhnken* p. C sqq., quae quoniam ad historiam minime pertinent, hic repetere nihil attinet. Sed mere historicum erat opus libris 18 olympp. 228 complectens, quo usus est Eusebius. Vid. *Niebuhr* kl. Schr. p. 188.

8) Exstat tamen a *Ruhnkenio* detecta pars artis rhetoricae Longini, miro modo conflata cum Apsinis rhetoricis, in ed. Ald. rhett. p. 709—720, quam nuper demum, eamque aliquanto etiam ampliorem, sub nomine Longini edidit *Ch. Walz* in rhett. gr. t. IX. p. 543 sqq. Cf. *C. E. Finckh* ibid. p. 772. et nostr. hist. eloq. gr. §. 98, 6.

auctor, ut se Romanis opponeret et superbiorem ei epistolam dictasset. Vide fusius de istis Zosimum I. 56.

Aureliani tempore et paullo post vixit Callicrates Tyrius, 484.
qui vitam imperatoris huius in litteras retulit. De eo sic Vopi- 212.
scus in Aurel. c. 4. *matrem quidem eius Callicrates Tyrius, Grae-* a.
corum longe doctissimus scriptor, sacerdotem templi Solis in eo vico, in quo habitabant parentes, fuisse dicit, habuisse quin etiam nonnihilum divinationis, adeo ut aliquando marito suo iurgans ingesserit, cum eius et stultitiam increparet et vilitatem, En imperatoris patrem; ex quo constat, illam mulierem scisse fatalia. idem dicit auspicia imperii Aureliano haec fuisse: primum pueri eius pelvem serpentem plerumque cinxisse neque unquam occidi potuisse, postremo ipsum matrem, quae hoc viderat, serpentem quasi familiarem occidere noluisse. his accedit quod ex palliolo purpureo, quod Soli sui
temporis imperator obtulerat, sacerdos mulier crepundia filio fecisse 485.
perhibetur. addit etiam illud, quod vinctum fasciola Aurelianum aquila innoxie de cunis levaverit et in aram posuerit, quae iuxta sacellum forte sine ignibus erat. idem auctor est, vitulum matri eius natum mirae magnitudinis, candidum, sed purpurantibus maculis, ita ut haberet in latere uno avem, in alio coronam. multa superflua in eodem legisse memini, quippe qui asseverat etiam, rosas in eiusdem mulieris chorte, nato Aureliano exisse purpureas, odoris rosei, floris aurei.

Theoclius quoque Aureliani vixit aetate vel sane proxime post eam. Consignavit vitas Caesarum. Vopiscus in Aurel. c. 6. *refert Theoclius, Caesarianorum temporum scriptor, Aurelianum manu sua bello Sarmatico uno die quadraginta et octo interfecisse.* Sed quod ad scriptoris nomen attinet, verisimilis est sententia doctissimi Casauboni, cui Theoclytus vel Theo Chius dictus videtur, vel Theocles, qua forma dicitur Diocles. Graece eum scripsisse etiam cognoscimus inde, quod, cum ridiculos quosdam in Aurelianum versus retulisset, subiungat ista verba: *haec video esse perfrivola; sed quia supra scriptus auctor ita eadem, ut sunt latine, suis scriptis inseruit, tacenda esse non credidi.* Neque enim erat cur diceret, versus eos latine esse operi insertos, nisi alia is lingua historiam condidisset.

Satis constat, tum quoque vixisse Zenobiam, Odenati vi- b.
duam, Palmyrenorum reginam, ut de qua Aurelianus triumpharit. Haec Aegypti et orientis historiam in epitomen redegisse credita est, graece videlicet, ut videtur ostendere is locus Trebellii Pollionis in trig. tyr. c. 30. *ipsa latini sermonis non usquequaque ignara, sed ut loqueretur pudore cohibita; loquebatur et aegyptiace ad perfectum modum. historiae Alexandrinae atque orientalis ita perita, ut eam epitomasse dicatur; latinam autem graece legerat.* Sed, credo, epitomen siquam fecit, iuvandae suae memoriae scripserat, non in usus publicos.

241. Publii Herennii Dexippi[9]) Atheniensis aetatem docet
131. nos Eunapius in Porphyr. p. 21, ubi cum nominasset Gallienum,
a. Fl. Claudium, Tacitum, Aurelianum et Probum impp., continuo
242. addit *καθ' οὓς χρόνους ἦν καὶ Δέξιππος ὁ τὴν χρονικὴν ἱστορίαν συγγράψας, ἀνὴρ ἁπάσης παιδείας τε καὶ δυνάμεως λογικῆς ἀνάπλεως.* Scripsit Dexippus *τὰ μετὰ Ἀλέξανδρον ἐν λόγοις τέσσαρσιν,* Photio teste bibl. cod. LXXXII. Huic vero operi compendio praemisisse videtur reges Macedonicos *τοὺς ἀπὸ Καράνου μέχρι τελευτῆς Ἀλεξάνδρου.* Etiam operis illius partem Eusebius signat chron. lib. I, ubi Dexippum citat *περὶ τῶν Μακεδόνων βασιλέων ἐκ τῶν Δεξίππου.* Ibidem luculentum ac praenobile inde fragmentum adfert; ipse interim alios sequi auctores maluit quam Dexippum. Nam Dexippus ab initio Carani usque ad initium Alexandri annos numerat CCCXCVI, Eusebius vero annis
b. auget LXXXI; nam annos colligit CCCCLXXVII. Scripsit praeterea Dexippus *ἕτερον σύντομον ἱστορικὸν μέχρι τῆς Κλαυδίου ἀρχῆς,* ut est apud Photium, ubi Claudium intellige, qui Gallieno successit et Aurelianum habuit successorem. Saepius hoc opus laudant Augustae historiae scriptores, uti Lampridius in Alex. Sev. c. 49, Capitolinus in Max. iun. c. 6, in trib. Gord. c. 2. 9, in Maxim. et Balb. c. 1, Trebellius Pollio in Gallien. duob. c. 15, in trig. tyr. c. 32. et in Claud. c. 12. Sed unde hoc opus fuerit exorsus non adeo apertum est. Si credimus Christophorsono, interpreti Euagrii, a rebus Medicis coeperit, ut liquet ex V. 24. Sed graece est non *Μηδικῶν,* verum *μυθικῶν,* ut videatur orsus a temporibus heroicis et fabulosis. Ac probat etiam hanc lectionem clarissimus et summus vir, Philippus Labbeus in delineat. appar. histor. Byzant. p. 40.[10]) Adhaec Scythica prodidit sive de proeliis inter Romanos et Scythas. Occasio huic operi data bello Scythico, quod eius tempore fuit et in quo strenue se Dexippus gessit. Trebellius Pollio in Gallien. duob. c. 13. *inter haec Scythae per Euxinum navigantes Istrum ingressi multa gravia in solo romano fecerunt, quibus compertis Gallienus Cleodamum et Athenaeum Byzantios instaurandis urbibus muniendisque praefecit, pugnatumque est circa Pontum et a Byzantiis ducibus victi sunt barbari. Veneriano item duce navali bello Gothi superati sunt: tum ipse Venerianus militari periit morte. atque inde Cyzicum et Asiam, deinceps Achaiam omnem vastaverunt et ab Atheniensibus duce Dexippo, scriptore horum temporum, victi sunt.* Unde etiam quod de aetate diximus liquet, et eum fuisse strenuum bello ducem cognoscimus. Etiam ex Scythicis eius esse videntur quorum Dexippum historicum laudat auctorem Iornandes de rebus Geticis c. 22; nisi signatur opus de iis quae Carpi et aliae gentes barbarae in Hellade,

9) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 535 sq., *Ste Croix* exam. crit. p. 60 sqq., *Niebuhr* ed. Dexipp. p. XIV sqq. Cf. *Boeckh* corp. inscr. gr. t. I. nr. 380. p. 439 sq.

10) Vid. Eunap. ap. *Mai* in scr. vett. nov. coll. t. II. p. 248 sq.

Thracia et Ionia bello gessere, cuius voluminis meminit Euagrius hist. eccles. lib. V. extr. Oratio eius brevis est et aperta, ut alterius Thucydidis, sed perspicui magis. Auctor Photius, qui et pauca excerpsit ex historia de iis quae post Alexandrum contigerunt, ac cum in istis tum in plerisque omnibus cum Arriano ait consentire. Praeterea quaedam ex Dexippi historia habemus in excerptis de legationibus; verum ista ex alio opere sunt, nempe ex Scythicis eius; nam tractat de iis quae accidere inter Aurelianum imperatorem et Iuthungos Scythas. Stephanus citat Dexippi
χρονικῶν librum X. in Σουκχαῖοι, librum XII. in Ἔλουροι [11]), 243.
uti et Etymologus voce Ἔλουρος: Δέξιππος ἐν δωδεκάτῳ χρονικῶν [12]). Exstat hodieque Dexippi, philosophi Platonici, liber pro Aristotelico τῶν κατηγοριῶν libro scriptus adversus Plotinum. Est is eiusdem Dexippi, quod ex Tzetza liquet Chil. IX. 274. Versus eius, quia et alia nos docent, apponam:

Δέξιππος ὁ φιλόσοφος, μύστης ὢν Ἰαμβλίχου,
πολλὰ μὲν συνεγράψατο καὶ ἕτερα βιβλία,
ὧν τῷ ἑνὶ ἐνέτυχον, τῷ εἰς κατηγορίας.
ἔγραψε δὲ καὶ Σκυθικά, ἃ μέχρι νῦν οὐκ οἶδα,
καὶ ἕτερα, ὡς εἴρηκα· μόνον τὸ ἓν δ᾽ ἀνέγνων [13]).

Eadem qua Dexippus aetate vixit Porphyrius [14]), quod in vita eius clare dicit Eunapius p. 21. Magnum huius inter philosophos ac sophistas nomen fuit, sed inter historicos quoque iure optimo referri nemo inficias iverit, qui sciat philosophorum vitas scripsisse. Id quod dixi cognoscimus ex Cyrilli c. Iulian. I. p. 28. (qui et egregia inde fragmenta adfert), item Nicephori Callisti hist. eccl. X. 36, ubi ut ostendat, quam φιλοσκώπτης fuerit Porphyrius, pro argumento adfert, quod Socratem a Platone et Xenophonte tantopere laudatum ita calumniis traducat, quasi accusatores
eius Anytum ac Meletum vincere voluisset. Mentio quoque huius 132.
operis est apud Tzetzem Chil. XI. 377. Eas ad Platonem usque pertexuisse ait Eunapius in praefatione libri sui de vitis sophistarum. Nec dubium quin hoc opus signetur a Stephano in Γάδαρα, ubi tertius citatur φιλοσόφου ἱστορίας, item Suida in Ὅμηρος, ubi ex Porphyrii φιλοσόφῳ ἱστορίᾳ refert, Homerum ante primam olympiadem annis vixisse CXXX, et in excerptis barbarolatinis, ubi similiter vocatur *Porphyrii historia philosophica*, eoque nomine exinde a Scaligero citatur ad Eusebii a. MCCX. Exstat ex historia hac Pythagorae vita, quam primus sub Malchi nomine publicavit Conradus Rittershusius Altorfii 1610. Nempe, ut Eunapius ait p. 12, *Μάλχος κατὰ τὴν Σύρων πόλιν ὁ Πορφύριος ἐκαλεῖτο*

11) Adde Steph. Byz. fragm. lib. X. v. *Δυρράχιον*.
12) Fragmenta ed. *A. Mai* in scr. vett. nov. coll. t. II. p. 319 sqq., ex rec. *J. Bekkeri* et *B. G. Niebuhrii* prodierunt in coll. Byz. Bonn. 1829.
13) Latine hunc librum edidit *J. B. Felicianus* Paris. 1549.
14) Vid. *L. Holstenii* vit. Porphyr. in ed. Porph. vit. Pyth. Rom. 1630, *Fabricii* bibl. gr. t. V. p. 725 sqq.

*τὰ πρῶτα, τοῦτο δὲ δύναται βασιλέα λέγειν· Πορφύριον δὲ
αὐτὸν ὠνόμασε Λογγῖνος, ἐς τὸ βασιλικὸν τῆς ἐσθῆτος παρά-*
244. *σημον τὴν προσηγορίαν ἐπιτρέψας.* Immo Porphyrius ipse apud
Plotinum sibi et patri *Malcho* fuisse nomen testatur, ut de Suida
nihil dicam, qui et ipse *Malchum* ait Tyria lingua (Tyrius autem
erat Porphyrius) regem significare. Sane Hebraeis, a quibus Phoe-
nicum lingua dialecto solum distat, מֶלֶךְ rex. Et quid multis opus,
Cyrillus c. Iulian. X. p. 348. quaedam ex hac Pythagorae vita
adducens ea disertim Porphyrio adscribit. Nec inepte pro rege
purpureum vocavit Longinus, quando, ut Eunapium dicentem au-
divimus, purpura regum est insigne, unde et Albino nomen *Por-
phyrii.* Capitolinus in Albin. c. 5. *accessit omen* (Albino), *quod,
cum pueri eius familiae russulis fasciolis illigarentur, quod forte
lotae atque udae essent russulae fasciolae, quas mater praegnans
paraverat, purpurea matris illigatus est fascia, unde illi ioco nutri-
cis etiam Porphyrii nomen inditum est.* Itaque Alexius Angelus
Comnenus Irenen filiam suam gestare iussit purpurea sandalia,
quod illi et cui desponderetur imperium suum destinasset, ut ini-
tio operis narrat Georgius Protovestiarius. Quin et *πορφυρογέν-
νητοι* propterea vocabantur, ad quos natalium iure successio in
regno pertineret. Magis hoc verisimile fit quam appellationem il-
lam inde cepisse, quod, ut Constantinus Manasses annal. v. 4470.
refert, *πορφύρα* diceretur domus ea in qua parerent imperatrices;
unde prolem Caesaream *πορφυρογέννητιν* vocari notavit ibidem
doctissimus Leunclavius. Praeter philosophorum vitas, de quibus
diximus, etiam reliquit *ἱστορίαν παράδοξον* libris tribus, ut co-
gnoscimus ex Eusebii pr. ev. II. p. 23, ubi cum de Sanchunia-
thone eiusque interprete Philone Byblio ex Porphyrio quaedam re-
tulisset, ait, eundem Porphyrium de discrimine graecanicae ac pa-
ganicae theologiae loquentem dicere: *περὶ ἧς μοι τρία πεφιλοτί-
μηται βιβλία τὴν ἐπιγραφὴν ἔχοντα παραδόξου ἱστορίας.* Puto
et eundem signari ab Eusebio aliquanto post, cum loquutus de
libris Sanchuniathonis a Philone Byblio versis et a Porphyrio ap-
probatis addit: *ὁ δ' αὐτὸς ἐν τῷ περὶ Ἰουδαίων συγγράμματι.*
Hinc illustrem ex eo locum adducit. Item cum postea sequitur:
*εἴρηται δὲ ἡμῖν περὶ αὐτοῦ ἐν τοῖς διαγραφομένοις Ἐθωδιῶν
ὑπομνήμασιν ἐπιπλεῖον* 15). Porphyrium primitus fuisse christia-
num, sed postea a religione hac resiliisse Augustinus innuere vi-
245. detur d. civ. dei c. 28. Id ob auctoritatem tanti viri inficias ire
non ausim, sed hactenus tamen nihil invenio quo id verisimile fiat,
praeterquam quod iunior familiariter usus sit Origene. Ac longe
etiam minus assentire possum doctissimo annalium ecclesiasticorum
scriptori ad a. CCCXXV, qui iam senem denuo ex gentili christia-
num factum putat, nempe propter Hieronymi haec verba in chronicis

15) Haec tria tamen opuscula non esse Porphyrii, sed Philonis Byblii recte animadvertit *Fabricius* p. 745. Verum de chronographia Porphyrii vid. *Niebuhr* kl. Schr. p. 189.

ad a. MMCCCXLV. *Porphyrius misso ad Constantinum insigni volumine*
exilio liberatur. Sane hodieque exstat laboriosissimum carmen pa-
negyricum ad Constantinum Augustum, quod christiani hominis
est ac Porphyrio tribuitur non modo vulgariis in libris, sed quo- b.
que a venerabili Beda libro de metris, ubi addit, Porphyrium eo
carmine meruisse ab exilio liberari. Sed alius a Porphyrio philo-
sopho est Publilius Optatianus Porphyrius, carminis
eius pater, ut iamdudum Scaligero ad Eusebium est observatum.
Nunquam enim Porphyrius philosophus in exilium missus fuit,
nunquam sua retractavit, neque, si fecisset, veniam a christiano
quoquam imp. impetrasset, quippe qui neutiquam ad ea tempora
pervenerit, quibus Diocletianus imperium deposuit, ut ex iis con-
stat quae de aetate eius ex Eunapio diximus. Atque inde etiam
refelluntur qui existimant, eodem tempore et Porphyrium adversus
christianos calamum strinxisse et Eusebium ei respondisse libris
XXX, quot contra Porphyrium scripsisse auctor est Hieronymus
in chronico Euseb.

Sed Eusebius quidem respondit Porphyrio iam defuncto. Vi-
vente autem eo idem fecerat s. Methodius[16]), Olympi Lyciae
aut Patararum et postea Tyri episcopus, qui iuxta Suidam sub
Decio et Valeriano, sed verius (ut apud Hieronymum etiam legi-
tur) decima persequutione sub Diocletiano martyrii coronam acce-
pit. Hic quoque, si Tritthemio credimus, historicis est accensen-
dus; nam chronicon scripsisse ait. Quin apud Marianum Scotum
fragmenta quaedam habemus ex Methodii chronicis, indeque etiam
meminit Martinus Polonus I. 4. Sed nec Hieronymus nec Suidas,
qui Methodii scripta recenset, chronicorum eius meminerunt, ut
opus istoc alterius possit videri[17]). Methodii huius fragmentum
admodum luculentum invenio apud Epiphanium haeres. LXIV, ubi
dicitur alio quoque nomine vocatus esse *Eubulius*, fuisseque vir
bene doctus et veritatis intelligentissimus.

Locus quoque hic esto Soterich Oasitae, qui poeta
quidem epicus fuit, sed et historiam tractavit. Vixit sub Diocle-
tiano, cuius etiam encomium fecit. Alia quoque eius laudat Suidas, 246.
eaque inter est vita Apollonii Tyanei, item Pytho sive Alexandria-
cum; historia haec fuit de Thebis atque aliis ab Alexandro captis.
Item condidit Calydonia. Auctor nobis est Schol. Lycophr. 486.
καὶ Σωτήριχος ἐν τοῖς Καλυδωνιακοῖς. Videtur autem opus illud
prosa oratione scriptum esse, quantum ex fragmento ab eodem
scholiasta allato colligere est. Meminit Soterichi etiam Tzetzes
Chil. VII. 102, item Stephanus sive Hermolaus his verbis: *Ὕασις,
πόλις Λιβύης· λέγεται καὶ Ὄασις καὶ ὁ πολίτης Ὀασίτης, ὁ ποιη-
τὴς Σωτήριχος καὶ ὁ τὰ πάτρια γεγραφώς*, unde Suidam corrigi

16) Vid. *J. A. Sixti* comm. de Methodio Tyri quondam episcopo, Altorf. 1787. 4. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 260 sqq.

17) Est Methodii Confessoris, patr. Cpol. a. 842. sec. inscr. ms. ap. Hottinger. bibl. quadrip. p. 98 sq. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VII, p. 271. 274.

debere etiam Lilius Gyraldus d. poet. hist. dial. IV. vidit; nam corrupte apud eum ὁ Ἀσίτης scriptum pro Ὀασίτης. Alius est Soterichus Alexandrinus, quem insignem fuisse musicum dicit Plutarchus initio libri de musica.

Ad Diocletiani quoque tempora refertur Pasicrates, s. martyris Georgii servus, qui martyrium passus dicitur circa annum CCXCV. Georgii huius vitam Pasicrates reliquisse creditur, quae ex Cryptae Ferratae bibliotheca ab Aloysio edita est atque item Surio t. II. ad 23. Apr. Sed acta Georgii plane sunt ἀπόκρυφα, quemadmodum iam olim Gelasius papa iudicavit. Aloysius censet haec alia esse ab iis de quibus loquitur Gelasius. Nos vel eadem putamus, vel nihilo illis meliora quae Gelasius vidit et reiecit tanquam ab haereticis composita. Vide eum dist. XV. cap. sancta Romana[18].

CAP. XVII.

133. Devenimus ad meliora tempora, quibus imperatores romani christianam fuere religionem amplexi. Princeps eorum fuit Flavius
247. Constantinus cognomento Magnus. Sub hoc floruit Sopater Apameensis, sophista et philosophus Alexandrinus, Iamblichi discipulus, Platonicorum suae aetatis facile princeps. Eo Constantinus ipse familiariter utebatur, sed cum propterea videretur non alienus a religione gentili, interfici eum iussit, quo fidem omnibus faceret, se ex animo christianae religioni favere. Ita quidem Suidas, sed accuratius pleniusque de hoc Eunapius p. 40, ubi eius facti culpa in Ablavium praetorio praefectum derivatur. Quaedam etiam de Sopatro hoc legere potes apud Sozomen. hist. eccl. I. 5. Reliquit Suida teste librum de providentia et iis qui praeter meritum felices sunt aut infelices. Item fecisse testatur librorum plurimorum epitomas, atque historiarum etiam excerpta eius existimari. Excerpta ista Photius eclogas variae doctrinae appellat ac constitisse dicit libris XII, fuisseque id opus collectum ex variis historicis aliisque scriptoribus, quos nominat ipse cod. CLXI.[1]

Sub Constantino etiam filioque eius Constantio floruit Eusebius Pamphili[2] (quomodo vocabatur ob amicitiam cum Pamphilo martyre teste Hieronymo in scriptt. eccles. catal.), Caesareae Palaestinae episcopus, quem πολυμαθῆ καὶ πολυίστορα merito appellat Georgius Cedrenus comp. p. 193. Scripsit Euse-

18) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 229.

1) At Suidas duos distinguit Sopatros Apameenses, unum philosophum, scholae Plotinianae successorem, a Constantino imp. magno in honore habitum, alterum multo iuniorem, rhetorem ac sophistam, atque hunc auctorem esse dicas et ἐκλογῶν διαφόρων apud Photium et multorum scriptorum rhetoricorum, quorum quae supersunt edidit *C. Walz* in rhett. gr. t. IV. V. et VIII. Cf. *Frommel* Schol. Aristid. praef. p. XIV sqq.

2) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 1, *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 335 sqq.

bius chronica a mundi fabrica usque ad Constantini Magni vicennalia, qui est annus Christi CCCXXVI. Horum priorem partem παντοδαπὴν ἱστορίαν ipse Eusebius vocat, alteram χρονικοὺς κανόνας. Georgius Syncellus χρονικὸν ac frequentius κανόνα appellat. Opere hoc propositum Eusebio fuit monstrare, mosaicas origines tum initiis omnium dynastiarum, regnorum ac rerump., tum natalibus fabulosorum deorum longe esse antiquiores. Atque ut hoc opere vetustatem doctrinae mosaicae, ita eiusdem ac christianae item religionis veritatem adversus philosophos tuetur aureis commentariis de praeparatione euangelica. Idem quoque elaboravit viginti libros demonstrationis evangelicae, quot olim fuisse auctores sunt Hieronymus in scriptt. eccl. et Photius biblioth. cod. X; sed hodie decem tantum supersunt. Arrianum fuisse vel saltem excidisse illi Arrio magis quam Nicenae synodo convenientia, etsi veteres non dicerent, satis ex hoc opere pareret, quemadmodum ostendit doctissimus Billius observv. sacr. I. 27. Ex scriptis nominatis chronica (quorum et Epiphanius meminit in λόγῳ ἀκυρωτῷ) cum vett. libb. contulit doctissimus Arnoldus Pontacus. Atque idem opus Iosephus Scaliger castigavit notisque illustravit, quibus nihil 248
hic sol videt eruditius, ut omnino tacere de iis satius videatur quam pauca dicere 3). Utinam aliquis tandem exsurgat, qui in illo quod dixi προπαρασκευῆς, opere parem praestet industriam; nam eo Eusebius satis docet, omnes se reserasse arcas librarias philosophorum, historicorum, theologorum non graecorum modo, sed etiam Aegyptiorum ac Phoenicum. Atque haec quidem eo fecit, tum ut ex divina lege arguat gentiles, tum ut comprobet multa illos de Hebraeorum fontibus hausisse. Condidit praeterea historiam ecclesiasticam libris decem, quibus initium capit a nato Christo et per tyrannorum tempora accurate progressus usque ad Constantinum Magnum ea, quae ab illo in ecclesia instituta vel saltem sub eo gesta, diligentissime tractat. Mentionem facit eorum Euagrius hist. eccles. lib. V. extr. et Photius cod. XXVII. 4)

3) Textus graeci fragmenta tantum apud Cedrenum, Syncellum, alios supersunt, exstat tamen versio latina Hieronymi, qui historiam ab a. 325, quo finierat Eusebius, usque ad a. 378. perduxit. Hanc post alios (vid. *Hoffmanni* lex. bibl. t. II. p. 239 sqq.) edidit ac librum primum ex fragmentis restituere conatus est *Jos. Scaliger* thes. tempp. LB. 1606. et Amst. 1658. f., tum *Dom. Vallarsius* in ed. Hieron. Veron. 1740. t. VIII. Exeunte demum proximo saeculo repertum est in cod. Armeniaco chronicon Eusebii in duas partes descriptum, quarum altera historiam veterum populorum excerptaque ex Alexandro Polyhistore, Beroso, Abydeno, Manethone, Castore, aliis continens χρονογραφία, altera tabulis synchronisticis secundum Sextum Iulium Africanum maxime compositis constans, et haec quidem ab initio mutila, χρονικὸς κανών inscribitur; qua ex versione Armeniaca, quam in latinam linguam transtulerunt *A. Mai* et *J. Zohrab* Mediol. 1818. 4. et *P. J. B. Aucher* Venet. 1818. 4. et f., quid lucri redundet accurate exposuit *B. G. Niebuhr* in comm. acad. Berol. 1822. p. 37. sqq., quae repetita sunt in Eiusd. opp. minor. p. 179 sqq.

4) De historia ecclesiastica Eusebii eiusque fontibus, fide et auctoritate disputaverunt *J. Möller* Hafn. 1813. 8, *J. T. L. Danz* Jen. 1815. 8, *C. A. Kestner* Gott. 1816. 4, *H. Reuterdahl* Lund. 1826. 8.

Edidit insuper librum de martyribus, ut constat ex hist. IV. 14.
et V. 1. 4. et 20. Meminit eius operis quoque cum Hieronymus
in script. eccles., tum Gregorius M. epp. VII. 29. In catalogo
b. codicum, qui sunt Scodriaci in regis Hispaniarum bibliotheca, est
Eusebii huius liber de sanctis martyribus et alter de martyribus e
Caesarea Palaestinae sub Diocletiano et Maximino. Etiam de vita
Pamphili fecit tres libros atque alia multa, quorum titulos legere
potes apud Hieronymum in dicto opere. Mirum vero, praeteriri
ab illo libros IV de vita Constantini, qui hodieque exstant ac pro
Eusebianis quoque agnoscuntur a Photio, ubi *ἐγκωμιαστικὴν τε-
τράβιβλον* vocat. Similiter nec mentionem facit Hieronymus ora-
tionis Eusebianae, quae inscribitur *εἰς Κωνσταντῖνον τὸν βασιλέα
τριακονταετηρικός*. At eius meminit ipse Eusebius d. vit. Const.
I. 1. et IV. 47.

Praeter Eusebium multi etiam alii Constantini vitam consignarunt, atque aliqui quidem, ut videtur, tempore liberorum eius, uti Praxagoras Atheniensis. Hic annos natus XIX edidit libros duos de regibus Atheniensibus, cum annorum esset XXII emisit libros duos de gestis Constantini M., anno XXXI. elucubravit libros VI de rebus gestis ab Alexandro M. Ionica usus fuit dialecto ac stilo aperto et iucundo, sed languidiusculo. Ex historia de Constantino Magno quaedam excerpta habemus a Photio biblioth. cod. LXII, ubi et testatur, etsi homo esset gentilis, tanti tamen fecisse Constantinum, ut prioribus eum imperatoribus omnino anteferret atque adeo eorum gloriam diceret a Constantino esse obscuratam.

Etiam circa haec tempora claruisse videtur Bemarchius Caesariensis, Cappadox sophista, qui praeter declamationes et orationes vulgavit libros decem de rebus gestis Constantini imp. teste Suida; sed aetatem non ponit[5]).

486. Onasimus Constantini imp. temporibus vixisse fuisseque
212. Cyprius aut Spartanus historicus dicitur a Suida, qui et compluria
b. eius scripta refert, sed ad oratoriam artem pertinentia, ut qui et
sophista fuerit, quemadmodum ille auctor est.

Eodem sub imperatore nomen sibi peperit Palladius, Palladii filius, Methonaeus. Hic praeter orationes et disputationes varias etiam historicum ac philologicum opus contexuit de festis Romanorum, ut e Suida cognoscimus.

Athanasius Constantini filiorumque eius, item Iuliani ac Valentis tempore fuit. Scripsit vitam b. Antonii monachi, ut testis Ephraem serm. in illud, *attende tibi ipsi,* c. 10, Nazianzenus orator in laud. Athanasii, Hieronymus in catal. scriptt. eccles., Rufinus hist. eccles. I. 8, Palladius in Lausiacis c. 8, Socrates hist. eccles. I. 21. et Honorius lib. de luminaribus ecclesiae, ubi de Athanasio et iterum ubi de Antonio, quo loco illud insigne volu-

5) Cf. Liban. t. I. p. 24. 30 sqq. ed. Reisk.

men vocat. Eam vitam ante annos duodecim primus in lucem protraxit vir optime de studiis meritus, David Hoeschelius (Aug. Vind. 1611.). Sane ut genuinam multis propugnat Rosweidus not. in lib. I. de vitis patrum, ubi et Hospiniani et Sculteti argumentis occurrit. Vide etiam Barthium advers. LVII. 1. Penes lectorem iudicium esto. Eidem Athanasio syn. oecum. act. VII. 4. tribuitur libellus de passione Iesu Christi, quem Surius t. VI. d. 9. Novemb. ex ea synodo exscripsit[6]).

Imprimis vero illustris est locus apud Georgium Codinum in 249.
select. d. orig. Cpol. c. 17, ubi cum loquutus esset de urbis By- 133.
zantinae muris a Constantino M. exstructis deque ejusdem encae- b.
niis et tempore quo haec contigerunt, continuo addit: *καθὼς ἱστοροῦσιν Εὐτυχιανὸς πρωτοσεκρήτης ὁ γραμματικὸς καὶ Εὐτρόπιος ὁ σοφιστὴς, ὁ τῷ παραβάτῃ Ἰουλιανῷ συμπαρὼν ἐν Περσίδι, καὶ ὁ ἐπιστολογράφος Κωνσταντῖνος, Ἐλεύσιός τε διάκονος ὁ φιλόσοφος, Τρώϊλος ὁ ῥήτωρ, ὁ πολλὰς ἀρχὰς μετὰ δόξης ἀνύσας, καὶ Ἡσύχιος ὁ ταχυγράφος. οὗτοι πάντες αὐτόπται γενόμενοι τῶν τηνικαῦτα πραχθέντων ἀκριβῶς ταυτὶ συνεγράψαντο.* Postrema verba satis ostendunt, vixisse eos Constantino M. encaenia novae Romae celebrante. Sed non, si quaedam de Constantino Magno et urbis encaeniis prodiderunt, eo historiam consignasse sequitur, quia hoc obiter in alius generis opere fecisse possunt, neque si historiam condiderint, eo scripserint graece. Sane Eutropius, cuius hic mentio est, id fecit latine, sed eum graece versum fuisse a Capitone Lycio testis est Suidas. Ab hoc vero Eutychiano, ut temporis ratio docet, diversus est Eutychianus iunior, ut eum vocat Agathias in prooemio, ubi illum perhibet primarium fuisse Caesaris scribam ac virum bonum et prudentem, mediocriter etiam eruditum et egregium gentis Floridorum ornamentum. Troilus ille sophista, qui loco memoratur quinto, Suida teste Constantinopoli docuit atque orationes civiles et septem edidit epistolarum libros. Apud Socrat. VII. 27. (ut iam monitum Labbeo in delineat. ad apparat. corp. hist. Byz. p. 53.) pro *Τρώφιλος ὁ σοφιστής*, quam lectionem etiam retinuit interpres latinus, omnino *Τρώϊλος* rescribendum. Meminit eius quoque Nicephorus Callist. XIV. 29.

Eustochius Cappadox sophista Constantis imperatoris tempore in litteras retulit Cappadociae et reliquarum gentium antiquitates. Auctor Suidas[7]).

Ad eadem tempora refertur Esaias, Adami filius, eques 134.
Saborii, regis Persarum, qui spectator atque auditor fuit martyrii sanctorum Ionae et Barachisii atque id scripto consignavit. Habes apud Simeonem Metaphrastem et exinde apud Surium t. II. d. 29. Mart.

6) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VIII. p. 171 sqq.

7) Scripsit *τὰ κατὰ τὸν Κώνσταντα τὸν βασιλέα καὶ ἀρχαιολογίαν Καππαδοκίας καὶ λοιπῶν ἐθνῶν.* Laudat Steph. Byz. v. *Παντικάπαιον.*

Item quo tempore Constantini liberi imperarunt, Acacius,
Caesareae in Palaestina episcopus, vitam prodidit praeceptoris et
decessoris sui Eusebii Caesariensis, qui anno obiit CCCXL. Credo,
propterea iam Christ. Massaeus in accurato suo chronico eum hi-
storiae scriptorem appellat. Mirum, huius Acaciani operis nullam
exstare mentionem apud Hieronymum in catalogo. Sed meminit
eius Socrates hist. eccl. II. 3. Fuit hic Acacius partibus Arrianis
valde addictus, ut ex Athanasio de synodis cognoscitur, immo ab
eo Arriani quoque dicti fuere *Acaciani*. Vide de Acacio et Aca-
250. cianis plurima apud Socratem et alios ecclesiasticae historiae scri-
ptores, in his quintum historiae tripartitae. Epistolam eius habes
inter Cyrilli illas numero 15. Non possumus itaque adsentire
Possevino, quando in apparatu sacro vocem *Arriani* delere iubet
in catalogo quem dixi, ubi legitur vulgo: *in tantum autem* (Aca-
cius) *sub Constantino claruit*, *ut in Liberii locum Romae Felicem,*
Arrianum episcopum, constitueret. Scio, vocem *Arriani* in complu-
ribus Hieronymi codicibus desiderari, uti et apud Sophronium,
Hieronymi interpretem graecum; sed enim in vocabulo *Arriani*
omnis est vis argumenti. Sententia enim Hieronymi est, Acacium
tantae fuisse auctoritatis, ut per eum in locum Liberii in ipsa sede
Romana sufficeretur homo Arrianus; nec sane Constantinus Cae-
sar et Acacius, qui ambo hoc veneno fuere infecti, catholicum con-
stituere voluissent[8]).

496. Constantii imperatoris ac Iuliani Apostatae temporibus claruit
216. Thalassius, ille quem comitem fuisse ait Athanasius epist.
b. ad solitariam vitam agentes, praefectum praetorio vocat Ammian.
Marcellin. XIV. 1, 10, ubi et addit, ingenii fuisse arrogantis, ac
XXII. 8, 2. ait, insidias struxisse Gallo, fratri Iuliani. Apud
Constantium imp. valuisse auctoritate et gratia narrat Zosimus II.
48; nec mirum, cum uti imperator ita Thalassius fuerit Arrianus.
Itaque et ab eo ad fratrem Constantem fuit Petobionem missus, ut
liquet ex Athanasii apologia ad Constantium. Immo et auctoritate
huius imp. interfuit Sirmiensi synodo et disputationi Basilii cum
Photino, ut est apud Epiphan. haeres. LXXI. Atque eo argu-
mento Henr. Valesius not. in Ammian. XIV. p. 7. recte refellit
sententiam Caesaris Baronii synodum eam reiicientis in a. CCCLVII,
quo tempore iam excesserat Constantius imp. Thalassium hunc
497. aliqua exarasse de sui temporis rebus liquet ex Suida in *Θεόφι-*
λος, ubi inde narrat quiddam de Theophilo illo, qui sub Constan-
tino ab Abiadenis, Indiae populo, obses fuerat missus in ditionem
romanam, ubi christianam didicit religionem, sed Arriana religione
infectam. Fusius de isto Nicephorus IX. 18. et 19, ac Baronius
ad a. CCCLIV. num. 11—15. Diversus vero ab hoc est Tha-
lassius monachus, cuius ad Paulum presbyterum quattuor heca-
tontades de sincera caritate ac vera continentia, nec non de regi-

8) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 336. t. IX. p. 254 sq.

mine mentis leguntur in bibl. patr. t. V. ed. 2. p. 550. Eum in Africa vixisse anno DCL. ait Iodocus Coccius in indice auctorum quem praemisit thesauro suo catholico. Mstus graece exstat in bibl. Vaticana. Inscriptio vocat Africanum abbatem, proque regimine mentis graece est *τῆς κατὰ νοῦν πολιτείας*.

CAP. XVIII.

Quodsi Iulianus *ὁ παραβάτης*1) historiam condidit, non 250.
dubium est quin proxime commemorari debeat post eos quos diximus. 134.
Nam praeterquam quod pauxillo tempore cum Constantio a.
Constantini filio imperavit eique successit, etiam natus fuit ex Constantini M. fratre, Flavio Constantio, maritus item Helenae erat, quae Constantini Magni fuit filia. Suidas fallitur, cum filium appellat Flavii Dalmatii Caesaris, qui frater Iuliani erat, quemadmodum et quando natum esse ait ex Galla, cum mater ei fuerit Basilinna, Iuliani, comitis orientis, filia. Aliquem vero inter historicos ei locum deberi credat quispiam, qui apud Suidam legat, scripsisse *τοὺς καλουμένους Καίσαρας*. Sed liber is non vitas Caesarum continet, verum in priores imperatores satyra est, inque veteribus libris *κρόνια* sive *saturnalia,* item *συμπόσιον* inscribitur. Transtulit eum Carolus Cantoclarus (Paris. 1577.), et non paullo felicius, licet tum admodum adolescens, Petrus Cunaeus (LB. 1627.), vir latine, graece, hebraice scientissimus atque idem eloquentissimus et iurisconsultissimus, vetus in Leidensi, dum viveret, collega meus. Exstant quoque Iuliani epistolae elegantissimae et Misopogon adversus Antiochenos et *περὶ βασιλείας* liber et *ὕμνος εἰς βασιλέα Ἥλιον*. Sed ex Suida cognoscimus praeterea scripsisse *περὶ τριῶν σχημάτων*, item *κρόνια*, adhaec *περὶ τοῦ πόθεν τὰ κακὰ κατὰ ἀπαιδεύτους*, item *πρὸς τὸν κύνα Ἡράκλειον ὅπως κυνιστέον* 2). Sed quid hic historicum?

At meliore iure huc refertur Iamblichus, philosophus Platonicus, ad quem Iuliani Caesaris tres epistolae exstant. Varia Iamblichus hic composuit, ex quibus exstant tum protrepticae ad philosophiam orationes, tum (cuius caussa hoc loco eius meminimus) de vita Pythagorae liber. Tractarat hoc argumentum antea b.
praeceptor eius Malchus sive Porphyrius, ex cuius de Pythagora 251.
libro multa vel iisdem vel leviter immutatis verbis describit Iamblichus. Meminit huius operis Iamblichi etiam Eustathius in Il. *α*. p. 114. *β*. p. 190. *ν*. p. 951. edit. Rom. Vitam Iamblichi

1) Vid. *R. de la Bleterie* vie de l'emp. Iul. etc. Paris. 1734. 1746. 1776, *A. Neander* üb. d. Kais. Iul. u. s. Zeitalt. Leipz. 1812. 8, *Fabricii* bibl. gr. t. VI. p. 719 sqq.

2) Omnium scriptorum Iuliani ad historiam maxime pertinuerit *ἐγκώμιον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Κωνστάντιον*, de quo optime meritus est *Wyttenbachius*; vid. bibl. crit. t. III. P. 1. p. 35 sqq. P. 2. p. 1 sqq. et *Schäferi* edit. Lips. 1802.

Eunapius exscripsit, in qua eum *θαυμάσιον*, ut Proclus Diadochus in Timae. p. 5. 6. 64. et 94. *θεῖον* appellat. Edidit quoque Iamblichus vitam Alypii, viri in dialecticis exercitatissimi, patria Alexandrini. Testis est Eunapius in Iamblich. p. 32. 3)

Dorotheus Tyrius, qui sub Diocletiano vixit et sub Iuliano multa perpessus fuit, creditur a multis auctor esse libelli de vita ac morte prophetarum, apostolorum et discipulorum Christi. Sed non pauca in eo sunt tanto viro indigna, inter alia, quod, cum apostolus Philipp. IV. 22: *salutant vos omnes sancti, maxime vero qui sunt ex Caesaris domo*, per *Caesarem* intelligit aliquem ex Christi discipulis; quasi non perspicuum sit loqui Paulum de Nerone. Interea multa in eo a Bellarmino et aliis iniuria culpantur. Reprehenditur graviter, quod eunuchum reginae Candacis, qui demum post ascensionem Iesu Christi fuit conversus, inter apostolos numeret, item Iuniam feminam. Atqui LXVIII discipulis annumerat Marcum et Lucam evangelistas, ut ita septuagenarius impleatur; extra horum autem numerum ponitur eunuchus Candaces et Iunias (ὁ Ἰουνίας), quem cum Andronico salutat Paulus ad Rom. XVI. 17. Et quomodo Iunias fuerit femina, cum ibidem dicat Paulus, fuisse Andronicum et Iuniam insignes inter apostolos: laxius nempe *apostoli* voce accepta, quomodo et alii Christi nomine legatione fungentes, etsi non *ἀμέσως* a Christo, sed ab apostolis missi, *apostoli* nominantur, ut pluribus alio in opere ostendimus. Sed etsi hac parte dissentimus, tamen genuinum non esse facile credimus Bellarmino, cui consentiunt Possevinus, Margarinus de la Bigne, Molanus, item Baronius, qui alicuius recentioris Dorothei, abbatis romani, arbitratur. Vide eum in notis ad martyrologium romanum, d. 5. Iun. Nonnulla in hoc Dorotheo sive interprete eius explicat Barth. advers. XLIII. 14. 4)

Fortasse et aliquis hic locus sit Apollinari, qui tempore Iuliani Apostatae ac deinceps claruit. Veteris testamenti libros historicos partim carmine heroico ad Homeri modum expressit, partim lyrico versu ad Pindari morem, partim ad formam comoediarum Menandri aut tragoediarum Euripidis. Historiam quidem ab orbe condito usque ad regnum Saulis absolvit libris XXIV ac
252. singulis singularum alphabeti litterarum nomen fecit. Occasionem dederat, quod Iulianus Apostata interdixisset, ne christiani docerent poetas veteres vel graecanicas disciplinas. Iniquum enim Apostata esse aiebat, ut ex iis christiani caperent utilitatem, quae ut fabulas traducerent et quae postilla petitis inde armis impugnarent. Ita factum, ut temporibus eius christianorum in scholis Apollinaris poemata pro Homero et aliis regnarent. Est autem hic Apollinaris pater, cuius et psalmorum paraphrasis hodie exstat. Alius ab eo filius, qui, cum oratoria arte magis polleret, evangelia et apostolorum scripta dialogis Platonis more tractavit. Plura de Apol-

3) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. V. p. 758 sqq.
4) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 453 sqq.

linari patre presbytero et Apollinari filio, episcopo Laodiceno in Syria, vide apud Hieronymum in scriptoribus illustribus c. 104, Socratem hist. II. 46. III. 16, Sozomenum V. 18. VI. 25, Suidam in *Ἀπολινάριος*. Sic enim Graecis per *ιος* effertur, qui Latinis semper *Apollinaris*, quomodo et iisdem Hesychius dicitur *Ἰλλούστριος*, qui Latinis perpetuo *Illustris*. De Apollinari etiam actum nobis opere de poetis graecis; inde quae nunc praeterimus petere licebit[5]).

Iuliani quoque temporibus s. Ephraem Syrus fuit, sed sub
Valente obiit. Hic reliquit inter alia vitam s. Abrahae Eremitae,
quae latine ab anonymo, sed veteri interprete reddita exstat in
vitis ss. patrum. Nova vero translatio Ger. Vossii Eburonis est
in operibus Ephraem (Rom. 1589 sq.). Cum vita autem Abrahae
Eremitae etiam iungitur vita s. Mariae meretricis, quae nata ex 135.
fratre erat Abrahae Eremitae. Verum in Rosweidi editione vitarum
vitae istae disiunguntur, ut seorsim legantur viri *ἀσκηταί* et feminae *ἀσκήτριαι*[6])

Iuliani tempore vixit etiam Callistus, qui et in expedi- 486.
tione eum comitabatur. Cecinit heroico carmine res gestas Iu- 212.
liani, domini sui, ut testatur Nicephorus hist. eccles. X. 34. b.

Sub eodem in pretio fuit Libanius sophista, qui aliquem 497.
sibi locum deposcere hic videbatur propter undequadraginta histo- 216.
rias fabulosas de gentium diis. Eas nec non *ἐκφράσεις* sive de- b.
scriptiones VII e bibl. Vaticana publici iuris fecit, latinam etiam translationem addidit Leo Allatius in excerpt. graecor. sophist., Rom. 1641. De hoc Libanio agit Iulianus imp. in epistolis, adhaec Eunapius, Photius, Suidas, alii. Vide quae attulit Fred. Morellus ed. Liban. t. I. et Leo Allatius in praef. excerpt[7]).

Diodorus monachus Iuliani et Valentis temporibus anno 486.
CCCLXXVIII. Tarsi in Cilicia fuit episcopus. Meminere eius 212.
Theodorus Anagnostes et Nicephorus hist. eccl. XI. 24. Compo- b.
suit cum alia multa tum *χρονικὸν διορθούμενον τὸ σφάλμα Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου περὶ τῶν χρόνων*, ut ait Suidas. Etiam Socrates meminit hist. eccles. VI. 3.[8])

[Magnus chronographus *ὁ Καρρηνός*, *ὁ συνὼν αὐτῷ Ἰουλιανῷ βασιλεῖ* laudatur ab Io. Malala chron. t. II. p. 17.]

Valentiniani, Valentis et Gratiani temporibus, immo et deinceps usque adeo ut pertigisse videatur usque ad initia Theodosii

5) Cap. IX. Cf. ***Fabricii*** bibl. gr. t. VIII. p. 584 sqq., ***G. Wernsdorfii*** diss. d. Apoll. Witteb. 1694. 1719.

6) Vid. ***Fabricii*** bibl. gr. t. VIII. p. 217 sqq.

7) Adde ***Fabricii*** bibl. gr. t. VI. p. 750 sqq., ***F. C. Petersen*** comm. d. Lib. PP. IV, Hafn. 1827 sq. 4. Sed Libanius si referendus erat in historicos, rectius hoc factum esset propter vitam Demosthenis, cuius partem aliquam etiamnunc habemus, deinde propter aliquas historici argumenti orationes (velut 12—20. aliasque sec. ed. Reiskii) atque declamationes, de quibus dictum est a nobis in quaestt. Demosth. P. IV. p. 75 sqq.

8) Vid. ***Fabricii*** bibl. gr. t. IX. p. 277 sqq.

iunioris, **Eunapius**9) vixit, sophista idem, medicus ac historicus insignis, magni illius Proaeresii discipulus atque affinis nobilis sophistae Chrysanthii, quippe qui Eunapii consobrinam duxisset uxorem. Impulsu huius Chrysanthii scripsit de vitis sophistarum opus elegans ac venustum, sed in quo passim prodat, quam christiano nomini fuerit infestus. Idem res gestas Caesarum exinde orsus, ubi desierat Herodianus, ad sua usque tempora perduxit. Signat hoc opus initio vitae Proaeresii, ubi appellat *ἱστορικὰ ὑπομνήματα.* Stili elegantiam commendat Photius cod. LXXVII, sed damnat, quod Constantinum M. vituperet ac Iulianum contra extollat. Eo ex opere solum de legationibus fragmentum beneficio v. cl. Andreae Schotti lucem vidit a. 1596, reliqua exstare dicuntur in bibliotheca Veneta 10). Eo autem aequiore animo istis caremus, quod Zosimum habeamus; nam easdem res Eunapius et Zosimus tractarunt, et ita tractarunt, ut Zosimus Eunapium prope
253. descripsisse visus sit 11), ut a quo solum differat, quod non, uti Eunapius fecerat, Stilichontem conviciis proscindat, item quod brevior et planior Eunapio sit, nec figuris nisi raro utatur. Quo in iudicio praeit nobis Photius in bibliotheca sua. Vide eum cod. XCVIII. Meminit quoque Suidas in *Κωνσταντῖνος* et *ζεῦγμα*, aliique permulti.

Videtur ad haec quoque tempora referri debere **Marcellinus**, scriptor historiae graecae, ex qua solum superest dissertatio de Thucydidis vita et eius genere dicendi, quae historico huic praemitti solet 12). Arbitror vero eundem esse, cuius in Hermogenem de statibus commentarios una cum Syriano et Sopatro excudit Aldus a. 1509. 13) Quin et Conradi Gesneri suspicio est, non alium hunc esse ab Ammiano Marcellino, cuius ex XXXI historiarum libris exstant libri XVIII: nempe quia Ammianus ille Graecum se fuisse dicit extremis libri XXXI. verbis, et phrasis ipsa satis hoc prodit. At satis constat, Ammianum illum vixisse sub Gratiano et Valentiniano iuniore. Altero quoque argumento aetatem eius ostendere idem conatur: nempe quia Marcellinum

9) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 536 sqq., *Niebuhr* in ed. p. XVIII sqq.

10) Photio teste Eunapius hoc in opere, quod inscriptum erat *χρονικὴ ἱστορία μετὰ Δέξιππον*, historiam inde ab a. 270. usque ad 404. tractavit, verum ad sequentia etiam tempora usque ad a. minimum 414. degressum esse sequitur ex fragmentis et excerptis, quae in cod. Vat. inventa edidit *A. Mai* in scriptt. vett. nov. coll. t. II. (1827.) p. 247 sqq., rep. in coll. Byz. Bonn. c. Dex. 1829. p. 55 sqq.

11) Vid. Zosim. hist. I. 41. — V. 12.

12) Novissime edidit et illustravit *E. F. Poppo* ed. Thucyd. P. I. Vol. I. p. 311 sqq., qui ibid. p. 21 monet, hunc libellum constare ex tribus quattuorve partibus (quarum 2. incipiat §. 35, 3. §. 46, 4. §. 54. vel 56.) a diversis auctoribus scriptis ac post in unum leviter coniunctis. Sed *G. H. Grauertus* in Mus. Rhen. I. p. 172 sq. Marcellino tribui vult §. 1—44, reliqua et quidem §. 45—53. et §. 54 sqq. aliis duobus.

13) Rhetorem certe esse sequitur ex primis vitae Thucydideae verbis, quae scripsit recens a lectione et explicatione Demosthenis. Marcellini scholia in Hermogenem edidit iterum *Ch. Walz* in rhett. gr. t. IV.

dicat Suidas fuisse familiarem Sallustio philosopho. Eum censet esse Sallustium praetorio praefectum, qui Valentinianum designavit imperatorem, ut Suidas ait. Dictus is fuit Sallustius Promotus, de quo fasti Onuphrii Panvini ad olymp. CCLXXXI, 3. u. c. MXCIX. Sed scrupulum iniicit, quod Suidas Sallustium praetorio praefectum distinguat a Sallustio philosopho. Adde quod non video, unde Marcellinum, quem principem Dalmatiae et Illyridis fuisse dicit Suidas, colligi possit eumpse esse atque eum qui graece historias emisit.

CAP. XIX.

Venio ad ecclesiae doctores, qualis b. Basilius Caesariensis episcopus. Hic orationem reliquit, qua martyrium Gordii, militis christiani, depingit, item aliam de s. Barlaam martyre, prae- 254.
terea de XL martyribus, de martyre Iulitta[1]). Floruit Basilius sub Valente atque obiit sub Gratiano a. CCCLXXIX. teste Hieronymo in script. eccles.

Qualis item Gregorius Nyssenus, Basilii frater, qui *b.*
vitam scripsit Gregorii Thaumaturgi. Etiam apud eum epistola ad Olympium monachum habes vitam sororis eius, beatae Macrinae, quam idem Nyssenus scripsit. Item reliquit vitam s. Ephraem, quam et in Nysseni et in Ephraemi operibus habes[2]).

Succedant qui sub Theodosio M. vixerunt, qualis est Amphilochius, Iconii (Lycaoniae haec metropolis est) episcopus. Quanti eum fecerit Hieronymus, argumento est, quod epistola ad Magnum sacra profanaque doctrina eum Basilio et Gregorio Nazianzeno aequalem facere videtur. Sigebertus in viris illustr. *Amphilochius, Iconii episcopus, scripsit vitam Basilii Caesariensis episcopi.* At Hieronymus et Honorius contenti sunt dicere, edidisse librum de spiritu s. Saltem vita s. Basilii, quae sub Amphilochii huius nomine exstat, genuina non est, quod solide probant Bellarminus in catalogo scriptorum eccles. et Possevinus in apparatu sacro, atque idem non uno in loco Baronius etiam fatetur. Immo iam olim fidem eius in dubium vocavit Glycas annal. IV. p. 80. De Urso, veteri eius interprete, in latinis historicis dicemus[3]).

Floruit his quoque temporibus Epiphanius, Salamine in Cypro episcopus ab a. CCCLXVII. Epistolam de vita ac laudibus s. Hilarionis scripsisse dicitur; sed ea non exstat. At superest historia brevis de prophetarum vita. Verum merito ea suspecta est, cum veteres eius non faciant mentionem et quaedam contineat Thalmudico de fonte deprompta, Epiphanio sane parum digna. Immo Panarium eius, quo LXXX haereses recenset ac refellit,

1) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. IX. p. 27. et 30.
2) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. IX. p. 118. 119. 121.
3) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VIII. p. 373 sqq. impr. p. 379 sq.

magna ex parte historicum opus est. Gesnerus meminit libri de vita Mariae et temporibus eius Epiphanio tributi; sed puto esse Epiphanii alterius[4]).

Est et quod Ioanni Chrysostomo, episcopo Constantinopolitano atque eorundem temporum scriptori, historia debeat. Quippe et b. Babylae passionem consignavit et Iuventini ac Maximi martyrium et vitam s. Meletii, episcopi Antiocheni, et Pelagiae, martyris Antiochenae.

Fuit et tum Ioannes Sinaita, qui auctor genuinus putatur historiae Barlaami, Damasceno tributae. Eius quidem nomen praefert catalogus Augustanae bibliothecae graecus cap. CCV. Qua de re vide quae in Damasceno infra dicemus. Interpretatio
255. adscribitur Trapezuntio; sed alterius nec Sinaita multo iunioris esse ait Barthius advers. XLI. 11. et 27, item XLIII. 13. et LX. 9.[5])

Iisdem temporibus floruit Palladius Galata. Vitas aliquot sanctorum in litteras retulit, quae vulgo *historia Lausiaca* dicitur, quia nuncupata est Lauso praefecto. Etiam in libris quibusdam vocatur *paradisus Heraclidis,* sed falso. Opus hoc certis diebus in ecclesia praelegi solere ex Triodio ostendit in glossario suo clarissimus Io. Meursius, qui et primus hunc scriptorem edidit graece a. 1616, cum aliis multis tum hoc quoque nomine de rep. litteraria praeclare meritus. Fuit Palladius Rufini amicus, quemadmodum eius laudes ostendunt; at Hieronymo inimiciorem fuisse satis ex iis liquet, quae ipse Hieronymus ad Ctesiphontem refert praefatione operis adversus Pelagianos. Cum Euagrio Pontico triennium se et quod excurrit in Aegypti eremo vixisse narrat ipse historiae suae Lausiacae c. 12. Meminere historiae huius a Palladio exaratae Socrates hist. eccl. IV. 18, Cassiodorus histor. tripart. VIII. 1, Ioannes Damascenus libro de iis qui in fide dormierunt, et Nicephorus Callisti XI. 44.[6]) Huic Palladio etiam tribuitur a plerisque dialogus de vita Chrysostomi, in quo colloquuntur Palladius, Helenopolitanus episcopus, et Theodorus, diaconus ecclesiae romanae. Sane Palladium episcopum auctorem facit Photius quoque; sed ea in hoc dialogo legas, quae nunquam de se ipso salvo pudore scribere potuisset Palladius, eoque alii potius censent esse Theodori diaconi, qui cum Palladio hic loquitur. Baronius autem arbitratur esse illius Palladii, qui ab Augustini temporibus in Scotiam a Coelestino papa missus fuit ad praedi-
136. candum evangelium. Dialogum eum seu Palladii seu Theodori e Graeco vertit Ambrosius, monachus Camaldulensis (a. 1532.), graece autem nondum prodiit[7]).

4) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VIII. p. 255 sqq.
5) Vid. infra cap. XXIV. 2.
6) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 100 sqq.
7) Prodiit graece cum versione *Em. Bigotii* Paris. 1680. Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 106 sqq. Praeterea eiusdem Palladii nomine in mss. inscri-

Palladii quoque aequalis fuisse videtur Timotheus, qui et ipse vitas sanctorum enarrando nominis sibi decus comparavit; aut si non alter alteri par, sane suppar fuerit. De eo sic Sozomenus hist. eccl. VI. 29. *ἀλλ᾽ οἵα μὲν ἀγωγῇ ἐχρῆτο καὶ ἡλίκων καὶ θείων καὶ παραδόξων πραγμάτων ποιητὴς, ἱστορεῖ Τιμόθεος, ὁ τῶν Ἀλεξανδρείων ἐκκλησιῶν ἐπιτροπεύσας εὖ μάλα, αὐτοῦ καὶ πολλῶν ὧν ἐπεμνήσθην καὶ ἄλλων δοκίμων μοναχῶν τοὺς βίους διεξελθών.* Huius Timothei est liber de miraculis Menae, 256.
qui est apud Sur. t. VI. d. 11. Nov. Eiusdem videntur esse pleraeque vitae, quae leguntur in vitis patrum lib. II. Vide Rosweidum in prolegomenis eius operis sect. 4.8)

Palladii aetate simile etiam argumentum tractavit Heraclides Origenista, is quem solitarium degere solitum scribit Georgius in Chrysostomi vita. Videtur autem liber, qui Palladii nomine legitur, conflatus esse ex duobus, Palladii uno, altero Heraclidis, seu Palladius illum Heraclidis seu Heraclides illum Palladii suo inseruerit libro indictaque alteri adiecerit. Suspicionem hanc iniicit, quod praefatio gemina, una Palladii, altera Heraclidis Lausiacis praemittitur. Adde quod in quibusdam libris vitae illae Palladio, in quibusdam Heraclidi tribuantur. Heraclides autem librum suum inscripserat Paradisum, unde prima editio Palladii, quae cura Iacobi Fabri Stapulensis Parisiis prodiit a. 1504, non Palladii nomen praefert, sed titulum habet, Heraclidis paradisus, in quo editor msti fidem est sequutus. Immo et Vincentius Belovacensis in speculo historiali et Petrus a Natalibus in catal. sanct. similiter appellant. Vide Rosweidi prolegomena in vitas patrum 9).

Quantum etiam videre possum, vixit tum quoque Heliconius, sophista Byzantinus, quem Suidas ait annalium compendium scripsisse ab Adamo usque ad Theodosium M. libris X. Simlerus ait, se accepisse, in Italia etiam exstare.

At de Euagrii Pontici aetate satis res aperta est. Ponticus dicebatur, quia natus esset circa Pontum Euxinum, unde et Hyperboritam Hieronymus ad Ctesiphontem scribens appellat. A Basilio lector fuit ordinatus, a Gregorio Nazianzeno cooptatus est inter Constantinopolitanos diaconos; post illa Hierosolymam profectus fuit atque ibi ex clerico factus est monachus; Hierosolyma in Aegyptum venit, ubi in Nitriae monte monachus vixit annis XVI, ut Palladius, qui ei familiaris fuit, in Lausiaca historia sect. 74. (86.) testatur. Valde Euagrium hunc Gennadius laudat in scriptoribus ecclesiasticis, etiam commendat eum Palladius Ga-

bitur libellus *περὶ τῶν τῆς Ἰνδίας ἐθνῶν καὶ τῶν Βραχμάνων*, quem primus edidit *J. Camerarius* in lib. gnomolog. p. 110 sqq., deinde tanquam ineditum atque Anonymi opus *Ed. Bissaeus* Lond. 1665. 4.

8) Cf. Niceph. hist. eccl. XI. 34. Timotheum Salophaciolum esse putat *Sixt.* ap. Fabr. bibl. gr. t. X. p. 138.

9) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 117 sq.

lata in Lausiacis, item Socrates hist. eccl. IV. 23. et Sozomenus VI. 30. Sed ex Hieronymo constat, Pelagiani dogmatis semina iecisse. Hieronymi autem iudicium adversus Rufinum comprobatur a Gelasio in concil. rom. LXX. episc. Immo et inter haere-
257. ticos reponitur ab Antiocho monacho, qui aetate Heraclii vixit, homilia CXXX. quae est de regno. Etiam synodo V. generali cum Origene et Didymo Alexandrino damnatus fuit, ut testis est Tharasius in concil. Nic. II. act. 3, Cedrenus item p. 383. ac Nicephorus hist. XI. 42. Elucubravit cum multa, tum vitas patrum, Hieronymi a multis creditas, quanquam non universae ab Euagrio sint, sed tantum usque ad caput de periculis in eremo. Sixtus Senensis tribuit eas Euagrio Antiocheno, qui b. Antonii vitam e graeco latine vertit Hieronymo teste, quo in errore etiam Tritthemius haesit 10).

Iisdem temporibus fuit Sophronius, qui vitam Hilarionis
b. monachi signavit 11) et Hieronymi librum de illustribus scriptoribus graece transtulit 12). Aliaque eius commemorat Hieronymus dicto opusculo c. 134. Huius nomen passim in vett. codd. (ut a clarissimo et amicissimo P. Scriverio monitum) corrumpitur in *Sempronius*, uti initio chronici Prosperi, ubi Ausonio et Olubrio coss. dicitur *Sempronius, vir apprime eruditus, agnitus esse.*

CAP. XX.

486. Pappus Alexandrinus Theonis philosophi, qui in Pto-
212. lemaei canonem commentatus, aequalis fuit; nam uterque Theodosii
b. senioris temporibus vixit Suida teste, ex quo praeter alia Pappum scripsisse cognoscimus *χωρογραφίαν οἰκουμενικήν*, item *ποταμοὺς τοὺς ἐν Λιβύῃ* 1).

487. Helladius, Basilii discipulus et in pontificatu successor,
212. de praeceptoris sui Basilii vita librum reliquit, ex quo locum ad-
b. ducit Damascenus orat. de imaginibus I. p. 327.

213. Eiusdem Theodosii ac filii eius Arcadii temporibus claruit
a. Heliodorus, qui Aethiopica condidit. Verum ea non historia est, sed quiddam dramati similius. Argumentum operis est apud Photium cod. LXXII, ubi et stili elegantiam commendat 2). Phoe-

10) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 433 sqq. t. IX. p. 284 sqq.

11) Verum Hieronymus dicit, *Sophronius — vitam Hilarionis monachi (opuscula mea) in graecum eleganti sermone transtulit.*

12) Edidit *D. Erasmus* Basil. 1539. 4, quam versionem ipsi *Erasmo* tribui voluit *Is. Vossius* in nott. ad Ignat. ep. ad Smyrn. p. 257, contra plurimi ut genuinam defenderunt. Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. IX. p. 159 sq.

1) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. IX. p. 170 sqq.

2) Vid. *M. Pselli* iud. d. Heliod. in misc. obss. Vol. VII. 3. p. 366 sqq., *J. K. F. Manso* verm. Schr. t. II, *F. Jacobs* epist. ad Coraem. Jen. 1804. 8, *Chardon de la Rochette* mel. d. crit. t. II. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VIII. p. 111 sqq.

nicem fuisse ex eodem discimus cod. XCIV. Scripsit opus hoc in adolescentia, ut testatur Socrates V. 21, unde et Triccae, Thessaliae civitate, episcopum postea factum cognoscimus. Idem quoque testatur Nicephorus XII. 34, qui etiam refert, cum synodus provincialis statuisset, ut vel libelli illi absumerentur igni vel eorum scriptori episcopatus abrogaretur, maluisse episcopatu cedere quam ut scripta supprimeret. Sane videtur synodus ea severius aliquanto quam opus erat iudicium tulisse, cum casti plane sint amores illi quos descripsit, ut etiam Photius agnoscit. Theodosii fuisse filium ac patriam ei fuisse Emesum, Phoeniciae civitatem, ipse indicat postremis libri decimi verbis. Anonymus, ut Gesnerus testatur, initio adscripserat, cum Phoenix foret, Arabem tamen vocatum, quia vicinae adeo gentes facile confundantur. Unde suspicio oboriri possit, eundem esse Heliodorum Arabem, cuius vitam exposuit Philostratus d. vit. soph. II. 32. Hoc si placet, vixerit paullo ante tempora Macrini, hoc est, circa a. Chr. CC. vel aliquanto ante. Sed Aethiopicorum scriptor Synesii aequalis fuit ac Theodosii temporibus (ut et Raphael Volaterranus vidit) et filii eius Arcadii vixit.

Extremis Theodosii Magni temporibus vixisse puto Sabinum Macedonianum, Heracleae in Thracia episcopum. Is vario- 497.
rum conciliorum acta collegit atque edidit, ut refert Socrates hist. 216. b.
eccl. I. 5. Sane qui Macedonii haeresin est sequutus, is non videtur esse antiquior concilio Constantinopolitano oecumenico, quod a. CCCLXXXI. Macedonii haeresin damnavit imperante Theodosio Magno, nec cuius historia reprehenditur a Socrate, iunior fuerit Socrate, qui sub liberis Theodosii eiusce effulsit. Nihil vero mirum si, qui Macedonium sequeretur, concilium Nicenum improbarit tanquam a fide devium, ut pluribus ibidem Socrates narrat.

Sub Arcadio magni pendebatur Theodorus Mopsuestenus episcopus, Nestorii magister, ut est apud Euagrium I. 2, atque ob dogma idem longe post mortem damnatus fuit ab synodo oecumenica quinta, ut constat ex act. IV. sqq., item Gregorio M. epist. VI. 71. et Liberati diaconi breviar. c. 4. Hic de magia Persa- 498.
rum reliquit libros tres, ut constat e Photii bibl. cod. LXXXI.3)

Tum quoque floruit Anianus, monachus Aegyptius. Hic 257.
chronologiam scripsit, in qua Eusebium sequitur, sed nec raro ta- 136.
men eum reprehendit, ut ex Georgio Syncello constat. Vid. p. 18 b.
sqq. 32 sqq. 315. Quid si idem sit qui e graecis latinas fecit
octo primas Chrysostomi homilias in Matthaeum? Saltem aetas 258.
non disconvenit; nam interpres iste vixit tempore Alarici, a quo Roma capta est. Sigebertus: *Anianus, vir spectabilis, iubente Alarico rege volumen unum de legibus Theodosii imp. edidit, et monente Oruntio episcopo librum Io. Chrysostomi in Matthaeum e Graeco in*

3) Vid. *J. C. Meisneri* dissert. d. Theod. Mops. Witteb. 1714. 4, *O. F. Fritzschii* comm. d. Theod. Mops. vit. et scr. Hal. 1836. 8. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 346 sqq., *A. Mai* scr. vett. nov. coll. t. VI. p. V sqq.

Latinum transtulit. Sed tamen ut diversum putem facit, quod Anianum hunc vocat non sanctum, sed spectabilem virum. Omnino enim *spectabilis viri* elogium magis convenit in civili dignitate constituto. At chronologiae scriptor, ut dixi, monachus erat Aegyptius. Nec monachus, puto, de Theodosianis legibus scripsisset, quod argumentum convenientius homini politico ac iurisconsulto.

Item sub Arcadio fuit Ioannes, discipulus Epiphanii, qui vitam scripsit praeceptoris sui. Habes apud Simeonem Metaphrastem et Surium d. 12. Maii, item Epiphanii editione graecolatina, quam cum suis animadversionibus Petavius dedit a. 1622.

Sub eodem Arcadio in pretio erat Marcus, diaconus Gazensis ecclesiae ac Porphyrii, eiusdem ecclesiae episcopi, legatus ad Arcadium imperatorem, cum gentiles ea in urbe ecclesiam infestarent. Marcus hic acta collegit et edidit rerum gestarum Porphyrii, episcopi sui, quae apud Simeonem Metaphrastem exstant d. 16. Febr., item apud Surium ad d. eundem.

Vixit tum quoque Panodorus, monachus et ipse Aegyptius, qui itidem *χρονογράφιον* scripsit, inque eo similiter multa ex Eusebio desumpsit et saepe errantem Eusebium castigavit. Aetatem eius satis nos docet Syncellus, qui p. 34. Anianum et Panodorum vocat *μονάζοντας ὁμοχρόνους.* Eidem Panodorus dicitur p. 326. *Αἰγύπτου μοναχὸς ἱστορικός, οὐκ ἄπειρος χρονικῆς ἀκριβείας, ἐν τοῖς χρόνοις ἀκμάσας Ἀρκαδίου βασιλέως καὶ Θεοφίλου Ἀλεξανδρείας ἀρχιεπισκόπου.* Multa ex Panodoro hoc adducit Syncellus atque ex eo Scaliger in animadversionibus Eusebianis. Vid. p. 16 sqq. 32 sqq. 40 sq. 79. 223. 312 sq. 327.

Iisdem temporibus fuisse videtur, qui s. Pachomii vitam graece consignavit. Nam cap. 10. ait, ea quae tradit se accepisse ab iis qui cum Pachomio vixerant. Atqui Pachomius CX. annum agens mortuus est, Arcadii et Honorii anno IX, Christi autem CCCCVI,
137. ut est apud Sigebertum in chronicis, qui tamen in annis biennio peccat, cum Honorii et Arcadii imperium orditur ab a. CCCXCVII, quod coepit a. CCCXCV. Hanc vitam Pachomii toto post saeculo e graeca latinam fecit Dionysius Exiguus, abbas romanus, quae translatio adhuc exstat[4]).

Sub eodem Arcadio atque imprimis filio eius Theodosio fuit Philippus Sideta, presbyter, ita dictus a Sida, Pamphyliae
259. civitate, ubi natus fuit. Iunior familiariter usus est b. Chrysostomo, ac post ad patriarchalem sedem adspiravit; sed in hoc praelatus est Sisinnius. Quae aetatem eius satis docent; nam Sisinnius Attico successit, Atticus Arsacio, Arsacius Chrysostomo, ut diximus historiae Pelagianae I. 38. Philippus hic scripsit historiam christianam, sed stilo plane asiatico, adeo ut plus ostentationis haberet quam fructus, quemadmodum Photius censet, quem

4) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. IX. p. 312 sq.

vide cod. XXXV, uti et Socratem hist. eccl. VII. 27. et Nicephorum Callist. XIV. 29.[5])

Aequalis huic fuit **Socrates Scholasticus**, Ammonii et Helladii in grammaticis discipulus. Hic ecclesiae historiam septem libris complexus est. Ea proxime excipit historiam ecclesiasticam Eusebii; nam a Constantino M. incipit et ad Theodosii minoris consulatum XVII. perducit, uti quoque est apud Euagrium V. 24. Est id tempus a. CXXXIII. (a. CCCVI—CCCCXXXIX.) Nec stilum admodum splendidum habere nec in dogmatibus esse accuratum censet etiam Photius bibl. cod. XXVIII. Sane Novatianis favere nulli obscurum esse potest qui legerit, atque inde est quod cognomen quidem *Cathari* habuisse, sed animo minime *καθαρόν*, hoc est *purum* fuisse dicat Niceph. Callist. in prooemio. Mentionem etiam facit Cassiodorus d. divin. lectt. c. 17. Vide et de eo Iac. Billium observv. sacr. I. 26.[6])

Eodem tempore vixere **Eusebius Scholasticus** et **Ammonius**, quorum uterque carmine descripsit bellum contra Gainam, Gothorum regem. De his duobus sic Nicephor. hist. eccl. XIII. 6. *si quis accuratius pleniusque res eo bello gestas cognoscere velit, eum Gaineum librum legere iubemus, quem Eusebius scholasticus composuit, Troili sophistae sectator; qui cum rebus gerendis spectator ipse belli interfuisset, in quattuor libellis heroico versu id luculenter exposuit, quod scriptum propter rei novitatem in magna admiratione fuit. sed et Ammonius, poeta alter qui idem bellum carmine composuit, praeclarus proximo imperio, sedecimo iunioris Theodosii consulatu, quem cum Fausto gessit (tum enim poema id publicavit) habitus est.* Quae ad verbum exscripsit ex Socrat. hist. VI. 6.[7])

487.
213.
a. 488.

Lucianus, presbyter Hierosolymitanus, scripsit graece revelationem de inventione s. Stephani. Eam Avitus, presbyter Hispanus, latine transtulit. Claruit anno CCCCX. Auctor Gennadius in catalog. cap. 46. et 47. et Matthaeus Westmonasteriensis ad an. CCCCXVIII. Habes latine apud Surium t. IV. d. 2. August. Observat Casaubonus exercit. XIII. num 32, multa in eo libello graviter peccari, inter alia illud, quod Capharmagala interpretatur *Villa Gamalielis*, cum sit *Villa Cameli*, *Καμηλοκώμη*[8]).

Anastasius Theopolita s. Antiochenus, Cyrilli aequalis, composuit Persica sive quae in Perside contigerunt, super Dionysaro et Philippo historiographis, inter christianos et paganos. Ea exstant msta in bibl. elector. Palatina ac Bavarica Augustana[9]).

5) Cf. hist. trip. XII. 3. Fragmentum ed. *Dodwell* s. fin. diss. in Irenaeum.
6) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 423 sqq.
7) Cf. hist. trip. X. 6, Etym. M. v. *Μίμαντος*.
8) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 327.
9) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 600.

Theodosii iunioris aetate vixit **Priscus Panites**[10], sophista, ut Suidas perhibet, qui et auctor est, eum praeter epistolas et declamationes etiam condidisse historiam Byzantinam et Attilae libris VIII. Porro quia Suidae Panites vocatur, aliqui putarunt esse Aegyptium, quasi idem sit Panites et Panopolites. Sane Panopolis Aegypti est urbs, patria Nonni poetae, ut ex Agathia et Suida constat. At Panium ac Panites est regio supra Haemum Thra-
b. ciae montem, ut ex quarto Laonici cognoscere est, nec alia quam Heraclea Thraciae intelligenda est, cum Suidas ait, Panium esse prope litus in finibus Heracleae. Iccirco Priscus etiam Thrax vocatur, ut ab auctore chronici Alexandrini ad a. Theodosii XLII, ubi bellum illud adversus Attilam descripsisse narratur *ὁ σοφώτατος Πρίσκος ὁ Θρᾷξ*. Haec etiam movent, ut certissimam esse censeam coniecturam Phil. Labbei, quando *Priscus Thrax* pro *Persicus Thrax* reponit apud Theophanem in chronico, ubi de Basilisco loquitur, fratre imperatricis Verinae, atque infelici eius expeditione adversus Gensericum, Vandalorum in Africa regem. Priscum rhetorem appellat Euagrius V. 16, atque ait, prodidisse res post Honorium et Arcadium consequutas. Videtur autem hodie exstare; sane citat eum Baptista Fulgosus in memorabilium libris, inque biblioth. Vaticana esse auctor est Raphael Volaterranus anthropolog. lib. XIII. Superesse etiamnum ait in nomenclatore suo Rob. Constantinus. Fortasse est idem Priscus quem Stephanus adducit in *Σάλωνα*. Eius excerpta de legationibus et fragmentum ex historia Gothica habes in legationum eclogis, quas graece primus edidit David Hoeschelius Aug. Vind. 1603, ac vertit Cantoclarus, libellorum supplicum magister, Paris. 1609.[11] Sane Priscum de rebus Gothicis multa consignasse liquet ex Iornande de rebus Geticis c. 24. *Gothorum*, inquit, *natio saeva, ut Priscus historicus refert, in Maeotide palude ulteriorem ripam insedit, venatione tantum nec alio labore experta.* Meminit et c. 34.
489. *ad quem in legationem remissus a Theodosio iuniore Priscus tali voce inter alia refert.* Vide etiam c. 35. 42. et 49. Meminit etiam Prisci huius Euagrius II. 1. 5. et 16, Theophan. in chron., Anastasius Bibliothecarius et Nicephorus in praefat.

259. Sub iuniore Theodosio etiam fuit **Hermias Sozomenus**,
137. Salaminius, scholasticus, quem miror a Lango in praefat. Sozomeni
a. vocari Mercurium Sozomenum; saltem Mercurialem dixisset, ut ab Apolline formatum est nomen Apollinaris, a Marte Martialis; neque enim *Ἑρμῆς*, sed *Ἑρμείας* dictus; sic *Διόνυσος*, Liber,

10) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 2. p. 131 sqq., *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 539 sq., *Niebuhrii* praef. ad ed. p. XXVIII sqq., qui sic de eo iudicat: *longe optimus omnium sequioris aevi historicorum, ingenio, fide, sapientia nulli vel optimorum temporum posthabendus, elegans quoque et sermone satis puro usus, laudem atque gloriam cum apud coaevos tum inter posteros merito adeptus est.*

11) Cum Dexippo aliisque edidit in coll. Byz. Bonn. *Niebuhr.* 1829. p. 139 sqq.

Διονύσιος, Liberalis, unde Liberalium festum. Sozomenus hic condidit historiae ecclesiasticae libros novem, quos incipit a tertio consulatu Crispi et patris eius Constantini, ac perducit usque ad consulatum XVII. Theodosii minoris, cui historiam hanc suam dicavit, i. e. a. CCCXXIII — CCCCXXXIX. Ita quoque Euagrius lib. V. extr. Singulorum librorum argumentum in epistola ad Theodosium ipse exponit. Dissentit in quibusdam a Socrate, ac stilum eo praestantiorem habet, ut Phot. indicat cod. XXX. Apud Gregorium M. epist. VI. 31. huiusmodi de eo iudicium est: *sed ipsam quoque Sozomeni historiam sedes apostolica suscipere recusat, quoniam multa mentitur, et Theodorum Mopsuestiae nimium laudat, atque ad diem usque obitus sui magnum doctorem ecclesiae fuisse perhibet.* Quod de Theodoro Mopsuestiae ait, id hodie in Socrate non legas, sed in Theodoreto; quare videri possit *μνημονικὸν* Gregorii *ἁμάρτημα.* Sed verisimilius est, scripsisse hoc Sozomenum in iis quae deperierunt; nam ipse Sozomenus refert in praefatione, se historiam suam produxisse usque ad consulatum Theodosii iunioris septimumdecimum, ut pene viginti annorum historia desideretur [12]), sicut diximus. Meminere eius Cassiodorus d. div. lectt. c. 17, Euagrius non uno loco, Photius bibl. cod. XXVIII. et XXX, Anastasius Bibliothecarius in praefat. ad Paulum diaconum, Petrus Siculus hist. d. Manichaeis et sua ad Armenios legatione, Nicephorus Callist. in praefatione [13]).

Etiam eius aetate fuit Nilus, Constantinopolitanus monachus, quippe Chrysostomi discipulus ac Theodoreti aequalis. Scripsit de caede sanctorum martyrum monachorum in monte Sina. 260.
Alia etiam reliquit, sed paraenetica. Vide de eo Photium in biblioth. cod. CCLXXVI. et Nicephorum hist. eccl. XIV. 54. [14])
Latine habes apud Surium t. I. d. 14. Ianuar. Opuscula huius *b.*
Nili ab haereticis fuisse vitiata iudicium est synodi Nicenae 2, qua cultus imaginum comprobatur.

Cyrillus, episcopus Alexandrinus, inter tot alia etiam elucubravit vitam Io. Chrysostomi, ex qua sua hausit Georgius Alexandrinus in commentario de eiusce patris vita.

Theodoretus quoque iisdem temporibus vixit. Tritthemius quidem floruisse ait a. Chr. CCCXC; sed grandiorem ostendit, quod tempore fuerit concilii Ephesini, ut ex concilio ipso satis liquet. Sed malo credere, lapsum esse librarii, cum Theodoricum (Theodoretum rescribe) proxime subdat Coelestino papae, cuius extremis temporibus celebrata est synodus Ephesina. Fuit episco-

12) Nihil tamen deesse asseverat *Fabricius* bibl. gr. t. VII. p. 427 sq. atque Gregorium pro Theodoro potius nominare voluisse Theodoretum, apud quem ista legerentur V. 39.

13) Vid. *F. A. Holzhausen* comm. d. fontt. quibus Socrates, Sozomenus ac Theodoretus in scrib. hist. sacr. usi sunt, Gott. 1816. 4. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 427 sqq.

14) Vid. *L. Allatii* diatr. d. Nilis, in ed. Nili epistt. Rom. 1668, *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 3 sqq.

pus Cyri, quod Syriae est oppidum a Iudaeis conditum in memoriam beneficii a Cyro, primo Persarum rege, accepti, ut refert Procopius Caesariensis lib. de aedificiis Iustiniani. Sed verisimilius est, a Cyro ipso exstructum et conditoris sui nomine donatum esse, quod Gennadius tradit de script. eccles. c. 89, item Honorius ac Sigebertus in eiusdem argumenti opere, Matthaeus Westmonasteriensis ad a. CCCCLXVII. Supersunt Theodoreti libri quinque historiae ecclesiasticae, quos ab haeresi Arrii incipit et deducit usque ad tempora Theodosii iunioris. Meminit inter alios Cassiodorus d. div. lectt. c. 17, Euagrius lib. V. extr., Nicephor. Call. in prooemio, cuius verba: *καὶ ὁ τῶν Κυρεστῶν προεδρεύσας σοφὸς Θεοδώρητος τῇ τρίτῃ συνόδῳ πρὸς μάχην ἰών.* Secundae synodi generalis gesta fusius quam historici alii enarrat. Apud Gennadium autem legimus, continuasse eum historiam suam usque ad Leonem imp. atque id aliis quinque libris adiectis; sed isti perierunt. Interim hoc quoque validius superiorem Tritthemii errorem refellit; nam Leo imperare demum coepit a. CCCCLVII. Atque eo lubentius illud monemus, quia Tritthemius in hoc plerosque alios sectatores invenit, et eos inter Franciscum Horantium Hispanum loc. commun. III. 18. p. 121. Scripsit Theodoretus quoque historiam sanctorum, quam *εὐσεβῆ* sive religiosam appellat. De stilo Theodoreti ita censet Photius cod. XXXI, historiae eum magis convenire quam istum quo vel Socrates utitur vel Hermias Sozomenus vel etiam Euagrius Ponticus. Cum antea seorsim graece et latine prodiisset, postea eum graece cum versione latina edidit Iac. Sirmondus Paris 1642 sqq.; latinam praeterea interpretationem recensuit [15]).

Miretur quis, tres istos, de quibus proxime diximus, aetate eadem eandem historiam tractasse. Sane et Nicephorus in prooemio nescire se ait, quo consilio eandem sibi omnes materiam proposuerint; sed ratio est, quia nullus alterius historiam probaret. Verum enim est, quod continuo subiicit Nicephorus, varie eos in rebus quibusdam dissentire ac, prout quisque animatus esset, ita episcoporum contentiones referre.

261. Zosimus quoque, comes et exadvocatus fisci, vixit tempore Theodosii iunioris, ut ex Euagrio hist. eccl. III. 41. constat. Reliquit historiae libros VI, quorum primus Caesares ab Augusto usque ad Diocletianum percurrit, caeteris quinque fusius persequitur res romanas usque ad Romam iterum ab Alarico obsessam, Attalum ab eo designatum imperatorem posteaque ea dignitate exutum et Sari ad Honorii partes transitum. Paullo tamen ulterius progressum esse verisimile est; nam quaedam in fine deesse nemini puto esse obscurum. Sed id esse multum nequit, quando non nisi ad Honorium et Arcadium suam pertexuisse historiam clare ait Euagrius hist. lib. V. extr. Libros istos latine vertit

15) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 429 sqq. t. VIII. p. 277 sqq. Cf. adn. 13.

atque edidit Leunclavius Basil. 1576. Henricus Stephanus duos primos etiam graece cum Herodiano suo excudit 1581, sed interpretationem esse Leunclavii parum candide dissimulavit. Dictio Zosimo est brevis, perspicua, pura et suavis, ut Photius statuit in biblioth. cod. XCVIII. Sed homo fuit paganus, unde creber est in sugillandis principibus christianis, quo nomine etiam a Photio reprehenditur cod. XCVIII, ubi dicitur ἀσεβὴς τὴν θρησκείαν καὶ
πολλάκις ἐν πολλοῖς ὑλακτῶν κατὰ τῶν εὐσεβῶν, quapropter 138.
culpatur item Euagrio, Nicephoro et aliis. Sed Leunclavius censet, ne in istis quidem fidem facile Zosimo esse abrogandam; nam et christianos principes quaedam enormia vitia habuisse, quae fidelis historicus minime debeat praeterire. Vide ipsam Leunclavii pro Zosimo apologiam, quam latino suo Zosimo praemisit. Theodosium adversus Zosimum defendit Ioannes Filesacus select. I. 15.[16]). Diversus autem ab hoc Zosimo est Zosimus Gazaeus, qui commentarios fecit in orationes Demosthenis ac Lysiae, quippe qui temporibus vixerit Anastasii imperatoris, ut ait Suidas[17]). Meminit et idem Zosimi Alexandrini, qui vitam Platonis posteris tradidit et χυμευτικῶν libros XXVII; sed aetatem eius non ponit, ut an idem sit ac Zosimus iste, de quo prius diximus, parum liqueat.

Vixit tum quoque Olympiodorus Thebis Aegyptiis, qui historiarum condidit libros duos et viginti, atque incepit ab Honorii consulatu septimo et Theodosii secundo, hoc est anno Christi CCCCVII, desiit vero, ubi Valentinianus, Placidae et Constantii filius, factus est imperator romanus, hoc est a. CCCCXXV. Dicavit historiam suam Theodosio minori, Arcadii filio. Stilo usus est commentariis, non historiae convenienti, quod nec ipse nescivit, ut qui libros suos ὕλην sive sylvam historiaeque materiem inscribat, uti Latini solent commentarios. Auctor Photius biblioth. cod. LXXX, apud quem etiam excerpta admodum luculenta ex commentariis istis habemus, uti et apud Zosimum lib. V.[18])

Aequalis eidem erat Philostorgius Cappadox, qui Carterio et Eulampia parentibus natus fuit sub Valentiniano et

16) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VIII. p. 62 sqq., *J. F. Reitemeieri* comm. d. Zosimi fide, stilo et historicis quos sequutus est, in bibl. philol. Lips. 1780. t. II. p. 225 sqq. et Eiusd. praef. ad ed. Zos. Lips. 1784. 8, *Schöll* hist. litt. gr. t. III. p. 232 sqq. ed. germ. In coll. Bonn. prodiit Zosimus ex recogn. *J. Bekkeri* 1837.

17) Huius Zosimi, qui erat Gazaeus s. Ascalonita, exstat vita Demosthenis, quam cum alia Anonymi a *Schweighäusero* ex cod. Paris. descriptam primus edidit *Reiskius* in oratt. gr. t. IV. p. 145 sqq. Cf. meas quaestt. Dem. P. IV. p. 88 sqq. et epimet. 1. Eiusdem esse etiam vitam Isocratis, quam sine nomine auctoris ediderunt *A. Mustoxydes* et *D. Schinas* in anecdd. gr. Venet. 1816. et *Dindorf.* in ed. orr. Isocr. et *Baiterus* in ed. paneg. Isocr. demonstrare studui in comm. ed. Plut. vitt. dec. orr. praemissa p. 9. Cf. *Meieri* praef. in Dem. Mid. p. XX sq.

18) Rep. in ed. *Niebuhrii* Dexipp. al. p. 447 sqq. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 541 sq.

Valente imperatoribus circa a. Chr. CCCLXVII, sed sub Theodosio iuniore ecclesiasticae historiae libros edidit XII pro duodecim lit-
262. teris, quas habemus in nomine eius; ac primus quidem liber coepit a *φ*, alter ab *ι*, tertius a *λ*, et ita porro, ut tandem integri nominis, quod est *φιλοστόργιος*, fieret *ἀκροστιχίς*. Hoc fecisse arbitror, ne auctor aliquando ignoraretur, sed ex acrostichide posset agnosci; quomodo et Plautinarum comoediarum nomen indicatur versibus, qui cuique fabulae praemittuntur. Ex historia hac superfuisse nonnulla apud Diegum Hurtadum, Caesareum apud Venetos legatum, refert Conr. Gesnerus in bibliotheca sua. Stilo usus fuit sic satis eleganti, sed undique erga Eunomianae sectae homines amorem, erga catholicos odium prodidit. Ab Arrii in haeresin studio incepit a. CCC, ac desiit in eo tempore, quo Theodosius iunior imperii sceptra Valentiniano minori, Placidae et Constantii filio, patrueli suo, tradidit a. CCCCXXV. Testis Photius, patriarcha Constantinopolitanus, in biblioth. cod. XL, ubi plura de illo scriptisque eius invenies. Atque idem peculiari extra bibliothecam opere historiam eius in compendium redegit. Id compendium primus vir summus, Iacob. Gothofredus, Genev. 1643. edidit graece latineque vertit et luculentis prolegomenis ac notis sive dissertationibus illustravit, etiam supplementis quibusdam cumulavit. Idem ex codice olim Heidelbergensi, nunc Vaticano, bina in Philostorgium epigrammata addidit. Eorum priore dicitur erudita cum gratia scripsisse historiam Athei, hoc est Aetii, cognomento Athei, Eunomii magistri. Vid. Socrat. hist. eccl. II. 26. et Sozomen. III. 14. Alterum refert, quomodo ex primis librorum litteris nomen eius connecteretur, sicut ante ex Photii bibliotheca et Philostorgiani compendii initio memorabam 19). Quaedam etiam ex hoc Philostorgio recenset Suidas in Gregorio, item in Apollinari; vide et eum in Leontio Tripolitano et Phlegonte Tralliano, item Nicetam Choniatem in thesauro fidei. Multa vero ex eo exscripsit Nicephorus Callisti, qui initio operis sui et VII. 19. eum vocat *θεομισῆ*, nempe ob haeresin Eunomianam; etiam ut ineptum Eunomii laudatorem taxat XII. 29; meminit quoque IX. 19.

Sub eodem iuniore Theodosio claruit S a b i n u s, Heracleae Thraciae episcopus, qui reliquit *συναγωγὴν τῶν συνοδικῶν*, hoc est collectionem actorum synodalium, et epistolarum *ἱερατικῶν* sive sacerdotalium, quemadmodum cognoscere est ex Socratis hist.
b. eccles. I. 5. et II. 11. 13. 16. et III. cap. penult., unde etiam videre est, fuisse Semiarrianum sive Macedonianum; his enim vocabulis promiscue usi veteres, ut fit can. 1. concilii Constantino-
263. politani 1. Hoc opere autem suae in tantum sectae studuit, ut suorum epistolas insereret, illas catholicorum praeteriret, illis etiam aperte obtrectaret.

Marciani Caesaris aetate fuit I a c o b u s, Heliopolitanus in

19) Excerpta emendatiora edidit *H. Valesius* c. Theodoret. al. Paris. 1673. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 421 sq.

Phoenicia diaconus, qui in litteras retulit vitam s. Pelagiae, prius meretricis, sed a Nonno episcopo in urbe Antiochena conversae. Opus id hodieque exstat in vitis patrum interprete Eustachio. Habes quoque apud Surium ex mss. codd. expressam t. V. d. 8. Octobr. Eo autem Iacobum ad haec tempora refero, quod is diaconus fuerit Nonni episcopi, qui Pelagiam convertit, ac Nonnus Edessenus fuit episcopus, Ibae, Edesseni episcopi, successor, cuius de caussa in Chalcedonensi synodo actum est octava sessione. Unus tamen scrupulus est, quod apud Iacobum diaconum Nonnus ex Taberiensionatarum monacho dicatur factus episcopus Heliopolis, Phoeniciae civitatis. At Nicephorus XXIV. 30. ait, Nonnum eum Edessenum fuisse episcopum, atque in martyrologio quoque romano legas d. 2. Decemb. *Edessae s. Nonni episcopi, cuius precibus Pelagia poenitens ad Christum conversa est*[20]).

F l a v i a n u s, episcopus Constantinopolitanus, praeter episto- 489.
las ad Leonem pontificem etiam Acta scripsit cum Eutyche pres- 213.
bytero et librum de eius erroribus, unde Marciani imp. et concilii *b.*
Chalcedonensis tempore vixisse satis liquet. Epistolae eius ad Leonem papam rom. exstitere olim in bibl. Veneta b. Antonii[21]).

L a c h a r e s, Lacharis filius, Atheniensis sophista, Heracleonis discipulus, floruit Marciani et Leonis impp. temporibus atque inter alia reliquit *ἱστορίαν τὴν κατὰ Κορνοῦτον.* Plura de eo apud Suidam vide.

C A P. XXI.

At Zenonis imperatoris temporibus claruit P a m p r e p i u s, 263.
Thebis Aegyptiis natus, vel iuxta alios Panopolita, Procli discipu- 138.
lus. Scripsit versibus multa, soluta vero oratione Isaurica consi- *b.*
gnavit. Vitam eius scire si voles, Suidam adi in *Παμπρέπιος.*

Ad haec quoque tempora referendus est I o a n n e s presbyter, Aegeates, qui ecclesiasticae historiae scripsit libros decem, quorum primus a Theodosio minore et Nestoreo haeretico est orsus, desiit autem quintus in Zenone imp. et deiectione Petri haeretici e sede Antiochena, cui *Γναφεύς* sive Fullo cognomentum fuit, anno CCCCLXXXIII. Quinque postremos sibi visos Photius negat[1]). Non fuisse catholicum inde probat Photius cod. XLI, quod synodum Ephesinam, quae *λῃστρική* vocatur, divinam appellet, item Dioscorum, praesidem eius, cum asseclis laudet, adhaec quod Chalcedonense concilium probris insectetur; nimirum Eutychianus fuit.

20) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 307 sq.
21) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. IX. p. 290.
1) Eundem dicit *Fabricius* bibl. gr. t. VII. p. 419. ac Ioannem Diacrinomenum in Origg. Cpol. Combefisii p. 24. 28. 33, ex cuius hist. eccl. affertur nonnihil a Theod. Lect. hist. II. p. 563.

Aequalis iisdem erat **Gelasius Cyzicenus**, presbyteri Cyziceni Photio teste filius, Caesareae Palaestinae episcopus, quippe
264. qui vixisse se dicat sub Basilisco, eo qui Zenone pulso tyrannidem occupavit, hoc est a. CCCCLXXVI. Hic tribus libris complexus fuit res in Nicena synodo gestas, opus *οὐ μᾶλλον ὑπάρχον πραγματικὸν ἢ ἱστορικόν*. Sequutum se ait cum alios tum acta veteribus membranis inscripta, quae fuerant Dalmatii, Cyzicenorum episcopi, Socrati etiam memorati VII. 28. Ex his Gelasii libris paucula excerpta Photius exhibet bibl. cod. XV. et LXXXVIII, sed ipsum Gelasium, vel saltem libros eius duos graece cum interpretatione sua edidit Rob. Balforeus Paris. 1599, tertii autem loco dedit solum tres epistolas Constantini imperatoris. Videtur tertius liber omissus[2]), quia non omnibus probarentur quae scripsisset de baptizato Constantino paullo ante mortem, idque ab episcopo orthodoxo. Photium vide. Eosdem libros et alia quaedam ad Nicenam synodum et Arrii caussam pertinentia vertit quoque clarissimus vir, nec tot modo linguarum, sed rerum etiam divinarum et humanarum scientissimus, Franciscus Iunius, socer meus beatae memoriae. Ea dono accepi a filio eius, Francisco Iunio, viro genere quidem, sed magis tamen multiiuga eruditione nobili, neque tam affinitatis caussa quam quia virtutem paternam
139. feliciter adeo aemuletur carissimo. Translationem hanc cum notis in ipsum Gelasium nostris publico haud invidebo, ubi prima se offerat edendi occasio. Stilus Gelasii vilis est et humilis, ut de eo gemino in loco censet Photius. Dubitat idem, num alius ab eo sit Gelasius ille, cuius libellus superest adversus anomoeos sive Eutychen de duabus in Christo naturis; sed eundem esse contendit Baronius in annal. eccles. ad an. CCCCXCVI. Photius tamen stilum huius praefert, quem ait minime superfluum, sed gravem ac vehementem et atticis permistum vocabulis; nec tamen per omnia probat. Vide in eius biblioth. cod. CII.[3])

Sub Zenone et successore eius Anastasio floruit **Cyrillus** monachus, discipulus magni illius Euthymii, archimandritae in Palaestina, qui sextodecimo obiit Leonis anno, a. Chr. CCCCLXXII. Prodidit nobis vitam praeceptoris sui Euthymii, quae exstat apud Surium t. I. d. 20. Ianuar. Neque enim eam esse Simeonis Metaphrastae, sed huius Cyrilli, fidem fecerint verba ista in eapse vita: *cum procedente autem tempore postea congregata fuisset Constantinopoli quinta sancta synodus, et Origenis et Nestorii dogmata fuissent ab ea percussa anathemate, et qui novam Lauram tenuerant Origenistae illinc essent expulsi, et fideles orthodoxi patres rursus in*
265. *eam migrassent, permittente mihi admirabili Ioanne Silentiario, eo, inquam, qui erat episcopus, discedo a coenobio et ipse quoque versor*

2) Tantum non integer ad nos pervenit.
3) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. IX. p. 291 sqq., qui et tradit, paratam a Iunio editionem non modo prodiisse, sed ne in Is. Vossii catalogo quidem indicatam esse.

in hac Laura. cum autem ad eam transissem, sequutus paternas litteras, quae a me portabantur, ut componerem historiam beatorum Euthymii et Sabae, duos quidem annos deinceps continuos quievi in Laura et coeptum opus sum persequutus. cum vero non possem orationis facere principium, ut qui non sim interna versatus eruditione, non cessabam lacrymari et vehementissime rogare ac precari. iam autem cogitabamus desistere a coepto adeo difficili et quod nostris erat viribus superius. cum itaque essem aliquando animi dubius et perplexus et sederem in solita cathedra, habens chartam in manu et cogitabundus, circa secundam horam diei me somnus opprimit, et statim magnus Euthymius et divinus Saba apparent, vestiti ita ut consueverant, et mihi videbar eos audire disserentes, venerando Saba primum incipiente sermonem et dicente magno Euthymio: ecce Cyrillus tuus manu quidem tenet chartam commentariorum; cum autem magnum adhibuerit studium et diligentiam, nondum potuit orationi ne principium quidem imponere. cum autem dixisset Euthymius: et quomodo haec poterit facere, si non eum superna adiuverit gratia? divinus Sabas, at tu ei da gratiam, sancte pater, respondens inquit. et simul divinus Euthymius annuenti similis, cum manum suam in sinum immisisset, argenteam quandam mellis pyxidem illinc sumit, in qua cum scalpellum intinxisset, in os mihi ter immisit. illius autem species quidem erat similis oleo, gustus vero (o quae illic sunt gratiae!) revera explicari et verbis exprimi non potest. et id quidem cum melle conferre esset plane eam rem afficere iniuria. nam mihi etiam expergefacto propter voluptatem, quae narrari non potest, eius adhuc in ore remanebant reliquiae, et sic expletus divina hac suavitate praesens opus sum aggressus, in alio quoque opere conatus Sabae res gestas scribere. Porro extremis ex verbis eundem discimus auctorem esse vitae s. Sabae, quae exstat apud Surium t. VI. d. 5. Decembr. Ab eodem consignata est vita Ioannis, primum episcopi, inde abbatis Laurae, ac postea Sabae silentiarii; quamquam is scribente ea Cyrillo necdum terris excessisset. Sic enim vitam illam claudit: *ut autem audivi sanctam eius linguam narrantem, trigesimo octavo suae aetatis anno fuit ordinatus episcopus, ut supra dictum est, et transegit decem annos in episcopatu. mansit autem in Laura prius novem annis, et in cella sedens, in qua silet usque in hodiernum diem, implevit dei gratia quadraginta septem annos, et ecce iam pervenit ad centesimum quartum annum suae aetatis, estque, licet valde senex, laeto vultu promptoque et alacri animo et divina plenus gratia. oramus autem nos quoque humiles* b.
et abiecti, ut deus eum adhuc magis confirmet et corroboret et eius cursum in pace consummet. Exstat ea vita apud Surium t. III. d.
13. Maii. Baronio ad a. CCCCLXXV. Cyrillus hic vocatur *dili-* 266.
gens et veritatis cultor, suorum temporum historicus, et ad annum CCCCXCI, cum dixisset, hoc anno Anastasium ex silentiario factum imperatorem, Ioannem ex episcopo Coloniae in Armenia factum monachum sub disciplina magni Sabae atque ob incompa-

rabilem silentii observantiam Silentiarium vocatum, historiam autem eius rei scriptam esse a Cyrillo, qui his temporibus vivebat: subiungit continuo haec verba: *liceat absque invidia dicere, me neminem reperisse post sanctos Athanasium et Hieronymum, qui maiore fide scripserit sanctorum res gestas, dirigens eas atque distinguens accurate per tempora, ac Cyrillus, dum, quae ipse vidit vel sanctorum omni probitate praestantium virorum relatione didicit, absque levi suspicione mendacii sinceram veritatem veluti sacrosanctum depositum posteris tradidit: nempe acta Euthymii itemque Sabae et Ioannis Silentiarii, de quo est sermo; sed et eiusdem auctoris creduntur esse vitae Theodosii coenobiarchae, nec non Quiriaci anachoretae, qui iisdem temporibus claruere sanctissimi; sed quod illae careant auctoris inscriptione, feruntur nomine eius, qui postremo edidit Metaphrastes, cum tamen ipse eas antiquitus scriptas tantum exscripserit*[4]).

Sub Anastasio quoque florebat Candidus Isaurus, qui historiam suam ab electione Zenonis ordiebatur, atque eam desinebat in genere eius Zenonis morte. Eclogas quasdam ex illo legere est apud Photium in biblioth. cod. LXXIX,[5]) ubi et stilum eius damnat tanquam *ποιητικώτερον*.

Tum quoque vixisse arbitror Eustathium Epiphaniensem. Epiphaniensis dictus ab Epiphania, Syriae urbe ad Orontem fluvium. Itaque sine dubio idem erit atque ille qui Eustathius Syrus dicitur. Nicephoro Callisti memoratur in prooemio, ubi unus fuisse eorum refertur ex quibus sua descripsit Euagrius, et sane hic eius meminit, quod et facit non in prooemio modo, ubi, sicuti dixi, Eustathium Syrum vocat, ut et facit III. 26. et IV. init., sed alibi etiam, ut IV. 29, quo loco simpliciter nuncupat Eustathium; Epiphaniensem autem appellat lib. V. extr., ubi testatur strictim quidem, sed praeclare, duo reliquisse volumina, unum a mundi primordio ad vastationem Ilii, alterum exinde usque ad a. 12. Anastasii imp. Is Suida teste condidit annalium compendium ab Aenea usque ad Anastasium imp. libris IX et alia quaedam, ut Amidae expugnationem, quemadmodum constat ex Nicephoro. Eum vide hist. eccles. XIV. 57.[6])

Sub Anastasio etiam vixisse videtur Malchus sophista, qui Suida teste historiam condidit ab imperio Constantini usque ad Anastasium, qua res gestas Zenonis et Basilisci, et bibliothecae publicae conflagrationem et statuarum Augustalis atque alia quaedam commemorat magna cum gravitate, eaque haud secus atque in tragoedia fit deplorat. Ex Photio discimus, etsi Suidas sophi-

4) Adde vitas Theodosii, Cyriaci, Theognii. Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. XI. p. 97 sqq.

5) Rep. in ed. *Niebuhrii* Dexipp. al. p. 472 sqq. Pauca etiam habet Suid. v. *χειρίζω*. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. lib. II. 3. p. 672 sqq., *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 543.

6) Eudocia hanc epitomen chronicam libris XX, Suidas v. *Εὐστ.* IX constitisse dicunt, ubi tamen *Kusterus* II restituit. Laudat eundem Io. Malala II. p. 115.

stam Byzantium vocet, tamen patria fuisse Philadelphensem, ac septem historiae eius Byzantinae libros Photio visos esse, nempe ab eo tempore, quo morbus Leonem decimo septimo imperii sui anno exstinxit, usque ad mortem Iulii Nepotis, quae in annum incidit CCCCLXXX. Stilum Malchi idem Photius admodum commendat cod. LXXVIII. Luculenta duo fragmenta ex hac historia habes in legationum eclogis 7).

Egregium quoque sub Anastasio nomen habuit Timotheus Gazaeus, grammaticus, in quem etiam tragoediam fecit de pu- 267.
blico, quod *χρυσάργυρον*, quasi dicas *aurargentum*, vocabatur. Suidas auctor. Sed historicum nihil videtur edidisse praeter eam naturalis historiae partem, quae variam animalium naturam exponit. Tzetzes Chil. IV. 128.

τὰς περὶ ζῴων γράφουσι προτέρας ἱστορίας 140.
Αἰλιανός, Ὀππιανὸς ἅμα τῷ Λεωνίδῃ,
καὶ σὺν αὐτοῖς Τιμόθεος γραμματικὸς Γαζαῖος,
Ἀναστασίῳ βασιλεῖ σύνδρομος ὢν ἐν χρόνοις.

Distincte magis opera eius enarrat Suidas, qui scripsisse refert de quadrupedibus et feris Indicis, Arabicis, Aegyptiis ac Libycis, item de avibus peregrinis ac prodigiosis et de serpentibus libros IV. Satis interim ex his Suidae verbis liquet, historicum magis quam philosophum istis libris egisse.

CAP. XXII.

Partim sub Zenone partim etiam sub Anastasio vixit Basilius Cilix, presbyter, ut ex Photio discimus. Historiam divulgavit, cuius et Nicephorus meminit operis sui initio. Constabat ea libris tribus: primum a Marciano auspicabatur et desiit in Zenone, alterum coepit a Zenone et obitu Simplicii, episcopi romani, ac perduxit usque ad obitum imperatoris Anastasii et initium successoris eius, Iustini Thracis, tertium autem a Iustino Thrace ordiebatur, unde ultra Anastasium produxisse vitam liquet, etsi Photius solum dicat floruisse sub Anastasio. Vide eum cod. XLII, ubi
et de stilo illius iudicium fert. Item cod. CVII, ubi agit de libro 268.
eius contra Ioannem Scythopolitam 1).

Magno quoque iisdem temporibus in honore fuit Marinus Neapolitanus, philosophus et rhetor, Procli discipulus inque schola successor. Composuit librum de vita praeceptoris sui Procli, qui hodieque exstat; nec prosa solum, sed etiam carmine edidit. Vide quae de Marino hoc refert Suidas 2).

7) Edidit fragmenta *Niebuhr.* l. l. p. 231 sqq.; cf. ibid. p. XXX sqq., *Hankii* Byz. rer. scr. II. 2. p. 671 sqq., *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 540.

1) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 419. 437.

2) Cf. *Fabricii* prolegg. praem. ed. Hamb. 1700, rep. in ed. *J. F. Boissonadii* Lips. 1814.

Vivebat tum quoque Theodorus Anagnostes sive Lector, quomodo vocabatur, quia unus fuit ex lectoribus magnae ecclesiae Constantinopolitanae, Suida teste in *Θεόδωρος*. Immo nec aliud voluit Nicephorus Callisti, quando in praefat. ait, *καὶ ὁ Βυζάντιος ἀναγνώστης Θεόδωρος*: neque enim id voluit, Byzantii natum, sed lectoris munus obiisse. Reliquit libros duos collectaneorum historiae ecclesiasticae; incipit autem a morte Theodosii iunioris ac desinit in temporibus Iustini, qui imperare coepit a. DXVIII, unde et Iodocus Coccius indice auctorum, quem thesauro suo catholico praemisit, eum vixisse anno ait DXX, quod biennio fuerit post mortem Anastasii. Solum igitur tractat de Marciano, Leone, Zenone, Basilisco et Anastasio. Loquor autem de Theodoro, qualem nunc habemus graece latineque in corpore historiae ecclesiasticae ac latine solum in bibliotheca patrum t. VII. ed. 2.[3]) Sed is, quo Suidas usus, coepit a Constantino Magno. Num dicemus, eo tanto altius orsum dici, quia extremo libro pauca subdat de annis Constantini M., Constantii, Theodosii M., Arcadii et Theodosii iunioris? Sed enim tam ista sunt exilia, ut non mereantur in considerationem venire, praesertim cum extremo addantur loco, ut ab alio potius videantur assuta; immo tam exigui sunt duo libelli collectaneorum, ut vix digni sint appellatione *ἱστορίας ἐκκλησιαστικῆς*, quomodo vocat Suidas. Equidem metuo ne solum sint excerpta quaedam, estque hoc eo verisimilius, quod libri II. inscriptio sit *ἀπὸ τοῦ δευτέρου βιβλίου*, ac libro I. haec praemittan-
b. tur: *ἐκλογαὶ ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ἀπὸ φωνῆς Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου.* Credo, Nicephorus Callisti, qui vixit a. DCCCXX, non integram Theodori historiam, sed solum ea, quae excerptu digniora putavit, suo dictavit amanuensi, et sane appendix Possevini ad appar. sacr. testatur in Veneta Bessarionis bibliotheca exstare *epitomen historiar. eccles. Theodori Lectoris et Philostorgii* (vid. Labbei delin. app. hist. Byz. p. 51.), item *Theodori Lectoris compositionem ecclesiasticam e variis auctoribus* (vid. Possev. append. appar. sacr. p. 29.), ut historiam Theodori iustam et eiusdem epitomen alienam distinguere conveniat. Atque ita mihi quidem videtur; nec tamen pugnaro, si quis cum longe doctissimo Labbeo censeat, sic hunc nodum exsolvi, quod vel plures historias scripserit Theodorus Lector, vel plures fuerint Theodori lectores[4]).

[Eodem tempore vixit Christodorus Aegyptius, Panisci f., qui varias historias teste Suida epico carmine tractavit, ut *Ἰσαυρικὰ ἐν βιβλίοις ϛ´, πάτρια Κωνσταντινουπόλεως ἐν βιβλ. ιβ´, πάτρια Θεσσαλονίκης ἐν βιβλ. κε´, πάτρια Νάκλης (ἐστὶ δὲ πόλις περὶ Ἡλιούπολιν, ἐν ᾗ τὰ καλούμενα Ἄφακα), πάτρια*

3) Exstant in edd. Eusebii Paris. 1544. et seqq. et in *Valesii* ed. Theodoreti etc. Paris. 1673, qui alia etiam Theodori fragmenta composuit.

4) Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 435 sqq., qui eiusdem ex bibl. Paris. affert historiam operum publicorum quae tum Cpoli visebantur.

Μιλήτου τῆς Ἰωνίας, πάτρια Τραλλέων, πάτρια Ἀφροδισιάδος. Exstat in anthologia eiusdem *ἔκφρασις τῶν ἀγαλμάτων τῶν εἰς τὸ δημόσιον γυμνάσιον τοῦ ἐπικαλουμένου Ζευξίππου* scripta versibus CCCCXVI. 5)]

Egregium quoque iis temporibus nomen fuit Hesychii Illustris Milesii 6). Is Hesychii caussidici et Sophiae filius erat. Scripsit universalem historiam, quam *romanam* et *omnigenam* inscripsit et sex libris distinxit. Incepit a Belo, Assyriorum rege, ac finit in morte Anastasii imperatoris, cognomento Dicori. Auctor Photius cod. LXIX. Ac citatur ex sexto eius operis fragmentum in glossis Basilicorum voce *φόλλις· Ἡσύχιος ὁ Ἰλλούστριος ὁ Φιλοσοφίας τῆς Μιλησίας ἐν τῷ ς' χρονικῷ διαστήματι τῆς ἱστορίας* 7). Meminit quoque Constantin. Porph. them. I. 2, item Suidas, et addit fecisse etiam nomenclatorem sive indicem eorum qui eruditionis fama claruerunt 8), inque ea nullius ecclesiastici doctoris meminisse; atque hinc colligi posse, hominem fuisse gentilem. Sed mihi secus videtur propter ea quae in Sibylla de Christo dicit. Libellum hunc graece edidit Sambucus Antverp. 1572, latine vertit Hadrianus Iunius, eruditis vero notis illustravit cum idem Iunius, tum imprimis clarissimus collega meus Ioannes Meursius LB. 1613, qui et primus libellum huius Hesychii *de rebus patriis Constantinopoleos* ex bibliotheca Palatina exscripsit ac typis divulgavit 9). Eius libelli non meminit Suidas 10), uti nec alterius operis Photio memorati cod. LXIX, in quo narrabat, ut Anastasio successerit Iustinus et quae is gesserit, atque item ut huius imperium Iustinianus exceperit et quae primis aliquot annis

5) Vid. Anthol. *Jacobs.* t. III. p. 161 sqq. Videtur hoc carmen pars esse librorum de Cpoli. Ceterum de hoc et de *πατρίων* genere cf. *Heyne* in comm. d. antiq. Byz. in Orellii ed. Hesych. p. 362.

6) Vid. *Meursii* adnot. ad princ. lib. d. hom. doctr. et erud. claris., *Hankii* Byz. rer. scr. I. 4. p. 142 sqq., *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 544 sqq., *J. C. Thorschmidii* diss. d. Hes. Ill. christiano, Witteb. 1716. 4. rep. in ed. Hes. *Orellii* Lips. 1820. p. 261 sqq.

7) Ex quinto ibid. v. *παλματίους.*

8) Verba Suidae, *ἔγραψεν ὀνοματολόγον ἢ πίνακα τῶν ἐν παιδείᾳ ὀνομαστῶν, οὗ ἐπιτομή ἐστι τοῦτο τὸ βιβλίον,* sic corrigi vult *Meursius:* — *ὀνομαστῶν, Διογένην τὸν Λαέρτιον μιμησάμενος, οὗ ἐπιτομὴ κτλ.* Verum videtur significare velle Suidas, eum librum, quem ipse habuit quemque nos quoque habemus, non integrum fuisse, sed epitomen sive ab auctore sive ab alio quopiam factam; quanquam negari non potest, haud ineptam esse coniecturam Meursii, modo aliud nomen substituas pro Diogene Laertio, cuius epitomator Hesychius dici nequit.

9) Primus edidit *Meursius* sub veri auctoris nomine, sed antea iam sub nomine Codini ediderat *G. Dousa* Heidelb. 1596. 8.

10) Videtur hic libellus pars esse, et initium quidem libri sexti historiarum, quarum meminit Suidas his verbis: *χρονικήν τινα ἱστορίαν, ἥντινα διεῖλεν εἰς ἓξ διαστήματα* (*τμήματα* apud Photium)· *οὕτω γὰρ καλεῖ ἕκαστον βιβλίον· ἐν οἷς ἐμφέρονται αἱ κατὰ καιροὺς πράξεις τῶν Ῥωμαίων βασιλέων καὶ αἱ δυναστεῖαι τῶν κατὰ τὸ ἔθνος κρατησάντων τυράννων καὶ τὰ κατὰ τὸ Βυζάντιον πραχθέντα ἕως τῆς βασιλείας Ἀναστασίου τοῦ ἐπονομαζομένου Δικόρου.* Accuratius haec definit Photius.

fecerit. Quo minus autem opus hoc absolveret filii morte evenit, quae ita perculit animum eius, ut abrumperet scribendi filum. Ex his eadem liquet, non sub Anastasio tantum vixisse, quod apud Suidam legere est, sed vel maxime sub Iustino et Iustiniano floruisse, quod aperte etiam testatur Constantinus Porphyrogennetes themat. I. 2. Diodorus Siculus eo uberior est Photio teste; interim stilo est eleganti ac diserto et, quod caput est, veritatis est studiosus, ut idem agnoscit. Meminit Hesychii huius etiam
269. Tzetzes Chil. III. 877. *Ἡσύχιος Ἰλλούστριος Πλούταρχός τε καὶ Δίων.* Alius autem ab hoc est Hesychius *ὁ ταχυγράφος,* hoc est notarius, cuius meminit Georgius Codinus lib. d. orig. Cpol. c. 17. Nam is Constantini M. aetate vixit, quippe quem Codinus dicat scripsisse res eas Constantini M., quarum ipse esset *αὐτόπτης;* nisi placeat, eundem fuisse ac deceptum esse Codinum, quod cl. Labbeus existimat in appar. ad hist. Byz. p. 43.

Praeclarum quoque sub Iustiniano nomen habuit Procopius rhetor[11]). Natus hic fuit Caesareae Palaestinae. Fuit idem orator ac rhetor seu professor vel caussidicus. Ita capere oportet Suidae verba, cum vocat *ῥήτορα καὶ σοφιστήν*, item cum simpliciter *ῥήτωρ* dicitur Euagrio IV. 12, Agathiae I. p. 7 sq. et Photio biblioth. cod. LXIII. Atque Euagrius quidem inibi ait, cum desierit Eustathius Epiphaniensis in XII. Anastasii imp. anno, Procopium esse cetera persequutum, videlicet XV posteriores Anastasii annos, quaeque sub Iustino Thrace et Iustiniano M. contigissent. Meminit quoque Constant. Porphyrog. them. I. 2, item Codinus atque alii. Notarius erat ac comes Belisarii, cuius et res gestas consignavit. Accurate ac diserte scripsit sive, ut Euagrius inquit loco memorato, *φιλοπονότατα, κομψῶς τε καὶ λογίως*, ut ait Nicephorus Callisti XVI. 10. Continet eius historia libros VIII,
141. quorum duo primi sunt de bello Persico, duo sequentes de bello Vandalico, quattuor postremi de bello Gothico, quos vir incomparabilis Hugo Grotius latinos fecit histor. Gothor. Amst. 1655. Primos duos, quos de bello Persico esse dixi, in compendium redegit Photius in biblioth. cod. LXIII. At omnium *σύνοψιν* habes apud Agathiam in praefatione, qui historiam suam inde coepit, ubi Procopius desiit. Octo istis postea nonum Procopius adiecit, atque eum, quia complecteretur res antea non editas, *ἀνέκδοτα* appellavit Suida teste, qui etiam auctor est, libro hoc fuisse invectum in Iustinianum et coniugem Theodoram, item Belisarium et uxorem eius Antoninam. *Ἀνέκδοτα* ista laudat Euagrius IV. 31. Memorat quoque Nicephorus Callisti XVII. 10,[12]) item Suidas, qui et multa inde variis exscripsit in locis. Nonum primus edidit et

11) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 5. p. 145 sqq., *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 553 sqq.

12) Negat *Fabricius* p. 559. a quoquam laudari ante Suidam, adeo ut ea Procopii esse nonnulli dubitaverint; in quibus est *Levesque* in Mem. de l'acad. d. inscr. t. XXI. p. 73 sqq.

commentario illustravit Nic. Alemannus Lugd. 1623. Praeter novem, quos dixi, libros exstat volumen Procopii de Iustiniani aedificiis in sex narrationes sive, ut ipse vocat, *λόγους* divisum. Ex iis clare elucet, hominem fuisse christianum, non gentilem, qualium *ἀθεΐαν* detestatur, sed neque haereticum, etsi in Iustiniano damnet, quod in tales statuerit poenam capitalem. Nimirum iudicabat, aliquas fidei controversias tam esse difficiles penetratu, ut multi eas capere non possint, eoque probare non poterat, si propterea quis vita privaretur. Hoc opus intellexit Georgius Codinus in select. d. Cpoli, ubi ait, *καθὼς εἰς τὸ περὶ κτισμάτων περιέχει.* Atque exstat idem mstum in bibl. eminent. card. Iulii Mazarini, quem conferre cum editis volenti pollicetur Gabriel Naudaeus. Etiam de aliis mss. dicit Philippus Labbeus in catal. scriptt. histor. Byzant. Quidquid autem Procopii ante edita ab Alemanno *ἀνέκδοτα* graece habemus, hoc debemus Davidi Hoeschelio 13), estque hoc egregii viri beneficium eo maius, quod latini interpretes toties abeant a graecis; imprimis ineptissimus ille Christophorus Persona, qui quat- 270.
tuor rerum Gothicarum libros vertit Basil. 1531, si vertisse et non pervertisse dici is debet, qui multa adeo omittit et in iis quae refert toties nobis sua narrat somnia. De interpretum aliis, ut sunt Leonardus Aretinus et Arnoldus Vesaliensis, in libro de historicis latinis dicam.

Multum quoque tempora Iustiniani ac praecipue Iustini iunioris ornabat A g a t h i a s 14), natus Myrinae, quae in Asia veterum Aeolensium colonia est ad ostia Pythici fluminis sita, ut ipse in praefatione ait, ubi et se patre dicit Memnonio prognatum ac iuri et legibus operam dedisse, unde et *scholasticus* vocatur. Erant enim scholae collegia iurisperitorum, unde *σχολαστικοὶ* dicti qui alio nomine *advocati* appellantur. Fuit autem advocatus Smyrnae auctore Suida, qui *σχολαστικὸν Σμυρναῖον* vocat, quod non attendens Christophorus Persona natione Smyrnaeum fuisse putavit, cum ipse, ut diximus, Myrinensem se dicat. Praeter epigrammata multa, quae in anthologia habemus 15), condidit libros quinque de imperio et rebus gestis Iustiniani. Nec tamen omnia de eo refert, sed inde, ut ipse ait, coepit, ubi desiit Procopius 16). Etiam

13) Omnium primum edidit librum de aedificiis Iustiniani *Beatus Rhenanus* c. vers. Agathiae al. Basil. 1531. Deinde fragmenta quaedam historiarum hic illic prodierunt (vid. *Hoffmanni* lex. bibl. t. III. p. 477). Historiarum libros VIII c. lib. d. aed. Iust. ed. *D. Hoeschel* Aug. Vind. 1607, arcanam historiam *N. Alemannus* Lugd. 1623. f., novissime *J. C. Orelli* Lips. 1827. 8. Omnia opera prodierunt in coll. Byz. Paris. 1661 sq., in coll. Venet. 1729, in coll. Bonn. per. *G. Dindorfium* 1833. sqq. III. voll. 8.

14) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 7. p. 172 sqq., *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 566 sqq., praef. *Niebuhrii* d. vit. Ag. eiusque libris histor. in ed. Ag. p. XIII sqq.

15) Vid. *F. Jacobs* Anthol. t. VI. p. L sqq.

16) Titulus *περὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας* debetur codici Lugdunensi; verum cum auctor IV. 22. se de morte Iustini et IV. 29. de Chosrois fine dicturum promittat, rectius nunc *ἱστοριῶν* inscribitur. Prodiit primum ex bibl. et

Δαφνιακά atque alia partim prosa partim carmine exaravit, ut Suidas testatur. Immo meminit ipse in praefatione historiae suae, ubi se a puero ait admodum carmine fuisse delectatum ac panxisse hexametro versu poematia quaedam amoribus et istiusmodi illecebris variegata, eaque *Δαφνιακά* appellari. Dictione utitur tersa et florida. Gentilem fuisse praeter alia ostendit illud *φασίν,* quo III. 5. utitur, cum sermo fit de martyrio b. Stephani 17). Meminere praeterea Agathiae Euagrius IV. 24. V. 24, Constant. Porphyrog. them. I. 2, Zonaras ann. XIV. 10, Nicephorus hist. XVII. 13. et alii. Vide etiam de Agathia Dionys. Petavium exercitt. miscell. ad Iulianum imp.

Procopii etiam et Agathiae aequalis fuit Ioannes Lydus,
b. qui et ipse res Iustiniani consignavit. Memoratur Ioanni Curopalatae, item Cedreno, utrique in operis prooemio; sed Cedrenus Lydum esse non addit. Egisse hunc de sui aevi rebus ait uterque, unde, cum Iustiniani gesta persequatur, ignorare eius tempora non possumus. Doctissimus tamen vir, qui delineationem apparatus edidit in corpus hist. Byz., ait ex praefatione Io. Scylitzae sive Curopalatae hoc unum constare, vixisse post a. Chr. DCCC. Nos duobus saeculis et amplius minus dicimus, ut vel me vel praeclarum illum virum multum ratio fefellerit. Est qui eum esse Ioannem Zonaram arbitretur, quod esse non potest, cum et Curopalates et Cedrenus Zonaram aetate antecedant. Etiam a Nicephoro Callisti in prooemio Ioannes (*ἁπλῶς* sic vocat) illustris dicitur orator fuisse, interque eos historicos refertur, ex quibus historiam suam excerpsit Euagrius scholasticus; ubi si signatur idem Ioannes Lydus, non possit demum post a. DCCC. vixisse, cum Euagrius sub Tiberio et Mauricio claruerit, nempe a. DC. et ante 18).

Plutarchus Iustiniano fuit a secretis, atque eius res posteris tradidit, ut censet etiam Nicolaus Alemannus prolegomenis in Procopii historiam arcanam p. 2.

Iustiniani haec tempora viderunt quoque Hermolaum, Con-
271. stantinopolitanum grammaticum, qui in schola Eugenio successit ac Stephani grammatici *ἐθνικά* in compendium redegit atque illud nuncupavit Iustiniano, ut ex Suida cognoscere est. Stephanus iste, quem diximus, Byzantinus fuit, eiusque libri de populis atque urbibus meminit et Tzetzes Chil. III. 100. Alteruter autem,

interpr. *Bonav. Vulcanii* LB. 1594. 4, tum in coll. Byz. Paris. 1660, in coll. Ven. 1729, in coll. Bonn. 1828. 8.

17) Cf. *Niebuhr.* l. l. p. XVII sq.

18) Est *Joannes Laurentius Lydus*, cuius exstat liber *περὶ διοσημειῶν* (vid. Crameri anecd. t. III. p. 403—408, coll. p. 187.) et excerpta libri *περὶ μηνῶν*. Eiusdem repertum est a. 1784. opus *περὶ ἀρχῶν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας* atque editum ab *J. D. Fuss* et *C. B. Hase* Paris. 1812. 8; in coll. Byz. Bonn. Io. Lydum ed. *J. Bekker* 1837. Cf. *Fussii* Epist. ad Hasium Leod. 1821. 8. et *A. W. Heffter* in Mus. Rhen. iurispr. 1828. Adde Phot. bibl. cod. CLXXX. Fragmentum Lydi de Rheno et Danubio ed. *G. G. Bredow* epp. Paris. p. 60 sqq.

Stephanus, inquam, aut compendii auctor Hermolaus (sed hic potius, ut videtur), Byzantinam quoque historiam composuit. Ostendunt hoc ista compendii verba in *Γότθοι*: *ὡς εἴρηταί μοι ἐν τοῖς Βυζαντικοῖς*. Eustathio alteruter istorum *κατὰ περίφρασιν* signatur, ut cum ad versum Dionysii 694. adnotat haec verba: *τὸ Ἀρμένιον ὄρος, ἀφ' οὗ ῥέειν ὁ Φᾶσις ἄρχεται, ὁ μὲν τὰ ἐθνικὰ γράψας περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Ὑρκανίας εἶναι οἴεται.* Similiter appellarat ad v. 38.[19])

Etiam temporibus Iustiniani vixit Petrus Patricius, patria Thessalonicensis, orator et magister et historicus, qui legatus ad Chosroen missus mira facundia ingenia barbarica demulcebat. Scripsit historias et de statu reipubl., teste Suida in *Πέτρος*. Chosroen autem, ad quem missus fuit, censeo esse Chosroen Magnum, qui a. DXXXI. regere coepit atque annis imperavit XLVIII. Fortasset amen nepos eius intelligi debet, qui anno duodecimo post Chosrois Magni obitum imperium auspicatus est, ac temporibus Mauricii, Phocae et Heraclii regnum tenuit. Meminere huius Petri quoque Procopius, Corippus atque alii[20]).

Gordianus quoque floruit sub Iustiniano seniore ac litteris consignavit vitam Placidi monachi, qui a Manucha pirata, quem Abdala barbarus, Hispaniae rex, miserat in Siciliam interfectus fuit anno DXLV. Fuit Placidus discipulus b. Benedicti, Gordianus autem Placidi socius, cuius se famulum appellat. Exstat vita ea Placidi apud Surium ad d. 5. Octobr. Ei libello haec ad calcem sunt adiecta: *his taliter succincte libatis quid Gordianus, martyris*

19) Stephani fragmenta ex operis integri lib. X. s. XIII. supersunt a. v. *Δύμη* usque ad v. *Δώτιον*, quod ex cod. bibl. Seguierianae primum edidit *Sam. Tennulius* Amst. 1669. 4. (accuratius enotavit lectiones *Montefalconius* in biblioth. Coisl. p. 281 sqq.), repetiit *A. Berkelius* LB. 1674. 8, reliquique epitomes editores. Ex his fragm. de Dodone separatim ed. c. vers. et not. *Jac. Gronov.* LB. 1681. 4, idemque tractavit *S. C. Schirlitz* in diar. schol. 1828. p. 385 sqq. Sub finem horum fragmentorum in codice scripta sunt haec: *Στεφάνου γραμματικοῦ Κωνσταντινουπόλεως περὶ πόλεων, νήσων τε καὶ ἐθνῶν, δήμων τε καὶ τόπων καὶ ὁμωνυμίας αὐτῶν καὶ μετωνομασίας καὶ τῶν ἐντεῦθεν παρηγμένων ἐθνικῶν τε καὶ τοπικῶν καὶ κτητικῶν ὀνομάτων*, tum sequitur index libri XI. in octoginta capita divisi ab v. *Ἔαρες* usque ad *Ἔλωρος*. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. IV. p. 621 sqq. et inprimis *F. Passovii* descriptionem codicis Vratislaviensis (in symb. crit. 1820, rep. in ed. *Dindorfii* t. I. p. L sqq.), ex qua intelligitur in sexaginta fere libros opus divisum fuisse, triginta tantum librorum exordia in illo codice distincte indicari.

20) Mortuus est non multo post a. 562. Vide de eius vita accurate et copiose exponentem *Niebuhr* in praef. ad Dexipp. etc. p. XXI sqq. Magnopere laudatur a viris sui saeculi, Procop. Goth. I. 3. hist. arc. 24, Io. Lyd. d. magg. II. 25 sq., Menand. p. 346. 368. 376, Cassiod. Var. X. 19. 22. 24, Steph. Byz. v. *Ἀκόναι*, Coripp. laud. Iust. I. 24. Scripsit *ἱστορίας*, quas exorsus est a triumviratu, ut videtur (vid. Bekk. anecd. p. 130. 149.), quarumque eclogae exstant in Exc. d. legg., ap. Nieb. p. 133 sqq., deinde *περὶ πολιτικῆς καταστάσεως*, cuius libri fragmenta *A. Maius* sibi visus est reperisse in cod. Vat., ubi inscriptus est *περὶ πολιτικῆς ἐπιστήμης*, atque hinc sub nomine Petri edidit in vett. scr. nov. coll. t. II. (1827.) p. 574 sqq. Verum refutat hoc *Niebuhr.* p. XXIV. sq. ac docet partes istius libri potius contineri in caeremoniali Constantini Porph. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 538 sq.

Placidi famulus, egerit opusculo praesenti tradamus. postquam enim idem Gordianus sanctorum martyrum corpora tradidit sepulturae, quid faceret vel quid diceret nesciebat. dicebat enim intra se: si ad Cassinum redire voluero, omnino impossibile mihi videtur; scio enim, quanta pericula in tanto itinere mihi incumbant. haec dum secum tacitus volveret, b. Placidi et sociorum eius suffragium diebus ac noctibus exorabat attentius. quarta interea die adveniente valde diluculo navis Neapolitanorum mercibus onusta in portu Messanae civitatis devenit, descendentesque nonnulli eorum ad terram sancti Ioannis Baptistae, in qua sanctus domini martyr Placidus cum sociis suis sepultus erat, ecclesiam devenerunt. quos Gordianus adspiciens post salutationis officia osculatus est, ac deinde percunctatus est eos
142. *dicens: qui estis et unde et quo tenditis iter? tum illi, Neapolitani,*
272. *inquiunt, sumus et cursus noster Constantinopolim tendit. Gordianus vero talia ab eis dum verba audisset, gaudio ingenti perfusus est, datoque naulo in eorum navi conscendit longissimaque maris itinera cum eis transfretans Constantinopolitanam pervenit ad urbem; in quam ingressus in domo cuiusdam potentissimi viri annis quampluribus hospitatus est, ibique iussu Iustiniani imperatoris enucleatius vitam atque miracula nec non passionem beatissimi martyris Placidi et sociorum eius notificare atque ad posteritatis memoriam graecis litteris, quibus apprime imbutus fuerat, latius annotare curavit. illi autem haec audientes glorificaverunt deum, utque secum Gordianus in eadem urbe maneret hortati sunt; quod et fecit. post aliquanta vero annorum curricula Gordianus ille valefaciens passionem martyris Placidi et sociorum eius, quam ibidem, ut supra taxavimus, graecis apicibus exaraverat, apud illos reliquit, ipse vero navem conscendens Siciliam rediit atque ad Syracusanam urbem deveniens pauco illic tempore supervixit.*

Nec praetereundus Nonnosus; nam historiam edidit, qua legationem suam complexus est ad Aethiopas et Ameritas ac Saracenos aliasque orientis gentes. Eo ex opere excerpta quaedam habemus ap. Phot. cod. III, ubi et Iustiniani tempore vixisse aliaque quaedam de Nonnoso et parente eius Abrahamo et avo item refert 21).

Atque hoc etiam celebrius nomen habuisse videtur Damascius, qui quattuor reliquit παραδόξων libros: unum de incredibilibus fictionibus, qui erat capitum CCCLII, alterum incredibilium de daemoniis narrationum, qui fuit capitum LII, tertium narrationum incredibilium de animis a morte apparentibus, qui capita continebat LXIII, quartum naturarum incredibilium, cuius capita fuere CV. Horum auctor nobis est Photius cod. CXXX. Atque idem cod. CLXXXI. multis de hoc Damascio agit, interque alia nos docet, litteris tradidisse vitam Isidori, immo apud eundem cod. CCXLII. excerpta quaedam ex hac vita invenies. Cum vero Damascum Syriae esse civitatem norint etiam qui necdum aere

21) Repetit *Niebuhr.* I. I. p. 478 sqq. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 3. p. 141 sq., *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 543 sq.

lavantur, plane censeo, esse hunc Damascium, philosophum Syrum, quem Suidas ait stoicum fuisse, Simplicii et Elamitae, Phrygum, discipulum, qui tempore claruit Iustiniani[22]), quemadmodum ex Agathia scimus, qui lib. II. p. 69. historiae suae eum inter principes sui aevi philosophos numerat, ut qui ipsum cum Simplicio Cilice, Prisciano Lydo, Isidoro Gazaeo et duobus tribus aliis iungat ac tale subdat elogium: *ἅπαντες τὸ ἄκρον ἄωτον κατὰ τὴν ποίησιν τῶν ἐν τῷ καθ᾽ ἡμᾶς χρόνῳ φιλοσοφησάντων.* Inter 273.
alia autem, quae scripsisse ait Suidas, etiam est historia philosophica, cuius quoque Suidas meminit in *Δῶρος.* Gesnerus censet, esse eandem quae inter notha Galeni opuscula invenitur. Tractat illa de sententiis veterum philosophorum. At, puto, historia Damascii non sententias modo, sed vitas etiam philosophorum complectebatur, sicuti Porphyrii historia philosophica vitas etiam continebat. Ac suspicatur Ioannes Petrus Nunnesius, vitam Aristotelis a se ex veteri translatione editam Damascium habere auctorem. Sed obstat, quod in eius vitae extremo Simplicius citetur; nam Simplicius Damascii discipulus fuit, ut ipse in commentariis physicis agnoscit. Scio, Nunnesium sic occurrere huic difficultati, quod potuerit praeceptor discipuli testimonio uti; verum mihi parum fit verisimile, Damascio florente tantum fuisse Simplicii nomen, ut eo se teste tueretur[23]).

Sub Iustiniano magno in pretio erat Paullus Cyrus Flo- 498.
rus Silentiarius, ita dictus, quod regiorum silentiariorum 217.
foret primicerius. Vir fuit genere illustris et opibus relictis a pa- a.
rentibus clarus, sed clarior doctrina et eloquentia, sicut de eo testatur Agathias V. 9. p. 153. Addit, multum laudis retulisse poematis suis. In his fuit carmen, quo templi Constantinopolitani situm et *συμμετρίαν* affabre descripsit. Meminit quoque Suidas in *Ἀγαθίας,* deque illo dicimus in poetis graecis[24]).

Sub Iustino II, qui Iustiniano successit anno DLXV, vixit 273.
Theophanes Byzantius, qui inclaruit decem historiarum li- 142.
bris. Eos exorsus fuit a rupto foedere, quo convenerant Iustinus a.
ille et Chosroes, Persarum rex, quod contigit exeunte anno altero, ex quo imperasset Iustinus. Producit vero hoc bellum usque ad

22) Sed multo accuratius hoc definit Photius biblioth. cod. CLXXXI. *ὁ δὲ Δαμάσκιος τήν τε ῥητορεύουσαν τέχνην ὑπὸ Θέωνι τρία ἔτη ὅλα διεπόνησε καὶ προὔστη διατριβῶν ῥητορικῶν ἐπὶ ἔτη θ΄, γεωμετρίας δὲ καὶ ἀριθμητικῆς καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων Μαρῖνον τὸν διαδόχον Πρόκλου ἐν Ἀθήναις ἔσχε διδάσκαλον. τῆς δὲ φιλοσόφου θεωρίας ὅ τε Ζηνόδοτος αὐτῷ καθηγεμὼν Ἀθήνησι καὶ αὐτὸς ἐγεγόνει — καὶ Ἀμμώνιος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁ Ἑρμείου κτλ.*

23) Eiusdem Damascii exstant *ἀπορίαι καὶ λύσεις περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν, ἀπορίαι καὶ λύσεις εἰς τὸν Πλάτωνος Παρμενίδην* et incertae fidei *ἑρμηνεία εἰς τοὺς ἀφορισμοὺς Ἱπποκράτους* atque commentarius in Platonis Parmenidem, quasi supplementum commentarii Procli. Cf. praefat. nostr.

24) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 6. p. 163 sqq., *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 581. sq. (coll. t. IV. p. 487 sqq.). Prodiit haec descriptio eccl. c. Cinnamo in coll. Byz. Par. 1670, Ven. 1729, Bonn. ex recogn. *J. Bekkeri* 1837, ex rec. *F. Gräfii* Lips. 1822, c. obss. critt. *F. Spitzneri* Erf. 1823.

annum X. Idem primo libro refert, quomodo et litteris prodiderit
b. res Iustiniani; etiam indicat, se denis illis, quos dixi, libris plures subiunxisse. Auctor horum Photius in biblioth. cod. LXIV, ubi et memorabile illud, quod ex eo Photius narrat, sub Iustiniano demum innotuisse Graecis ac Romanis bombycum ortum et texendi artificium, didicisse autem a Persa e Serum regione profecto, qui semen bombycum ferulae inclusum salvum Constantinopolim detulisset; ex eo semine cum verno tempore vermiculi essent enati, his mori folia praebuisse in alimentum, tandem texuisse, postea accepisse alas ac semen profudisse. Non dubium quin sic habeat historia, licet in ordine paullum turbet Theophanes vel Photius[25].

Etiam sub Iustino II. circa annum DLXX. (non DL, ut est apud Possevinum, credo, librarii culpa) claruit Andreas Cretensis, episcopus Hierosolymitanus. Huius varii exstant sermones de vitis sanctorum, quos ex Simeone Metaphraste et Aloysio Lipomano Laurentius Surius sanctorum vitis inseruit[26].

CAP. XXIII.

274. Tiberius Anicius anno DLXXVIII. a Iustino factus est consors imperii, necdum integro quadriennio post solus coepit imperare. Anno DLXXXVI. Tiberio successit Mauricius, qui anno DCII. cum tota domo a Phoca est interfectus. Sub Tiberio atque hocce Mauricio claruit Euagrius Scholasticus patria Antiochenus, scriptor ecclesiasticae historiae, quae libris sex constat. Eam inchoat, ubi Socrates ac Theodoretus desiere, perducit vero usque ad annum Mauricii duodecimum (a. CCCCXXXI — DXCIII), ut quidem ipse testatur in fine operis atque ex eo Photius cod. XXIX. Sed Baronio is est annus decimus. Idem Euagrius in peroratione historiae suae commemorat, etiam alterum se volumen consignasse, quo complexus sit relationes, epistolas, decreta, orationes, disputationes atque alia. Relationes autem maxima ex parte sunt ex persona Gregorii episcopi Antiochiae factae. Pro duobus autem hisce libris ait gemino se honore esse affectum; nam a Tiberio Constantino quaestura fuisse ornatum, sed a Mauricio consequutum esse, ut tabulis publicis praeesset. Iudicium de eo Nicephori Callisti in prooemio istiusmodi est: *Euagrius illustri dignitate praeditus historiam usque ad Iustini aetatem deduxit, maxima ex parte res profanas tractans, quarum argumenta et materiam ex Eustathio Syro, Zosimo, Prisco, Ioanne Procopio Caesariensi, Agathia, qui illis temporibus ordine insignes fuere oratores, et praeterea ex aliis non poenitendis historicis decerpsit.* Stilus ei non ingratus atque in dogmatis etiam accuratior est quam alii, ut Photius indi-

25) Repetiit ex Photio *Niebuhr.* in ed. Dexipp. etc. p. 483 sqq. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. II. 4. p. 674 sqq., *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 543.
26) Vid. *Fabric.* bibl. gr. t. XI. p. 62 sqq. 560.

cat. Loca compluria in hac Euagrii historia explicat Iacobus Billius Prunaeus observationum sacrarum I. 38.[1])

Sub Tiberio Anicio et Mauricio impp. non exiguae existimationis fuit Ioannes ille, quem Euagrius lib. V. extr. civem ac cognatum suum appellat, unde, cum Euagrius fuerit Antiochensis, hunc quoque Antiochensem fuisse per est verisimile. Ibidem ait, eum digesta a se tempora exposuisse ab Iustiniano Magno, in quo desierat Procopius, usque ad Chosroen iuniorem a Mauricio imp. regno restitutum, quod fuit a. Chr. DXCI. Ex huius historia etiam sunt quae Euagr. III. 10. et 28. se hausisse profitetur ab Ioanne Rhetore; ita enim utrobique vocat. Scio, *rhetoris* appellationem uno duntaxat loco exprimi; sed altero subdit Agathiae, quem *rhetorem* nuncupat; ut ἀπὸ κοινοῦ in Ioanne idem vocabulum voluerit intelligi. 498. 217. a.

Sub Mauricio quoque vixit Menander Protector. Neque ignoro, a Constantino Porphyrogenneta themat. I. 2. inter eos referri, qui sub Iustiniano imperatore chronica sua composuerint. Sed potior mihi est ipsius Menandri auctoritas, cuius luculenta de se ipso verba refert Suidas in *Μένανδρος*. Narrat vero inter caetera, quomodo prius non fratris sui Herodoti exemplo legibus operam dederit et eloquentiae deditus regiam porticum frequentarit, sed amarit equestria certamina, pantomimorum saltationes ac palaestras similesque nugas, donec Mauricius suscepisset imperium: tum se amore captum musarum poemataque et historias audisse avide, magnam etiam noctis partem iis impendisse, animum quoque appulisse ad scribendam historiam eamque aggressum ab obitu Agathiae. Ex huiusce Menandri historia luculenta habes fragmenta in legationum eclogis, quas e mss. codd. edidit David Hoeschelius Aug. Vind. 1603. Meminit eius quoque Theophylact. Simoc. hist. Mauric. I. 3. et Constant. Porphyrog. them. I. 2. Coepit Menander ab a. Iustiniani XXXIII, in quo Agathias desierat, ac progressus usque ad deditum Abaris sive Hunnis Sirmium, quod fuit paullo ante obitum Fl. Tiberii II, qui incidit in a. DLXXXIII.[2]) 275. 142. b. 143.

[Tum quoque fuit Ioannes Epiphaniensis, qui scripsit a. DXCI. historiam belli Persici, qua usi sunt Theophylactus Simocatta lib. IV. et V. et Anna Comnena Alexiadis locis pluribus. Pars eius exstat in bibl. Palatina[3]).]

Iunior his paullo fuit Theophylactus ὁ *Σιμοκάττης*[4]),

1) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 432 sq.

2) Repetiit *Niebuhr.* ed. Dexipp. etc. p. 281 sqq., qui p. XXII. sic de eo iudicat: *in scribendi genere prorsus simia Agathiae est, ridendus quoties sententiarum acumine aut verborum elegantia se ostentare cupit; verum tamen in rebus gestis referendis bonus auctor, circa populorum mores terrarumque longinquarum situm et peregrinantium itinera admodum curiosus et fide dignus.* Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 8. p. 184 sq., *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 540 sq.

3) Fragmentum edidit *C. B. Hasius* c. Leone Diac., qui et de ms. disserit in praef. ad Io. Lyd. d. magistr. p. XVII.

4) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 9. p. 186 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 582 sqq.

ut Suidas vocat, sive Σιμόκαττος aut Σιμόκατος, ut dicitur Tzetzae Chil. III. 69. et Eustathio in Dionys. v. 730. Oriundus erat Aegypto Photio teste, sed tamen in Graecia natus fuit, ut de se ipse testatur praefatione de physicis quaestionibus. Floruit circa annum DCXII, quo imperare coepit Heraclius, Phocae eius successor, qui Mauricium interemit. Theophylactum sophistam in nomenclatore suo vocat Robertus Constantinus. Scriptorem inter recentiores Graecos eximium appellat Casaubonus animadvers. in Spartianum. De rebus gestis a Mauricio historiam condidit libris VIII, ac prioribus quinque agit de bello eius adversus Persas, reliquis tribus tractat de iis quae gessit adversus Avaros et Sclavos, item de miserabili Mauricii ac liberorum caede. Graece latineque interprete Iac. Pontano S. I. theologo prodiit Ingolst. 1604; sed recognovit Car. Annib. Fabrotus I. C. et glossarium addidit, in coll. script. hist. Byz. Paris. 1648.[5]) Hosce libros cum post obitum Phocae de superiore loco populo legeret, ubi ad caedem Mauricii ventum fuit, lacrymas ei excussit, quemadmodum ipse narrat VIII. 12. Quae vero fusius suis libris exponit Simocatta, ea brevius perstringunt Theophanes p. 213 sq., Zonaras ann. XIV. 12 sq., Cedrenus p. 394 sq., Nicephorus hist. XVIII. 5 sq., qui et ex Simocatta, vel iis qui Simocattam exscripserant, illa quae de Mauricio referunt hauserunt. Stilus eius venusti aliquid habet, sed dum figuras et scitamenta orationis sectatur, curiosa nimis cura in frigidam dictionem ac puerilem affectationem incidit, ut quidem Photius censet, qui et ex singulis historiae eius libris quaedam excerpsit cod. LXV. Praeter historiam eius habemus quoque tum epistolas morales, rusticas et amatorias, ab Aldo olim editas (1499.), tum physica problemata, quae primus Lugduni
276. Bat. 1597. edidit Bonaventura Vulcanius, postea Andreae Schotti et Iani Gruteri beneficio 1598. integriores prodiere in lucem[6]). De legationum excerptis ab Hoeschelio editis nihil dicam, quia portio sunt historiae illius de qua ante egimus. Ab Eustathio quoque, interprete Dionysii Periegetae, ad vs. 730. citatur *ἡ τοῦ Σιμοκάτου οἰκουμενικὴ ἱστορία,* indeque refertur, Unnos, quos Persae Turcas vocant, tantopere abundasse auro, ut ex eo facerent lecticas, mensas, sedes, tribunalia, atque a Medis pacis praetextu, exegisse quadringenta aureorum millia.

Mauricii quoque, Phocae ac Heraclii temporibus vixit Leontius, de quo sic Sigebertus in catalogo c. 57. *Leontius, Neapolis, Cypriorum insulae, episcopus, scripsit vitam Ioannis Alexandrini, qui ob eximiam in pauperes misericordiam agnominatur Eleemosynarius.* Ex hoc Leontii opusculo hausit ea Simeon Metaphrastes, quae narrat de vita Ioannis τοῦ Ἐλεήμονος, immo fortasse nec aliud quam ordinem immutavit. Apud complures, etiam Baronium

5) Rep. in coll. Venet. 1729, in coll. Bonn. ex recogn. *J. Bekkeri* 1834.
6) Epistolas et quaestiones physicas novissime edidit *F. Boissonadius* Paris. 1835. 8.

et Possevinum, legas, Salaminis seu Constantiae fuisse episcopum; sed Sigebertus, ut vidimus, ait, fuisse episcopum Neapolis, Cypriorum insulae. Sane Neapolin Cypriis quoque tribuere videtur Metaphrastes in vita s. Simeonis abbatis. Synodi Nicenae 2. act. IV. civitatis nomen praeteritur; nam simpliciter dicitur, Leontium hunc fuisse episcopum *ἐν μιᾷ τῶν πόλεων Κύπρου*. Ibidem b.
mentio fit vitae eius quam diximus, ac praeterea vitae *τοῦ ὁσίου Συμεὼν τοῦ Σαλοῦ*, hoc est sancti Simeonis Sali. Ita locus iste capiendus; Simeon enim iste *Σαλός* dictus, quo Syris significatur *simplex* vel etiam *stultus*. Quod cum non attenderet Anastasius bibliothecarius, pro *Σαλοῦ* legit *σάλου*: *σάλος* autem est *iactatio* sive *turbatio*: eoque addit, scripsisse *turbationes propter Christum circa ea tempora in ecclesia factas*. Observavit eam rem Heribertus Rosweidus not. in lib. I. d. vit. patrum, ut omnino aberrent et Baronius et Possevinus (quos ipsi prius sequuti fuimus), cum ex Nicena illa synodo colligunt, Leontium consignasse calamitates, quas ecclesia dei passa est temporibus Mauricii imperatoris et Gregorii M. Eadem e synodo cognoscimus, Leontium exarasse *πολλὰ ἐγκώμια καὶ πανηγυρικοὺς λόγους, μεθ' ὧν καὶ εἰς μεταμόρφωσιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν*. Adhaec ex eodem concilio discimus, pro christianis apologiam contra Iudaeos emisisse, unde et aliqua adducit Ioannes Damascenus orat. III. de imagin.[7])

Leontius Scholasticus, Byzantius, egit de sectis hae- 489.
reticorum et synodo Chalcidensi. Eius act. V. perducit seriem 213. b.
episcoporum Constantinopolitanorum usque ad Eulogium, qui fuit tempore Gregorii M., unde iisdem Leontium vixisse temporibus colligitur. Cum autem tum quoque fuerit Leontius Salaminius, de quo modo dicebamus, sane idem videri possit, nempe ut patria quidem fuerit Byzantius ac primum professione advocatus, posteaque episcopus Cyprius[8]).

Georgius, Alexandrinus episcopus, vitam descripsit Chrysostomi. Ex hac excerpta dedit Photius cod. XCVI; integre autem ex Palatino et Bavarico codice edidit graece Henricus Savilius in ed. Io. Chrysostomi t. VIII. p. 157 sqq. Negat Photius certo se posse adfirmare, quis hic Georgius sit; sed placet quod doctissimus And. Schottus ibidem adnotavit, illum videri qui b. Ioanni Eleemosynario successit circa annum DCXX. Eadem mens Cocceii in catalogo scriptorum. Immo accurate satis id comprobat in notis suis Savilius. Iure autem in eo Photius desiderat, ut lingua purior foret et magis studiosus veritatis. Ex eo tamen pleraque sua de vita Chrysostomi hausere Leo imp., Anonymus et Simeon Metaphrastes, quos tres de vita Chrysostomi idem Savilius exhibuit[9]).

7) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. VIII. p. 320 sqq.
8) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. VIII. p. 309 sqq.
9) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 10. p. 194 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. X. p. 707. t. XII. p. 16.

276. Ad eadem tempora referri debet scriptor chronici Alex-
143. andrini, quod omne aevum digerit usque ad XX. annum He-
b. 277. raclii. Quamquam quod tum auctorem eum vixisse aiebam, id capiendum de illo, qui ad ea quae dixi tempora chronicon perduxit. Nam facile mihi persuadeo, non unius hanc fuisse operam, quod et Raderus ex inscriptione, praefatione et Caesarum syllabo coniectat. Hoc opus in antiqua Siciliae bibliotheca primus invenit Hieronymus Surita, atque inde eiusdem et Antonii Augustini opera Romam advectum fuit. Haec caussa est cur vulgo *fastos Siculos* appellarint. Meminere iam olim eius Sigonius et Panvinus, ac partem illius Eusebio suo graece adiecit Iosephus Scaliger, qui eam a Casaubono acceperat. Sed integrum, XXXVI aureis solaribus emptum Augustanae bibliothecae per Davidem Hoeschelium obtulit Fridericus Sylburgius, unde (ultimus duobus annis exceptis, qui ita vetustate erant arrosi, ut legi amplius non possent) exscripsit Matthaeus Raderus, cumque interpretatione sua publici iuris fecit Monach. 1615. Idem chronici Alexandrini nomen libro imposuit eo quod in frontispicio illud commendet *Πέτρος Ἀλεξανδρείας*, ac satis verisimiliter suspicatur, esse hunc Petrum illum, qui numero quinquagesimus a. Chr. DCXL. Alexandrinus episcopus fuit, ut ex chronologia iuris graeco-latini, quam Marquardo Frehero debemus, cognoscere est. Opus est chronologis perutile, vel ob multa ex Africano atque Eusebio excerpta, quae frustra alibi quaeras 10).

Temporibus his vixisse etiam invenio **Georgium Pisidem.** Constantinopolitanae hic ecclesiae diaconus et chartophylax sive, ut vocant, chartularius vel referendarius erat. Condidit poema de opere sex dierum, quod dicavit Sergio patriarchae. Nomen ei *κοσμουργία ἢ ἑξαήμερον.* Constitit vero olim tribus senariorum millibus, ut Suidas testatur; sed ex iis hodie solum supersunt mille octingenti octoginta, qui prooemium sunt operis, ut ostendit ms. codex bibliothecae Augustanae, ubi istiusmodi inscriptio est: *Γεωργίου διακόνου τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τοῦ Πισίδου προοίμιον τῆς ἑξαημέρου, διὰ ἰαμβῶν στίχων.* Fecit idem senarios *εἰς τὸν μάταιον βίον* sive *de vitae vanitate,* quanquam horum non meminerit

10) Hocce chronicon, quod a plurimis, sed sine ratione, ut videtur, tribuitur *Georgio Alexandrino*, de quo modo sermo fuit, ab aliis Maximo Monacho, Cosmae, Georgio Pisidae, modo fasti Siculi appellatur, modo chron. Alexandrinum, Constantinopolitanum, Antiochenum, Casaubonianum, rectius nunc Paschale. *Scaliger,* qui illud edidit in Euseb. p. 227 sqq., sic inscripsit: *ἐπιτομὴ χρόνων ἀπὸ Ἀδὰμ τοῦ πρωτοπλάστου ἀνθρώπου ἕως κ΄ ἔτους τῆς βασιλείας Ἡρακλείου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ μετὰ ὑπατείαν ἔτους ιθ΄ καὶ ιη΄ ἔτους τῆς βασιλείας Ἡρακλείου νέου Κωνσταντίνου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰνδικτίωνος γ΄.* Desunt anni 601—629; duorum autem sive potius trium opus est auctorum, quorum primus deduxit usque ad a. Chr. 354, alter usque ad a. 629, tertius addidit indicem imperatorum usque ad a. 1042. Edidit postea ***Du Fresne*** Paris. 1688. f., et novissime ad cod. Vat. recensuit ***L. Dindorfius*** Bonn. 1832. II. Voll. 8. Cf. ***Fabr.*** bibl. gr. t. VII. p. 449 sqq. Adde ***A. Mai*** scriptt. vett. nov. coll. t. I. 2. p. 222 sq.

Suidas. Et isti quoque exstant. Graece primus edidit et latinis versibus reddidit Fredericus Morellus, Frederici filius, Paris. 1585; etiam refutavit errores Ioannis Philoponi. Sed ex Suida, Tzetza Chil. III. 66, Nicephoro Callisti hist. eccl. XVIII. 48. atque aliis discimus, praeterea scripsisse de Heraclio imperatore, de bello Persico, itemque Avarica, idque *καταλογάδην* seu soluta oratione, item laudationem Anastasii martyris[11]). Romae in bibl. s. Mariae in
Vallicella, ut apud Possevin. ad appar. sacr. p. 41. legas, est 144.
Georgius Pissidius de gestis impp. Constantinopolitanorum, ubi sine dubio, ut Labbeo in delin. app. p. 43. monitum, pro *Pissidius* legendum *Pisides*[12]). Et sunt qui huius Pisidae esse arbitrentur quos *fastos Siculos* appellant; sed eam sententiam initio suarum in hoc chronicon animadversionum refellit editor eius Raderus.

Ioannes Antiochensis quoque sub eodem vixit Heraclio 278.
atque opere *περὶ ἀρχαιολογίας* sui memoriam reliquit; hactenus tamen ineditus est, sed saepius ab hominibus doctissimis memoratus, ut Iacobo Gothofredo Icto et exconsule, prolegomenis in Philostorg. p. 2, ubi et aetatem apposuit; imprimis vero a maximo Salmasio in Plinianis ad Solinum exercitationibus, qui compluribus locis, ut p. 142. 575. 577. 669. 903. 904. 907. et alibi, quaedam inde adducit[13]). Hoc iunior est alter Ioannes Antiochensis, qui nobis memorabitur libro tertio inter eos, quorum de aetate sumus incerti. Sed haec omnia sunt subnixa fide doctissimi et iurisconsultissimi Iac. Gothofredi, qui, ut iam dixi, prolegg. in Philostorgium p. 2. ait, vixisse Heraclio imperante sub initium septimi saeculi. Quid si autem verior sit opinio summi viri Ph. Labbei in delin. app. hist. Byz. p. 43, cui et ille *ἀρχαιολογίας* scriptor et Ioannes ille Antiochensis, de quo libro III. me dicturum recepi, idem videtur? Quod si est, non sub Heraclio claruerit, sed duobus minimum saeculis post. Res planior erit, ubi qui *ἀρχαιολογίαν* possident mstam publici eam iuris fecerint, sive hoc beneficium debituri sumus illustri Salmasio sive doctissimo Leoni Allatio.

Etiam vixisse tum reperio Sophronium, patria Damascenum, primum sophistam, postea patriarcham Hierosolymitanum, qui a. DCXXXVIII decessit. Cum alia multa in lucem emisit, tum vitam b. Mariae Aegyptiacae, ut cognoscimus ex Ioanne Damasceno

11) Scribendum est potius apud Suidam cum *Kustero* *Ἀβαρικά, καὶ καταλογάδην ἐγκώμιον εἰς τὸν μάρτυρα Ἀναστάσιον.* Revera enim hoc encomium prosa oratione scriptum est. Haec omnia edidit *P. F. Fogginius* Rom. 1777. f., in coll. Bonn. recogn. *J. Bekker* 1837. Cf. *Fabr.* bibl. gr. t. VIII. p. 612 sqq., et *L. Allatii* diatr. d. Georg. ap. Fabric. t. XII. p. 5 sqq.

12) Copiose de hoc atque Cyrilli cuiusdam chronico exponunt *Iriarte* cat. codd. Matr. p. 364 sqq. et *Kollarius* in suppl. I. ad Lambecii comment. p. 648 sq. atque ex eis *Harles.* in *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 473 sq.

13) Cf. Euagr. hist. eccl. III. 10. 28. V. extr. Codin. p. 119. Tzetz. ad Lycophr. 111. 355. In Excerptis Peirescianis (vid. c. XXVI. 4.) edita sunt a *Valesio* fragmenta *Ἰωάννου Ἀντιοχέως χρονικῆς ἱστορίας*, quae fortasse eadem est atque opus *περὶ ἀρχαιολογίας*. Cf. *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 446 sq.

orat. III. de imaginibus, synodo Nicena II. act. IV. et Nicephoro hist. eccl. VII. 5. Scripsit idem de laboribus, certaminibus ac peregrinationibus Petri et Pauli, cuius libri fragmentum superest in bibliotheca pp. Atque in prima quidem bibliothecae eius editione tribuebatur Sophronio, patriarchae Constantinopolitano: perperam plane: rectius secunda, ubi Hierosolymitano adscribitur. Sed quod in ea apponitur ad oram, Sophronii vitam legi apud Hieronymum in script. eccl., id satius fuerat praeterire; nam est is Sophronius ipsius Hieronymi *σύγχρονος*, qui pleraque Hieronymi transtulit, eaque inter et catalogum illum illustrium scriptorum. At Sophronius iste, de quo nunc agimus, vixit tempore Heraclii imperatoris ducentis annis post Hieronymum [14]).

Aequalis eius fuit Ioannes Moschi, cognomine Eviratus, monachus. Hic ad eum, quem proxime diximus, Sophronium librum suum misit, nomine *λειμῶνα* sive *viridarium* vel, ut alii appellant, *παράδεισον*. In eo vitas narrat sanctorum, qui sub Heraclio et circa ea tempora floruerunt. Hodie in capita divisum est CCIX, sed Photius bibl. cod. CXCIX. testatur, in quibusdam libris habuisse narrationes CCCXLII. Stilo esse humiliore ac rudiore idem Photius iudicat. Meminit operis huius etiam Ioannes Damascenus libro eo quo venerationem imaginum tuetur, sed vocat *τοῦ ἁγίου Σωφρονίου, ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.* Eidem tri-
279. buitur in synodo Nicena II. act. IV; unde suspicari licet, plerisque ita persuasum fuisse, praecipuam aut non minimam sane operam in hoc volumine fuisse Sophronii, etsi solius Evirati nomen praeferat. Forte ita inter par hoc amicorum convenit, ut solus quidem Eviratus auctor in libri inscriptione diceretur, sed Sophronio opus ab Evirato dicaretur, inque eo Sophronii tanquam individui comitis saepe mentio fieret. Utrumque enim ab Evirato factum videmus [15]).

Eleusius sive Georgius, presbyter et Siceonum mansionis praefectus, vixit tempore Heraclii et filii eius Constantini,
b. qui patri anno successit DCXL. Eleusius hic in litteras retulit vitam s. Theodori, Siceorum archimandritae, praeceptoris sui. Exstat ea apud Surium t. II. ad d. 22. April. In fine vitae eius legas: *haec ego Eleusius, qui et Georgius a sancto Georgio vocatus sum, omnia deo adiuvante conscripsi. neque vero miraculorum ipsius expers sum. cum enim parentes mei ex oppido Adigermano diu simul vixissent, nec ullos possent liberos suscipere, ad sanctum virum accesserunt, cumque zonas quibus ille benedixerat accepissent, ego conceptus sum et in lucem editus et infans ipsi oblatus, qui et in sancto eius monasterio enutritus a religiosissimo praefecto litteras didici etc.* Quando vero beatus ille Theodorus decesserit, paullo post exponit: *decessit*, inquit, *et vita sanctissimus et beatissimus ac fidelissimus Christi servus, Theodorus, tertio imperii anno pietatis et*

14) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. IX. p. 162 sqq. t. X. p. 127.
15) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. X. p. 124 sqq.

Christi studiosissimi imperatoris Heraclii, quo quidem anno filius eius deo carissimus Constantinus creatus fuit Caesar, indictione prima, die XXII. mensis Aprilis. Quae sane de Eleusii non magis quam Theodori aetate nos sinunt dubitare. Etsi autem inscriptio non indicet interpretem, tamen de graeco vitam hanc esse translatam vel argumento est, quod in ea vita, ubi hiatus occurrit, dicantur *nonnulla defuisse in graeco exemplari* 16).

Constantino fratri successit Heracleonas, sed octo solum mensibus habuit imperium. Hinc imperium tenuit Constantini filius, Constans, qui solus imperavit ab anno DCXLI. usque ad annum DCLIII, quo consortem imperii fecit filium suum Constantinum Pogonatum, cumque eo rexit annis XV. Huius Constantis et fortasse etiam Constantini Pogonati tempore fuit Anastasius, qui praeceptoris sui Maximi vitam memoriae prodidit, ut et testatur Ioannes, episcopus Ephesinus. Acta Maximi, quae Anastasius vitae eius inseruit, reperiuntur in tribus codicibus Vaticanis, unde ea accepta Petrus Morinus, theologus Parisiensis, transtulit. Translationem illam annalibus suis intulit Baronius ad ann. DCLVI. 17)

Post Constantinum Pogonatum imperium fuit penes Heraclium 280.
Iustinianum, cognomento *ῥινότμητον*, quia a Leontio imperium invadente naribus est truncatus, quod anno fuit DCLXIV, ex quo Iustinianus rexisset annis novem. Tempore huius Iustiniani *τοῦ ῥινοτμήτου* fuit Traianus Patricius, vir plane christianus atque orthodoxus. Reliquit *χρονικὸν σύντομον πάνυ θαυμάσιον.* Auctor Suidas in *Τραιανός.* Meminit quoque Theophanes Confessor, cuius haec verba e cod. ms. promit Phil. Labbeus in delin. appar.: *Γρατιανὸς ὁ Αὔγουστος ἀντὶ Οὐάλεντος ἐνέδυσε Θεοδόσιον Αὔγουστον καὶ ἀνηγόρευσε βασιλέα καὶ ἀπέστειλε εἰς τὸν κατὰ τῶν Γότθων πόλεμον. Γότθους δὲ ἐπιχωρίως τοὺς Σκύθας λέγεσθαι ὁ Τραϊανὸς ἐν τῇ κατ᾽ αὐτῶν ἱστορίᾳ φησίν.*

C A P. XXIV.

Tempore Leonis Isauri, qui coepit regere anno salutis 145.
DCCXVII, item Constantini VII. cognomento Caballini ac Copronymi, qui imperare orsus est anno DCCXLI, claruit Ioannes Damascenus 1), cognomine Chrysorrhoas, Arclas et Mansur, pro quo eum a Constantino vocatum Mamzeron ait Theophanes chron. p. 350. De aetate eius valde falluntur Vincentius Bellovacensis, s. Antoninus et Raphael Volaterranus, qui vixisse dicunt sub Theodosio M. circa annum CCCXC. Ea sententia refellitur non tantum auctoritate Ioannis Hierosolymitani, qui vitam eius posteris prodidit, sed etiam invictis argumentis. Nam meminit

16) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. X. p. 336. t. XII. p. 14.
17) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. X. p. 609 sq.
1) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. IX. p. 682 sqq.

Damascenus Petri Gnaphei sive Fullonis libro de trisagio et de orthodoxa fide III. 10. Atqui Fullo iste Leonis et Anthemii temporibus vixit anno CCCCLXX. et deinceps. Adhaec libro de haeresibus nominat Cyrum, Sergium et Eustathium, Monothelitas,
281. quos synodus sexta condemnavit. Etiam lib. de orthodoxa fide IV. 17. disputat adversus iconomachos. Vidit hoc ex parte Io. Tritthemius: itaque apud eum in scriptoribus ecclesiasticis legas: *Ioannem monachum, cognomento Chrysorrhoam, natione Damascenum ex Syria, provocatum scriptis Gregorii papae tertii scripsisse de Graecis suis graeco sermone contra Leonem imperatorem anno DCCXXX.* Sed tamen idem Tritthemius deceptus ab iis, quos ante retuli, et alterum commemorat Ioannem Damascenum, qui claruerit sub Theodosio M. a. CCCXC. In quo, ut cum poeta dicam, *magnopere a vera lapsus ratione videtur.* Nam quod historiam Barlaam et Iosaphat ab antiquiore illo Damasceno scriptam ait, plane fallitur. Nihil enim caussae est cur alium putemus quam illum sub Leone Isauro. Sed hic aliud etiam in controversiam venit, an haec Damasceni historia sit genuina. Vix videtur; nam quo pacto potuit rex Iosaphat, recens ad christianam religionem conversus, tot se tueri testimoniis scripturarum, quas nunquam legisset? Sed enim, dixerit aliquis, οὐσία ipsa ac fundamenta disputationum vere perscribuntur: solum Damascenus ea stilo suo diduxit et s. scripturae verbis munivit. Inclinat eo Heribertus Rosweidus. At ecce alterum telum. Historia in ea iubetur filius regis credere in spiritum s. a patre filioque procedentem. Quod Damasceni sententiae repugnat, ut liquet ex lib. de fide I. 11. Neque video, ut difficultati huic occurri queat, nisi dicamus, ab Latinis ea esse adiecta. Sane in Billiana editione non habentur, seu ea praeter codd. veterum fidem Billius sustulerit, seu adiecerint priores. Scrupulum quoque iniicere possit, quod Billius in codice quodam adscriptum reperit nomen Ioannis Sinaitae, qui temporibus vixit Theodosii Senioris, ut constat ex Paulli Diaconi historiae miscellae lib. XIII. Immo complures inveniri mss. graecos, in quibus Sinaitae illi tribuatur, iam alii monuerunt. Sed eum non esse auctorem evincit idem Billius, qui historiam hanc a Trapezuntio vel alio non paullo antiquiore parum fideliter versam maiore fide ac cura transtulit (Paris. 1577. 1603. 1619.), deque auctore eius solide disseruit[2]. Praeterea elucubravit Damascenus vitam aequalis sui Stephani iunioris, qui cum acriter imaginum cultum defenderet, multum propterea Constantino imperatori exosus fuit, graviaque ab eo perpeti coactus est. Habes eam non modo in Billiana Damasceni operum editione, sed etiam in historia sanctorum Surii t. VI. d. 28. Nov. Utrum tamen illa Stephani et sociorum acta sint genuina dubitari video a Caesare Baronio, Severino Binio et Melchiore Goldasto in

2) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. VIII. p. 144 sq. IX. p. 737, ubi contra dicitur, in plurimis codd. Damasceno tribui et omissis aliis argumentis laudatur *Allatius* diatr. d. script. Damasc. §. 44 sqq. Cf. supra cap. XIX. 5.

decret. impp. d. cult. imagg. p. 24. et 26.[3]) Item dicitur Florentiae exstare huius Damasceni liber de gestis in Perside. Etsi 282.
vero Damascenus vir foret egregie eruditus ac magni nominis, tamen in plerisque credulus fuit plus satis. Hoc ostendunt historiae ab eo relatae in sermonibus. Sane agnoscit etiam Baronius, *in multis eius scriptis fidem vacillare et compluribus ipsum scatere mendaciis.* Quod eius iudicium Casaubonus firmat exercitatione XIII. adversus Baronium sect. 38, ubi varios et spissos errores annotavit. Etiam aliis in scriptis iudicium desideres, inter caetera in narratione illa de anima Falconillae, precibus b. Theclae, pri- b.
mae martyris, ab inferorum suppliciis liberatae, etsi in gentili errore et idololatria obiisset; item quod ait, animam Traiani imp. similiter poenis infernis exemptam precibus Gregorii M. Quorum utrumque legas apud Damascenum oratione de his qui in fide migraverunt[4]). Fortasse aliquis abiudicet propterea orationem illam Io. Damasceno; sed Bellarminus caussam hanc satis gravem esse minime putat. *Nam,* inquit, *narrationes quidem falsae esse videntur et fabulis similiores quam historiae; sed fieri potest, ut s. Ioannes Damascenus, quamvis alioqui doctus et prudens, istis narrationibus facile fidem habuerit, neque de veritate earum investiganda sollicitus fuerit.* Dixerit aliquis, illud de Falconillae anima didicisse e Basilio, Seleuciae episcopo, qui annis pene trecentis antecessit, quippe qui interfuerit synodo quartae oecumenicae eique subscripserit. Equidem non ignoro, legi idem in vita Theclae sub Basilii Seleuciensis nomine edita a doctissimo viro, Petro Pantino, qui et narrationem de liberata Falconillae anima defendit in notis suis. Sed persuadere mihi non possum, vitae eius scriptorem adeo esse antiquum. Sane si tanto ante Damascenum aliquis magnae auctoritatis monumentis suis tale quid consignasset, puto, non altum adeo silentium esset hac de re apud scriptores omnes, qui inter Basilium et Damascenum vixissent. Verum obducat aliquis, Photium disertim testari in biblioth. cod. CLXVIII, a Basilio, Seleuciae episcopo, primae martyris Theclae praeclare gesta, certamina et victorias esse perscriptas. Dicit hoc quidem Photius, sed ait, ea complexum esse *μέτροις* sive carmine. Illa vero, quae primus edidit Pantinus, soluta oratione exarata sunt, ut plane alia sint. Et, credo, aliquis, cum legisset, Basilium Seleuciensem de Thecla egisse, fucum facere voluit lectori praefigendo tanti viri nomen, quasi idem et prosa et carmine eandem rem tractasset: quomodo nempe Tertullianus contra Marcionem fecit, ut alios mittam.
Cuiusmodi dicerentur speciose, nisi, quae libris istis traduntur, 283.
parum eius aevi et eruditionis viro digna viderentur. Neque stilus convenit, qui sane alius est in orationibus huius Basilii, quod neque Pantinus negare audet. Nam tantum ait, *stilum a Photio descriptum quique in homiliis sub eiusdem nomine editis comparet,*

3) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. IX. p. 739.
4) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. IX. p. 715.

non valde repugnare; quomodo qui loquitur, minime inficias it, stilum aliquantum adversari. Haec eo fusius sum persequutus, quia et libri illi duo de Thecla pertineant ad praesens argumentum, cum historiam promittant primae illius martyris, etiam celebratae Tertulliano, Cypriano, Nazianzeno, Nysseno, Ambrosio, Epiphanio, Chrysostomo, Augustino, Sulpicio Severo ac tot veterum aliis. Damasceni vitam posteritatis memoriae tradidit Ioannes, patriarcha Hierosolymitanus, ut inferius dicetur.

Adhaec Constantini huius sexti temporibus fuit Zacharias papa, de quo sic Sigebertus in catalog. c. 77. *Zacharias papa libros dialogorum primi Gregorii papae de latino in graecum transtulit et plures latinae linguae ignaros lectione eorum illuminavit.* Dialogi isti a Gregorio scripti sunt de *miraculis sanctorum sui temporis*, ut idem Sigebertus ait c. 41. Quod eo addo, ne quis, qui minus legerit, arbitretur, nihil eos ad historiam pertinere. Haec Zachariae translatio exstat in editione Gregorii Magni, quae prodiit Romae 1591. Sed hiatus ille lib. III, ubi desiderantur cap. 27—32. et pars 25, ab Henrico Canisio ex membranaceo codice Augustano suppletur antiquar. lectt. t. III.[5])

Etiam Constantini Caballini sive Copronymi et filii eius Leonis IV. Porphyrogenneti atque item post eos sub imperio Constantini et matris Irenes effulsit Theodorus Studites, quomodo vocatus a monasterio, cui *Studium* nomen erat. Hic cum alia multa divulgavit, tum etiam oratione funebri complexus est vitam s. Platonis, quae est apud Surium t. VI. d. 16. Decemb.[6])

146. Extremis item Constantini huius VI. temporibus filiique eius Leonis IV. apud omnes, qui cultum imaginum comprobarent, in pretio fuit Ioannes, patriarcha Hierosolymitanus, non ille quidem qui a Gennadio in catalogo memoratur (totis enim saeculis praecessit), sed is qui Io. Damasceno paullo iunior fuit; Damascenum autem a. DCCXL. vixisse antea diximus, ut plane falsus sit Petrus Lucius Carmelita, quando duos hosce Ioannes Hierosolymita-
284. nos in bibliotheca sua confudit. Patriarcha hic litteris mandavit vitam Ioannis Damasceni, cognomento Mansur, quae hodieque exstat operibus Damasceni vel praemissa vel subiuncta. Abunde ea ex opera elucet, quantopere fuerit adversatus Constantino Caballino filioque Leoni IV, a quibus anno DCCLIV. synodus erat habita contra cultum imaginum, ut liquet ex act. VI. concil. Nic. II. Atque inde etiam est, quod comparans nomen Leonis imperatoris et Ioannis Damasceni illud esse ait ab leonis rugientis similitudine, alterum autem fuisse impositum a gratia, videlicet quia idem Hebraeis sit *Iochanan* sive *Ioannes*, quod Latinis est *Gratianus*. Vitam Damasceni, si Possevino in apparatu sacro credimus, arabice primo exaravit patriarcha is quem dixi. Sed in vita Damasceni patriarcha ait, primo arabice scriptam fuisse, stilo tamen

5) Cf. Phot. bibl. cod. CCLII. Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. X. p. 636.
6) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. X. p. 434 sqq.

rudi et incompto. At non dicit, se ea composuisse lingua, nempe qui nonnisi laborem susceperit graece eam prodendi. E graecis latine reddidit Ioannes Oecolampadius Paris. 1507, sed elegantius Iacobus Billius Prunaeus. In Surii collectione latine invenies t. III. d. 6. Maii 7).

Constantini Porphyrogenneti temporibus et matris eius Irenes, qui coeperunt imperare anno DCCLXXX, aliquod nomen gessit Georgius monachus, Tarasii patriarchae Syncellus, quomodo dicebatur qui proximus esset patriarchae eique defuncto destinatus esset successor. Vide quae de ea dignitate annotavit doctissimus Meursius in lexico suo mixobarbaro. Syncelli huius chronicon ad nos pervenit cum inscriptione istiusmodi: *ἐκλογὴ χρονογραφίας συνταγεῖσα ὑπὸ Γεωργίου μοναχοῦ συγκέλλου γεγονότος Ταρασίου πατριάρχου.* In hoc volumen Syncellus universum Eusebii chronicon nulla verborum immutatione transtulit, sed ita ut perpetuus pene sit in Eusebio insectando ac raro eum sine contumelia dimittat, quin etiam *ἐμβρόντητον* appellet. Interim fatemur, merito saepe ab Eusebio dissentire. Verum enimvero est etiam cum Syncellus ipse non minus latae sit culpae reus, quod passim ostendit Scaliger in animadversionibus Eusebianis. Ut caetera mittam, quanti in chronologo est stuporis, cum Ptolemaeum astrologum et geographum, qui sub Antonino Pio vixit, aequalem facit Philippo Aridaeo fratri Alexandri Magni? Quae Eusebii nomine Scaliger in thesauro temporum edidit graece, ea ex Georgio Syncello excerpsit. Vixit Georgius hic temporibus Karoli Magni, opusque suum adornavit anno DCCXCII, annis XXI ante obitum Karoli, morte vero praeventus tantum ad Diocletianum imperat. 285.
volumen suum perduxit, quod etiam de eo Ioannes Curopalates et Cedrenus monuerunt, uterque in prooemio, item Mich. Glycas annal. III. extr. Georgium hunc signari censeo a Tzetza Chil. II. 33, ubi inter alios testis laudatur *Γεώργιος ὁ χρονικός* 8). Vocatur et Georgius *ἁμαρτωλός,* ut in fragmento de inventione crucis apud Gretser. de cruce t. II. p. 52. ed. Ingolst. Opus hoc Georgii monachi sive Hamartoli a quodam Stasino *ταχυκαιζωγράφῳ* descriptum in lucem daturus est Leo Allatius in corp. hist. Byz. quod excuditur Parisiis. Exstat quoque mstum in Paris. bibl. reg. Gall. Sed quid sibi vult quod in catal. libr. Allatii ante memorati numero 66. legitur, *historia Georgii abbatis, qui Hamartolus vocari amat, ab exordio mundi ad imperium Michaelis Theophili filii imperatoris,* quod fuerit usque ad a. DCCCXLI. Quid item de eo dicemus quod in biblioth. Bavar., quae Monachii est, Georgii Ha-

7) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. IX. p. 686.

8) Vid. *Leon. Allatii* diatr. d. Georgiis ap. *Fabr.* bibl. gr. t. XII. p. 24 sqq., *J. Goar* praef. ad ed. Paris. 1652, rep. in ed. Ven. 1729, *G. G. Bredovii* diss. d. Georg. Sync. chronogr. in Epp. Pariss. Lips. 1812. 8, quod utrumque recudi curavit *G. Dindorf.* in ed. Bonn. 1829. II. Voll. 8. Cf. *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 457 sqq.

martoli annales breves ex variis collecti scriptoribus progrediantur usque ad imper. Constantinum Porphyrogennetum, Leonis Philosophi filium, Basilii Macedonis nepotem, qui imperare coepit a. DCCCCXII? Sed de his certiora promere licebit, ubi codicem suum publicarit clariss. Allatius 9).

Aequalis ei fuit Theophanes Isaurus Confessor, ut constat ex Mich. Glycae annal. III. extr. *Ruri degentis coetus praefectus* ibidem vocatur sive *agri dux*, ut vertit Ioannis Curopalatae interpres initio operis. Sed *ducis* vox huic loco non convenit; est enim Ἀγρὸς coenobii nomen, ut liquet ex Anastasio bibliothecario, qui vocat *Abbatem in monasterio Agri*, eoque non *dux* vertendum, quasi esset ἀγός, sed *praepositus* vel *praefectus* vel *antistes* vel aliqua non absimili ratione quae abbati conveniret. Chronicon elaboravit uberrimum, quod interpretatus est Anastasius bibliothecarius. Familiaris fuit Georgio Syncello, qui cum morte praeventus chronicon suum tantum perduxisset usque ad tempora Diocletiani, Theophanes reliqua ipsius Syncelli postulato pertexuit, nempe usque ad obitum Nicephori Logothetae et initium Michaelis Curopalatae Rancabe dicti, Nicephori generi, ut testantur Ioannes Curopalates et Georgius Cedrenus historiae suae prooemio. Id tempus incidit in a. DCCCXII. Hinc et in codice bibliothecae christianissimi regis Syncellum hic Theophanes excipit. Miscellae historiae collector uti in prioribus libris Eutropium et Diaconum exscripsit, sic in posterioribus, puta ab initio lib. XVII, sequitur Theophanem, et ita sequitur, ut interpres verius sit quam scriptor diversus. Atque id vel constare potest ex fragmentis istis, quae Dionysius Petavius suis in Nicephorum notis inseruit; nam integer necdum prodiit in lucem, solum fragmentum eius de Moammedicae sectae origine ac dogmatibus praecipuis in Saracenicis suis edidit Sylburgius, qui et versionem ex Anastasii bibliothecarii historia ecclesiastica adiecit. Theophanes hic graece edetur in corp. hist. Byz., quod molitur Phil. Labbeus, ac quia Anastasii interpretatio mutila et vitio saeculi barbara est, integriorem et limatiorem addit translationem Io. Bapt. Hautini, consiliarii regis 10). Plane autem mihi hic idem videtur ac Theophanes ille presbyter et praepositus, cuius oratio de exilio s. Nicephori, episcopi Constantinopolitani, deque translatione reliquiarum eius apud Surium exstat t. II. d.

9) Mirum est quod *Vossius* non perspexit, diversissimos esse Syncellum atque Hamartolum, quanquam alii multi in eundem errorem inciderunt, quem iam *Allatius* l. l. taxavit. Scripsit Hamartolus chronicon ab exordio mundi usque ad imperium Michaelis, quod in multis bibliothecis exstat. *Allatii* editio lucem non vidit, prooemium solum operis cum interpretatione sua diatr. d. Georg. inseruit. Cf. *Fabric.* biblioth. gr. t. X. p. 601 sqq. t. XII. p. 30 sqq. Quaedam inde fragmenta haberi a Petavio, Lambecio, Gretsero, Allatio, Radero aliisque sparsim edita dicit Id. t. VII. p. 463. Eodem pertinet Georgii Monachi de legationibus, quod edidit *F. Morellus* (Paris. 1619.)

10) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 11. p. 200 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 459 sqq. Edita est Theophanis chronographia in coll. Byz. Paris. 1655, in coll. Venet. 1729.

13. Mart. Cogitandum autem, an idem quoque sit ac Theophanes Byzantius, ex cuius decem historiarum libris quaedam de Iustino ac Chosroe excerpta habemus apud Photium bibl. cod. LXIV.[11])

C A P. XXV.

Pervenimus ad eos, qui nono partae salutis saeculo vixerunt. 286.
Atque anno quidem DCCCII. Nicephorus Logotheta Irenen imperio deiecit, Nicephoro anno DCCCXI. successit Michael Curopalates, cui biennio post Leo V. Armenius. Sub hisce claruit Nicephorus, patriarcha Constantinopolitanus. Familiaris fuit Theodoro Studitae, ut cognoscere est ex ipsius Studitae epistolis, quae Romae in Vaticana et in Ascanii Columnae cardinalis bibliotheca, 147.
quae Sirleti olim fuit, adservantur. Vide Baronium t. IX. ad a. DCCCXXI. Reliquit ἱστορίαν σύντομον sive breviarium de rebus gestis a Mauricii caede usque ad Leonis IV. Porphyrogenneti et Irenes nuptias, hoc est Constantini Copronymi a. XXIX. a. Chr. DCCLXIX. Primus publicavit ac translationem suam addidit v. cl. Dionysius Petavius, notas etiam chronologicas adiecit; factum id Paris. 1616, sed idem eum 1648. secundis curis auctiorem dedit excudendum, atque eiusdem etiam ex Theophane luculentum fragmentum adiecit, sed alius, ut videtur, operis; nam dictio non ita concisa est atque in breviario, sed fusior, qualis oratorum esse solet; quod satis verisimilem facit eiusdem Petavii coniecturam, esse ex opere aliquo, quo venerationem imaginum defenderit adversus imperatorem. Dictionis elegantiam etiam Photius laudat bibl. cod. LXVI. Addit quoque, eum multos, qui antea scripsissent, hoc uno historico opere exsuperasse, neque in eo aliud quicquam desiderari posse quam quod brevitas nimia deterat aliquid de summa venustate[1]). Praefuit Constantinopolitanae ecclesiae annos IX. Post id tempus ab imperatore Leone Armeno 287.
eiectus fuit et surrogatus ei Theodorus sive Cassiteras. Auctor ipse in chronologia. Nam χρονολογίας auctorem esse diversum ab Nicephoro eo, de quo hactenus actum nobis, licet non inepte inde colligas, quod χρονολογία ista desinit in imperio Theodorae filiique Michaelis ac patriarchatu Ignatii Eunuchi, atque Nicephorus ille, de quo dictum, aliquanto ante obierat, nempe a. DCCCXXVIII, qui octavus erat Michaelis Balbi imperatoris, quartusdecimus exilii Nicephori (vide Theophanis presbyteri orationem apud Surium t. II.), ita ut postea quaedam Nicephori chronologiae adiecta sint, ut Gennadii catalogo illustrium virorum et historicorum multis contigisse videmus: tamen video lucem allucente Labbeo in delin. app.

11) Hunc alium prorsus esse asseverat *Fabricius* l. l. p. 459. in adnot. Cf. t. XI. p. 219.

1) Iterum prodiit Paris. 1648, Venet. 1729, in coll. Bonn. c. Syncello ex rec. *Dindorfii* 1829.

hist. Byz. p. 47. eiusdem esse tum *χρονολογίαν* tum *ἱστορίαν σύντομον*. Arguunt hoc verba illa Anastasii bibliothecarii praefat. ad Ioannem Diaconum: *huic sane operi ratum duxi beati Nicephori, Constantinopolitani episcopi, chronographiam proponere* (f. *praeponere*), *ut scilicet et ex ea possis aliquantula carpere, et sicubi fortassis hac utendum iudicaveris, tuam non lateat omnino notitiam.* Eiusdem igitur Nicephori sit hoc opus, nisi quod tres quattuorve imperatores addiderit postea alius. Chronologiam latine vertisse dicitur Anastasius bibl., transtulit postea Ioach. Camerarius et commentarium addidit Basil. 1561. Exinde Ant. Contius novam editionem emisit LB. 1574, in qua se ait translationem Camerarii emendasse ad Anastasianum exemplar; notas praeterea chronologicas adiecit. Sequuta eam est editionem bibliotheca pp. qualis secundo prodiit. At primus graece Nicephorum hunc divulgavit Ios. Scaliger in thesauro temporum[2]). Huius Nicephori patriarchae memoria propter ea, quae sacrarum imaginum venerationem defendens perpessus fuit, celebratur in oriente d. 4. non. Iun., ut ex menologio Graecorum constat, in occidente autem d. 3. id. Martias, non Maias, ut apud Petavium seu memoriae seu librarii errore legitur.

490. Ignatius diaconus et custos vasorum ecclesiae Cpolitanae
214. et metropolitanus Nicaeae floruit tempore Irenes et Nicephori Lo-
a. gothetae, atque ad posteritatis memoriam consignavit vitas patriarcharum, Tarasii et Nicephori, ut Suidas testatur, qui et alia eius laudat. Est autem is Tarasius, qui praefuit concilio Nicaeno 2, Nicephorus vero, qui ei in patriarchatu successit. Vide Cedrenum. Tarasii vitam ab Ignatio scriptam latine habes apud Surium t. I. ad 25. Febr. Sed ibi Ignatius monachus vocatur, qui Suidae est *διάκονος καὶ σκευοφύλαξ*[3]).

[Stephanus diaconus eccl. Cpol. scripsit ineunte saec. IX. vitam Stephani iunioris a. DCCLXVI. sub Constantino Copronymo occisi[4]).]

287. Leone V. Armenio per fraudem necato imperio suo cuncta subiecit Michael Psellus sive Balbus, quod anno contigit DCCCXXI. Sub hoc Michael monachus vitam exaravit aequalis sui Theodori abbatis, cognomento Studitae, de quo ante dictum, multaque propterea, quod imaginum cultum propugnaret, perpessus est ab imperatoribus iconoclastis. Obiit autem anno DCCCXXVI. De huius ergo vita liber Michaelis monachi, quem dixi, in Vaticano exstat, multaque inde annalibus suis inseruit Baronius in t. IX. ad a. DCCXCVIII. ac deinceps. Etiam Ioannes Livineius praefatione in

2) Deinde edidit *J. Goar* cum Syncello Paris. 1652, rep. in coll. Ven. 1729, in coll. Bonn. ex rec. *G. Dindorfii* in ed. Syncell. t. I. p. 737 sqq., novissime ed. c. vers. lat. et not. *C. A. Credner* Giess. 1832. 4. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 12. p. 223 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 462 sq. p. 603 sqq.
3) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 13. p. 247 sqq.
4) Edidit gr. et lat. *Montfaucon* Paris. 1692. 4.

Studitae catechesin eum sibi librum lectum ait indeque pluscula Studitae loca in notis suis illustrat. Iudicio autem eius is Michaelis liber est *copiosior quam eruditior* 5).

Michaelis etiam Balbi tempore atque item filii eius Theophili, qui paterni heres imperii factus est anno DCCCXXIX, claruit Theosterictus. Hic oratione funebri complexus est vitam praeceptoris sui Nicetae confessoris, qui vita excessit circa a. DCCCXXIII. Habes eam apud Simeonem Metaphrastem et exinde apud Surium t. II. d. 3. April 6).

Sub eodem Theophilo claruisse videtur Sergius Confessor. Hic historiam suam coepit a Michaele imp. atque inde recurrit ad Constantinum, cui Copronymi cognomen factum. Eum Michaelem esse censeo, cui Balbo cognomentum; saltem Michael 288.
Curopalates esse non potest, qui nec biennio toto imperavit. Dictio Sergii perspicua fuit et minime affectata, sed nativa venustate florida, plane qualis ecclesiasticum scriptorem decet, ut censet Photius bibl. cod. LXVII. Alius ab hoc est Sergius Confessor, quem Leo Isaurus Iconomachus necavit. Eius memoria est in menologio Basilii imperatoris d. 13. Maii. Meminit et Baronius t. IX. ad a. b.
DCCXXXV.

Etiam aetate huius Michaelis Porphyrogenneti vixit ille qui vitam reliquit s. Athanasiae; nam claruit ea circa annum DCCCL; at scriptor eius vitae referre se ait, quae partim vidisset partim audiisset a matre sua atque aliis mulieribus, quae familiares fuerant s. Athanasiae. Habes apud Simeonem Metaphrastem, item Surium d. 14. Aug.

[Theognostus monachus exarchus Cpolitanus, qui vixit a. DCCCLX, scripsit res Ignatii patriarchae Cpolitani ex sede sua deiecti ab a. DCCCLVIII. usque ad DCCCLXI. Gr. et lat. edidit M. Raderus in concil. t. VI. Paris. 1636.]

Anno DCCCLXVI. Basilius Macedo interempto domino suo Michaele imperium invasit atque annis id tenuit duodeviginti. Huius exstant novellae, item *πρόχειρον νομικόν* titulis LX, quod nunc uni Leoni nunc eidem et filio Constantino nunc duobus illis et alteri Basilii filio Leoni tribuitur. Hoc opus magnam partem in *πρόχειρον* transscripsit Harmenopulus. Supersunt etiam Basilii ad Leonem filium *παραινέσεις*. Sed nihil ista ad historiam.

Partim vero Michaelis, de quo diximus, partim Basilii huius temporibus longe lateque nominis sui decus diffundebat Photius, patriarcha Constantinopolitanus 7), omnium suae aetatis doctissimus, qui iustius locum sibi hic deposcit, non quidem ob *νομοκάνονα*,

5) In nonnullis codd. hic liber tribuitur Theodoro Daphnopatae. Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 385 sq. t. XI. p. 205, ubi et alius affertur Michael monachus Cpol. qui scripsit vitam Ignatii patr. Cpol. ed. a Radero Ingolst. 1604.

6) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. XI. p. 719.

7) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 18. p. 269 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. X. p. 670 sqq.

289. quo leges et canonas contulit, sed propter excerpta ex historicis, tum eis qui vitarunt Libitinam, tum qui iniuria temporis perierunt. Ea cum caeteris ἐκλογαῖς et censuris suis complexus est praeclaro opere, quod μυριόβιβλον et *bibliothecam* inscripsit. Confecit hoc opus rogatu fratris sui Tarasii, cum ab imperatore Constantinopolitano missus esset legatus in Assyriam, ut ipse in praefatione operis testatur. Descripsit et templum quod Constantinopoli erat in palatio imperatoris. Eam descriptionem Petrus Lambecius cum translatione et notis suis Codino subiunget in corp. Byzant. hist. quod Parisienses moliuntur 8). Praeterea Photii patriarchae historiam de rhetoribus decem exstare lego in nomenclatore Roberti Constantini 9). Patriarcha Constantinopolitanus in Ignatii locum suffectus est a. DCCCLIX, cum prius esset πρωτοασεκρῆτις et urbis senator. Caetera quae ad vitam eius pertinent suggeret Andr. Schottus, Photii interpres, in prolegomenis.

490. Petrus Siculus fuit tempore Basilii imp. et filiorum eius,
214. Constantini ac Leonis, nempe circa a. DCCCLXX. Ab impp.
a. quos dixi legatus fuit Tibricam, civitatem Armeniae, ut de captivorum permutatione ageret, ac negotium hoc, cum novem Tibricae menses egisset, feliciter confecit, ut ipse narrat. Exstat eius historia de Manichaeorum ortu, progressu et occasu, quae ex Bavaricae bibl. cod. ms. egregio Matth. Raderi beneficio prodiit. Estque idem scriptor quem Lucam Siculum vocat Baronius in annal. t. IX. ad a. DCCXII. §. 1. et DCCCX. §. 4, quod non satis attendit Possevinus in appar. sacro; at Petrum Siculum nominat t. VIII. ad a. DCLIII. §. 14, ubi ait, latine eum redditum esse a Iac. Sirmundo Parisiensi S. I. theologo.

289. Sub iisdem imperatoribus vixit Nicetas David, qui et Nicetas Paphlago, Photii, de quo proxime loquebamur, adversarius. Composuit vitam Ignatii monachi, Michaelis Trauli imp. f., patriarchae Constantinopolitani, quo exacto Photius ex senatore factus est patriarcha. Graece exstabat in Columnensi bibliotheca cardi-
148. nalis Sirleti, unde erutam latine transtulit Fridericus Metius posteaque Matth. Raderus Ingolst. 1604. additam act. concil. oecum. VIII. Eo se opere adiutum fatetur Baronius ad a. DCCCXLVII. Meminere etiam huius Nicetae Ioannes Curopalates et Georgius Cedrenus, uterque initio operis. Guil. Xylandri suspicio est, eundem esse hunc Nicetam atque illum cui Acominati cognomentum fuit; sed tempora videntur disconvenire. In quibusdam codd. mss. Nicetae Davidi philosopho Paphlagoni tribuuntur, quae alii adscribunt Nicetae Serroni, prius ecclesiae Cpolitanae diacono, postea autem Heracliensi archiepiscopo, ut in catena patrum et scriptorum ecclesiasticorum excerpta in Matthaeum et Lucam evangelistas, item expositio multorum Nazianzeni carminum et orationum.

8) Prodiit demum in *F. Combefisii* origg. Cpol. Paris. 1664. p. 296 sqq.
9) Haec historia sine dubio eadem est quae legitur in bibl. cod. CCLIX—CCLXVIII.

Diversos tamen esse hos Nicetas Leonis Allatii sententia est in diatr. de Psellis, cui hac parte potius subscribo [10]).

A. DCCCLXXXVI. excessit Basilius Macedo, imperiique hereditatem adiit filius Leo VI. cognomento Sapiens vel Philosophus [11]), nimirum quia philosophiae totius ac iuris esset peritissimus. Sed Philosophus iunioribus, Sapiens autem veteribus dici solet; eoque videndum ne cum Gyraldo et aliis confundamus Leonem Philosophum, senioris Mich. Pselli discipulum, cum hoc Leone Sapiente imperatore. Huius sunt novellae, quas latine reddidit Agyllaeus, et iuris epitomae, item opus *βασιλικῶν* (de quarum auctore adi Cuiacium observv. VI. 9.), quod *ἑξηκοντάβιβλον* nominatur. Adhaec *τακτικά* [12]) et liber de aucupio in bibliotheca Antonii Augustini, item oracula et vaticinia varia de Roma et Constantinopoli [13]), in bibliotheca Constantinopol. Sed hic loci nobis memoratur propter vitam Ioannis Chrysostomi. Savilius eam habet in ed. opp. Chrysost. t. VIII. Sed nihil aliud est quam epitome eorum, quae fusius tradiderat Georgius, Alexandrinus episcopus [14]). Nec a pura dictione possumus laudare, cum ea sit prope barbara. Adde quod nec iudicio sit magno usus in colligendo. Quae praeterea emiserit, dicet Possevinus [15]), sed tacet de Chrysostomi vita, quam, puto, non viderat. Leonis imp. vita ex historia in patriarcham Abraham et eiusdem imp. historiae particulares exstitere Constantinopoli in palat. Io. Sadi teste Possevino in append. app. sacr. p. 48.

Sub Leone hoc Symeon Metaphrastes propter generis claritatem, opes luculentas, dignitatem atque imprimis prudentiam, doctrinam, facundiam magno in pretio fuit, sicut ex Psello in Symeonis encomio cognoscimus. Atque idem refert, non Constantinopolin modo, sed etiam civitates vicinas, immo orbem universum radiis suis illustrasse, fuisse autem imperatoribus a secretis et in- 290.
timis consiliis ac munus ei incubuisse renunciandi imperatori quae exteri adferrent, ac deinde significandi exteris quid respondisset imperator. Mirum, qui tanta fuerit dignitate, eum ab Hospiniano libro de templis nuncupari *trivialem ludimagistrum*. Praeivit illi non quidem Gesnerus, qui nihil habet tale biblioth. t. I. voce *Symeon,* sed in bibliothecae Gesnerianae epitome Iosias Simlerus, ubi *ludimagistrum* appellat. Non arbitror hoc confinxisse, quod a viri

10) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 16. p. 258 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 747 sqq.

11) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 23. p. 412 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 693 sqq.

12) Ed. *J. Meursius* LB. 1612, suppleverunt *J. Lamius* ex cod. Flor. in Meursii opp. t. VI. et *Fabricius* ex cod. Gud. l. l. p. 707 sqq.

13) Ed. *P. Lambecius* c. Codino Paris. 1655. Sed sunt qui haec Leoni Sapienti tribuenda esse dubitent. Vid. *Fabric.* l. l. p. 697 sq.

14) Non simpliciter est vita dicenda, sed oratio in Io. Chrysostomum.

15) Vid. *Fabric.* l. l. p. 698 sqq.

16) Vid. *Leon. Allatii* diatr. d. Simeon. Paris. 1664. 4, *Hankii* Byz. rer. scr. I. 24. p. 418 sqq.

optimi et doctissimi moribus alienum erat. Credo in indice sive nomenclatore aliquo librorum graecorum invenerat; vellem tamen auctorem laudasset. Esto autem, ut in adolescentia hoc se munere sustentarit: non ideo sic nuncupari eum oportuit, qui non genere modo et opibus polleret, sed praeterea evectus foret ad tantam dignitatem. Interim videre mihi videor, cur Symeonem non nisi cum istiusmodi elogio dimittendum putarit: nempe offensus eo fuit, quod a simplicioribus vitae ab eo exaratae tanto in loco haberentur omniaque alba signarentur linea, cum neutiquam *ἀβασανίστως* eum legi oporteat. Equidem omne hoc lubens agnosco, ut inferius liquebit. Sed non propterea detractum iero iustis etiam laudibus *viri in ecclesiis graecis celeberrimi*, ut Andreae, Rhodi episcopo, appellatur in concilio Florentino sess. 7, ubi quoque idem dicit, *in ecclesiis graecis legi quotidie.* Immo quemadmodum Gregorius Nazianzenus cognomentum habuit theologi, ita Symeon hic videri
b. possit *διακριτικῶς* esse dictus *recentior theologus.* Id verisimile etiam Gretsero app. not. ad Codin. d. imagg. visum fuit, propterea quod index biblioth. Vaticanae sc. 5. cod. 38. haec habeat verba: *τοῦ μεταφραστοῦ κυροῦ Συμεὼν τοῦ νέου θεολόγου περὶ προσοχῆς.* Praeterea Iosephus Methonensis contra Marcum Ephesinum in eadem synodo Florentina ait: *Symeon novus seu iunior theologus, qui et Metaphrastes.* Sed quid de eo dicemus, quod idem Simlerus claruisse Symeonem ait circa a. MCC? Atqui multo antiquior est Psellus ipse, qui eius elogium scripsit circa a. MLX. Tum enim imperare coepit Constantinus Ducas, cuius fuerat praeceptor, ut inferius dicetur. Iam vero Leo Philosophus CLX annis ante Constantinum imperium tenuit; sub hoc autem vixit Metaphrastes, sic tamen ut vitam ulterius aliquanto prorogaret: nempe etiamnum vivebat sub Leonis filio, Constantino Porphyrogenneto, atque adeo etiam Romano Lecapeno, qui anno eo orientalis imperii habenas accepit a Constantino, quo in occidente coepit imperare Henricus
290. Auceps. Erat autem is a. Chr. DCCCCXIX. Haec clare docent, annis quasi trecentis aberratum esse a Simlero. Quid iam dicam de Hospiniano, qui multo spissiore errore censet, non nisi ducentis annis fuisse antequam ea scriberet, quod erat a. MDXCVIII, quomodo fuerit Symeon non multo ante annum MCCCC; qui error est annorum quasi quingentorum. Dixeris, belle hoc procedere ex hypothesi ea, quod Michael floruerit sub Leone Philosopho, Basilii Macedonis filio; id vero prius fuisse demonstrandum. At liquet hoc de Leone ex occasione, qua scribere vitas sanctorum coepit, siquidem ab hoc Leone missus in Cretam, quam invaserant Arabes, impedientibus ventis non ultra provectus quam in Parum insulam incidit illic in senem anachoretam, a quo didicit vitam s. Theoctistae, virginis Lesbiae. Quia vero senex ille rogarat, ut legatione perfunctus vitam s. Theoctistae litteris complecti vellet, non paruit modo, sed ab hoc sanctorum vitas exarare orsus fuit. Quae omnia e Psello cognoscimus. Caeterum Arabes insulas

Aegei maris ac maritimam Graeciam infestarunt sub Leone illo, qui patri Basilio Macedoni successit, ut eodem tempore a Cedreno p. 443. et Curopalate, postea item a Zonara XV. 1. et aliis perscriptum. Merito igitur assentio Leoni Allatio hinc colligenti, vixisse Symeonem sub Leone Philosopho. Eidem Allatio adsensum quoque praebeo coniectanti, non alium fuisse Symeonem, qui Leonis postulato aurum a Rhodophyllo relictum obtulit apostatae Leoni Tripolitae, ne eversum iret Thessalonicam, ideoque ab eodem Caesare patricius est factus et primus secretarius. Valde enim hoc cum eo convenit, quod toties a Psello λογοθέτης nuncupatur [17]). Quae vero fuerit λογοθέτου dignitas, Ioannes Meursius in glossario atque alii dicent. Porro non in s. Theoctistae vita concinnanda substitit Symeon, sed aliorum etiam vitas prodidit, easque ad mensium dies digessit [18]). Exstant in bibliotheca Vaticana, Bavarica, Augustana, aliis. Eas hortatu Aloysii Lipomani latinas partim fecit Gentianus Hervetus, partim Guilielmus Sirletus, tunc protonotarius pontificis, postea cardinalis, partim etiam Franciscus Zinus Veronensis. Atque ex octo tomis Lipomani constituit Metaphrastes tres tomos. Habes et vitas eas apud Laurentium Surium. Sed plurima in iis fabulose scripta sunt. Et ideo *Metaphrastes* dictus, quia id nomen non iis tantum convenit, qui ex una aliquid lingua transferunt in alteram, sed etiam qui tum dictionem limant, tum prout res tulerit aliquid vel addunt vel adimunt. Nempe etiam Symeon ille, ut Bellarminus verissime ait, *multa ad-* 292.
didit ex proprio ingenio, non ut res gestae fuerunt, sed ut geri potuerunt. Gretsero, Bellarmino uti et Baronio monitum, aliquas vitas a iunioribus esse adiectas, nempe omnium illorum qui post Symeonem claruerunt. A iuniore quodam Psello esse eas suspicio est v. cl. Andreae Schotti praefat. in cantica. Censeo, esse a πολυγραφωτάτῳ illo Michaele Psello, qui summi huius viri orationeque tantopere a se laudati aemulus vitas sanctorum et ipse elucubravit, quas inferius enumerabimus. Cave autem hoc opus 149.
Metaphrastas appelles, cum μεταφράσεις ei nomen sit, sed scriptor ab opere eo dicatur *Metaphrastes.* Quod non satis attendisse videtur Simlerus in epitome sua, ubi sic legitur: *Symeon Constantinopolitanus, ludimagister, composuit graece metaphrastas, id est sanctorum vitas, quae singulis mensibus proprie leguntur habenturque in bibliotheca Vaticana.* Sed cum tam multa peccent imperiti librarii, malo credere, Simlerum *metaphrases* scripsisse, quia sanctorum vitas μεταφραστικῶς exarasset. Quaerat aliquis, idemne sit hic Symeon Metaphrasta ac Symeon iunior, cuius orationes super-

17) Est is Simeon Magister et Logotheta, cuius Annales a Leone Armenio usque ad Nicephorum Phocam leguntur in coll. Byz. Paris. scr. post Theoph. 1685. p. 401 sqq. et in coll. Ven. 1729. Idem scripsit chronicon ab exordio mundi usque ad Constantinum Porphyrog. Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 471 sq. 683 sq. Itaque delevi quae p. 523. huic Simeoni singularia tribuit *Vossius.*
18) Vid. *Fabr.* bibl. gr. X. p. 180 sqq.

sunt huiusmodi titulo: τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς Συμεὼν τοῦ νέο θεολόγου, item divini hymni cum inscriptione istiusmodi: το νέου ἐν θεολόγοις, πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τῆς μονῆς τῆ ἁγίου καὶ μεγαλομάρτυρος Μάμαντος, τῆς Ξυλοκέρκου. Cense illud Iacobus Gretserus app. ad Codin. p. 361, motus illo, quo Metaphrastae τοῦ νέου θεολόγου nomen tribuitur tum a Ioseph Methonensi, tum in indice bibliothecae Vaticanae, ut superius exposuimus. Scrupulum tamen iniicit, quod orationum XXXIII hui tributarum, item vel θείων ἐρώτων, vel capitum πρακτικῶν κα θεολογικῶν (quae omnia latine reddidit Iacobus Pontanus Ingolst. 1603.), nulla fiat mentio a Psello in encomio Symeonis. Praeterea quae de civili Symeonis dignitate retulimus ex Psello, non bene cum eo conveniunt, quod Symeon iunior in inscriptione operum, ut paullo ante vidimus, vocatur presbyter et ἡγούμενος sive antistes monasterii, quod Constantinopoli erat prope murum, cui nomen erat Xylocerci vel potius Xycerci. Puto, idem si foret, monasticae eius vitae non sivisset nos ignaros esse Psellus. Denique adversatur, quod Symeon ipse initio orationis decimaetertiae, quae est de diabolo, dicat: αὐτὸς δὲ ἑξακισχιλίοις καὶ ἑξακοσίοις καὶ ἐπέκεινα τούτων ἔτεσι διαμείνας ἀεὶ πολέμιος τῶν ἀνθρώ-
293. πων, ἄδηλος καὶ κρύφιος. Loquitur ex computatione Graecorum receptissima, sive illa ecclesiae Constantinopolitanae, secundum quam Christus est natus anno mundi quinquies millesimo quingentesimo nono. Adde iam annos Christi mille nonaginta et unum: conficient anni sexies milleni et sexcenti. Fuerit is annus Alexii Comneni undecimus. Sed enim propter illud μετέκεινα addere annos aliquot oportet, nec tamen centenos, quia, hoc si foret, non *sexcentos* annos, sed *septingentos* dixisset Symeon. Si solum addideris annos XXVIII, habebis annum ultimum Alexii ac primum filii Ioannis Comneni, qui imperare coepit a. Chr. MCXVIII, imperium vero filio Manueli Comneno reliquit anno MCXLII. Quare verisimile est, vixisse partim extremis Alexii temporibus, partim sub filio eius Ioanne Comneno, qui vivere demum desiit anno MCLXXX. Quomodo Symeon iunior post Metaphrastem fuerit annis amplius CCL.

Hippolytus Thebanus memoratur Glycae annal. III. p. 227. Conradus Gesnerus in bibliotheca sua ait, composuisse chronicon, atque id Romae exstare in bibliotheca Vaticana. In epitome legitur, ex eo a Ioanne Sambuco desumptum esse de ortu et nativitate b. Virginis Mariae fragmentum. Edidit Patavii Gratiosus Pertachinus. Henricus Canisius antiq. lect. t. III. p. 579. edidit graece latineque Hippolyti huius chronicon vel potius ex eo fragmentum 19). Quod ad aetatem attinet, non potest esse antiquior Symeone Metaphraste, cuius ipse meminit. Aequales fuisse

19) Fragmenta huius chronici ampliora edidit *E. Schelstratenus* in antiq. eccles. Rom. 1692. p. 510 sqq. Repetiit *Fabricius* in ed. Hippol. Port. (vid. supr. c. XV. 28.) aliique [quos indicat *Hoffmann.* lex. bibl. t. II. p. 459. Cf.

Possevini sententia est. Alii Symeonem paullo iuniorem arbitrantur. At omnino fallitur Gesnerus, cum suspicatur, Thebanum Hippolytum eundem esse ei de quo Hieronymus agit in catalogo; nam is quidem Origenis fuit aequalis, Arabum metropolitanus. Sed sollemne est veteribus, Hippolytos confundere, uti dixi in s. Hippolyto lib. huius cap. 15.

C A P. XXVI.

Decimum saeculum, praesertim exacto primo decennio, quo b.
Leo hactenus celebratus imperium obtinuit, caetera valde fuit ob- 294.
scurum, ut merito ait Bellarminus script. eccles. in Leone Sap. Interea nonnihil lucis accepit a Constantino Porphyrogenneto, Leonis filio, principe studiorum amantissimo, quae et non parum promovit, ut testantur Cedrenus II. p. 635, Zonaras annal. XVI. 21, Mich. Glycas annal. IV. p. 302. atque alii. Imperator hic librum de administrando imperio, item de thematibus duos edidit, qui prodiere cum translatione ac notis Bonav. Vulcanii, Io. Meursii et Fed. Morelli LB. 1617. Etiam tactica supersunt, sed haec non sunt huius loci: magis illud quod scripserit vitam avi sui Basilii Macedonis, quae graece exstat in bibl. Vaticana[3]. Idem cum videret historicorum maximum numerum et consiliariorum in iis legendis negligentiam, quo malo isti occurreret, iussit flores ex historicis omnibus excerpi atque in politicorum usum digeri in corpus unum: quod in partes LIII vel LIV quasi locos quosdam digestum fuit. Dubium vero non est quin haec non minima fuerit caussa, cur tot nobiles Graeciae historici perierint; nam ut loci illi solum consuli ac legi coepere, historici, ex quibus illa descripta erant, describi desierunt. Ex istis autem LIII pandectarum seu florilegii politici partibus una duntaxat hodie superest, nempe illa quae *excerpta legationum* continet[4].

Fabricii bibl. gr. t. VII. p. 198 sqq., qui eiusdem opusculum de XII apostolis et de LXXII discipulis ex chronico petita putat.

1) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 25. p. 461 sqq., *J. H. Leichii* d. vit. et reb. gest. Const. Porph. comm. Lips. 1746. 4, *Fabr.* bibl. gr. t. VIII. p. 1 sqq.

2) Novissime edidit *A. Bandurius* in Imp. orient. s. antiq. Cpolit. t. 1. Paris. 1711, rep. Venet. 1729. Adde libros duos de caeremoniis aulae Byzantinae, qui prodierunt primum cura *J. H. Leichii* et *J. J. Reiskii* Lips. 1751 sq. II Voll. f., rep. in coll. Byz. Bonn. 1829 sq. II Vol. 8. Cf. *Fabric.* bibl. gr. t. VIII. p. 30 sqq.

3) Edidit *Leo Allatius* in *Συμμικτ.* Col. Agr. 1653, rep. in coll. Byz. scr. post Theoph. Paris. 1685, Ven. 1729. Cf. *Fabric.* bibl. gr. t. VII. p. 681 sq.

4) Oblitus est *Vossius* commemorare, cuius in Addendis saepe numero mentionem fecit, librum alterum de virtutibus et vitiis (quinquagesimum totius operis, vel potius priorem eius partem), qui continet fragmenta Polybii, Diodori, Nicolai Damasc., Dionysii Halic., Appiani, Dionis Cassii, Ioannis Antiocheni, quemque a *Peirescio* (hinc *Excerpta Peiresciana*) acceptum edidit *H. Valesius* Paris. 1634. 4. Librum alterum de legationibus (vicesimum septimum totius operis), quo continentur fragmenta Polybii, Dionysii Halic., Diodori, Ap-

Fortasse nec indignus qui memoretur fuerit Nicephoru philosophus atque orator, cuius oratio funebris exstat de vita An tonii, patriarchae Constantinopolitani, qui decessit anno DCCCC Habes apud Surium t. I. d. 12. Febr.[5])

499. 217. a. Sub Constantino Porphyrogenneto, Leonis filio, Theophanen continuabat Anonymus, quem aliqui Leontium Byzantiun nuncupant. Hic vitas scripsit Leonis Armenii, Michaelis ex Amori sive Balbi, et huius filii Theophili et ex Theophilo ac Theodor nati Michaelis, qui cum matre imperavit, et Leonis Sapientis, cu Constantinus Porphyrog. successit (a. DCCCXIII — DCCCLXVII.) Hic ex bibl. emin. card. Franc. Barberini Parisiis prodibit typis regiis in corp. hist. Byz., quod iam exudi coeptum[6]). Diversus est a Leontio Byzantio, auctore operis de sectis haereticorum, de quo dixi libri huius cap. 23.

491. 214. a. Circa annum DCCCCXL, temporibus nempe Constantini Porphyrog., Romani iunioris et Nicephori Phocae, quibus in occidente imperium tenuit Otto Magnus, vixit Gregorius presbyter, qui litteris prodidit vitam Gregorii Nazianzeni, cognomento Theologi. Graece operibus Nazianzeni praemittitur. Primus, sed barbare vertit Anastasius quispiam, latine vero et eleganter expressit Iac. Billius. Utile vero sit, cum hac conferre vitam Nazianzeni, quam ipse scripsit theologus iambicis senariis. Plane autem censeo, Gregorium presbyterum de quo dixi, esse Gregorium presbyterum Caesariensem in Cappadocia, cuius exstat oratio de CCCXVIII patribus synodi Nicaenae ac Constantino imp. Habes apud Simeonem Metaphrastem et exinde apud Surium ad d. 10. Iul.[7])

[Leo Diaconus natus Caloe in Asia proconsulari circa a. DCCCCL. Basilium imp. a. DCCCCLXXXI. ut diaconus comitatus est in bellum contra Bulgares atque tria bella, Creticum, Asiaticum, Russicum a. eiusd. saec. LIX—LXXV. gesta descripsit[8]).]

Hinc iam me confero ad saeculum undecimum longe scriptorum feracius.

Ordior ab Anonymo, qui in litteras retulit vitam prae-

piani, Dionis Cassii, Dexippi, Eunapii, Prisci, Malchi, Petri, Menandri, Theophylacti, partim vulgavit *F. Ursinus* Antv. 1582. 4, partim *D. Höschel* Aug. Vind. 1603. 4. Tertium librum de sententiis, qui habet fragmenta Polybii, Diodori, Appiani, Dionis, Iamblichi, Dexippi, Eunapii, Menandri, ex cod. Vat. ed. *A. Mai* in vett. scr. nov. coll. t. II. Rom. 1827. Cf. *Fabric.* bibl. gr. t. VII. p. 534 sqq. t. VIII. p. 7 sq.

5) Nicephoro Gregorae tribuit *Fabric.* bibl. gr. t. VII. p. 640. Sed vid. ibid. *Harles.* Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 20. p. 397 sqq.

6) Prodiit cura *F. Combefisii* in script. hist. Byz. post Theophan. Paris. 1685, rep. Venet. 1729.

7) Vid. *Fabric.* bibl. gr. t. VIII. p. 386 sq. t. IX. p. 233. Fortasse idem est Gregorius, qui scripsit vitam magistri sui Basilii iunioris anachoretae Cpol. a. 944. s. 952. exstincti; partem eius, in qua agitur de Constantini Ducae clade et interitu, edidit *Combefisius* in scr. post Theoph. p. 394 sqq., integram *Henschenius* in act. sanctor. t. III. d. 26. Mart.

8) Edidit ex uno qui superest cod. Paris. *C. B. Hase* Paris. 1819. f. et in coll. Bonn. 1828. 8.

ceptoris sui, sanctissimi patris Nili. Vixit ille circa a. MXX. Eam ex codice monasterii Cruptae Ferratae eruit latineque vertit Fred. Metius, episcopus Thermularum. Ac pleraque se inde hausisse in annalibus suis profitetur Baronius ad a. DCCCCLXXVI. 9)

Iisdem temporibus fuerit Leo Grammaticus, qui histo- 500.
riam Theophanis Confessoris, desinentem in Nicephoro Logotheta, 217.
additis VII sequentium impp. vitis continuavit usque ad tempora b.
Constantini Porphyrogennetae. De aetate argumento est cod. ms. in christ. regis bibliotheca, in cuius calce adscriptum est, opus id esse absolutum mundi ἔτει ϛφκα΄, i. e. a. Chr. MXII. Graecis enim natalis Christi incidit in annum mundi MMMMMDIX, cui numero si addas MXII, conficet is annus Christi quem dicebamus 10); nisi placeat, haec non esse scripta ab auctore, sed adscripta a librario. Summae doctrinae vir Ph. Labbeus in app. ad corp. hist. Byz. p. 45, etsi non auderet certo quid spondere, eo tamen inclinabat, Leonem hunc Grammaticum haud alium esse ab illo qui Ioanni Curopalatae nuncupatur Leo Asianus, quomodo Georgio Cedreno Leo e Caria vocatur, sicut dictum est nobis lib. III. 11)

Sequitur Cedrenus monachus. Hic annales sive compen- 149.
dium elaboravit ab initio mundi usque ad Isaacium Comnenum, b.
cuius et vixisse temporibus videtur. Is vero Michael VI. Stratio- 295.
tico successit a. Chr. MLVII. Id tamen probabile esse negat editor corp. hist. Byz. excudi iam coepti a. 1648. Negat vero certo de aetate eius constare. Iuris eum publici primus fecit Guil. Xylander cum notis suis Basil. 1566. Sed in corp. hist. Byz. Paris. prodibit tribus lacunis ingentibus aliisque expletis, una cum notis in Cedrenum rev. Iac. Goar et Car. Annib. Fabroti glossario ad eundem 12). In rebus Byzantinis Zonara paullo diligentior est; in iis autem, quae Constantinopolitanos Caesares praecedunt, cedit Zonarae, a quo et stilo vincitur, uti etiam a Niceta et Gregora et aliis. Interim in centone hoc ac pene dixerim quisquiliis 150.
istis aliquos purpurae pannos reperire est ex Africano ab Eusebio indeque a compilatore hoc suo adsutos centoni. Nam ut Africanum Eusebius, Eusebium Georgius Syncellus, ita Syncellum itemque Theophanem, qui Syncellum continuavit, ad verbum exscripsit Cedrenus. Vocavit vero hoc opus σύνοψιν ἱστοριῶν. Sed ut ipse mutilarat priores, ita eius quoque volumen mutilarunt iuniores,

9) Vid. *Fabric.* bibl. gr. t. X. p. 18.

10) Non dubitavi corrigere errorem *Vossii*, iam ab *Hankio* Byz. rer. scr. II. 7. p. 679. notatum; scripsit ille enim, ex Graecorum sententia natum esse Christum a. m. MCXCIX, atque inde nescio quo modo effecit a. m. ϛφκα΄ esse a Chr. MCCCXXI. De hac aera cf. *Ideler* Handb. d. Chronol. t. II. p. 461 sqq. et supra p. 348. Itaque Leo etiam huc revocandus erat ex alieno loco.

11) Eadem est sententia *Fabr.* in bibl. gr. t. VII. p. 713 sq. Edidit cum Theophane *F. Combefisius* Paris. 1655, rep. Venet. 1729.

12) Prodiit haec editio Paris. 1647, rep. Venet. 1729. Cf. *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 464 sq. et *L. Allatii* diatr. d. Georg. ap. Fabr. t. XII. p. 32 sqq.

idque iudicio nullo, sine ordine temporum, sine delectu rerum. Fortasse tamen erit cum integrius prodeat. Sane doctissimus Leunclavius in notis ad Turcicos annales monet, aliquot se habuisse Cedreni folia, quae deessent in codd. vulgatis, ac Iosephus Scaliger suis in Eusebium notis paginam integram ex Georgio Syncello atque alia quaedam adfert, quae frustra quaeras in excusis. Caeterum historia Cedreni a morte Nicephori usque ad imperium Isaaci Comneni etiam legitur sub nomine Ioannis Curopalatae, paucis exceptis, quod Gesnerus monuit. Ac Casaubonus quoque notis in lib. XVII. Strabonis refert, ut, cum a Graeculo historiam Curopalatae emisset eumque contulisset cum Cedreno, deprehenderit eadem iisdem verbis ab iis dici, ut alteruter necessario plagiarius sit. Uter autem alterum exscripserit mox exponam, cum de Ioanne hoc Curopalate verba faciam. De Cedreno sic inquit Labbeus in app. ad corp. hist. Byz. a. 1648: *huiusce Γεωργίου τοῦ Κεδρηνοῦ χρονογράφου meminit Zonaras seu Glycas aut quis alius epist. LVI. apud Leon. Allatium in diss. II. de libris ecclesiast. Graecor. p.* 324. *at nos Zonarae, ut paullo post insinuabimus, tantum habemus XLVI epistolas, et iusta suspicio est, Zonarae lucubrationibus epistolicis additas fuisse alterius cuiuspiam Glyca nostro recentioris aliquot epistolas. qui enim fieri potuit ut de Cedreno ne verbum quidem fecerit in annalibus Glycas, qui Ioannem Scylitzam Ioannemque Zonaram tam saepe appellat?*

Sub Constantino Duca, qui Isaacio Comneno anno suffectus MLVIII, claruit πολυγραφώτατος ille Michael Psellus [13]). Praefectus fuit studii Michaelis Ducae, Constantini Ducae filii, qui a. MLXXI. successit Romano Diogeni. Atque haec satis liquent ex Zonarae annal. XVIII. 16. Bellarmini tamen ac Possevini sententia est, parem aut supparem fuisse Symeoni Metaphrastae, inque eo sequuntur Baronium in annalibus ad a. DCCCL, ubi hoc colligit ex eo, quia Psellus sic scribat in laudem eiusce Symeonis ap. Surium d. 27. Nov. *non enim eum veluti abscissum*
296. *aut divisum fuisse dicunt ii, qui viderunt, sed videbatur veluti a quodam vinculo liberari et hilari nutu se extendere ad ducentes angelos, et quodammodo se ipsum tradebat illorum manibus, ut cito emigraret de corpore.* Nempe existimarunt Baronius et alii, hoc Psellum dicere, se audisse de iis, qui viderunt Symeonis ad deum transitum; unde colligunt, non ita multo obiisse ante quam ista scriberet Psellus. Sed non, si ea acceperit Psellus ex iis, qui adfuere morienti, eo illos viderit atque audierit. Accepisse ex iis possit, quae scriptis consignassent; quod omnino statuendum, quia inter Symeonem Metaphrastem ac Michaelem hunc Psellum quasi annorum est ducentorum intervallum. Prior enim vixit sub imp. Leone Philosopho, Basilii Macedonis filio, qui imperii habenas

13) Vid. *Leon. Allatii* diatr. d. Psellis, rep. et auct. in *Fabric.* bibl. gr. t. V. ed. pr. p. 14 sqq., ex quibus potiora repetiit in ed. 2. *Harles* t. X. p. 41 sqq. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 26. p. 478 sqq.

accepit a. DCCCLXXXV, posterior autem imprimis claruit sub Michaele Duca, qui a. MLIX. coepit imperare. Atque huic Constantino Ducae, cuius studiis a parente Constantino fuerat praefectus, σύνοψιν legum versibus panxit politicis sive popularibus; item edidit responsiones ad diversas quaestiones politicas et omnifariam doctrinam, quae capitibus constat CXCIV. Tria isthaec in bibliotheca Palatina, nunc Vaticana, exstare scribit Marquardus Freherus in chronologia sua iuri graeco-romano praefixa. Atque haec Baronii et Bellarmini arguunt errorem, de quo paullo ante diximus. Antonius Possevinus agnoscit in apparatu sacro, eundem Psellum de fide librum emisisse ad Michaelem Ducam, atque eum superesse in bibliotheca imperatoris quae est Viennae. Quare satis b.
mirari non possum, referre eundem paullo ante, Psellum hunc fuisse praeceptorem Leonis cognomento Philosophi, qui a. DCCCC. etiamnum imperabat. Videor autem videre mihi, quid imposuerit Possevino: legerat nempe apud Ioannem Curopalatem, tempore Michaelis ac Theodorae matris floruisse Leonem philosophum, qui praeceptore in Andro usus fuerat studioso quodam homine, Michaele Psello. Sic enim scribit in Michaele III. p. 29. edit. Ven. 1570. *grammaticam asserebat se Leo et poeticam Constantinopoli didicisse, reliquas vero disciplinas, cum in insula Andro commoraretur; ibi enim cum studioso quodam homine Michaele Psello versatus atque ab eo perceptis elementis atque rationibus quibusdam et principiis, quando non quantum voluit comprehendit, obibat monasteria.* Hunc Leonem philosophum putavit esse Leonem imp. cognomento Philosophum. Atqui Michael cum Theodora matre rexit a. DCCCXLII. ac proximis XXV annis, Leo autem imperare demum coepit a. DCCCLXXXVI. Praeterea Leo imp. natus erat patre imperatore, Basilio Macedone. Leo philosophus, Michaelis Balbi aequalis, 297.
non eo commendatur a Curopalate, quod patrem haberet imperatorem, sed quod patruus ei foret Ioannes, patriarcha Constantinopolitanus. Sed seu hunc seu alterum Leonem intelligas, sane spissus est error Possevini, cum Leo prior totis annis ducentis, Leo imperator centum et quinquaginta annis distet a Constantino Duca et Michaele filio, imperatoribus, sub quibus vixit celeberrimus ille Michael Psellus. Immo etiam pertigit ad tempora Nicephori Botoniatae, sed ab hoc fuit omni deiectus dignitate. Praeter librum de septem synodis, ubi de tempore quo habitae falli interdum videtur, praeter item praefationem in Philippi Solitarii dioptram sive dissertationem animi et corporis, quod opus esse partim theologicum partim historicum Simlerus ait in iis quae addidit bibliothecae Gesneri (edidit latine Iac. Pontanus Ingolstadii), praeter item alia tam multa, quorum meminere Gesnerus et Possevinus, condidit quoque historiam, quod initio historiae suae testatur Ioannes Curopalates ac Georgius Cedrenus, et inde quaedam referre se dicit Zonaras ann. XVIII. 15. Meminit et Michael Glycas in annal. II. p. 171. et 183. atque index grammaticus apud Anto-

nium Verderium in supplemento bibliothecae Gesnerianae 18). Variae etiam orationes eius exstant, panegyricae quidem, sed pariter historicae, ut in Constantinum Ducam, Romanum Diogenem et Michaelem Ducam, imperatores. Adhaec aliae in laudem Nicolai monachi, qui fuerat καθηγούμενος τῆς ἐν Ὀλύμπῳ μονῆς, item in laudem Ioannis Crustulae, τοῦ ἀναγνόντος ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῷ. Praeterea reliquit orationem historicam atque encomiasticam Symeonis Metaphrastae, post quam scriptam non diu supervixit. Habes in historia sanctorum Aloysii, item in Surio t. VI. d. 27. Nov. Huius Pselli illustre est elogium apud Annam Comnenam Alexiad. V. p. 144 sq., atque Zonarae XVIII. 16. dicitur τῶν φιλοσόφων ὕπατος, uti Cedreno p. 1. ὑπέρτιμος Ψέλλος. Etiam indicta nobis multa reperies apud v. cl. Leonem Allatium dissertatione de Psellis, Rom. 1634.

Aequalis Cedreni et Michaelis Pselli Ioannes Curopalates fuit. Ac de Psello quidem praefatione sua hoc Curopalates testatur. Divulgavit historicum compendium, quod incipit ab obitu Nicephori imperatoris a Genicis, hoc est a. DCCCXI, ac desinit
298. in rebus Nicephori Botoniatae, qui imperare coepit a. MLXXXI. Eadem autem usque ad gesta Isaaci Comneni in Cedreno legas, ut superius dicebamus. Alter igitur alterum transscripsit; uter autem, dixerit aliquis: equidem non arbitror hoc a quoquam hactenus expositum esse. Quare non ingratum fore puto, si quid super eo in mentem mihi venerit exponam, si non ob aliud, sal-
151. tem ut iudicium aliorum facilius eliciam. Censeo igitur, Cedrenum, quae ab obitu Nicephori usque ad imperium Isaaci Comneni refert, hausisse ex Ioanne Curopalata. Movet me illud imprimis, quod Ioannes in historiae suae prooemio ait, Georgium quidem Syncellum ordiri historiam suam ab orbe condito eamque producere usque ad Maximinianum et Maximinum, Caesares, hinc autem incipere Theophanem et progredi usque ad obitum Nicephori, quae vero post Nicephorum sunt consequuta, ea a nemine simili studio esse tractata; etsi non defuerint, qui vel nudos texerent imperatorum catalogos vel laudationem aut vituperationem instituerent seu imperatoris seu patriarchae, vel qui fusius quidem res gestas exponerent, attamen quia hic amore alter odio abriperetur, eo multum inter se discreparent turbarentque animos legentium; ac propterea sibi propositum esse, qua ratione in litteras sua retulerant Syncellus et Theophanes, eadem caetera pertexere, nempe usque ad tempora Isaaci Comneni vel eorum etiam qui paullo post imperarunt. Quippe aetate Isaaci Comneni et proximorum imperatorum vixit Ioannes Curopalates, ut ante ostendimus, et ex iis

18) Vid. *Fabric.* bibl. gr. t. VII. p. 684. et 724 sq. Cf. *Hasii* praef. ad Leon. Diac., qui memorat cod. Paris. saec. XI. s. XII. Pselli chronographiam tomis novem scriptam continentem. Eundem erant qui auctorem esse crederent librorum IV inscriptorum Patria s. origines urbis Cpolitanae, quos edidit *A. Bandurius* in imp. orient. t. I. Par. 1711. Ven. 1729. Cf. *Fabr.* t. X. p. 61 sq.

etiam quae dicemus planius fiet. Unde colligitur, Ioannem Curopalatem fuisse qui, ut Syncellum Theophanes, ita Theophanem ipse continuaret historiamque ad tempora usque Isaaci Comneni, immo aliquanto etiam ulterius perduceret. Sane quam sibi laudem tribuit Ioannes Curopalates, hanc vindicare sibi Cedrenus non audet, immo disertim dicit, ubi desinit Syncellus, incipere Theophanem, ubi finit Theophanes, ibi auspicari Ioannem; se autem ex tribus illis conficere historiae suae corpus, sed ita ut interserat suis locis nonnulla ex parva genesi, historia ecclesiastica et aliis. Quid igitur manifestius, quam Ioannem sua nemini, Cedrenum tertiam operis partem, hoc est eam quam Ioannes tractarat Ioanni ferre acceptam? Sed porro quaeritur, an Cedrenus, ista cum dicit, signet Ioannem Curopalatem. Plane ita censeo; nam historia Curopalatae a Nicephoro usque ad Isaacum Comnenum eadem est ac Curopalatae, paucis sane mutatis. Nemo hoc negabit, qui utrumque contulerit. Quid ergo dubitamus quin Ioannem is Curopalatem 299.
exscripserit? Verum obstare aliquis dicet duo quantivis pretii argumenta. Nam qui primum se ait constringere tempora Nicephorum consequuta, is vocatur in libri inscriptione Ioannes Curopalates Scylitza. At quem Cedrenus se exscribere ait, ab ipso appellatur Ioannes Protovestiarius Thracesius. Adhaec prior perducit historiam usque ad tempora Nicephori Botoniatae, at alter sistit in Isaaci Comneni initio. Sunt autem inter initium Isaaci Comneni et Nicephorum Botoniatam anni XX. Priori argumento sic abunde mihi occurrere videor. Puto eum, qui Theophanem continuavit, fuisse Ioannem Scylitzam Thracesium, dignitate prius quidem Protovestiarium, postea autem Curopalatem. Dicam de singulis horum ordine. *Scylitzes* familiae esse nomen videtur; quamquam aliter de istoc visum egregio viro, Io. Livineio, praefatione ea quam Theodoro Studitae praemisit. Verba eius sunt: *auctores laudo Ioannem Zonaram et eius simium alterum, Ioannem Curopalatem, ac magnum biglae τοῦ Σκυλίτζου drungarium, qui exstat in Vaticano.* Sed paucis his verbis bis iudicio meo peccat vir doctissimus. Prius est, quod simium Zonarae vocat Curopalatem, cum is post Curopalatem scripserit; nam Curopalates aequalis fuit Michaelis Pselli, ut ex praefatione liquet, nec ulterius historiam perducit quam initia imperii Botoniatae, ut sub eo decessisse videatur, praesertim quando mortem eius non exponit. At Zonaras desinit in morte Alexii Comneni, qui Botoniatae successit atque annis imperavit XXXVII. Vixit autem Zonaras partim sub Alexio hoc, partim filio eius Ioanne, qui patris in imperio successor fuit. Alter error est, quod Curopalatem censet fuisse Scylitzae drungarium, cum drungarius non cum Scylitza, sed cum *bigla* iungatur, ut qui dicatur fuisse *μέγας δρουγγάριος τῆς βίγλης*, hoc est *magnus biglae* seu *excubiarum drungarius* sive *praefectus*. Nam *βίγλη* cor- b.
ruptum ex *vigilia, drungarius* autem est a *drungo,* quo pro militum globo etiam Vopiscus in Probo c. 19. utitur, ut Codinum et Grae-

corum alios mittam. Ac de isto hic satis; nam fusius de *drungi*
et *drungarii* vocabulis egi lib. de vitiis sermonis II. 5. Thrace-
sium, quam patriam eius statuimus, est Asiae minoris tractus
iuxta mare Aegeum, ut constat ex Constant. Porphyrog. them. I.
3. quod *Thracesiorum* vocabatur, ubi et cur ea pars *Thracesium*
a Thracia dicta sit exponit. Protovestiarius erat primus eorum
quibus incumberet cura vestiarii imperatoris. Ita usi quoque Ni-
300. cetas, Georgius Logotheta, alii, et origo vocis satis id docet. Ab
hoc munere provectus fuit ad longe maiorem, nempe ad palatii
curam, quam qui sustineret *Curopalates* audiebat. Unde Corippus
Afric. d. laud. Iust. II. 285. *successor soceri factus, mox cura pa-
lati est.* Dixerat quoque I. 137. *ordine pro rerum vocitatus cura
palati.* Quanta autem ea dignitas fuerit, ostendunt quae proxime
antecedunt: *cum magni regeres divina palatia patris, par exstans
curis, solo diademate dispar.* Ecce ait, dignitatem Curopalatae
proximam fuisse dignitati imperatoriae, ut nihil mirum sit, si et
imperatoris frater ea dignitate fuerit honoratus, cuius rei exem-
plum habemus apud Luitprandum in legatione. Nec movere debet,
quod praeterea posse obiici dicebamus: videlicet quod longius in
historia provehitur Curopalates quam Cedrenus. Fortasse enim
alius ista Curopalatae adiecit. Sed non eo confugiam: sint ea,
quae Cedrenus non habet, ab ipso Curopalata; at est illud discri-
men leve. Quippe annorum XX vel, si his triennium quo ipse
Botoniates imperavit adieceris, haud plures tamen fuerint quam
XXIII. Videlicet Ioannes Scylitza, cum protovestiarius foret, hi-
storiam tantum perduxerat usque ad Isaacum Comnenum a. MLVII:
hanc compilavit Cedrenus monachus; sed multos postea annos vi-
xit Ioannes: interim ad curam palatii evectus fuit: tum sequentium
quoque imperatorum, annorum puta viginti et paullo amplius, hi-
storiam adiecit. Satis autem mirari non possum, quid impulerit
Ioannis Curopalatae interpretem, Io. Baptistam, ut, si ea quae de
Isaaco Comneno et deinceps leguntur ipsius esse Curopalatae,
non autem ab alio adiecta arbitraretur, nihilominus et in inscri-
ptione et in praefatione operis diceret, compendium hoc historicum
ab obitu Nicephori a Genicis deduci usque ad imperium Isaaci
Comneni. Credo, in inscriptione ms. codicis ita reperit; quod
non parum confirmat sententiam nostram de duplici editione. Nec
enim istiusmodi inscriptio locum habuisset, nisi istoc compendium,
prout a Ioanne Scylitza prius editum fuit, ad Isaacum dumtaxat
pertigisset. Sed cum post, non alius puto (quamquam nec absurde
hoc defendi possit), sed ipse adiecerit Scylitza res gestas Isaaci
301. Comneni, Constantini Ducae, Eudociae, quae Ducae vidua erat,
Romani Diogenis, Michaelis Ducae et Nicephori Botoniatae, cui
Alexius Comnenus successit, omnino, utcumque id a graeco libra-
rio factum non esset, ipse mutare inscriptionem veterem debuit;
vel si tantillum a graeco codice abire religio ei fuit, saltem ad
oram libri aut in praefatione vel alibi id annotasset. Nunc et sibi

et fortasse Curopalatae iniuriam facit, cum tam nobilis appendicis (a quocumque ea sit) mentionem facit nullam, ac tantum ait, edere se historiam ab obitu Nicephori a Genicis usque ad Isaacum Comnenum, quasi non Curopalates porro seu alius sex imperatorum gesta addiderit, ipseque etiam Gabius ea latine verterit; tantoque minus silentio hoc debuerit praeterire, quod priora etiam in Cedreno (etsi hoc fugisse Gabium videtur) legere sit, at illa de sex imperatoribus postremis ex Curopalate quidem, at non item e Cedreno cognoscamus. Ait quidem, Curopalatem complecti historiam annorum fere trecentorum; sed hoc verum sit, si tempora numeres us- 152.
que ad Nicephori Botoniatae excessum sive initium Alexii Comneni. Sed ad usque Isaacum Comnenum anni erunt duntaxat CCXLVI. Interea cum Gabius plura praestet quam frontispicio aut prooemio promittit, quanto sane ille plus laudis meretur quam multi nostri temporis contra affecti homines, ut cum comico dicam, *lingua factiosi, inertes opera, sublesta fide.* Graece hunc historicum iam anno hoc 1648. edunt Parisienses ex cod. ms. bibl. reg. cum castigata versione Io. Bapt. Gabii et notis doctissimi Iac. Goar[19]).

Praeter hos sub Constantino XII. cognomento Duca (cuius uxori Eudoxiae tribuitur cento Homericus de Christo) claruit Ioannes, cognomento Xiphilinus, VII. eius nominis, patriarcha Constantinopolitanus, ordine in iis LXXVIII, qua dignitate functus est annos XI, menses VII. Antea fuit monachus montis Olympi. Patria erat Trapezuntius. De eo sic Glycas annal. IV. p. 335 sq. *Constantino patriarcha mortuo Ioannes Xiphilinus in eius locum suffectus est, vir omnino propter eloquentiam, doctrinam, prudentiam, virtutem admirandus. Trapezunte oriundus vitam in Olympo religiosis exercitiis deditam agebat, unde vi pertractus est ad hunc dignitatem tanquam inter alios eximius.* Xiphilinus hic Dionis historiam in compendium redegit, nisi cum nonnullis nepotem eius fuisse malis. Sed priorem sententiam magis probo, uti et Andr. Schottum facere video prolegomenis in Photii myriobiblum[20]).

Sethus Magister vulgari Graecorum lingua elucubravit hi- 499.
storiam chronicam, quae a creatione mundi perduceretur usque ad 217.
imperium Constantini Ducae, ut non quidem certum sit, at verisi- b.
mile tamen, Constantino huic parem vel supparem fuisse[21]). Is vero imperare coepit a MLVIII.

A. MLXXI. imperium accepit Michael VII. Ducas Parapinaceus, ad quem Michael Attaliates misit pragmaticam suam, quae est t. II. iuris graeco-romani Io. Leunclavii cura editi. Hic

19) Prodiit cum Cedreno, rep. Ven. 1729. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 27. p. 487 sqq., *Fabric.* bibl. gr. t. VII. p. 722 sqq.

20) Vid. supra cap. XV, 18. Cf. *Fabric.* bibl. gr. t. V. p. 141 sqq.

21) *Ἱστορικὸν κύρου μαγίστρου τοῦ Σὴθ χρονικόν* memoratur inter libros qui in patriarchio Cpolitano servantur. Vid. *Reinesii* Ep. ad Hofm. p. 409, *Allatii* diatr. d. Simeon. p. 184.

memoratur, quia scripserit chronicon a Michaele Balbo usque ad hunc ipsum Michaelem Ducam. Est ea Scodriaci in bibl. reg. Hisp., ut Possevinus refert in append. appar. sacr. p. 102. Sed sicut alia multa ibi legas corrupte, librarii ut credo vitio, ita illud quoque, quod Michael *Caliota* scribitur pro *Attaliata*.

152. Proxime post istos Suidam 22) vixisse censeo, temporibus
a. videlicet Alexii Comneni, qui imperium suscepit a. MLXXXI.
301. Hoc de aetate scimus ex iis quae scribit in voce Ἀδάμ,, ubi a
302. Christo nato usque ad id tempus effluxisse ait annos MXVIII. 23)
Sane Suidam ante annos claruisse quingentos etiam iudicium est doctissimi Casauboni in exercit. ad appar. annal. I. 25. Sed poterat *sexcentos* dixisse, ut facit Andreas Schottus praefatione in proverbia ex Suidae collectaneis. Sudines perpetuo vocatur a Scipione Tertio comment. de Apollodoris ad Othonem Truesium cardinalem. Etsi autem, quantum ad lexicon, proprie historicus non est, tamen magnam partem operis sui historiis farcivit, quas a se ac discipulis suis latine translatas seorsum edidit Hieronymus Wolfius Basil. 1564. 1581. Primus vero latine transtulit atque etiam annotationibus illustravit Robertus Grossetest sive Capito, Anglus, qui obiit a. MCCLIII, ut auctor est Balaeus in scriptoribus Britannicis centur. IV. Sed omnium facile industriam vicit Aemilius Portus, Francisci filius, qui graecum textum cum mss. contulit multisque locis emendavit, obscura item explicuit, integrum quoque latine transtulit Col. Allobr. 1619. Videri vero possit Suidas etiam alia in litteras retulisse. Sane *Σουίδας ἐν Θεσσαλικοῖς* adducitur Schol. Apoll. I. 555, 24) et eopse lib. v. 558. legas, *Σουίδας καὶ Ἀριστοτέλης, οἱ περὶ Εὐβοίας πεπραγματευμένοι.* Immo Suidam *ἐν γενεαλογίαις* citat Stephanus in Ἄμυρος 25). Sed cum Suidas ipse meminerit Hermolai, qui Stephani epitomen fecit, omnino alius iste Suidas fuerit. Videlicet duo minimum fuere Suidae. Unus ipso Strabone antiquior, de quo sic scriptor ille VII. p. 329. *Σουίδας δὲ τοῖς Θετταλοῖς μυθώδεις λόγους προσχαριζόμενος, ἐκεῖθέν τέ φησιν εἶναι τὸ ἱερὸν μετενηνεγμένον ἐκ τῆς περὶ Σκοτοῦσσαν Πελασγίας.* Unde discimus, valde antiquum esse *Θεσσαλικῶν* opus, quod Suidae quoque, ut iam vidimus, Apollonii tribuit scholiastes. Atque huius etiam tum libri *γενεαλογιῶν* tum de Euboea fuerint, quos Stephanus a Suida

22) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. VI. p. 389 sqq.

23) Verum non hoc ibi legitur, sed tantum a Christo usque ad mortem Ioannis Tzimiscae anni 1018 numerantur, uti ipse *Vossius* paullo post recte animadvertit. Alii alias de aetate Suidae coniecturas protulerunt, quas recenset *Fabricius* p. 391 sqq. Sed de veritate invenienda plane desperandum est, quoniam tot illud lexicon scatet accessionibus diversis temporibus factis, ut quae ipsi auctori tribuenda sint pro certo affirmari nequeat. Certum est tantum vixisse eum ante Eustathium, qui in suis in Homerum commentariis saepe numero eius facit mentionem.

24) Adde Schol. Apoll. II. 1231. (lib. I.) 1015. (lib. II.) Steph. Byzant. v. *Δωδώνη*, Hesych. v. *Πυρραία*.

25) Ubi *γενεαλογίαις* in *Θεσσαλικοῖς* mutari voluerunt interpretes.

exaratos esse testatur. Alter Suidas, lexici auctor, iunior esse non potest Ioanne Zimisce, siquidem voce Ἀδάμ ab origine mundi exorsus temporum seriem usque ad Zimiscen perducit; is autem imperare coepit a. DCCCLXX; et profecto si multo post vixisset, credo, ulterius tempora perduxisset. Si qua recentius saeculum indicare videntur, ea fortasse addiderint iuniores. Vel hoc verum est, vel locum, quem dixi, transscripserit ex aliquo, qui Zimiscis tempore vixerit; nam is mos Suidae, ad verbum priores exscribere *b.*
neque mentione eos dignari. Propterea paullo ante me iis aggregabam qui referre malunt ad tempora Alexii Comneni vel saltem filii Ioannis Comneni sive Caloioannis; quomodo saeculo et paullo amplius iunior fuerit. Nescio autem, quid in mentem venerit doctissimo Angelo Politiano, ut epist. XI. 20. ad Bernardum Riccium dubitaret, an ullus unquam Suidas fuisset. Quam sententiam quae diximus satis refellunt. Atque hi claruere saeculo undecimo.

CAP. XXVII.

Pergamus porro ad eos, qui famam obtinuere saeculo duodecimo. 303.
Ex his [Alexius I. Comnenus, qui XX ultimis superioris saeculi ac XVIII primis saeculi duodecimi annis imperavit (anno enim MCXVIII. successorem habuit filium Ioannem Comnenum), primus nominandus est; scripsit enim novum rationarium imperii, quod ms. est in bibl. reg. Paris.[1])]

Sub hoc Euthymius Zigabenus monachus (sicut ipse initio Panopliae testatur) ingenii doctrinaeque suae monumenta per orbem dispergebat. Huic autem aliquis videatur hic esse locus propter Saracenica, seorsum graece et latine edita a Commelino et Sylburgio 1555. Sed iis narrantur quidem ortus et commenta Mahumedis, verum ut refellantur, quod iam ad theologum potius pertinet. Idem dixero de historia aliarum haeresium, quam in Panoplia narrat. Porro in Saracenicis non satis semper litat veritati eo quod usus sit prava Alcorani translatione, quod arabice gnari sciunt, monitumque Iosepho Scaligero in opere de emendatione temporum p. 487. Graece Panopliam vertit Petrus Franciscus Zinus Veronensis Venet. 1555. Nec parum laudis invenit Euthymius commentando in psalmos et IV evangelia, eo quod sit *in verborum proprietatibus observandis diligentissimus*, ut optime censet Maldonatus in Matth. XVII. 18.[2])

Extremis eiusdem Alexii temporibus, item sub Ioanne Comneno floruit Ioannes Zonaras, qui iustius inter historicos sibi locum deposcit. Hic prius maximos in Constantinopolitano imperio

1) Ediderunt cum rationario Augusti Benedictini in anal. gr. Par. 1688. p. 367 sqq.
2) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. VIII. p. 328 sqq.

honores gessit; nam magnus in eo drungarius et protosecretarius fuit; postea monachus factus scripsit historiam καθολικὴν ab initio mundi usque ad sui aevi imperatoris, Alexii Comneni, obitum, qui incidit in a. Chr. MCXVIII. Passim autem Dionem vel sequitur vel exscribit, ita ut saepe quid Dio in libris deperditis senserit et scripserit ex Zonara liceat cognoscere 3). Sincerae fidei historicum appellat Alexander Brassicanus Ictus. v. cl. praefatione in
304. Salvianum. Maiorem tamen curam atque industriam merito in eo desideramus. Sed illud maxime mirandum, virum usque adeo experientem etiam in sui temporis rebus pleraque perfunctorie tantum dicere, cum multa magnaque iis temporibus gesta sint, orientali orbe cum occidentali quasi concurrente. Sane pauca sunt quibus Alexii Comneni vitam perstrinxit. Hunc scriptorem saepius citat Michael Glycas. Graece eum edidit latineque reddidit Hier. Wolfius Basil. 1577, sed brevi Parisienses in corp. hist. Byz. graece dabunt collatum cum mss. bibl. reg. et card. Mazarini studio rev. Iac. Goar, qui et Wolfii translationem exhibebit castigatius notasque addet. Adhaec Labbeus tertiam partem, quae sola Byzantinam continet historiam, conferet cum graeco ms. biblioth. Claramontanae, quo in codice non minus ac regio continentur quoque eius-
153. dem Zonarae epistolae XLVI. cum aliis nonnullis quae ad mathesin pertineant 4). Inclaruit etiam dissertatione de LXXXV canonibus apostolorum, de VII conciliis oecumenicis, commentario in canones Ioannis Damasceni, qui ms. exstat in Caesarea biblioth. Viennae Austriae et aliis quibusdam 5). Cur Alexandri M. vitam praeteream liquebit ex iis quae lib. III. referam in Ioanne Monacho.

Sed bene est quod hunc Zonarae defectum supplevit Alexii imperatoris filia, Anna Comnena, de cuius eruditione ita Zonaras ipse XVIII. 26. τῆς ἐν λόγοις παιδείας ἀντείχετο καὶ τὴν γλῶτταν εἶχεν ἀκριβῶς ἀττικίζουσαν καὶ τὸν νοῦν πρὸς ὕψος θεωρημάτων ὀξύτατον. Scripsit haec libros quindecim de rebus gestis patris sui, quos *Alexiada* vocavit. Horum octo primos ex Augustana bibliotheca edidit Hoeschelius Aug. Vind. 1610. Multa vero de parente suo longe aliter narrat quam Latini solent, qui omnes prope, si unum excipias Albertum, canonicum Aquensem, Caesarem eum describunt tanquam hominem fraudulentum ac perfidum. Sed satis verisimile est, tum Latinos suo erga graecum imperatorem odio, tum filiam Comnenam amori erga patrem suo aliquanto amplius indulsisse quam per leges historiae liceret. Porro cum in ed. Augustana solum VIII libri compareant iique, sicut Hoeschelius observavit, multas habuerint lacunas, ut verius ea debeant fragmenta censeri quam ipsa historia, Parisiis propediem integri prodibunt libri XV ex cod. ms. bibl. Florentinae.

3) Cf. *Reimari* diss. d. vit. et scr. Cass. Dion. §. 17. p. 537 sq. ed. Sturz.
4) Edidit *Ducangius* Paris. 1686. II. Voll., rep. Ven. 1729. Cf. *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 465 sqq.
5) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. XI. p. 223 sqq.

Latinam vero interpretationem notasque in eum ac glossarium adornat Petrus Possinus S. I. theologus 6).

[Annae maritus, Nicephorus Bryennius, defunctus a. MCXXXVII, reliquit ὕλην ἱστορίας sive libros quattuor commentariorum de rebus Byzantinis ab Isaaci Comneni principatu usque ad initia Alexii Comneni, a. MLVII—MLXXXI. Gr. et lat. prodiere opera et studio P. Possini Paris. 1661. 7)]

Iisdem temporibus, videlicet Annae Comnenae, de qua proxime dixi, et fratris eius Ioannis Comneni imp. et aliquanto etiam ulterius sub Manuele Comneno fuit Michael Glycas Siculus 8). Scripsit annales quadripartitos, opus non historicum modo, sed etiam physicum et theologicum. Prima parte agit de operibus sex dierum, altera de rebus gestis ab orbe condito usque ad natum Christum, tertia persequitur res a Christo usque ad Constantinum M., quarta Caesarum Byzantinorum res tractat usque ad obitum Alexii Comneni, qui successorem reliquit Ioannem Comnenum, anno, ut antea diximus, MCXVIII. Exinde usque ad captam Constantinopolin perstrinxit res Byzantinas Leunclavius, qui, uti primus Glycae nobis interpretationem dedit, ita ei suum quoque historiae Byzantinae supplementum attexuit. Scriptorem hunc leges quidem historico praescriptas non observare, multa tamen notatu digna in eo reperiri iudicium est Thomae Demsteri paral. in antiq. Rosini I. 1. Hactenus latine tantum prodiit Basil. 1572, graece autem ex gemino cod. ms. pollicetur Ph. Labbeus in corp. hist. Byz., quod iam, ut saepius dixi, edere aggressi sunt Parisienses 9). Videndum autem an Siculus hic Glycas sit idem atque ille Σικελιώτης διδάσκαλος, cuius in prooemio Ioannis Scylitzae et Cedreni mentio fit, an potius sit Ioannes Siculus vel Petrus Siculus, qui et ipsi chronicon condiderunt. Omnino de Ioanne est verisimilius

Est is Ioannes Siculus, qui chronicon condidit usque ad 499.
tempus quo Michaeli, Theophili filio, successit Basilius Macedo; 217.
id erat a. DCCCLXVI. Ex Possevini in sacr. app. appendice nec a.
non Sylburgii in Saracenica (ed. a. 1595.) praefatione videre est,

6) Prodiit Paris. 1651, notas addidit *C. du Fresne* in ed. Cinnami 1670, rep. in ed. Ven. 1729. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 29. p. 507 sqq., *Fabric.* bibl. gr. t. VII. p. 726 sqq., *J. C. Füsli* diss. d. Alex. Ann. Comn. Turic. 1766. 4, *N. Barklay* diss. d. Ann. Comn. in bibl. Hag. hist. phil. theol. I. 1. 1768, *F. H. Hegewisch* diss. in Biesteri Berl. Monatschr. 1791. p. 421 sqq., *F. Buchholz* in Woltmanni Gesch. u. Polit. 1805. II. p. 167 sqq. aliosque quos indicat *Hoffmann.* lex. bibl. t. I. p. 165.

7) Rep. Venet. 1729, in coll. Bonn. recogn. *A. Meineke* 1836. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 28. p. 492 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 674.

8) Dictus etiam Sicydiota sive Sicydita, quo nomine appellatur a Nicet. Chon. hist. IV. p. 163. Quare lib. III. p. 390. delevi quae huic tanquam diverso tribuit *Vossius.*

9) Prodiit Paris. 1660, rep. Ven. 1729. et in coll. Bonn. ex recogn. *J. Bekkeri* 1836. Partem huius historiae a Iul. Caesare ad Constantinum M. (lib. III. p. 204 sqq.) sub falso Theodori Metochitae nomine iam ediderat *Jo. Meursius* LB. 1618. et in opp. t. VII. p. 737 sqq. Cf. *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 468 sq. t. XI. p. 199 sqq.

olim fuisse in bibl. elect. Palatina, ut dubium minime videatur quin Romae nunc sit in Vaticana. In fine additum *ἕως τὰ χρονικὰ Γεωργίου τοῦ λογοθέτου,* qui necesse est diversus sit ab Ioanne Logotheta Acropolita; nam is demum coepit chronicon suum ab a. DCCIII, uti dictum cap. XXVIII.[10])

304. Paullo Glyca iunior fuit Constantinus Manasses, scri-
153. ptor non aspernandus, praesertim in rebus Byzantinis. Scripsit
a. versibus politicis *σύνοψιν ἱστορικήν*, quam latine vertit doctissimus Leunclavius Basil. 1573, graece autem primus edidit clarissimus collega noster Ioannes Meursius LB. 1616. Denuo edere parant Parisienses graeco textu prius collato cum mss. biblioth. reg. cura Car. Annib. Fabroti ac variis lectionibus observatis a Leone Allatio[11]). Haec chronica eius accuratissima appellat Ianus Douza Nordovix praefatione altera historiae suae metricae de
305. priscorum Hollandiae comitum gestis. Comprehendunt res ab initio mundi usque ad finem imperii Nicephori Botoniatae, initium vero Alexii Comneni, quod incidit in a. MLXXXI. Vixit autem circiter LXXX annis post, nempe circa a. MCL, temporibus Ma-
b. nuelis Comneni, ut cognoscitur ex descriptione Theodosii II, ubi Manueli Comneno imp. suo diutinum precatur imperium, item ex lemmate prooemii, unde videmus opus suum nuncupasse Manuelis huius fratriae Irenae, Andronico nuptae. Atque hic Manasses etsi versibus scripserit politicis, non metro heroico, uti factum latine a suppari Philippo Gualthero decem Alexandreidos libris, huic tamen et viribus et lacertis et uberi dicendi copia praefertur a Iano Douza praefat. altera quam praemisit annalibus Batavicis carmine a se compositis.

491. Eustathius, Thessalonicensis episcopus, cuius in Home-
214. rum et in periegesin Dionysii commentarium habemus, auctor quo-
a. que creditur sex librorum de Ismeniae et Ismenes amoribus. Vixit Manuelis Comneni temporibus, circa a. MCL, item sub Alexio Comneno et improbo illo Andronico, ut constat ex Niceta Choniate, cui p. 197 sq. Eustathius hic vocatur nunc *ὁ πολὺς καὶ μέγας ἐν λόγοις*, nunc autem *ἀρετῇ διαβεβοημένος ἁπανταχῇ*, atque a prudentia item singulari et doctrina multiiuga celebratur. Sed quod Eustathium amorum horumce auctorem esse aiunt, id plane incertum, quando in libris nonnullis Eumathius vocatur; cuius rei mirum non meminisse doctissimum Gaulminum, qui primus eum edidit scriptorem Paris. 1617. Eumathius is in cod. Mediolanensi Macrembolita Protonobelisimus nuncupatur. Neque si opus hoc

10) Idem est atque Ioannes Siceliota Doxopater, cuius multa rhetorica exstant; vid. *Ch. Walzii* praef. ad t. VI. rhett. gr., qui, cum in inscriptione codicis Palatini ille ex monacho patriarcha factus dicatur, eundem putat cum Ioanne Camatero patr. Cpol. a. 1204. Cf. *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 471.

11) Prodiit Paris. 1655, rep. Ven. 1729. et in coll. Bonn. ex recogn. *J. Bekkeri* 1837. Cf. *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 469 sq. Idem scripsit amores Aristandri et Callitheae, cuius libri fragmentum ex cod. Marc. edidit *Villoison* anecd. gr. t. II. p. 75 sq.

Eumathii sit, ut arbitror (sane minus hoc conveniens episcopo argumentum), eo nullus fuerit hic locus Thessalonicensi Eustathio, cum eius sit commentarius in Dionysii periegesin, in quo terrarum explicat historiam. Spissus vero est error ille Marquardi Freheri, quando in chronologia iuri orientali praemissa ait, Eustathium hunc vixisse a MXVII. atque ex archipresbytero magnae ecclesiae factum esse patriarcham Cpolitanum ordine LXXIV.[12])

Circa haec tempora etiam claruit Ioannes Tzetza, Isaaci 305.
Tzetzae, eius qui in Lycophronem commentatus, frater. Hic prae- 153.
ter scholia sua in Hesiodum etiam variam historiam est comple- b.
xus versibus politicis, non autem iambicis, quod Gesnerus putavit. Ipse Chil. XI. 185. se vivere dicit annis centum post Michaelem Psellum, qui pulicis encomium scripsit. Vixerit igitur circa a. MCLX, immo et MCLXXX. Verba si Tzetzae voles, ea sic habent:

ὁ Μιχαὴλ μὲν ὁ Ψελλὸς ψύλλας ἐγκωμιάζει
ἡμῶν πρὸ χρόνων ἑκατὸν ἀκμάζων ἐν τῷ βίῳ 13).

A. MCLXXX. claruit Ioannes Cinnamus, regius, ut se 214.
ipse vocat, grammaticus. Is litteris est persequutus res gestas b.
Ioannis Comneni, imp. Cpolitani, filiique eius Manuelis Comneni, 492.
qui patri successit a. MCXLII. atque annis imperavit XXXIX. Sed gesta patris Ioannis brevi compendio constrinxit, ut ipse in praefatione agnoscit, vitam autem filii Manuelis fusius quam alius descripsit, nec, ut ipse praedicat, melius quisquam nosse eam poterat, ut cuius rebus gestis ipse interfuerit. Sed omnino modum excessit in suo laudando principe, quem etiam ubi vincitur ut victorem nobis describit. Sed illud quam vanum, quod eum solum inducit pugnantem adversus totum Saracenorum exercitum! Dictio eius purior est tersiorque quam aliorum esse Graeculorum solet, immo Xenophontis ipsius, quem in praefatione laudat, aemulus est. Pars maior eius operis exstat in biblioth. Vaticana, et quia lucem meretur exscripsit inde Isaacus filius meus, atque ubi occasio feret iuris faciet publici, nisi fortasse, nec intercedo, hanc eius operam praevertat alius, ut fore omnino non levem inde capio coniecturam, quod Cinnami translationem promittat clarissimus deque tot Graeciae scriptoribus praeclare meritus Leo Allatius. Sic enim scribit diss. de Psellis p. 24. *in Ioanne Cinnamo vertendo illustrandoque diu me exerceo speroque laborem hunc meum propter pulcherrimam historiam ad hunc diem cum vetustate luctantem meis vigiliis et amicorum opera e scopulo in tranquillum illatam historicae veritatis studiosis non ingratum futurum.* Subdit deinde quaedam ex eius historiae romanae libro IV. de rebus gestis Manuelis Comneni, ubi de Richardo, Antri domino, loquitur. Immo intelligo, praeter Allatium etiam Parisienses sub manibus habere Cinnamum cum trans-

12) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. VIII. p. 136 sq.
13) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. VI. p. 228 sqq.

latione et notis Petri Possini 14). Nempe palma in medio proposita est omnibus. Ad Allatium redeo, qui praefatione ad graecorum rhetorum ac sophistarum excerpta primo a se edita Rom. 1641. luculentum inde fragmentum promit ad controversiam pertinens, utrum, si dicatur Christum non modo deo patri se obtulisse victimam, sed etiam sibi ipsi, quatenus ὁ λόγος esset deus, inde consequatur duas in Christo esse personas, uti e Nestorii dictis recte colligebant catholici, Nestorio interim contendente, sese duas quidem naturas agnoscere in Christo, sed unam personam, quemadmodum ex actis concilii Ephesini cognoscere est, modo quis legerit ea animis oculisque minime conturbatis. Cinnami codex exstat ms. in bibl. Vaticana num. CCCXIX. Inscriptio graeca est eiusmodi: ἐπιτομὴ τῶν κατορθωμάτων τῷ μακαρίτῃ βασιλεῖ καὶ πορφυρογεννήτῳ κυρίῳ, κυρίῳ Ἰωάννῃ τῷ Κομνηνῷ, καὶ ἀφήγησις τῶν πραχθέντων τῷ ἀοιδίμῳ υἱῷ αὐτοῦ, τῷ βασιλεῖ καὶ πορφυρογεννήτῳ κυρίῳ Μανουὴλ τῷ Κομνηνῷ, ποιηθεῖσα Ἰωάννῃ βασιλικῷ γραμματικῷ Σιννάμῳ. Ubi videmus *Sinnamum* vocari littera sibilante. Sed malo iis assentire qui per σ scribunt, praesertim quando id nominis etiam a Martiale et aliis sic videas
215. exaratum. Nec movet codex Vaticanus, quia a recenti sit manu; nam qui eum exscripsit vivebat obsessa a Turcis Constantinopoli, ut ipse ad calcem operis adnotavit.

499. Sub Alexio Comneno, qui patri Manueli successit anno
217. MCLXXXI, claruit Nicephorus ὁ Βασιλάκης sive Βασι-
b. λάκις, rhetorices Constantinopoli professor, de quo Nicetas Cho-
500. niates VII. p. 137, Ioannes Cinnamus annal. IV. p. 102. et ex hisce Leo Allatius in praefatione quam praemisit excerptis Heracliti, Libanii, huiusce Nicephori et aliorum, quos primus graece edidit Rom. 1641. (p. 125 sqq.) latineque vertit. Ac Basilacae quidem sunt ista: μῦθοι, διηγήματα et ἠθοποιίαι 15).

[Sub finem saeculi duodecimi vixit Ioannes Phocas, monachus Cretensis, cuius exstat ἔκφρασις ἐν συνόψει τῶν ἀπ' Ἀντιοχείας μέχρις Ἱεροσολύμων κάστρων καὶ χωρῶν Συρίας, Φοινίκης καὶ τῶν κατὰ Παλαιστίνην ἁγίων τόπων 16).]

CAP. XXVIII.

153. Sequitur saeculum tertiumdecimum, cuius initio claruit Ni-
b. cetas Acominatus Choniates, vir dignitate in Constanti-
306. nopolitano imperio illustris. Hic (etsi Robertus Constantinus in

14) Primus ex apographo Is. Vossii Cinnami libros IV edidit *Corn. Tollius* Trai. 1652, post in libros VI distinctum *C. du Fresne* Paris. 1670, rep. Ven. 1729, in coll. Bonn. ad fid. cod. Vat. rec. *A. Meineke* 1836. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 30. p. 516 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 733 sqq.

15) Auctiora edidit *Ch. Walz* in rhett. gr. t. I. p. 423 sqq.

16) Edidit cum duabus locorum Hierosol. sacrorum descriptionibus Epiphanii et Perdiccae *Allatius* in Συμμικτ. init.

suo nomenclatore tantum septem meminerit librorum) libris XXI complexus est historiam annorum LXXXV, nempe ab obitu Alexii Comneni, ubi desierat Zonaras, qui in annum incidit DCXVIII, usque ad annum MCCVI. atque imperium Balduini Flandri. Diligens fuit Homeri lector atque imitator, adeo ut ob poeticam atque insolentem dictionem quandoque durior fiat, cumprimis in praefatione, quae sane salebrosa. In caeteris mollius fluit, quod et de se in praefatione promittit; ut mihi quidem videatur praefatione ea ostentare voluisse, quantus logodaedalus foret, quod similiter in historia si fecisset, nae ille multo etiam minus laudis quam nunc habet mereretur. Vertit et notis illustravit Hier. Wolfius Basil. 1557, Parisienses vero hoc anno 1648. recudere a Car. Annib. Fabroto collatum cum variis mss. ac glossario praeterea illustratum[1]).

Temporibus Michaelis Palaeologi floruit **Georgius** vel, ut alii malunt, **Ioannes Logothetes Acropolita.** Chronicon edidit Constantinopolitanum, quod continet historiam annorum LVI, nempe ab anno MCCIV, quo Balduinus Flander Constantinopolim cepit, usque ad annum MCCLX, quo Michael Palaeologus Constantinopolim eripuit Balduino secundo atque iterum imperium Graecis vindicavit. Scriptorem hunc nobilissimi Iani Douzae filiis, Georgio et Theodoro, debemus, quorum ille Constantinopoli eum advexit, hic post obitum fratris cum interpretatione et notis in lucem edidit LB. 1614. Recudunt vero Parisienses cum translatione et annotationibus Leonis Allatii, ac praeterea collatum cum cod. ms. illustrissimi Franciae cancellarii, Petri Seguerii[2]). Quantus vir hic Logothetes fuerit, cognoscere est ex praemisso ei encomio Gregorii Cyprii, patriarchae Constantinopolitani centesimi; 154.
quo de viro Onuphrius Panvinus in chronico ad a. MCCXXXIV. Ait vero Gregorius hic, Georgium Logotheten omnibus sua aetate palmam eruditionis praeripuisse, fuisseque alterum Aristotelem in disserendo et rerum naturalium cognitione, alterum item Platona, si divinorum notitiam et eloquentiam spectes. Hoc profecto non est maligne laudare. Sed chronicon eius, quod habemus, fidem adimit, praesertim de tanta viri facundia: nempe liberale adeo

1) Post Wolfium edidit *S. Goulartius* Genev. 1593. 4, post Parisienses Veneti 1729, novissime prodiit in coll. Bonn. ex recens. *J. Bekkeri* 1835. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 31. p. 522 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 737 sqq. Eiusdem exstat narratio de statuis antiquis quas Franci post captam a. 1204 Cpolin destruxerunt; primum ed. *A. Bandurius* in Imp. orient. t. I. p. 107 sqq., tum ex cod. Bodl. *J. C. Wolfius* in Fabric. bibl. gr. t. VI. (1726.) p. 405 sqq., novissime *F. Wilken* Lips. 1830. 8. coll. eiusd. Gesch. d. Kreuzz. t. V. p. 12 sqq., ubi etiam tractat eiusdem narrationem de Thoma patriarcha iam ab *Heynio* ex cod. Vat. editam in comm. soc. Gott. t. XII.

2) Dousae editio repetita est c. Niceph. Greg. Coll. All. 1615, *Allatii* prodiit Paris. 1651, rep. Ven. 1729; in coll. Bonn. ex recogn. *J. Bekkeri* 1837. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 33. p. 542 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 766 sqq. t. XII. p. 50 sqq. Eiusdem liber *περὶ τῶν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐτῶν καὶ περὶ τῶν βασιλευσάντων μέχρι ἁλώσεως Κωνσταντινουπόλεως* fuisse dicitur in bibl. Scoriacensi, ut et chronologia Cpolitana Neapoli apud Carthusianos. Cf. *Allatii* diatr. d. Georg. p. 362.

elogium amicitiae datum, quae fortasse cum Logotheta intercessit,
307. vel id tribuemus saeculi vitio, quo quantae essent Platonis et Aristotelis virtutes nemo satis capiebat. Interea quod nulli ait eruditorum saeculi sui secundum fuisse, id cur inficias eam nihil equidem caussae video. Quam dignitatem gesserit dicet Ephraemus in chronico his verbis: *πρὸς τοῖσδε Γεώργιον Ἀκροπολίτην, ἄρχοντα πάντων καὶ πρόεδρον δεικνύει, πρόσθεν τιμήσας τῷ πραίτωρος ἀξίᾳ.* Laudat eum quoque Cuspinianus in opere de Caesaribus. Est is scriptor, de quo in principe littera sic Gesnerus ait bibl. t. I. et in epitome sua Simlerus: *Acropolites, qui et graece scripsit librum historicum, cuius initium a capta Constantinopoli, servatur Romae.* Nec dubito quin idem sit qui in Rob. Constantini nomenclatore dicitur *Magnus Logotheta Acropolita de expugnatione Constantinopoleos.* Nempe Gregorii nomen omissum, nec intelligenda expugnatio a Muhammede, sed a Bulduino.

500. Anno MCCLXX. temporibus Michaelis Palaeologi claruit prae-
217. tor Graeciae, qui historiam condidit annorum quasi LX, exorsus
b. ab eo tempore quo Balduinus Flander Constantinopolim cepit, quod fuit a MCCIV, ac desinentem in eadem a Michaele Palaeologo Venetorum et Genuensium ope recepta, quod evenit a. MCCLX. Hunc se mstum habere refert Io. Leunclavius in pandect. histor. Turciae. Clarissimus Ph. Labbeus in delin. ad appar. hist. Byz. p. 49. suspicatur hunc Graeciae praetorem esse eundem ac Georgium Acropolitam, quod inde coniectat, primum quia Ephraemus in chronico suo metrico Acropolitam hunc appellet *πρόσθεν τιμωθέντα τῇ πραίτωρος ἀξίᾳ*, deinde quia congruant tempora, cum uterque a Theodoro Lascare sit exorsus idemque argumentum tractarint. Sed omnia erunt liquidiora, ubi Acropolitam publicaverit Leo Allatius 3).

307. At circa a. MCCLXXX. florebat Georgius Pachymeres,
154. qui Latinis vulgo Pachymerius, Constantinopoli, ut ipse narrat,
b. oriundus, sed Nicaeae ortus atque educatus, in sacerdotum numerum cooptatus, etiam protecdici et hieromnemonis honore auctus. Hic praeter eum, quem in Dionysium Areopagitam commentarium habemus, condidit etiam historiam, quam orditur a temporibus Michaelis Palaeologi, qui imperare coepit a. MCCLXI, desinit autem in a. XXVI. senioris Andronici, sub quo vixit a. Chr. MCCCVIII. Opus hoc, sed mutilum, adservatur in bibliotheca Augustana, ex quo quaedam excerpsit et Nicephoro Gregorae subiecit Hier. Wolfius. Caetera, quod codex Augustanus esset cariosus et mutilus, publicare nequivit. Partem vero illorum, quae in Augustano codice desiderabantur, cum Nicephori patriarchae breviario graece edidit Dionysius Petavius Paris. 1616. At integros XIII libros excudunt Parisienses ex cod. ms. bibl. reg. una cum translatione latina Io. Tarini, eloqu. prof. reg. Etiam Romae in bibl. Barbe-

3) Consentit *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 767.

rina est Georgii Pachymeris codex ms. collatus cum altero ms. N. Cherubini et inde suppletus, variantibus etiam lectionibus appositis a Leone Allatio 4).

CAP. XXIX.

Saeculi quartidecimi initio claruit Ephraem ille, qui vitas principum Constantinopolitanorum iambico carmine perscripsit, ut Raphael Volaterranus annotavit, qui et opus hoc in bibliotheca Vaticana cerni ait. Duodenos versus ex hoc Ephraemi chronico citari video ab Leone Allatio libro de Psellis, quem Romae elucubravit, p. 115; nec dubium quin eos versus ex ipso codice Vaticano hauserit 1).

Tum quoque, de quo exploratiora dicere possumus, fuit Nicephorus Callisti filius, Xanthopulus, nisi malis dicere Cal- b.
listi Xanthopuli filium, qui inclaruit historiae ecclesiasticae ad Andronicum Palaeologum exaratae libris viginti tribus, quorum postremi quinque perierunt. Duodeviginti (qui ex reliquiis bibliothecae Matthiae, Hungarici regis, in praeda reperti Turcica) per- 308.
ducunt a Christo nato historiam usque ad exitum Phocae et initium Heraclii imperatoris. Singulorum argumentum ipse Nicephorus in prooemio ponit, atque ibidem (ut ex codd. mss. nec tamen omnibus dilucet) et quinque sequentium argumentum attulerat; sed interpres Ioannes Langus inde ad calcem libri reiecit. Ex iis vero argumentis discimus, desiisse librum vigesimum tertium in morte Leonis imp. cognomento Philosophi, quae incidit in a. DCCCCXI, ut omnino errent, qui in chronologia sua tradunt, universum opus perduxisse non nisi usque ad a. DCXXV, quia nempe illic desinit liber duodevigesimus; quod ipse in fine eius libri refert. At non si nunc non ulterius provehatur, eo et sic fuerit olim 2). Dicavit historiam suam Palaeologo maiori, filio Michaelis eius qui Latinos Constantinopoli eiecit, avo iunioris Palaeologi, qui cum imperii

4) Hoc ex codice primum integram historiam edidit *P. Possinus* Rom. 1666. et 1669. II Voll., quae ed. rep. est in coll. Byzant. Ven. 1729. Deest in coll. Parisina. In coll. Bonn. ed. *J. Bekkerus* Vol. II. 1835. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 34. p. 566 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 775 sqq. et *L. Allatii* diatr. d. Georg. ibid. t. XII. p. 61 sqq. Praeterea scripsit versibus vitam suam, *τὰ καθ' ἑαυτόν* libris IX, ex quibus fragmenta servavit Macarius Chrysocephalus; cf. *Villoison* anecd. gr. t. II. p. 77; denique descriptionem Augusteonis, quam edidit *J. Boivin* in not. ad Niceph. Greg. t. II. p. 764, tum *Bandurius* in imp. or. t. II. p. 114 sqq.

1) Edidit vitas Caesarum a Caligula usque ad Michaelem VIII. Palaeologum ut et eiusdem auctoris catalogum patriarcharum Cpolitanorum ab initio episcopatus usque ad a. 1323. *A. Mai* in scr. vett. nov. coll. t. III. 1. p. 1—246. Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 472.

2) Sed XVIII tantum modo libros eum scripsisse contendit etiam *Fabric.* bibl. gr. t. VII. p. 437, ipsum Nicephorum p. 38. B. auctorem laudans. Ceterum opus suum composuit ex scriptis Eusebii, Sozomeni, Socratis, Theodoreti, Philostorgii, Theodori, Basilii, Euagrii, quos ipse laudat p. 25. atque aliorum.

principibus conspiravit adversus avum eumque evertit. Condidit Nicephorus hoc opus annum necdum trigesimum sextum egressus, ut ait ipse in prooemio. Ineptum ac ridiculum historiae ecclesiasticae scriptorem vocat Beza notis ad actorum apost. I. 13, videlicet propter fabellas complures et errores non exiguos, quos in eo etiam Baronius, Possevinus atque alii observarunt. Sed aetatem cogitemus qua vixit, pro qua dictione usus non invenusta. Ordine non incommodo priorum historias digessit. Alia quoque edidisse auctor est Guilielmus Eisingrinius in catalogo ecclesiasticorum scriptorum. Ea sunt de rebus gestis post Maccabaeos ad Christum usque ad Hierosolymae excidium, genealogia patriarcharum usque ad Davidem, de rebus Mosaicis, catalogus iudicum Israelis, descriptio regum Israelis et patriarcharum Constantinopolitanorum, genealogia Christi, duodecim apostoli et LXX discipuli, evangelistae et diaconi, discipulae Christi, et multa alia, miracula salvatoris nostri secundum IV evangelistas. Adhaec in codd. mss. nonnullis Nicephoro huic adscribitur catalogus metricus imperatorum Constantinopoleos, ex quo non minus quam praefatione hist. eccles. aetas eius cognoscitur. Etiam in bibl. regis christianissimi exstat ea series patriarcharum fusius conscripta, ut apud Labbeum reperio [3]).

Eodem tempore Theodorus Metochita vixit, quippe quem Andronicus Palaeologus, eius nominis primus, magnum logothetam fecerit, postea autem iunior Andronicus Didymotichum, quod maritimum Bithyniae est oppidum, una cum Beco ac Melitenione relegarit, quorum prius refert Codinus Curopalates d. offic. Constant. c. 2. p. 9. ed. Paris. Theodorus hic scripsit compendium historiae romanae ab Iulio Caesare usque ad Constantinum Magnum. Id collega noster, vir et amicus summus, Ioannes
309. Meursius, primus edidit et interpretationem suam ac notas addidit LB. 1616. [4]) Alia quoque multa fecit eaque inter paraphrasin in physicos Aristotelis libros. Hanc latine vertit Gentianus Hervetus Basil. 1559. Praeterea emisit historiae sacrae libros duos, item Constantinopolitanae historiae librum unum [5]), unde Meursius monet Codinum suas concinasse παρεκβολάς. Utrumque opus exstitit

3) Catalogus patriarcharum Cpolitanorum atque catalogus imperatorum Cpolitanorum, uterque versibus iambicis scriptus, editi sunt ab *J. Lango* c. Theod. Prodr. epigr. Basil. 1536. et a *Ph. Labbeo* in protr. hist. Byz. 1648. p. 34 sq. Accedit enarratio de episcopis Byzantii et de patriarchis Cpolitanis ed. a. *Bandurio* in imp. orient. t. I. p. 191 sqq. Alia multa eius scripta indicat *Fabricius* p. 438 sqq., quorum huc pertinent ἅλωσις Ἱερουσαλήμ 158 vers. iamb. scripta et ed. a *F. Morello* in expos. them. domin. Paris. 1620, Ἀσσυρίων, Περσῶν, Αἰγύπτου, Σύρων, Μήδων, Ἑλλήνων ἄνακτες, Ἀθηναίων καὶ Κρητῶν ἄρχοντες, Ῥώμης βασιλεῖς, vita S. Andreae. Quae praeterea edita sunt indicat *Hoffmann.* lex. bibl. t. III. p. 123 sq.

4) Est potius Michaelis Glycae annalium liber tertius p. 204—245. Vid. supr. c. XXVII, 9. Cf. *Fabr.* bibl. gr. t. X. p. 414 sq.

5) Quam hoc sit dubium ostendit *Fabricius* bibl. gr. t. VII. p. 420. t. X. p. 416.

in bibliotheca eiusdem Meursii. Praeterea huiusce Theodori centum et viginti capita philosophica et historica supersunt in bibliotheca ea quae est Augustae Vindelicorum. Etiam in Viennensi Caesaris bibl. exstat Theodori Metochitae logothetae magni ms. codex charactere quadrato conscriptus, in quo variae sunt orationes panegyricae ad impp. Cpolitanos atque alia ad urbem et eorum temporum historiam pertinentia. Alia quoque eaque philosophica 155.
delitescunt in bibliothecis Germaniae et Hispaniae, uti et Parisina regis christianissimi. Nicephori Gregorae lib. VII. 11. huiusmodi de eo iudicium est, fuisse multiiugae eruditionis et, quod de Longino Eunapius dicebat, *βιβλιοθήκην ἔμψυχον*, sed ingenio suo et naturali facundia contentum veterum imitationem neglexisse atque inde contingere, quod dictio eius aures radat ac veluti pungat, quemadmodum spinae solent eos qui rosas carpunt. Obiit a. MCCCXXXII. ac defunctum oratione funebri laudavit idem Gregoras, apud quem plura de hoc Metochita vide lib. VII. 11. VIII. 5. X. 2. Adeatur et Phranzes I. 9, item Cantacuzenus I. 59. et II. 1.[6])

Proximus Metochitae huic esto Nicephorus Gregoras 309.
Heracleotes[7]), quippe qui et litteras ab eo accepisse se referat et, ut diximus, oratione sua mortuum honestarit. Hic praeterquam quod interpretatus est Synesii librum de insomniis, praeter item alia multa, quae in Italiae, Hispaniae, Austriae, Angliae aliisque bibliothecis adservantur[8]), etiam historiae Byzantinae undecim condidit libros, quibus complexus est res annorum CXLV a Theodoro Lascare priore usque ad suam aetatem sive obitum Andronici Palaeologi posterioris, qui incidit in a. MCCCXLI. Hunc primus cum translatione sua publicavit Hieronym. Wolfius 1562, fragmenta vero quaedam, quae in vulgatis editionibus desiderabantur, nuper cum Nicephori, Constantinopolitani patriarchae, breviario edidit Dionysius Petavius Paris. 1616; nunc eum cum variis mss. confert Car. Annib. Fabrotus, atque is in corp. hist. Byzant. Paris. comparebit[9]). In rebus Andronici, in cuius morte desinere eum diximus, minus fidem meretur. Sane Cantacuzenus hist. IV. 24. et 25. valde eum exagitat tanquam levem et mendaciorum manifestum. Nempe Nicephorus in aula vixit Andronici avi, nec res nepotis tam exacte potuit nosse quam Cantacuzenus: simul etiam affectu abripiebatur, quo minus cerneret verum; impense enim

6) Vid. *C. F. Bodenburgii* diss. d. Theod. Met. scriptis *νοθείας* vulgo insimulatis, in Misc. Lips. t. II. p. 23 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. X. p. 412 sqq.

7) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 35. p. 579 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 632 sqq.

8) Vid. *B. de Montfaucon* catalogus scriptorum Nicephori ex variis codd. catalogis concinnatus ap. Fabric. p. 633 sqq. Adde p. 420.

9) Prodiit demum cura *Jo. Boivini* Paris. 1702. II Voll. adiunctis libris XIII antea ineditis (usque ad a. 1351; totum autem opus libris XXXVIII olim constitit), rep. in coll. Ven. 1729, in coll. Bonn. cura *L. Schopeni* 1829 sq. II Voll.

favebat avo adversus nepotem, inter quos de imperio certabatur, neque de Andronico solum, sed de Cantacuzeno etiam mentitur.
310. Sed illa, quae de huius gestis prodidit, vel in bibliotheca quadam cum blattis tineisque rixantur, vel penitus interciderunt, quod verius puto [10]). Consignavit et vitam Ioannis, metropolitae Heracleae, avunculi sui, ut ipse auctor est hist. IX. 7. [11]) Plura de Gregora si voles, vide quae ipse de se narrat lib. VII. VIII. IX. Ad stilum quod attinet, longe vincitur a Niceta Choniate, cuius historiam excipit, siquidem redundans est atque alia vitia trahit ab aevo suo; multa enim de se miscet parum decore vel inepte potius. Sed de rerum caussis satis idoneus iudex esse solet. Vide de eo iudicium summi viri, Iusti Lipsii, notis in lib. I. politic.

Nec praeterire fas est Ioannem Cantacuzenum, qui ex imperatore monachus factus ac pro Ioanne Ioasaphus dictus sub nomine Christoduli luculentam condidit historiam de imperio Andronici iunioris et suo. Constat id opus libris IV, cuius priores duo praecipue sunt de rebus Andronici, posteriores de iis quae ipse post obitum Andronici gessit. Vid. lib. IV. extr. Factus vero monachus fuit a. MCCCLX. vel potius, ut Freherus chronologia iuri graeco-romano praefixa et alii computant, a. MCCCLVII. Eo autem maioris historia eius fieri debet, quia scripta est ab illo, non qui umbraticam semper vitam egisset, sed qui primum magnus fuerit domesticus, ac post obitum Andronici iunioris liberorum eius tutelam obtinuerit, et mox (ita volente senatu et imperii rebus exigentibus) imperator creatus sit, et in ea dignitate prudenter et fortiter se gesserit. His illud accedit, quod non de rebus scripsit parum sibi perspectis, sed quibus ipse interfuit atque adeo praefuit. Sane inter recentiores Graecos ei neminem puto praeferri oportere, utcunque ei iniquiores sint Nicephorus Gregoras, Georgius Phrantzes et iuniorum alii nonnulli. Latine is Ingolstadii primum prodiit 1603. ex interpretatione Iac. Pontani cum eiusdem
b. et Iac. Gretseri additis. Anno autem 1645. Parisiis etiam graece divulgatus est typis regiis ex ms. Petri Seguerii, Franciae cancellarii [12]).

Aliquis et hic locus esse debet Maximo Planudi, si is est, qui nobis Caesarem de bello gallico graece dedit, ut viri docti arbitrantur [13]). Vixit circa annum MCCCXX, ut etiam tradit

10) Vid. adnot. 9.

11) Accedunt vitae Michaelis Syncelli, s. Basilissae, Antonii. Vid. *Fabric.* p. 639 sq. coll. huius libri cap. XXVI, 5.

12) Rep. in coll. Ven. 1729, in coll. Bonn. cura *L. Schopeni* 1828 sqq. Voll. III. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 36. p. 602 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 787 sqq.

13) Erant qui Theodoro Gazae tribui mallent; verum *Lemairius* in ed. Caes. adnotavit, hanc versionem legi in codice Th. Gaza annis ducentis antiquiore. Primum edidit *Jungermannus* cum Caes. Frcf. 1606, novissime *A. Baumstark* Friburg. 1834. Vide etiam *C. F. Weberi* prolegg. ad ed. Planud. vers. carm. Boethii, Darmst. 1833. et *Fabr.* bibl. gr. t. XI. p. 682 sq.

Genebrardus in chron. et Bucholcerus in isagoge chronologica. Plura de eo in poetis graecis dicam, ubi Possevini de eo refellam errorem[14]).

CAP. XXX.

Superest saeculum decimumquintum, quo capta est Constantinopolis. Eo fuit Georgius Gemistus, philosophus et mathematicus, cognomine Pletho (pro quo perperam Plethron est in nomenclatore Rob. Constantini), patria Constantinopolitanus, aequalis Bessarionis cardinalis, patriarchae Niceni et Michaelis Apostolii Byzantini, cuius de paroemiis librum habemus. Praeter illa de discrimine Platonis et Aristotelis ac quaedam alia fecit libros duos de gestis Graecorum post pugnam ad Mantineam. Hi vero ita placuerunt M. Antonio Antimacho, qui eos latine vertit, ut diceret, non tantum esse verbis aptos pressosque, sed etiam artificio tanto, tanta lenitate ac rerum copia ferri, ut post Herodotum ac Thucydidem cum antiquissimis terrae Graeciae scriptoribus non immerito possit comparari. Quod profecto non est maligne laudare. Praeterea in regia Parisiensi bibliotheca exstat emendatio eius aliquot errorum Strabonis, item in bibliotheca Oxoniensi ex Strabone descriptio Graeciae, uti et Peloponnesi. Credo, signari orationes duas de rebus Peloponnesiacis a Plantino excusas 1575 cum interpretatione Guil. Canteri. Possevinus in append. ad appar. sacr. p. 51. ait, in Viennensi bibl. exstare Gemisti Platonis epitomen historiarum Sicularum; sed vicinitas nominum facit, ut pro *Platonis* videatur legendum *Plethonis*. Nullum eiusce aetatis tanta ac Plethonem industria historiam tractasse etiam Theodori Gazae iudicium est epistola de origine Turcarum[1]). 311.

A. MCCCCXL. ac deinceps floruit Manuel Chrysoloras, Franc. Philelphi socer. Tam eum laudat quam Philelphum vituperat Poggius prima in Philelphum invectiva. Instituit Chrysoloras comparationem veteris et novae Romae, quam in bibliothecis exstare aiunt Gesnerus bibl. t. I. et Robertus Constantinus in nomenclatore. Etiam epistolae eius supersunt Florentiae in biblioth. Medicea. Tum comparationem quam dixi, tum duas eiusdem argumenti epistolas in corpore historiae Byzantinae Georgio Codino subtexet egregius adolescens, Petrus Lambecius[2]). 492. 215. a.

Quando Constantinopolis a Mahomede II. Turcarum rege capta est eaque illis imperii esse sedes coepta fuit, quod erat a. Chr.

14) Vid. cap. IX.

1) Vid. *Leon. Allatii* diatr. d. Georg. in Fabric. bibl. gr. t. XII. p. 85 sqq.

2) Prodierunt in ed. Const. Manass. Paris. 1655. p. 107 sqq. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 37. p. 626 sqq., *H. von der Hardt* memoria Chrysolorae, Helmst. 1718, *H. Hodii* d. Gr. ill. ling. gr. litt. hum. inst. c. 2, *C. F. Boerneri* d. doct. hom. gr. litt. gr. in It. inst. p. 1 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 802 sq. t. XI. p. 409 sqq.

493. MCCCCLIII, Hegirae autem DCCCLVII, vivebat **Ioannes Ducas**, Michaelis Ducae nepos, qui de gestis Turcarum adversus Graecos et subacta Constantinopoli commentarium reliquit. Graece eum ex bibl. regis christ. una cum translatione sua editurus est v. cl. Ismael Bullialdus in corp. hist. Byz., quod avide desiderat omnis resp. litteraria 3).

Etiam **Leonardus Chiensis**, archiepiscopus Mytilenus, de capta Cpoli epistolam ad Nicolaum V. pontificem romanum Chii exaravit d. 15. Aug. a. MCCCCLIII.

311. Post annum MCCCCLIII. duo praecipue qui non multo post
155. vixerint historici celebrantur. Unus est **Georgius Phranzes**
b. protovestiarius, h. e. regiarum vestium custos ac praefectus. Is nobilium quorundam Corcyraeorum rogatu chronicon reliquit de rebus Byzantinis ac Peloponnesiacis, quas magnam partem viderat, plerisque etiam interfuerat. Incepit hoc opus ab a. MCCCCI, finivit a. MCCCCXXVII, ut ipse in chronici calce testatur. Hactenus non nisi latine prodiit Ingolst. 1604, qua in editione Theophylacto Simocattae subiungitur, ex interpretatione Iacobi Pontani. Graece vero mstus exstat Romae in bibl. card. Barberini, item Monachii nec non in Laurentina Scoriacensi bibliotheca 4).

Alter est **Laonicus Chalcondylas** Atheniensis 5). Robertus Constantinus in nomenclatore suo pro Laonico appellat Nicolaum; credo sic in ms. invenerit: hoc saltem constat, idem esse Nicolai et Laonici nomen, uti Nicodemi et Demonici; solum compositae vocis partes ordinem mutant. Hic graece historiam Turcicam libris X condidit. Orditur ab Otomanno, Orthogulis filio, qui regnare coepit circa a. MCCC; desinit in a. MCCCCLXIII, quo Mahomedus II. bellum a Venetis et Matthia, Ungariae rege, illatum fortiter repulit. Sed aetatem usque ad a. MCCCCXC. vel
312. ultra perduxit 6). Argumentum singulorum librorum in chronologia sua complexus est David Chytraeus. Robertus Constantinus
156. in nomenclatore suo perperam (nisi typothetae id vitium) *Chalcondryllum* vocat seque graece ait vidisse Lutetiae apud Dionysium Coroneum, professorem regium, tum temporis transferendo eo distentum. Sed enim ea versio non prodiit, solaque nunc superest translatio latina Conradi Clauseri Tigurini, Basil. 1556. et 1562, graece autem latineque publicarunt Genevenses 1615, verum cum variis mss. bibl. reg. christ. collatum Parisiis in corp. hist. Byz.

3) Prodiit haec editio Paris. 1649, rep. Ven. 1729, in coll. Bonn. recogn. et interprete italo addito suppl. *J. Bekker.* 1834. Praemissa est brevis descriptio temporum ab Adamo usque ad Ioannem Cantacuzenum, tum fusius exponuntur res gestae ab Andronici Palaeologi iunioris obitu a. 1341. usque ad Lesbum a Turcis expugnatam a. 1462. Cf. *Hankii* Byzant. rer. scr. I. 39. p. 640 sqq.

4) Edidit graece *Alterus* Vindob. 1796. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 40. p. 645 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. VIII. p. 74 sqq. t. XII. p. 132 sq.

5) Vid. *Fabr.* bibl. gr. t. VII. p. 793 sq.

6) Hoc quo auctore dictum sit obscurum est.

exhibebit Car. Annib. Fabrotus[7]). At gallice reddidit Blasius Vigenerius Borbonius Paris. 1577. et 1584. et commentario praeterea illustravit.

Mox a calamitate ea Constantinopoleos claruit vir saeculi sui 493.
doctissimus, Theodorus Gaza, Thessalonicensis, ut vel inde 215.
constat, quod historiam animalium latine a se redditam Sixto IV. a.
dedicavit, sub quo ipso obiit a. MCCCCLXXVIII. Scripsit de mensibus Atticis librum, quem latine reddidit Io. Perellus Basil. 1536. Etiam de Turcarum origine epistola ad Fr. Philelphum exstat apud Leon. Allatium in *Σύμμ.* t. II. p. 382 sqq.[8])

Quo tempore subacta est Constantinopolis et postea imprimis b.
floruit quoque Ioannes Argyropulus Constantinopolitanus. Qui praeterquam quod Aristotelis quaedam latine transtulerit, etiam monodiam scripsit et consolationem ad imp. Constantinum in morte fratris Ioannis Palaeologi et librum de regno, item (quo nomine hic refertur) comparationem inter principes antiquos et hodiernum. Supersunt ea in bibliotheca christianissimi regis[9]).

Quod si ulterius etiam provehi animus sit, locum quoque habeat hic Anonymi historia politica, quae exstat in Martini Crusii, Tubingensis academiae professoris, Turcograeciae lib. I. p. 44 sqq. Orditur ea a Manuele Palaeologo II. sive a. MCCCXCI, desinit vero in a. MDLXXVIII, ut centum et vigintiquinque annis progrediatur ultra in potestatem Turcarum redactam Constantinopolim. Idem Crusius latine vertit et annotationibus illustravit.

Anno MDLXXVIII. Emanuel Malaxus Constantinopoli vivebat. Hic patriarchalem *Κωνσταντινουπόλεως* scripsit[10]) historiam, quam in corpore Byzantinae historiae typis regiis exhibebit Philippus Labbeus. Quam misere vixerit, arguunt ista Constantinopoli a Gerlachio eopse anno exarata ad Martinum Crusium: *est is* (Malaxus) *admodum senex: pueros et adolescentulos graecos sub patriarchio in parvula et misera casa docet, pisces siccatos in ea suspensos habet, quibus vescitur ipse coquens, libros pretio describit, vino quicquid lucratur insumit, pinguis et robustus est.* At

7) Prodiit Paris. 1650. Exstat etiam alius auctoris brevis appendix usque ad a. 1565.

8) Reliqua eius scripta recensentur in *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 390 sqq.

9) Vid. *Hodii* d. gr. ill. II. p. 187 sqq., *Boerneri* d. doct. gr. p. 137 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. XI. p. 460 sq.

10) Descripsit potius ab alio scriptam, ut asseverat *Fabr.* bibl. gr. t. X. p. 657. Non exstat, quod sciam, in corp. Byz. Labbei, sed in M. Crusii Turco-Graeciae lib. II. p. 106 sqq. Verum Malaxae Naupliensis historiam imperii Byzantini a Constantino M. usque ad ultimum Palaeologorum cum brevi notitia de imperatoribus Turcicis esse in cod. bibl. Paris. ex eoque editum iri propediem ait *Schöll.* in hist. litt. gr. t. III. p. 254. ed. germ. (1830). Idem fortasse est Georgius Malaxus, cuius chronicon lingua graeca vulgari scriptum saec. XVI. et a mundo creato ad Amurathis usque tempora deductum in cod. Paris. exstare dicit *Harles.* in Fabric. bibl. gr. t. XII. p. 30. Ceterum quem hic *Vossius* Ioannem dixit, is nullus est; est potius Emanuel s. Manuel, quem lib. III. p. 518. tanquam diversum proposuit; de quo quae ibi dicit, delere non dubitavi.

triennio post eidem Crusio perscripsit Gerlachius, Malaxum iam defunctum esse.

494. Anno MDLXXXI. Theodosius Zygomala protonotarius epistolam scripsit ad Martinum Crusium de Constantinopoleos obsidionibus et eius expugnatione atque hodiernae Graeciae rebus. Habes in eiusdem Crusii Turcograeciae lib. I. p. 74 sqq., qui et annotationes adiunxit. Meminit etiam Douza praefatione ad Georgii Acropolitae chronicon.

156. Atque hic finem faciam tum de iis quorum tempora in aperto
b. sunt, tum illis etiam quorum de aetate, licet ea in obscuro esse
312. existimetur, coniectura tamen non penitus abludente a vero aliquid mihi colligere posse visus fui.

LIBER TERTIUS.

Novam nunc telam ordiar, illos etiam expositurus, quorum de 313.
aetate nihil in praesentia occurrit. In his autem, quod in negotio non plane absimili iam Augusti aevo Verrius Flaccus et postea complures alii fecerunt, non alium servabo ordinem quam litterarum. Si ad pompam hoc aliquis minus facere existimabit, equidem non repugnabo, dummodo sic quoque studiis bene consuli mecum fateatur.

Abas sophista praeter artem dicendi[1]) etiam commentarios historicos edidit, teste Suida. Credo idem est Abas qui Candaulae coniugem Herodoto memoratam Abro dictam tradidit, ut ex libro quinto historiae novae Ptolemaei Chenni retulit Photius in biblioth. cod. CXC. Fit et Abantis, qui Troica scripserit, mentio apud Servium in illud Aen. IX. 264. *pocula, devicta genitor quae cepit Arisba.* Verba grammatici subiungam: *quidam ab Abante, qui Troica scripsit, relatum ferunt, post discessum a Troia Graecorum Astyanacti ibi datum regnum; hunc ab Antenore expulsum, sociatis sibi finitimis civitatibus, inter quas et Arisba fuit; Aeneam hoc aegre tulisse et pro Astyanacte arma cepisse ac prospere gesta re Astyanacti restituisse.*

Abidenus, qui et Abydinus, de Chaldaeorum et Assyriorum rebus scripsit. Eusebius chron. I. p. 5. thes. temp. Scal. *Ἀβιδηνὸς περὶ τῆς τῶν Χαλδαίων βασιλείας*, et alibi p. 13. et
41. eodem opere legas, *ἐκ τῶν Ἀβυδινοῦ Ἀσσυριακῶν.* Iisdem 314.
vero in locis fragmenta quaedam Abideni Eusebius adfert, uti et pr. ev. IX. 12. 14. et 41, ubi *Ἀβυδηνὸς* dicitur, quasi ab Abydo patria foret cognomen[2]). Sed hoc si est, quod proprium nomen putabimus? Priorem locum qui de diluvio, alterum qui de Nabuchodonosore ac condita ab eo Babylone, illustrat Scaliger in app. lib. d. emend. temp. p. 18. et 44. Etiam mentionem eius historiae Cyrillus facit initio operis adv. Iulian. p. 9.[3]) Quin Scipio Tettus Assyriam Abideni historiam inter eos refert scriptores quorum libri in Italia msti adserventur. Vide aliquid de Abideno dictum nobis supra lib. I. c. 9.

Abroni Atheniensi quoque aliquis fortasse hic locus debetur, quando ad historiam sive antiquitates Graeciae pertinebant

1) Cf. Rhett. gr. ed. Walz. t. VII. p. 203.
2) Cf. *Niebuhr.* kl. Schrift. p. 187 sq.
3) Adde Syncell. chronogr. p. 38 sq. et 44, Mos. Chor. hist. Arm. I. p. 7. Cf. *Richter* in ed. fragm. Beros. p. 38 sq. et 85 sqq.

ea quae de festis et sacrificiis veterum prodidit. Stephanus: *Βατή, δῆμος τῆς Αἰγηίδος φυλῆς, ὅθεν ἦν Ἄβρων ὁ Καλλίου ἐξηγητὴς περὶ ἑορτῶν καὶ θυσιῶν γεγραφώς.* Scripsit et *περὶ παρωνύμων*, cuius operis idem meminit in *Ἄργος, Ἀθῆναι* et alibi saepe[4]. Alius fuit Abron Phryx aut Rhodius grammaticus, qui Romae rhetorica docuit, servis parentibus procreatus, ut ex Hermippo tradit Suidas. Est hic, cuius in libris suis de syntaxi saepius meminit Apollonius Alexandrinus. Alius quoque Abro, Lycurgi filius, de quo Plutarch. vit. dec. orr. p. 843. A. E. Alius item Abro, Dexippi hospes, apud eundem in narr. amat. c. 2.

Acesander Cyrenaicam edidit historiam, cuius primum citat librum Schol. Apoll. IV. 1561. et 1750. *Ἀκέσανδρος ἐν πρώτῳ περὶ Κυρήνης.* Quaedam de Batto, Cyrenarum conditore, ex eo Acesandri opere refert Schol. Pind. Pyth. IV. init. et v. 57. eiusdem verba adducit de Eurypyli genere[5].

Acesodorus Megalopolita *περὶ πόλεων* scripsit teste Stephano in *Μεγάλη πόλις.* Hoc puto ex opere est egregius Acesodori locus, quem citat Schol. Soph. OC. 1051, nisi *Ἀκεστόδωρος* legendum, de quo nunc dicam.

Acestodorus citatur a Plutarcho in Themist. c. 13, ubi ex eo refert, Xerxem ante pugnam Salaminiam classem et aciem speculatum fuisse in Megaridis confinio super colles quos *Κέρατα* appellant. Meminit et Etymologici magni scriptor in *Δωδώνη,* ubi ait, *ἡ ἱστορία παρὰ Θρασυβούλῳ καὶ Ἀκεστοδώρῳ*[6].

Acestor *ἐν τοῖς περὶ Κυρήνης* memoratur a Schol. Apoll. II. 498.

Acestorides quattuor vulgavit libros *de quaque urbe fabularum, τῶν κατὰ πόλιν μυθικῶν*, quibus multa quidem vera retulit, sed multa etiam fabulosa adspersit, et propterea, ut calumniam effugeret, *μυθικὰ* ipse inscripsit; simul ut titulo iucunditatem operis indicaret. Auctor Photius biblioth. cod. CLXXXIX. Prosa scripsisse interque alia quaedam tradidisse de mirabili ac monstrosa hominum quorundam forma in India testis est Tzetz. Chil. VII. 144.

501. Achaei historici meminit Schol. Pind. Ol. VII. 42. Videndum an idem sit Achaeus, quem cum Pherecyde iungit Schol. Arati phaen. 171, quo loco de Hyadibus tractat atque Achaeum quattuor Hyadas statuisse ait. At alius puto *Ἀρχαῖος*, cuius historicum opus celebrat Schol. Nicand. Ther. 613; nisi magis placet, alterutro loco esse librarii vitio peccatum[7].

4) Cf. Schol. Hes. theog. 389, Steph. v. *Ἀγαθή, Ἄλλα, Γέλα, Ἰβηρίαι,* Eudoc. p. 62, Const. Porph. d. admin. imp. c. 23. p. 77. Band.

5) Adde Schol. Pind. Pyth. IX. 29, Schol. Lycophr. 886. et Plut. symp. V. 2, ubi laudatur *Ἀ. ἐν τῷ περὶ Λιβύης.*

6) Cf. Steph. Byz. fragm. lib. X. v. *Δωδώνη*, Schol. Hom. Il. 16, 233, Eudoc. p. 108. 127. 200.

7) Hoc loco *Schneiderus* recte *Ἀλκαίῳ* restituit. Apud Schol. Arati tragicum intelligendum, locum Schol. Pindari corruptum esse censet *Böckh* ed. Pind.

Achilles Tatius[8]) Alexandrinus, nisi Tatii potius, puta 315.
filius aut libertus, dici debet, litteris consignavit *ἱστορίαν σύμμικτον*, in qua multorum magni nominis virorum meminerat. Testis Suidas; atque addit, praeterea sui memoriam reliquisse opere etymologico, nec non libro de sphaera. Huiusce fragmentum superest, manuductio in Arati phaenomena, quae una cum Hipparcho Bithyno ex bibliotheca Medicea edita est cura Petri Victorii Flor. 1567. Esse vero haec partem operis de sphaera indicat inscriptio, quae istiusmodi est: *ἐκ τῶν Ἀχιλλέως πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς τοῦ Ἀράτου φαινόμενα*[9]). Meminit praeterea Suidas Achillis *ἐρωτικῶν*, in quibus reponit *τὰ κατὰ Λευκίππην καὶ Κλειτοφῶντα.* Eius operis inscriptio est *περὶ Λευκίππην καὶ Κλειτοφῶντα λόγοι.* Nec obstant verba illa calci operis addita: *τέλος τῶν περὶ Λευκίππην καὶ Κλειτοφῶντα ἐρωτικῶν πλασμάτων.* Utcunque enim vere sint figmenta, quae narrat Achilles, noluit tamen hoc auctor inscriptione ipsa profiteri, sed legi id opus maluit tanquam *λόγον* sive historiam veram. Sed solent librarii subinde titulos mutare inscriptionesque ex sua mente potius formare quam qua voluit auctor legi. Sic, ut alibi monui, Apollonii Dyscoli, itidem Alexandrini, quas ipse inscripserat *ἱστορίας θαυμασίας,* Suidas nuncupat *ἱστορίαν κατεψευσμένην.* Valde hoc amorum opus epigrammate suo laudat sive Photius patriarcha, sive potius imperator Leo, cognomento Philosophus[10]). Et sane nihil Eustathii vel Prodromi amores ad illos Heliodori vel Achillis Tatii. Etiam dictione utitur plane venusta et eiusmodi omnino, qualis esse debet *λόγος ἐρωτικός.* Latine eos amores vertit Annibal Cruceius Mediolanensis Basil. 1554; sed saepe non esse assequutum scriptoris mentem liquet ex quo graece prodiit, quod primo ex Palatinae bibliothecae codice factum Heidelbergae in officina Commeliana 1601. Exinde ex pluribus mss. integrius correctiusque cum notis et emendationibus suis edidit eximius vir Claudius Salmasius LB. 1640. Cum opus hoc conderet fuisse gentilem ea ostendunt, quae de puerorum scribit amoribus, atque alia. Tandem tamen factum fuisse christianum atque ad episcopatum etiam pervenisse ex Suida discimus.

Adaeus Mytilenaeus de statuariis librum reliquit. Athen. XIII. p. 606. A. *Ἀδαῖος ὁ Μυτιληναῖος ἐν τῷ περὶ ἀγαλματοποιῶν.* Est idem *Ἀδαῖος*, qui *ἐν τοῖς περὶ διαθέσεως* ab eodem memoratur XI. p. 471. F.[11])

[Aelius Dion scripsit librum *περὶ Ἀλεξανδρείας*, quem

t. II. 1. p. 166. contra *Meinek.* cur. crit. p. 30. Adde *C. Friebel* graec. satyrogr. fragm. p. 21.

8) Vid. *J. C. E. Manso* script. misc. t. II. p. 199 sqq., *F. Passow* in Ersch. et Grub. encycl. litt. t. I., *Fr. Jacobsii* prolegg. ad edit. Lips. 1821. 8.

9) Hic quoque ut alias Suidam diversos eiusdem nominis viros confudisse haud vana est suspicio. Vid. *Jacobsii* prolegg. p. X.

10) In Anthol. Pal. IX. 203.

11) Cf. *Jacobs.* Anthol. t. XIII. p. 831 sq.

libro sexto excerpsit Sopater sec. Phot. bibl. cod. CLXI; nisi is potius est Aelius Dionysius Halicarnassensis, cognomine Musicus, cuius libros de nominibus atticis recenset id. cod. CLII. ac de quo dictum est supra lib. II. cap. 12. p. 262. Atque sic appellatur ab Anon. in vit. Scylacis.]

316. Ἀδέσποτοι sive incerti atque ἀνώνυμοι longe plurimi a veteribus laudantur, de quibus seorsim aliquando σὺν θεῷ agemus (vid. s. *Anonymus*).

Aegias a Clemente citatur strom. I. p. 139, ubi ex eo commemorat, quae de Ilii capti tempore scripserit. Sed qui Aegias est Clementi, is Eusebio in pr. ev. p. 293. Clementem exscribenti est Agis[12].

[Aeneas, Tacticus vulgo appellatus, ἔγραψε περὶ πυρσῶν, ὥς φησι Πολύβιος (X. 44.) καὶ περὶ στρατηγημάτων ὑπόμνημα (cuius operis etiamnunc exstat liber s. t. τακτικὸν ἢ πολιορκητικόν), ut ait Suidas in *Αἰνείας*.

Aenesidemus ἐν Τηριακοῖς adducitur a Sch. Apoll. I. 1300.]

Aesopus vitam Alexandri M. litteris prodidit, latine vero interpretatus est Iulius Valerius. Habere se hanc Aesopicam translationem mstam refert Franciscus Iuretus notis in Symmachi epp. X. 54. Etiam Barthius adversar. II. 10. ait, sibi codicem esse ms., sed negat, se vel de auctore vel de interprete credere, esseque opus ex mendaciis prodigiosis refertum, etsi eius et ante saecula quattuor meminisset Sylvester Gyraldus. Dicam de eo quoque d. hist. lat. lib. III. cap. de Anonymis[13].

Aethlius Samius ἐν πέμπτῳ Σαμίων ὅρων Athenaeo citatur XIV. p. 650. D. 653. F, ubi tamen vulgo corrupte est ὡραίων; sed veram lectionem vidit Casaubonus ad eum librum c. XIX.[14] Quae de Iunone Samia Aethlium scripsisse ait Clemens in protr. p. 13, ea sine dubio fuere ex praedicto opere. Ac meminit horum quoque librorum Etymologici magni auctor in νένωται, ubi legas, Ἄθλιος ἐν τοῖς Σαμίων ὅροις[15]. Aethlii quoque nomen Arnobio VI. 11, ubi vulgo *Ethedius* legebatur, restituit Theodorus Canterus.

Agaclytus de Olympia librum scripsit. Suidas in *Κυψελιδῶν*: Ἀγακλυτὸς ἐν τῷ περὶ Ὀλυμπίας φησὶν οὕτως[16].

Agatharchides Samius in secundo rerum Persicarum laudatur Plutarcho in parall. minor. c. 2.[17] Eundem Plutarchus

12) Eundem esse qui ap. Schol. Eur. Phoen. 13. *Αἰγύπτιος* (vel *Αἰγύστιος*) vocatur suspicatus est *Fabricius* bibl. gr. t. II. p. 274, qui ap. Athen. *Ἀγίας Reinesius* in suppl. mss.

13) Vid. ed. 1627. p. 654. Edidit Valerium *A. Mai* ex cod. Ambros. Mediol. 1817 (rep. Frcf. 1818).

14) Scribe *ὥρων*. Vid. supr. lib. I. cap. 1. adn. 65.

15) Adde Eustath. ad Od. 7, 120. p. 1573.

16) Sic ex Phot. v. *Κυψελιδῶν ἀνάθημα* corrigenda sunt verba Suidae *ἐν τῇ π' Ὀλυμπιάδι.*

17) Ex libro quarto fragmentum habet Stob. floril. VII. 63.

iunior d. fluv. c. 10. citat *ἐν τοῖς Φρυγιακοῖς*, et c. 9. in quarto *περὶ λίθων*. Fortasse idem est ac Cnidius, de quo dictum lib. I. c. 20.

Agathocles Babylonius laudatur Scholiastae Hesiodi in illud theog. 485. *τῷ δὲ σπαργανίσασα μέγαν λίθον ἐγγυάλιξεν*, ubi ex eo commemorat, lapidem illum, qui Saturno fuit obiectus, ut eum Iovis loco deglutiret, ex Proconneso fuisse apportatum. Res Cyzicenorum litteris est persequutus. Eo ex opere narrat Athenaeus I. p. 30. A, ut Cyrus, primus Persarum rex, Pytharcho Cyziceno, quem impense amabat, septem donarit civitates, ille autem opibus iis insolescens patriae tyrannidem affectarit, exercitu adversus eam conscripto, Cyziceni vero fortiter se defenderint. Meminit et IX. p. 375. F. *Ἀγαθοκλῆς ὁ Βαβυλώνιος ἐν πρώτῳ περὶ Κυζίκου φησὶν οὕτως.* Tertium eius operis citat XII. p. 317.
515. A. Sed quem in primo et nono vocat Babylonium, eum hic *ἁπλῶς* nominare est contentus. At XIV. p. 649. F. Cyzicenum appellat: sic enim scribit: *μνημονεύει δὲ αὐτῶν Ἀγαθοκλῆς ὁ Κυζικηνὸς ἐν τρίτῃ τῶν περὶ τῆς πατρίδος.* Persuadere mihi non possum, diversos esse, sed potius censeo, ex cognomentis unum fuisse patriae nomen, alterum domicilii, cuius generis exempla multa adduximus superioribus libris. Stephanus in *Βέσβικος* simpliciter nominat: *Ἀγαθοκλῆς ἐν πρώτῃ περὶ Κυζίκου.* Item Festus in Romam, *Agathocles*, inquit, *Cyzicenarum rerum conscriptor*, ubi illustrem ex eo locum refert de Romae origine, ut et Solinus in polyhistore facit cap. 1. Egregium ex eo memoratur exemplum a Cic. d. div. I. 24. *apud Agathoclem scriptum in historia est, Hamilcarem Karthaginiensem, cum oppugnaret Syracusas, visum esse audire vocem, se postridie coenaturum Syracusis: cum autem is dies illuxisset, magnam seditionem in castris eius inter Poenos et Siculos milites esse factam: quod cum sensissent Syracusani, improviso eos in castra irrupisse Hamilcaremque ab iis vivum esse sublatum. ita res somnium comprobavit.* Eundem vero censeo, cuius *ὑπομνήματα* citat Schol. Apoll. IV. 761, ubi ex septimo commentariorum eius quaedam adfert de insula Sacra et Strongyle 18). Sed fuit praeterea Agathocles Chius, rei rusticae scriptor, de quo Varro et Columella, uterque d. r. r. I. 1. Est iste, de quo Plinius cum alibi tum XXII. 22. de soncho agens, *Agathocles*, inquit, *etiam contra sanguinem tauri demonstrat succum eius.* Est et Agathocles Atracius, quem de piscibus soluta oratione scripsisse auctor est Suidas. Praeterea Agathoclem Samium *ἐν τῇ Πεσσινουντίων πολιτείᾳ* citat Plut. d. fluv. c. 9, atque idem c. 18. Agathoclem Milesium laudat *ἐν τοῖς περὶ ποταμῶν*.

Agathon Samius libros edidit rerum Scythicarum. Plutarch. d. fluv. c. 14. *Ἀγάθων ὁ Σάμιος ἐν β΄ Σκυθικῶν* 19).

18) Hoc ex libro fortasse sua deprompsit Schol. Hom. Il. 1, 591. 18, 239. cf. Eust. p. 903. 994. 1524. Etym. M. v. *Δίκτη*, Eudoc. p. 223.
19) Huc fortasse spectat Eustath. ad Il. 23, 141. p. 1292.

Idem citat c. 18. secundum περὶ ποταμῶν, uti et facit Stobaeus floril. C. 10. Ex Agathone hoc quaedam de Busiride hospites mactante posteaque ab Hercule interfecto refert Plutarch. in parall. min. c. 38.

Agathonymus de Persiae rebus egit. Ἀγαθώνυμος ἐν Περσίδι apud Plutarch. d. fluv. c. 18.

Agathosthenes in Asiaticis carminibus citatur a Germanico in Arat. 24 sq., ubi ex eo narrat, Cynosuram fuisse Iovis nutricem, unam ex Idaeis nymphis. Nec dubito quin idem opus
318. signet Tzetzes Chil. VII. 144, ubi aliqua de mirandis hominum formis tradidisse testatur[20]).

501. Agathodaemon Alexandrinus mechanicus delineavit orbem universum ex Ptolemaei γεωγραφουμένοις, sicuti dixi libro d. math. disc. c. 42.

318. Agesilaus memoriam sui reliquit opere de rebus Italicis, ex quorum tertio historiam seu fabellam de Fulvio Stello eiusque filia Epona, quae praeesse deis postea credita est, Plutarchus commemorat in parall. min. c. 29.

501. Agias res Argolicas memoriae mandavit. Athen. III. p. 86. F. Ἀγίας δὲ καὶ Δερκύλος ἐν Ἀργολικοῖς[21]).

318. Aglaosthenes, qui corrupte in libris nonnullis *Aglosthenes* vel *Aeglosthenes,* immo et *Aedosthenes* vocatur, historiam rerum Naxicarum consignavit. Hygin. in poet. astron. II. 2. *hanc Aglaosthenes, qui Naxica conscripsit, ait Cynosuram esse unam de Iovis nutricibus ex Idaeis nymphis.* Idem opus signat Germanicus Caesar in Arat. phaen. 314 sq. *Aglaosthenes dicit, Iovem in aquilam transfiguratum Naxiam regionem, ubi nutritus fuerat, petiisse et regnum accepisse, egresso vero de Naxo, cum adversus Titanas proficisceretur et sacrificium faceret, aquilam ei in auspicio apparuisse, quam bono omine acceptam tutelae suae subiecisse.* Quem locum intelligit Lactant. I. 11, ubi sic scribit: *Caesar quoque in Arato refert, Aglaosthenem dicere, Iovem, cum ex insula Naxo adversus Titanas proficisceretur et sacrificium faceret in litore, aquilam ei in auspicium advolasse, quam victor bono omine acceptam tutelae suae subiugarit.* Meminit Aglaosthenis quoque Plin. IV. 12, ubi ex eo tradit, Delum aliter dictam Cynthiam. Item Iul. Pollux IX. 6, 83.[22])

[Agresphon ἐν τῷ περὶ ὁμωνύμων laudatur a Suida in Ἀπολλώνιος ἔτ. Τυαν.]

Agriopas Ὀλυμπιονικῶν historiam texuit. Plin. h. n. VIII. 22. *itaque Agriopas, qui Olympionicas scripsit, narrat, Demaenetum Parrhasium* (Demarchum vocat Pausanias VI. 8, 2.) *in sacrificio,*

20) Adde Schol. Lycophr. 704. 1021. Asiatica carmina commentarium in Asii Samii ἔπη fuisse suspicatur *Reines.* in suppl.

21) Idem ibid. XIV. p. 626. F. ὁ μουσικὸς vocatur. Cf. Eustath. ad Il. p. 879.

22) Adde Athen. III. p. 78. C, quem locum novit quidem *Vossius* (vid. p. 321.), sed male Ἀγασθένης ibi scriptum invenit. Idem est Agathosthenes.

quod Arcades Iovi Lycaeo humana etiamtum hostia faciebant, immolati pueri exta degustasse et in lupum convertisse, eundem decimo anno restitutum athleticae certasse in pugilatu victoremque Olympia reversum.

Agroetas in decimotertio τῶν Σκυθικῶν citatur a Schol. Apoll. II. 1248. Idem ἐν γ' Λιβυκῶν ab eodem celebratur IV. 1396.[23]) Meminit et eius Stephanus in Ἄμπελος.

Alcetas libros scripsit de iis quae Delphis dicata erant. Athenaeus XIII. p. 591. C. Ἀλκέτας ἐν δευτέρῳ περὶ τῶν ἐν Δελφοῖς ἀναθημάτων.

Alcimus Siculus Italica consignavit. Athen. X. p. 441. A. 501.
Ἄλκιμος ὁ Σικελιώτης ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ τῶν βίβλων Ἰταλικῇ πάσας φησὶ τὰς ἐν Ἰταλίᾳ γυναῖκας μὴ πίνειν οἶνον ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας. Meminit etiam XII. p. 518. B,[24]) uti et Festus in *Romam.*

Alexander Ephesius, cognomento Lychnus, inter 318.
illos qui Ephesum illustrarint reponitur a Strabone XIV. p. 642. Verba eius sunt: τῶν δὲ νεωτέρων Ἀλέξανδρος ῥήτωρ, ὁ Λύχνος προσαγορευθείς, ὃς καὶ ἐπολιτεύσατο καὶ συνέγραψεν ἱστορίαν καὶ ἔπη κατέλιπεν, ἐν οἷς τά τε οὐράνια διατίθεται καὶ τὰς ἠπείρους γεωγραφεῖ, καθ' ἑκάστην ἐκδοὺς ποιήματα. Quod hoc 319.
loco Strabo dicit, praeter historiam versus fecisse, id etiam cognoscimus ex Eustathio in Dionysii perieg. v. 558, ubi versum hunc de Hercule aeneo lebete in Erythiam navigante adducit: χαλκείῳ δὲ λέβητι μέγαν διενήξατο πόντον. Item ex Stephano, qui in Λάπηθος versum unum refert et alios duos in Ταπροβάνη. Quod vero orbis terrestris partes descripsisse dicit Strabo, id ex eodem Stephano confirmatur, qui eius Asiam ac Libyam citat in Χαονία. Denique ex opere de rebus coelestibus, eidem Straboni laudato, absque dubio sunt versus de harmonia coelesti, quos Heraclides Ponticus adfert libello de allegoriis homericis[25]). Quod argumentum in historia sua tractarit, id non dicit Strabo; sed S. Aurelius Victor lib. d. orig. gent. rom. cum retulisset, ut Aeneas, ab Agamemnone ire quo vellet permissus, petiisset Idam, ibique navibus fabricatis oraculi admonitu Italiam petiisset, auctorem eius rei laudat *Alexandrum Ephesium libro primo belli Marsici.* Praeter hoc bellum nihil alibi legisse memini; nisi idem est qui de philosophis et successione eorum opus historicum condidit. Meminit Diogen. Laert. II. 5, 19. 10, 106. VIII. 1, 24. IX. 11, 61, ubi legas,

23) Adde II. 498. (lib. 1.), Eudoc. p. 216. 435. Eundem Herodiano π. μον. λεξ. restituit *Lobeck* Aglaoph. t. II. p. 988.

24) Eiusdem Σικελικὰ commemorat Id. VII. p. 322. A. Cf. Schol. Theocr. 1, 65. Eundem putant cuius quattuor libros πρὸς Ἀμύνταν commemorat Diog. Laert. III. 9. coll. 17.

25) Fragmentum carminis astronomici, quod sub nomine Alexandri Aetoli ediderunt *Th. Galeus* in add. ad Parthen. p. 49 sqq. et *J. G. Schneiderus* in comm. ad Vitruv. II. p. 23 sqq., Ephesii esse demonstrat *A. F. Nackius* in sched. crit. p. 7 sqq.

Ἀλέξανδρος ἐν ταῖς τῶν φιλοσόφων διαδοχαῖς[26]). Sed fortasse ille est Alexander polyhistor, de quo diximus lib. I. cap. 22. Alexander Monachus historiam emisit de inventione pretiosae crucis. Primus eam Gretserus edidit d. cruce t. II. pr. ex exemplari gemino, uno bibliothecae Augustanae, altero Cryptae
501. Ferratae[27]). Alexander Trallianus libros quinque composuit de rebus Turcarum, ut apud Gesnerum lego. Alius omnino est ab nobili illo medico, cum is vixerit non multo post tempora Iuliani Caesaris, quo tempore Turcarum nomen propemodum ignotum erat. Quare hinc censeo vixisse paucis abhinc saeculis. [Alexander Paphius mythographus adducitur ab Eustath. ad Hom. Od. *κ*, p. 1658. coll. p. 1713. Alexander, Pyrrhi filius, tactica composuit testibus Arriano et Aeliano tactt. c. 1.]

502. Alexandrides Delphicus testis adducitur a Plut. Lys. c. 18. Apud Schol. Arist. Plut. 926. *ἁπλῶς* vocatur *Ἀλεξανδρίδης*. Restituendum id nomen Schol. Eurip. Alc. 1, ubi citatur *Ἀναξανδρίδης ὁ Δελφός*, atque ex eo refertur, ut Apollo mercede servierit Admeto eo quod Pythonem serpentem interemisset; nisi et apud Plutarchum malis *Ἀναξανδρίδης*.

319. Alexarchum in tertio Italicorum citat Plutarchus in parall. min. c. 7. Gesnerus in bibliotheca istic legisse videtur *Alexander*: nam Alexandrum polyhistorem de rebus Italicis scripsisse ait atque eiusce rei auctorem laudat Plutarchum in dicto libello; sed fallitur. Sane et Servius in Aen. III. 335. Alexarchum, historicum graecum, (sic vocat) testem laudat de Epiri et Campaniae nomine. Ea quin ex Alexarchi Italicis sint dubium non est.

Alexis Samius conscripsit libros de finibus Samiorum. Athen. XII. p. 540. D. *Ἄλεξις ἐν τρίτῳ Σαμίων ὅρων*, et VIII. p. 572. F. *Ἄλεξις ὁ Σάμιος ἐν δευτέρῳ ὅρων Σαμιακῶν*[28]), ubi eo libro retulisse dicitur, meretrices, quae Periclem sequutae erant, cum Samum obsideret, tantopere prostituendo se ditatas fuisse, ut aedem Veneris, quae in Samo erat, exstruxerint.

320. Alexon Myndius fecit libros narrationum fabulosarum. Diog. Laert. I. 1, 29. *Ἀλέξων ὁ Μύνδιος ἐν ἐννάτῳ μυθικῶν*. At alius, puto, est Alexander Myndius, cuius Plutarchus meminit in Mar. c. 17, ubi sermo de vulturibus duobus exercitum Marii sequentibus[29]).

26) Adde Diog. I. 11, 116. III. 4. et 5. IV. 9, 62. VII. 7, 179.

27) Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. XI. p. 555 sq.

28) Scribe *ὥρων*. Vid. lib. I. cap. 1. adn. 65.

29) Diogenis loco num *Ἀλέξανδρος* cum *Menagio* restituendum sit incertum est. Plutarchi autem verba pertinent ad Alexandri opus *περὶ πτηνῶν* laud. ab Athen. IX. p. 387. F. 388. D. 390. E. 391. B. 393. D. 394. D. 398. C, a quo fortasse non diversi sunt libri *περὶ ζώων* ib. IX. p. 392. C. et *κτηνῶν ἱστορία* ib. V. p. 221. B. Adde Ath. II. p. 65. A, Ael. hist. an. III. 23. IV. 33. V. 27. X. 34, Ptolem. ap. Phot. bibl. cod. CXC, Schol. Theocr. 5, 96. 7, 57. 140, Schol. Hom. Il. 10, 274. 15, 428, Eust. ad Il. 2, 460. p. 254. Od. 11, 633. p. 1704, Eudoc. p. 50. Idem fortasse intelligendus sub Myndio ap. Arnob. VI. p. 193. et Hesych. v. *ὑπομέλαθρα*.

Ambryon Theocriti Chii vitam scripsit, ut Laertius auctor est V. 1, 11, ubi ex eo refert maledicum hoc Theocriti eiusce epigramma in naturae promum condum Aristotelem:

Ἑρμείου εὐνούχου ἠδ' Εὐβούλου ἅμα δούλου
σῆμα κενὸν κενόφρων τεῦξεν Ἀριστοτέλης.

Apud Etymologum in *ὁμοκλήσασκεν* citatur *ὁ Ἄβρων*. Fortasse idem est.

Ammonius *ἐν τῷ περὶ βωμῶν καὶ θυσιῶν* citatur ab 502.
Harpocr. in *Ἀμαζόνιον*, uti et in *ἐσχάρα*, et *ἐν πρώτῳ περὶ θυσιῶν* ab Ammon. d. diff. voc. in *βωμός*, ubi et *Λαμπτρεύς* fuisse dicitur; ut Gesnerus falso Alexandrinum vocet. Eidem Harpocrat. in *θόλος* citatur Ammonius *ἐν δ' περὶ κωμῶν*. Quae lectio si sana est, egerit de *κώμαις* sive vicis illis in quos Athenarum urbs erat distributa, uti regio ipsa in *δήμους* sive populos. Sed verisimilius est, pro *κωμῶν* etiam hic *βωμῶν* legi oportere 30).

Amometus de Attacorum gente scripsit. Plinius h. n. VI. 320.
17. *et gens hominum Attacorum, apricis ab omni noxio afflatu seclusa collibus, eadem qua Hyperborei degunt temperie. de iis privatim condidit volumen Amometus, sicut Hecataeus de Hyperboreis.* Antigonus quoque Carystius hist. mir. c. 164. refert ex eo, siquis fonti Isidis cotylam vini infundat, fieri potum bene temperatum. Vocat autem *Ἀμώμητον τὸν πραγματευθέντα τὸν ἐκ Μέμφεως ἀνάπλουν εἰς τὴν καλουμένην Ἴσιδος κρήνην*. Eiusdem rei Amometus auctor laudatur in Sotionis excerptis de fluviis et lacubus. Aelianus hist. anim. XVII. 6. ab Amometo proditum testatur, in urbe quadam Libyca a sacerdotibus carmine quodam educi e lacu crocodilos cubitorum septemdecim 31).

Amorio historiam ecclesiasticam condidit, ut constat ex ca- 502.
tal. mss. bibl. reg. Scodriac., sicut apud Possevinum legas in append. appar. sacr. p. 131.

Amphicrates librum reliquit de viris illustribus, uti Laer- 320.
tius indicat II. 8, 101. et Athen. XIII. p. 576. C.

[Amphilochus inter historicos memoratur a Clem. Alex. strom. VI. p. 267. 32)]

Amyntas fecit volumen, quod *σταθμοὺς* sive *mansiones* 502.
inscripsit, multasque ei historias inseruit. Meminit Athen. X. p. 442. B. et XII. p. 514. F. 529. E, ubi ex tertio eius operis quaedam adfert de Sardanapali sepulcro et elogio eius saxeis in pilis litteris insculpto Chaldaicis, a Choerilo autem verso. Aeliano quoque hist. anim. XVII. 17. memoratur Amyntas *ἐν τοῖς ἐπιγρα-*

30) Recte; restituit *Bekker*. in ed. p. 98, 21. Eiusdem operis librum tertium laudat Athen. XI. p. 476. F, librum *περὶ τῶν Ἀθήνησιν ἑταιρίδων* Id. XIII. p. 567. A.

31) *Ἀμώμητος* pro *Ἀτρόμητος* reponendum esse videtur ap. Schol. Apoll. III. 1179. et Eudoc. p. 248.

32) Addit *Reinesius* in suppl.

φομένοις ουτως ὑπ᾽ αὐτοῦ σταθμοῖς, ac deinde mira quaedam ex eo referuntur de muribus Caspiis et avibus eas vorantibus 33).

320. Anaxandrides confecit libros *περὶ τῶν συληθέντων ἐν Δελφοῖς ἀναθημάτων.* In eorum primo historiam retulerat, unde ortum proverbium *ἄκρον λάβε, καὶ μέσον ἕξεις.* Narrat hoc collector proverbiorum, quae e bibliotheca Vaticana edidit Schottus p. 259. 34)

[Anaxicrates ut *συγγραφεὺς* cum Clitodemo componitur a Schol. Eurip. Med. 19, *ἐν τῇ β΄ τῶν Ἀργολικῶν* laudatur eid. ad Androm. 222. Idem fortasse est ap. Strab. XVI. p. 768.]

Anaxilai meminit Dionysius Halic. A. R. I. 1, ubi eum dicit prooemium historiae suae a vituperatione aliorum orsum esse, idemque factum esse a Theopompo; quorum neutrum ait se imitari velle. Neque, ut puto, alius est Anaxilaus, ex quo Mysonem fuisse Arcadem Laertius refert I. 9, 107. At alius est Anaxilaus comicus, cuius fabulas longe plurimas citat Athenaeus.

321. *Ἀναξίλας* dicitur Etymologo in *φιλοδεσποτεύομαι.* Alius item est Anaxilaus medicus, quem Plinius laudat in h. n. XIX. 1. XXV. 13. XXVIII. 11. et XXX. 8.

502. Anaxilides de philosophis tractavit. Laert. III. 2. *Ἀναξιλίδης ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ φιλοσόφων.* Narrat deinde ex eo, ut Perictiona, Aristonis coniux, ex Apolline Platonem concepisse credita sit 35).

Anaxis Boeotus historiam suam perduxit usque ad ol. CIV, 4. atque imperium Philippi Amyntae filii. Diodor. Sic. XV. 95. *τῶν δὲ συγγραφέων Διονυσόδωρος καὶ Ἄναξις οἱ Βοιωτοὶ τὴν τῶν Ἑλληνικῶν ἱστορίαν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατεστρόφασι τὰς συντάξεις.*

[Ancyrianus *χρονογράφος* laudatur ab Anonymo in origg. Cpol. ed. Combefisii p. 5. *ἐν τῷ δεκαλόγῳ,* qui Codino orig. c. 17. *Ἀγγυριανὸς ἐν δεκάτῳ λόγῳ.*]

Andreas Panormitanus edidit quae in quibusque Siciliae oppidis memorabilia contigissent. Athen. XIV. p. 634. A. *Ἀνδρέας ὁ Πανορμίτης ἐν τῷ τριακοστῷ τρίτῳ τῶν Σικελικῶν τῶν κατὰ πόλιν* 36). Historicum etiam fuisse opus videtur nescio cuius Andreae de origine artis medicae, ex quo Soranus in Hippocratis vita narrat, natum esse Hippocratem regnante Abriade mensis Agriani sexto et vigesimo die, quo et sua aetate Coos Hippocrati parentare idem Andreas prodidit, quemadmodum ibidem legere est 37).

33) Adde Athen. II. p. 67. A. XI. p. 500. D, Ael. hist. an. V. 14.
34) Adde Plut. quaestt. gr. 9. Cf. supra v. *Alexandrides.*
35) Cf. Hieron. c. Iovin. I.
36) Cf. *Mongitor.* bibl. Sic. t. I. p. 23 sqq., *Fabr.* bibl. gr. t. XI. p. 66.
37) Andreae medici scripta affert Athen. VII. p. 312. D. E, coll. III. p. 115. E. XV. p. 675. C. Praeterea duo in medicis Andreae habentur, Carystius et Chrysaris, de quibus vid. *Sprengel.* Gesch. d. Arzn. t. I. p. 561. II. p. 194.

Andreae, nescio cuius, historia msta una cum eiusdem hymnis in Augustana exstat bibliotheca. Ea in historia describit iter suum, quo Epheso iit Hierosolymam et post lustratam terram sanctam Ephesum est reversus. 321.

Andriscus *Ναξιακῶν* libros elaboravit, quorum primum citat Parthen. c. 9, secundum item c. 19. Atque ex eodem opere est, quod Athen. refert III. p. 78. C. *Νάξιοι δὲ, ὡς Ἀνδρίσκος, ἔτι δ' Ἀγλαοσθένης ἱστοροῦσι, μειλίχιον καλεῖσθαι τὸν Διόνυσον διὰ τὴν τοῦ συκίνου καρποῦ παράδοσιν. διὸ καὶ πρόσωπον τοῦ θεοῦ παρὰ τοῖς Ναξίοις τὸ μὲν τοῦ Βακχέως Διονύσου καλουμένου εἶναι ἀμπέλινον, τὸ δὲ τοῦ μειλιχίου σύκινον· τὰ γὰρ σῦκα μείλιχα καλεῖσθαι.*

Androetas Tenedius *ἐν τῷ περίπλῳ τῆς Προποντίδος* citatur a Schol. Apoll. II. 159.[38]

Andron Alexandrinus *χρονικὰ* condidit, quod Athenaeus nos docet IV. p. 184. B. Alius ab eo est Andron Ephesius, Laertio memoratus I. 11, 119. et Schol. Pindar. Isthm. II. 17, ex quo discimus, de septem sapientibus Graeciae commentatum. Ab hoc quoque *Τρίπους* scriptus fuit, ut optime ostendit Meursius commentario in Apollonium. Eius operis meminere Laert. I. 1, 30, Clem. Alex. str. I. p. 143, Suid. in *Σαμίων ὁ δῆμος* et Apost. prov. XVII. 25.[39] Alius quoque est Andron Halicarnassensis, qui laudatur Plutarcho in Thes. c. 25, Tzetzae ad Lycophr. 894. 1283, Schol. Aesch. Pers. 183. Atque illa, quae ex eo scriptores hi referunt, satis verisimilem faciunt coniecturam doctissimi Meursii, existimantis, ista citari ex Androne *ἐν τῇ ἐπιτομῇ περὶ συγγενειῶν*, quam memorat Schol. Apoll. I. 46. Octavum eius operis laudat Harpocratio in *Φορβαντεῖον*[40]. Denique praeter istos est et Andron Teius, cuius *περίπλους* citatur a Schol. Apoll. II. 354.[41] Nec a vero abludit, eundem esse, cuius volumen *περὶ Πόντου* idem celebrat v. 946.[42] Apollon. in hist. mir. c. 8. citat Andronis *δ' τῶν πρὸς Φίλιππον θυσιῶν.* Sed cuius Andronis hoc fuerit, nec addit nec coniectura assequi facile 322.
est, uti nec quis ille sit Andron, quem *Ἀτθίδα* condidisse Strabo innuit IX. p. 392; nisi illic *Androtion* legendum, quem res Atticas consignasse mox planum faciam[43]. Meminit et Andronis

38) Huius *ἱστορικὸν περὶ τῆς γῆς αὐτοῦ πατρίδος* memoratur in cod. ap. Lambec. I. p. 148.

39) Adde Euseb. pr. ev. X. 3. p. 464, Phot. lex. v. *Σαμίων.*

40) Hoc ex libro si sua deprompsit Schol. Apoll. II. 946, Teii potius fuerit. Adde Schol. Hom. Od. 4, 797. Il. 1, 52, qui et 17, 235. *Ἀ. ἐν ἱστορίαις* laudat, Eust. ad Od. 4, 517. p. 1507, Eudoc. p. 35. 439.

41) Huc, nisi fallor, pertinent quae habent Strabo ll. ll., Steph. Byzant. fragm. lib. X. v. *Δώριον*, Etym. M. v. *Παρνασός, Σινώπη*, Schol. Apoll. II. 711. et fort. 946. (vid. adn. 40.)

42) Verum hoc ipso loco *Ἄνδρων ἐν τῷ περὶ Πόντου* Teio Androni opponitur. Cf. Eudoc. p. 375.

43) Andronis nomen sane cum Androtionis nonnunquam confusum est, ut ap. Schol. Soph. OC. 1046, veniatque alicui in mentem, idem factum esse ap.

idem XII. p. 456, ubi de Dulichia loquitur, atque iterum p. 475, ubi de Eteocretibus et Cydonibus sermo est.

Andronicus Alypius Syriae regum atque aliarum gentium, ut b. Hieronymus praef. in proph. Daniel. auctor est, historias est litteris persequutus.

Androtion[44]) Atticam historiam edidit teste Pausania VI. 7, 6. et X. 8, 1. et Marcellino in vit. Thucyd. §. 28. Eius operis liber tertius citatur a Stephano in *Ἁλικαρνασσός*, quartus in *Ἀργεννοῦσα*, quintus ab Harpocratione in *Ἁγνίας*, sextus ab Stephano in *Γρησίνος*, duodecimus ab Harpocratione in *Ἀμφίπολις*. Puto autem, idem opus ab Harpocratione et Stephano signari, quando ille secundum Androtionis advocat in *ἀποδέκται*, hic octavum adducit in *Ἀκόντιον*, uti et cum sextum Androtionis citat Harpocration in *ἱερὰ τριήρης* et secundum Androtionis in *Ἵππαρχος*. Meminere Androtionis Plutarchus in Sol. c. 15, Aelianus v. h. VIII. 6, Clemens Alex. str. VI. p. 267, Suidas in *συγγραφεῖς*, Schol. Pind. Isthm. VII. 13, Etymologici magni auctor in *Βρισαῖος* et *συγγραφεῖς*, Anonymus in olymp. descript. ad olymp. XC, 2, Schol. Aristoph. Acharn. 233, Vesp. 941. et Av. 13. 1540, Sch. Soph. OT. 697. 744. 1046, Sch. Eurip. Phoen. 674. et Sch. Lycophr. 495. 1206.[45]) Etiam Androtion, sive idem sive alius, de agricultura scripsit, quem Plinius memorat in h. n. ind. lib. VIII, X, XIV, XV, XVII, XVIII, et ante eum Varro ac Columella, uterque initio libri primi d. r. r., ubi eum reponunt inter eos rei rusticae scriptores, quorum patriam non acceperint[46]).

503. Anianus, monachus Aegyptius et chronographus, memoratur Georgio Syncello p. 7. 16. 17. 34. 35. 36. Iam clarissimo Phil. Labbeo observatum, diversum esse ab Aniano, qui Chrysostomi quasdam homilias latine reddidit. Is sub Alarico, Visigotho-

Schol. Arist. ran. 1469; sed cum Andrones varii ipsam quoque historiam tractaverint (immo *Ἄνδρων ἐν ταῖς ἱστορίαις* legitur ap. Schol. Hom. Ven. p. 185), eorumque non omnia opera nota nobis sint, a correctione abstinendum est.

44) Ab historico diversum plurimi existimant oratorem, Demosthenis aequalem, discipulum Isocratis, de quo exponunt *Ruhnken.* hist. crit. or. p. 74, *H. Funkhänel* prolegg. ad Dem. Andr. p. 9 sqq. Verum Zosim. vit. Isocr. p. XI. ed. Isocr. Dind. inter Isocratis discipulos refert *Ἀνδροτίωνα τὸν τὴν Ἀτθίδα γράψαντα, καθ᾽ οὗ καὶ ὁ Δημοσθένης ἔγραψεν*, atque alii etiam Isocratis discipuli ad historiam scribendam sese contulerunt.

45) Fragmenta a *Lenzio* collecta edidit *Siebelis* c. fragm. Philoch. Lips. 1811. p. 109 sqq. Hinc adde locis a *Vossio* laudatis Athen. IX. p. 375. C, Aristid. t. III. p. 517 (coll. Schol. p. 89. et 206. Fr.), Poll. VIII. 10, 121, Harp. v. *δέκα, διαψήφισις, Κηφισόδοτος, Μόλπις, Νεῶσι, ξενικόν, Ὀφρύνιον, Παναθήναια, συγγραφεῖς*, Steph. Byz. v. *Αἱραί, Αἰτωλία, Ἀρκεσίνη, Βολισσός, Δελφοί, Ἐπαρῖται, Θυρέα, Ἰτέα, Κάλυνδα, Κρωπία, Μαλιεύς, Μεθουριάδες, Μετάχοιον, Οἰνοῦς, Πάνακτον, Παρπάρων, Στρύμη, Τετράπολις, Τῆλος*, Ulp. ad Dem. Lept. p. 439 (p. 171. Dobs.), Schol. Arist. nub. 549. 981, Sch. Luc. Tim. 30, Sch. Hom. Od. 11, 271. Il. 13, 685, Max. prooem. ad Dion. Areop. p. XXXIV.

46) Adde Theophr. hist. plant. II. 8, d. causs. plant. III. 15, Athen. III. p. 75. D. 82. C, Harp. v. *σταφυλοβολεῖον· — Ἀνδροτίων ἢ Φίλιππος ἐν τῷ γεωργικῷ.*

rum in Galliis et Hispania rege, vixit circa a. DVI. prope toto saeculo post Romam ab Alarico captam.

Anonymus περὶ ἀπίστων exemplo Heracliti, sed multo post eum scripsit. Utrumque cum Libanii sophistae narrationibus atque aliis nonnullis publico bono emisit v. cl. Leo Allatius Rom. 1641.

Anonymus vulgari Graecorum lingua chronica condidit, quae primo fuere illustris viri Mich. Cantacuzeni a. MDLXXXVIII. iussu Amurathis III. in patria sua ab Anchialo interempti. Postea possedit Martinus Crusius, atque hic inde in Heliod. Aethiop. epit. Francof. 1584. edidit fragmentum.

Anonymi supersunt collectanea msta de antiquitatibus Cpolitanis, quae iuris publici faciet ornatissimus iuvenis Petrus Lambecius [47]).

Anonymi historia generalis a mundi exordio usque ad Nicephorum Botoniatam, qui anno imperabat MLXXVIII. et duobus sequentibus, exstat Scodriaci in bibl. reg. Hisp., ut est apud Possevinum in append. appar. sacr. p. 102. Suspicor, quia in Botoniata desinit, vel tum vel proximo vixisse imperatore. Nihil interea certi spondeo, qui non viderim.

Anonymus de gestis Graecorum adversus Turcas ab a. MLXXXIX. usque ad a. MDXXIII. superest in bibl. reg. Gall. Vertit eum Ismael Bullialdus in ed. Ducae Paris. 1649. p. 196 sqq. Sed quando vixerit dicere nequeo.

Anonymus de XII laboribus Herculis graece editus latine-
que translatus exstat in excerptis graec. rhett. ac soph. editis a
Leone Allatio, qui censet scriptorem esse utilem ac bonum, etsi 504.
plurimum debeat Apollodoro de diis gentium. Vide quae inferius
dicam de Ioanne Pediasimo Chartophylace.

Anonymus Theophanis historiam continuavit, cumque ille desinat in Nicephoro Logotheta, a quo Irene est imperio deiecta a. DCCCII, hic Michaelem Rancabe, Nicephori Logothetae generum et successorem, addidit ac porro sequutos imperatores usque ad Nicephorum Botoniatem, cui a. MLXXXI. successit Alexius Comnenus. Est hoc intervallum annorum CLXXIX, intra quod

47) Edidit *Lambecius* cum Codini excerpt. d. ant. Cpol. Paris. 1655, deinde harum antiquitatum apparatum e variis codd. descriptum et in libros octo digestum emisit *A. Bandurius* in imper. orient. t. II. Paris. 1711. De auctoribus exponit *Heynius* comm. d. antiq. Byz. in Orellii ed. Hesych. Mil. p. 360 sqq., cuius p. 367. haec sunt verba: *exstitisse probabile fit exemplaria plura per diversos homines multorum annorum decursu exarata novis accessionibus suorum temporum a librariis et possessoribus locupletata; quae a serioribus pro ipsis antiquioribus eodem loco et ordine sunt habita. Altera ex parte mirari non licet, si in his fragmentis permulta reperiantur, quae in aliis quoque scriptoribus Byzantinis occurrunt, ut nec tamen ad liquidum deduci possit, hauseritne alter scriptor ex altero, an ex communi fonte hauserit uterque, an ex rivulo aliquo inde deducto; nec mirandum est, tantopere variari in aliis, in aliis manifesta esse signa interpolationis. multa igitur leguntur iisdem aut similibus verbis in annalium scriptoribus, inprimis Theophane, Cedreno, Glyca, tum in ipso Eusebio, Socrate, in Theodoro Lectore, Marcello Lectore, al., alia in chronico Alex., in Iulio Polluce, Io. Lydo, Eudocia.*

qui fuere imperatorum vitas compendio constrinxit. Ac suspicari propterea liceat, vixisse temporibus Alexii, nec ulterius in historia progressum, quia nollet scribere res imperatoris superstitis. Sed enim infirmum est id argumentum, cum multi non pertexant opus quod coeperant, sive quod eos vita ante destituat sive quoniam aliquid voluntatem cogat mutare sive etiam quia et initio non nisi partem prodere sibi proposuerant. Exstat Anonymus ille in bibliotheca doctissimi Philippi Labbei.

Anonymi item Turcicarum rerum historia vulgari lingua exarata adservatur in bibl. emin. card. Francisci Barberini.

[Anonymi christiani exstat *σταδιασμὸς ἤτοι περίπλους τῆς μεγάλης θαλάσσης*, qui continet descriptionem orae maris mediterranei, et quidem Africae, Asiae atque insularum 48).

Anonymus edidit descriptionem Ponti Euxini ex Scymni, Arriani et Marciani scriptis consarcinatam 49).

Anonymi libro *θαυμάτων συναγωγή* inscripto usus est Sopater ad concinnandum eclogarum librum quartum, ut ait Photius bibl. cod. CLXI.

Anonymi, quem Phlegontem Trallianum esse suspicantur, exstat in compluribus bibliothecis libellus inscriptus *γυναῖκες ἐν πολεμικοῖς συνεταὶ καὶ ἀνδρεῖοι*, cui adnectitur alius s. t. *τίνες οἶκοι ἀνάστατοι διὰ γυναῖκας ἐγένοντο*, uterque ex antiquorum scriptorum, velut Herodoti, Ctesiae, Timaei, Hellanici, Xenophili, Meneclis, Sosibii, locis compositus 50).

Anonymus circa ol. CXXIX, 1. a. Chr. CCLXIV. condidit marmor sive chronicon, Parium vulgo dictum, quod initio saeculi XVII. iam tum inferiore parte mutilum repertum atque in thesauros Arundelianos Londinum anno MDCXXVII. delatum edidit in marmoribus Arundelianis Io. Seldenus Lond. 1628. Continet in epochas LXXIX digestam expositionem brevem rerum tam ad historiam quam ad litteras pertinentium, adiectis quot inter ipsas atque tempus quo scripsit auctor intercesserint annis 51).

48) Edidit primum *Iriarte* in cat. codd. gr. bibl. Matr. I. p. 485 sqq., tum *J. F. Gail* in geogr. min. Par. 1828. t. II. p. 409 sqq.

49) Edidit *Hudson.* in geogr. min. t. III. Alium mittimus anonymum periegetem totius mundi ed. ab *J. Gothofredo* Genev. 1628; quippe supererat eius tantum versio latina ex lingua syriaca, ut opinantur, facta (ap. Huds. geogr. t. III.); hinc graecum textum restituit *Gothofredus.* Cf. *Palmerii* exercitt. p. 283 sqq., *A. Mai* class. auct. e codd. Vat. t. III. p. 385 sq.

50) Edidit ex cod. Matrit. et Holstenii apographo cod. Medic. *Heeren* in Bibl. f. alt. Litt. u. K. P. VI. et VII. Potest etiam esse excerptum Sopatri ex Artemone. Vid. infr. s. v. *Artemon.*

51) Bello civili iterum mutilatum cum ceteris marmorum Arundelianorum reliquiis a. 1667. Oxonium delatum est. Hinc edidit *Prideaux* in marm. Oxx. 1676, deinde *Maittaire* Lond. 1732, *Chandler* Ox. 1763. In dubium vocavit *Robertson* the Parian chronicle etc. Lond. 1778, defenderunt *Porson* in mus. Cantabr. t. I. peculiaribusque commentationibus *Hewlett* et *Gough* Lond. 1789. Novissime ediderunt *C. F. C. Wagner* Gott. 1790. 8, iterum Marburg. 1832. sq. 4. atque *A. Böckh* in corp. inscr. gr. t. II. nr. 2374. p. 294 sqq.

Anonymus scripsit historiam annorum DCCCLXXXVI — DCCCCLXIII, hoc est vitas imperatorum Leonis VI, Alexandri, Constantini VI. Leonis f., Romani Lecapeni, Constantini VII. et Romani II.[52])

Anonymorum chronica duo aetatem tulerunt, quorum inscribitur alterum *χρονογράφιον σύντομον ἐκ τοῦ Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου πονημάτων*, alterum *χρονογράφιον σύσταν ἐκ τῶν πονημάτων τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου πόλεως Κωνσταντίας τῆς Κύπρου*[53]).

Anonymus iussu Nicephori Phocae, non ipse Nicephorus, ut putabat Meursius, horrido genere scripsit post a. DCCCCLXXVI. librum *περὶ παραδρομῆς πολέμου τοῦ κύρου Νικηφόρου τοῦ βασιλέως*, qui est pro commentario militari in expeditiones Phocae et Tzimiscae[54]).

Anonymi *περὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Σαρακηνῶν Μωάμεθ τοῦ καὶ Μουχαμέτ* ex cod. Palat. edidit F. Sylburgius in Saracenicis Heidelb. 1595. p. 54 sqq.

Anonymi exstat historia sacra ab orbe condito usque ad Valentinianum et Valentem imperatores[55]).

Denique non praetereundae sunt Anonymorum vitae variorum scriptorum, poetarum, oratorum, philosophorum aliorumque, in ipsas eorum editiones recipi solitae, pleraeque omnes ex scriptis auctorum deperditorum raptim haustae misereque compositae[56]).]

Antenor Cretica est litteris complexus. Aelian. hist. anim. XVII. 35. *ἐν λόγοις Κρητικοῖς Ἀντήνωρ λέγει.* Narrat deinde ex eo, ut Rhaucienses urbem suam deseruerint coacti ab apibus acerbe pungentibus, urbemque novam in prioris memoriam Rhaucum appellarint; item ut in Ida, monte Cretae, pauculae apum illarum reliquiae sint, quae etiamnum hominibus multum molestiae facessant[57]). Antenor iste cognominabatur Delta, qua de re sic Photius bibl. cod. CXC. ex Ptolemaei Hephaestionis lib. V. *Ἀντήνωρ ὁ τὰς Κρητικὰς γράψας ἱστορίας Δέλτα ἐκαλεῖτο διὰ τὸ ἀγαθὸς εἶναι καὶ φιλόπολις· τοὺς γὰρ Κρῆτας τὸ ἀγαθὸν δέλτον καλεῖν.*

Anticlides *ἐν Δηλιακοῖς* citatur a Schol. Apoll. I. 1207, 322. in secundo *Δηλιακῶν* ib. I. 1289. Eiusdem liber *περὶ νόστων* memoratur Athen. IV. p. 157. F. IX. p. 384. D. XI. p. 466. C.,

52) Edidit *Combefisius* in scriptt. post. Theoph. p. 217 sqq.

53) Edidit *A. Mai* in scriptt. vett. nov. coll. t. I. 2. p. 1—40.

54) Edidit *C. B. Hase* c. Leon. diac. p. 181 sqq.

55) Edidit *J. B. Bianconi* Bonon. 1779.

56) Aliae haud paucae etiamnunc in bibliothecis latent, quarum nonnullas recenset *Jonsius* scr. hist. phil. IV. p. 238 sq. His adde vitam Platonis ex cod. Vindob. editam ab *Heeren* in Bibl. f. alt. Litt. u. K. P. V.

57) Adde Plut. d. mal. Herod. c. 22.

58) Adde Suid. v. *Ἀντικλείδης*, Schol. Arist. nub. 144. Eodem fortasse spectant Plut. d. Is. l. l., Harp. v. *Καλαυρία*, Schol. Lycophr. 464, Schol. Hom. Il. 7, 44, Od. Buttm. 16, 471, Euseb. pr. ev. IV. 16. Ap. Eudoc. p. 409. scr. *Διοκλείδης*, quod corrigendum.

item Clementi Alex. protr. p. 12.[58] *Νόστους* autem vocavit reditum in patriam sive Graecorum a Troia sive Argonautarum e Colchide vel similem. Vide Casaubonum ad Athen. IV. cap. 14. Eundem *ἐν ἐξηγητικῷ* laudat Athen. XI. p. 473. B.[59] Etiam eius memoriam celebravit Strabo V. p. 221, ubi ab Anticlide proditum ait, primos Pelasgos loca Lemno et Imbro vicina condidisse ac quosdam eorum cum Tyrrheno, Atyos filio, in Italiam navigasse. Meminit Anticlidae Plut. in Alex. c. 46, item d. Is. et
323. Osir. c. 37, ubi narrat, Isidem ab eo Promethei filiam, Liberi uxorem statui, et Plinius h. n. VII. 56, ubi de litterarum inventione agens, *Anticlides,* inquit, *in Aegypto invenisse quendam nomine Menona tradit, XV annis ante Phoroneum, antiquissimum Graeciae regem, idque monumentis approbare conatur*[60].

A n t i d a m u s (nisi is Antidamas potius, ut Polydamas Homero et Persio) H e r a c l e o p o l i t e s edidit praeter moralia historiam Alexandri Magni. Utriusque operis interpretem advocat Fulgentius Planciades in expositione sermonis antiqui ad Chalcidium, in *vispillones* et *fabre.* Nec est quod miretur quisquam, iudicare me, interpretem potius Antidami quam ipsum Antidamum citari; nam is mos est Fulgentii. Sic in *vispillones,* cum Antidamum hunc nominasset, mox adducit quaedam ex interprete Mnaseae *Εὐρωπιακῶν.* Mnaseam enim *Εὐρωπιακά* sua graece vulgasse satis notum est ex iis quae diximus lib. I. c. 21, ubi et *περὶ Ἀσίας* egisse ostendimus. Sane eum *ἐν πρώτῳ περὶ Ἀσίας* citat etiam Schol. Apoll. I. 1129. Graeci quoque sunt Stesimbrotus Thasius (in *sandapilam*), Diophantus Lacedaemonius (in *nefrendes sues*) et alii ab eodem Fulgentio laudati.

A n t i g e n e s a Plutarcho in Alex. c. 46. commemoratur inter eos, qui Amazonem ad Alexandrum venisse narrant, cum Orexartem fluvium traiecisset[61]. Gesnerus censet, cognomentum habuisse Istri, nempe quia continuo Istri nomen apud Plutarchum ibidem subiiciatur. Ister ille historiam fecit rerum Atticarum, item Argolicarum aliaque, ut ex Athenaeo constat, et omnino ab Antigene diversus est, ut demonstratum est a nobis lib. I. c. 16.

A n t i l e o *περὶ χρόνων* libros confecit, quorum secundum citat Laertius III. 3. Meminit et Antileonis seu eiusdem seu alterius Iulius Pollux in onomast. II. 4, 151.

A n t i l o g u s (*Ἀντίλογος*) inter historicos recensetur a Dionysio Hal. d. comp. verb. c. 4. Sed viri docti legere iubent *Ἀν-*

59) Adde Plut. Nic. 23, Schol. Hom. Od. 4, 355. Il. 7, 44, Hesych. v. *ἀλευροδοῦντες.* Qui praeterea afferuntur loci Harpocr. v. *ὀξυθύμια, παλαμναῖος, προκώνια,* in eis *Bekkerus* e suis codd. dedit *Αὐτοκλείδης ἐν τοῖς ἐξηγητικοῖς.* Pro eodem habet Anticlem *ἐν ταῖς ἐπιφανείαις* ap. Plut. d. mus. c. 14. *Reinesius* in suppl.

60) Idem habet Bekk. anecd. p. 783. coll. p. 786. Pertinere ad librum secundum operis *περὶ Ἀλεξάνδρου* intelligitur ex Diog. Laert. VIII. 1, 11, quo item spectat Plut. Alex. c. 46. Adde Plin. h. n. IV. 12. et ind. lib. XII. XIII.

61) Cf. Plin. h. n. ind. lib. V, Herodian. d. mcnosyll. p. 41.

τίοχος. Quod si rectum est, plane verisimile sit signari Antiochum
Syracusanum, de quo diximus lib. I. c. 4. Sed ego *Ἀντίλοχον*
reiicere non ausim propter locum illum Clementis Alex. str. I. p.
133. *Ἀντίλοχος δὲ αὖ ὁ τοὺς ἵστορας πραγματευσάμενος ἀπὸ
τῆς Πυθαγόρου ἡλικίας ἐπὶ τὴν Ἐπικούρου τελευτήν.* Unde
discimus, scripsisse doctorum chronologiam. Anonymus in descr.
olymp. XLIX. *ἐντεῦθεν Ἀντίλοχος τῆς ἱστόρων πραγματείας ἄρ-
χεται.* Videtur autem idem signari a Theodoreto therap. VIII. p.
908, qui est de martyribus; si recta est vulgaris lectio, quae
habet: *καὶ γὰρ Ἀθήνησιν, ὡς Ἀντίλοχος ἐν τῇ ἐννάτῃ γέγραφεν
ἱστορίᾳ, ἄνω γε ἐν τῇ ἀκροπόλει Κέκροπός ἐστι τάφος παρὰ* 324.
τὴν Πολιοῦχον αὐτήν. Sane ita est in vetustioribus codicibus,
Augustano et Palatino, ubi in recentioribus est *Ἀντίοχος*, ut Syl-
burgius testatur. Recentioribus tamen libris favet Clemens Alex.
protr. p. 13. En verba: *ἐν τῷ νεῷ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Λαρίσσῃ
ἐν τῇ ἀκροπόλει τάφος ἐστὶν Ἀκρισίου, Ἀθήνησι δὲ ἐν ἀκροπό-
λει Κέκροπος, ὥς φησιν Ἀντίοχος ἐν τῷ ἐννάτῳ τῶν ἱστοριῶν.*
Et ex eo Arnobius VI. 6. *in historiarum Antiochus nono Athenis
in Minervio memorat Cecropem esse mandatum terrae.*

Antimachorum quinque, quos commemorat Suidas, unus
historicus fuisse ab eodem dicitur.

[Antiochiani *τῶν ἐν Ἀρμενίᾳ καὶ Μεσοποταμίᾳ καὶ ἐν
Μηδίᾳ Ῥωμαίοις νῦν πραχθέντων ἀφήγησις* laudatur Lucian. d.
scrib. hist. c. 30.]

Antiochus *ἐν δευτέρῳ τῶν κατὰ πόλιν μυθικῶν* citatur a 504.
Ptolemaeo Hephaest. f. lib. V. hist. 9. et ex eo a Phot. bibl. cod.
CXC. 62)

Antipater libros de Rhodo fecit, quorum tertium Stephanus 324.
nominat in *Ἀρμενία*. Cognomen scriptoris omittit, ut quoque facit
Stobaeus, qui floril. LXVII. 25. Antipatri de nuptiis fragmentum
adfert 63), item Schol. Apoll. II. 89, qui meminit operis Antipatri
περὶ ζώων, ex quo esse censeo quae de elephantis duobus Antio-
chi regis in usu bellico celebribus ab Antipatro prodita esse Pli-
nius testatur h. n. VIII. 5. Varii autem fuere Antipatri, poetae
quidam, aliqui philosophi, alii item historici. De Antipatro
Macedone, Alexandri M. successore, qui de rebus scripsit Per-
diccae apud Illyrios gestis, nobis dictum l. I. c. 10. Praeter eum est
Antipater Sidonius, Ciceroni etiam d. or. III. 50. memora-
tus, item Quinctiliano X. 7, 19. Uterque vero ait, eum extempo-
rali facundia in carmine valuisse. Epigrammata illius undeviginti
habemus in anthologia et aliud in laudem Sapphus, quo decimam
eam vocat Musam, atque aliud in Homerum, quod est apud Plutar-
chum in vita Homeri c. 4. Est praeterea Antipater Tarsen-

62) Num intelligendus sit Antiochus Syracusanus, de quo supra lib. I. cap.
4, an Antiochus Aegeus sophista ap. Philostr. vit. soph. II. 4. p. 568, incertus
est *Roulez* in ed. Ptolem. Heph. p. 146 sq.

63) Adde Stob. LXX. 13. *Ἀ. περὶ γυναικὸς συμβιώσεως.*

sis, stoicus, Straboni laudatus XIV. p. 674, cuius *περὶ δεισιδαιμονίας* librum citat Athen. VIII. p. 346. C. et alterum, ut videtur, *περὶ ὀργῆς*, quem Antipatro tribuit idem XIV. p. 643. F. Is vixit olympiade CLXIX, proxima nempe a natali Ciceronis, ut dicemus in poetis graecis. Est item Antipater Thessalonicensis, cuius hexastichon habes apud Stobaeum serm. XXXVII, qui est de temperantia. Eiusdem sexdecim in anthologia epigrammata supersunt. Adhaec est Antipater Tyrius, philosophus, Cato-
325. nis Uticensis Plutarcho teste familiaris, de quo ita Tullius d. off. II. 24. *in his autem utilitatum praeceptis Antipater Tyrius, stoicus, qui Athenis nuper est mortuus, duo praecepta censet esse a Panaetio praetermissa, valetudinis curationem et pecuniae.* Antipatri stoici meminit idem d. div. I. 3. 20. II. 15. Acad. IV. 6. et Laert. VII. 1, 121. Sed dispiciendum utrum de Tarsensi an Tyrio sermo sit; uterque enim stoicus fuit. Saltem is, quem Cicero libro primo de divinatione ait discipulum fuisse Diogenis Babylonii, praeceptorem vero Panaetii, omnino est Tarsensis, cum Panaetii doctor non potuerit aetatem producere usque ad tempora Ciceronis, quod de Tyrio refert Tullius, ut videmus[64]). De Lucio Caelio Antipatro in latinis historicis dicemus.

Antiphanes ab Athenaeo XIII. p. 567. A. inter eos refertur, qui sui memoriam reliquere commentando de atticis meretricibus, atque eodem libro p. 586. B. F. 587. *ἁπλῶς* citatur *ἐν τῷ περὶ ἑταιρῶν.* Meminit et eius operis Harpocration in *Ἀντίκυρα*[65]). Antiphanes de rebus inventis laudatur a Clemente Alex. strom. I. p. 133.

504. Antiphanes Bergaeus multa in libros retulit mendacia, fabulator verius quam historicus, unde eum Strabo I. p. 47. iungit
505. cum Euemero Messenio, qui historiam de diis contexuit. Verba eius sunt: *ὁ δὲ (Ἐρατοσθένης) Δαμάστῃ χρώμενος μάρτυρι οὐδὲν διαφέρει τοῦ καλοῦντος μάρτυρα τὸν Βεργαῖον ἢ τὸν Μεσσήνιον Εὐήμερον καὶ τοὺς ἄλλους, οὓς αὐτὸς εἴρηκε διαβάλλων τὴν φλυαρίαν.* Etiam II. p. 102. ait: *οὐ πολὺ οὖν ἀπολείπεται ταῦτα τῶν Πυθέου καὶ Εὐημέρου καὶ Ἀντιφάνους ψευσμάτων*[66]). Pytheas iste fabulosa multa geographiae suae inseruit. Lilius Gyraldus dial. d. poet. VI. putavit, Antiphanem in comoediis suis multa parum convenientia finxisse. Sed Strabonis loci innuunt, eum Pytheae et Euemeri instar in alio opere quopiam fabellas pro vera historia venditasse. Nec tamen infitias iverim, comoedias etiam fecisse, quando hoc seu vere seu falso dicit Stephanus, cuius illustria sunt verba haec in *Βέργη*: *Β. πόλις Θρᾴκης πρὸς τῇ Χερρονήσῳ. τὸ ἐθνικὸν Βεργαῖος. Στράβων δὲ κώμην αὐτὴν λέγει, ἐξ ἧς ὁ Βεργαῖος Ἀντιφάνης, ὁ κωμικός. ἄπιστα δὲ οὐ-*

64) Cf. *Jonsius* scr. hist. phil. I. 13. p. 82.
65) Adde eund. v. *Νάννιον*, quae repetit Photius.
66) Adde Phot. bibl. cod. CLXVI.

τος συνέγραψεν, ὥς φασιν, ἀφ᾽ οὗ καὶ παροιμία βεργαΐζειν ἀντὶ τοῦ μηδὲν ἀληθὲς λέγειν [67]).

Antisthenes, peripateticus philosophus, citatur a Phlegonte Tralliano mirabil. c. 3: *ἱστορεῖ δὲ καὶ Ἀντισθένης περιπατητικός.* Ac deinceps ex eo mira refert de Buplago Syro et Publio, duce Romano, quae contigisse ait post pugnam cum Antiocho apud Thermopylas. Non hic esse potest ille Antisthenes, cuius vitam emisit Laertius VI. 1, quia is cynicus fuit, neque historicum eius quicquam Laertius recenset. Sed iuxta eundem Laertium VI. 1, 19. *γεγόνασι καὶ ἄλλοι Ἀντισθένεις τρεῖς, Ἡρακλείτειος εἷς, ἕτερος Ἐφέσιος, καὶ Ῥόδιός τις ἱστορικός.* Fortasse autem et alii fuerunt: et ut hoc non sit, quid Ephesius vulgarit non magis hinc liquet quam de Heracliteo, nisi quod eum philosophicum potius suae sectae argumentum tractasse credibile est. Quare difficile est videre quem signet Phlego. Sed si coniecturae indulgere licet, cum tertius ille, patria Rhodius, dicatur historicus fuisse, non video, unde potius quam ex illo Phlegontem eam hausisse historiam putemus. Eadem de caussa illi tribuerim *τὰς τῶν φιλοσόφων διαδοχάς,* quas Antisthenem consignasse auctor est idem Laert. I. 1, 40. II. 5, 39. 8, 98. VI. 2, 77. 5, 87. VII. 5, 168. IX. 1, 6. 5, 27. 7, 35. 38. 39. 9, 52. Satis quidem haec de philosophis historia conveniebat cum homini philosopho, ut vocat Phlego, tum historico etiam, ut Laertius nominat. Denique ob Laertii verba illa verisimile fit, eundem signari a Plinio hist. nat. XXXVI. 12, ubi inter duodecim istos, qui de pyramidibus Aegyptiis scripserint, Antisthenem nono recenset loco. Etiam a Plutarcho d. fluv. c. 22. citatur *Ἀντισθένης ἐν γ' Μελεαγρίδος.* Hunc siquis Ephesium illum putet, non quidem repugno; sed quid pro ea sententia certi adferri possit plane non video [68]).

325. (at line "Antisthenes, peripateticus ... Phlegonte")

Antoninus Liberalis innotuit Metamorphoseon collectaneis. Sed narrationes istae ut philologo utiles, ita historicum nihil iuvant, nisi quatenus historia subest, ut fere in fabulis solet. Putabat vir magnus, hunc esse illum Liberalem, de quo Suetonium libro de claris rhetoribus egisse ex indice residuo liquet, item de quo Hieronymus in chronico Eusebiano ad a. MMLXIV. ait, *M. Antonius Liberalis, latinus rhetor, gravissimas inimicitias cum Palaemone exercet.* Hoc si est, Claudii imperatoris ac fortasse etiam Neronis tempore vixerit. Sed malo credere Scaligero, qui ad eum Hieronymi locum monet, esse alterius Liberalis *μεταμορφώσεις* istas. Movet me, quod hic Antoninus, ille Antonius dictus, hic graece scripserit, neque nisi graecos citet scriptores,

67) Cf. Strab. II. p. 104, Marcian. Peripl. p. 62. Ceterum diversum esse ab hoc Antiphanem comicum, Rhodium, certum est, ut verba ὁ *κωμικός* apud Stephanum ab homine imprudenti adiecta esse videantur. Crediderim potius Bergaeum eundem esse cum scriptore de meretricibus.

68) Quis sit Antisthenes ap. Schol. Apoll. II. 569, non diiudico. De Rhodio autem iudicat Polyb. XVI. 14 sq.

ille latinus fuisse rhetor disertim ab Hieronymo ex Suetonio dicatur[69]).

Apellas Cyrenaeus, geographus, memoratus in Artemidori epit. p. 63. Forte est idem qui de rebus Delphicis commentarium edidit. Huius meminit Clemens Alex. protr. p. 14. *Ἀπελλᾶς ἐν τοῖς Δελφικοῖς δύο φησὶ γεγονέναι τὰ Παλλάδια.* Videndum, an non idem sit qui Athenaeo II. p. 63. E. et IX. p. 369. A. *Apollas* vocatur. Mihi quidem sic videtur, quia et is de urbibus scripsit, et proclivis in una littera lapsus fuit[70]).

[Aphrodisianus Persa lingua graeca descripsit orientem teste geogr. Ravenn. II. 12.[71])]

Aprodisius sive Euphemius, *Ἀφροδίσιος ἤτοι Εὐφήμιος ἐν τῷ περὶ πατρίδος* citatur a Stephano in *Ἀφόρμιον.*

Apollas volumen de civitatibus Peloponnesi reliquit. Athenaeus IX. p. 369. A. *Ἀπολλᾶς ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων,* ubi ex eo refert, *γογγυλίδας* a Lacedaemoniis vocari *γαστέρας.* Iudicio meo idem est ac Apellas Cyrenaeus, ut ante dixi.

Apollodorus Artemita opere inclaruit de rebus Parthicis, ut Strabo indicat II. p. 118. Meminit et XV. p. 686, ubi in Parthicis retulisse dicit, ut a Syriacis regibus, qui successere Seleuco Nicatori, abalienata fuerit Bactriana. Etiam XI. p. 509. apud eum legas, *Ἀπολλόδωρος ὁ τὰ Παρθικὰ συγγράψας*[72]). Apollodorus etiam nescio quis de rebus Caricis commentatus est. Stephanus in *Ἀρκόννησος* advocat *Καρικῶν* librum VII. ac XVI. in *Λαγινία*[73]). Idem Apollodori secundum de Alexandria citat in *Ὀρβῖται*[74]), adhaec *περιηγήσεως* secundum in *Ἄβυλλοι* et *Αὔγιλα,* quod idem esse opus arbitror ac libros *περὶ γῆς,* quo-
327. rum secundum idem adducit in *Γαυγάμηλα.* Scio esse qui *Artemidorum* legere malint, quia Artemidorus Ephesius terrarum situm descripsit: sed litterarum ductus nimis disconveniunt, ut omnino audacior ea sit coniectura. Apollodori geographi meminit quoque

69) Plurimi nunc assentiuntur *Saxio*, qui in onomast. t. I. p. 308. auctorem harum narrationum retulit ad tempora Antonini Pii imp. eumque Antoninorum sive Pii sive Marci libertum fuisse credidit. Vid. *Koch* praef. ad Anton. Lib. p. XV. sq.

70) Priore loco Athenaei novissimus editor dedit *Ἀπελλᾶς*, altero nescio qua de caussa reliquit *Ἀπόλλας.* Adde Schol. Pind. Pyth. 7. init., Suid. v. *Ῥοδώπιδος,* Quinct. XI. 2, 14. Cf. *Böckh.* ed. Pind. tom. II. praefat. p. XXIII. *Ἀπολλᾶς* pro compendio vv. *Ἀπολλώνιος* s. *Ἀπολλόδωρος* haberi posse censet *Reinesius* in suppl. cum *Casaubono.*

71) Fragmentum dedit *du Cange* ad Zonar. p. 50. Excerptum esse dicitur in bibl. Vindob.; item laudatur in Hippol. Theb. chron. ap. Lambec. VIII. p. 63. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. XI. p. 578.

72) Adde Strab. XI. p. 516. (ubi, ut et p. 525, male olim *Ἀδραμυττηνός* legebatur) 519. 525. XIII. p. 586. Fragmentum affert Athen. XV. p. 682. C.

73) At hoc loco *Ἀπολλώνιος* reponendum. Vid. adn. 76. et 88.

74) Verba Stephani, *Ὀρβῖται, ἔθνος Ἰνδικόν, ὡς Ἀπολλόδωρος δευτέρῳ περὶ Ἀλεξανδρείας* iam *Holstenius* recte sic explicuit, ut *δευτέρῳ* pertineret ad opus *περὶ γῆς* vel *περιηγήσεως*, Alexandria esset urbs ab Alexandro in India condita (Plin. h. n. VI. 23.), circa quam habitarent Orbitae.

Tzetzes Chil. III. 100. *Ἀπολλόδωρός φησι ταύτην τὴν ἱστορίαν τῷ περὶ νήσων, πόλεων καὶ δήμων βιβλίῳ*[75]). Etiam apud Schol. Apoll. II. 159. citari video Apollodorum *ἐν πρώτῳ περὶ Ποντικῶν*[76]). Sed et Apollodorum *ἐν Ῥυτίνῳ* citat Plutarchus in quaestt. gr. c. 42, ubi ex eo narrat, ut Dinon, Tarentinorum dux, cum praeco post sententiam ab eo et aliis dictam pronunciasset, *haec sententia suffragia habet numero plura,* ille libere subiecerit continuo, *at haec sententia suffragia habet meliora.* Singulos vero ex Apollodoris istis patria sua distinguere eo arduum vel potius *ἀδύνατον* est, quia usque adeo multi huius nominis scriptores fuerunt. Ut Apollodorus Adramyttenus, quem (ut constanter exaratum videas in codd. antiquis) memorat Strabo XI. p. 516. et 525, ubi de Arsacia loquitur; nisi hic legendum *Ἀρταμιτηνός* vel *Ἀρτεμιτηνός,* ut Casaubono placet et mss. indicant, ubi nunc est *Ἀρτεμήσεινος* nunc *Ἀρταμύθινος.* Hoc si placet, idem fuerit qui *Ἀρτεμείτης* alibi vocatur[77]). Fuit praeterea Apollodorus, qui vulgavit *εἰσαγωγὰς εἰς τὰ δόγματα.* Earum librum primum citat Laertius VII. 1, 39.[78]) Adhaec Apollodorus ὁ λογιστικός, apud eundem I. 1, 25. VIII. 1, 12, qui idem atque ὁ *ἀριθμητικός*, ut vocatur Athenaeo X. p. 418. F. Apollodorus Cyzicenus apud Laert. IX. 7, 38. Apollodorus Atheniensis, poeta comicus, qui fabulas fecit XCVII, sed septies tantum vicit. Apollodorus Atheniensis, grammaticus, de quo dictum lib. I. c. 21. Apollodorus Erythraeus, qui Sibyllam Erythraeam fuisse civem suam tradidit teste Lactantio d. fals. relig. I. 6.[79]) Apollodorus Telmissensis, unde quiddam citat Artemidorus I. 82, ubi et vocatur *ἀνὴρ ἐλλόγιμος.* Etsi autem, ut dixi, difficile sit dicere, quis intelligendus sit, cum *ἁπλῶς* fit mentio Apollodori, tamen de auctore *περιηγήσεως* videor mihi statuere posse, eum esse Adramyttenum sive Artemitenum. Nam valde hanc sententiam verisimilem facit, quod Strabo XI. p. 525. ex eo refert, Arsaciam a Parthis dissitam esse stadiis quingentis sive, ut in mss. legitur, octingentis: cuiusmodi persequi proprium est *τοῦ περιηγητοῦ*[80]). Apollodorus Lemnius,

75) Hunc esse potius Apollodorum Atheniensem dictum est lib. I. cap. 21. p. 176.

76) Hunc potius esse Apollonium Rhodium iam intellexit *Galeus* atque confirmavit *Heynius* anim. ad Apollod. p. 459, qui *Ποντικὰ* ad illius *κτίσεις* refert atque *Καρικὰ* etiam apud Steph. v. *Ἀρκόννησος, Λαγινία, Νάρκασος* non Apollodoro, sed Apollonio Aphrodisiensi (vid. *Voss.* p. 505.) tribui vult.

77) Sed. vid. adn. 72.

78) Hoc loco olim legebatur *Ἀπολλόδωρος ὁ Ἔφιλλος*, sed recte ex coniectura *Aldobrandini* (cf. Cic. d. nat. deor. I. 34.) *Ἀ. ὁ* sive *Ἀ καὶ Σύλλος* scribitur. Idem Apollodorus intelligendus est ap. Diog. VII. 1, 54. 64. 84, atque fortasse idem est A. Atheniensis cuius *συναγωγὴ τῶν δογμάτων* laudatur a Diog. VII. 7, 181. cuiusque *φυσιολογικὴν εἰσαγωγὴν* teste Suida in *Θέων* commentario illustravit Theo Alexandrinus. Vide *Jonsii* scr. hist. phil. II. 17. et supra lib. I. cap. 21. p. 177.

79) Cf. Schol. Plat. Phaedr. p. 343.

80) Sed vid. adn. 75.

rei rusticae scriptor, de quo Varro d. r. r. I. 1.[81]) Apollodorus Nicenus, de quo Stephanus in *Νίκαια*, atque alii multo plurimi [82]).

328. Apollonides Nicenus scripsit *ὑπόμνημα τοῦ περὶ παραπρεσβείας Δημοσθένους*. Meminit Ammonius d. diff. voc. in *ὀφλεῖν* [83]). Etiam Apollonidae Niceni *περὶ παροιμιῶν* librum citat Stephanus in *Τέρινα*. At *ἁπλῶς* Apollonides *ἐν τῷ περίπλῳ τῆς Εὐρώπης* citatur a Schol. Apoll. IV. 983. 1174, utrobique ob locorum historiam. Etiam Apollonidem laudat Strabo VII. p. 309,[84]) item Plinius h. n. VII. 2, ubi ex eo commemorat, esse feminas in Scythia, quarum oculis binae insint pupillae, atque Harpocration in *Ἴων*. Aliquot etiam senarios Apollonidis adducit Stobaeus floril. LXVII. 3. et 6; legas quoque epigrammata illius XIV in primo anthologiae libro et novem alia in libris sequentibus. Non dubito autem quin, si non omnia, pleraque saltem sint Apollonidis illius Niceni, de quo diximus. Sed fuit praeterea Apollonides Horapius, qui de Semenuthi scripsit, item de diis et heroibus Aegyptiorum, et historias Aegyptiacas. Theophilus Alex. II. 6. *ὡς μέμνηται Ἀπολλωνίδης, ὁ καὶ Ὠράπιος* (sic nomen hoc scribo, quia conflatum censeo ex *Ὦρος*, unde *Ὠριγένης*, et *Ἆπις*, unde *Σάραπις*, et *Ἀπίων*, grammatici nomen: vitiose igitur *Ὁράπιος* sive Horapius editum [85])) *ἐπικληθεὶς, ἐν βίβλῳ τῇ ἐπιγραφομένῃ Σεμενουθὶ καὶ ταῖς λοιπαῖς κατ᾽ αὐτὸν ἱστορίαις περί τε θρησκείας τῆς Αἰγυπτιακῆς καὶ τῶν βασιλέων αὐτῶν καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ματαιοπονίας*: *ut meminit Apollonides, cognomento Orapius, in libro, cui titulus Semenuthi. praeterea et in reliquis quas scribit historiis mentionem facit superstitionis circa cultum divinum Aegyptiorum, deque eorum regibus et vano eorum labore in operibus suis.* Ita enim postrema verba, quae plane non cepit Conradus Clauserus, interpretari oportet. Respicit enim Theophilus imprimis pyramides, circa quas regum Aegyptiorum, ut Plinii verbo utar, *multa vanitas*, quod et graecum *ματαιοπονία* dicit. Nempe, ut idem Plinius ait, *erant pyramides regum pecuniae otiosa ac stulta ostentatio.* Vide eum XXXVI. 12.[86])

505. Apollonius Acharnensis *περὶ τῶν ἑορτῶν* egit. Meminit Harpocration in *πέλανος* [87]). Apollonius Aphrodi-

81) Aristot. rep. I. 11, Plin. h. n. ind. lib. VIII. X. XIV. XV. XVII. XVIII.

82) Potissimos recenset *Heynius* in obss. ad Apollod. p. 457 sqq.

83) Idem v. *κατοίκησις* laudat eius librum tertium *περὶ κατεψευσμένων*, octavum *περὶ κατεψευσμένης ἱστορίας* Anonymus in vita Arati (ubi *Ἀ. ὁ Κηφεὺς* nescio quo pacto appellatur auctor), atque Diog. Laert. IX. 12, 109. primum *τῶν εἰς τοὺς σίλλους ὑπομνημάτων*, Tiberio Caesari dedicatorum, ut de aetate non sit dubium.

84) Adde XI. p. 523. 528. Hunc tamen Niceno superiorem iudicat *Clinton*, fast. hellen. t. III. p. 556. Cf. et Schol. Apoll. II. 964.

85) *Horapion* corrigit *Reinesius* in suppl., qui et emendat verba Plin. h. n. XXX. 1. *Apollobachen Coptitem* in *Apollonidem Nicenum*.

86) Cf. Eudoc. p. 49.

87) Adde Harp. v. *Πυανόψια, Χαλκεῖα*, Phot. v. *Ὑδροφορία*.

siensis, ἀρχιερεὺς καὶ ἱστορικός, ut Suidae vocatur, qui scripsisse ait Καρικά, περὶ Τραλλέων, περὶ Ὀρφέως καὶ τῶν τελετῶν αὐτοῦ. Caricorum eius meminit saepius Stephanus; librum eorum quartum citat in Βάργασα, septimum in Χρυσαορίς, decimum septimum in Ἄγκυρα, decimum octavum in Χωλὸν τεῖχος. Etiam Etymologus adducit sextum decimum in Ἅρπασος 88). Apollonius Ascalonites historicus vocatur a Stephano in Ἀσκαλών, ubi inter illustres Ascalonitas esse dicuntur ἱστορικοὶ Ἀπολλώνιος καὶ Ἀρτεμίδωρος. Alius est Apollonius γεωμέτρης, qui refertur inter τοὺς περὶ Ἀράτου συνταξαμένους; item Apollonius ὁ Χαίριδος citatus Schol. Arist. vesp. 1231. Alios quoque Apollonios adduximus lib. I. c. 23. p. 192. 89)

Apollothemis historiam fecit, quantum colligere possum 328.
ex iis quae de Lycurgi morte ex eo refert Plut. in Lyc. c. 31.

Aratus Cnidius condidit historiam Aegyptiacam. Diversus 505.
est non tantum ab Arato, poeta Solensi, cuius φαινόμενα habemus,
sed etiam ab Arato Sicyonio, de quo dictum nobis lib. I. c. 17. 506.
De utroque, et Cnidio et Sicyonio, ita Anonymus in vita Arati poetae: καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ γεγόνασιν Ἄρατοι, ἄνδρες ἐλλόγιμοι ἱστοριογράφοι, ὥσπερ ὁ Κνίδιος, οὗ φέρονται Αἰγυπτιακὰ ἱστορικὰ συγγράμματα, καὶ τρίτος Σικυώνιος, οὗ ἐστιν ἡ πολύβιβλος ἱστορία ὑπὲρ τὰ λʹ βιβλία ἔχουσα.

Archelaus huius quoque loci erit, si, ut veteres Harpocrationis codices habent in Ἁλόννησος, res Euboicas prodidit, ac praeterea ab eo diversus est qui terras descripsit ab Alexandro peragratas. Diximus de hoc aliquid lib. I. c. 10. Sed non abs re fuerit, si nunc paullo plenius de Archelais agamus. Plures enim eius nominis fuerunt. Nobilissimus omnium est Archelaus physicus, Anaxagorae discipulus, Socratis magister, quem Atheniensem Clemens Alex. vocat in protr. p. 19. Alii Milesium censent, ut ex Laertio II. 4, 16. cognoscimus. Praeter hunc tres alii celebrantur eodem Laertio teste §. 17. Primus erat χωρογράφος. Hic omnem terram descripsit, quam Alexander M. per- 329.
ambulavit. Alter quae propriae ac singularis naturae sunt consignavit versu. Tertius, orator, de arte sua volumen reliquit. Secundus istorum Laertio dicitur ὁ τὰ ἰδιοφυῆ ποιήσας, unde liquet eundem intelligi ab Athen. IX. p. 409. C, cum ait, παρὰ Ἀρχελάῳ τῷ Χερρονησίτῃ ἐν τοῖς ἰδιοφυέσιν 90). Sed qui hoc

88) Stephan. v. Κουρόπολις affert librum 1, v. Κύον, Ὕδη lib. 4, v. Ὑλλούαλα lib. 5, v. Βάργασα lib. 16, v. Εὔρωμος lib. 17. Idem laudat eundem Κνίδης κτίσει v. Ψυκτήριος, et περὶ Λυκίας βʹ v. Κοχλίουσα. Eundem signat et v. Λητοῦς πόλις, ubi ὁ Ἀρχιερέως appellatur, quod ex Suida corrigendum.

89) Quis horum sit auctor commentationis περὶ Αἰσχίνου ῥήτορος in orr. att. ed. Bekker t. III. p. 246 sqq., difficile dictu est.

90) Neglexit hunc Athenaei locum *Menagius*, cum ex Schol. Nicand. ther. 822. Ἀρχέλαος ἐν τοῖς Διφυέσι apud Laert. scribi voluit διφυῆ pro ἰδιοφυῆ, neque debebat obsequi editor novissimus. Corrigendus est potius Scholiasta Nicandri. Cf. Plin. h. n. ind. lib. XXVIII. et *Lobeck*. Aglaoph. t. I. p. 748 sqq. Ceterum etiam Archelai Ἴαμβοι laudantur ab Athen. XII. p. 554. E.

loco est Chersonesites, is Aegyptius vocatur Antigono Carystio, qui illum παραδόξων καὶ θαυμασίων epigrammata ad Ptolemaeum scripsisse testis est. Vide eum hist. mir. c. 23. et 96, ubi et epigrammata eius recitat, quibus docebat, ex crocodilo scorpios, ex equis vespas, ex spinae medulla in nonnullis cadaveribus parvos enasci serpentes. Cum autem haec ad animalium historiam pertineant, plane censeo esse Archelaum eundem quem de animalibus scripsisse et qua re unumquodque eorum curetur Artemidorus dicit Oneirocr. IV. 24. Idem confirmat locus Plinii h. n. VIII. 50. *auribus capras spirare, non naribus, nec unquam febri carere Archelaus auctor est.* Et c. 55. *Archelaus auctor est, quot sint corporis cavernae ad excrementa lepori, totidem annos esse aetatis.* Et XXVIII. 4. *sanguine ipsius hominis ex quacunque parte emisso efficacissime anginam illini tradunt Orpheus et Archelaus, item ora comitiali morbo lapsorum; exsurgere enim protinus.* Et alia apud eundem. Istius, quod de capris dicit Plinius, etiam Varro Archelaum laudat auctorem. Sic enim loquitur d. r. r. II. 3. *de quibus admirandum illud* (respicit ad titulum θαυμασίων καὶ παραδόξων), *quod etiam Archelaus scribit, capras non, ut reliqua animalia, naribus, sed auribus spiritum ducere solere.* Non alium autem Archelaum ab eo signari quam illum Antigono memoratum, liquet ex III. 16, ubi idem ait: *primum apes nascuntur partim ex apibus partim ex bubulo corpore putrefacto. itaque Archelaus in epigrammate ait, eas esse* βοὸς φθινομένης πεποιημένα[91]) τέκνα. *idem,* ἵππων μὲν σφῆκες γενεά, μόσχων δὲ μέλισσαι. Haec Varro[92]). Stobaeus floril. C. 15. advocat Archelaum lib. I. περὶ ποταμῶν. Similiter Plutarchus d. fluv. c. 1. citat Archelaum in decimotertio περὶ ποταμῶν, item c. 9. primo de lapidibus. Prius opus ut τοῦ χωρογράφου esse putem suadet argumentum; sed tamen nec absurde credatur, Archelaum, qui τὰ παράδοξα consignavit, res admirabiles et animalium et fluviorum et lapidum tradidisse[93]).

Archemachus conscripsit Euboicarum rerum libros, ut cognoscimus ex Athenaeo et Clemente Alex., quorum ille VI. p.
330. 264. A, hic strom. I. p. 141. eum laudat ἐν τρίτῃ Εὐβοϊκῶν. At in τετάρτῃ Εὐβοϊκῶν citat Harpocration in Ἁλόννησος, ut quidem ibi corrigit Maussacus; nam in Aldina ante legebatur Ἀρχέλαος ἐν τετάρτῳ τῶν Εὐοεικῶν[94]). Nempe de patria sua hos libros scripserat, siquidem Straboni X. p. 465. vocatur Ἀρχέμαχος ὁ Εὐβοεύς, ubi de Curetibus eorumque nomine quaedam ex illo commemorat. Etiam seu idem seu alius Archemachus librum edidit, quo referebat, ut multis aliud esset nomen impositum ac

91) *Reinesius* in suppl. corrigit πεπλανημένα.
92) Adde Aelian. hist. anim. II. 7.
93) Idem videtur esse, quo usus est Ptolemaeus Heph. in hist. lib. 4. sec. Phot. bibl. cod. CXC, Ἀ. ὁ Κύπριος, quod fortasse ex Αἰγύπτιος corruptum est.
94) *Bekkerus* ibi Ἀρχέλαος ex codd. restituit; sed Ἀρχέμαχος ἐν γ΄ Εὐβοϊκῶν legitur ibid. v. Κοτύλαιον ὄρος. Adde Schol. Dionys. Perieg. 94.

prius habuissent. Hoc disco ex Schol. Apoll. IV. 262, ubi citatur *Ἀρχέμαχος ἐν ταῖς μετωνυμίαις.* Nec enim dubito quin eiusdem argumenti fuerit liber atque ille Leandri Nicanoris Cyrenaei, quem *μετονομασίας* inscripserat. Ex hoc Archemachi opere fuisse autumo quod Plutarchus d. Is. et Osir. c. 27. docuit, Serapidem non alium esse quam Plutonem, nec Isidem quam Proserpinam; quod ab Archemacho Euboeensi proditum ait[95]). Itaque ex hoc Plutarchi loco etiam Archemachi patriam discimus, ut Euboica eius nihil aliud fuerint quam libri *περὶ πατρίδος.*

Archestratus praeter *γαστρονομίαν,* cuius Athenaeus III. et VII. saepius meminit, etiam librum edidit *περὶ αὐλητῶν,* cuius apud eundem mentio fit XIV. p. 634. D.

Archinus *ἐν Θεσσαλικοῖς* adducitur Schol. Pindari Pyth. III. 59.[96])

Architimus inclaruit opere de rebus Arcadicis, ex quibus unde Eleutherae, Boeotiae oppidum inter Megaram et Thebas, nomen acceperint Plutarchus refert in quaestt. gr. c. 39.

Aretades Cnidius litteris prodidit Macedonica, ex quorum tertio historiam de Ariobarzane, Alexandro Darium patrem prodere volente et interfecto eapropter a patre, refert Plutarchus in parall. min. c. 11. Reliquit idem librum de insulis, unde historiam de Telamone et Periboea exscripsit Plutarchus, eiusdem libri c. 27. Condidit et opus de rebus Phrygiis, ut arbitror; sed pro eo apud Plutarchum d. fluv. c. 12. scribitur *Ἀρετάζης ἐν τοῖς Φρυγιακοῖς.* Maussacus contra censet, ex scriptore de fluviis utrumque Plutarchi Chaeronensis locum corrigi debere. Haud magnopere repugno; sed neque video cur verisimilius sit in pluribus quam uno in loco verum huius viri nomen corruptum esse[97]).

Aretes Dyrrhachenus a Censorino d. die nat. c. 18. et 21. coniungitur cum Eratosthene, Sosibio chronographo et Timaeo, atque ab Inachi regno usque ad olympiadem primam sta- 332.
tuisse dicitur annos DXIV.

Ariaethus Tegeates laudatur Hygino in poet. astr. II. 1, ubi ait: *Ariaethus Tegeates, historiarum scriptor, non Callisto, sed Megisto dicit appellatam, et non Lycaonis, sed Cetei filiam, Lycaonis neptem. praeterea Cetea ipsum Engonasin nominari.* Nisi corrigendum *Areithous,* quod verum puto; sane et *Ἀρηίθοος κορυνήτης* legere est apud Pausan. VIII. 11, 4.[98])

95) Adde Schol. Pind. Pyth. 3, 120, ubi *Ἀρχέμαχος* pro *Ἀρχίδαμος* reposuit *Boeckhius.*

96) Idem est qui *Ἀρχῆνος* scribitur ap. Stephan. Byzant. fragm. lib. X. v. *Δώτιον.*

97) Aretadae cuiusdam liber *περὶ συνεμπτώσεως* affertur a Porphyrio ap. Euseb. pr. ev. X. 3. p. 467.

98) Nihil corrigendum, sed scribendum et hoc loco Ariaethus pro eo quod *Vossius* l. l. invenit Ariethus, et apud Dion. Hal. A. R. I. 49, ubi scriptum erat olim *Ἀρίσθῳ γράψαντι τὰ Ἀρκαδικά* atque *Sylburg.* *Ἀρίθῳ* vel *Ἀρείθῳ*, quasi contractum ex *Ἀρειθόῳ*, legi maluit, cod. Vat. vero *Ἀριαίθῳ* praebet (delevi quae s. v. Aristhus attulit singularia *Voss.* p. 333.), et apud

[Aristaenetus ἐν πρώτῃ τῶν περὶ Φασηλίδα laudatur Steph. Byz. in Γέλα. Fortasse idem est de quo Eudoc. viol. p. 67. Ἀ. ῥήτωρ, ἔγραψεν ἱστορίαν Αἰγυπτίων καὶ περὶ τῶν τοῦ Νείλου ἀγαθῶν. Cf. ibid. p. 305.]

332. Aristagoras nomen sibi peperit Aegyptiacis suis. Eorum primi libri Stephanus meminit in Ἑρμοτυμβιεῖς et Τάκομψος, secundi autem testimonio utitur in Νικίου κώμη. Ἁπλῶς quoque hoc opus nominat in Ψεβώ, non addito libri numero. Idem volumen signat Aelianus hist. anim. XI. 10, ubi Aristagoram ait explicuisse notas bovis Apidis, qui Memphide adservabatur. Inter alia hoc in opere de pyramidibus egit, ut ex Plinio constat, a quo duodecim, qui eam partem tractarint, hoc ordine recensentur hist. nat. XXXVI. 12. *Herodotus, Euemerus, Duris Samius, Aristagoras, Dionysius, Artemidorus, Alexander Polyhistor, Butorides, Antisthenes, Demetrius, Demoteles, Apion.* Ex istis aetatem scimus Herodoti, Euemeri, Duridis Samii, Artemidori Ephesii, Alexandri Polyhistoris et Apionis. Cum vero in sex istis recensendis temporum ratio a Plinio servetur, facile mihi persuadeo, idem in sex alteris observasse. Quodsi est, vixerit Aristagoras inter Duridem Samium et Artemidorum Ephesium vel alterutrius fuerit aequalis 99). Floruit autem Duris Samius sub Philadelpho, Artemidorus Ephesius, uti et qui proxime sequitur Alexander Polyhistor, Lathyri tempore floruerunt. Quod de Aristagora diximus, idem locum habet in Dionysio, quisquis ille est; nam qui sit difficile dictu est, cum usque adeo multi laudentur eius nominis scriptores. Similiter colligere licebit, Butoridem, Antisthenem, Demetrium, Demotelem nec Ptolemaeo Lathyro antiquiores esse, nec iuniores Tiberio Caesare, cuius aetate vixit Apion, qui postremo loco a Plinio recensetur. Laertius Aristagoram nominat in praefatione §. 11. Idem I. 3, 72. meminit Aristagorae Milesii, quem, quia Chilon, unus e septem sapientibus, brevitate gauderet, hunc loquendi morem Χειλώνιον appellasse ait. Sed Milesius hic idemne sit Aristagoras atque Aegyptiacorum scriptor, non satis habeo compertum.

Aristander, seu naturae is mystes sive historicus erat, multa ostenta scriptis consignavit. Docet id Plinius histor. nat. XVII. 25. *Laodiceae Xerxis adventu platanus in oleam mutata, qualibus ostentis Aristandri apud Graecos volumen scatet.* Et in elencho auctorum libri eius legas apud illum, *Aristander, qui de portentis* 100).

333. Aristarchus chronographus epistolam historicam reliquit de Athenarum situ et rebus ibi gestis temporibus apostolorum,

Schol. Apoll. II. 498, ubi Ἄραιθος scribitur, ut et ap. Schol. Eurip. Rhes. 36, ubi Ἀρῆθος, ex quo loco Hyginum corrigere voluit *Friebel.* Satyrogr. p. 154. Idem laudatur ap. Schol. Hom. Il. 4, 319.

99) Apud Steph. v. Γυναικόπολις dicitur οὐ πολλῷ νεώτερος Πλάτωνος. Adde eund. v. Ἑλληνικόν.

100) Adde ind. lib. VIII. X. XIV. XV. XVIII, et cum *Reinesio* in suppl. Luc. Philopat. c. 21, qui et eundem putat ap. Plut. Alex. c. 25.

inque his de vita Dionysii Areopagitae. Hilduinus epistola ad Ludovicum Pium imperatorem: *maxime autem* (cognoverunt) *ex historia Aristarchi Graecorum chronographi, qui in epistola ad Onesiphorum primicerium de situ Athenae* (pro *Athenarum*; quae stribligo potius saeculo tribuenda quam scriptori) *civitatis et gestis ibidem apostolorum temporibus scribens ortum prosapiae et doctrinam eius* (Dionysii Areopagitae) *atque conversationis ordinem sive aetatis tempus, nec non et ordinationem ipsius ac praedicationem, subrogationem etiam episcopi loco suo et adventus illius Romam ordinabiliter narrat; quam epistolam vestrae dominationi dirigimus, et quisquis studiosus apud nos praevalet invenire.* Idem Hilduinus epistola ad omnes catholicos: *qui curiosius hoc scire voluerit, ut de multis quaedam designemus, ex nomine Eusebii Caesariensis historiam et Aristarchi Graecorum chronographi ad Onesiphorum primicerium epistolam et Visbii conscriptionem perquirat et relegat; ibique discere poterit, quis iste Dionysius fuerit et qualiter per martyrii palmam ad Christum pervenerit.*

A r i s t i d e s M i l e s i u s celebratur a Plutarcho in parall. 331.
min. c. 4. 12. 18. et 40. Nomen sibi comparavit libris rerum Sicularum, quorum primum advocat idem c. 1, item Italicarum teste eodem c. 11. 15. 16. 17. et 36; primum eius operis citat c. 30, tertium c. 3. 19. 22. 24. 31,[101]) quartum c. 39, undevigesimum c. 35, quadragesimum c. 5. Nec dubito quin idem sit Aristides qui Persica composuit, quorum ex primo quaedam narrat idem c. 4.[102]) Fortasse et idem est Aristides quem *ἐν τῷ περὶ Κνίδου συγγράμματι* advocat Schol. Pind. Pyth. III. 14. Alioqui non ignoro, fuisse et A r i s t i d e m S a m i u m, cuius Varro in hebdomadibus sive opere de imaginibus et ex eo Gellius meminit N. A. III. 10, ut nihil dicam de A r i s t i d e A d r i a n e n s i sophista, cuius orationes exstant. M i l e s i i Aristidae fuisse etiam censeo Milesiaca; sed opus hoc non erat de Milesiorum rebus gestis, quomodo Milesiaca Hegesippus et nonnulli alii scripserunt, sed narratiunculas continebat multae lasciviae, quo pacto Appuleius initio metamorphoseos pollicetur scripturum se fabulas sermone Milesio. Hoc ostendit Plutarchus in Crass. c. 32, ubi Milesiaca Aristidae vocat *ἀκόλαστα βιβλία*, pluraque in hanc sententiam refert[103]). Atque Ovidius quoque Trist. II. 413. idem ostendit, cum ait:

iunxit Aristides Milesia crimina secum,
pulsus Aristides nec tamen urbe sua est.

101) Item c. 2, ubi vulgo legitur *Ἀ. Μ. ἐν τρίτῃ ἱστοριῶν*, sed *Ἰταλικῶν* scribendum est.

102) Adde Stob. floril. VII. 64.

103) Exscripsit haec Pseudo-Appian. Parth. t. IV. p. 270. ed. ster. Adde Luc. amor. c. 1. Idem fortasse est scriptor *περὶ παροιμιῶν*, cuius librum tertium laudat Athen. XIV. p. 641. A. coll. Apost. IX. 16. XIII. 12, Phot. v. *ἐς κόρακας*. Ad eundem referunt duos locos ap. Plin. h. n. IV. 12, Steph. v. *Ἀραί, Τένεδος*, Schol. Lycophr. 836.

Librum sextum Aristidae Milesiacorum citat Harpocration in *δερμηστής*. Puto Aristidem hunc etiam signari a Tzetz. Chil. I. 24, ubi ex eo refert, ut Simonides humarit mortuum, is Simonidi in somnis gratiam pro sepultura hanc rependeret, quod monuerit ut ne navigaret; Simonidem paruisse, navem postea periisse; tum Simonidem hoc epitaphium condidisse monitori suo:

οὗτος μὲν Κείοιο Σιμωνίδου ἐστὶ σαωτήρ,
ὃς καὶ τεθνειὼς ζῶντι παρέσχε χάριν.

Ita enim legendum, ubi vulgo *οὗτος ὁ Κείου* 104). At huius loci non est, quod historiae de Dario et Xerxe idem Aristidem laudat auctorem Chil. I. 32. et initio et fine; nam disertim ait initio, se ista adducere ex Aristidae oratione Panathenaica, ut apertum sit, rhetorem signari Adrianensem, in cuius Panathenaico fuse agitur de Xerxe.

333. Aristippus Arcadica condidit, unde de Api Argivo quaedam refert Clemens Alex. strom. I. p. 139. *Ἆπις τε ὁ Ἄργους βασιλεὺς Μέμφιν οἰκίζει, ὥς φησιν Ἀρίστιππος ἐν πρώτῃ Ἀρκαδικῶν.* Atque eadem ex Clemente habet Eusebius pr. ev. X. p. 293. Meminit quoque Arcadicorum Aristippi Laertius II. 8, 83, ubi de quattuor Aristippis loquitur, et Schol. Apollon. III. 1087, item Schol. Theocr. I. 3, ubi inde refertur, Panos parentes esse Iovem et nympham Oeneida 105). Diversus est ab Aristippo Cyrenaico, Socratis discipulo, quem inter alia historiam Libycam deque antiquorum deliciis scripsisse diximus lib. I. c. 5.

Aristocles Messenius, philosophus peripateticus, cum alia tum decem reliquit libros de philosophia, quibus philosophos omnes eorumque opiniones recensebat 106). Suidam adi. Ex Aristocle hoc narrat Theodoretus therapeut. serm. VIII, Lyconem Pythagoricum tradere, ab Aristotele, Nicomachi filio, eo ritu consuevisse rem divinam fieri uxori mortuae, quo Athenienses deae Cereri solent. Sed ut alia multa, ita hoc quoque ab inimicis summi philosophi confictum fuisse lubens mihi persuadeo. Fuit et Aristocles Rhodius, grammaticus, ut in prooemio Erotianus te-
334. statur 107). Uter an neuter est Aristocles, qui paradoxorum libros scripsit? Ex iis quaedam Stobaeus narrat floril. LXIV. 37. Aelianus quoque hist. anim. XI. 4. refert Aristoclis nescio cuius octastichon de bove, quem cum vix decem viri domare possent, una sacerdos sola aure prehensum ad aram deducat 108).

104) Idem epigramma legitur in Schol. Aristid. p. 201. ed. Fromm., et in Anthol. Pal. VII. 77. Repetiit *Schneidewin* in coll. fragm. Sim. nr. 183. p. 170, quocum sic scribendum est: *οὗτος ὁ τοῦ Κείοιο Σιμωνίδεω ἐστὶ σαωτήρ, ὃς καὶ τεθνηὼς ζῶντι παρέσχε χάριν.* De re vid. Cic. d. div. I. 27. II. 66, Valer. Max. I. 7. et inprimis Liban. narr. d. Sim. t. IV. p. 1101. R.

105) Adde Schol. Pind. Ol. II, 83, Eudoc. p. 71.

106) Fragmenta habet Euseb. pr. ev. XIV. 17 sqq. XV. 2. et 14.

107) De eo vid. lib. II. c. 1. p. 165 sq.

108) Huc etiam spectat Schol. Pind. Ol. 7, 66.

Aristocrates ἐν τετάρτῳ Λακωνικῶν adducitur ab Athen. III. p. 82. E.[109]) 506.

Aristocreon terrarum situm descripsit. Ex eo prodit Plinius h. n. V. 9, *ab Elephantide ad mare DCCLM passuum esse.* Item VI. 30. meminit his verbis: *Aristocreon Libyae latere a Meroe oppidum Tolen dierum quinque itinere tradit*[110]). 334.

Aristocritus innotuit commentario suo de Mileto, ex quo opere est undecima Parthenii historia in Eroticis. Plin. h. n. V. 31. tradit ex eo, ut Samus insula aliquando dicta sit Melamphyllos, item Cyparissia. Meminit et alibi, uti etiam Schol. Apoll. I. 186.

[Aristomenes mythographus, ut videtur, laudatur apud Schol. Apoll. I. 164.]

Aristonicus Tarentinus laudatur Ptolemaeo Hephaestionis in nova historia, qui ex eo retulit, dimidium caput hydrae, quicum Hercules pugnavit, aureum fuisse. Auctor Photius bibl. cod. CXC. Meminit quoque Servius in illud Maronis Aen. III. 335. 506.

Chaoniamque omnem Troiano a Chaone dixit.

Constat, inquit, *ibi olim regem nomine Campum fuisse et Epirum Campaniam vocatam, sicut Alexarchus, historicus graecus, et Aristonicus referunt.* Etiam apud Caesarem Germanicum in Arat. phaen. 327 sq. et apud Hyginum in poet. astr. II. 34. fabella ex Aristonico adfertur de Orione; quae lectio si vera est (eam quidem sequuti Ianus Parrhasius et Gesnerus in onomastico), idem fuerit atque ille Aristonicus, Photio Servioque memoratus. Sed in Aldina, quae prodiit a. 1499, *Aristomachus* invenio, eamque lectionem in editione sua etiam sequutus fuit Morellius[111]).

[Aristonymus ἐν γ' laudatur a Plut. d. fluv. c. 24.[112])

Aristophanes ἐν δευτέρῳ Θηβαϊκῶν adducitur a Suida in ὁμολώιος Ζεύς[113]), quocum consentiunt Apostol. prov. XIV. 40. et Arsen. viol. p. 381; Boeotus, ut videtur, si idem est quem laudat Plutarch. d. mal. Herod. c. 31. et 33, sive Thebanus, ut eum vocat Schol. Theocr. VII. 103. Neque alius Ἀ. ὁ τοὺς Θηβαίους ὅρους γεγραφώς ap. Steph. in Ἀντικονδυλεῖς, atque quem ἐν β' Βοιωτικῶν laudat Schol. Hesiod. theog. 126.]

Aristoteles Chalcidensis de Euboea scripsit. Harpocration in Ἄργουρα· ἔστι πόλις τῆς Εὐβοίας ἐν τῇ Χαλκιδικῇ κειμένη, ὡς Ἀριστοτέλης ὁ Χαλκιδεὺς ἐν τῷ περὶ Εὐβοίας. Eum signat Schol. Apoll. I. 558. Σουίδας γὰρ καὶ Ἀριστοτέλης οἱ περὶ Εὐβοίας πεπραγματευμένοι[114]).

109) Adde Plut. Lyc. c. 4. 31. Philop. c. 16, Steph. v. Ἄβαντις.

110) Adde Plin. VI. 29, Aelian. hist. anim. VII. 40.

111) Cf. *Roulez* in ed. Ptol. Heph. p. 148.

112) Hunc ut diversum a poeta ap. Ath. III. p. 87. A. VII. p. 284. F. 287. C. addit *Reinesius* in suppl. F. legendum Ἀγαθώνυμος coll. c. 18.

113) Certatim apud Suidam viri docti Ἀριστόδημος restitui iusserunt, quo iure nescio. Vid. supr. lib. I. cap. 21. adn. 22.

114) Erant qui de Aristotelis Stagiritae Εὐβοέων πολιτείᾳ cogitarent. Vid. lib. I. cap. 9. adn. 14. Difficile sane est suum cuique tribuere.

334. Arius Tarsensis commemoratur Sorano Ephesio in vita Hippocratis, ubi ab eo γενεαλογίαν Hippocratis scriptam prodit.

Armenidas de rebus Thebanis egit, seu is historicus fuit, seu historicum argumentum poeta sumpsit et poetarum more tractavit, ut in Thebaide sua fecit Papinius. Prora vero et puppis eius, quod de Armenida dicebamus, est Schol. Apoll. I. 551, ubi legitur Ἀρμενίδας ἐν τοῖς Θηβαϊκοῖς, atque ex iis refertur, civitatem Itonem ita dictam esse ab Itono, Amphictyonis filio 115). Sed non dissimulabo suspicionem meam. Video ab eodem Schol. Apoll. I. 741. citari Antimenidae librum primum 116), unde verisimile fit, et altero in loco pro Armenide *Antimenidem* legi debere. Sane Antimenidae etiam meminit Laertius II. 5, 46, ubi multas celebrium virorum contentiones recensens inter alia ait, Pittaco fuisse contentionem cum Antimenide et Alcaeo; pleniusque hac de re e iunioribus Lilius Gyraldus dial. IX. Quodsi idem is est Antimenides, cuius Apollonii interpres mentionem facit, de aetate eius satis sit apertum.

[Arsenius, Elassonis episcopus, iter, quo comitatus est Ieremiam II. patr. Cpol. Moscoviam ad patriarchatum Mosquensem instituendum, omnesque res quae in eo gestae sunt accuratissime descripsit, non carmine, uti sunt qui opinentur, sed prosa oratione, et quidem vulgari ac pene barbara 117).]

Artapanus fecit librum de Iudaeis, in quo quae de Mose prodiderit refert Clem. Alex. str. I. p. 149. Ἀρτάπανος ἐν τῷ περὶ Ἰουδαίων συγγράμματι ἱστορεῖ κτλ. In chronico Alexandrino p. 148. vocatur Ἀρτάβανος, ubi ab eo traditum ait, ut Moses, cum sibi a Chenebrone, Mempheos rege, insidias strui animadverteret, Chanethoten Aegyptium, qui Israelitam interimere studebat, sustulerit atque inde profugerit in Arabiam ad Rhaguelem, qui partibus iis praeerat, atque istic Sephoram, Rhaguelis filiam, duxerit uxorem 118).

506. Artemidorus Ascalonita Bithynicam composuit historiam, ut cognosco ex Stephano in Ἀσκαλών, ubi inter illustres Ascalonitas esse dicuntur ἱστορικοὶ Ἀπολλώνιος καὶ Ἀρτεμίδωρος ὁ τὰ περὶ Βιθυνίας γεγραφώς. Fortasse idem est atque Artemidorus Aristophanius, qui de Doride scripsit, ut dictum lib. I. cap. 20. et 22.

335. Artemon quoque sibi inter historicos locum deposcit, siquidem apud Schol. Pind. Pyth. I. 1. legere est: λέγεται δὲ ὁ Πίνδαρος οὕτως ἐπιβεβλῆσθαι κατὰ Ἀρτέμονα τὸν ἱστορικόν, ὅτι δὴ αὐτῷ Ἱέρων χρυσῆν ὑπέσχετο κιθάραν. Meminit et Olymp.

115) Ἀρμενίδης restituendum est Schol. Pind. Ol. 6. 23, ubi vulgo Ἁρμονίδης legitur, item fortasse pro Ἀνδρομενίδης ap. Hesych. v. ἐνοδία. Adde Steph. v. Ἁλίαρτος.

116) Repetit Eudoc. p. 280.

117) Ex cod. Taur. ediderunt auctores cat. codd. graec. Taurin. p. 433 sqq. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. XI. p. 580.

118) Adde Euseb. pr. ev. IX. 18. 23. 27.

V. 1. et Pyth. III. 48. et Isth. II. arg., ubi sic de eo scribit: *ὁ δὲ Ἀρτέμων σφόδρα τὰ περὶ τοὺς Σικελιώτας πεπολυπραγμονηκώς.* Patria Pergamenum fuisse colligo ex istis eiusdem Scholiastae verbis in Olymp. II. 16. *Ἀρτέμων δὲ ὁ ἀπὸ Περγάμου.* Nam eundem ut signari putem facit quod et ibi ex eo quaedam referantur de rebus Siculis, quarum usque adeo curiosus Artemo erat[119]). Fuit vero et alter Artemo patria Clazomenius, cuius mentio apud Servium in illud Virg. Aen. IX. 503. *accelerant acta pariter testudine Volsci. Inventor,* inquit, *testudinis Artemon Clazomenius fertur idemque arietis repertor dicitur.* Hic de Homero librum scripsit. Suidas in *Ἀρκτῖνος*: *ὡς λέγει ὁ Κλαζομένιος Ἀρτέμων τῷ περὶ Ὁμήρου.* Aelianus librum eiusdem citat de finibus Clazomeniorum. Locus est in hist. anim. XII. 38, ubi *Ἀρτέμων ἐν τοῖς ὅροις*[120]) *τῶν Κλαζομενίων* prodidisse dicitur, apud Clazomenios fuisse aliquando suem alatam, quae agros vastaret. At, puto, erat diversus ab utroque ille Artemo qui, ut Plinius h. n. XXVIII. 1. refert, *calvaria interfecti neque cremati propinavit aquam e fonte noctu comitialibus morbis.* Videtur is medicus fuisse. Alius quoque, ut puto, qui Cassandreus dictus. Quid is litteris mandarit docet Athen. XII. p. 515. D. *Ἀρτέμων ὁ Κασσανδρεὺς ἐν τῷ περὶ συναγωγῆς βιβλίων*[121]). Etiam *Ἀρτέμων ἐν τῷ περὶ ζωγράφων* Harpocrationi laudatur in *Πολύγνωτος,* ubi de Polygnoto pictore quaedam referuntur. [Artemonis Magnetis librum *τῶν κατ᾽ ἀρετὴν γυναιξὶ πεπραγματευμένων διηγήματα* excerpsit Sopater, ut ait Photius bibl. cod. CLXI.]

Asclepiadae qui historicum tractarint argumentum complures fuerunt. Nam ut de Myrleano et Tragilensi mittam ea 506.
quae dixi lib. I. c. 18. et 22, fuit praeterea Asclepiades Arei f., qui commentarium reliquit de Demetrio Phalereo. Athen. XIII. p. 567. D. *ὡς Ἀσκληπιάδης εἴρηκεν ὁ τοῦ Ἀρείου ἐν τῷ περὶ* 507.
Δημητρίου τοῦ Φαληρέως συγγράμματι. Patria eius nescitur. Fortasse est Asclepiades Nicenus Stephano memoratus in *Νίκαια*[122]). Fuit et Asclepiades Cyprius, quem Porphyrius laudat d. abstin. IV. 15. Estque is cuius inibi liber citatur *περὶ Κύπρου καὶ Φοινίκης,* ubi et nobile ex eo fragmentum adfertur. Eum Porphyrii locum expressit Hieronymus adv. Iovin. II. *Euanthes Cyzicenus et Asclepiades Cyprius aetate qua Pygmalion in oriente regnabat scribunt, esum carnium non fuisse,* ubi apud Porphyrium: *προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, ὥς φησι Νεάνθης ὁ Κυζικηνὸς καὶ Ἀσκληπιάδης ὁ Κύπριος, κατὰ Πυγμαλίωνα, τὸν γένει μὲν Φοίνικα βασιλεύσαντα δὲ Κυπρίων, τὴν σαρκοφαγίαν παρα-*

119) Adde Schol. Pind. Pyth. 1, 32, Schol. Lycophr. 177.
120) Scribe *ὥροις.* Vid. supr. lib. I. cap. 1. adn. 65.
121) Laudatur praeterea eiusdem liber *περὶ βιβλίων χρήσεως* ab Athen. XV. p. 694. A. et *περὶ Διονυσιακοῦ συστήματος* ib. XIV. p. 636 sq.
122) Sed idem Nicenus cum Myrleano secundum Suidam v. *Ἀσκλ.*

δεχθῆναι ἐκ τῆς τοιαύτης παρανομίας. Verba deinde Asclepiadis subnectit. Asclepiadem Anazarbensem *περὶ ποταμῶν* aliaque scripsisse testis est Stephanus in *Ἀνάζαρβα.* Asclepiades Alexandrinus *τοὺς κατὰ δῆμον ἄρχοντας* consignavit, ut auctor est Schol. Aristoph. nub. 37.[123]) *Παντοδαπὰ* cuius fuerint incertum est. Decimum eius operis citat Etymologus in *δίκρον.* Similiter nec satis manifestus est scriptor historiae Aegyptiacae, cuius Athenaeus III. p. 83. C. meminit, ut ostendimus lib. I. c. 18.[124]) Sed quid si dicamus, ut Cyprius Asclepiades de Cypro scripsit, ita de Aegyptiacis rebus egisse Asclepiadem Aegyptium? Qualis praeter Alexandrinum, de quo dictum, fuit et alter, patria Mendesius, si verum est, eum a Suetonio, de quo mox loquar, Mendetem vocari pro Mendesio vel Mendita. Locus est in Octav. c. 94, ubi ex eo narrat, ut Atia ex Apolline sub draconis se figura occultante conceperit Caesarem Augustum. Verba Tranquilli sunt: *in Asclepiadis Mendetis θεολογουμένων libris lego, Atiam, cum ad solemne Apollinis sacrum media nocte venisset, posita in templo lectica, dum ceterae matronae dormirent, obdormisse: draconem repente irrepsisse ad eam paulloque post egressum; illam expergefactam quasi a concubitu mariti purificasse se et statim in corpore eius exstitisse maculam, velut depicti draconis, nec potuisse unquam exigi, adeo ut mox publicis balneis perpetuo abstinuerit.* Meminit Theologumenon Asclepiadis Anonymus in Homeri Iliad. *η.* p. 147. Dubium autem, utrum Mendetem vocet Asclepiadem Suetonius pro Mendita, an Mendetis hic sit urbis Aegyptiae nomen, a qua Mendesia praefectura nuncupatur. Si posterius placet, opus Asclepiadis vocabitur *Mendetis Θεολογούμενα*, quia eo agebat de diis Mendesiis et religionis Mendeticae ritibus et caus-
508. sis. Sane irreligiosa religio Mendetica pessime audiebat ob femineos cum hirco concubitus. Quare Asclepiades excusaturus illud hoc opere aiebat, etiam summos graeci romanique imperii heroes ex dracone conceptos esse, velut Alexandrum Magnum, Scipionem Africanum et Caesarem Augustum. Ut autem Asclepiades iste non fuerit Mendesius, tamen satis verisimile est, eum qui Mendeticam Aegyptiorum theologiam tractavit Aegyptium saltem fuisse.

335. Aspasius Tyrius, sophista et historicus, cum opere quodam artem dicendi tradidit, tum de Epiro et rebus Epiroticis historiam condidit libris XX, teste Suida.

Astynomus de Cypro commentatus videtur. Plinius ex eo refert h. n. V. 31, Cypron prius vocatam fuisse Crypton et Coliniam[125]). Stephanus in *Κύπρος* tradit ex eodem Astynomo, insulam hanc prius esse dictam *Κύπτον διὰ τὸ κύπτεσθαι πολλά-*

123) Sed h. l. nihil aliud dicitur quam *δημάρχους* eum appellasse *τοὺς κατὰ δῆμον ἄρχοντας.*

124) Cf. Phot. bibl. cod. CCXLII. p. 343. a. Bekk. Ceterum de variis Asclepiadis vid. *Jonsius* scr. hist. phil. II. 17, 3.

125) Adde Plin. ind. lib. IV.

κις ὑπὸ τῆς θαλάσσης, postea vero mutata littera *τ* in *ρ* dictam esse *Κύπρον*.

Athanadas de rebus Ambraciotarum volumen conscripsit. Auctor Antonin. Liber. c. 4, a quo citatur *Ἀθανάδας ἐν Ἀμβρακικοῖς*. Et ex iis ac Nicandri primo *ἑτεροιουμένων* libro narra- 336.
tur de lite inter Apollinem, Dianam atque Herculem super Ambracia, deque Cragaleo postquam urbem Herculi adiudicasset ab Apolline in saxum converso.

Athanis res Siculas memoriae prodidit. Athen. III. p. 98. D. *Ἄθανις ἐν πρώτῳ Σικελικῶν*. Nec caussae aliquid video cur aliunde esse putemus, quae ex Athane adfert Plut. Timol. c. 23. et 37, quandoquidem Timoleon hic Dione Syracusis interfecto Dionysium Sicilia depulit ac rebus multis praeclare ea in insula gestis Syracusis in gymnasio, quod Timoleonteum vocabatur, tota celebrante Sicilia sepultus fuit, ut etiam narrat Cornel. Nep. Timol. c. 5. Quare quod de Timoleonte Athani acceptum refert Plutarchus, id ex Sicula eius historia esse existimandum[126]).

Athenaeus quid de Semiramide litteris prodiderit narrat 568.
eleganter Diod. Sic. II. 20, eamque historiam inde, sed tacito Diodori nomine exscripsit Muretus var. lectt. VI. 17. Esse autem Athenaeum hunc alium ab Naucratita satis ex temporum ratione liquet; nam Naucratita floruit sub M. Aurelio, at Diodorus Siculus sub Augusto vixit.

[Athenio mythographus laudatur a Schol. Apoll. I. 917. et Schol. Hom. Il. XV, 718.[127])]

Athenocles res Assyriacas prodidit. Agathias hist. II. 24. *ἀλλὰ Βῆλον μὲν τὸν Δία τυχὸν, Σάνδην τε τὸν Ἡρακλέα καὶ Ἀναΐτιδα τὴν Ἀφροδίτην καὶ ἄλλως τοὺς ἄλλους ἐκάλουν, ὥς που Βηρωσσῷ τε τῷ Βαβυλωνίῳ καὶ Ἀθηνοκλεῖ καὶ Σιμάκῳ τοῖς τὰ ἀρχαιότατα τῶν Ἀσσυρίων τε καὶ Μήδων ἀναγραψαμένοις ἱστόρηται.*

Athenodorus Eretriensis scripsit *ὑπομνημάτων* libros, ex quorum octavo quaedam de Thetidis et Medeae in Thessalia super pulcritudine certamine retulit Ptolemaeus Hephaestionis in novae historiae libro V. et inde Photius bibl. cod. CXC.

[Augusti imper. nomen prae se fert rationarium imperii, *παλαιὰ λογαρικὴ Αὐγούστου Καίσαρος* inscriptum, quod etsi non ab ipso scriptum, tamen ex eiusdem argumenti libro, quem eum scripsisse testis est Suet. Aug. c. 28. et 101. et Dio Cass. LIII. 30, concinnatum esse existimant[128])].

Autesion ut historicus cum Istro componitur a Schol. Pind. Ol. I. 37. IX. 15.

126) Idem sine dubio est rerum Sicularum scriptor *Ἀθάνας* ap. Diod. Sic. XV. 94. Cf. *Heyne* d. fontt. Diod. p. 86, *Goeller* d. sit. et orig. Syrac. p. 16.

127) Cf. *Lobeck* Aglaoph. t. II. p. 1220.

128) Ediderunt Benedictini in anal. gr. Par. 1688. t. I. p. 316 sqq. et *J. F. Gronov.* in comm. d. sestert. LB. 1691.

Autocharis *ἐν πρώτῳ χρόνων* adducitur ab Eudoc. viol. p. 341.[129])]

336. Autocratis *Ἀχαϊκά* memorat Athen. IX. p. 395. A. et XI. p. 460. D.

Balager *ἐν Μακεδονικῇ* advocatur a Stephano in *Ὄλβηλος* atque *ἐν Μακεδονικῇ δευτέρᾳ* ab eodem in *Ἄμολβος*[1]).

Basilis Indica prodidit, quorum secundum citat Athen. IX. p. 390. B. A Plinio h. n. VI. 39. inter eos numeratur qui Aethiopiae mensuram consignarint. Agatharchides autem libro de rubro mari *ἁπλῶς* eius meminit inter illos qui orientis loca descripserunt[2]).

508. Baton Sinopensis rerum Persicarum commentarios condidit, cuius rei auctor nobis Strabo XII. p. 546, ubi de Sinope loquens ait: *ἄνδρας ἐξήνεγκεν ἀγαθούς, τῶν μὲν φιλοσόφων Διογένη τὸν κυνικὸν καὶ Τιμόθεον τὸν Πατρίωνα, τῶν δὲ ποιητῶν Δίφιλον τὸν κωμικόν, τῶν δὲ συγγραφέων Βάτωνα τὸν πραγματευθέντα τὰ Περσικά.* Idem de Thessalia et Haemonia commentatus est. Athen. XIV. p. 639. D. *Βάτων δ' ὁ Σινωπεὺς ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ περὶ Θεσσαλίας καὶ Αἱμονίας σαφῶς ἐμφανίζει τὴν τῶν Σατουρναλίων ἑορτὴν ἑλληνικωτάτην.* Etiam librum edolavit *περὶ Ἴωνος ποιητοῦ,* cuius idem Athen. meminit X. p. 436. F.[3]) Ion ille poeta fuit tragicus et lyricus ac philosophus teste Suida. Vide de eo Leopardum Emendatt. II. 20. atque inprimis quae de
509. eo referimus volumine de poetis graecis. Meminit et Batonis Sinopensis Plutarch. in Agid. c. 15, ex quo cognoscimus, Agide et Arato Sicyonio fuisse iuniorem. Item mentionem facit Suidas in *Πυθαγόρας Ἐφέσιος.*

336. Batus *ἐν δευτέρῳ Ἀττικῶν ἱστοριῶν* adducitur a Scholiast. Pind. Isth. IV. 104.[4])

Bion Solensis Aethiopica conscripsit[5]). Est hic quintus eius nominis apud Laertium IV. 7, 58. Testimonio huius Plinius quoque utitur cum alibi tum VI. 29, ubi inter illos refertur qui mensuram Aethiopiae tradiderunt. Idem videtur ex quo Plutarch. in Thes. c. 26. narrat, Antiopam Amazonem a Theseo fuisse captam. Item is quem de Belitara regnum Assyrium cum Semiramidis stirps desiisset occupante litteris consignasse Agathias narrat

129) Idem nomen, nisi fallor, scholiastae Apollonii IV. 1470, ex quo sua deprompsit Eudocia, restituendum; sic enim ibi legitur: *ὅτι δὲ τὸν Κίον ἔκτισεν, εἴρηκεν αὐτὸ Χάρις ἐν πρώτῳ χρόνων.* Quo loco sunt quibus *Χάραξ* scribendum videatur.

1) Adde Steph. fragm. lib. X. v. *Δυρράχιον.*

2) Hic *Βασιλεύς* scribitur a *Bekkero* in Phot. bibl. cod. CCL. p. 454. b.

3) Ab eodem commemorantur Batonis libri *περὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ τυράννων* VII. p. 289. C. (coll. Suid. v. *Πυθαγόρας Ἐφεσ.*) et *περὶ τῆς τοῦ Ἱερωνύμου τυραννίδος* VI. p. 251. E, ubi vulgo *Κάτων*, plane ut ap. Steph. Byz. v. *Διὸς πόλις*, ubi *Βάτων* pro *Κάτων* scribendum esse coniicit *Ebert.* diss. Sic. p. 94.

4) *Βάτων* ibi corrigit *Boeckhius.* Cf. Arrian. diss. Epict. I. 2.

5) Vid. Athen. XIII. p. 566. C, Cramer. anecd. t. III. p. 415. (fragm. lib. I.) Inter scriptores rei rusticae recensetur idem a Varr. d. r. r. VII. 1.

hist. II. 25. At alius, puto, Bion est qui διατριβὰς scripsit, ex quibus Laertius II. 8, 77. refert, Aristippum famulo gestante magnam pecuniae vim ac de gravitate oneris querente iussisse ut effunderet quod portare non posset, ferret duntaxat quantum posset. Alius quoque a Solensi illo videtur Caecilius Bion, de quo Plin. h. n. XXVIII. 13. *datur et equi lingua inveterata ex vino, praesentaneo medicamento, ut didicisse se ex barbaris Caecilius Bion tradidit.*

Bolus, Democriteus philosophus, praeter librum de arte medica etiam historiam emisit, ut ait Suidas. Ex Bolo hoc recitat ista verba Theophrastus nono de plantis et exinde Stephanus in Ἄψυνθος: τὰ πρόβατα τὰ ἐν Πόντῳ τὸ ἀψύνθιον νεμόμενα οὐκ ἔχει χολήν[6]. Est praeterea alter Bolus Mendesius, Pythagoricus. Hic memoriam sui nominis adeptus est opere περὶ τῶν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἱστοριῶν εἰς ἐπίστασιν ἡμᾶς ἀγαγόντων. Fecit quoque librum περὶ θαυμασίων atque alia, de quibus Suidas[7]. 337.

[Botryas inter auctores, e quibus novam historiam composuit Ptolemaeus Heph., laudatur a Phot. bibl. cod. CXC.]

Botthaeus inter eos fuit qui nomen sibi pepererunt circumnavigationem orbis describendo. Eum cum Scylace Caryandensi coniungit Marcianus Heracleota in peripl. p. 63.

[Brunichius, Ῥωμαῖος χρονογράφος, cuius ἔκθεσις laudatur ab Io. Malal. chron. t. I. p. 239.]

Brutius ὁ σοφώτατος ἱστορικὸς καὶ χρονογράφος vocatur a scriptore chronici Alexandrini p. 90, ubi ex eo quaedam narrat de Danae et Perseo. Et, puto, idem est qui memoratur Hieronymo in chronico Eusebiano ad a. MMCXII. his verbis: *scripsit Brutius, plurimos christianorum sub Domitiano fecisse martyrium, inter quos et Flaviam Domitillam, Flavii Clementis consulis ex sorore neptem, in insulam Pontiam relegatam, quia se christianam testata sit.* In Graecis est Βρούτιος, non Βρέττιος. Vide quae ad eum Hieronymi locum de Bruttio Praesente et Bruttiana Praesentis domo Scaliger annotavit. De aetate satis planum foret, si constaret, chronographum illum esse Bruttium Praesentem, qui cum imperatore Antonino filio consul fuit ac cuius filia nupserat filio Antonini. Verum possit tantummodo fuisse gentilis eius, immo fortasse ne gentilis quidem erat[8].

Butas elegiaco carmine res romanas tradidit, ex quo fabulosas Lupercalium caussas tradit Plutarchus in Rom. c. 21. Meminit Arnobius V. 18, ubi de bona dea loquitur; sed corrupte istic

6) Adde Schol. Nic. ther. 764.

7) Cf. Stob. serm. LI. et Colum. VII. 5, quo ex loco colligas, Mendesium non diversum esse a Democriteo.

8) Laudatur etiam ab Io. Malal. chron. t. I. p. 39. 326. 340, ubi in quibusdam libris *Bottius* s. *Buttius* scriptum invenitur. Cf. Euseb. chron. p. 44. et 205. Scal.

legitur *Putas* pro *Butas*. Desiderius Heraldus corrigit *Plutarchus*, quia in libro *αἰτίων ῥωμαϊκῶν* (sic Plutarchus in Rom. c. 15. et Camill. c. 19. ipse id opus appellat, quod vulgo *κεφαλαίων καταγραφή* inscribitur) c. 20. id tradi ab eo videmus, quod ex caussalibus citat Arnobius l. l. Non repugnarem viro doctissimo, nisi et *αἴτια* tractasset Butas. Itaque fabulosam Lupercalium caussam ex eo adducit Plutarchus, ut dixi. Plura de eo attulimus in opere de poetis graecis.

Butorides inter duodecim istos qui de pyramidibus Aegyptiis scripserint reponitur a Plinio h. n. XXXVI. 12. Vide quae superius dixi verbo *Aristagoras*.

338. Cadmi Milesii duo fuerunt, quorum uterque historiam reliquerit. Prior Pandionis filius, qui origines Mileti ac totius Ioniae quattuor libris comprehendit. De hoc diximus lib. I. c. 1. Alter eo iunior fuit, qui sexdecim Atticae historiae libros condidit, ut auctor est Suidas.

Caemaro res Indicas tractavit, quarum decimo ex libro Plutarchus d. fluv. c. 4. fabellam narrat.

Callidemus an hic reponi mereatur non sat scio. Plinius h. n. IV. 12. et Solinus c. 17. hoc teste adstruunt, Euboeam prius *Chalcidem* esse vocatam, aere ibi prius reperto.

[Callimorphus, historiae Parthicae scriptor, laudatur a Lucian. d. scrib. hist. c. 16.]

Callippus Corinthius historiam scripsit de Orchomeniorum rebus. Pausanias IX. 29, 2. *Κάλλιππος Κορίνθιος ἐν τῇ ἐς Ὀρχομενίους συγγραφῇ μαρτυρεῖ* 1).

Callisthenes Sybarita consignavit *Γαλατικά*, quorum librum 13. citat Plutarchus d. fluv. c. 6, librum 23. Stobaeus floril. C. 14.

Callistratus historiam edidit de rebus Samothraciis. Dionysius Halic. A. R. I. 68. *Καλλίστρατος δὲ ὁ περὶ Σαμοθράκης συνταξάμενος ἱστορίαν* 2). Etiam Callistratus, sed forte alius, libro est complexus, quae de scortis memorabilia haberet. Athen. XIII. p. 591. D. *Καλλίστρατος περὶ ἑταιρῶν*, ubi eo ex opere refert, ut Phryne pollicita sit, reficere se velle Thebarum muros, modo adscriberetur: *Alexander diruit, Phryne amica (ἡ ἑταίρα) refecit* 3). Fuere et qui Callistrato tribuerent opus *περὶ Ἀθηνῶν*, quod alii Menecli Barcaeo assignabant, ut ex Harpocratione infra dicemus. Meminit et Callistrati Plinius histor. nat. XXXVII. 3. et 7. *Callistratus fulgorem carbunculi debere candidum esse positi, extremo visu nubilantem; si attollatur, exardescentem:*

1) Adde Paus. IX. 38, 10.
2) Cf. *Lobeck* Aglaoph. t. II. p. 1205.
3) Hunc puto esse Atheniensem eundem quo usus est Harpocratio (vid. v. *ἁπλᾶς*) cuiusque *σύμμικτα* atque *Θρᾳττῶν Κρατίνου ὑπομνήματα* laudat Athen. III. p. 125. B. XI. p. 495. A. Itaque fortasse etiam a grammatico, de quo postea sermo fit, non diversus est.

ob id a plerisque hunc carbunculum candidum vocari. Sed multum metuo ne diversus sit ille, quemadmodum et absque dubio alius est Callistratus grammaticus, qui Samiis primus XXIV litteras tradidit, cum ante pauciores numerarentur, si Tzetzae credimus Chil. XII. 398.[4]) Inter interpretes quoque Arati fuit Callistratus Tenedius[5]). Ex Callistrato quiddam de Pamphilo tragico et pictore refert Aristophanis scholiastes in Plutum 385, item 718. meminit, ubi de Teno insula: in Vespas item saepius, uti et in Aves et alias comoedias[6]). Inferius etiam de Domitio Callistrato dicam. Cum autem varii fuerint Callistrati[7]), hodie tamen nihil cuiusquam eius nominis qui graece scripserit habemus praeter Callistrati *ἐκφράσεις* cum Philostratis editas.

Callixenus Rhodius libro de Alexandria testis citatur 339
ab Athenaeo V. c. 25—35. et 37—39, ubi ex eo enarrat pompam Ptolemaei Philadelphi. Idem XI. p. 474. E. tradit ex eodem, quale poculum fuerit carchesium[8]). Pluribus id libris opus constabat; nam *Καλλίξενος ἐν τετάρτῃ περὶ Ἀλεξανδρείας* laudatur Harpocrationi in *ἐγγυθήκη*.

Capito Lycius (non *Lyricus*, ut in Wolfiana Suidae translatione est) scripsit Isauriam libris VIII, adhaec *μετάφρασιν* epitomes Eutropii, qui rerum Romanarum compendium ex Livio et aliis concinnavit, item de Lycia et Pamphylia. Auctor Suidas. Capitonis huius meminit Stephanus in *Ἀκαρασσός*, quam Lyciae esse civitatem ex Capitone refert. Secundum Isauricorum advocat idem in *Ἀλίμαλα*, tertium vero in *Ἀρνεαί*, atque etiam sextum in *Κανίνδανα*[9]). Ab Athenaeo quoque VIII. p. 350. C. adducitur *Καπίτων ὁ ἐποποιὸς ἐν τετάρτῳ τῶν πρὸς Φιλόπαππον ὑπομνημάτων.* Item X. p. 425. B. *Καπίτων ὁ ἐποποιὸς, Ἀλεξανδρεὺς δὲ γένος, ἐν δευτέρῳ ἐρωτικῶν.* Sed hic plane alius; nam prior Lycius fuit, hic Alexandrinus, prior historicus, hic poeta, prior denique post Iuliani tempora vixit, quippe qui Eutropium graece verterit, hic vero antiquior est Athenaeo, qui sub M. Antonino floruit. Accurate interim Lycii tempus dicere non possumus, sed illud solum, ut post Iulianum claruit, ita fuisse ante Iustinianum imp., siquidem huiusce imperatoris aequalis Stephanus sive Hermolaus Byzantius meminit eius in *Ψίμαδα,* ubi ait, sic vocari

4) Grammaticum hunc fuisse effinxit Tzetzes. Cf. Schol. Hom. Il. 7, 185.
5) In antiquo catalogo a *Pet. Victorio* edito.
6) Vid. ad Plut. 179. 1111, Ran. 92. 224. 272. 575. 596. 706. 802. 803. 848. 1469. Av. 436. 439. 530. 934. 998. 1337. 1378. Vesp. 157. 213. 602. 673. 769. 800. Ach. 654. Pac. 1060. 1126. Idem est Homeri interpres, qui saepe numero laudatur in scholiis Homericis atque alibi; qui loci quoniam huc non pertinent, satis est laudare qui eos indicat *Clintonem* in fast. hell. t. III. p. 531.
7) Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. V. p. 560 sq.
8) Adde Athen. XI. p. 472. A. 483. E. Sopatri eclogarum librum 12. praeter alia etiam continuisse excerpta ex Callixeni *ζωγράφων τε καὶ ἀνδριαντοποιῶν ἀναγραφῇ* refert Phot. bibl. cod. CLXI.
9) Adde Steph. v. *Ἀρύκανδα, Ἀλδησσός, Κοτράδες, Λαλίσανδα, Μενεδήμιον, Μοναβαί, Μοίκισσος, Πιτύη, Σίβρα, Σίεδρα.*

vicum Isauriae; unde videri possint verba, quae adducit, esse ex eius Isauricis. Verum obstat, quod hic memoretur liber quintus decimus, at Suidas dicat, solum octo reliquisse Isauricorum libros. Omnino, puto, vel in Suida librarius peccarit vel in Stephano. Fit et Capitonis mentio apud Clement. Alex. protr. p. 1, quem ex eo, quod cum Eunomo et Terpandro coniungitur, illustrem fuisse musicum cognoscimus.

Carystius Pergamenus *ἱστορικὰ ὑπομνήματα* scripsit, quorum meminit Athenaeus X. p. 434. F. 435. D. XI. p. 506. E. 508. E. XII. p. 542. E. 548. E, item XIII. p. 577. C, ubi tertium eius operis citat, etsi hic *ἁπλῶς ὑπομνήματα* vocat. Sed non dubium quin eadem sint, quae alias fere *ἱστορικὰ* appellat, etiam eopse libro p. 603. B. 610. E.[10]) Idem Athenaeus VI. p.
340. 235. E. testimonium usurpat ex Carystii Pergameni libro *περὶ διδασκαλιῶν*, ubi errorem eius castigat, quod putarit, Alexidem primum parasiti vocem vulgari illa notione usurpasse, cum ante id fecerit Epicharmus[11]). Etiam commentarium *περὶ Σωτάδου* edidit. Puto quasi commentarium fuisse in Sotadem. Meminit Athenaeus XIV. p. 620. F, ubi ex eo commemorat, ut Sotades Maronites nomen sibi pararit illo carminis genere, quod Ionicum vocatur.

Cassianus, homo christianus, *χρονογραφίαν* edidit, ut ex Clemente Alexandrino tradit Hieronymus in catal. script. eccles. c. 38.[12]) Puto autem, eundem esse Iulium Cassianum, ex cuius de continentia libro quaedam adducit Clemens Alex. strom. III. p. 199. Immo nec alium censeo Cassianum, cuius primus Exegeticon citatur strom. I. p. 138.

Cephalon Gergithius memoratur Straboni XIII. p. 589, ubi ait, fuisse in agro Cumano urbem, quae plurativo numero ac genere muliebri *αἱ Γέργιθες* diceretur, atque hanc Cephalonis huius patriam fuisse. Testem eum producunt Parthenius in Eroticis, qui c. 4. Troica illius citat, et Festus Pompeius in *Romam*, item Dionysius Halic. A. R. I. 72, ubi vocatur *Κεφαλὼν Γεργίθιος, συγγραφεὺς παλαιὸς πάνυ*, et ib. c. 49. Cephalo hic et Hegesippus, qui de Pallene scripsit, appellantur *ἄνδρες ἀρχαῖοι καὶ λόγου ἄξιοι*, atque uterque dicitur prodidisse, Aeneam in Thracia obiisse, quo capta Troia concesserat. Adhaec testimonio eius utitur Stephanus in *Γραικός*, uti et in *Ἀρίσβη*, ubi ait: *Κεφάλων δέ φησιν, ὅτι Δάρδανος ἀπὸ Σαμοθράκης ἐλθὼν εἰς τὴν Τρωάδα τὴν Τεύκρου τοῦ Κρητὸς θυγατέρα ἐγάμει Ἀρίσβην.* Quae absque dubio sunt ex Cephalonis Troicis. Etiam

10) Adde Athen. I. p. 24. B. XIV. p. 620. B. 639. B. XV. p. 684. E, Schol. Arist. av. 575, Schol. Theocr. 13, 22.
11) Cf. Auct. vit. Soph.
12) Non meminit huius chronographiae Clemens in stromatis, sed Euseb. hist. eccl. VI. 13.

Etymologus in *Καπύη* hunc testem adhibet, et locis aliis, quos brevitatis caussa mitto [13]).

Cephisodorus nomen sibi peperit historia belli sacri seu Phocici. Eustrathius in Arist. Eth. III. 8. *ἱστοροῦσι περὶ τῆς μάχης ταύτης Κηφισόδωρος ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν περὶ τοῦ ἱεροῦ πολέμου καὶ Ἀναξιμένης ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν περὶ Φίλιππον.* Alius est ab antiquo poeta comico, cuius non uno loco meminit Athenaeus. Nec confundi debet cum Cephisodoto, Isocratis discipulo, obtrectatore Aristotelis, quem negabat operae pretium fecisse scribendo opus *παροιμιῶν*, ut testatur idem Athenaeus II. p. 60. E. [14])

Cercops historiam fabularem concinnavit. Meminit Apollodor. bibl. II. 1, 3, ubi sic loquitur: *Ἥρα δὲ αἰτησαμένη παρὰ Διὸς τὴν βοῦν, φύλακα αὐτῆς κατέστησεν Ἄργον τὸν πανόπτην, ὃν Ἀσκληπιάδης μὲν Ἀρέστορος λέγει υἱόν, Φερεκύδης δὲ Ἰνάχου, Κέρκωψ δὲ Ἄργου καὶ Ἰσμήνης τῆς Ἀσωποῦ θυγατρός.* 509.
Fuit patria Milesius et plerisque auctor creditus est poematis quod *Αἰγίμιος* vocabatur. Athen. XI. p. 503. D. *καὶ ὁ τὸν Αἰγίμιον ποιήσας, εἴθ᾽ Ἡσίοδός ἐστιν ἢ Κέρκωψ ὁ Μιλήσιος*, ubi addit, aliquos Hesiodum putasse auctorem. In re incerta maluit et Sch. Apoll. III. 587. sic loqui: *ὁ τὸν Αἰγίμιον ποιήσας.* Fortasse autem idem est Cercops ille Pythagoricus, de quo Clem. Alex. strom. I. p. 144. *Ἐπιγένης δὲ ἐν τοῖς περὶ τῆς εἰς Ὀρφέα ποιήσεως Κέρκοπος εἶναι λέγει τοῦ Πυθαγορικοῦ τὴν εἰς ᾅδου κατάβασιν καὶ τὸν ἱερὸν λόγον.*

Chaereas historicus vel nugator verius fuit, uti et Sosilus, de quorum utroque sic Polybius III. 20, 5. *πρὸς μὲν οὖν τὰ τοιαῦτα τῶν συγγραμμάτων, οἷα γράφει Χαιρέας καὶ Σώσιλος, οὐδὲν ἂν δέοι πλέον λέγειν· οὐ γὰρ ἱστορίας, ἀλλὰ κουρεακῆς καὶ πανδήμου λαλιᾶς ἐμοί γε δοκοῦσι τάξιν ἔχειν καὶ δύναμιν* [15]).

Chamaeleon Heracleota a quibusdam etiam huc refertur, quibus vitas multorum scriptorum consignasse creditur, nimirum quia eum *ἐν τῷ περὶ Ἀνακρέοντος* citat Athenaeus XII. p. 533. C, item XIII. p. 599. C. *περὶ Σαπφοῦς* et p. 611. A. *περὶ Σιμωνίδου* [16]). Adhaec *περὶ Θεσπίδος* Apost. prov. XV. 13. [17]) Verum plane censeo, libris istis non solum vitam exposuisse Anacreontis, Sapphus, Simonidis, Thespidis, sed praeterea quasi com- 340.

13) Adde Parthen. erot. c. 34, Euseb. chron. p. LXV. ed. Mai. Cf. *Lobeck* Aglaoph. t. II. p. 995 sqq.

14) Hunc tamen Cephisodorum eundem esse cum historico probabili coniectura assequutus est *Ruhnken.* hist. crit. or. p. 82, quoniam plerique Isocratis discipuli se ad historiam scribendam contulerunt. Cf. nostr. hist. eloq. gr. §. 50, 11. Fortasse idem est C. Thebanus ap. Athen. XII. p. 548. E.

15) Cf. supra lib. I. c. 17. p. 154.

16) Cf. X. p. 456. C. XIV. p. 656. C. Eiusdem argumenti libros affert Athenaeus *περὶ Αἰσχύλου* IX. p. 375. F. X. p. 428. F, *περὶ Λάσου* VIII. p. 338. B, *περὶ Πινδάρου* XIII. p. 573. C. (cf. *Boeckh* praef. ad Schol. Pind. p. IX.), *περὶ Στησιχόρου* XIV. p. 620. C, *περὶ κωμῳδίας* IX. p. 374. A. 406. E.

17) Adde Phot. v. *οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον.*

mentarios in illorum poemata edidisse. Quomodo idem Chamaeleon Schol. Apoll. II. 904. citatur *ἐν πέμπτῳ περὶ Ἰλιάδος* [18]), quod nihil aliud est quam in quinto super Iliade. Variorum nempe poetarum argumentum expendit. Idem et alia edidit, eaque inter de diis librum. Clemens Alex. strom. I. p. 129. *Χαμαιλέων δὲ ἐν τῷ περὶ θεῶν.* Item scripsit de ebrietate; idem Clemens ibid. p. 152. *Χαμαιλέων ὁ Ἡρακλειώτης ἐν τῷ περὶ μέθης* [19]). Quo ex loco patriam eius discimus [20]). Commentatus quoque est *περὶ σατύρων*, cuius libri mentionem facit Apost. prov. IV. 7. [21]) Meminit et Chamaeleontis Laertius III. 47, ubi ex eo prodit, Lycurgum quoque studiosum fuisse Platonis. Idem ex eo V. 6, 92. narrat, Heraclidem suffuratum sua fuisse ex Homero et Hesiodo [22]).

Charax Pergamenus, sacerdos et philosophus, Suida teste condidit historiarum graecarum libros XL, in quorum secundo Augusti Caesaris memoriam celebrat, *ὡς πάλαι γενομένου*, in secundo item Neronis et successorum. Unde eum multo post Augusti aevum vixisse colligitur. Simpliciter eius *Ἑλληνικῶν* meminit Anonymus fab. 11. in *ἀπίστοις* ab L. Allatio Rom. 1641. editis cum Heraclito et aliis, eodemque ex opere sunt illa fab. 12. Secundum *Ἑλληνικῶν* adducit quoque Stephanus in *Ἀδράστεια* et *Ταίναρος*. Condidit et *χρονικά*, quorum secundum idem citat in *Ἀγρίαι*, septimum in *Αὐταριᾶται*, octavum in *Ἀλαβούριον*, decimum in *Ἄρσα* et *Ἡφαιστία*, decimumsextum in *Ὠρεός*. *Ἁπλῶς* item nominat in *Ἀβοριγῖνες* et *Ἄρδεα* [23]). At apud Eustath. in Iliad. IX. 48. p. 734. legas etiam ista: *ἐλεύθω, ἔλευθος, καὶ πλεονασμῷ τοῦ κ κέλευθος, ᾧ λόγῳ καὶ τὴν αὐλωνίαν ὁ Χάραξ καυλωνίαν φησὶν ἐν Ἰταλικοῖς. οὕτω δέ φησι καὶ τὰ ἀνθήλια κανθήλια.* Euagrius hist. eccles. V. extr. eius primo loco mentionem facit inter illos, qui historiam in qua fabulae multae prodiderunt, itaque et Theopompum atque Ephorum subiungit. Quod miror, quando Charax ille, ut dixi, Augusti Caesaris meminit. Memorat eum quoque Schol. Lycophr. 111, ubi ait: *Σάϊς*

18) Adde I. 139, Tatian. or. ad Gr. p. 106, Euseb. pr. ev. X. p. 492, Schol. Hom. Il. 12, 231. 19. 62. 23, 94. et 454.

19) Laudat etiam Athen. X. p. 427. C. XI. p. 461, qui et similis argumenti commemorat libros *περὶ ἡδονῆς* VI. p. 273. C. (*τὸ δ' αὐτὸ βιβλίον καὶ ὡς Θεοφράστου φέρεται*) VIII. p. 347. E, *προτρεπτικόν* IV. p. 184. D.

20) *Ἡρακλεώτης* dicitur item ap. Athen. IV. p. 184. D, *Ποντικός* ibid. VI. p. 273. C. IX. p. 390. A. X. p. 430. A. XIV. p. 624. A, *ὁ περιπατητικός* ap. Tatian. or. ad Gr. p. 106. Ab hoc diversum putat Chamaeleontem Heracleotam legatum ad Seleucum missum apud Phot. bibl. cod. CCXXIV. *Orelli* ad Memnon. p. 208.

21) Adde Suid. v. *ἀπώλεσας*, *Ἀριστίου*.

22) Quo ex loco Chamaeleontem Heraclidi aequalem fuisse recte colligit *Jonsius* scr. hist. phil. I. 17, 2. p. 108. Cf. Bekk. anecd. gr. p. 233.

23) Adde Steph. v. *Δώριον*, ubi laudantur lib. 7. et 11, item v. *Παρρασία* lib. 1, *Ἄστυρα* 2, *Λάρανδα* 3, *Κοσίανα*, *Σάλυες* 10, *Κούριοι* 12, *Ψίμαδα* 15. *Ἑλληνικῶν* lib. 4. laudatur v. *Φήγεια*. Praeterea saepe numero ab eodem adducitur libro non nominato. Ex lib. X. quaedam affert Const. Porph. d. adm. imp. c. 24. p. 78.

δὲ κατ' Αἰγυπτίους ἡ Ἀθηνᾶ λέγεται, ὥς φησι Χάραξ. Stephano quoque teste se defendit Eustathius in Dionys. perieg. 687, quo loco de Heniochis et Zygiis tractat[24]), item Suidas in Ὅμηρος atque Etymologici magni auctor in Κολώνεια, ubi quibusdam ex eo narratis subiicit deinde, ταῦτα εἴρηται Χάρακι ἱστοριογράφῳ. Lampsacenus vocatur a Lilio Gyraldo d. poet. dial. II; verum Suidas in Χάραξ adducit epigramma antiquum, ubi Pergamenus dicatur. Incipit illud,

εἰμὶ Χάραξ ἱερεὺς γεραρῆς ἀπὸ Περγάμου ἄκρης.

Fortasse Gyraldo obversabatur Charon Lampsacenus, de quo dicebamus lib. I. c. 1. Non de nihilo vero est, quod Etymologus, uti vidimus, distincte dicat, Χάρακι ἱστοριογράφῳ, quomodo et Suidae in Ὅμηρος bis vocatur; nam fuit praeterea alter Charax, grammaticus, cuius idem in εἶπον meminit: ἰστέον ὅτι λέγει ὁ γραμματικὸς Ἰωάννης ὁ Χάραξ. 342.

Charon Carthaginiensis historicus descripsit tyrannos, quotquot in Europa et Asia fuerunt, item prodidit vitas illustrium virorum libris IV et vitas illustrium feminarum libris totidem. Testis Suidas. Charon Naucratites historicus, ut idem Suidas auctor est, retulit Alexandrinos et Aegyptios sacerdotes ac quae sub eorum quoque accidissent, adhaec reges qui in unaquaque fuissent gente; praeterea de Naucrate et alia quaedam de Aegypto posteris reliquit[25]). De Charonte Lampsaceno, qui tempore Darii Hystaspidae floruit, item de altero Charonte, qui sub Ptolemaeo Euergete vixit, dictum nobis lib. I. c. 1. et 16.

Chrestodemus ex Thebanarum rerum scriptoribus unus fuisse dicitur ab Apostol. prov. XVIII. 42.

[Chronica multa ex antiquioribus chronicis et compilata et ad verbum descripta in bibliothecis compluribus delitescunt[26]).]

Chronographus Magnus in chronico Paschali citatur p. 379. quo loco agit de Mauricio imp. 509.

Chrysermus Corinthius gemino in loco testis adhibetur a Plutarcho d. fluv., semel c. 20, ubi quaedam refert ex 13. eius de fluminibus libro[27]), iterum c. 18, ubi primum advocat de rebus Peloponnesiacis, unde et tertium citat Plutarchus in parall. min. c. 3. Scripsit et Chrysermus Indica, grande opus, quorum octogesimum librum citat Plutarch. d. fluv. c. 1. Videndum, Peloponnesiaca an Indica signentur in parall. min. c. 10, ubi meminit decimi historiarum Chrysermi. Immo Stobaeus floril. XXXIX. 31. etiam adfert Chrysermi verba ex secundo historiae Persicae. 342.

24) Adde eund. v. 689. et Schol. Dion. 64. 687, Schol. Arist. nub. 508, Schol. Hom. Il. 18, 483, Schol. Aristid. p. 9. 27. 404. Fr., Eust. ad Il. 18, 491. p. 1156. Od. 4, 450. p. 1504. 19, 163. p. 1859, Eudoc. p. 108. 252. 437.

25) De his duobus vid. *Ebert.* diss. Sicul. p. 90 sqq. Eundem autem Carthaginiensem cum Apollonii interprete putat *Jonsius* scr. hist. ph. II. 7, 4.

26) Quaedam edidit *du Cange* in chron. Pasch. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 451 sqq. 474. t. VIII. p. 34.

27) Adde Plut. d. flum. c. 7, Stob. floril. C. 11.

Apud Plinium h. n. XXII. 22. legas, *Chrysermus et parotidas in vino decocta radice curavit*, etc. Sed, credo, hic alius est a Corinthio.

Chryserus sive, ut est apud Theophili interpretem, Chrysorus, reliquit opus de consulum nominibus et temporibus, quo post reges exactos Romae tenuerunt imperium. Auctor Theophilus Antioch. III. 26, ubi Chryserum cum Crantore coniungit[28]).

Chrysippus res Italicas memoriae prodidit, quarum primum citat librum Plutarchus in parall. minor. c. 28. Quis iste, immo ecquis iste ex quinque Chrysippis sit a Laertio commemoratis, ulterius disquirendum.

[Cicilius Argivus poeta scripsit *περιήγησιν Ἑλλάδος*, ut ait Eudocia viol. p. 270.]

343. Claudius Iulius de rebus Phoeniciis libros concinnavit, e quorum primo testimonium usurpat Stephanus in *Ἄκη*, nisi verum nomen est *Claudius Iolaus*, prout nominatur eidem in *Ἰουδαία*[29]). Sed prius malim; nam verisimile est, fuisse libertum hominis romani et fortasse domus Augustae. Adhaec ita vocatur quoque ab Etymologo in *Γάδειρα· ὥς φησι Κλαύδιος Ἰούλιος ἐν ταῖς Φοινικικαῖς ἱστορίαις.* Video, summum virum putare, Phoenicia Claudii eadem esse ac Carthaginiensia Claudii; sed *Καρχηδόνια* sunt Claudii Caesaris, ut constat e Sueton. Claud. c. 42, a quo diversus est Claudius Iulius sive Iolaus. Iolai etiam Peloponnesiaca adducuntur a Schol. Nicand. ther. 521, qui idem ac Phoeniciorum auctor videtur.

510. Claudii Theonis historia graeca memoratur Hieronymo praef. in Danielem, ubi prodesse dicitur ad extremas Danielis partes intelligendas, esseque inter eas quas sequutum se ait Porphyrius, cum contra prophetam Danielem librum scriberet duodecimum.

343. Clemens historicus monumentis ac litteris mandavit Romanorum reges et imperatores, item ad Hieronymum scripsit de figuris Isocratis et alia. Auctor Suidas[30]).

Cleobulus apophthegmata collegit, ut Stobaeus indicat serm. III. atque alibi. Plinius h. n. V. 31. tradit ex Cleobulo, ut Chius prius sit dicta Chia a Chione nympha, quam alii a nive habere hoc nomen arbitrantur[31]). Fuit et Cleobulus Lindius, unus e septem sapientibus, de cuius versibus ac sententiis Laertius I. 6.

510. Cleodemus Malchus historiam fecit ad imitationem Mo-

28) Cf. *Ebert.* diss. Sic. p. 152 sq.
29) Librum tertium laudat idem in fragm. lib. X. v. *Δῶρος*.
30) Clementem historicum cum grammatico eiusdem nominis, quem affert etiam Etym. v. *ζάλη*, a Suida confundi iam animadvertit *Ruhnken.* praef. ad Tim. lex. p. X. Adde Suid. v. *Ἥρας, παλίμβολος*. Historicus idem videtur esse quem laudant Cedren. p. 19, Malal. chronogr. I. p. 39. 295. 298. 309. 312. 366. II. p. 155, Anonym. in Combefis. origg. Cpol. p. 32, Hesych. in fragm. in Christi natalem. Cf. *Ebert.* diss. Sicul. p. 130.
31) Adde Plin. ind. lib. IV. et XIII.

saicae, qua de re apud Joseph. antiq. I. 16. (aliis 15. aut 22.) sic loquitur Alexander Polyhistor: *Κλεόδημός φησιν ὁ προφήτης ὁ καὶ Μαλχός, ὁ ἱστορῶν τὰ περὶ Ἰουδαίων, καθὼς καὶ Μωυσῆς ἱστόρησεν ὁ νομοθέτης αὐτῶν, κτλ.*

Cleomenes librum fecit de Hesiodo. In eo dictum illud, *ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα,* ad Homerum referebat. Testis Clemens Alex. strom. I. p. 129. *Κλεομένης μὲν ἐν τῷ περὶ Ἡσιόδου.* Nisi non tam de Hesiodo hic liber, ut doctissimus Sylburgius putabat, quam in eum quasi commentarius erat; quod mihi verisimilius fit. Alius est ab hoc, ut arbitror, Cleomenes Rheginus, dithyramborum poeta, qui inter alia poema fecit nomine Meleagrum, inque eo Calydonium aprum albi fuisse coloris cecinit. Narrat Athenaeus IX. p. 402. A. 343.

Cleon Magnesius commentarios fecit, quibus res portentosas explicuit. Illustrem ex eo locum adducit Pausanias X. 4, 6, ubi cum loquutus esset de sepulcro Tityi per jugera novem porrecti, ista adiungit: *Κλέων δὲ ἀνὴρ Μάγνης (οἳ τῷ Ἕρμῳ προσοικοῦσιν) ἔφασκεν, ἐς τὰ παράδοξα ἀπίστους εἶναι τῶν ἀνθρώπων οἷς ἂν μὴ παρὰ τὸν αὐτῶν γένηται βίον θεάμασιν ἐπιτυχεῖν λόγου μείζοσιν, αὐτὸς δὲ καὶ Τιτυὸν καὶ ἄλλους ἔφη πείθεσθαι γεγονέναι κατὰ τὴν φήμην· τυχεῖν γὰρ δὴ ὢν ἐν Γαδείροις, καὶ ἐκπλεῦσαι μὲν αὐτός τε καὶ τὸν ἄλλον πάντα ὄχλον ἐκ τῆς νήσου κατὰ τὸ Ἡρακλέους πρόσταγμα, ὡς δὲ αὖθις ἐπανήκειν ἐς τὰ Γάδειρα, ἄνδρα εὑρεῖν θαλάσσιον ἐκπεπτωκότα ἐς τὴν γῆν· τοῦτον πλέθρα μὲν πέντε μάλιστα ἐπέχειν, κεραυνωθέντα δὲ ὑπὸ τοῦ θεοῦ καίεσθαι. οὗτος μὲν δὴ ταῦτα ἔλεγεν.* Alius ab hoc est Cleon Syracusius, qui librum scripsit *περὶ λιμένων* Stephano memoratum in *Ἀσπίς.* Meminit eius et Marcian. peripl. p. 63.[32]). Alius quoque est Cleon Curiensis, ex quo Schol. Apoll. I. 624. refert, unde nomen acceperit Sicinus insula[33]). 344.

[Cleophanes *ἐν τῷ περὶ ἀγώνων* laudatur Schol. Pind. Ol. IX. 143.]

Climachleon, quem Gesneri bibliothecae perperam adiecit Simlerus, plane corruptum est nomen ex *Chamaeleon,* de quo paullo ante dictum.

Clinias sitne historicus haud tam apertum est quam historicos eius sententiam sequi in caussa nominis, quod Persiae et mari rubro impositum est. Agatharchides initio libri de mari rubro ap. Phot. bibl. cod. CCL. *οἱ γὰρ περὶ Κλεινίαν ἱστορικοί φασιν, ἀπὸ τῆς ποιητικῆς ἐξουσίας καὶ αὐτοὶ ἄδειαν λαβόντες, ἐξ Ἄργους εἰς Αἰθιοπίαν (ἐκαλεῖτο δὲ τότε Κηφηνία) παραγεγονότα ἐπὶ λύσει τῆς Κηφέως θυγατρὸς τὸν Περσέα, ἐκεῖθεν δὲ εἰς Πέρσας μεταστάντα, Πέρσας μὲν ἀπό τινος τῶν ἐγγόνων τῆς κλήσεως μετα-*

32) Cf. Curt. exp. Alex. VIII. 5, 8.
33) Adde I. 77. et 587, ubi laudatur *ἐν πρώτῳ τῶν Ἀργοναυτικῶν.*

δοῦναι, Ἐρύθραν δὲ γεννῆσαι υἱὸν, καὶ ἐξ ἐκείνου τῇ θαλάσσῃ τὴν κλῆσιν παρασχεῖν 34).

345. Clitodemus 35) antiquissimus eorum est qui res Atticas consignarunt. Pausan. X. 15, 5. *Κλειτόδημος δὲ ὁπόσοι τὰ Ἀθηναίων ἐπιχώρια ἔγραψαν ὁ ἀρχαιότατος.* Narrat deinde prodigia quae contigisse Clitodemus scribit, quo tempore Athenienses classem instruebant adversus Siculos. Perperam pro eo *Κλητόδημος* est apud Hesychium in Aldina, ubi ex eiusdem Atticis exponit quid sit *βοῦς ἕβδομος*, item, ut suspicatus est Jo. Meursius in Pisistr. c. 2, *Κλείδημος* in multis locis Athenaei, Plutarchi, aliorum, quod librarii ex *Κλειτόδημος* effecerunt. Scripsit Atthidem: Harpocration in *Μελανίππειον· Κλείδημος ἐν ά Ἀτθίδος*, Athen. VI. p. 235. A. *Κλείδημος ἐν τῇ Ἀτθίδι φησί* 36). Item *νόστους·* Idem XIII. p. 609. C. *ὡς Κλείδημος ἱστορεῖ ἐν ὀγδόῳ νόστων.* Item *πρωτογονίαν*: Idem XIV. p. 660. A. *ὥς φησι Κλείδημος ἐν πρωτογονίας πρώτῳ*, Harpocr. in *πυκνί· Κλείδημος ἐν γ΄ πρωτογονίας.* Scripsit item *ἐξηγητικόν* sive, ut iuniores vocant, *λεξικόν*: Athen. IX. p. 410. A. *ὡς καὶ Κλείδημος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ἐξηγητικῷ* 37). Meminit et Plutarchus huius Clitodemi in Thes. c. 19. 27, Arist. c. 19, Themist. c. 10, item Etymol. in *ἐπὶ παλλαδίῳ* et *ὕης*, Apostol. prov. VIII. 42 38).

Clitonymus Italica prodidit, quae Plutarchus citat in parall. min. c. 10. Idem Sybaritica edidit, ut constat ex eiusdem c. 21. Item Tragica, quibus complexum censeo argumenta *ἐγκύκλια*, quae tragici tractare solent. Ex tertio *τῶν τραγικῶν* Plutarchus d. fluv. c. 3. 39) refert, ut Orphei discerpti inque Hebrum coniecti caput fuerit mutatum, sed lyra Apollinis voluntate immutata permanserit, ex sanguine autem Orphei succreverit herba, nomine *cithara*, quae in Bacchi sacris citharae sonum emittat; item ut indigenae nebridibus sive hinnulorum pellibus tecti ac thyrsum gestantes hymnum canant, in quo sit iste senarius: *καὶ τότε φρονήσεις, ὅταν ἔσῃ μάτην φρονῶν.* Eius sententia est: *sapiesque demum, quando nequicquam sapis.*

Clitophon Rhodius memoriam sui in remp. litterariam

34) Cf. Schol. Apoll. II. 1086. Sed ex Dinia nomen corruptum esse suspicatur *Reinesius* in suppl.

35) Vid. *C. G. Siebelis* in praef. ad. Phanod. Dem. et Clitodemi fragmenta (haec leguntur ibid. p. 29 sqq.), Lips. 1812. p. XII. sqq.

36) Addit *Siebelis.* Athen. X. p. 425. F. XIV. p. 660. D, Phot. v. *ναυκραρία*, Hesych. v. *Ἀγαμεμνόνια φρέατα* (ubi corrupte *Δῆμος*), Schol. Eurip. Med. 19, Const. Porph. them. II. 2, Bekk. anecd. p. 326. 419. Adde Eust. ad Od. 1, 321. p. 1419, Bachmann. anecd. t. I. p. 10. (lib. 1. et 4.) et 115.

37) Huc refert *Siebelis.* Suid v. *τριτοπάτορες, ἄπεδα*, Hesych. v. *προηρόσια.*

38) Hi loci praeter Etym. v. *ὕης* omnes ad Atthidem pertinent. Praeterea incertae sedis locus est ap. Hesych. v. *προοικίας*, ex quo praeter necessitatem *Meursius* effecit Clitodemi librum *περὶ τῶν δήμων τῆς Ἀττικῆς.* Ad eundemne Clidemum referendi sint loci Arist. meteor. II. 9, Theophr. hist. plant. III. 2. d. causs. plant. I. 10. III. 28. V. 12, obscurum est.

39) Scrib. *Θρᾳκικῶν* pro *τραγικῶν* ex emendat. *Ionsii* scr. hist. ph. III. 2, 2.

intulit consignando res Indicas, quarum decimum librum Plutarchus citat d. fluv. c. 25, ut et Stobaeus facit floril. C. 20. Arbitror autem, eundem esse qui passim *ἁπλῶς* Clitopho vocatur[40]. Prodidit is res Gallicas, quarum e primo libro Plutarchus quaedam adducit in parall. min. c. 15. Item edidit libros rerum Italicarum, quos Stobaeus allegat X. 71. Adhaec libros *τῶν κτίσεων* sive originum, ex quorum decimotetrio Plutarchus d. fluv. c. 6. refert, Lugoduno, pro quo postea *Lugdunum* dixere, inde nomen factum esse, quod, cum fundamenta eius urbis iacerentur, corvi expansis alis super colle, in quo urbs exstruebatur, apparuerint; nam *lugum* dialecto Celtica *corvum*, at *dunum* notare locum eminentem sive 346.
collem. Sane *dunum* collem vel montem notare, indeque Lugdunum accepisse nomen, etiam sensit Henricus Benedictus Altissiodorensis, qui ante annos septingentos et circiter quinquaginta temporibus Caroli Calvi claruit. Indicium faciunt hi eius versiculi lib. IV. de vita S. Germani:

Lugduno celebrant Gallorum famine nomen
impositum quondam, quod sit mons lucidus idem.

De priori vocis parte dissentit a Clitophonte, quam a luce deducit deque ea ne hodie quidem convenit; sed de posteriore nemo ambigit, quando nunc quoque Belgae montes vel colles vocant *dunen*, et si rem spectes, *Λούγδουνον ἐκτισμένον ὑπὸ λόφῳ* legas et apud Strabonem IV. p. 192; quamquam malim dixisset *ἐπὶ λόφον*, quomodo Seneca epist. XCI. loquitur, ubi de huius urbis incendio agit: *civitas*, inquit, *uni imposita et huic non altissimo monti*, et Petrus Venerabilis IX. abbas Cluniacensis Epist. I. 1. vocat *Lugdunensium montem*. Sane cum multa sint Galliae oppida in *dunum* desinentia, omnia sunt in collibus et locis editis, ut fortasse etiam Lugduno Batavorum inde nomen sit, quia non longe absit a tumulis arenariis ad mare sitis, vel potius a colle illo in urbe ipsa, qui Burgi nomen habet atque non tam ab Engistho, Frisiorum rege, circa annum Christi CCCCL. quam multo ante congestus videtur ab romano aliquo duce, fortasse sub Augusto ab militibus Drusi, qui *per Rheni ripam quinquaginta amplius castella direxit*, ut ait Florus IV. 12. Sed haec *παρέργως*.

C l o d i u s composuit indicem temporum. Plutarch. Num. c. 1. 510.
Κλώδιός τις ἐν ἐλέγχῳ χρόνων, ubi ex eo refert, vetusta Romanorum acta cum Galli urbem incenderent fuisse abolita, quae vero manibus terebantur esse confecta in gratiam quorundam, qui hoc agebant, ut nobilissima stirpe prognati crederentur. Etsi autem utra lingua scripserit Clodius non referat Plutarchus, et romanum nomen facere possit ut romanum scriptorem putemus, ac fortasse Clodium Licinum, ex cuius tertio romanarum rerum libro quaedam de Pleminio refert Liv. XXIX. 22, tamen nec minus verisimile fit, 511.
esse hunc Sextum Clodium qui de diis scripsit, atque id graece.

40) Ut in Schol. Hom. Il. 20, 404.

Arnobius c. gent. V. 18. *Faunam igitur Fatuam, bona quae dicitur dea, transeamus, quam myrteis caesam virgis, quod marito nesciente seriam meri ebiberit plenam, Sextus Clodius indicat sexto de diis graeco.* Ita enim est in vett. libris, non *Graecorum*, ut edidit Fulvius Ursinus. Lactantius d. fals. relig. I. 22. *Sextus Clodius in eo libro, quem graece scripsit, refert Fauni hanc* (Fatuam) *uxorem fuisse* 41). Suspicor autem, Clodium hunc fuisse origine Graecum et servum, sed ita esse vocatum, quia aliquis e gente Clodia eum manumisisset. Etiam παρὰ Κλωδίῳ lectum, Pythagoricos, cum sacrificarent, non penitus abstinuisse animatis, ut auctor est Porphyr. d. abstin. I. 26. Sed fortasse is alius est.

346. Cnossus in primo γεωγραφικῶν τῆς Ἀσίας censet, Aegyptios esse omnium antiquissimos, ut ait Schol. Apoll. IV. 262. 42).

Conon (alius, puto, ab Samio illo nobili astrologo) ἐν τῇ Ἡρακλείᾳ citatur a Schol. Apoll. I. 1165. 43). Etiam Ioseph. c. Apion. I. 23. Iudaeorum a Conone mentionem factam ait. Cononis quoque, qui Italiae res litteris persequutus, meminit Servius in illud Virg. Aen. VII. 738. *Sarrastes populos et quae rigat aequora Sarnus*; ubi sic tradit: *Conon in eo libro, quem de Italia scripsit, quosdam Pelasgos aliosque ex Peloponneso convenas ad eum locum Italiae venisse dicit, cui nullum antea nomen fuerit, et flumini quod incolerent Sarno* (in veteri codice est Sarro) *nomen imposuisse ex appellatione patrii fluminis et se Sarrestes appellasse.* An autem hic idem an alius sit ab eo Conone, de quo extremo libro primo dicebamus, penes eruditos arbitratus esto.

511. Cosmas Vestitor inter eos, qui vitam Chrysostomi litteris et memoriae mandarint, recensetur ab Anonymo in catalogo qui Georgio Alexandrino de vita Chrysostomi praemittitur. Eum reperies indicem in Saviliana eiusce patris editione t. VIII. p. 293. Ac Cosmam ipsum habuit Savilius, sed negat, tanti se putasse, ut eum cum aliis, qui vitam Chrysostomi consignassent, in lucem ederet. Inscriptio est in notis Savilii ad t. VIII. p. 944. τοῦ μακαρίου Κοσμᾶ τοῦ Βεστήτορος εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Initium tale: ἤκουσται πάντως ἡμῖν, ὦ φιλόχριστος πανήγυρις καὶ φιλάγιον ἄθροισμα 44).

347. Cosmes Aegyptiaca prodendo memoriam sui extendit. Eorum ex primo Schol. Apoll. IV. 262. variorum adfert sententias de quaestione ea, quae gens sit antiquissima.

Crates Pergamenus res mirandas de variis gentibus lit-

41) Cf. *Krause* vit. et fragm. vett. hist. rom. p. 213 sqq.

42) Sunt qui de Aenesidemo Cnosio cogitent, ut et de Petellide *Reinesius* in suppl.; sed idem rectius fortasse hoc nomen e Mnasea corruptum esse putat, quod item factum esse addit in Schol. Apoll. I. 1207. (coll. 1236), ubi *Ονασος* legitur.

43) Idem ibidem paullo post ἐν τῷ τρίτῳ περὶ τῆς νησιάδος laudatur. *K.* ἐν τῇ Ἡρακλείᾳ it. ap. Eudoc. p. 29.

44) Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VIII. p. 257. t. XI. p. 182.

teris prodidit. Plinius h. n. VII. 2. *Crates Pergamenus in Hellesponto circa Parium genus hominum fuisse tradit, quos Ophiogenes vocat, serpentium ictus contactu levare solitos et manu imposita venena extrahere corpori;* et aliquanto post: *Crates Pergamenus Indos, qui centenos annos excedant, Gymnetas appellat, non pauci Macrobios;* et post pauca: *Troglodytas super Aethiopiam velociores esse equis Pergamenus Crates refert.* Idem signatur ab Aeliano hist. anim. XVII. 9, ubi cum mira narrasset de onocentauro, haec subiungit: *Πυθαγόρας λέγει καὶ ταῦτα, ὥσπεροῦν τεκμηριοῖ Κράτης ὁ ἐκ Μυσίου Περγάμου.* Alius est Crates Mallotes 45) grammaticus, ex quo idem Plinius IV. 12. tradit, *Cretam primum Aeriam dictam, deinde postea Curetin.* De eo sic Suetonius d. ill. gramm. c. 2. *primus, quantum opinamur, studium grammaticae in urbem intulit Crates Mallotes, Aristarchi aequalis, qui missus ad senatum ab Attalo rege inter secundum ac tertium bellum Punicum, sub ipsam Ennii mortem, cum in regione palatii prolapsus in cloacae foramen crus fregisset, per omne legationis simul et valetudinis tempus plurimas ἀκροάσεις subinde fecit assidueque disseruit ac nostris exemplo fuit ad imitandum.* Hunc Varro signat d. ling. lat. VIII. p. 121. *Crates,* inquit, *nobilis grammaticus, fretus Chrysippo, homine acutissimo, qui reliquit sex libros περὶ τῆς ἀνωμαλίας, his libris contra analogiam atque Aristarchum est nixus.* De eodem loquitur Strabo 1. p. 3, ubi docet, ut Crates hic Homeri versum emendarit, item p. 4 sq. de oceano quid senserit, tum autem III. p. 157. et XIII. p. 609. et XIV. p. 676, ubi addit, praeceptorem credi Panaetii. Multum et celebratur grammaticis graecis, eosque inter Etymologo. Suidas in Ἀλκμάν citat *τὸν Κράτητα Πτώοντα*, ex quo refert Alcmana fuisse Sardianum, filium Damantis vel Titari. Quis iste Crates sit, dicere non possum. Puto locum corruptum, etsi ita constanter legatur in Mediolanensi, Aldina, Basileensi, aliis 46).

Creophylum de finibus Ephesiorum testem dat Athenaeus VIII. p. 361. E. 47) atque ex eo historiolam vel fabellam refert de Ephesi conditoribus. Est vero plane alius a Creophylo Samio, qui Homerum aliquando hospitio excepit atque ab eo accepit 348.
dono poema de capta Oechalia, etsi Callimachus Homeri quidem dici, sed re vera Creophyli esse epigrammate quodam scribat. Sunt

45) Quae scripsit recenset *Clinton.* fast. hellen. t. III. p. 529.

46) Praeeunte *Scaligero* in Euseb. n. 1360. coniicit *Pearson.* legendum esse *τ. Κρ. τῷ ὄντι, re vera.* Lectionem cod. Vat. *πταίοντα* ab *Hemsterhusio* et *Toupio* probari adeoque in textum a *Gaisfordio* recipi potuisse iure miratur *Bernhardy* in ed. Suid. t. I. p. 229, qui nihil nisi libri, velut *περὶ ποιητῶν*, significationem in ipsis litterarum vestigiis agnoscere sibi videtur. Ceterum alius est Atheniensis, cuius ex libro *περὶ τῶν Ἀθήνησι θυσιῶν* quaedam afferunt Schol. Arist. eq. 725, Suid. v. *κυνήειος*, alius etiam, ut videtur, Crates ille cuius *Βοιωτιακά* laudat Schol. Hesiod. theog. 6, et cuius lib. *περὶ λιμένων* Eust. ad Od. 9, 22. p. 1613.

47) Scribendum ibi potius *ἐν τοῖς Ἐφεσίων ὥροις.* Vid. supr. lib. I. 1, 65.

qui Homeri fuisse magistrum dicant, sed alii illum honorem tribuunt Aristeae Proconnesio. Auctorem horum omnium habemus Strabonem XIV. p. 638 sq. Suidas autem addit, Creophylum hunc fuisse filium Astyclis et quibusdam Samium, quibusdam Chium credi, ac velle aliquos, Homeri generum fuisse, alios vero solum amicum; deinde subdit, quod et dixerat Strabo, credi, poema de Oechalia ab Homero accepisse. Haec antiquitatem Creophyli istius arguunt. Pausanias IV. 2. 3. citat Creophylum in Ἡρακλείᾳ atque eum ait consentire cum Thessalis et Euboeensibus, qui urbem Oechaliam fuisse dicunt, ubi esset vicus, quem aetate sua Eurytium vocarent. Hoc, puto, movit eos, qui appellant id poema Heracleida, quasi fuerit de capta Oechalia; nam nemo humanior paullo ignorat, Oechaliam ab Hercule captam eversamque, cum rex eius Eurytus filiam Iolen, quam Herculi prius desponderat, postea ei negasset. Sed aliud Heraclea ab Heracleide. Quare et aliud poema de Heraclea, aliud de Oechalia.

[Crepereium Calpurnianum belli Parthici scriptorem affert Lucian. d. scrib. hist. c. 15. 48)].

Crispinus exaravit vitam s. Parthenii, episcopi Lampsaceni, quam habes apud Simeonem Metaphrastem latine, item apud Surium t. I. ad d. 7. Febr.

Critias ἐν ταῖς πολιτείαις citatur a Polluce VII. 13. Egit eo opere de variis rebuspublicis, inter alia de rep. Lacedaemoniorum, cuius libri meminit Athenaeus XI. p. 463. E. 483. B. 486. E. 49). Illustre huius scriptoris testimonium adducit Clemens Alex. strom. VI. p. 263. Puto et eundem Critiam esse, cuius Plutarchus mentionem facit in Lyc. c. 9. et Cim. c. 16. Est poeta quoque Critias, Callaeschri filius, cuius versus recitant Plutarchus in Alcib. c. 32 et Athenaeus I. p. 28. B. X. p. 432 sq. XIII. p. 600. D. 50).

Critodemus quoque res veteres memoriae prodidit. Plinius h. n. VII. 56. *e diverso Epigenes apud Babylonios* DCCXX *annorum observationes siderum coctilibus laterculis inscriptas docet, gravis auctor imprimis, qui minimum, Berosus et Critodemus* CCCCXC *annorum. ex quo apparet, aeternum litterarum usum.* Valde vicinum est nomen Clitodemi, de quo ante dictum. Diversos tamen censeo 51).

Critolaus se libris extulit rerum Epiroticarum, quorum tertium citat Plutarchus parall. min. c. 6. Vulgavit et libros φαινομένων. Ex eorum quarto quaedam adducit eodem libro Plutar-
349. chus c. 9. Meminit Critolai Plutarchus in Per. c. 7 et Verrius

48) Cf. *C. F. Hermann* ed. Lucian. d. scrib. hist. p. 20. in var. lect.

49) Eiusdem Θετταλῶν πολιτεία laudatur ibid. XII. p. 527. A. XIV. p. 663. A.

50) Est unus atque idem Critias, poeta politicus, unus ex triginta tyrannis, de quo vid. *W. E. Weberi* diss. de Crit. tyr. Frcf. 1824. 4., et inprimis *N. Bachii* comm. d. Crit. tyr. politiis elegiacis, Vratisl. 1826. 8. atque Crit. tyr. carm. quae supers. Lips. 1827. 8.

51) Adde Plin. ind. lib. II. Cum Abrahamo et Orpheo iungitur ap. Firmic. IV. praef. p. 84. Cf. *Lobeck* Aglaoph. t. I. p. 363.

sive Pompeius in *Salios*, et Gellius N. A. XI. 9, ubi illustrem ex eo historiam adfert de legatis Mileti et Demosthene oratore. Semel autem iterumque hoc loco et rursum initio capitis *ἁπλῶς* Critolaum vocat. At IX. 5. meminit Critolai peripatetici, et VII. 14. narrat, ut Critolaus peripateticus una cum Diogene stoico et Carneade academico legatus fuerit ad senatum populumque romanum. Quae etiam verbis iisdem legas apud bonorum scriptorum lavernam Macrobium Sat. I. 5. Si idem est historicus ille qui peripateticus Critolaus (ut aliquos video putare), satis de aetate liqueat; nam legatio illa incidit in a. u. c. DXCVIII. regnante in Aegypto Ptolemaeo Philometore. Sed mihi nihil hoc tempore occurit, unde eundem esse colligi possit, et scio plures fuisse eius nominis scriptores, eosque inter grammaticum, cuius meminit Etymologus in *ἧ δ ὅς* 52).

C r i t o n P i e r i o t e s (est autem Pieria Macedoniae oppidum) reliquit Palleniaca, Syracusarum originem, Persica, Sicula, Syracusarum descriptionem et de principatu Macedonum, quae ignorare non sivit nos Suidas. Messenia eius celebrat Pollux X. 7, 35. Praeterea autem Getica consignasse ex Stephano discimus in *Γετία*, immo et Suida in *Γεσοί*, ubi, ni fallor, Q. Crito vocatur. *Γεσοί ὅπλον ἢ κόντος μακρόθεν κεντοῦν. Κυντος Κρίτων ἔγραψεν ἐν τοῖς Γετικοῖς.* Quanquam aliter hoc de loco Aemilius Portus. Vide quae ad eum locum annotavit 53).

[C r i t o n N a x i u s historicus, de quo Suidas: *ἔγραψεν ὀκταετηρίδα, ἣν Εὐδόξου φασί.* cf. supra lib. I. cap. 6. p. 58.]

C t e s i a e sunt duo, unus Cnidius, alter Ephesius. Utriusque meminit Plutarchus libro de fluviis. Ac Cnidio quidem tribuit libros *περὶ ὀρῶν*, quorum e secundo testimonium promit c. 21, ut et Stobaeus facit floril. C. 18, estque hic nobilis ille historicus, qui Artaxerxis tempore vixit, de quo diximus lib. I. cap. 5. E p h e s i o autem, cuius aetas nescitur, idem Plutarchus c. 18. adscribit libros de Perseo illo qui Medusam interemit, *καθὼς ἱστορεῖ Κτησίας Ἐφέσιος ἐν ά Περσηΐδος.* Meminit et eodem libello c. 19. librorum Ctesiae *περὶ ποταμῶν*, unde secundum citat; sed utrius sint non addit. Equidem argumentum simile facit, ut eiusdem esse putem libros de montibus et de fluminibus, nec video quid impulerit doctum virum, ut in notis ad eum scriptorem contrarium opinaretur. Sane eadem opera adsignare etiam Ephesio licebit librum *περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν φόρων*, quem Ctesiae *ἁπλῶς* tribuit Athenaeus II. p. 67. A. et X. p. 442. B, item *περίπλων* libros, quorum primum Stephanus citat in *Σίγυνος*. Sed si libri *ὀρῶν καὶ* 350.

52) Cf. nostr. quaestt. Demosth. P. IV. p. 9, 21.

53) Haec verba, quae absunt a plurimis codicibus, sic novissimus editor exhibuit uncis inclusa: *ὅτι ὁ γέσος ἐστὶν μακροκέντης ἢ κοντός. ὅτι Κρίτων ἔγραψεν ἐν τοῖς Γετικοῖς.* Adde Suid. v. *ἄρτι, Βοιωτίαις, δεισιδαιμονία, ἐνεμημένων, καθιστάμενος.* Ceterum idem videtur esse Criton cuius versum *ἐν Αἰτωλοῖς* affert Poll. IX. 4, 15. Cf. *Ebert* diss. Sic. p. 138 sq.

ποταμῶν Cnidii sint Ctesiae, caussa nulla est cur *περίπλων* libros (quorum pars erat *περίπλους* Asiae Harpocrationi memoratus in *Σκιάποδες*) Ephesii esse putemus, neque multo magis ratio est cur ambigamus de opere alio, quo hoc egit, ut ne regionum quarumque Asiae tributa nescirentur; nam omne hoc argumentum ei conveniebat qui terrarum orbem nosset et describere posteris vellet.

[Ctesicles scripsit librum *χρονικά* sive *χρόνοι* inscriptum, ex quo fragmenta affert Athen. VI. p. 272. B. X. p. 445. D.]

511. Ctesiphon (dubium utrum sic an Cresiphon s. Chresipheon; variant enim Vitruvii codices editi, immo in mss. est Chrysippon) *de Ionica aede Ephesi quae est Dianae edidit volumen*, ut narrat Vitruv. VII. praef. Sed videtur solum ea persequutus, quae architecti observant, uti credo et fecit Carpion in lib. *de aede Ionica quae est Athenis in arce*, de qua ibidem edidisse volumen dicitur.
350. Alius Ctesiphontis librum tertium rerum Boeoticarum Plutarchus testem adducit parall. min. c. 12. Fortasse idem est cuius de plantis et arboribus libros Plutarchus citat libro d. fluv. c. 14. et 18.

Ctesippus Scythicas res exposuit. Plutarchus d. fluv. c. 5. *ὡς ἱστορεῖ Κτήσιππος ἐν β' Σκυθικῶν.*

Cydippus Mantinensis inter eos est qui tractarunt de rerum inventoribus. Clemens Alex. strom. I. p. 132. *Κύδιππος Μαντινεύς, ἔτι τε Ἀντιφάνης καὶ Ἀριστόδημος καὶ Ἀριστοτέλης, πρὸς τούτοις δὲ Φιλοστέφανος, ἀλλὰ καὶ Στράτων ὁ περιπατητικὸς ἐν τοῖς περὶ εὑρημάτων ταῦτα ἱστόρησαν.*

Cyrus scriba litteris est persequutus vitam sanctorum martyrum Leontii et sociorum, quam habes apud Simeonem Metaphrastem et Surium t. III. d. 18. Junii.

511. Daes Colonensis historiamne scripserit dispiciendum. Suspicionem eam iniicit Strab. XIII. p. 612. *φησὶ δὲ Δάης ὁ Κολωνεὺς ἐν Κολωναῖς ἱδρυθῆναι πρῶτον ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος πλευσάντων Αἰολέων τὸ τοῦ Κιλλαίου Ἀπόλλωνος ἱερόν.*

350. Dalion sive, ut in aliis libris est, Dallon de gentibus prodidisse aliqua videtur. Sane apud Plinium legas h. n. VI. 30. *ab ea vero parte Nili, quae supra Syrtes maiores oceanumque meridianum protenditur, Dalion vocatos esse dicit, pluvia tantum aqua utentes Cisoros, Longoporos.* Sed ab eodem in elencho auctorum libri XX. XXI. et XXVIII. reponitur Dalion inter medicos, et XX. 17. *herbarius* vocatur. Puto eundem esse; nec enim prohibet quicquam quo minus idem et herbas tractaret et operi huius vel alterius argumenti quaedam de gentibus admisceret vel seorsim etiam de iis ageret.

Damocritus historicus famam sibi paravit gemino opere, uno de instruendis aciebus, altero de Iudaeis, in quo prodidit, Iudaeos solitos adorare caput asini, etiam septimo quoque anno pe-

regrinorum aliquem quem cepissent sacrificasse, carne eius minutatim dissecta. Auctor Suidas [1]). 351.

Damon Cyrenaeus de philosophis monumentum ingenii sui consignavit, ut constat ex Laert. I. 1, 40. Athenaeus X. p. 442. C. nominat Damonem, sed patriam non addit, eum autem tractasse dicit περὶ Βυζαντίου. Ἁπλῶς etiam Plutarcho laudatur in Thes. c. 19. et 23, item Plinio h. n. VII. 2, ubi ait: *haud dissimile iis genus Pharnacum in Aethiopia prodidit Damon, quorum sudor tabem contactis corporibus afferat.* Meminit et eius Schol. Arist. Plut. 1003 [2]).

Daniel Raithenus monachus litteris prodidit vitam Ioannis Climaci. Ea praefigitur opusculis Climaci. Habes et apud Surium t. II. d. 30. Mart.

Dectadas a Parthenio laudatur in Eroticis c. 13, ubi ex eo narrat illa de Harpalyce.

Deilochi apud scholiastem Apollonii mentio fit cum alibi saepe, tum II. 85, ubi citatur Δηΐλοχος ἐν πρώτῳ περὶ Κυζίκου. Hoc facit, ut apud Stephanum in Λαμψακός legendum putem Δηΐλοχος ὁ Κυζικηνός, ubi vulgo Δηΐχορος. Nam cur Stephani potius locum emendari putem debere facit, quod uno in Stephani loco proclivior fuerit lapsus quam scholiastae Apollonii tam multis [3]).

Demagoras laudatus Dionysio Halic. A. R. I. 72, ubi et ille et Agathyllus de tempore conditae Romae consensisse dicuntur cum Cephalone Gergithio. Is autem Cephalo tradiderat, Romam secunda post Troianum bellum aetate conditam esse ab uno filiorum Aeneae, nomine Romo. Sed Demagoras iste utrum poeta an historicus fuerit non liquet. Sane Agathyllus, cui eum hoc loco iungit, poeta erat; nam apud Dionysium eopse libro c. 49. legas: Ἀγάθυλλος Ἀρκὰς ὁ ποιητής. Quaedam etiam ex elegiaco eius 352.
carmine ibidem citat. Demagorae meminere veterum et alii complures, e iunioribus quoque Apostolius prov. II. 51. et Schol. Eurip. Phoen. 7. [4]).

Demaratus libros in publicum edidit cum de Phrygia, tum de fluminibus. E priore opere quartum, ex altero tertium librum adducit Plutarch. d. fluv. c. 9. Adhaec res Arcadicas ingenii sui luce illustravit. Ex secundo eius operis testimonium petit Plutarchus in parall. min. c. 16. et Stobaeus floril. XXXIX. 32. Insuper reliquit Τραγῳδούμενα. Haec erant historia μυθικοῦ sive ἡρωικοῦ temporis, ut de bello Troiano vel Thebano et similibus, unde tragoediarum argumenta ab antiquis peti solent. Secundum librorum istorum memorat Clemens Alex. protr. p. 12, etiam ex tertio historiolam recenset Stobaeus XXXIX. 33, quin et terni versiculi

1) Αἰθιοπικὴν ἱστορίαν καὶ ἄλλα habet Eudoc. p. 128. Hunc aliis esse Demetrium dicit *Jonsius* scr. hist. phil. I. 4, 2.

2) Apud Plutarchum et Schol. Arist. nunc rectius scribitur Δήμων. Vid. infra s. v. *Demon.* Byzantius vero laudatur ap. Ael. v. h. III. 14.

3) Sed vid. supr. lib. I. cap. 1. p. 21 sq.

4) Samium vocant gramm. ap. Bekk. anecd. gr. p. 377, Bachm. anecd. t. I. p. 68, Eust. ad Il. 9, 558. p. 776, Eudoc. p. 35.

Demarati leguntur in antholog. lib. I. Et Schol. Apoll. I. 45. et 1289. testem adhibet Demaratum. Denique Plutarchus in Ages. c. 15. scripta memorat Demarati Corinthii. Sed huius Corinthii an cetera quoque sint, vel quae eius sint, quae alterius, haud proclive est dicere 5).

Demetrii Calatiani meminit Dionysius Halic. d. comp. verb. c. 4. et Stephanus in *Ἀντίκυρα*. Scripsit libros XX de Asia et Europa, ut ex Laertio V. 5, 83. constat. Semel iterumque eius mentionem facit Marcianus Heracleota in *περιηγήσει*. At corruptum hoc nomen apud Lucianum in macrob. c. 10, ubi eorum, quae de Hierone, Syracusanorum rege, dixit, auctor perhibetur *Δημήτριος ὁ*
353. *Καλλιστιανός*. Rescribe *Καλατιανός* 6). Demetrius Cyzicenus a Jo. Curopalate et Georgio Cedreno, utroque in prooemio, dicitur de sui aevi rebus aliqua prodidisse 7). Demetrius Erythraeus, sextus ex Demetriis illustribus poetis, quos praeter prosae orationis scriptores fuisse Laertius ait V. 5, 85. *ἕκτος Ἐρυθραῖος, ποικιλογράφος ἄνθρωπος, καὶ ἱστορικὰ καὶ ῥητορικὰ πεποίηκε βιβλία* 8). Demetrius Odessanus ex Ponto commentarium fecit de urbe patria. Eo teste utitur Stephanus in *Ὀδησσός*. Demetrius quidam librum divulgavit de Iudaeorum regibus, in quo et aliqua de gentis eius captivitate retulit. Hic est quem signat Hieronymus in catal. ill. script. c. 38, ubi eum memorari ait a Clemente Alexandrino. Signat autem hunc locum strom. I. p. 146. *Δημήτριος δέ φησιν ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ βασιλέων, τὴν Ἰούδα φυλὴν καὶ Βενιαμεὶν καὶ Λευὶ μὴ αἰχμαλωτισθῆναι ὑπὸ τοῦ Σεναχηρείμ, ἀλλ᾽ εἶναι ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ταύτης εἰς τὴν ἐσχάτην, ἣν ἐποιήσατο Ναβυχοδονόσωρ ἐξ Ἱεροσολύμων, ἔτη ἑκατὸν εἴκοσι ὀκτώ, μῆνας ἕξ, ἀφ᾽ οὗ δὲ αἱ φυλαὶ αἱ δέκα ἐκ Σαμαρείας αἰχμάλωτοι γεγόνασιν ἕως Πτολεμαίου τετάρτου ἔτη πεντακόσια* 9) *ἑβδομήκοντα τρία, μῆνας ἐννέα, ἀφ᾽ οὗ δὲ ἐξ Ἱεροσολύμων ἔτη τριακόσια τριάκοντα ὀκτώ, μῆνας τρεῖς*. Cum autem videamus hoc loco, Demetrium illum tempora numerasse usque ad Ptolemaeum quartum, satis liquet, Phalereum saltem intelligi non posse, qui sub Philadelpho obiit. [Demetrius Cnidius, mythographus, ut videtur, commemoratur a Schol. Apoll. I. 1165, Demetrius Iliensis auctor Troicorum ab Eustath. ad Od. XI. p. 452. et Eudocia viol. p. 128, Demetrius Sagalassensis scriptor *Παρθονικικῶν* a Lucian. d. scrib. hist. c. 32, Demetrius Salaminius de patria Cypro a Steph. Byz. in *Καρπασία*. Num quis eorum auctor sit *Παμφυλιακῶν* ap. Tzetz.

5) Adde Apollod. bibl. I. 9, 19, Euseb. pr. ev. IV. 16. p. 157, Steph. v. *Ἀκτή*, ubi pro *Δημάγητος* *Berkelius* restitui vult *Δημάρατος*. Sed Demagetum habet etiam Schol. Apoll. I. 224.

6) Adde Strab. I. p. 60, Schol. Theocr. 1, 65. 10, 19, fragm. peripl. p. 10. ed. Huds.

7) Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. XI. p. 414.

8) Cf. Suid. v. *Τυραννίων*.

9) *Reinesius* in suppl. corrigit *τετρακόσια*.

ad Lycophr. 440, *Ἀργολικῶν* ap. Clem. Alex. protr. p. 14, *περὶ τῶν κατ᾽ Αἴγυπτον* ap. Athen. XV. p. 680. B, difficile dictu est.]

Democritus Ephesius libros edidit *περὶ τοῦ ἐν Ἐφέσῳ ναοῦ*, ex cuius operis libro primo quaedam de Ephesiorum in vestitu mollitia ac luxurie narrat Athen. XII. p. 525. C. Quartus hic e sex Democritis est Laertio, qui ait IX. 7, 49, *τέταρτος περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Ἐφέσῳ γεγραφὼς καὶ τῆς πόλεως Σαμοθράκης*. Unde et de Samothrace graece scripsisse cognoscimus.

Demodocus *πρώτῳ Ἡρακλείας* citatur a Plut. d. fluv. c. 18. Soluta oratione an carmine sit usus non satis liquet.

[Demon circa aetatem Philochori, qui suam ei Atthidem opposuit (vid. lib. I. cap. 18. p. 155.), scripsit Atthidem, quam laudant Plut. Thes. c. 19. 23, Athen. III. p. 96. D, Suid. in *τριτοπάτορες*, et fortasse libros *περὶ παροιμιῶν*, e quibus leguntur quaedam ap. Steph. in *Δωδώνη*, Harp. in *Μυσῶν λείαν* (lib. 40.), Hesych. in *Οἰναῖοι*, Phot. in *εὐγενέστερος Κ.*, *ἢ δεῖ χ.*, *ἡ Φάρου ϑ.*, *ὄνος*, *Σαρδόνιος γ.*, *Φοινίκων σ.*, Suid. in *Δωδωναῖον*, Schol. Arist. Pl. 1003. av. 302. ran. 442, Schol. Hom. Od. 20, 301. Il. 16,233, Schol. Pind. Nem. 7, 155, Schol. Eurip. Rhes. 248, Zenob. prov. V. 52, Apost. VII. 44. XIII. 36. XVII. 28. XX. 27, App. Vat. IV. 20, Arsen. viol. p. 186. 463, atque *περὶ θυσιῶν* laud. ab Harp. in *προκώνια* 10).]

Demosthenes Bithynus composuit libros de rebus Bithyniacis, quorum secundum, tertium, quartum, nonum et decimum citat Stephanus 11). Bithynum fuisse cognoscimus ex eodem in *Ἡραία*. Scripsit quoque *κτίσεις*, quarum idem meminit in *Ὀλίζων* 12). Alius ab eo est Demosthenes Thrax, qui Suida teste praeter ea, quibus Iliada Homeri et *Θεογονίαν* Hesiodi illustrare conatus est, etiam Damageti Heracleotae compendium fecit et librum *περὶ διθυραμβοποιῶν*. Eo libro videri possit exposuisse duntaxat vitam poetarum dithyrambicorum; sed verisimilius fit, de eorum insimul poematis disseruisse lucemque attulisse locis obscuris 13). 354.

Demostratus quibus operibus nomen suum immortalitati commendare studuerit, Suidae haec verba ostendunt: *Δαμόστρατος ἱστορικὸς ἁλιευτικὰ ἐν βιβλίοις εἴκοσι καὶ περὶ τῆς ἐνύδρου μαντικῆς καὶ ἕτερα σύμμικτα ἐχόμενα ἱστορίας.* Demostrati *ἁλιευτικῶν* etiam meminit Aelian. hist. anim. XIII. 21, item XV. 4. et 9, adhaec ibid. c. 19, ubi de eo sic scribit: *καὶ λέγει Δημόστρα-*

10) Vid. *C. G. Siebelis* praef. ad coll. fragm. Phanod. Dem. etc. Lips. 1812. p. VII. sqq. et p. 17 sqq.

11) Vid. v. *Τάρας*, *Ταρσός* (lib. 2.), *Τευμησσός* (3), *Ἀλεξάνδρεια* (4.), *Ἀρτάκη* (9.), *Κοσσός*, *Μαυσωλοί* (10.), Etym. M. v. *Ἡραία*.

12) Adde Steph. v. *Ἄμαστρις*, *Κρῆσσα*, *Λάμψακος*, *Χαλκεῖα*. Contra eum carmen sub titulo *Δημοσθένης* scripsit Euphorion, ex quo fragmentum habet Choerob. ap. Bekk. anecd. p. 1383. Cf. *Meineke* d. Euphor. p. 31.

13) Cf. nostr. quaestt. Dem. P. IV. p. 38, 88, ubi varii eiusdem nominis viri recensentur. Adde *Vömel*. in Annal. Heidelb. 1837. 7. p. 721 sq.

τος, ἀνήρ, ὡς λέγω καὶ τοῦτο, τῶν ἐκ τῆς Ῥωμαίων βουλῆς γενόμενος· καὶ οὔ τί που διὰ τοῦτο τεκμηριῶσαι ἱκανός, δοκεῖ δέ μοι ἐπιστήμης τῆς ἁλιευτικῆς ἐς ἄκρον ἐλάσαι, καὶ ὅσα ἔγνω εἰπεῖν κάλλιστα. Addit deinde, fortasse et alia edidisse illustris ingenii ac doctrinae suae documenta 14).

Demoteles unus est ex duodecim istis quos de pyramidibus Aegyptiis composuisse Plinius dicit h. n. XXXVI. 12. Vide superius v. *Aristagoras.*

Demus de rebus atticis commentatus sit, si vera est lectio apud Athen. XIV. p. 660. D. *ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τῆς Ἀτθίδος Δῆμος.* Verum Casaubonus legere iubet *Κλείδημος.* Sane Clidemus Atthidem descripsit, ut ex eodem Athenaeo superius ostensum. Fortasse tamen et Demetrius quispiam hanc materiem tractavit, eoque ex nomine hoc nomen fuerit corruptum, uti factum apud Dionysium Halic. in iud. d. Din. c. 1, ubi citatur *Δῆμος ὁ Μάγνης,* qui omnino est *Δημήτριος ὁ Μάγνης,* ut dictum lib. I. cap. XV.

Dercylus litteris explicuit *κτίσεις*, quarum librum I. advocat Plutarchus in parall. min. c. 17, item Italica, quorum tertium citat ibidem c. 38, item Aetolica, quorum testimonio utitur Plutarchus d. fluv. c. 22, item Argolica. Athenaeus III. p. 86. F. *Ἀγίας δὲ καὶ Δέρκυλος ἐν Ἀργολικοῖς.* Atque ab Plutarcho d. fluv. c. 10. etiam libri eius *περὶ σατυρικῶν*, item c. 18. *περὶ ὀρῶν* et c. 19. *περὶ λίθων* nominantur. Meminit et Etymologus in *Εὔιος* et Schol. Eurip. Phoen. 7. et 416 15).

Didymarchus *μεταμορφώσεων γ′* citatur ab Anton. Liber. narr. 23., quae est de Batto. Sed ab interprete scriptores, ex quibus ea hausta est narratio, praetereuntur.

Dieuchidas Megarensis, ut Clementi dicitur strom. VI. p. 267, prodidit historiam Megaricam, ut non uno Harpocrationis loco constat; sed interdum corrupte apud eum legas *Δευχίδας.* At foedius etiam corruptum id nomen apud Schol. Apoll. I. 517, ubi legitur *Διρηχίδας ἐν Μεγαρικοῖς ἱστορεῖ.* Pluribus libris id opus constabat; nam Harpocrationi in *ἀγυιᾶς* adducitur *ἐν τρίτῳ Μεγαρικῶν*, Clementi Alex. strom. I. p. 141. citatur *Διευχίδας ἐν*
355. *τετάρτῳ Μεγαρικῶν*, et Laertio I. 2, 57. *ἐν πέμπτῳ.* Meminit et Dieuchidae Stephanus in *Σκίρφαι* 16).

Dinarchus Delius Cretenses fabulas collegit, ut cognoscimus ex Dionysio Hal. in Dinarch. c. 1, ubi ex Demi vel potius Demetrii libro de eiusdem nominis viris quattuor Dinarchos recen-

14) Idem fortasse est cuius historiam laudat Plin. h. n. XXXVII. 6, quam tamen fuisse naturalem colligi posse videtur ex eiusd. lib. c. 2. Neque alius, ni fallor, est Demostratus Apameus, quem in secundo *περὶ ποταμῶν* adducit Plut. d. fluv. c. 13. Cf. Eudoc. p. 128, Phot. bibl. cod. CLXI.

15) Adde Schol. Pind. Olymp. 7. 49, Schol. Eur. Tr. 16, Clem. Alex. strom. I. p. 139.

16) Adde Athen. VI. p. 262. E, Harp. v. *Γερανία*, Schol. Apoll. I. 118, Schol. Pind. Nem. 9, 30. et Plut. Lyc. c. 2, ubi *Διευτυχίδας* scribitur (lib.3.), Schol. Arist. vesp. 870, Eudoc. p. 286, ubi *Διρυχίας.*

set. Videtur idem signari ab Eusebio chron. I. p. 29, ubi de Bacchi gestis loquens ait, ὥς φησι Δείναρχος ὁ ποιητής, οὐχ ὁ ῥήτωρ [17]).

Dinias scriptis suis res Argolicas comprehendit. Schol. Apoll. II. 789. Δεινίας ἐν πρώτῳ Ἀργολικῶν. Mentionem quoque Diniae facit Plutarchus Arat c. 29 et Schol. Eurip. Orest. 859. Meminit et Schol. Soph. Electr. 281, qui ἕβδομον τῶν Ἀργολικῶν citat [18]).

Diocles Peparethius primus e Graecis memoriae prodidit originem urbis Romae urbisque res praecipuas. Hoc indicat Plutarchus in Rom. c. 3. τοῦ δὲ πίστιν ἔχοντος λόγου μάλιστα καὶ πλείστους μάρτυρας τὰ μὲν κυριώτατα πρῶτος εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξέδωκε Διοκλῆς ὁ Πεπαρήθιος, ᾧ καὶ Φάβιος Πίκτωρ ἐν τοῖς πλείστοις ἐπηκολούθησεν. Et aliquanto post c. 8. τοῦ Πεπαρηθίου Διοκλέους, ὃς δοκεῖ πρῶτος ἐκδοῦναι Ῥώμης κτίσιν [19]). Etsi autem ex istis aetas Peparethii cognosci nequit, tamen cum ea, quae Diocles ille de origine Romanae urbis prodidit, sequutus dicatur Fabius Pictor, qui tempore belli Annibalici vixit, satis liquet, hunc historicum graecum floruisse ante tempora Ptolemaei Philopatoris, cuius anno III., qui et tertius erat Olympiadis CXL, bellum Annibalicum coepit. Idem Plutarchus in quaestt. graec. c. 40. ait, Dioclem fecisse περὶ ἡρώων σύνταγμα atque inde refert edictum Tanagraeorum de iis quae Clidemus renunciasset. Sed fortasse is est Diocles Rhodius, cuius Αἰτωλικά citat Plutarchus d. fluv. c. 22. Iosepho antiquit. X. II. (13.) citatur Διοκλῆς ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Περσικῶν. Sed apud Rufinum pro eo legas, *Diocles in secundo coloniarum*, quomodo non solum in editis reperio, sed etiam Rufino meo msto. Et coloniarum librum secundum citat Freculphus t. I. lib. 3. c. 17. [20]). Etiam Dioclis Magnesii libri περὶ ἐπιδρομῆς Laertio memorantur VII. 1, 48. 2, 162. X. 11, atque apud eundem II. 6, 54. adducitur Diocles ἐν τοῖς βίοις τῶν φιλοσόφων, sive, ut apud eundem legitur II. 8, 82, ἐν τῷ περὶ βίων φιλοσόφων. Atque ex his libris sunt quae ex Diocle narrat VI. 1, 12. 13. 2, 20. 36. 5, 87. 91. 8, 99. 9, 103. VII. 356.
4, 166. 7, 179. 181. IX. 11, 61. 65. X. 12. Alius est Diocles Eleates, musicus, item Diocles Atheniensis aut Phliasius, comicus, Athenaeo non semel memoratus; de quorum utroque Suidas. Item alius Diocles Carystius, de quo sic Plinius h. n. XXVI. 2. *Hippocratis certe, qui primus medendi praecepta clarissime condidit, referta herbarum mentione invenimus volumina, nec minus Dioclis Carystii, qui secundus aetate famaque exsti-*

17) Cf. *Lobeck* Aglaoph. t. I. p. 573.

18) Adde Schol. Theocr. 14, 48, Schol. Pind. Olymp. 7, 49. Isth. 4, 104, Herodian. d. monosyll. p. 8. et ap. Cramer. anecd. t. III. p. 263.

19) Adde Fest. in *Romam*.

20) Cuius sint quae habet Schol. Theocr. 7, 112. de Hebro flumine difficile dictu est, item quis sit interpres Homeri ap. Schol. Od. ξ, 132, τ, 457.

tit. Dioclem medicum appellat XXI. 11, at ἁπλῶς Dioclem vocat XX. 3. 5. 6. 9. 13. 20. et 23, item XXI. 31. XXIII. 1. et XXIV. 19. Meminere etiam Censorinus, Athenaeus, Plutarchus, Scholiastes Nicandri, imprimis medici, ut Dioscorides ac Galenus passim. Alius ab eo est Diocles Carystius rhetor Augustei aevi, de quo M. Seneca controvers. I. 3. 8. II. 11. 14. III. 16.

511. Diodorus Ephesius vitam Anaximandri ac cuius modi eius philosophia fuerit memoriae prodidisse videtur. Laert. VIII. 2, 70. *Διόδωρος δὲ ὁ Ἐφέσιος περὶ Ἀναξιμάνδρου γράφων φη-*
356. *σὶν ὅτι τοῦτον ἐζηλώκει.* Diodorus Periegetes terras descripsit, ut ex cognomine ipso colligimus. Idem de monumentis tractavit. Plutarchus in Them. c. 32. *Διόδωρος δ' ὁ περιηγητὴς ἐν τοῖς περὶ τῶν μνημάτων εἴρηκεν.* Meminit et idem huius scriptoris in Thes. c. 36. et Cim. c. 16. 21). Idem de populis Atticae reliquit commentarium. Hinc *Διόδωρος ἐν τῷ περὶ δήμων* citatur Harpocr. in *Ἕρμος*, qui *δῆμός ἐστι τῆς Ἀττικῆς*, item in *Ἐροιάδαι*, *Ἐρχείαδεν*, *Εὐωνυμεῖς*, *Θημακεύς*, *Θόραι*, *Θύρικος*, *Θυμαιτάδαι*, *Ἰκαριεύς*, *Ἰτεαῖος*, *Κειριάδης*, *Κεραμεῖς*, *Κεφαλῆθεν*, *Κηττοί*, *Κολωναίτας*, *Κριωεύς*, *Λαμπτρεῖς*, *Λευκονοεύς*, *Λουσιεύς*, *Ξυπεταίονες*, *Οἴηθεν*, *Οἶον*, *Παιανιεῖς*, *Πήληξ*, *Τυρμεῖδαι*, *Φηγαιεῦσι* 22). Videtur eius esse liber *περὶ σταθμῶν*, qui in bibliotheca Vaticana adservatur 23).

Diogenes Cyzicenus reliquit libros de VII patriae suae insulis 24) teste Stephano in *Βέσβικος*, qui et primum eius operis citat in *Ἀδράστεια*, tertium in *Ζέλεια*. Plane censeo eundem esse de cuius nomine ambigit Suidas, utrum *Diogenes* an *Diogenianus* vocetur. Movet me, quod dicat, suis commendasse monumentis instituta patriae suae Cyzici. Addit, praeterea tractasse de litteris deque notis quarum usus in libris, atque item de poetica. Diogenes Sicyonius res Peloponnesiacas litteris mandavit teste Laertio VI. 2, 81, cui hic inter quinque eius nominis secundo loco memoratur. Primus vero Laertio nominatus est Diogenes Apolloniata, physicus, Anaxagorae aequalis, de quo Clemens Alex. protr. p. 19. paedag. I. p. 46. strom. I. p. 127, item Suidas. Quid de venis senserit docet Aristoteles hist. anim. III. 2. Tertius ei est Diogenes Seleuciensis, qui ob vicinitatem loci Babylonius vocabatur. Huius libros de nobilitate testes adducit Athenaeus IV. p. 168. E, ac mentio eius quoque fit apud Cic. d. nat. deor. I. 15, ubi ait: *Diogenes Babylonius in eo libro, qui inscribitur Minerva, partum Iovis ortumque virginis ad physiologiam traducens*

21) Adde Athen. XIII. p. 591. E. et Plut. vit. dec. orr. p. 849. C. ex emendatione Ruhnkenii. Vid. nostr. edit. p. 85.

22) Cf. Steph. Byz. v. *Ἐλαιεύς*, *Τρικόρυνθον*, *Χόλαργος*.

23) Laudat. Schol. Hom. Il. 5, 576. — Incertum est autem, quis sit D. quem *ἐν τῷ περὶ Μιλήτου συγγράμματι* laudat Schol. Plat. Menex. p. 380 (391.).

24) Recte sic *Vossius*, ut ap. Stephanum corrigendum sit: *ἐν πρώτῃ περὶ τῶν ἑπτὰ τῆς πατρίδος νήσων.* Cf. *Bernhardy* ad Suid. t. I. p. 1378.

disiungit a fabula, et Quinctil. I. 1, 9. *Leonides, Alexandri paedagogus, ut a Babylonico Diogene traditur, quibusdam eum vitiis imbuit, quae robustum quoque et iam maximum regem ab illa institutione puerili sunt prosequuta.* Quartus est Diogenes cynicus. Quintus Diogenes Tarsensis, qui opere quodam complexus fuit 357.
quaestiones poeticas atque eas solvere est conatus. Meminit et X. 26. *Διογένης ὁ Ταρσεύς, ὁ τὰς ἐπιλέκτους σχολὰς συγγράψας.* Mirum vero omitti a Laertio Diogenem Cyzicenum, de quo ante dictum. Fortasse et alius ab illis quinque est qui Persica scripsit, quorum primum adducit librum Clemens Alex. protr. p. 19. Et, credo, diversus est etiam qui Palleniaca edidit. Parthenius Erot. c. 6. *Διογένης καὶ Ἡγήσιππος ἐν Παλληνιακοῖς*, ubi *Παλληνιακά* videntur ad utrumque referri, cum historiam ibi narret Parthenius de Pallene, Sithonis, Hodomantum regis, filia. Alius est quoque Diogenes Smyrnaeus, philosophus, Metrodori Chii auditor, Anaxarchi praeceptor, de quo Clemens Alex. strom. I. p. 130. At Diogenes, ex cuius tragoedia versum unum alterum citat Clemens strom. II. p. 177, non est alius a cynico philosopho; nam ex Laertio VI. 2, 80. cognoscimus, septem ei tragoediolas tribui solere, quas Satyrus esse dicebat Philisci Aeginensis, Diogenis discipuli. Obscurum autem, quis sit ille Diogenes, qui in litteras retulit *τὰ ὑπὲρ Θούλην ἄπιστα.* Laudat ea Malchus sive Porphyrius in vit. Pythag. p. 8.

Diogenetes (nisi rectum est *Diogennetus* vel *Diogenes*) Erythraeus memoratur Hygino in poet. astron. p. 275, ubi de piscium signo loquens ita scribit: *Diogenetes Erythraeus ait, quodam tempore Venerem cum Cupidine filio in Syriam ad flumen Euphratem venisse, et eodem loco repente Typhona giganta, de quo supra diximus, apparuisse; Venerem autem cum filio in flumen se proiecisse, et ibi figuram piscium forma mutasse: quo facto periculo esse liberatos. itaque postea Syros, qui his locis sunt proximi, destitisse pisces esitare, quod vereantur eos capere; ne simili caussa aut deorum praesidia impugnare videantur, aut eos ipsos captare.* Sed ambigo, an potius grammaticis sit accensendus [25]).

Dionysius Argivus an historicus fuerit dispiciendum sit. Quid hic de Ilii capti tempore prodiderit legere potes apud Clementem Alex. strom. I. p. 139. [26]). Dionysius Byzantius *ἀνάπλῳ Βοσπόρου* citatur a Stephano in *Χρυσόπολις.* Ac videri possit idem esse ac Dionysius cuius *περιήγησιν* habemus, praesertim quando Suidas eum fuisse Byzantium colligit ex Rhebae fluminis laude. Sed corruptum eum esse locum proque *Βυζάντιον* esse *Βιθυνὸν* legendum ostendimus lib. II. cap. 3. Quare omnino alius est ille, cuius *περιήγησις* exstat, ab eo, qui navigationem

25) Diognetus, Erythraeorum dux, laudatur ap. Plut. d. mul. virt. p. 254, Parthen. erot. c. 9, Polyaen. VIII. 36.

26) Laudatur item a Schol. Pind. Nem. 2, 1.

per Bosporum descripsit. Ex opere hoc de Bosporo Thracio fragmentum habeo graecum a filio Isaaco descriptum e bibliotheca Florentina; sed integrum opus habuit Petrus Gyllius, qui multa hoc e libro citat atque initio operis eum *antiquissimum Bosporici scripti scriptorem* vocat et conqueritur, *tot iam annis in caecis tenebris iacere* 27). Meminit Dionysii Byzantii ac dicti operis etiam Suidas, pretereaque panxisse ait threnos, poema epicediis refer-
358. tum 28). Dionysius Chalcidensis *κτίσεις* sive origines civitatum complexus est libris quinque, teste Marciano Heracleota in perieg. p. 5. Celebratur hoc opus etiam a Suida in *Χαλκιδική*. Ex primo eius libro testimonium promit Schol. Apoll. IV. 264, ex tertio idem facit Harpocration in *Ἡφαιστία*, ex quinto idem in *Ἡραῖον τεῖχος*. Meminit quoque Schol. Arist. nub. 397. et Etymologus in *Προκόννησος*: sed corrupte ibi pro *Χαλκιδεὺς* scriptum *Ἀθηναῖος*, proque *κτίσεις* legitur *κτήσεις*, ut Casaubonus observat in addendis ad animadversiones Athenaei, atque ex eo Maussacus ad Harpocrationem in *Ἡφαιστία* 29). Bene antiquum esse Dionysium hunc illud indicio esse potest, quod eo teste utatur Dionysius ipse Halicarnassensis A. R. I. 72, ubi varias de
512. Romae origine sententias appendit et expendit 30). Dionysius, Diogenis filius, terrarum dimensionem descripsit. Marcianus Heracl. in perieg. p. 6. *οὕτω δὲ καὶ ὁ Διονύσιος ὁ τοῦ Διογένους ἀναμεμέτρηκεν.* Dubium vero, idemne an alius sit Dionysius Corinthius, qui reliquit *περιήγησιν τῆς οἰκουμένης δι᾽ ἐπῶν*,
358. ut est apud Suidam 31). Dionysius Mytilenaeus, poeta epicus, qui *σκυτοβραχίων* et *σκυτεὺς* vocatus est, praeter Bacchi et Minervae expeditionem etiam Argonautica libris sex ad Parmenonem scripsit oratione soluta, ut apud Suidam legitur. Plenius vero de eo Diodorus Siculus III. 66, ubi eum vocat *Διονύσιον τὸν συνταξάμενον τὰς παλαιὰς μυθολογίας*, ac deinde subiungit: *οὗτος γὰρ τά τε περὶ τὸν Διόνυσον καὶ τὰς Ἀμαζόνας, ἔτι δὲ τοὺς Ἀργοναύτας καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰλιακὸν πόλεμον πραχθέντα καὶ πολλ᾽ ἕτερα συντέτακται, παρατιθεὶς τὰ ποιήματα τῶν ἀρχαίων, τῶν τε μυθολόγων καὶ τῶν ποιητῶν.* Ex hoc opere complura deinde Diodorus refert. Meminit et eiusce Dionysii Schol. Apoll. I. 1289. IV. 177. 32). A quibusdam creditur auctor historiae Lydiacae Xantho tributae, ut diximus lib. I. cap. 2. Dionysius Siculus de rebus Siculis scripsit, argumentum autem desumpsit ex Aristidis Milesii rerum Sicularum libris. Auctor Plut-

27) Hoc fragmentum edidit *Ducange* in Cpoli christ. et *Hudson* in geogr. min.
28) Vid. *G. Bernhardy* comm. d. Dion. Perieg. in ed. Dion. p. 492.
29) Sed vid. *Fabricii* ind. ad schol. Apoll. Rhod. p. 642. ed. Apoll. Lips.
30) Adde Strab. XII. p. 566, Plut. d. mal. Herod. c. 22, Scymn. v. 115, Clem. Alex. strom. I. p. 144, Schol. Apoll. I. 558. 1024, Zenob. prov. V. 64, Apostol. XVIII. 25, Phot. v. *Πραξιδίκη, Τελμισεῖς,* Eudoc. p. 438.
31) Vid. *Bernhardy* l. l. p. 492 sq.
32) Adde Diod. III. 52, Eudoc. p. 108. Cf. *Welcker* d. cycl. ep. p. 75. sq., *Lobeck.* Aglaoph. t. II. p. 990 sqq. et supr. lib. I. cap. 1. adn. 52.

archus in parall. min. c. 1. Sed ubi in graeco est *Διονύσιος ὁ Σικελιώτης*, ibi apud interpretem est *Diodorus Siculus*.

[Dionysius Phaselites scripsit *περὶ ποιητῶν* librum laudatum ab Anon. in vita Nicandri.]

Dionysodorus Boeotus historiam rerum graecarum edidit usque ad imperium Philippi, patris Alexandri. Diod. Sic. XV. 512.
95. *τῶν δὲ συγγραφέων Διονυσόδωρος καὶ Ἄναξις οἱ Βοιωτοὶ τὴν τῶν Ἑλληνικῶν ἱστορίαν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατεστρόφασι τὰς συντάξεις.* Hic, ut refert Laert. II. 5. 42, paeana, qui Socrati a plerisque tribuebatur, alterius esse prodidit[33]).

[Diophanes *ἐν τῇ α΄ τῶν Ποντικῶν ἱστοριῶν* laudatur a Schol. Apoll. III. 241. et Eudoc. viol. p. 31.]

Diophantus Lacedaemonius condidit libros antiquita- 359.
tum XIV teste Fulgentio mythol. I. 1. Idem scripsit de sacris deorum, unde quaedam idem Fulgentius adducit in expositione sermonis antiqui voce *Nefrendes*; quamquam ibi quidem non tam Diophantum nobis advocat quam, ut solet nugator ille, interpretem eius. Nec Diophanti apud melioris notae scriptores nulla mentio est; nam Agatharchides de mari rubro cap. 31. ap. Phot. bibl. cod. CCL. auctor est, descripsisse eum terras septentrioni subiectas, et Stephanus eundem nominat in *Ἄβιοι*; atque ab eodem in *Λιβυστῖνοι* adducitur *Διόφαντος ἐν πολιτικοῖς*. At alius est Diophantus Syracusanus, philosophus Pythagoreus, cuius de mundi ortu sententiam adfert Theodoret. therap. IV. p. 795.

Dioscorides nomen illustravit suum libris de rep. Lacedaemoniorum, ut constat ex Athen. IV. p. 140. B, ubi secundus eius operis citatur, item Plutarch. in Lyc. c. 11, qui et scriptoris huius meminit in Ages. c. 35. Dubium vero, idemne an alius sit, cuius epigrammata in anthologia leguntur; item is, cuius mentionem facit Schol. Apoll. I. 741, ubi ex eius sententia tradit, Amphionem lyram accepisse ab Apolline, quam eum a Musis habere voluerunt Antimenidas lib. 1. et Pherecydes in X; item, cuius librum *περὶ νομίμων* citat Schol. Arist. av. 1283. nec non Suidas in *σκυτάλη* verbis plane iisdem[34]).

Dioxippus poeta est comicus; sed eius hoc loco meminimus, quia inter dramata illius fuit etiam *ἱστοριογράφος*. Amphieli eam fabulam Dalechampius tribuit, nempe turbatis Athenaei verbis III. p. 100. E. deceptus. Ita enim Dioxippi *ἐν ἱστοριογράφῳ* verba apud eum legi debent, ut duo trochaici sint:

33) Cf. Schol. Apoll. I. 917. Alius videtur esse qui *ἐν τῷ περὶ ποταμῶν* laudatur Schol. Eurip. Hipp. 122. Ab eod. Rhes. 504. adducitur *Δ. ἐν τοῖς παρὰ τοῖς τραγῳδοῖς ἡμαρτημένοις.*

34) Repetit Phot. v. *σκυτάλη*, Eudoc. p. 280. Hic, nisi fallor, est discipulus Isocratis ap. Athen. I. p. 11. A. (Suid v. *Ὅμηρος*), cuius item videntur esse *ἀπομνημονεύματα* ib. XI. p. 507. D. et ap. Diog. Laert. I. 2, 63. Reliquos huius nominis recenset *Jonsius* scr. hist. phil. II. 6, 5, qui et nostrum putat esse patrem Zenonis Tarsensis, ad quem aliquot libros Chrysippus scripsit teste Diog. Laert. VII. 7, 190. 193. 197. 198. 202.

τὴν στοὰν διεξέπαιεν Ἀμφικλῆς μήτρας δύο
κρεμαμένας δείξας, ἐκεῖνον πέμπε, φὰς, ἐὰν ἴδῃς.

Esse vero drama illud Dioxippi praeter Athenaeum etiam testatur Suidas, a quo quattuor eius fabulae recensentur, *ἀντιπορνοβοσκός, φιλάργυρος, ἱστοριογράφος, διαδικαζόμενοι* 35), ut quidem Mediolanensis vetus editio habet; nupera illa, quae cum Porti translatione et notis prodiit, *historiographi* nomen negligenter omisit. Suspicor Dioxippum hac fabula fabulosos risisse historicos. Alius ab eo est Dioxippus Hippocraticus *vetus medicus et nobilis,* ut de eo scribit Gellius N. A. XVII. 11.

Diphilus Thesei gesta panxit, sed carmine choliambico. Ostendit hoc Schol. Pind. Olymp. X. 83. Eius verba apponam, ut legi oportet: *ὥς φησι Δίφιλος, ὁ τὴν Θησηίδα ποιήσας, ἔν τινι ἰάμβῳ οὕτω·*

τρέψας δὲ πώλους, ὡς ὁ Μαντινεὺς Σῆμος,
ὃς πρῶτος ἅρματ᾽ ἤλασεν παρ᾽ Ἀλφειῷ.
alensque pullos, Mantinensis ut Semus,
primus agitator curruum prope Alpheum.

Alius, ut puto, ab eo est Diphilus Sinopensis, *κωμικώτατος καὶ γνωμικώτατος*, ut a Clemente Alex. 36) et Eusebio Pamphili vocatur, notus vel ex Terentiano Adelphorum prologo. Alius quoque Diphilus Carystius, item Diphilus Siphnius, adhaec Diphilus Laodicensis, quorum trium meminit Athenaeus. Postremus ille auctor fortasse est scholiorum Nicandri, quod ex eodem Athen. VII. p. 314. D. videtur colligi posse 37).

Dius celebrabatur opere de rebus Phoenicum. Ea ex historia fragmentum de Salomone et Hiramo conservavit nobis Iosephus c. Apion. I. 17.

Diyllus Atheniensis quibus sibi nomen pepererit docet Diodorus XVI. 14, ubi cum dixisset, Callisthenem historiam suam perducere usque ad templum nefario Philomeli scelere captum, continuo addit: *Δίυλλος δ᾽ ὁ Ἀθηναῖος ἦρκται τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῆς ἱεροσυλήσεως, καὶ γέγραφε βίβλους εἴκοσι καὶ ἑπτά, συμπεριλαβὼν πάσας τὰς ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις γενομένας πράξεις περί τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Σικελίαν.* Et c. 76. *Δίυλλος δ᾽ ὁ Ἀθηναῖος τῆς δευτέρας συντάξεως ἀρχὴν πεποίηται τῆς Ἐφόρου ἱστορίας τὴν τελευτήν, καὶ τὰς ἑξῆς πράξεις συνείρει τάς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων μέχρι τῆς Φιλίππου τελευτῆς.* Etiam ex Diyllo hoc memorat Athenaeus XIII. p. 593. F, ut Demetrius Phalereus amitam suam, patria Samiam, *Λαμπετώ* appellarit, cum prius *Χαριτοβλέφαρος* nominaretur. Haec quidem Athenaeus dicit, si locus est sanus; sed apud Laertium V. 5, 76.

35) Adde Athen. I. l. et XI. p. 472 B. 496. F. 502. D.
36) Videtur in mente habuisse *Vossius* locum Clem. Alex. str. V. p. 260. *ὁ κωμικὸς Δίφιλος γενικώτατον ὄντα πάντων φησὶ πατέρα*, atque Euseb. pr. ev. XIII. 13.
37) Cf. Schol. Theocr. 10, 1.

ex Didymi *συμποσιακοῖς* refertur, Demetrium ipsum *Λαμπετώ* et *Χαριτοβλέφαρον* vocatum, ut omnino accedam Casaubono, qui apud Athenaeum emendat, *ἑαυτὸν Λαμπετὼ προσαγορεύσατο*, ubi *δὲ αὐτὴν* perscriptum est in vulgatis. Idem Casaubonus Diylli nomen restituit Athenaeo IV. p. 155. A, ubi ante legebatur *Διύαλος δ' ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῇ ἐννάτῃ τῶν ἱστοριῶν*. Similiter Sylburgius Etymologo in *Κόμανα*, ubi nunc *Θύιλλος* scriptum, et Maussacus Harpocrationi in *Ἀριστίων*, ubi prius erat *Τίλλος* 38). 361.
Cum autem non tantum historiam suam usque ad Philippi M. obitum pertexat, sed etiam de Phalereo scribat, saltem Ptolemaeo Philadelpho antiquior esse non potest. Fuit et Diyllus statuarius, cuius opera commemorat Pausanias X. 13, 7.

Domitius Callistratus de Heraclea libros composuit, quorum quartum citat Stephanus in *Ἀρκιρόεσσα* et *Μόκατα*, sextum in *Ὀδιούπολις*, septimum in *Ὀλύμπη* 39). Varios Callistratos superius memoravimus.

[Domninus chronographus laudatur ab Io. Malal. chron. I. p. 101. 181. 265. 303. 345. 356. 372 sq. 377 sq. 392. 393. et a Tzetz. ad Lycophr. 177. et exeg. p. 4, atque historiam usque ad Iustiniani tempora produxisse videtur 40).]

Dorotheus *ἐν ἕκτῃ τῶν περὶ Ἀλέξανδρον ἱστοριῶν* citatur ab Athen. VII. p. 276. F. Etiam seu idem seu alius Dorotheus in primo rerum Sicularum adducitur a Stobaeo floril. XLIX. 49. et ab Apost. prov. XX. 13. Uterque refert ex eo, ut Phalaris Perillum seu Perilaum fabrum aereo tauro incluserit. Etiam Dorotheus in quarto *Ἰταλικῶν* testis laudatur a Plutarcho parall. min. c. 20, ubi narrat, ut Marius bello Cimbrico victus somnioque monitus Calpurniam filiam sacrificarit. Eundem librum nominat Clemens Alex. protr. p. 12. Idem Clemens strom. I. p. 144. eum citat *ἐν πρώτῳ πανδέκτῃ* atque inde de Mopso quaedam tradit. Plutarchus parall. c. 25. citat Dorothei librum 1. *μεταμορφώσεων*. Atque his in locis *ἁπλῶς* fit Dorothei mentio. At est ubi (dubium idemne an diversus) Dorotheus Ascalonita laudetur, ut apud Athenaeum VII. p. 329. D, ubi ex eius opere, quod inscribebatur *λέξεων συναγωγή*, citatur liber CVIII 41); item XIV. p. 662. F, ubi idem dicitur edidisse *περὶ Ἀντιφάνους καὶ περὶ τῆς παρὰ τοῖς μεσωτέροις* 42) *κωμικοῖς ματτύης*. Quem locum non intellexit Delechampius interpres; nam vertit, *Antiphane et Mattya*,

38) Adde Diod. exc. lib. XXI. 5. p. 490. *ὅτι Δίυλλος Ἀθηναῖος συγγραφεὺς τὰς κοινὰς πράξεις συντάξας ἔγραψε βιβλία εἴκοσιν ἕξ*, Plut. d. mal. Herod. c. 26, Plin. h. n. ind. lib. VII.

39) Aristophaneum dicit Athen. VI. p. 263. E. Hunc eundem esse intelligitur ex Schol. Aesch. Pers. 941. Adde Schol. Apoll. I. 1125. II. 780, Suid. v. *Φιλόξενος*, Steph. v. *Τάφραι*, *Ὕπιος*, *Ψίλιον*.

40) Episcopum Antiochenum putat *Bentleius* ep. ad Mill. p. 73. (opp. p. 513.)

41) Eodem spectant quae habet Athen. IX. p. 410. A. XI. p. 481. D. XIV. p. 658. E, Schol. Hom. Il. 9, 90. 10, 252, Eust. Il. 23, 230. p. 1297.

42) Nunc ibi *νεωτέροις* scribitur.

scriptoribus comoediae, quam mediam vocant: cum dicere deberet, *de Antiphane et ea quae mediae comoediae scriptoribus mattya vocatur.* Ascalonita ille grammaticus fuit, ut disertim dicit Stephanus in *Ἀσκαλών.* Idem Athenaeus XI. p. 497. E. meminit Dorothei Sidonii, qui unus veterum Graecorum apotelesmata versibus scripsit. Sequuntur eum Manilius ex Latinis, ex Arabibus Omar, Messalla et Alcabicius scriptor[43]). Etiam a Phlegonte d. reb. mir. c. 26. laudatur *Δωρόθεος ὁ ἰατρὸς ἐν ὑπομνήμασιν,* atque ex iis refertur, ut Alexandriae in Aegypto cinaedus pepererit, ac foetus conditus miraculi caussa adservetur.

Dosiades de rebus Creticis libros edidit. Ex iis tradit
362. Plinius h. n. IV. 12, Cretam ita dictam *a Creta nympha. Τετάρτην τῶν Κρητικῶν* citat Athenaeus IV. p. 143. A.[44]) Fortasse idem est ac Dosidas, ex quo a Clemente Alex. protr. p. 12. quiddam adfertur de Lesbiorum sacrificiis.

Dositheum saepius testem adhibet Plutarchus in parallelis minoribus. Nam c. 19. tertium adducit librum rerum Sicularum, c. 30. tertium Lydiacorum, c. 33. Pelopidas, c. 34. librum tertium rerum Italicarum, quem et citat c. 33. 37, uti primum eius operis c. 40.[45]) Alius est Dositheus astrologus, cuius mentio fit apud Plinium h. n. XVIII. 31.[46])

[Dracon scripsit *περὶ γενῶν* teste Harpocr. in *Ἐτεοβουτάδαι.* Fortasse Corcyraeus est, cuius librum *περὶ λίθων* adducit Athen. XV. p. 692. D.]

Echemenes *ἐν τοῖς Κρητικοῖς* adducitur Athenaeo XIII. p. 601. F. Forte idem nomen restituendum Fulgentio mythol. I. 14, ubi Euxemenes in primo *θεολογουμένων* testis adhibetur. Sed nihil certo statuere ausim.

[Echephyllidas tanquam historiae scriptor laudatur a Steph. Byz. in *Σφακτηρία* et *Τρμίνη,* item a Schol. Plat. Phaedon. p. 389.[1])]

Eleusis *ἐν τῷ περὶ Ἀχιλλέως* testis a Laertio citatur I. 1, 29.[2])

Empodus commentarios reliquit, historicos, ut puto. Athenaeus IX. p. 370. C. cum citasset Eupolidis illud *ἐν Βάπταις, ναὶ μὰ τὴν κράμβην,* subiungit deinde: *ἐδόκει δὲ Ἰωνικὸς εἶναι*

43) Cf. Crameri anecd. t. III. p. 167. et 185. Idem fortasse est Dorotheus Chaldaeus, quem in β' *περὶ λίθων* laudat Plut. d. fluv. c. 23. atque simpliciter Dorotheum vocat Plin. h. n. XXII. 22; nisi is potius est Atheniensis, quem affert in ind. lib. XII. XIII.

44) Adde Athen. VI. p. 264. A, Diod. Sic. V. 80, Bekk. anecd. p. 783.

45) Steph. Byz. epit. v. *Δώριον*; quae si comparantur cum fragmento a *Montefalconio* ex cod. Paris. exscripto, videtur etiam librum *περὶ Μεσσήνης* composuisse; nisi hoc pertinuit ad opus de rebus Siculis.

46) Cf. Vit. Arati III. p. 445. ed. Buhl.

1) Stephano hunc scriptorem restituit *Ruhnken.* diss. d. vit. et script. Longin. p. LXXXXIII. ed. Weisk.

2) Praeter necessitatem, ut ipse fatetur, *Menagius* Ἐλευσίνιος sive Ἐλευσίνιος coniecit.

ὁ ὅρκος. καὶ οὐ παράδοξον, εἰ κατὰ τῆς κράμβης τινὲς ὤμνυον, ὁπότε καὶ Ζήνων ὁ Κιτιεὺς, ὁ τῆς στοᾶς κτίστωρ, μιμούμενος τὸν κατὰ τῆς κυνὸς ὅρκον Σωκράτους, καὶ αὐτὸς ὤμνυε τὴν κάππαριν, ὡς Ἔμποδός φησιν ἐν ἀπομνημονεύμασιν. Fortasse tamen locus est corruptus: sane Casaubonus pro Ἔμποδος malit Ποσειδώνιος. Interim fatendum, hoc a vulgata lectione multum abire.

Enomides videtur scripsisse de deorum nominibus, natura et gestis. Etymologici magni scriptor in θέλγει· Ἐνομίδης δὲ ὁ τὰ θεῖα γράψας καὶ τοὺς Τελχῖνας ἐτυμολογήσας, κτλ. [3])

Epaphus de Delphico templo quaedam tradidit, seorsim an in alio opere haud sat scio. Servius in versum illum Aen. III. 89. *da, pater, augurium, atque animis illabere nostris: traditur,* inquit, 363.
a plurimis (inter quos etiam Epaphus, vir peritissimus), Delphis quodam tempore evenisse, ut templum, religiosum ante et intactum, spoliatum incensumque sit, ac post multas Corinthii urbes soli vicosque proximos terrae motu haustos; Delon neque antea neque postea hoc incommodo vexatam. Ita corruptissimum locum non incommode emendaveris, vel potius pro *singulosque proximos* (ut est apud Servium) lege *insulas que proximas*, quemadmodum est apud Macrobium Sat. III. 6, ubi hic locus ex libro decimo septimo Epaphi dicitur desumptus. Etiam pro illis, *ac post multas Corinthii urbes*, ibi legas, *et adiicit* (puta Epaphus), *multas circa Corinthum urbes.* Denique post *vexatam* ibi adiungitur, *sed semper eodem manere saxo.*

Epigenes astrologus et historicus fuit, quantum videre possum. Cum Beroso et Critodemo iungitur Plinio h. n. VII. 56. *e diverso Epigenes apud Babylonios* DCCXX *annorum observationes siderum coctilibus laterculis inscriptas docet, gravis auctor imprimis, qui minimum, Berosus et Critodemus,* CCCCXC *annorum. ex quo apparet, aeternum litterarum usum.* Mentio quoque illius fit ibid. c. 49. et XXXI. 3.[4]) Alius est Epigenes Sicyonius, poeta non quidem comicus, ut Suidas putavit, sed tragicus, ut recte est apud Apostol. prov. XV. 8, ubi dicitur proverbium illud, *οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον*, ab eo originem coepisse. Nam, inquit, *Ἐπιγένους τοῦ Σικυωνίου τραγῳδίαν εἰς αὐτὸν ποιήσαντος ἐπεφώνησάν τινες τοῦτο. ὅθεν ἡ παροιμία.* Varia eius Athenaeus citat et ex eo Suidas[5]).

3) Pro Ἐνομίδης v. Ἐνομήδης scribendum esse Ξενομήδης atque intelligendnm veterem scriptorem, de quo sermo fuit lib. I. c. 1. p. 32, coniicit *W. Dindorfius* in add. ad Lobeckii Aglaoph. p. 1358.

4) Rhodium fuisse intelligitur ex Plin. ind. lib. VIII. X. XIV. XV. XVII. XVIII, qui fortasse non diversus a Byzantio ap. Censor. c. 7. coll. Senec. quaestt. VII. 3. Stob. ecl. I. 29. Eundem esse putat *Lobeck* Aglaoph. t. I. p. 341, qui laudatur ap. Schol. Apoll. III. 1378. *Περιγένης ἐν τοῖς Χαλδαϊκοῖς* (sic iam pridem correctum est quod legitur vulg. Χαλκιδικοῖς) *περὶ τῶν μαθημάτων.*

5) Cf. *Lobeck* l. l. p. 975.

Epimenides praeter Cretensem illum, qui olympiade XLV. Solonis aequalis vixit, duo fuerunt, unus quidem, qui genealogias scripsit, atque alter qui dorice Rhodi historiam condidit, ut scimus ex Laert. I. 10, 115 6).

Ergias Rhodius librum reliquit de Rhodo. Athenaeus VIII. p. 360. D. *Ἐργίας ὁ Ῥόδιος ἐν τοῖς περὶ πατρίδος.*

Erxias *Κολοφωνιακὰ* litteris mandavit teste Athenaeo XIII. p. 561. F. Nisi *Ergias* legendum, ut Gesnerus putat. Sane in alterutro nomine peccatum videtur.

Euagoras Lindius condidit historiam regna Aegyptiorum complexam, item vitam Timagenis aliaque. Suidam adi. Diversus est Euagoras Thasius, qui inter eos est, ex quibus Plinius librum X. historiae naturalis contexuit. Ac fortasse idem nomen reponendum apud eundem Plinium in scriptoribus
364. externis libri XVII, ubi vulgo est *Euagone Thasio.* Sane ut in natura animalium ex *Euagora Thasio,* ita in plantarum natura ex *Euagone Thasio* se profecisse dicit. Patria eadem ac similitudo nominum et non absimile argumentum faciunt, ut eundem tractasse utrumque argumentum putem 7).

Eualces *Ἐφεσιακὰ* prodidit, ut cognoscimus ex Athen. XIII. p. 573. A.

[Euangelus scriptor tacticorum laudatur a Plut. Philop. c. 4, Aelian. et Arrian. tact. c. 1.]

Euanoridas Eleus scripsit de iis qui Olympiis ludis vicerant. Pausanias VI. 8, 1. *Εὐανορίδᾳ δὲ Ἠλείῳ πάλης ἐν παισὶν ὑπῆρξεν ἔν τε Ὀλυμπίᾳ καὶ Νεμείων νίκη. γενόμενος δὲ Ἑλλανοδίκης ἔγραψε καὶ οὗτος τὰ ὀνόματα ἐν Ὀλυμπίᾳ τῶν νενικηκότων.*

Euanthis non incelebre nomen. Ex quo quaedam refert Plinius h. n. VIII. 22. *Euanthes*, inquit, *inter auctores Graeciae non spretus tradit Arcadas scribere, ex gente Anthi cuiusdam, sorte familiae lectum, ad stagnum quoddám regionis eius duci vestituque in quercu suspenso transnatare atque abire in deserta transfigurarique in lupum* etc. Euanthis *ἐποποιοῦ* hymnum in Glaucum citat Athenaeus VII. p. 296. C. Etiam Euanthis meminit Apollonii scholiastes I. 1063. 1065. *ἐν τοῖς μυθικοῖς.* Sed fuere tres Euanthes, unus Milesius, alter Samius, tertius Cyzicenus. Milesii meminit Diogenes I. 1, 29., Samii ex Hermippo mentio fit apud Plutarchum in Sol. c. 11, Cyzicenum celebrat Hieronymus adv. Iovin. II. 14. *Euanthes Cyzicenus et Asclepiades Cyprius*

6) Adde Schol. Pind. Olymp. 7, 24, Schol. Apoll. II. 1125. III. 241. IV. 57. (quos locos maiori Epimenidi tribuit *Voss.* lib. I. c. 1. p. 7), Eudoc. p. 81. 79. 148. 314. Cf. *Heinrichii* Epimen. p. 134.

7) Adde Plin. ind. lib. VIII. X. XIV. XV. XVIII, ubi tamen a novissimo etiam editore *Euagone Thasio* scriptum est.

aetate, qua Pygmaleon in oriente regnabat, scribunt, esum carnium non fuisse 8).

Eubulides librum de Diogene scripsit, ex quo de philosopho hoc quaedam refert Laertius VI. 2, 20. Etiam II. 5, 42. quaedam de eius condemnatione narrat, sane digna scitu. Ac propterea puto etiam Socratis vitam memoriae prodidisse.

Eubulus historiam Mithrae consignavit. Hieronymus adv. Iovin. II. *Eubulus quoque, qui historiam Mithrae multis voluminibus explicuit, narrat apud Persas tria genera magorum, quorum primos, qui sint doctissimi et eloquentissimi, excepta farina et olere nihil amplius in cibo sumere.* Hoc ex opere sunt ea, quae de Mithra commemorat Porphyrius in commentario de Nympharum antro, ubi Eubulum eorum laudat auctorem.

[Eucrates ἐν Ῥοδιακοῖς laudatur ab Hesych. in ἔλατρον, a quo fortasse non diversus est qui adducitur ab Athen. III. p. 111. C.]

Euctaeus videri possit descripsisse tertiam orbis partem. Athenaeus IX. p. 410. E. ὡς καὶ Εὐκταῖος δηλοῖ ἢ ὁ γεγραφὼς τὰς περιηγήσεις ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπιγραφομένῃ. Ita enim et in Aldina et Basileensi editum est, ac similiter est apud interpretem. Merito autem rectene ita legatur ambigit Gesnerus in bibliotheca. Omnino enim corrigi debet Ἑκαταῖος, prout in postrema editione 365. recte est expressum.

Eudemus condidit historiam astrologicam. Ea docuisse censeo, quid in re astrologica quisque observarit. Hoc de opere en Clementis verba in strom. I. p. 130. Θάλην δὲ Εὔδημος ἐν ταῖς ἀστρολογικαῖς ἱστορίαις τὴν γενομένην ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου προειπεῖν φησι, καθ' οὓς χρόνους συνῆψαν μάχην πρὸς ἀλλήλους Μῆδοί τε καὶ Λυδοὶ, βασιλεύοντος Κυαξάρους μὲν τοῦ Ἀστυάγου πατρὸς Μήδων, Ἀλυάττου δὲ τοῦ Κροίσου Λυδῶν. Idem tradit Diogenes Laertius I. 1, 23, ubi hoc volumen similiter vocat τὴν περὶ τῶν ἀστρολογουμένων ἱστορίαν. Sed Proclus in Euclid. I. 4. refert, Thaleti hoc ab Eudemo tribui ἐν ταῖς γεωμετρικαῖς ἱστορίαις. Verum potuit idem utroque in opere dixisse. Censet Gesnerus in biblioth., hunc esse Eudemum illum, quem de angulo et geometricarum enarrationum commentarios reliquisse auctor est idem Proclus eopse libro. Sane utrumque opus ei convenit, qui scientias mathematicas profiteatur 9). Etiam apud Clement. strom. VI. p. 267. memoratur Eudemus Naxius, quem historiam edidisse ait, sed eam ex Melesagora transscripsisse. Porro vel ignoratur huius aetas, vel idem est atque Eudemus

8) *Neanthes* potius legendum esse ex Porph. d. abst. IV. 15. colligit *Marquardt* d. Cyz. p. 168 (etiam ante eum *Jonsius* scr. hist. ph. I. 2, 2), qui idem faciendum putat duobus locis Schol. Apoll. Sed Euanthem Cyzicenum, quanquam olympionicam, habet etiam Paus. VI. 4, 10.

9) Hunc esse peripateticum, cuius vitam scripsit Damascius (vid. Simplic. in Arist. ausc. phys. VI. 216), ostendit *Lobeck* Aglaoph. t. I. p. 339.

Parius, quem ante bellum Peloponnesiacum vixisse constat ex Dionysio Halicarnassensi. Mihi quidem idem videtur: nempe vicinitas loci (utraque enim et Naxos et Paros inter Cycladas est) fecerit, ut alii Naxium, alii Parium vocarent. Sed de hoc quisque iudicet ut volet. Varias etiam historiolas ex Eudemo nescio quo narrat Aelianus in historia animalium, ut III. 21. de leone leaenaque ursam mirifice ulciscentibus ob catulorum caedem, item IV. 8. de supplicio quod pullus sumpsit de equisone, quia equam iniisset, et eiusdem libri c. 45. de leone ulciscente canis contubernalis sui caedem ab ursa patratam, et c. 43. de feris Libycis undecimam quamque praedae partem relinquentibus intactam, et c. 56. de vitulo marino, qui amore exarsit hominis spongias piscantis, et V. 7. de simia a summae arboris ramo dependente atque ita se tuente adversus feles 10).

Euelpis Carystius memoratur Porphyrio d. abstin. II. 55, ubi ex eo narrat, ut in Chio *τῷ Ὠμαδίῳ Διονύσῳ* soleat immolari homo vivus membratim discerptus, atque ut idem mos in
366. Teno obtinuerit.

Euemeridas Cnidius historica aliqua videtur divulgasse. Plutarch. d. fluv. c. 10. *Εὐημερίδας δὲ ὁ Κνίδιος ἱστορίας μέμνηται τοιαύτης.*

Eugamon Cyrenaeus librum edidit de Thesprotis; at Musaeo eum suffuratus fuit, ut Clemens ait strom. VI. p. 266. et Eusebius pr. ev. X. p. 271. Sed qui in Clementis codd. *Εὐγάμων ὁ Κυρηναῖος*, is in Eusebianis appellatur *Εὐγράμμων ὁ Κυρηναῖος*.

Eumachus Neapolitanus Athenaeo teste XIII. p. 577. A. scripsit *ἱστορίας τῶν περὶ Ἀννίβαν.*

Eumachus *ἐν περιηγήσει* citatur a Phlegonte d. reb. mir. c. 18, ubi ex eo refert, ut Carthaginienses fossam agentes circa provinciam suam in arcis repererint *δύο σκελετούς*, atque uni magnitudo fuerit cubitorum XXIII, alteri XXIV. Fortasse autem idem est Eumachus Neapolitanus, quem res gestas Hannibalis consignasse dicebamus: sane hic res scripsit ducis Carthaginiensis, et quod Phlego narrat ad Carthaginienses pertinet; nisi verisimile magis sit, intelligi Eumachum, Siculum musicum, quem Plinius reponit inter scriptores, ex quibus librum IV. et VI. historiae naturalis concinnavit. Dicat aliquis, hunc musicum vocari; sed hoc leve est, quando Plinius eis libris non de musicis, sed de variis gentibus tractat, et Aristoxenus Tarentinus quoque musicus fuit, qui tamen illustrium scriptorum vitas et praeterea historiam variam reliquit.

Eumolus *ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἱστοριῶν* adducitur a Laertio V. 1, 6. Dubito autem, legine debeat *Εὔμηλος* an *Εὔμολπος* 11).

10) Adde Ael. hist. anim. III. 20, Apost. prov. V. 96. IX. 27. XII. 9. XX. 39.
11) *Εὔμηλος* emendavit *Casaubonus* atque sic dedit novissimus editor.

Sane Eumolpus Corinthius Graecorum reditum scripsit. Schol. Pind.
Olymp. XIII. 31. *τοῦτο δὲ διὰ τὸν Εὔμολπον, ὄντα Κορίνθιον
καὶ γράψαντα νόστον τῶν Ἑλλήνων.* Lilius tamen Gyraldus in
poetarum historia dialogo III. *Eumelus* hic corrigere iubet, quod
mihi minus placet; nam aliquanto post v. 74. sequitur *Εὔμηλός
τις ποιητὴς ἱστορικός,* ubi et versus eius hexametros octo refert.
Puto autem, non diversimode adeo interpres scriptorem eundem
designasset et quidem scholiis in eandem odam. Quare diversos
censeo Eumolpum Corinthium et Eumelum Corinthium: ille scri-
psit de reditu Graecorum, hic autem Corinthiaca; unde apud Schol.
Apoll. I. 146. legas *Εὔμηλος ἐν Κορινθιακοῖς.* Vide quae de
eo diximus lib. I. cap. 1. Fuit et Eumolpus grammaticus, ex
quo quid *κισσύβιον* sit Athenaeus docet XI. p. 477. A. cf. p.
483. A.

Euphemius incertum an Aphrodisius auctor libri fuerit
de patria sua. Docent hoc verba illa Stephani in *Ἀφόρμιον*:
Ἀφροδίσιος ἤτοι Εὐφήμιος ἐν τῷ περὶ πατρίδος. Fortasse est
idem *Εὔφημος*, quem *ἐν ταῖς στεφανοπώλεσι* citat Pollux X. 26, 367.
120. ac cuius meminit Ammonius d. diff. voc. in *ἴσθι*[12]).

Eupolemus inter historicos semel iterumque numeratur a
Iosepho c. Apion. I. 23. Scripsisse de Iudaeorum regibus constat
ex Clement. Alex. strom. I. p. 146. et 148, ac Clementem eius
meminisse etiam Hieronymus ait in illust. script. c. 38. Etiam
testis adducitur ab Eusebio pr. ev. IX. 17. et 30 sqq. et auctore
chronici Alexandrini p. 148, ubi ab eo proditum ait, Mosem pri-
mum litteras reperisse ac Iudaeis tradidisse, ab his accepisse Phoe-
nices, a Phoenicibus Graecos. Item p. 214, ubi ex Eupolemo
refert, ut Vaphres, Aegypti rex, Salomoni ad templi structuram
miserit *μυριάδας η'*, quod interpres vertit LXXX *millia aureorum.*
Eupolemi tactica celebrant Arrianus et Aelianus tact. c. 1.

Eusebius historiam reliquit, quam orsus ab Octaviano im- 512.
peratore pertexuit usque ad mortem Cari, ut auctor est Euagrius
hist. eccl. lib. V. extr.

Euthymanes Massaliensis geographica edidit, ut con- 367.
stat ex epitome Artemidori Ephesii p. 63; nisi forte apud eum
legi debet *Euthymenes,* de quo nunc dicam[13]).

Euthymenes chronica condidit. Ex eo de Homeri aetate
sic prodidit Clemens Alex. strom. I. p. 141. *Εὐθυμένης δὲ ἐν
τοῖς χρονικοῖς συνακμάσαντα Ἡσιόδῳ ἐπὶ Ἀκάστου ἐν Χίῳ γε-
νέσθαι περὶ τὸ διακοσιοστὸν ἔτος ὕστερον τῆς Ἰλίου ἁλώσεως.*

Euxenus prisca ac fabulosa Italorum tempora carmine est

12) Hunc tamen locum sic correxit *Valckenarius,* ut senarius, fortasse Eu-
ripidis, efficeretur hic: *Εὔφημος ἴσθι μοῦνος ἐξωρμωμένη*, atque apud Pollu-
cem iam dudum *Εὔβουλος* repositum est.

13) Euthymenes scribendum, id quod intelligitur ex Athen. II. c. 87.
Addit *Reinesius* in suppl. Plut. d. plac. phil. IV. 1, Aristid. or. Aegypt., Anon.
d. incr. Nili.

368. persequutus, ut ostendunt haec verba Dionysii Halic. A. R. I. 34: *Εὔξενος ὁ ποιητὴς ἀρχαῖος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν Ἰταλικῶν μυθογράφων*, et quae deinceps sequuntur. Nam quod nonnulli pro *Εὔξενος* legunt *Ἔννιος*, id aliquid esset, nisi multos Graecorum constaret priscas res Italicas tradidisse; nec Ennius in annalibus fabulas tractare sibi proposuit, sed historias de horridis Romanorum bellis, ut ipse initio carminis sui cecinit.

512. Gabinii, historici romani, sed qui graece, ut puto, scripserit, meminit Strabo XVII. p. 829. *καὶ Γαβίνιος δὲ ὁ τῶν Ῥωμαίων συγγραφεὺς οὐκ ἀπέχεται τῆς τερατολογίας τῆς περὶ τὴν Μαυρουσίαν· πρὸς γὰρ τῇ Τιγγὶ Ἀνταίου μνῆμα ἱστορεῖ, καὶ σκελετὸν πηχῶν ἑξήκοντα, ὃν Σερτώριον γυμνῶσαι καὶ πάλιν ἐπιβαλεῖν γῆν. καὶ τὰ περὶ τῶν ἐλεφάντων μυθώδη· φησὶ γὰρ, τἄλλα μὲν θηρία φεύγειν τὸ πῦρ, τοὺς δ' ἐλέφαντας πολεμεῖν καὶ ἀμύνεσθαι, διότι τὴν ὕλην φθείρει· πρὸς δὲ τοὺς ἀνθρώπους διαμάχεσθαι κατασκόπους προπέμποντας, καὶ ὅταν ἴδωσιν ἐκείνους φεύγειν, καὶ αὐτοὺς, ἐπειδὰν τραύματα λάβωσιν, ἱκετήριον προτείνειν κλάδους ἢ βοτάνην ἢ κόνιν.*

513. Genesius Byzantinus inter historicos Byzantinos memoratur Ioanni Curopalatae in prooemio, ubi et Iosephus Genesius, sed ut diversus a priore, refertur inter eos qui de saeculi sui rebus scripserint.

368. Georgius Chumnus, Byzantinus, rythmicam concinnavit historiam ab orbis creatione orsam inque Salomonis regno desinentem. Ea cum figuris msta exstat in bibliotheca Constantinopolitana illa quae fuit Ioannis Suzii, ut narrat Ant. Verderius in suppl. bibl. Gesner.[1])

Georgius Codinus Curopalates[2]) *παρεκβολὰς* sive excerpta edidit de originibus Constantinopolitanis; scripsit idem librum de officialibus palatii Constantinopolitani et officiis magnae ecclesiae. Prius opus primum in lucem prodiit beneficio Georgii Douzae Heidelb. 1596, alterum soceri mei, Fr. Iunii, quorum uterque interpretationem latinam, hic et notas adiecit. Sed prima Iunii editio, quae 1588. prodiit, ac senatui dicata Francofurtensi, pro Iuniano nomine habuit Hebraeum Nadabi Agmonii. Postea 1596. idem Iunius adiutus codicibus bibliothecae Palatinae et alio Raphaelis Seileri, qui eum descripserat ex Augustanae bibliothecae exemplari, paginas aliquot priori addidit editioni, quibus complures lacunae explerentur. Et quia Marquardi Freheri beneficio codices istos accepisset, eidem hanc editionem quodammodo novam dicavit. Non pauca in utraque hac opera improbavit Iacobus Gretserus, S. I., ut liquet ex eius op. d. cruce t. II. p. 577. 587 sq. 599 sq. 606 sq. 609 sq. 613 sq. etc., illis item ad Codinum notis, quas cum Ethicis Mureti divulgavit Ingolst. 1602, adhaec

1) Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 472.
2) Vid. *Hankii* Byz. rer. scr. II. 10. p. 682 sqq., *Allatii* lib. d. Georg. ap. Fabric. bibl. gr. t. XII. p. 57 sqq. et hunc ipsum t. VII. p. 795 sqq.

facula Codini, addita commentario Mureti in Tacitum ib. 1604, sed imprimis ex Codini editione cum eius translatione et tribus commentariorum, observationum et emendationum libris Paris. 1625. Multa in iis sunt quibus etiam doctissimos doceat, nec pauca tamen quae pro Iunio possim reponere. Sed hic eruditorum morbus est epidemicus, ut non tam cogitent, quantum boni aliquis praestiterit, quale est hic, quod primus eum scriptorem Iunius sua lingua ediderit, latine verterit, etiam illustrarit notis; in quibus humani aliquid subinde in tam arduo negotio perpessum fuisse nec
ipsi negamus. Sed, ut dici solet, inventis aliquid superaddere vel 369.
quando omnes sumus homines etiam errores observare non est usque adeo difficile. Equidem sic sum, ut, si non amplius praestitisset Gretserus, illi acturus fuerim gratias. Interea bene est quod posteriorum curis litterarum studia magis et magis succrescunt. Haec, ut cum Publio Laberio loquar, *laus est publica.* Et Iunius ipse iam novam moliebatur editionem, quae magnam partem eripuisset occasionem Gretsero sic in Iunium, venia sit verbo, debacchandi. Qua de re aliquid etiam me dicere commemini praefatione operis de historicis latinis 3). Ad Codinum redeo. Praeter ea quae diximus supersunt eius opuscula de schematologia urbis Constantinopoleos tempore Byzantis, Constantini Magni et Theodosii iunioris, de structura templi s. Sophiae, de statuis et spectaculis, de aedificiis, de imperatoribus et patriarchis; quae omnia cum aliis aliorum ad antiquitates Cpolitanas pertinentibus Pet. Lambecius cum translatione sua ac notis editurus est in corpore historiae Byzantinae. Atque idem Lambecius in eodem corpore Codinum de originibus Cpolitanis, cuius antea meminimus, auctiorem et meliorem exhibebit ex codd. mss. Iacobi Sirmondi, avunculi sui, Lucae Holstenii et aliorum. Etiam in Codini istis relucebit opera rev. Iac. Goar 4). Romae in bibl. s. Mariae in Vallicella habes *collecta ex chronico Cordini*, ut est ap. Possevin. in append. ad appar. sacr., ubi pro *Cordini* sine dubio legendum *Codini.*

[Georgius Monachus scripsit *βίους τῶν νέων βασιλέων* usque ad Romanum Lecapenum defunctum a. DCCCCXLVIII. 5)]

Glaucippus de sacris Atheniensium scripsit teste Macrobio Sat. I. 13. Glaucippum Hyperidis f. auctorem laudat Plutarchus in Phoc. c. 4. 6)

Glaucus antiquitate Arabiae prodidit. Id opus Stephanus

3) De hac lite vid. *Freytag.* App. litter. I. p. 554 sqq.

4) Prodiit haec editio cura *J. Goar* Paris. 1648. f., rep. in coll. Byz. Ven. 1729.

5) Edidit *Combefisius* in scr. post Theoph. p. 499 sqq. De variis Georgiis monachis eorumque chronicis vid. *Harles.* ad Fabric. bibl. gr. t. VII. p. 686.

6) Scilicet oratorem in oratione adversus Phocionem. De Glaucippo Hyperidis f. vid. Athen. XIII. p. 590. C, Plut. vit. dec. orr. p. 848. D. 849. C, Phot. bibl. cod. CCLXVI, Suid.

nunc vocat *Ἀραβικὴν ἀρχαιολογίαν,* ut in *Γέα* et *Σαλμηνοί*, nunc *Ἀραβικά*, ut in *Ἄϊλανον,* ubi tertium eius operis adducit 7). Apud Plutarch. d. mus. c. 4. fit mentio Glauci Itali, quem tractasse ait de poetis ac musicis antiquis; sed hic idem est ac Glaucus Rheginus, de quo dictum lib. I. cap. 1. Fuit et Glaucus Locrus, qui ab Athen. XII. p. 516. C. refertur inter *ὀψαρτυτικὰ συνθέντας;* ac meminit quoque eius IX. p. 369. B. 8), item Pollux VI. 10, ubi itidem recensetur inter *ὀψοποιητικῆς πραγματείας σοφιστάς*. Est praeterea Glaucus Atheniensis, cuius epigramma in Bacchae icona habes in anthol. IV, nec dubium quin eiusdem sint epigrammata, quae alibi eodem in opere Glauco tribuuntur.

Gorgias Atheniensis scripsit *περὶ τῶν Ἀθήνησιν ἑταιρίδων* teste Athen. XIII. p. 567. A, ubi et de eodem argumento tractasse ait Aristophanem, Apollodorum et Antiphanem. Floruit vero Gorgias post Aristophanem, qui Byzantius fuit; nam cum is recensuisset scorta Attica CXXXV, Gorgias multa omisisse testatus longe plurima enumeravit, eorumque aliqua refert Athenaeus eodem libro p. 583. D. 596. F. 9)

Gorgon, nescio cuias, *περὶ τῶν ἐν Ῥόδῳ θυσιῶν* commentarium reliquit, ut locuples testis est Athen. XV. p. 696 sq. 10)

513. Hanno Carthaginiensis quoque aliquod nomen meretur inter historicos propter periplum, quo persequutus est Africae ambitum et terras in atlantico oceano a se inventas. Librum istum ipse punice scripserat, sed graece est translatus, nec alia lingua exstat nisi quae de Graeco versa sit. Propterea seu ei seu interpreti aliquem sane etiam inter scriptores graecos locum demus. Quis Hanno iste fuerit disputatur. Ego censeo, nec esse eum de quo Iustin. XX. 5, aut de quo Plinius h. n. VIII. 16. et Plutarchus praec. pol. c. 3, neque istum factionis Barcinae, de quo Livius lib. XXI: sed opinor, esse ducem istum quem Carthaginienses adversus Agathoclem misere, ut Iustinus narrat XXII. 6; nam Carthaginiensium ducem vocat Plinius, et dicit, floruisse florentissimis Carthaginiensium rebus. At viguere illae quam maxime temporibus Agathoclis atque Hannonis eius qui adversus Agathoclem mittebatur, ut paullo fuerit ante bellum Tarentinum, post quod paullatim eorum res tribus bellis Punicis cum Romanis primum attritae ac tandem eversae fuerunt. Verba quae dixi Plinii sunt ista h. n. V. 1. *fuere et Hannonis, Carthaginiensium ducis,*

7) Adde Steph. v. *Ἀρίνδηλα, Ἀταφυνοί, Βασσινοί, Γάδδα, Γάζακα, Δούμαθα, Ἔρθα, Εὐαληνοί, Νέγλα, Ὄμανα.*

8) Adde VII. p. 324. A. XIV. p. 661. E.

9) Fortasse idem est ac rhetor cuius librum de figuris Rutilius Lupus in linguam latinam transtulit, de quo Cic. Epp. ad div. XVI. 21. Plut. Cic. c. 24. Cf. *Ruhnkenii* praef. ad Rutil. p. 10 sq.

10) Olim *Georgius* scribebatur, quod recte iam correxit *Allatius* diatr. d. Georg. init. adhibitis locis Hesychii v. *ἐπιπολιαῖος* et *χαταρριπτίτης* et Schol. Pind. Olymp. 7. init.

commentarii Punicis rebus florentissimis explorare ambitum Africae iussi, quem sequuti plerique e Graecis nostrisque, et alia quidem fabulosa et urbes multas ab eo conditas ibi prodidere, quarum nec memoria ulla nec vestigium exstat. Locus iste praeterea ostendit, ut Hannonis περίπλους minime invenerit fidem apud prudentiores, immo natum inde proverbium fuit, ut iis, qui rei parum verisimili facile fidem accommodarent, diceretur, posse hos eadem opera credere Hannonis periplo. Hoc ostendunt Athenaei ista III. p. 83. C. 514.
πρὸς τούτοις ἀποβλέψας ὁ Δημόκριτος ἔφη, εἰ μέν τι τούτων Ἰόβας ἱστορεῖ, χαιρέτω Λιβυκαῖσι βίβλοις, ἔτι δὲ ταῖς Ἄννωνος πλάναις. Plane audiendus non est vir doctissimus Conradus Gesnerus, qui eo respici putabat, quod istis Hannonis libris *inusitata quaedam Graecis vocabula continerentur.* Quiddam inde refert Aristoteles d. mir. auscult. ubi ait: λέγεται δὲ καὶ τὰ ἔξω στηλῶν Ἡρακλείων καίεσθαι, τὰ μὲν διὰ παντός, τὰ δὲ νύκτωρ μόνον, ὡς Ἄννωνος περίπλους ἱστορεῖ. Quod si liber is genuinus foret, omnino antiquior fuerit Hanno quam dicebamus; minimum enim Philippi M. temporibus vixerit. Sed libellus ille lectu quidem est dignissimus, magno autem Aristotele minus dignus videtur. Quodsi nihilominus genuina est inscriptio, iunioris credo Aristotelis erit; fuit enim et Aristoteles Ponticus, Minutio Felici memoratus in Octavio, immo octo eius nominis recenset Laertius V. 1, 35. Sed redeo ad Hannonem, cuius inter periplorum scriptores etiam mentio fit in epitome Artemidori Ephesii, ubi vocatur Ἄννων ὁ Καρχηδόνιος. E Latinis meminit Mela III. 10. *Hanno Carthaginiensis exploratum missus a suis, cum per oceani ostia exisset, magnam partem eius circumvectus non se mari, sed commeatu defecisse memoratum retulerat.* Et mox: *super eos grandis litoris flexus grandem insulam includit, in qua tantum feminas esse narrant toto corpore hirsutas et sine coitu marium sua sponte fecundas, adeo asperis efferisque moribus, ut quaedam contineri ne reluctentur viris vix vinculis possint. hoc Hanno retulit et quia detracta occisis coria pertulerat, fides habita est.* Plinii de eo locum superius adduximus. Mentionem quoque facit Solinus c. 27. *haec de Atlante, quem Mauri Dirin nominant, et Hannonis Punici libri et nostri annales prodiderunt* [1]).

Harmodius Lepreates περὶ τῶν ἐν Φιγαλεῦσι νομίμων citatur ab Athen. IV. p. 148. F. X. p. 442. B. XI. p. 465. E. 497. C. [2]) 369.

Harpocration, qui Aelius vocabatur, professione sophista, praeter alia commentatus de iis quae a rhetoribus ignorantur, ad-

1) In dubium vocavit Hannonis periplum *H. Dodwell* diss. d. aet. Hann. in Hudson. geogr. min. t. I, defenderunt *J. P. de Bougainville* in Mem. de l'acad. d. inscr. t. XXVI. p. 10 sqq. t. XXVIII. p. 260 sqq., *Th. Falconerius* in ed. Ox. 1797. aliique. Vid. inpr. *Mannert* Geogr. t. I. p. 46 sqq., *Ukert* Geogr. t. I. 1. p. 61 sqq.

2) Harmodius ἐν τοῖς κωμῳδουμένοις laudatur ap. Schol. Arist. vesp. 1231.

haec de agminum ordinibus qui apud Xenophontem, item librum
370. quod ementita sit Herodoti historia sive, ut Graeca retineam, *περὶ τοῦ κατεψεῦσθαι τὴν Ἡροδότου ἱστορίαν.* Auctor Suidas, qui quattuor Harpocrationes ponit, unum Argivum, philosophum Platonicum, e quo Stobaeum eclogas suas congessisse Photius testatur in bibl. cod. CLXVII, alterum praenomine Caium, tertium Aelium[3]), de quo dictum, quartum Valerium, rhetorem Alexandrinum, auctorem lexici in decem oratores.

Hegemon carmine tractavit historiam belli eius quod Epaminonda duce a Thebanis gestum est. Stephanus in *Ἀλεξάνδρεια*: *Ἡγήμων ἐποποιός, ὃς ἔγραψε τὸν Λευκτρικὸν πόλεμον τῶν Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων.* Hegemòn quoque Dardanica litteris mandavit: ex iis commemorat Aelianus historiam de dracone pastorem Thessalum amante; vide eum hist. anim. VIII. 11. Alius est ab Hegemone Thasio, qui gigantomachiam et priscam comoediam et parodias et alia reliquit, de quo plura Athenaeus et Suidas.

Hegesagoras *ἐν τοῖς Μεγαρικοῖς* citatur a Schol. Apoll. I. 212, ubi ex eo memorat, Boream, qui Orithyam rapuit, fuisse Strymonis filium[4]).

Hegesander Delphus *ὑπομνήματα* scripsit, quorum mentio apud Athenaeum III. p. 83. A. 87. B. 107. E. 108. A. VI. p. 248. E. 249. D. 250. D. VIII. p. 334. E. 337. F. 365. E. X. p. 419. D. 431. D. 432. B. XI. p. 479. D. 507. A. XIII. p. 564. A. 572. D. 585. A. XIV. p. 621. A. 656. C.[5]) Plures fuisse libros indicat, quod IV. p. 162. A. eum citat *ἐν ἕκτῳ ὑπομνημάτων.* Id. IX. p. 400. D. ex commentariis eius refert, ut principatu Antigoni regis Gonatae tanta leporum in Astypalaea fuerit copia, ut propterea eius oppidi cives oraculum consuluerint; quibus Pythia respondit, alendos esse canes venaticos; posteaque unius anni venatione capta esse leporum sex millia, ac tantae multitudinis caussam fuisse Anaphaeum quendam qui, cum Astypalaea antea lepores non haberet, binos in eam intulisset. Antigonus iste Gonatas, cuius hic mentio fit, Macedoniae rex eo tempore fuit, quo Philadelphus in Aegypto imperabat, ut Hegesander Philadelpho antiquior esse non possit. Meminit Hegesandri commentariorum etiam Suidas in *Ἀλκυόνιοι* et Apostol. prov. II. 51.[6])

3) Hos in unum, Caium Aelium Harpocrationem, componendos esse arbitratur *F. G. Kiessling.* quaestt. Attic. spec. p. 26. et fragm. Lycurg. p. 20.

4) Ibi tamen *Ἡσαγόρας* legitur, ap. Eudoc. p. 440. *Ἡραγόρας.*

5) Quem laudat Eudoc. p. 79. *Ἡγ. ὁ Σαλαμίνιος* fuerit Hegesinus Photii bibl. cod. CCXXXIX, nisi *ὁ Δελφός* corrigendum alicui videatur. Post Philadelphum vixisse coniicit *Reinesius* in suppl.

6) Eiusdem *ὑπόμνημα ἀνδριάντων καὶ ἀγαλμάτων* affert id. V. p. 210. B. Libro non nominato laudatur ibid. I. p. 18. A. 19. C. II. p. 44. C. 51. F. 52. C. IV. p. 132. C. 167. E. 174. A. VI. p. 229. A. 260. A. VII. p. 289. E. 325. C. VIII. p. 340. F. 343. sq. X. p. 444. D. XI. p. 477. E. XII. p. 544. C. XIII. p. 592. B. XIV. p. 652. F.

Hegesianax Alexandrinus auctor fuit Troicorum, quae Cephalionis nomen praeferebant. Testis Athenaeus IX. p. 393. D. ὁ δὲ τὰ Κεφαλίωνος ἐπιγραφόμενα Τρωικὰ συνθεὶς Ἡγησιάναξ ὁ Ἀλεξανδρεύς. Nec falli Athenaeum colligo ex Strabon. XIII. p. 594, ubi ex Hegesianacte refert, ut, cum Galli ex Europa in Asiam traiecissent locoque iis munito opus foret, Ilium 371. sint profecti, sed cito inde recesserint, quod haec muris urbs careret. Ista quin ex Troicis sint nemo sanus dubitet. Porro vel ea, quae de Gallis hic retulit, liquido ostendunt, Troica illa non fuisse auctoris adeo antiqui ac persuasum istis fuit, qui opus hoc Cephalioni tribuerunt. Dispiciendum praeterea, idemne an alius sit Hegesianax ille, ex cuius tertio rerum Libycarum quaedam adducit Plutarchus in parall. min. c. 23, item is, cuius quinque versus recitat idem lib. d. fac. in orb. lun. c. 2. et 3, ubi Agesianax vocatur. Mentio quoque Hegesianactis fit apud Iulium Hyginum in poet. astron. II. 6. et 29. Sunt autem ex *φαινομένοις*, quae Hegesianactem scripsisse auctor est Anonymus in vita Arati. Fortasse Hegesianax hic Alexandrinus, ut alii multi, dictus fuit, quia civis eius urbis esset, licet revera in Troade natus foret. Hoc cur ita sentiam, illud facit, quod satis verisimile sit, Hegesianactem, Troicorum scriptorem, eundem esse ac Troadis civem. De hoc ita Stephanus in *Τρωιάς*: *Τρωιὰς ἡ χώρα τοῦ Ἰλίου, ἣ ἐκαλεῖτο Τευκρὶς καὶ Δαρδανία καὶ Ξάνθη. τὸ ἐθνικὸν Τρωαδεύς. ἐντεῦθεν ἦν καὶ Ἡγησιάναξ γραμματικὸς, γράψας περὶ τῆς Δημοκρίτου λέξεως βιβλίον ἓν καὶ περὶ ποιητικῶν λέξεων. ἦν δὲ Τρωαδεύς* 7).

Hegesidemus utrum historiam an aliud scripserit adhuc quaero. Historicum quidem est cuius caussa laudatur Plinio h. n. IX. 8. *in eadem urbe Iasso Hegesidemus scribit et alium puerum Hermiam nomine similiter maria perequitantem, cum repentinae procellae fluctibus exanimatus esset, relatum, delphinumque caussam leti fatentem non reversum in maria atque in sicco exspirasse.* Eadem refert atque Hegesidemum auctorem similiter laudat Solin. c. 18.

Hegesigonus aliqua consignavit de mirificis hominum in India formis, quemadmodum cognoscimus ex Tzetz. Chil. VII. 144. Meminit et eius Chil. I. 18. 8)

Hegesinus de rebus terrae Atticae poema condidit. Pausanias IX. 29, 1. *καὶ Ἡγησίνους ἐπὶ τῷδε ἐν τῇ Ἀτθίδι ἐποίησεν.* Citat deinde ex eo poemate versus quattuor, sed agnoscit, eos se legisse in Calippi Corinthii historia de Orchomeniis; nam ipsam Hegesinoi nunquam sibi visam ait, ut quae ante tempora sua interciderit. Unde videmus, iam multis abhinc saeculis, cum res staret romana et in pretio forent graeci scriptores, nequiisse eos

7) Eiusdem *ἱστορίαι* laudantur ap. Athen. III. p. 80. D. IV. p. 155. B.
8) Fortasse idem est Hesigonus historicus, ex quo affert quaedam Schol. Lycophr. 1021; sed potest etiam esse Isigonus.

Libitinam effugere, qui aeternum sperarant decus ex ingenio doctrinaeque monumentis.

Hegesippus reliquit volumen de Pallene. Ea, ut Dionysius tradit in A. R. I. 49, Thraciae peninsula fuit, habitata Crusaeis barbaris, in quam Aeneas Troia profugus concessit. Et Hegesippus hic auctor sane vetus, quippe qui etiam Dionysio antiquus vocetur, ubi sic scribit: ὧν ἐστι Κεφάλων τε Γεργίϑιος καὶ Ἡγήσιππος ὁ περὶ Παλλήνης γράψας, ἄνδρες ἀρχαῖοι καὶ
372. λόγου ἄξιοι. Παλληνιακὰ Hegesippi etiam Stephanus citat in Παλλήνη et Μηκύβερνα, item Parthenius Erot. c. 6, qui et cap. 16. advocat librum primum Hegesippi de rebus Milesiorum (cf. c. 14.). Idemne an alius sit haud temere dixero 9). Sed alius saltem ab hoc est Hegesippus Tarentinus, poeta comicus. Fabula eius Φιλέταιροι citatur ab Athen. VII. p. 279. D. et Suida. Ἀδελφοὺς eius adducit Athen. IX. p. 405. D, immo et VII. p. 290. B. iuxta certissimam emendationem Casauboni, ubi nunc vulgo Hegesandri Delphi laudantur 10). Fuit et tertius Hegesippus, Demosthenis aequalis et eius in legatione collega, cui, ut Suidas testatur, cognomentum Κρώβυλος erat, nempe a capillis plexis inque acumen retortis. Eius esse creditur oratio de Haloneso, quae vocatur Philippica Demosthenis septima: sane Hegesippi potius esse censet Ulpianus in argumento eius orationis et rationes adfert; Photius tamen in bibl. cod. CCLXV. negat se audere hanc quaestionem dirimere, utrum sit Demosthenis an Hegesippi. Vide et Etymologum in Ἡγήσιππος 11). Fuit praeterea quartus Hegesippus ὀψοποιητικῆς πραγματείας σοφιστής, cuius mentionem facit Pollux VI. 10, 70. Etiam ὀψαρτυτικὰ Hegesippi memorat Athenaeus XII. p. 516. C, quod idem opus 12). Ut mittam Hegesippum, actuum ecclesiasticorum scriptorem, de quo superiore libro dicebamus.

Heliodorus περὶ μνημάτων libros scripsit, quorum tertius laudatur a Plutarcho vit. dec. orr. p. 849. C. 13) Heliodorus Periegetes ἐν πρώτῳ περὶ ἀκροπόλεως citatur ab Athenaeo IX. p. 406. C. Quindecim libris id opus constitisse idem VI. p. 229. A. auctor est. Meminit quoque Harpocration in Θετταλός, Νίκη et Προπύλαια 14). Nec dubium quin idem sit, qui innotuit opere de anathematis Atheniensium, ut cognoscimus ex elencho auctorum apud Plinium lib. XXXIII. et seqq. duobus: immo fortasse idem priori opus erat integraque inscriptio fuerit περὶ τῶν ἀναϑημάτων τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει, quomodo opus suum inscri-

9) Cf. Etym. M. v. Ἀργώ, Bekk. anecd. p. 1185, Schol. Eurip. Rhes. 28.
10) Vid. *A. Meineke* quaestt. scen. III. p. 43 sqq.
11) Vid. *J. Th. Vömelii* progr. quo ostenditur Hegesippi esse or. d. Halonn. Frcf. 1830. 4. et Eiusd. praef. ad. edit. hui. orat.
12) At hunc eundem esse cum Tarentino intelligitur ex Athen. p. 516. D.
13) Sed vide supra s. v. Diodorus adn. 21.
14) Adde Athen. II. p. 45. C.

pserat Polemo teste Strabone IX. p. 396. Alius, puto, fuerit, qui poema Protesilaum fecit, unde versum hexametrum citat Stephanus in *Φυλάκη*. Etiam Heliodorus carmen condidit de spectaculis Italicis, unde decem et sex heroicos adducit Stobaeus C. 6. Vide quae de Heliodoro poeta ex Galeno refert Lilius Gyraldus lib. III. dial. 3. Heliodorus stoicus numeratur inter veteres Arati interpretes. De Heliodoro, Aethiopicon scriptore, libro II. cap. 20. dictum. 511.

Heraclides Cretensis libro inclaruit *περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι πόλεων*, cuius meminit Apollon. hist. mir. c. 19. Argumenti similitudo facit, ut eundem esse suspicer cuius *περὶ νήσων* librum citat Laert. VIII. 2, 51. et 60, quanquam ibi in utraque Stephanica sit *νόσων*; sed *νήσων* etiam legit interpres, qui *de insulis* vertit[15]). Heraclides Cumanus *γεγραφὼς Περσικὰ ἐν πέντε* 373.
βιβλίοις memoratur a Diogene Laert. V. 6, 94. tertio inter XIV Heraclidas loco, ubi addit, fuisse et alterum Heraclidem Cumanum, sed *ῥήτορα, τέχνας γεγραφότα.* Iccirco Athenaeus priorem non contentus *Cumanum* dixisse addit *Persicorum scriptorem.* Locus est IV. p. 145. A. *Ἡρακλείδης δ᾽ ὁ Κυμαῖος, ὁ τὰ Περσικὰ συγγράψας.* Continuo ibidem subiungit: *ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ἐπιγραφομένων προπαρασκευαστικῶν* 16). Censeo, cum hos libros praemisisse historiae suae Persicae, quo ad eam munirent viam. Diximus obiter de Heraclide hoc quoque lib. I. cap. 20, ubi et actum de Heraclide Lembo ac Magnesio, uti de Heraclide Pontico lib. I. cap. 9. Cum autem multi adeo huius nominis historiam tractarint, difficile dictu videtur, quem signet Dionysius Halic. d. comp. verb. c. 4, ubi Heraclidem inter historicos recenset, nec cognomen adiungit. Ille vero, quem Solinus signat c. 1, omnino est Heraclides Lembus, ut constat ex Festo in *Romam.*

Heraclitus Lesbius Macedonicam fecit historiam teste Laertio IX. 1, 17, cui quartus est ex quinque illustribus Heraclitis. Unde liquet, esse diversum ab illo nobili Ephesio, philosopho, *ὃς παρ᾽ Ὀρφέως τὰ πλεῖστα εἴληφεν*, ut Clemens ait strom. VI. p. 267. Iis vero Heraclitis, quos memorat Laertius, adde Heraclitum Sicyonium, cuius secundum de lapidibus librum laudat Plutarchus d. fluv. c. 13.

Heracliti *περὶ ἀπίστων* liber ex bibliotheca Vaticana graece 515.
prodiit opera Leonis Allatii, qui et latinam translationem suam adiunxit atque eiusdem argumenti Anonymum, item Libanii sophistae narrationes fabulosas aliaque Rom. 1641. Idem Allatius censet, videri posse eundem auctorem atque Heraclidem illum allegoriarum Homericarum scriptorem, de quo dixi lib. I. cap. 9.

15) Si vera inscriptio est *περὶ νήσων*, auctor fuit Heraclides Ponticus, quem item a critico (*ὁ κριτικὸς* enim scribendum est ap. Apollon. pro *ὁ Κρητικός*) non diversum esse dictum est supra lib. I. cap. 9. adn. 40.

16) Nunc vero *παρασκευαστικῶν* ibi scribitur. Cf. supra lib. I. c. 20. adnot. 6.

[Hereas Megarica scripsisse videtur, laudatus a Plut. Thes. c. 20. 32. Sol. c. 10.]

373. Hermeas Methymnaeus res Siculas scripsit, quarum librum tertium citat Athenaeus X. p. 438. B. Hoc de opere sic Diodorus Sic. XV. 37. *τῶν δὲ συγγραφέων Ἑρμείας ὁ Μηθυμναῖος τὴν τῶν Σικελικῶν σύνταξιν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατέστροφε, γράψας βίβλους δέκα, ὡς δέ τινες διαιροῦσι, δώδεκα.* Quae verba more suo exscripsit ad verbum Anonymus *ἐν ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ* ad olymp. CI. 1. Etiam *Ἑρμείας περιηγήσει* a Stephano adducitur in *Χαλκίς.* Citatur etiam *ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν περὶ τοῦ Γρυνείου Ἀπόλλωνος* ab Athenaeo IV. p. 149. D. [Hermeas Hermopolita scripsit iambico metro *πάτρια τῆς Ἑρμουπόλεως,* ut ait Photius bibl. cod. CCLXXIX.]

Hermesianacti quintam et vigesimam secundam historiam debet Parthenius in Eroticis. Meminit Athenaeus XIII. p. 597. A, ubi falli in eo docet, quod Sappho Anacreonti fuisse coaevam putet, cum ea sub Alyatte, Croesi patre, vixerit. Paullo ante idem eum Colophonium vocat et Leontium amicam habuisse dicit et eius gratia scripsisse tres elegiarum libros, atque e tertio quoque longe plurimos citat versus, quibus eos complexus fuit, qui vehementius
374. amarint. Ea propter apud Parthenium c. 5, ubi est, *ἱστορεῖ Ἑρμησιάναξ Λέοντι,* malim legere *Λεοντίῳ,* cuius gratia elegias istas scribit. Et sane hanc veram esse lectionem ostendit Antoninus Liberalis Metam. c. 39, ubi legas, *ἱστορεῖ Ἑρμησιάναξ Λεοντίῳ β'.* Ex Pausan. VI. 17, 4. discere est, Colophonium hunc poetam filium Agonei fuisse ac publicis Colophoniorum sumptibus ei statuam positam esse. Sed vide quae de Hermesianacte hoc et altero eius nominis itidem Colophonio Schol. Nicand. ther. 3. et ex eo Gyraldus tradit in libris de poetis; ubi alterum eorum Persica scripsisse ait, quod quia historici est argumenti, putavi aliquem etiam locum ei hic deberi. Praeterea autem fuit Hermesianax Cyprius, qui rerum Phrygiarum historiam dedit. Plutarchus de fluv. c. 12. *καθὼς ἱστορεῖ Ἑρμησιάναξ Κύπριος ἐν β' Φρυγιακῶν.* Meminit et idem huius scriptoris c. 2. *Ἑρμησιάναξ δὲ ὁ Κύπριος ἱστορίας μέμνηται ταύτης,* et c. 24. *Ἑρμησιάναξ ὁ Κύπριος ἱστορίας μέμνηται τοιαύτης.*

515. Hermodorus *νόμιμα* tradidit, quorum mentio est apud Athen. lib. II.[17] Iis retulit leges variarum gentium.

374. Hermogenis meminit Iosephus c. Apion I. 23, ubi eum et Iudaeorum ait non obiter fecisse mentionem. Scripsit *περὶ Φρυγίας,* ut testatur Schol. Apoll. II. 722.[18]

17) Hunc locum frustra quaesivi. Fortasse *Nymphodorus* scribere volebat auctor atque laudare Schol. Apoll. II. (vid. infra p. 393), aut *Harmodius*, de quo supra dictum est. Cf. *Jonsius* scr. hist. ph. I. 10, 2. p. 58. Sed fuit tamen Hermodorus etiam historicus, auctor libri *περὶ Πλάτωνος,* quem laudat Simplic. ad Aristot. phys. I. Adde Diog. Laert. prooem. 8. II. 10, 106. III. 6.
18) Fortasse huc spectat Plut. d. fluv. c. 17.

Herodorus commentarium reliquit de Macronibus, gente
Pontica Scythinis sive Scythenis finitima, unde Schol. Apoll. I.
1024. ἦσαν δὲ (οἱ Μακρῶνες) τὰ πολεμικὰ ἔργα ἠσκηκότες, ὡς
ἱστοροῦσι Φιλοστέφανός τε καὶ Ἡρόδωρος, οἱ τὰ περὶ τῶν βίων
αὐτῶν γεγραφότες. Pluribus autem libris hoc opus constitit, ut
cuius secundus ab eodem citetur. Praeterea scripsit de Heraclea.
Idem Schol. II. 815. Ἡρόδωρος ἱστορεῖ ἐν τῷ περὶ Ἡρακλείας [19]).
Eo magis censeo, Herodorum hunc esse, quem Heracleotem vocat
Athenaeus XI. p. 474. F. quemque Ponticum appellant Plutarchus
in Rom. c. 9. et Tzetzes Chil. II. 36. Ita libri illi fuerint περὶ
πατρίδος. Cum autem Heraclea ab Hercule nomen acceperit at-
que hunc deum praecipue coluerit, nihil mirum, si idem de Her-
culis gestis libros fecerit, immo et apud Athenaeum fortasse περὶ
Ἡρακλέους legendum. Sane ex eo refert ibi, ut Iupiter, quando
cum Alcmena congrederetur, donarit ei τὸ ποτήριον τὸ καρχήσιον,
et de Hercule quoque est, quod Tzetzes loco dicto commemorat,
nempe ut quattuor cubitos ac praeterea unum pedem fuerit longus.
Opus illud de Hercule pluribus constabat libris; nam in Stephano
in Κυνητικὸν citatur Ἡρόδωρος δεκάτῳ τῶν καθ᾽ Ἡρακλέα.
Athenaeus autem IX. p. 410. F. narrat ex Herodori lib. XVII, ut 375.
Eunomo nomen fuerit puero illi, quem Hercules talitro interfecit,
eo quod, dum aquam parat affundere manibus Herculis, paullum
aberrasset. Hellanicus Archiam vocatum dixerat ac propter cae-
dem eam abiisse Herculem Calydone; sed Diodorus Sic. IV. 36.
appellat Eurynomum. Meminere fabellae etiam Eusebius ex Dio-
doro, Schol. Apollonii, scriptor argumenti in Sophoclis Trachinias
et Suidas in κονδυλίσας. Sed locus Eusebii corruptus est; quem
ex Diodoro corrigit Leopardus emendd. II. 9. Nec dubium quin
ex iisdem de Hercule libris sit illud, quod ex Herodoro Plutarchus
adfert in quaestt. rom. c. 93. Est autem huiusmodi, quod Ro-
mani vulturibus maxime in auspiciis utantur, hoc ab Hercule didi-
cisse, si verum sit, quod Herodorus tradidit, Herculem in capiendis
auspiciis maxime iis delectatum, quia inter aves carnivoras cen-
seret has iustissimas esse; sic vero opinatum esse duabus de
caussis: priorem esse, quod vultures nihil animatum tangant aut
necent, contra quam aquilae et accipitres atque aves nocturnae
facere solent, sed e solis cadaveribus victum petant: alteram au-
tem caussam esse, quod cadaveribus abstineant, quae avium sint
sui generis ac naturae [20]).

19) Scribendum ibi potius περὶ Ἡρακλέους.

20) Laudatur Herodori Οἰδιπoῦς ap. Schol. Pind. Isth. 4, 87, Πελοπεία ib. Pyth. 11, 25, Ἀργοναῦται s. Ἀργοναυτικά ap. Schol. Apoll. I. 71. 773. 943. II. 901. III. 594. IV. 259. (I. 139.), coll. Eudoc. p. 35. 79. 262. Reliqua maximam partem ad Heracleidem spectant: vid. Arist. hist. anim. VI. 5. IX. 12. gen. anim. III. 6, Apoll. bibl. I. 9, 19. III. 5, 6, Plut. Thes. c. 26. 29. 30, Athen. II. p. 57. F. VI. p. 231. C. XI. p. 474. F. 504. B. XIII. p. 556. F, Antig. Car. c. 48, Steph. v. Ἀνδανία, Ἄργος, Γλῆτες, Δρυόπη, Ἰβηρίαι, Κασσώπη, Πευκέτιοι, Schol. Apoll. I. 23. (nisi hic est iunior Herodorus, ut arbi-

Herodotus scripsit de pubertate Epicuri teste Laertio X. 4, unde alium esse colligo ab Halicarnassensi, qui pene quinquaginta olympiadibus iunior fuit Epicuro. Fortasse idem est ὁ περὶ νυμφῶν καὶ θεῶν γράψας, laudatus Stephano in Ὀλόφυξος[21]). Videri possit patria Milesius fuisse propter verba illa Hygini in poet. astron. II. 2. *Thales enim, qui diligenter de his rebus exquisivit et hanc primus Arcton appellavit, natione fuit Phoenix, ut Herodotus Milesius dicit.* Sed puto, *Milesii* cognomen turbato scripturae ductu in alienum commigrasse locum: sic quippe scripsisse conjicio: *Thales enim Milesius*, et mox ἁπλῶς, *ut Herodotus dicit.* Neque inficias iverim, prius illud constanter legi in editt. cunctis, etiam veteri Veneta a. 1512. et optima Morellii. Sed maioris momenti videtur, quod nemo veterum Milesii Herodoti meminerit, atque illud, quod Hyginus dicit ab Herodoto proditum esse, puta Thaletem fuisse Phoenicem, hoc non male conveniat cum istis Herodoti Halicarnassensis verbis I. 170. αὕτη γνώμη Θάλεω ἀνδρὸς Μιλησίου ἐγένετο τὸ ἀνέκαθεν γένος ἐόντος Φοίνικος. Quae vertere neglexit Valla interpres, uti et qui translationem eius
376. recognovit, H. Stephanus. Nam tantum habet, *verum Thaletis quoque sanum illud consilium*, cum Graeca sonent, *haec sententia Thaletis, viri Milesii, sed qui generis origine esset Phoenix.* Hoc nempe vult, Mileti fuisse ortum, sed e Phoenicia oriundum. Herodotus, rhetoris Brysonis pater, citatur Aristoteli hist. anim. VI. 5,[22]) ubi narrat putasse eum, vultures advolare ad nos ex orbe incognito, atque eo adductum, quod nidum illorum vidisset nemo. Sed recte ei occurrit Aristoteles, ut is non saepe sit visus, visum tamen aliquando. Amplius dicam: multi viderunt nidificantes in montibus excelsis et altissimis rupibus, ut commemorat Ulysses Aldrovandus in ornitholog. III. p. 241. [Herodotus chronographus cum Hippolyto componitur ab Anon. in origg. Cpol. p. 60. et 83. Band.]

Heron Cotyos filius, orator Atheniensis, praeter alia fecit epitomen historiarum Heraclidis, adhaec opus elaboravit de antiquis oratoribus et orationibus quibus inter se certantes alii alios vice-

tratur *Weichert* d. Apoll. Rhod. p. 164, ὁ τὴν Ὀρφέως καὶ Μουσαίου ἱστορίαν συγγράψας sec. Olympiod. hist. Byz. p. 11. Cf. *Lobeck* Aglaoph. t. I. p. 337 sq.) 31. 46. 128. 211. 747. 1289. II. 354. 532. 684. 752. 848. 854. 895. 1123. 1144. 1211. 1248. IV. 86. 87, Schol. Theocr. 13, 9. et 56, Schol. Pind. Ol. 5, 10. 13. Isth. 4, 104. Schol. Eurip. Hipp. 545, Schol. Lycoph. 662. 1332, Schol. Plat. Phaed. p. 389, Schol. Hesiod. opp. 41, Clem. Alex. strom. I. p. 132, Eudoc. p. 346. 393. 407, Const. Porph. d. adm. imp. c. 23. p. 76; Schol. Hom. Od. ν, 96. Il. ϑ, 555. ο, 324. Eust. ad ι, 147. κ, 258, Philem. lex. 260. ibique *Osann*, Cramer anecd. I. p. 216.

21) Adde Eustath. ad Il. 5, 683. p. 594. Alios huius nominis recenset *Jonsius* scr. hist. ph. II. 1, 5.

22) Hoc vero loco, ut et IX. 12, Ἡρόδωρος nunc rectius scribitur. Video tamen Herodotum grammaticum laudatum in Etym. M. v. ζυγομαχεῖν, atque alibi; quanquam pro eo Herodianum locis plurimis restituendum esse haud vana est suspicio.

runt, item divulgavit commentarios in Herodotum, Thucydidem et Xenophontem. Auctor Suidas. [Alius est Heron chronographus aetatis inferioris 23).

Heropythi *ὧροι Κολοφωνίων* laudantur ap. Athen. VII. p. 297. E.]

Hestiaea Alexandrina dissertationem edidit, utrum, 515.
quae Homerus de bello circa Troiam gesto cecinit, historia an fabula sint; quam rem plenius Strabo nos docet XIII. p. 599. *παρατίθησι δ' ὁ Δημήτριος καὶ τὴν Ἀλεξανδρινὴν Ἑστιαίαν μάρτυρα, τὴν συγγράψασαν περὶ τῆς Ὁμήρου Ἰλιάδος, πυνθανομένην εἰ περὶ τὴν νῦν πόλιν ὁ πόλεμος συνέστη καὶ τὸ Τρωικὸν πεδίον, ὃ μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τῆς θαλάττης ὁ ποιητὴς φράζει· τὸ μὲν γὰρ πρὸ τῆς νῦν πόλεως ὁρώμενον πρόχωμα εἶναι τῶν ποταμῶν ὕστερον γεγονός.* Sch. Il. *γ*. 64. *Ἑστίαια δὲ ἡ γραμματική φησιν, ὅτι πεδίον ἐστὶ χρυσοῦν καλούμενον, ἐν ᾧ χρυσῆν Ἀφροδίτην τιμᾶσθαι, καὶ εἶναι οὕτως χρυσῆς Ἀφροδίτης ἱερόν* 24). Aliqui *Histiaeam* vocant; nempe ut
ἑστία et *ἱστίη* dicitur. 376.

Hicesius historicum opus reliquit de mysteriis. Clemens protr. p. 19. *Σκυθῶν δὲ οἱ Σαυρομάται, ὥς φησιν Ἱκέσιος ἐν τῷ περὶ μυστηρίων, ἀκινάκην σέβουσι.* Plinius h. n. XXVII. 4. meminit Hicesii, *non parvae*, ut inquit, *auctoritatis medici.* Item XX. 5. et XXII. 16. De vino hic scripsit. Idem Plinius XIV. 19. *verum et de apparatu vini dixisse conveniat, cum Graeci privatim ea praecepta condiderint artemque fecerint, sicut Euphronius et Aristomachus et Commiades et Hicesius.*

Hierocles libros edidit nomine *Φιλίστορας*, quasi *historiae amantes* dicas. Stephanus in *Βραχμᾶνες* et *Ταρκυνία*, item Tzetzes Chil. VII. 146, ubi ait, *Ἱεροκλῆς ὡσαύτως τε φιλίστορσιν ἐν λόγοις.* Hinc commemorat Tzetzes, ut Hierocles in iis narret, semet oculis suis vidisse in regione torrida atque exusta homines nudos ac tecto carentes, quorum aliqui (*ὠτολίκνους* vocant) auribus caput inumbrent, aliqui item (qui *σκιάποδες* dicuntur) pedes in altum extollentes totum corpus quasi umbraculo contegant. Addit, Hieroclem dicere, ab aliis etiam referri homines capite destitutos (*ἀκεφάλους* vocant), item qui decem capita, quique quattuor manus et pedes totidem haberent, sed se eos, quod iniurato etiam credimus, videre nondum potuisse. Alius Hierocles videtur is esse, de quo Stephanus in *Ὑλλάριμα*, ubi cum dixisset, Hyllarima esse Cariae oppidum supra Stratoniceam, addit, eam fuisse pa-
triam Hieroclis, qui philosophus factus est ex athleta: *τοῦ ἀπὸ* 377.
ἀθλήσεων εἰς φιλοσοφίαν ἀχθέντος, non ex poeta, ut apud Simlerum est in Gesneri argumento. Huius Hyllarimensis, cum philosophus fuerit, erit, credo, Hieroclis oeconomicus ap. Stob. floril.

23) Vid. *du Fresne* praef. ad chron. Pasch. p. XV sq.
24) Cf. Eustath. ad Il. 3, 64. p. 384.

LXXXV. 21, cuius particulae hae erant: de amore fraterno ibid. LXXXIV. 20, quomodo utendum sit cognatis ib. LXXXIV. 23, quomodo parentibus ib. LXXIX. 53, quomodo patria ib. XXXIX. 34. 35. 36, de matrimonio ib. LXVII. 21—24. Puto et auctorem fuisse libri de iustitia, nisi pro *Hieroclis* apud Stobaeum VIII. 19. *Hieracis* legi debet, cuius liber de iustitia ab eodem citatur V. 60. IX. 56—58. X. 77. 78. XCIII. 39. Eiusdem Hieroclis fuerit commentarius, qui exstat in aurea Pythagorae carmina, nec obstat quod ab Suida vocetur philosophus Alexandrinus; nam ita dici potuit, quia Alexandriae philosophatus fuit, Suida ipso teste. Idem sit, qui Apollonium Tyanensem impie comparabat servatori nostro Christo, cui sacro eius ac horribili libro respondit Eusebius Pamphili. Etiam Hyllarimensem signari suspicor ab Apostolio prov. VIII. 20, ubi citatur *ἐν δευτέρᾳ φιλοσοφουμένων παρὰ τῶν φιλοσόφων* 25). Etiam Hieroclis excerpta habemus in mulomedicinae scriptoribus. Fuit et Hierocles orator, patria Alabandensis, sed qui Rhodum commigrarit, ut Strabo testatur XIV. p. 661. Quando is vixerit, quem fratrem habuerit et quo uterque usus sit stilo, Cicero nos docet in Bruto c. 95, cum ait: *genera asiaticae dictionis duo sunt, unum sententiosum et argutum, sententiis non tum gravibus et severis quam concinnis et venustis, qualis in historia Timaeus, in dicendo autem pueris nobis Hierocles Alabandeus, magis etiam Menecles, frater eius, fuit; quorum utriusque orationes sunt*
516. *imprimis ut asiatico in genere laudabiles.* Hierocles grammaticus edidit *συνέκδημον* sive notitiam imperii Cpolitani, puta patriarchatuum, metropoleon et civitatum parentium imperio Cpolitano. Hanc in corpore hist. Byz. a Parisiensibus edendo typis regiis ex duobus codd. mss. exhibebit v. cl. Lucas Holstenius 26). Edidit post geographiam sacram Carolus a S. Paulo, episcopus Abrincatensis Paris. 1641, sed XV provinciarum est defectus.

377. Hieron sive Alexandrinus sive is Ephesius commemoratur Phlegonti Tralliano d. mir. c. 2, ubi ex eo de Polycriti spectro ac capite monstrosi pueri a corpore avulso diraque Aetolis comminante longos texit logos 27).

Hieronymus poetarum historiam condidit, ut cognoscere est ex Athenaeo XIV. p. 635. F, ubi citatur *ἐν τῷ περὶ κιθαρῳδῶν, ὅπερ ἐστὶ πέμπτον περὶ ποιητῶν.* Commentarii de tragoediarum scriptoribus, quem eiusdem operis partem fuisse satis liquet, meminit Suidas in *Ἀναγυράσιος.* Verba eius: *ἱστορεῖ δὲ Ἱερώνυμος ἐν τῷ περὶ τραγῳδοποιῶν.* Fortasse idem est Hieronymus Rhodius, de quo dictum nobis lib. I. cap. 9. 28)

25) Adde Apost. XI. 90.

26) Edidit demum *Em. Schelstratenus* in append. ad antiq. eccles. illustr. Rom. 1697; novissime prodiit cum comment. *Wesselingii* in vett. Rom. itiner. Amst. 1735. 4.

27) *Ἥρων* ibi pro *Ἱέρων* legendum esse coniecit *Meursius.*

28) Cf. *Jonsius* scr. hist. ph. II. 3, 6, *Lobeck.* Aglaoph. t. I. p. 340. 484. et supra lib. I. cap. 9. adn. 50.

Hippagoras famam sibi peperit opere de Carthaginiensi republica. Athenaeus XIV. p. 630. A. Ἱππαγόρας ἐν πρώτῳ περὶ τῆς Καρχηδονίων πολιτείας.

[Hippasus Lacedaemonius scripsit libros quinque de rep. Lacedaemoniorum secundum Diog. Laert. VIII. 6, 84. Quaedam inde adducit Athen. I. p. 14. D.]

Hippias Eleus breviarium Olympionicarum edidit admodum incertis fultum argumentis, teste Plutarcho in Num. c. 1.[29]) 378.
Hippias Erythraeus de Erythris, Ioniae urbe, earum quae in Boeotia sunt colonia, historiam reliquit. Athenaeus VI. p. 258. F. Ἱππίας δ' ὁ Ἐρυθραῖος ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν περὶ τῆς πατρίδος ἱστοριῶν. Narrat deinde eo ex opere, ut Cnopus, quem oraculum Delphicum Mercurio doloso sacrificare iusserat, ab adulatoribus suis in mare sit proiectus, imperiumque eius invaserit Ortyges, sed et ipse postea ab Hippota, fratre Cnopi, regno sit exutus. [Hippias Delius in ἐθνῶν ὀνομασίαις laudatur ap. Schol. Apoll. III. 1179. et Eudoc. Viol. p. 248. Idem intelligendus est apud Eustath. et Schol. ad Dionys. perieg. 270.]

Hippo Rheginus librum partim physicum partim historicum condidit περὶ τῶν λεγομένων τόπων φθείρειν τὰ ἐμπίπτοντα. Meminit Antigonus mirabil. c. 133, ubi ex eo refert, in Paleciis, vel potius Palicis, fuisse structuram, in qua quis sine periculo quidem obambularet, sed si se reclinaret moreretur. Fortasse tamen legendum Ἵππυς, qua de re dictum lib. I. c. 1. p. 20.

Hippobotus ἐν τῷ περὶ αἱρέσεων a Laertio citatur prooem. §. 19. et II. 8, 88, unde sectarum historiam scripsisse cognoscitur. Nec dogmata solum tradidisse, sed et vitas inde scimus, quia idem ἐν τῇ τῶν φιλοσόφων ἀναγραφῇ (seu idem hoc opus seu diversum) ab eodem Laertio celebratur I. 1, 42. Atque imprimis illud liquet ex iis, quae idem ex Hippoboto narrat V. 6, 91. VI. 5, 85. 9, 102. VII. 1, 25. 38. VIII. 1, 43. 2, 51. 69. IX. 1, 5. 7, 40. 12, 115. Etiam Porphyrius meminit eius in vit. Pyth. p. 39.[30])

Hippostratus genealogias Siculas exposuit. Schol. Pind. Pyth. VI. 4. Ἱππόστρατος δὲ ὁ τὰ περὶ Σικελίας γενεαλογῶν. Puto ex eo opere esse quod refert in Nem. II. 1. οὗτος οὖν ὁ Κύναιθος πρῶτος ἐν Συρακούσαις ἐρραψῴδησε τὰ Ὁμήρου ἔπη κατὰ τὴν ἑξηκοστὴν ἐννάτην ὀλυμπιάδα, ὡς Ἱππόστρατός φησιν[31]). Quod eodem ex Hippostrato memorat Anonymus ἐν ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ ad olymp. LXIX. Minois quoque res Hippostratus consignavit. Phlego mir. c. 30. Ἱππόστρατος δέ φησιν ἐν τῷ περὶ Μίνω, Αἴγυπτον ἐκ μιᾶς γυναικὸς Εὐρυόπης, τῆς Νείλου, πεντήκοντα υἱοὺς γεννῆσαι. Etiam Hippostratus inter eos,

29) Cf. *Göller.* d. sit. et orig. Syrac. p. 198.

30) Adde Iamblich. vit. Pyth. c. 31, Clem. Alex. strom. I. p. 120, Suid. v αἵρεσις et Ἱππόβοτος.

31) Adde Schol. Olymp. 2, 8. et 16, Schol. Theocr. 6, 40.

qui de mirificis hominum in India formis scripserint, a Tzetze refertur Chil. VII. 144. Abarim, Hyperboreorum legatum, tertia vixisse olympiade idem prodidit, ut Harpocratio ait in *Ἄβαρις*.

Histiaeus Milesius res Phoenicum consignavit teste
379. Iosepho antiqu. Iudaic. I. 3. (8.), ubi eum cum Mocho et Hieronymo Aegyptio coniungit. Etiam cap. proximo eiusdem fragmentum adfert de loco Senaar, ubi Babylon condita, deque primis gentium coloniis. Quod Eusebius reponit Chron. I. p. 15, ubi disertim *Ἱστιαῖος* vocatur. Primum rerum Phoeniciarum citat Stephanus in *Βηρυτός*: *Ἱστιαῖος ἐν πρώτη, τὴν ἰσχὺν βηρουτὶ Φοίνικας ὀνομάζειν.* Aliis tamen is *Ἑστιαῖος* dicitur, atque ita etiam in Iosepho editum est. Nec nuperam esse eam lectionem vel illud ostendit, quod pro *Hestiaeus* vel *Estiaeus* semper *Estius* legas apud Iosephi interpretem Rufinum. Neque in editis modo codd., sed etiam ms. meo sic constanter reperio.

515. Homerus, quod satis mirari nequeo, a Sidonio Apollinari non solum historicus creditur, sed etiam inter severae historiae scriptores refertur. Sic enim ille, si vulgatis codd. credere licet, hendecasyllabis ad Consentium in laudem Narbonis:

aut cum se historiae dabat severae,
primos vix poterunt locos tueri
torrens Herodotus, tonans Homerus.

Vitiatum esse Sidonium et nomen principis alicuius historici reponi debere censet Barthius advers. LIV. 8. Mihi sanus esse locus videtur, nec quicquam mutandum, siquidem solum ea mens Sidonii est, laudare Crescentium a suavi pariter ac grandi dictione, qua
516. Herodotum et Homerum referat. Praeterea non debemus a poeta, qualem nunc Sidonius agit, exigere illud, ut *ἀκριβῶς* distinguat inter historiam, qualis est eius qui proprie historici nomen possidet, et illam quae est epici vel etiam tragici, qui argumentum sumere solet ex vero, sed fabulas intermiscet; unde quae pangit potius mythistoriae nomen merentur. Planiora haec fient ex iis quae de argumento poetae epici et tragici disserimus in opere de re poetica lib. II. cap. 23. et lib. III. cap. 5.

Hypermenes scripsit librum *περὶ Χίου*, ex quo Ptolemaeus Hephaestionis f. in sexto historiae novae retulit, Scindapsum, Homeri famulum, mille drachmis fuisse mulctatum a Chiis eo quod herum mortuum non exussisset. Auctor Photius in bibl. cod. CXC.

Hyperochus plerisque auctor creditus fuit historiae Cumanae carmine contextae. Athenaeus XII. p. 528. D. *Ὑπέροχος ἢ ὁ ποιήσας τὰ εἰς αὐτὸν ἀναφερόμενα Κυμαϊκά.* Et sane ita quoque sensit Pausanias X. 12, 8, ubi cum de Herophile fatidica dixisset, haec subiungit: *τὴν δὲ ἐπὶ ταύτῃ χρησμοὺς κατὰ ταὐτὰ εἰποῦσαν ἐκ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικοῖς εἶναι, καλεῖσθαι δὲ αὐτὴν Δημὼ συνέγραψεν Ὑπέροχος, ἀνὴρ Κυμαῖος.*

Hypsicrates Phoenicum res lingua huius gentis perscripsit; eas graece interpretatus *Ἄσιτος* seu, ut in aliis codicibus

legitur, *Χαῖτος* [32]). Auctor Tatianus or. ad gent. c. 58. et ex eo Eusebius pr. ev. X. p. 289. Alius sine dubio est Hypsicrates grammaticus, cuius mentio est apud Varronem d. l. l. V. p. 26, Stephanum in *Αἰθίοψ*, et Gellium N. A. XVI. 12, ubi composuisse ait *libros sane nobiles super his quae a Graecis accepta sunt.* Alius a priore videtur Hypsicrates Amisenus, qui 516.
memoratur Luciano macrob. c. 22. Verba eius ponam: *Ὑψικράτης δὲ ὁ Ἀμισηνὸς συγγραφεὺς διὰ πολλῶν μαθημάτων γενόμενος (βεβίωκε) ἔτη δύο καὶ ἐνενήκοντα.* Neque enim, puto, homo Galata aut Ponticus phoenicia lingua historiam scripsisset, uti ab illo factum de quo dicebamus. At Amisenum illum esse arbitror, ex quo Strabo VII. p. 311. refert, isthmum peninsulae ad Maeotidem CCLX stadia longum ab Asandro ducto muro munitum esse, denis in singula stadia turribus constitutis, ex quo item XI. p. 504. tradit, Amazones Gargarensibus confines habitasse in radicibus montium Caucasiorum, qua septentrioni obvertuntur et Cerauniorum nomen obtinent [33]).

Iacobus monachus praeter sermonem in *σύλληψιν* b. 379.
Mariae etiam condidit historiam XII tribuum, ut Possevinus in apparatu narrat; atque addit, mstum exstare graece in bibliotheca Vaticana.

Iambulus de mirificis hominum formis in India quaedam tradidit testante Tzetze Chil. VII. 144. [1])

Iason Byzantinus innotuit opere de tragicis, quo vel de poetis tragicis egit vel de argumentis quae tragici tractant. Plutarchus d. fluv. c. 11. *καθὼς ἱστορεῖ Ἰάσων Βυζάντιος ἐν τοῖς τραγικοῖς.* Vir eruditus in notis ad eum locum esse eundem suspicatur quem *Ἑλλάδος βίον* in litteras retulisse auctor est Stephanus in *Ἀλεξάνδρεια* et *Τῆλος*. Sed fallitur; nam Iason is non Byzantius, verum Argivus grammaticus fuit, ut testatur Suidas in *Ἰάσων.* Puto Byzantium signari ab Etymologo in *ἄψ* [2]).

Ioannes Antiochenus inter eos, qui de Cleopatra et 380.
Pharo fuerint commentati, memoratur a Tzetze Chil. II. 23. Dicitur autem ibidem, vixisse post Georgium Chronicum, quem plane censeo esse Georgium Syncellum. Ioannem vero Antiochenum esse alium ab illo Antiocheno Ioanne, quem sub Heraclio floruisse monuimus superiore libro cap. 23, exinde colligitur, quod Tzetzes eum postremo nominet ac Georgio posteriorem dicat. Potius igitur intelligendus videtur Ioannes Malela, de quo nunc dicam; nisi hoc obstare putandum, quod nusquam ille Antiochensis vocetur.

32) Cf. infra v. *Theodotus* adnot.

33) Adde Strab. XVII. p. 827, ubi vulgo *Ἰφικράτης* legitur. Hypsicratem quendam inter scriptores *περὶ πινάκων* laudat Diog. Laert. VII. 7, 188. Addit *Reinesius* in suppl. Ioseph. ant. XIV. 15.

1) Adde Diod. Sic. II. 55 sqq., Lucian. ver. hist. init. Accuratius de eo exponit *Osann* Beitr. z. gr. u. röm. LG. I. p. 288 sqq.

2) Cf. supra lib. II. cap. 12. extr. Ceterum loco libri d. fluv. *Θρᾳκικοῖς* legendum esse pro *τραγικοῖς* intellexit *Jonsius* scr. hist. ph. III. 2, 2.

Quid si igitur, quem Tzetzes signat, is non sit diversus ab *ἀρχαιολογίας* scriptore, hic vero non sub Heraclio vixerit, sed incertae sit aetatis, hactenus tamen ut constet, fuisse post Georgium Syncellum, quo eum Tzetzes iuniorem facit, ante autem Tzetzam, ut qui eius meminerit. Intervallum inter eos est annorum quasi CCLX; nam Syncellus claruit tempore Irenes et Karoli Magni, Tzetzes vero tempore Manuelis Comneni et Friderici Barbarossae.

Ioannes Malela sive Meleles, temporum scriptor, *Ἰωάννης Μελέλης χρονογράφος*, citatur a Tzetze Chil. V. 29. et 30, ubi ex eo refert, tempore belli Troiani fuisse tum Sisyphum Coum, Teucri scribam (*γραμματέα*), tum Dictyn Cretensem, qui Idomenea sequebatur, atque illum quidem Iliada primum vulgasse, Dictyn item consignasse res ad Ilium gestas, atque ex istis Homerum postea hausisse quae cecinit. Ex huius Ioannis Malelae chronicis (*ἐξ Ἰωάννου τοῦ ἐπίκλην Μαλέλα χρονικῆς*) excerpta quaedam sunt in priore de virtutibus et vitiis libro, qui erat collectaneorum Constantini Augusti Porphyrogenneti. Habuit Henricus Valesius; cur vero omiserit, cum in lucem ederet excerpta Polybii, Diodori, Nicolai Damasceni triumque aliorum, hanc ipse rationem adfert in praefatione sua: *Ioannem Malelam (nequis forte eum hic desideret) consulto missum feci, eo quod praeter tres quattuorve fabulas de Minoe, Antiope ac Bellerophonte, easque illepido sermone textas, nihil bonae frugis contineret* 3).

Ioannes monachus Alexandri Magni vitam scripsit, quae Angelum Cospum Bononiensem nacta interpretem plerisque Curtii editionibus, ut Antverpiensi a. 1586, praemittitur. Huius eo meminimus, quia incertae aetatis credunt, qui eundem esse ac Zonaram nesciunt, de quo dictum nobis lib. II. cap. 27. Alios Zonarae esse haud fugit, sed eum praeter historiarum compendium seorsum Alexandri vitam scripsisse arbitrantur; qui sententiam mutabunt, si hanc vitam conferant cum iis quae de Alexandro scribit Zonaras t. I, unde fragmentum est excerptum; quod nescio cur in praefatione sua monere neglexerit Cospus interpres. Non est igitur quod adolescentia lecto Zonara eo monachi opusculo terendum sibi tempus putet. At alius ab hoc est Ioannes monachus, Lydus, de quo in Iustiniani temporibus superiore libro diximus cap. 22. Sed idemne an alius, cuius expositio de s. Barlaam et Iosaphat Scodriaci est in bibliotheca Hispaniarum regis?

381. Ioannes Nicomediensis presbyter exaravit vitam s. Basilii, Amaseni episcopi, quae est apud Simeonem Metaphrastem, item Surium t. II. ad 26. Apr.

Ioannes Stauratius orationem reliquit de b. Demetrio, quae msta exstat in bibliotheca Caesarea Viennae, teste Possevino in apparatu.

3) Integrum excepto libro primo cum secundi parte, ex Georgio Hamartolo suppletis, edidit cum *H. Hodii* diss. de auctore *Ed. Chilmead* Ox. 1691. 8, rep. Venet. 1733. f., Lips. ex rec. *L. Dindorfii* 1831. 8.

Ioannis Euboei oratio historica in Christi nativitatem est 516.
Scodriaci in bibl. reg. Hispan.

Ioannes Lector magnae ecclesiae composuit Romae historiam, nec non vitam Constantini Magni *ἰσαποστόλου*. Fuit in codd. mss. Io. Suzi, ut narrat Antonius Verderius in bibl. Gesner. supplem.[4])

Ioannes Pediasimus *τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς* et totius Bulgariae fuit *χαρτοφύλαξ* sive patriarchalis sigilli custos, ut est apud Gesnerum bibl. t. I. Ibidem quaedam eius memorat; in epi- 517.
tome vero Simleri legas etiam reliquisse librum de XII laboribus Herculis, atque exstare is dicitur Venetiis in bibl. s. Antonii, Bononiae autem in bibl. s. Salvatoris. Credo idem est quem sine auctoris nomine Leo Allatius graece cum translatione sua Rom. 1641. edidit in excerptis graecorum rhetorum ac sophistarum: atque haec ipsius etiam Allatii suspicio est[5]).

[Ioannes Cameniata Thessalonicensis narrationem de s. Demetrio atque aliam de excidio Thessalonicae scripsit ad Georgium Cappadocem, quam edidit Leo Allatius in *Συμμικτ.* a. 1653.[6])

Ioannis Canani exstat *διήγησις περὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει γεγονότος πολέμου κατὰ τὸ ͵ϛϡλ' ἔτος, ὅτε ὁ Ἀμουρὰτ Πεῒς παρέπεσε ταύτη μετὰ δυνάμεως βαρείας καὶ παρολίγον ταύτην ἐκράτει, εἰ μὴ ἡ ὑπέραγνος μήτηρ τοῦ κυρίου ταύτην ἐφύλαξε*[7]).

Ioannes Hierosolymitanus brevem exaravit historiam iconoclastarum, in codd. nonnullis Ioanni Damasceno adscriptam[8]).

Ioel scripsit chronographiam compendiariam ab orbe condito usque ad Cpolin captam a Latinis a MCCIV.[9])]

Iosephus Genesius inter eos qui de saeculi sui rebus 381.
aliqua consignarunt refertur a Ioanne Curopalate in historiae suae prooemio. Aliis *Iosephus Byzantinus* appellatur[10]).

[Iphicrates, diversus ab Atheniensi duce, tactica scripsit testibus Aeliano et Arriano tact. c. 1. et Plut. Pelop. c. 2. Eun-

4) Ioannis Lectoris Thessalonicensis narratio de occupata et erepta Venetis a. 1430. per Muratum II. Thessalonica ad amicum scripta edita est ab *Allatio* in *Συμμικτ.* p. 318 sqq. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 38. p. 636 sqq.

5) Dictus etiam est Aequanimus et Galenus. De eius scriptis vid. *Fabricii* bibl. gr. t. XI. p. 648 sq.

6) Item *Combefisius* in script. Byz. post Theoph. p. 314 sqq. Cf. *Hankii* Byz. rer. scr. I. 22. p. 403 sqq.

7) Edidit *Allatius* c. Georg. Acropolit. p. 187 sqq. Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 773 sq.

8) Edidit *Combefisius* in scr. post Theoph. p. 312 sq.

9) Edidit *Allatius* c. Georg. Acrop. p. 149 sqq., in coll. Bonn. recogn. *I. Bekker* 1837.

10) Hic saeculo fere medio X. scripsit vitas impp. Leonis Armenii, Michaelis Balbi, Theophili Mich. f., Michaelis Theoph. f. et Basilii Macedonis. Edidit *St. Berglerus* Ven. 1733. f., in coll. Bonn. *C. Lachmann* 1834. Vid. *Harlesii* introd. in hist. litt. gr. II. p. 476 sq.

dem esse putat Io. Schefferus in adn. ad Arrian. tact. p. 81, quem laudat Strab. XVII. p. 827. Sed vid. supr. adn. 33.]

517. Isaacus Porphyrogenneta librum composuit de praetermissis ab Homero, quorum extremo agitur de characteribus sive lineamentis Graecorum et Troianorum, qui ad Troiam convenerunt. Posteriorem hanc partem ex inclyta Amstelodamensium bibliotheca ante annos circiter XL (1618.) exscripsit amplissimus et amicissimus Ianus Rutgersius ac cum translatione sua et notis edidit in varr. lectt. V. 20. p. 509. Sed postea, puta ante annos VII (1644.), integrum Isaacum publici iuris Romae fecit v. cl. Leo Allatius in excerptis graecorum rhetorum ac sophistarum. Non ambigo quin hic sit Isaacus Comnenus; sed cum in familia Comnena plures fuerint eiusce nominis inque purpura nati, certo nihil nunc spondere de aetate ausus fui.

[Isidorus diaconus scripsit chronographiam, ex qua aliquid affert Io. Damascenus d. imagg. II. p. 385.]

381. Isigonus Cittiensis memoratur a Cyrillo adv. Iul. III. p. 88. Refert autem ex eo, in Rhodo, insula Solis, taurum sermonis humani non fuisse ignarum. Isigonus Nicaeensis a Gellio N. A. IX. 4. reponitur inter scriptores veteres non parvae auctoritatis, quorum libri miraculorum fabularumque pleni rerumque inauditarum et incredibilium. Quaedam ex eo refert Plinius h. n. VII. 2. *priores anthropophagos, quos ad septentrionem esse diximus decem dierum itinere supra Borysthenem amnem, ossibus humanorum capitum bibere cutibusque cum capillo pro mantelibus ante pectora uti Isigonus Nicaeensis. idem in Albania gigni quosdam glauca oculorum acie, a pueritia statim canos, qui noctu plus quam interdiu cernant. idem itinere dierum X supra Borysthenem Sauromatas tertio die cibum capere semper.* Et aliquanto post: *in eadem Africa familias quasdam effascinantium Isigonus et Nymphodorus, quarum laudatione intereant probata* [11]), *arescant arbores, emoriantur infantes. esse eiusdem generis in Triballis et Illyriis adiicit Isigonus, qui visu quoque effascinent interimantque quos diutius intueantur, iratis praecipue oculis, quod eorum malum facilius sentire puberes. nota-*
382. *bilius esse quod pupillas binas in oculis singulis habeant.* Sed imprimis adi Sotionis excerpta τῶν σποράδην περὶ ποταμῶν καὶ κρηνῶν καὶ λιμένων παραδοξολογουμένων, in quibus persaepe Isigonus hic advocatur, inter alia bis terve ἐν δευτέρῳ ἀπίστων [12]).

Istomachus laudatur Sorano in vit. Hippocr. pr., ubi ex eius τῷ πρώτῳ τῆς Ἱπποκράτους αἱρέσεως refert, Hippocratem fuisse natum olymp. LXXX, 1.

11) Utrum πρόβατα h. e. oves, an *probata* pro commendata vehementius? Qualia fascino obnoxia credebantur. *Vossius.* In var. lect. ad h. l. *Silligius* haec adnotat: *probata,* Murbac. πρόβατα, Harduinus in ed. I. refragante Gesnero chrest. p. 96. Ceterum adde Plin. h. n. ind. lib. XII. XIII. Nec diversus esse videtur Cittiensis a Nicaeensi.

12) Cf. Steph. Byz. v. Νικαία, Tzetz. ad Lycoph. 1021, Tzetz. Chil. XVIII. 469.

Laitus ἐν Φοινικικοῖς citatur a Clemente Alex. strom. I. p. 140, ubi ex eo quaedam refert de Menelai in Phoenicen adventu [1]).

Lamiscus Samius et Melissus coniunguntur a Palaephato initio eorum quae de incredibilibus prodidit. Vocat autem eos συγγραφέας, quod interpres transtulit *historiarum scriptores*. Possis tamen hic generatim *descriptores* intelligere, et, ut puto, melius. Vide quae de Melisso inferius dicemus [2]).

[Laosthenides rerum Creticarum scriptor laudatur a Diod. Sic. V. 80.]

Leander vel Leandrius, patria Milesius, de Mileto et Milesiis commentarium reliquit. Diogenes Laertius I. 1, 28. *ταῦτα δὴ ὁ Καλλίμαχος ἐν τοῖς ἰάμβοις ἄλλως ἱστορεῖ, παρὰ Λεανδρίου λαβὼν τοῦ Μιλησίου* [3]). Deinde ex eo narrat, ut Bathycles Arcas phialam relinquens eam dari iusserit sapientissimo, ea autem data primum fuerit Thaleti, ab hoc alteri, ab illo alii et inde alii atque alii, usque dum in orbem rediens reddita sit Thaleti, qui illam miserit Apollini Didymaeo cum hisce iuxta Callimachum versiculis:

Θαλῆς με τῷ μεδεῦντι Νειλέω δήμου
δίδωσι, τοῦτο δὶς λαβὼν ἀριστεῖον.

Quos latine sic puto exprimi posse:

me Neleo, quoi subdita omnis est plebes,
indeptus hoc bis praemium Thales donat.

Laudat et Clemens protr. p. 13. *Λεάνδριος δὲ Κλέαρχον ἐν Μιλήτῳ τεθάφθαι ἐν τῷ Διδυμαίῳ φησίν.* Et strom. I. p. 129. *ἀλλὰ καὶ Θαλῆς, ὡς Λέανδρος καὶ Ἡρόδοτος ἱστοροῦσι, Φοῖνιξ ἦν, ὡς δέ τινες ὑπειλήφασι, Μιλήσιος.* Item strom. VI. p. 267. eum coniungit cum Hellanico, Hecataeo, Androtione et aliis, qui ei exscriptores potius quam scriptores videntur. Meminit quoque Eusebius pr. ev. II. p. 45, Theodoretus therap. I. p. 700. et VIII. p. 909, e Latinis item Arnobius VI. 6. Verba eorum mitto, qui Clementem pariter exscripsere. Praeterea citat Schol. Apoll. II. 706, nisi is est *Λέανδρος ὁ Νικάνωρ*, qui *μετονομασίας* 383.
consignavit ac patria Cyrenaeus fuit, ut ostendimus lib. II. cap. 12, quem ipsum signari puto ab Etymologo in *Ἦλις*.

Leo Alabandensis orator praeter artem de statibus composuit Caricorum libros IV et totidem Lyciacorum teste Suida, qui et scripsisse ait sacrum bellum Phocensium et Boeotorum. Equidem id negare non ausim, sed tamen fieri possit ut eos sequutus sit Suidas, qui confuderint Leonem Alabandensem cum

1) *Λαῖτος* reponit *Reinesius* (v. infra ad v. Theodotus) ap. Euseb. pr. ev. X. 11. p. 493, ubi dicitur ὁ *καὶ τοὺς βίους τῶν φιλοσόφων ἐπ' ἀκριβὲς πραγματευσάμενος.* Cf. *Jonsius* scr. hist. phil. IV. p. 257.

2) Nomen Lamisci corruptum esse ap. Plat. ep. 7. et corrigendum ex Diog. Laert. III. 22. observat *Reinesius* in suppl.

3) Adde Diog. I. 1, 41.

Leone Byzantio, quem de bello sacro scripsisse paullo ante ipse dixerat Suidas 4). Alteruter etiam res Aegyptiacas litteris mandavit. Hyginus in poet. astron. II. 20. *sed de Hammonis simulacro Leon, qui res Aegyptias conscripsit, ait: cum Liber Aegyptum et reliquos fines regno teneret et omnia primus hominibus ostendisse diceretur, Hammonem quendam ex Africa venisse et pecoris multitudinem ad Liberum adduxisse, quo facilius et eius gratia uteretur et aliquid primus invenisse diceretur. itaque pro beneficio eius Liber existimatur agrum dedisse, qui est contra Thebas Aegyptias. et qui simulacra faciunt Hammonis, capite cornuto instituunt, ut homines memoria teneant, cum primum ostendisse. qui autem Libero factum voluerunt assignare, quod non petierit ab Hammone, sed ultro ad eum sit adductus, Liberi cornuta simulacra fecerunt et arietem memoriae caussa inter sidera fixum dixerunt.* Sed fortasse Leo iste, qui res Aegyptiacas litteris prodidit, Aegyptius ipse fuerit; nam ad cuiusdam Leonis Aegyptii scripta provocat Tertull. d. cor. milit. c. 7, ubi eos memorat qui de coronis aliqua elaborarint. Fuit et Leo Pellaeus, qui deorum naturam et gesta videtur exposuisse. Arnobium adi c. gent. IV. 29. 5) Leo Asianus sive Leo e Caria laudatur Ioanni Curopalatae et Georgio Cedreno, utrique in prooemio; meminere autem inter illos qui de sui aevi rebus egere. Vide quae in temporibus Andronici senioris de Leone grammatico diximus lib. II. cap. 26.

Leocrines contra mentem omnium geographorum et *περιηγητῶν*, qui censent *Κίῤῥα* et *Κρίσα* promiscue dici, ut *Χεῤῥόνησος* et *Χερσόνησος*, falso tradidit, *δύο εἶναι πόλεις, ἄλλην τὴν Κρίσαν καὶ ἄλλην τὴν Κίῤῥαν, ὅθεν ἱστορίαν δίδωσι διεψευσμένην*, ut ait Etymologici magni auctor in *Κρίσα*.

[Leonides *ἐν τῷ περὶ Ἰταλίας* adducitur a Tzetz. in Lycophr. 756. 6)]

Lepidus fecit epitomen historicam. Stephanus in *Τεγέα*: *Λέπιδος ἐν ἱστορίας ἐπιτομῆς πρώτῳ* 7). Meminit et Lepidi in *Βουθρωτός*.

Linus Oechaliensis citatur Stephano in *Οἰχαλία*, ubi ait, *Λίνος γὰρ ὁ ἱστορικὸς Οἰχαλιώτης ἦν.*

4) Vid. supr. lib. I. cap. 8. p. 70. Adde Schol. Eurip. Med. 169, Hesych. v. *βαιᾶγις*.

5) Unum esse putant Aegyptium atque Pellaeum, laudatum praeterea Clem. Alex. strom. I. p. 139, Augustin. d. consens. evang. I. 23, Schol. Apoll. II. 297. IV. 262. Cf. *Heyne* d. fontt. hist. Diod. t. I. p. XXX. Bip., *Lobeck*. Aglaoph. t. II. p. 999 sq.

6) Stoicum a Strab. XIV. p. 655. laudatum intelligit *Meursius* Rhod. 2. p. 100, qui et eundem habet cuius praecepta symmetriarum commemorat Vitruv. praef. lib. VII. Praeterea fuit L. Byzantius *ἁλιευτικῶν* scriptor laud. ab Ath. I. p. 13. C, Ael. hist. an. II. 6. 50. III. 18. XII. 42. et epilog., Apost. prov. XIX. 61, Suid. v. *Κικίλιος*, atque epigrammatographi duo, alter Tarentinus, alter Alexandrinus, de quibus disserit *A. Meineke* in utr. Leon. carm. Lips. 1791. Horum quis Italica scripserit difficile dictu est.

7) Librum 8. laudat v. *Σκόποι*.

Lobon Argivus librum de poetis elaboravit, ut ait Laertius I. 10, 112, qui et eius meminit I. 1, 34.

Longus sophista *ποιμενικά* reliquit, quibus venuste ac sua- 517.
viter fabulam tractat de Daphnide et Chloe libris IV. Latine red-
didit notisque illustravit God. Iungermannus Hanov. 1605, eamque
operam suam dicavit consobrino suo Lud. Camerario, tum electori
Palatino a consiliis, postea Suediae regis legato ad foederatos
Belgas. Iam ante annos CLXX heroico carmine reddidit Laur.
Gambara, sed libere adeo ut saepe vix Longum agnoscas; adeo
multa addit, demit, mutat, ut taceam quod saepe nec mentem Longi
fuerit assequutus, quippe poeta melior quam graece intelligentior.

Lucius Charinus teste Photio in bibl. cod. CXIV. reliquit Petri, Ioannis, Andreae, Thomae, Pauli *περίοδον*, hoc est iter per varias terrae regiones, quod opus inter apocrypha n. t. in antiquo etiam codice recensetur.

Lucius Patrensis memoriae tradidit *μεταμορφώσεις*, di-
ctione quidem pura et suavi, sed narrationibus fabulosis et plane
prodigiosis. De aetate eius non liquet, nisi quod antiquior creda-
tur Luciano, quippe qui inde compilasse videtur Lucium seu asi-
num suum, uti ex Luciano postea asinum suum aureum exscripsit
Appuleius; nisi is potius ex eodem Lucii fonte sua hausit. Et
hoc sane verisimilius est; nempe ut Lucium in epitomen redegit 518.
Lucianus, ita paraphrasin Lucii scripsit Appuleius, sed ille graece,
hic latine; unde initio operis ait: *fabulam graecanicam incipimus.
lector, intende, laetaberis.* Vide de Lucio hoc Photium cod. CXXIX.
et Salmasium prolegg. in Solinum.

Lucillus Tarrhaeus citatur *ἁπλῶς* a Stephano in *Κά-* 384.
λαρνα. In *Τάρρα* legas, *Λούκιος δ' ἦν ἀπὸ Τάρρης, τῆς Κρη-
τικῆς πόλεως.* Fortasse scribendum *Λούκιλλος.* Condidit histo-
riam urbis Thessalonicensis. Idem Stephanus in *Θεσσαλονίκη*:
Λούκιλλος ὁ Ταρραῖος περὶ Θεσσαλονίκης βιβλίον ἔγραψε κτλ.
Contexuit quoque scholia in Argonautica Apollonii, ut ex praefa-
tione anonymi graeci constat 8). Edidit et adagia; sane Zenobius
in inscriptione indicat, se collegisse proverbia sua ex Tarrhaeo ac
Didymo, et utriusque horum meminit etiam Tzetzes Chil. VIII.
149. Eorundem et aliorum mentionem facit Stephanus in *Τάρρα*,
ubi de eo sic scribit: *φέρεται δὲ τούτου τὰ περὶ παροιμιῶν
τρία βιβλία ἄριστα καὶ περὶ γραμμάτων καὶ τεχνικὰ γλαφυρώ-
τατα* 9).

Lyceas Naucratita *Αἰγυπτιακὰ* consignavit, ut cognoscimus ex Athenaei XIV. p. 616. D. Meminit et Lyceae Plinius in elencho eorum quos sequitur lib. XXXVI 10).

8) Adde Schol. Apoll. I. 187. 1040. 1083. 1165. Cf. Eudoc. p. 29.

9) Cf. Ammon. d. diff. voc. s. *αἶνος*, Schol. Arist. nub. 397, Schol. Plat. rep. I. p. 22 (396), Eust. ad Il. p. 855, Arsen. viol. p. 6. Ut grammaticus laudatur ap. Bekk. anecd. gr. p. 652.

10) Adde Athen. XIII. p. 560. E, Plin. h. n. XXXVI. 13.

Lycon Iasensis Pythagorae vitam memoriae tradidit. Athenaeus X. p. 418. E. *Λύκων ὁ Ἰασεὺς ἐν τῷ περὶ Πυθαγόρου* 11).

Lysaneas *περὶ ἰαμβοποιῶν* testis adhibetur ab Athenaeo VII. p. 304. B. 12)

Lysimachus Alexandrinus *Θηβαϊκὰ* scripsit oratione soluta, ex quorum decimotertio luculentum de Oedipi sepultura locum adfert Schol. Soph. OC. 91. 13) Idem *ἐν πρώτῳ τῶν νόστων* adducitur a Schol. Apoll. I. 558. et Apostol. prov. XVII. 25. E tertio *τῶν νόστων* testimonium petit Athenaeus IV. p. 158. D. 14) Puto esse eundem, cuius meminit Iosephus c. Apion. II. 2. 14. 33. et unde I. 34. citat fragmentum de Iudaeis mendaciorum plenum. Est id fragmentum ex historia eius Aegyptiaca 15). Sed praeterea de agricultura commentatus fuit, cuius operis saepius meminit Plinius in histor. nat. 16) Alius vero est Lysimachus Hippocraticus, cuius meminit Schol. Nicand. alexiph. 376. [Lysimachus Cyrenaicus *ἐν τῷ α' περὶ ποιητῶν* adducitur in prol. ad Hesiod. opp. p. 30. Idem fortasse est qui scripsit libros duos *περὶ τῆς Ἐφόρου κλοπῆς* teste Porphyrio ap. Euseb. pr. ev. X. 3. p. 467.

Lysippus Epirota *ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ἀσεβῶν καταλόγῳ* laudatur a Schol. Apoll. IV. 1093. 17)]

384. Macareus *Κωακὰ* edidit, ut videre est ex Athen. VI. p. 262. C. et XIV. p. 639. D.

518. Maeandrius quis sit adhuc quaero. Ex eo Strabo XII. p. 552. refert, Henetos e Leucosyris profectos Troianis in bello suppetias tulisse, hinc cum Thracibus avectos posuisse sedes iuxta Adriatici sinus angulum; eos Henetos, qui non interfuissent expeditioni, Cappadoces esse factos 1).

384. Malacus *Σιφνίων ὅρους* prodidit, ut est apud Athen. VI. p. 267. A. 2)

Manuel Byzantius ab Ioanne Curopalate in historiae prooemio recensetur inter illos qui aliqua signarunt de rebus sui

11) Idem esse videtur qui *Lycus* vocatur ibid. II. p. 47. A. 96. E. Eundem habet cum L. Pythagoreo ap. Diog. V. 4, 69. et 1, 16. et ap. Theodoret. serm. 8. et 12. *Jonsius* scr. hist. ph. IV. p. 258 sq.

12) Adde Athen. XI. p. 504. B. XIV. p. 620. C. L. Mallotes *ἐν τοῖς περὶ Ἐρετρίας* adducitur a Plut. d. mal. Herod. c. 24, L. grammaticus in Etym. M. v. *ὑπερικταίνοντο*.

13) Adde Schol. Apoll. III. 1179, Schol. Eurip. Phoen. 26. Hipp. 545. Andr. 880. Hec. 892.

14) Adde Schol. Lycoph. 874, Schol. Pind. Pyth. 5, 108. Isth. 4, 104, Hesych. v. *Σκῦρος*. Cf. infra s. v. ***Plesimachus***, Eudoc. p. 77. 394.

15) Cf. infra s. v. ***Simacus***.

16) Vid. XXV. 7. et ind. lib. VIII. IX. X. XIV. XVII. XVIII. XXVIII.

17) Vid. ***Ebert***. diss. Sicul. p. 107 sqq.

1) *M. ὁ συγγραφεὺς ἐν τῷ παραγγέλματι* laudatur ab Athen. X. p. 454. B.

2) Cf. Eustath. ad Il. 17, 37. p. 1093. Scrib. *ὥρους*. ***Reinesius*** in suppl. suspicatur esse Apollonium Malacum ap. Strab. XIV. p. 655. 660.

aevi[3]). Unde de aetate haud aliud colligere licet quam viguisse ante a. MC.

Marcellus in Aethiopicis laudatur a Proclo comm. in Tim. 518.
I. p. 55. ed. Basil.[4]), ubi ex eo refert quaedam de insulis extra columnas Herculis, inprimis omnium maxima Atlantide, Neptuno sacra.

Marcianus Heracleota fecit περιήγησιν versu iambico, 384.
item περίπλουν maris externi tam orientalis quam occidentalis et 385.
maximarum insularum quae in eo sitae sunt. Utrumque opus primum in lucem prodiit beneficio Dav. Hoeschelii Aug. Vind. 1600. Saepe vero Marciani huius meminit Stephanus Byz.[5])

Megacles περὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν testis adhibetur ab Athen. X. p. 419. A.[6])

Melanthius de rebus Atticae libros reliquit. Harpocration in γρυπάνιον· Μελάνθιος ἐν δευτέρᾳ Ἀτθίδος. Etiam Μελάνθιος περὶ τῶν ἐν Ἐλευσῖνι μυστηρίων laudatur Athenaeo VII. p. 325. C.[7]) Alius est Melanthius ille, quem inter clarissimos pictores numerat Plin. h. n. XXXV. 7, quem et de arte sua scripsisse disco ex illis Laertii verbis IV. 3, 18. καὶ ὅλως ἦν τοιοῦτος οἷόν φησι Μελάνθιος ὁ ζωγράφος ἐν τοῖς περὶ ζωγραφικῆς. Alius quoque Melanthius poeta tragicus, qui Cimonis Atheniensium ducis aequalis fuit. Meminit eius Aristoph. av. 151, ubi scholiastam eius vide, qui non ab Aristophane modo, sed etiam Platone et Callia, itidem comicis, exagitatum docet. Vide etiam Plutarch. Cim. c. 4, ubi distichon eius adfert, item Suidam in Μελάνθιος.

Melisseus rerum Delphicarum historiam condidit. Meminit Tzetz. Chil. VI. 90. 518.

ἡ Πιερία ὕστερον Λύγκος μετωνομάσθη,
ἧς τὴν ἀρχὴν, ὡς Μελισσεὺς ἐν Δελφικοῖς που γράφει,
πρῶτος παῖς Ἠμαθίωνος Ἀέροπος ἐσχήκει.

Eundem eiusce rei auctorem laudat comment. in Hesiodi lib. I.[8]) καὶ ἡ μὲν Πιερία πρότερον ὑπὸ Πιέρου κτισθεῖσα τοῦ Μεθώνης ἀδελφοῦ, πατρὸς δὲ Λίνου, Πιερία ἐκέκλητο, ἧς καὶ τὴν

3) *Labbeo* videtur idem cum Manuele Protospathario, qui magistri Ioannis Curcuae res 8 libris complexus est teste Cedreno p. 630.
4) Cf. Schol. Plat. Ruhnk. ad Tim. p. 525. et p. 426 sq. ed. Bekk.
5) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. IV. p. 613 sqq., qui eundem putat esse Marcianum τῶν Κρητικῶν συγγραφέα ap. Phot. bibl. cod. CLVIII, sed hoc loco Bekkerus τὸν κριτικὸν σ. recte restituit. Heracleotam tempore Synesii ponit *Reinesius* in suppl.
6) Praeter necessitatem, ut videtur, *Jonsius* scr. hist. ph. IV. p. 259. Μεγακλείδης legendum esse suspicatur. Hic enim de Homero scripsit. Vid. Athen. XII. p. 512. E. 513. B, Eust. ad Il. I. p. 84, Suid. v. Ἀθηναίας, Hesych. v. Ἀθηνᾶ. Hac occasione Ἡρακλείδης pro Μεγακλείδης Tatiano c. gent. p. 166. restituit *Reinesius* in suppl.
7) Adde Schol. Arist. Plut. 846. av. 1073. Cf. Etym. M. v. γρυποῦσθαι, Eudoc. p. 297.
8) Schol. Hesiod. p. 29. ed. Ox.

ἀρχὴν ἔσχεν Ἀέροπος, ὁ πρεσβύτατος τῶν Ἠμαθίωνος παίδων, καθὰ Μελισσεύς φησιν, ὁ τὰ Ἀδελφικὰ συνταξάμενος, ubi *τὰ Δελφικὰ* legi similiter debere et res clamat et iam dudum amicissimo Meursio ad Chalcidium est observatum. Cum autem utrobique *Μελισσεὺς* dicatur, is qui Palaephato et Fulgentio celebratur utrobique *Μέλισσος* vocetur, diversos omnino esse plane mihi persuadeo. Tamen et Melissus est apud Serv. in Aen. IV. 146, ubi ab illo traditum ait, quos Maro vocat Agathyrsos, *eos ab Homero Achabas appellari, qui propter scientiam sagittarum Apollini sunt gregales, sicut Cretes.* Immo et Palaephatus initio operis nominat *συγγραφέας Μέλισσον καὶ Λάμισκον τὸν Σάμιον, ἐν ἀρχῇ*
385. *λέγοντας*, „*ἔστιν ὃ ἐγένετο καὶ νῦν ἔσται*,“ 9) quae ita vertit interpres, Philippus Phasianinus: *quamobrem ipse sane Melissum et Lamiscum Samium, historiarum scriptores, laudo, in principio quicquid olim fuerit et nunc quoque esse atque futurum deinceps asseverantes.* Attamen arbitror, vocem *συγγραφέας* hoc loco non presse pro historicis accipi, sed laxe, ut quosvis scriptores sonet. Sane Palaephato propositum erat docere, illa quae a poetis traduntur fidem non mereri, quando non alia antiquorum temporum ratio fuit quam nunc sit, ac proinde quod temporibus nostris minime fit, id neque olim factum videatur. Hoc fine auctoritate utitur Melissi, qui idem initio operis sui dixerat; unde colligo, Melissum simile tractasse argumentum atque ostendisse, saepe sub poetarum figmentis occultari aliquod naturae mysterium, saepe item historiam veram a poetis in fabulam esse conversam, quo magis
386. admirationi foret. Hoc ita esse fidem etiam fecerit Fulgentius mythol II. 16, ubi scribit: *Iupiter in cygnum conversus dicitur, quod ferant physiologi, quam maxime Melissus Euboicus qui omnium physiologorum sententias disputavit, huius generis avem ita convitiis esse plenam, ut ipsa ave clamante reliquae aves taceant, quae praesto fuerint.* Quare cum Palaephatus et Fulgentius simile argumentum tractent, eundem utrobique Melissum signari puto, nempe Euboicum, qui multas poetarum fabulas ad naturae scientiam retulit. At alius est Melissus, Parmenidis auditor, patria seu Samius, ut Laertius ait IX. 4, 24, seu Milesius, ut inquit Theodoretus in therapeuticis. Alius quoque Melissus ille, ex quo Plinius profecisse se fatetur, dum conscriberet lib. VII. IX. X. XI. XXXV; nam hunc inter romanos scriptores reponit in elencho librorum quos diximus.

Melito de familiis Atheniensium commentarium fecit. Harpocration in *κάθετος*: *Μελίτων ἐν πρώτῳ περὶ τῶν Ἀθήνησι γενῶν.*

Menander Ephesius in litteras retulit actus regum apud Graecos et barbaros, eos autem collegit ex libris provinciae cuiusque, quo magis historiae fides constaret. Auctor Iosephus c.

9) Puto scripsisse, *ἔστι νῦν ὃ ἐγένετο καὶ ἔσται. Vossius.*

Apion. I. 18, ubi et egregium eius fragmentum de Hiramo, Phoenicum rege, et Salomone adducit. Meminit eiusdem scriptoris Tertullianus apolog. c. 19. et Theophilus Antioch. ad Autolyc. III. 21, ubi ex Menandro hoc eadem quae Iosephus narrat; sed Tyriorum regum series in Theophilo mendosior est quam apud Iosephum, nonnullos quoque reges praeterit. Operae etiam est videre Iosephum Scaligerum appendice librorum de emendatione temporum, qui notis suis illustrat geminum Menandri eiusce fragmentum *περὶ τῶν ἐν Τύρῳ βεβασιλευκότων*, item Petavium IX. 62. Forsitan singularem etiam librum de gestis Ithabali Tyriorum regis condidit. Citat eum Iosephus antiqu. Iud. VIII. 13. et ex eo vel interprete Rufino Freculphus t. I. lib. 3. c. 7. *meminit autem huius siccitatis Menander in gestis Nalithiorum regis.* Ubi pro *Nalithiorum* ex Iosepho emenda *Ithabali Tyriorum* 10). Menander Pergamenus quoque de rebus Phoeniciis egit, ut cognoscere est ex orat. Tatiani adversus gentes c. 58, item his verbis Clementis Alex. strom. I. p. 140. *Εἴραμος τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Σολομῶνι δίδωσι, καθ᾽ οὓς χρόνους μετὰ τὴν Τροίας ἅλωσιν Μενελάῳ εἰς Φοινίκην ἄφιξις, ὥς φησι Μένανδρος ὁ Περγαμηνὸς καὶ Λαῖτος ἐν τοῖς Φοινικικοῖς.* Sed de isto quidem et Laetum et Menandrum ratio prorsus fugit, cum inter Troiae excidium et Salomonis 387.
imperium sit intervallum annorum quasi CLX 11).

Menecles Barcaeus historiam prodidit teste Athenaeo IV. p. 184. B. Et fortasse est is ipse, cuius meminit Harpocration in *ἑκατόμπεδον*, ubi opus de Atheniensibus dicitur condidisse *Μενεκλῆς ἢ Καλλίστρατος ἐν τῷ περὶ Ἀθηνῶν.* Vides dubitari uter sit operis illius auctor, Menecles an Callistratus, eodemque modo loquitur Suidas in *Ἑρμαῖ*, immo et ante eum in capse voce Harpocration. Ac propterea apud Schol. Arist. av. 395. quoque legendum puto, *ὡς Μενεκλῆς ἢ Καλλίστρατος ἐν τοῖς περὶ Ἀθηνῶν συγγράμμασί φασι*, ubi vulgo est *Μενεκλῆς καὶ Καλίστρατος* 12). Alius, puto, est Menecles orator, patria Alabandensis, sed qui Rhodum postea concesserit, ut scribit Strabo XIV. p. 655. 661. Priorem vel tertium aliquem signare arbitror Schol. Pind. Pyth. IV. 10, ubi ex eo quaedam refert de Batto, Cyrenarum

10) Vid. *Ebert.* diss. Sic. p. 145 sqq., qui eundem Ephesium cum Pergameno esse demonstrat.

11) Alium Menandrum, item historicum, ut videtur, laudat *ἐν τῷ περὶ Κύπρου* Etym. M. v. *Σφήκεια*, coll. v. *φυλάσιοι* et Tzetz. in Lycophr. 447; quem praeter necessitatem *Ebert.* p. 147, 37. in Androclem s. Asclepiadem mutari voluit. Menandrum qui scripsit *βιόχρηστα* habet Plin. ind. lib. XIX. XX. XXI. XXVII, qui de toreutis ind. lib. XXXIII, Prienensem ind. lib. VIII. XI, Heracleotam ind. lib. VIII. XI.

12) Adde Harp. v. *Κεραμεικός*, Etym. M. v. *Αἰολεῖς*, Phot. v. *Ἑρμαῖ*. Eiusdem *συναγωγή* laudatur Athen. IX. p. 390. B, *M. ὁ τὰς Λιβυκὰς ἱστορίας γράψας* in Anon. tract. d. mul. bell. clar. §. 10. in Bibl. d. alt. Litt. u. K. VI. p. 21.

conditore, et oraculum recitat, quod Batto datum fuit. Ac similiter Tzetzes in Lycophr. 886.[13])

Menecrates Xanthius litteris fuit persequutus Lyciae res. Anton. Lib. c. 35. ex Menecratis *Λυκιακοῖς*, uti et ex Nicandro narrat, qua occasione Latona Xanthum fluvium Apollini sacrarit, terrae quae *Trimilis* dicebatur *Lyciae* nomen fecerit, pastoresque ad Meliten fontem in ranas converterit. Puto eundem cuius mentionem facit Schol. Pind. Olymp. II. 16, item Isth. IV. 104, ubi ait: *Ἡρόδωρος δὲ καὶ δίς φησι μανῆναι τὸν Ἡρακλέα· ἐκαθάρθη δὲ ὑπὸ Σικάλου, ὥς φησι Μενεκράτης, λέγων αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς εἶναι ὀκτὼ καὶ καλεῖσθαι οὐχ Ἡρακλείδας (οὐδέ πω γὰρ Ἡρακλῆς ὠνομάζετο), ἀλλ' Ἀλκαΐδας.* Idem quoque Menecrates volumen emisit *περὶ Νικαίας*, quem librum Tzetzes in Lycophr. 662. citat omissa patria; verum eundem esse ex scholiasta Pindari colligo. Similis enim argumenti locum ex eo quoque Tzetzes refert his verbis: *Μενεκράτης δὲ ὁ περὶ Νικαίας συγγεγραφὼς Ἀλκαῖόν φησι πρότερον καλεῖσθαι τὸν Ἡρακλέα, ὁπότε τοὺς ἐκ Μεγάρας αὐτῷ γεγενημένους ὀκτὼ παῖδας καὶ οὐ τέσσαρας ἀνεῖλεν.* Atque ut his locis de Herculis liberis sermo est, ita ex eodem Menecrate de Hercule ipso Iolen amante fragmentum adfert Schol. Soph. Trach. 354. Nec alium arbitror illum Servio nominatum in versum hunc Aen. VI. 14.

388. *Daedalus, ut fama est, fugiens Minoia regna,*

ubi sic scribit: *Menecrates Daedalum occiso patruele fratre Cretam petisse dicit, Icarum, filium eius, ab Atticis pulsum, dum patrem petit, naufragio perisse, unde mari nomen* [14]).

Menelaus Anaeus (Anaea autem Cariae civitas est) historicus summus vocatur Stephano in *Ἀναία*, ubi ait: *ἐντεῦθεν ἦν Μενέλαος ὁ περιπατητικὸς φιλόσοφος καὶ μέγας ἱστορικός.* Gesnerus pro *μέγας* legit *Μέλας*, unde et ei Melas historicus in bibliotheca memoratur. Diversus ab eo est Menelaus poeta, qui patria Aegaeus fuit et Thebaidem libris XII atque alia Suida teste scripsit. Primum Thebaidos librum citat Stephanus in *Τέμμιξ*, librum quartum in *Τρμίνη*. Meminit et *ἁπλῶς* in *Ἀμφιγένειαι* et *Εὔτρησις* [15]). Sed fortasse istic historicus intelligitur.

[Menesthenis *πολιτικὰ* laudat Athen. IX. p. 494. B.]

Menetor opus fecit *περὶ ἀναθημάτων* teste Athenaeo XIII. p. 594. D, ubi quiddam ex eo refert de Bacchide et Plangone scortillis.

Menippus Pergamenus geographus laudatur in epitome

13) Cf. Schol. Hom. Il. 5, 640.

14) Cum ap. Bekk. anecd. p. 782. laudetur Menecrates Olynthius, hunc tanquam unum ex *Ἀτθίδων* scriptoribus ante oculos habuisse Servium arbitratur *Kochius* in praef. ad Ant. Lib. p. XXXV. Cf. supra lib. I. cap. 21. p. 181. Adde Steph. v. *Βλαῦδος*, Eust. ad Il. 2, 857. p. 363. 11. p. 859.

15) Adde Schol. in Hermog. in rhett. Walz. t. VI. p. 93. 399, Steph. v. *Λύκαια*. Cf. *Ruhnken*. d. vit. Longin. p. XCIII. ed. Weisk.

Artemidori Ephesii, quae cum Marciano Heracleota edita est, p. 63. 65. 66. 67. Menippi huius periplum τῶν δύο πόντων citat Stephanus in Ἑρμώνασσα, Χαδίσιοι et Χαλδία. Idem eius periplum Bithyniae advocat in Χαλκηδών, item periplum Paphlagoniae in Τῖος, atque idem periplus signatur in Ἀρμένη, quippe quae vicus Paphlagoniae esse dicatur[16]). Alius ab hoc est Menippus comicus, alius item Menippus cynicus, alius quoque Menippus Gadarensis, ὁ σπουδογέλοιος, de quo Strabo XVI. p. 759, alius denique Menippus Stratonicensis, disertissimus sui temporis in Asia orator, ut Cicero in Bruto c. 91. ait. Plutarchus Cic. c. 4. Carem vocat, nempe quia Stratonice Cariae urbs est teste Plinio h. n. V. 29. et Strabone XIV. p. 660, ubi Menippum hunc *Catocam* ait vocatum. Addit, a Cicerone in quopiam librorum suorum ex asiaticis oratoribus quos audivit maxime laudari; designat nempe Ciceronis Brutum, ut liquet ex iis quae paullo ante dicebamus.

Menodotus Samius operis auctor fuit quod inscribebatur τῶν κατὰ Σάμον ἐνδόξων ἀναγραφή. Testis Athenaeus XV. p. 672. A. 673. D. Idem superius XIV. p. 655. A. citarat Menodotum hunc Samium περὶ τῶν κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς Σαμίας Ἥρας. Menodotum, fortasse alium, de Theodoro Atheniensi pictore scripsisse ait Diogenes Laertius II. 8, 104. Alius quoque Menodotus Nicomediensis, medicus empiricus, Antigoni Laodicensis auditor, Laertio eidem celebratus IX. 12, 116. [Menodotus Perinthius τὰς Ἑλληνικὰς πραγματείας ἔγραψεν ἐν βιβλίοις πεντεκαίδεκα. Verba sunt Diodori Sic. in fragm. lib. XXVI. 3. p. 513.]

Menologium Graecorum cuius sit foetus ignoratur, nec de 389. aetate satis liquet. Vetusti esse auctoris apertum est. Latine transtulit cardinalis Sirletus, ex cuius bibliotheca habuit Andreas Schottus; is vero Canisio transmisit, qui publici iuris fecit antiqu. lect. t. III. P. I. p. 409.[17])

Meryllus in primo Boeoticorum citatur a Plutarcho parall. min. c. 14, item in tertio Italicorum c. 26.[18])

Metrodorus in primo περὶ ἱστορίας citatur a Schol. Apoll. IV. 834.[19]) Sed num is sit Chius, de quo actum a nobis lib. I. c. 6, an alius, difficile dictu est. Nam fuit praeterea Metrodorus Scepsius, de quo dictum est lib. I. cap. 21;

16) Idem fortasse est epitomator historiarum Xanthi Lydiacarum ap. Diog. Laert. VI. 8, 101. atque *M.* ὁ τοὺς σταδιασμοὺς τῆς ὅλης οἰκουμένης ἀπογραψάμενος ap. Const. Porph. them. I. 2. II. 10. Cf. Steph. v. Καππαδοκία, Χιτώνη, Ψύλλα.

17) De menologiis, kalendariis, martyrologiis variis disserit *Fabricius* bibl. gr. t. X. p. 138 sqq.

18) Hoc loco tamen vulgo Μένυλος legitur. At vel Μέρυλλος suspectum ac fortasse in Δέρκυλος mutandum. Cf. supra v. *Dercylus.*

19) Adde Schol. Apoll. IV. 133, ubi *M.* ἐν πρώτῳ τῶν περὶ Τιγράνην laudatur.

fuit etiam Metrodorus Atheniensis, secta Epicureus, de cuius libris Laertium vide X. 24 [20]; item alius philosophus et medicus, cuius simul et aetatem et insignem peritiam cognoscere est istis ex Plinii verbis XXXV. 11: *initio naves pinxit, captoque rege Perseo Athenas commigravit, ubi eodem tempore erat Metrodorus pictor idemque philosophus, magnae in utraque scientia auctoritatis. itaque cum L. Paullus devicto Perseo petisset ab Atheniensibus, ut sibi quam probatissimum philosophum mitterent ad erudiendos liberos, itemque pictorem ad triumphum excolendum, Athenienses Metrodorum elegerunt, professi eundem in utroque desiderio praestantissimum, quod ita Paullus quoque iudicavit.* Item est Metrodorus insignis grammaticus, Anthemii Tralliani machinarum structoris frater, de quorum utroque Agathias hist. V. 6.

Metrophanes sophista, natus Eucarpiae, civitate Phrygiae, praeter commentarios in Hermogenem et Aristidem, item volumen
390. de statibus deque ideis [21], scripsit quoque libros duos de Phrygia. Testis Suidas. Ac meminit eiusdem Stephanus his verbis: *Εὐκαρπία, δῆμος τῆς μικρᾶς Φρυγίας. ἱστορεῖ Μητροφάνης, τὸν βότρυν ἐκεῖ τοσοῦτον γένεσθαι τὸ μέγεθος, ὅσον ἅμαξαν ἀπ᾽ αὐτοῦ σχισθῆναι κατὰ μέσον.* Sunt et duo alii eius nominis, de quibus Suidam vide.

Michael Antiochenus condidit historiam omnigenam, de qua Possevinus in apparatu sacro.

519. Miletus inter historicos refertur a Gervasio Ricobaldo Ferrariensi, qui (ut dixi de historicis latinis lib. II. c. 61) vixit anno MCCC, ac mstus exstat in bibliotheca v. cl. Petri Scriverii. Gervasius is in pomario suo, quo loco de Constantino tractat, sic ait: *tradit Miletus in catalogo suo Augustorum, quod hic ultimis vitae diebus ab Eusebio, episcopo Nicomediae, baptizatus in Arrianum dogma delapsus est.* Atque idem in Iuliani temporibus ad a. Chr. CCCLXV. refert, quomodo, cum Iulianus concessisset Iudaeis, ut templum Hierosolymis instaurarent, ignis eruperit e fundamentis, qui Iudaeos absumpserit, ac nocte sequenti in vestibus omnibus apparuerit crucis signum. Addit vero, ita scripsisse Miletum et Rufinum, qui de isto agit I. 38. Sed de Mileto nihil dicere habeo. Vir eruditissimus suspicatus est, legendum *Miletius*, vel potius *Meletius*, qui episcopus fuit Antiochenus, ac claruit sub Iuliano et imperatoribus consequutis usque ad tertium Theodosii Magni annum, quo Constantinopoli decessit. Id fuit a. Chr. CCCLXXXI. Adeantur de eo Basilius epist. V, Gregorius Nyssenus funebri in Meletium, cuius orationis etiam mentio est apud

20) Hic est potius Lampsacenus; nam corruptus est locus Laertii §. 22. Hinc etiam corrigenda quae supra lib. I. c. 21. p. 180. de Atheniensi dicta sunt. Ceterum praeteriit Diogenes eius librum *περὶ ποιητῶν* laud. ap. Plut. non p. suav. viv. c. 12. Varios eiusdem nominis viros recenset *Jonsius* scr. hist. phil. I. 20, 4.

21) Vide locos laudatos a *Walzio* in ind. ad rhett. t. IX. p. 645.

Socratem V. 9; item videndi Theodoret. III. 13. et V. 5, etiam Sozomenus V. 11. 12. et VI. 7, Damascenus d. imagg. II. E Latinis consulatur Rufinus hist. eccl. I. 3. et Sigebertus Gemblacensis ad a. CCCLXXX, cuius verba apponam: *Meletius Antiochenus episcopus per hoc clarior, quod Theodosius in somnis praevidit, se ab eo indui chlamyde imperiali et diademate coronari.* Non magnopere huic coniecturae repugnarem, si aliquis veterum occurreret, qui Meletianae historiae ante Ricobaldum meminisset, vel quem ille Miletum vocat Meletium esse constaret 22).

[Milichius chronographus laudatur ab Anonym. in origg. Cpol. Combefisii p. 33.]

Mnesimachus Phaselites ἐν διακόσμοις memoratur a Schol. Apoll. IV. 1412. Mnesimachi librum primum περὶ Σκυθῶν idem citat II. 1015. atque ibid. 477. ex eo tradit, Ἀμαδρυάδες νύμφας ita dici διὰ τὸ ἅμα ταῖς δρυσὶ γεννᾶσθαι 23). Alius ab eo est Mnesimachus comicus, cuius fabulas istas ab Athenaeo laudari dicit Suidas: Ἱπποτρόφον, Βούσιριν καὶ Φίλιππον. Mirum omittere Δύσκολον, cuius apud Athenaeum mentio VIII. p. 359. C. ὁ δὲ παρὰ Μνησιμάχῳ ἐν τῷ ὁμωνύμῳ δράματι Δύσκολός φησι. Sed fortasse id nomen apud Suidam excidit librarii incuria. 390.

Mochus Phoenix phoenicia lingua consignavit res patrias. Meminit Athen. III. p. 126. A, ubi Cynulcus ita Ulpianum Tyrium compellat: παρὰ τοῖς τὰ Φοινικικὰ συγγεγραφόσι Σουνιαίθωνι καὶ Μώχῳ, τοῖς σοῖς πολίταις. Casaubonus animadvv. ad h. l. *Mochum*, inquit, *alibi invenire non memini, et fortasse Μῶχος aut Μόσχος alicuius Tyrii nomen est, qui apud suos vocabatur* משה, *Mosche vel, ut scribi obtinuit, Moses.* Haec vir πολυμαθέστατος. Et sane Moschum esse Phoenicium nomen etiam didici ex Strab. XVI. p. 757, ubi meminit Moschi Sidonii atque eum auctorem esse ait dogmatis de atomis et antiquiorem esse ipso bello Troiano. Nec propterea quicquam mutandum apud Athenaeum 24); nam, quod summo viro non occurrebat, non semel huius auctoris apud ecclesiasticos scriptores mentio fit, ut apud Ioseph. antiq. I. 8 (5.), ubi legas: καὶ Μανέθων ὁ τὴν τῶν Αἰγυπτίων ποιησάμενος ἀναγραφὴν καὶ Βηρωσσὸς ὁ τὰ Χαλδαϊκὰ συναγαγὼν καὶ Μῶχός τε καὶ Ἑστιαῖος καὶ πρὸς αὐτοῖς ὁ Αἰγύπτιος Ἱερώνυμος, οἱ τὰ Φοινικικὰ συνταξάμενοι, συμφωνοῦσι τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις. Ubi *Mochus* quoque legitur apud interpretem Rufinum, 391.
etiam in msto meo, ut mittam Freculphum t. I. lib. 1. cap. 26.

22) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. IX. p. 304 sqq.

23) Cf. Eudoc. p. 307. Idem ἐν τῇ Εὐρώπῃ laudatur ap. Schol. Apoll. II. 1017.

24) Apud Strabonem nomen illud plerisque in codd. *Μώχου* scribitur, et ita legitur in Aldina, quanquam *Tzschuckius Μόσχου* reposuit; laudat idem ibi *Fabricium* ad Sext. Emp. p. 261, *Schweighäuserum* ad Ath. l. l., *Bruckerum* in hist. phil. t. I. p. 231, *Menagium* ad Diog. Laert. pr. §. 1, ubi Ὦχος scribitur.

Illustris quoque de eo est Tatiani locus adv. gent. p. 217, qui ab Eusebio etiam adducitur d. pr. ev. X. p. 289. Georgius Cedrenus quoque comp. hist. p. 10. Iosephum exscribens similiter eum inter Phoenicios historicos reponit.

Molpis Lacon descripsit *Λακεδαιμονίων πολιτείαν*, ut videre est ex Athen. IV. p. 140. B. 25)

[Monimi *θαυμασίων συναγωγή* adducitur a Clem. Alex. protr. p. 12, Euseb. pr. ev. IV. 7. et Cyrill. c. Iulian. IV.]

519. Musaeus de Isthmiis scripsit. Schol. Eurip. Med. 10. *ὅτι δὲ καὶ ἀθάνατος ἦν ἡ Μήδεια, Μουσαῖος ἐν τῷ περὶ Ἰσθμίων ἱστορεῖ* 26). Fortasse est Musaeus Ephesius poeta epicus, qui *Περσηίδος* scripsit libros, item *εἰς Εὐμενῆ καὶ Ἄτταλον* Suida teste, unde et regum istorum aequalem fuisse verisimile est. Alius fuit Musaeus iste antiquus, Orphei aequalis, item Musaeus grammaticus, scriptor poematii de amoribus Leandri et Herus, qui sub Caesaribus vixit.

[Myes epitomen fecit librorum Hippyis de rebus Siculis teste Suida in *Ἵππυς*.]

391. Myron Prienensis Messeniaca condidit, hoc est historiam belli quod a Lacedaemoniis eorumque sociis cum Messeniis et populis iis qui auxilio iis venere gestum fuit, a clade autem Messeniorum Messeniacum potius quam Lacedaemonium est appellatum. Ex secundo eius operis testimonium petit Athenaeus VI. p. 271. F. et XIV. p. 657. D. Illustris est eo de opere et eius argumento locus apud Pausaniam IV. 6, 1. *τοῦτον δὲ τῶν Μεσσηνίων τὸν πόλεμον Ῥιανός τε ἐν τοῖς ἔπεσιν ἐποίησεν ὁ Βηναῖος καὶ ὁ Πριηνεὺς Μύρων· λόγοι πεζοὶ Μύρωνός ἐστιν ἡ συγγραφή.* Addit deinde, neutrum integre id bellum perscripsisse, sed partem eius suscepisse tractandam, atque ad Myronem quidem quod attinet, eum ab Ampheae eversione ordiri, desinere autem in morte Aristodemi. Plura inibi vide.

Myronianus Amastrianus reliquit *ἱστορικῶν ὁμοίων κεφάλαια*, quorum primum Laertius citat IV. 2, 14. et V. 2, 36. Idem opus signatur I. 10, 114. III. 40. et IV. 2, 8, ubi *ἁπλῶς* vocatur *ὅμοια*, X. 3. autem *ἱστορικὰ κεφάλαια* dicitur, appellatione *ὁμοίων* omissa.

Myrsilum Lesbium, si inscriptioni fides, de origine Italiae ac Tyrrhenorum edidit Io. Annius Viterbiensis et commentariis suis illustravit. Sed Myrsilus ille est ipsius Annii proles. Ex genuino autem Myrsilo Lesbio de Pelasgis quaedam *τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι* retulit Dionysius Halicarnass. A. R. I. 23. et 28. Aliqua etiam ex eodem adfert Strabo XIII. p. 610, nec alium intellexit vel Antigonus Carystius c. 5. 17. et 129, ubi citat *Μυρσίλον ἐν ἱστορικοῖς παραδόξοις*, vel Plinius h. n. III. 7, cum ait, *Sardi-*

25) Adde XIV. p. 664. D.
26) Adde Schol. Apoll. III. 1240.

niam ipsam Timaeus Sandaliotim appellavit ab effigie soleae, Myrsilus Ichnusam a similitudine vestigii. Item IV. 12. *ipsam (Andron) Myrsilus Cauron, deinde Antandron cognominatam tradit.* Arnobius autem III. 37. et IV. 24. eum, qui aliis, etiam Clementi, quem exscribere solet, Myrsilus vocatur, ipse *Myrtilum* appellat. Et similiter nominat Phrynichus in *καταφαγάς*, atque etiam apud Schol. Apoll. I. 615. legas *Μυρ-* 392.
τίλος ἐν πρώτῳ Λεσβικῶν. Puto eundem esse *Μυρτίλον*, ex quo Schol. Arat. 172. tradit, *Ὑάδας* fuisse *Κάδμου θυγατέρας* [27]. Etiam Myrsili Lesbii meminit Strabo XIII. p. 617. Ait, Mytilenen circa eadem tempora habuisse Alcaeum poetam, Sappho poetriam, Pittacum unum e septem sapientibus, qui et tyrannidem in urbe tenuit, ac Myrsilum qui et ipse in tyrannis fuerit, unde eum quoque insectetur Alcaeus, ne ipse quidem purus studii omnis rerum novandarum. Si iste est Myrsilus, Mytilenaeus historicus, de quo dicebamus, vixerit aetate Solonis circa olymp. XLVI. Quod parum fit verisimile; puto enim, tam antiquus si foret, a Dionysio Halicarn. d. Thucyd. iud. c. 5. inter eos memoraretur, qui ante bellum Peloponnesiacum vixere, immo ab aliis quoque e vetustate praedicaretur. Fuit et Myrtilus comicus, cuius meminit Pollux VI. 7. Suidam de eo vide [28]).

Nestorianus ut historicus memoratur in chron. Alex. p. 519.
324. [1])

Nicaenetus Abderites vel Samius fuit, ut ait Athenaeus 392.
XIII. p. 590. B, ubi citat eius *τῶν γυναικῶν κατάλογον*. Lilius Gyraldus poetarum historiae libro III. p. 130. ait, etiam historiam indigenam, h. e. Abderiticam vel potius Samiam condidisse. Sed non hoc dicit Athenaeus XV. p. 673. B; tantum ait, historiam sequutum suae gentis. Verba eius sunt: *Νικαίνετος ὁ ἐποποιὸς ἐν τοῖς ἐπιγράμμασιν, ποιητὴς ἐπιχώριος καὶ τὴν ἐπιχώριον ἱστορίαν ἠγαπηκὼς ἐν πλείοσι* [2]).

Nicagoras Cyprius videtur deorum naturam et gesta 519.
consignasse. Arnob. IV. 29. *possumus quidem hoc in loco omnes istos nobis quos inducitis atque appellatis deos homines fuisse mon-* 520.
strare, vel Agrigentino Euemero replicato, cuius libellos Ennius clarum ut fieret cunctis sermonem in Italum transtulit, vel Nicagora Cyprio vel Pellaeo Leone vel Cyrenensi Theodoro vel Hippone ac Diagora Meliis vel auctoribus aliis mille, qui scrupulosae diligentiae cura in lucem res abditas libertate ingenua protulerunt: possumus, inquam, si placet, et Iovis res gestas et Minervae expromere bella

27) Adde Strab. I. p. 60, Plut. Arat. c. 3. d. soll. anim. c. 36, Athen. XIII. p. 610. A, Clem. Alex. protr. p. 9, German. Arat. 172, Suid. v. *Λήμνιον*, Phot. v. *λινόν*, Cramer anecd. t. I. p. 285. Idem nomen restituendum in Etym. M. v. *Λευκοθέα*, ubi *Μυρσῖνος* (ut et ap. Steph. v. *Μήθυμνα* et Eudoc. p. 276.), et v. *μέλος*, ubi *Μύσιμβλος* legitur. Cf. *Plehn* Lesb. p. 205 sqq.

28) Hic est intelligendus ap. Schol. Arist. av. 1490.

1) Adde Io. Malal. chron. II. p. 11. et 85.

2) *N. ἐν τῷ Λύρκῳ* adhibet Parthen. Erot. c. I.

virginis ac Dianae, quibus dolis Liber Indorum affectaverit regnum, cuius fuerit conditionis Venus, cuius operae, cuius quaestus, matrimonium Magna cuius tenuerit Mater, quidnam spei, quid voluptatis specioso ab Atye conceperit, unde Serapis Aegyptius, unde Isis, vel ex quibus caussis appellatio ipsa concinnata sit nominum. Nec de iis modo, sed etiam de heroibus scripsit, ut de Prometheo, qui hominem e luto formasse dicitur. Fulgent myth. II. 9. *quamvis Nicagoras in Disthemithea libro quem scripsit primum illum formasse idolum referat.* De Prometheo loquitur; quare *Disthemithea* corruptum puto ex *δεσμ. Προμήθεως*, ut idem fuerit libri nomen ac tragoediae Aeschyli. Apud Antig. Caryst. hist. mir. c. 173. legas, a Nicagora traditum, in Citto sive Cisso, Macedoniae monte, si terram paullum effoderis, salem inveniri. Sed is fortasse est Nicagoras sophista, de quo diximus lib. I. cap. 16.

392. Nicander Alexandrinus libro innotuit de Aristotelis discipulis teste Suida in *Αἰσχρίων.* Nicander Chalcedonius scripto prodidit *Προυσίου συμπτώματα* teste Athen. XI. p. 496.
520. D, ubi quartum eius operis librum laudat. Nicander Thyatirenus *ἐν τῷ περὶ τῶν δήμων* citatur Harpocrationi in *Θυργωνίδαι* 3). Eidem in *Θύστιον* testimonium petitur *ἐκ τῆς α' Νικάνδρου τῶν Αἰτωλικῶν*; sed is est Colophonius, ut dictum lib. I. cap. 20.

Nicanor inter eos est qui Alexandri M. historiam prodiderunt. Lactant. d. fals. relig. I. 6. *primam* (Varro Sibyllam ait) *fuisse de Persis, cuius mentionem fecerit Nicanor, qui res gestas Alexandri Macedonis scripsit* 4). Fortasse est Leander Nicanor, Alexandrinus grammaticus, quem de Alexandria commentatum dicebamus lib. I. cap. 12; potuit enim idem et de urbe agere et de conditore. Sed nec minus verisimile videtur, esse Seleucum, Syriae regem, qui *Νικάτωρ* ac Macedonum lingua *Νικάνωρ* dictus. Sane cum unus fuerit e ducibus Alexandri, haud alius melius res nosse potuit Alexandri, nec caussa erat cur minus de eo ageret quam fecit Ptolemaeus Lagi f. Aegypti rex, qui et ipse e ducibus Alexandri fuit atque argumentum hoc praeclare tractavit, ut ex Arriano cognoscimus. Atque eo valde inclinaret animus, nisi scrupulum iniiceret, quod mentionem nullam tanti regis inter eos qui Alexandri res gestas celebrent idem Arrianus faciat,
521. et quid si neutrius sit? Nam fuit et Nicanor Samius, qui *περὶ ποταμῶν* scripsit teste Plut. d. fluv. c. 17. 5) Alius item

3) Adde Harp. v. *Τιτακίδαι.* Idem laudatur *ἐξηγητικοῖς Ἀττικῆς διαλέκτου* ibid. v. *βολεῶνες, μέδιμνος, ξηραλοιφεῖν, τριπτῆρα*, qui item intelligendus est ap. Athen. III. p. 76. A. 81. C. 114. C. VII. p. 320. C. XI. p. 461. F. 479. C. 481. E. 485 sq. 503. C. XV. p. 678. F. 691. C, Schol. Arist. equ. 406, Schol. Plat. Charm. p. 319. Eundem tamen Thyatirenum atque Colophonium dicit Steph. Byz. v. *Θυάτειρα.*

4) Cf. Schol. Plat. Phaedr. p. 343 (315).

5) Adde Steph. v. *Ἵμερα, Μίεζα.* Eundem de lapidibus quoque scripsisse colligas ex v. *Ἀλάβαστρα.*

Nicanor Cyprius, qui deorum naturam et gesta exposuit, ut innuit Arnob. IV. 29, nisi istic *Nicagoras Cyprius* legere malis, ut est in multis libris, et ita nos paullo ante vocabamus.

Nicephorus diaconus Phryx inter eos qui de sui aevi rebus aliquid divulgarint laudatur a Ioanne Curopalate et Georgio Cedreno, utroque in historiae prooemio.

[Nicephori Blemmidae exstant *γεωγραφία συνοπτική*, metaphrasis periegeseos Dionysii, *ἱστορία περὶ τῆς γῆς ἐν συνόψει* atque liber *περὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς, ἡλίου, σελήνης, ἀστέρων, χρόνου καὶ ἡμερῶν* 6).]

Nicias Mallotes historias vel fabulas videtur reliquisse. 392.
Meminit Plutarch. in parall. min. c. 13. 7) Nicias Nicenus consignavit philosophorum historiam ac successiones. *Φιλοσόφων ἱστορίαν* vocat Athen. IV. p. 162. E, *διαδοχάς* appellat VI. p. 273. 393.
D. Plenius habes inscriptionem XIII. p. 592. A, ubi eum *ἐν ταῖς τῶν φιλοσόφων διαδοχαῖς* laudat 8). Fortasse nec alius est Nicias, quem *Ἀρκαδικά* litteris prodidisse idem XIII. p. 609. E. auctor est. Etiam Niciam *ἐν τοῖς περὶ λίθων* testem adhibent Plut. d. fluv. c. 20. et Stob. floril. C. 12. 9)

[Nicobule *ἢ ὁ ἀναθεὶς ταύτῃ τὰ συγγράμματα* de Alexandro adducitur ab Athen. X. p. 434. C. XII. p. 537. D.

Nicocrates mythographus, ut videtur, laudatur a Schol. Apoll. I. 831. et Steph. Byz. v. *Βοιωτία*, idemque fortasse reddendus Etym. M. in *Ἄρνη* et Tzetzae ad Lycophr. 644.]

Nicomachus *περὶ ἑορτῶν Αἰγυπτίων* libros concinnavit, quorum e primo testimonium adducit Athen. XI. p. 478. A.

Nicomedes *περὶ Ὀρφέως* tractavit, cuius operis librum primum citat Athen. XIV. p. 637. A. 10)

Nicostratus videtur reliquisse Musici vitam. De hoc ita 521.
auctor fragmenti Censorino adnexi et ei a multis tributi cap. 10. *Rhythmus creditus dictus a Rhythmonio, Orphei filio et Idomeneae, nymphae Maricae, ut tradit Nicostratus libro quem composuit de Musico, fratre Rhythmonii.* Sed Musici et Rhythmonii nomina videntur esse commentitia. Etiam Menander rhetor d. gen. demonstr. c. 4. p. 622. Ald. de stilo Nicostrati (sed ambigo an eiusdem) iudicium fert; ait autem, dictionem Xenophontis, Nicostrati, Dionis Chrysostomi et Philostrati, eius qui heroica et imagines scripsit, *ἁπλουστέραν εἶναι καὶ ἀφελεστέραν.*

Nilus historicus graece exstare dicitur a Rob. Constantino 393.
in nomenclatore suo. Scripsit de historiis regum, quae exstare aiunt

6) Horum librorum tertius latet adhuc ineditus in codd. Paris., priores duos ediderunt *F. A. G. Spohn.* Lips. 1818. 4. et *Gu. Manzi* Rom. 1819. 4, primum *God. Bernhardy* in Dion. Perieg. p. 405 sqq.

7) Cf. Schol. Hom. Od. ψ, 218, Eust. ad Dion. 175, Schol. ib. 270. Eiusdem liber *περὶ λίθων* laudatur a Stob. floril. C. 12.

8) Adde Athen. XI. p. 505. B. 506. C.

9) At hunc Mallotem esse dicit Plutarch. l. l.

10) Acanthium laudat id. V. p. 217. D.

in Vaticana, immo etiam Bononiae apud s. Salvatorem, sed initio mutilum, interim nobilem Italum habere principio integrum, verum deinceps defectu laborantem, ut codicum uterque ex altero suppleri queat[11]). Alius citra dubium est Nilus Chrysostomi discipulus, de quo lib. II. cap. 20.

521. Nonnus abbas de narrationibus Graecorum exstat Scodriaci in bibl. reg. Hisp., ut apud Possevinum lego in append. appar. sacr. p. 22.[12])

393. Nymphodorus Amphipolites de Asiaticorum legibus et ritibus libros composuit. Ex eorum tertio quaedam de Api, Aegyptiorum deo, adfert Clemens Alex. strom. I. p. 139. *Νυμφόδωρος δὲ ὁ Ἀμφιπολίτης ἐν τρίτῳ νομίμων Ἀσίας φησί, τὸν Ἄπιν τὸν ταῦρον τελευτήσαντα καὶ ταριχευθέντα εἰς σορὸν ἀποτίθεσθαι τῷ ναῷ τοῦ τιμωμένου δαίμονος, κἀντεῦθεν Σορόαπιν κληθῆναι, καὶ Σάραπιν συνηθείᾳ τινὶ τῶν ἐγχωρίων ὕστερον.* Eidem Clementi protr. p. 19. citatur *Νυμφόδωρος ἐν νομίμοις βαρβαρικοῖς*, ubi ex eo refert, ut Sauromatae ignem divino colant honore. Quanquam vero non addat Clemens patriae nomen, tamen quin Amphipolites intelligi debeat dubium non est; nam cum Asiatici longe maximam partem inter barbaros sint, et Amphipolites ille de institutis Asiae scripserit, quis ambigat quin idem signetur, cum citatur Nymphodori liber de barbaricis institutis? Immo mihi quidem idem utrobique liber intelligi videtur, vel siquid discriminis sit, ille de Asiaticis institutis pars fuerit operis de institutis barbaricis. Neque de alio volumine capere oportet verba illa Schol. Apoll. IV. 1470. et II. 1010, *ὡς ἱστορεῖ Νυμφόδωρος ἐν τισι νόμοις*, sive *ἐν τοῖς νομοῖς*, ut corrigit Ia. Rutgersius varr. lectt. IV. 20. Ridicule vero Angelus Politianus, qui epistola ad Pomponium Laetum, quae libro primo legitur, pro eo dicit *Nymphodorus in Tisinomis.* Quem errorem et alii (in his Ludovicus Carrio) postea sequuti sunt. Compluribus libris hoc opus constitisse col-
394. ligere licet ex Schol. Soph. OC. 337, ubi advocatur *Νυμφόδωρος ἐν τῷ τρισκαιδεκάτῳ τῶν βαρβαρικῶν*[13]). Nymphodorus Syracusius *ἐν τῷ Ἀσίας περίπλῳ* citatur Athenaeo VI. p. 265. C. VII. p. 321. F. XIII. p. 609. C, item *περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ*

11) Allatius ostendit, Nilum quendam, quem Draudius aliique historicum appellant aut tanquam dubium producunt, et cuius historiam graecam in bibl. Ital. asservari scribunt, esse fictum et nullum alium ac Io. Cantacuzenum, qui sub nomine Nili Christodulum quendam (semet ipse) compulerit ad historiam conscribendam; atque Nili ad Christodulum et eius ad Nilum epistolae historiae Cantacuzeni praemittuntur. Verba sunt *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 31.

12) Usus est eis praeter Eudociam *Meursius* ad Hesych. p. 163. et in lib. d. pop. Att. et Solon. c. 25. et 26, ut indicat *Reinesius* in suppl. Pertinent ad orationes Gregorii Nazianzeni, et quidem partim ad orr. adv. Iulianum, quas s. t. *συναγωγὴ καὶ ἐξήγησις ἱστοριῶν* edidit *R. Montagu* c. orr. Greg. Eton. 1610. 4, partim ad or. in laud. Basilii, quae prodierunt in *Creuzeri* melet. I. 4. p. 59 sqq.

13) Adde Schol. Apoll. II. 1031. III. 202.

θαυμαζομένων ab eodem Athenaeo XIII. p. 588. F, pro quo simplicius alii *ἐν τῷ περὶ Σικελίας*. Quamquam vero Aelianus hist. anim. XI. 20, ubi Nymphodorum laudat, patriam non addat, tamen ut hoc de mirandis Siciliae opus signari credam facit argumentum capitis; nam exponit, ut in Adrano, Siciliae civitate, insigne sit Adrani daemonis templum, atque ut canes daemoni ei sacri sint non pauciores quam mille, et hi quasi secretam a numine vim acceperint, cum indigenas tum peregrinos templum de die ingredientes blande excipiant, noctu etiam ebrios et titubantes optimi duces et comites suam quemque domum deducant, at in protervos et petulantes insiliant vestesque eorum lacerent, quin fures et praedones etiam discerpant. Videri autem possit etiam de mirabilibus Sardiniae scripsisse; sane idem Aelianus hist. anim. XVI. 34. ex Nymphodoro hoc narrat, ut in Sardinia indigenae utantur caprarum pellibus, quarum pili cubitum sint longi; pilos istos cum frigida est tempestas, corpori ait admoveri, at aestivo tempore inverti, ut pili conspicui sint; ita earumdem pellium beneficio et hiberno tempore incalescere incolas et aestivo refrigerari [14]. Nymphodorum etiam seu hunc seu Syracusium seu utrumque Plinius inter eos reponit quos sequitur auctores lib. III, V, VII, XXXIII, XXXIV et XXXV [15]. Citat et Tertull. d. an. c. 57. ac Stephanus in *Ἀθύρας*, item Harpocration et Hesychius, uterque in *αἰγίδας*.

[Olympichum *ἐν Σαμιακοῖς* affert Clem. Alex. protr. p. 13. Olympiodorus Platonicus scripsit vitam Platonis [1].]

Orientalis historiae fragmenta de tempore Comnenorum habes Romae in bibl. s. Mariae in Vallicella, ut est apud Possevin. in append. ad appar. sacr. p. 22. 521.

Orthagoras de rebus Indiae volumen condidit. Aelianus hist. anim. XVI. 35. *τί δὲ Ὀρθαγόραν μνήμης ἄμοιρον ἐάσομεν; ὅσπερ οὖν ἐν Ἰνδοῖς λόγοις φησί*. Idem XVII. 6. narrat ex eodem atque item ex Onesicrito, circa Gedrosiam, Indiae regionem, esse cete, quae longitudine dimidiatum stadium adaequent ac pro ea proportione etiam lata sint, ac quando naribus exspirant tantum marinorum fluctuum in sublime iactare, ut ea res imperitis tempestatis speciem praebeat. Ex eodem Orthagora et Nearcho refert Strabo quaedam de situ insulae Tyrinae, deque sepulcro Erythrae regis et nomine maris Erythraei. Vide cum XVI. p. 766. Ortha- 394.

14) Adde Athen. I. p. 19. F. VIII. p. 331. E. X. p. 452. F, Schol. Theocr. 1, 69. 5, 15. Schol. Hom. Od. *μ*, 301. ex correctione Eberti (vulgo legitur *Μεμψήδωρος*) diss. Sic. p. 195, qui ibid. p. 155—222. de Nymphodoro Syracusano eiusque librorum fragmentis copiosissime exponit, eumque Philippi et Alexandri tempore vixisse accurate demonstrat, Nat. Com. myth. 7, 12. 8, 4. 9, 2. 4.

15) Adde Plin. VII. 2. XXXIV. 10, Eudoc. p. 341.

1) Primum edidit *Menagius* in adn. ad Diog. Laert. t. II. p. 582 sqq., novissime *J. F. Fischer*. c. dial. Plat. Lips. 1783.

goram de rubro mari quoque egisse indicat Philostr. vit. Apoll. III. 15.[2])

[Orus Milesius, grammaticus, cum Orione saepe numero in libris confusus, praeter alia multa Suida teste scripsit *ὅπως τὰ ἐθνικὰ λεκτέον* sive *ἐθνικά*, quorum librum primum laudat Steph. Byz. in *Νικίου κώμη*, secundum in *Ταῦα;* alia non indicato libro afferuntur ibid. in *Ἄγκυρα*, *Ἀθῆναι*, *Αἰθάλη*, *Δῶρα*, *Δώτιον*, atque permultis in locis ab etymologicorum scriptoribus; quanquam non omnia, quae spectant ad geographiam, ex ethnicis deprompta esse intelligitur ex Steph. in *Ταίναρος*[3]).]

521. Paeanius, sophista graecus, Eutropii historiam graece vertit. Eius metaphrasis cum aliis romanae historiae scriptoribus edita est a Fred. Sylburgio Francof. 1590.

395. Paeon Amathusius sive, ut interpretes vertere, Paenon utrum hic locum habeat nondum liquet. Memoratur Plutarcho in Thes. c. 20, ubi cum loquutus esset de Theseo et Ariadna, subiungit: *ἴδιον δέ τινα περὶ τούτων λόγον ἐκδέδωκε Παίων Ἀμαθούσιος.*

Palaephatus, grammaticus Aegyptius vel iuxta alios Atheniensis, *ἔγραψε ἱστορίαν ἰδίαν* Suida teste, ex quo etiam edidisse cognoscimus Aegyptiam philosophiam et argumenta in Simonidem et *μυθικῶν* librum unum et *λύσεις τῶν μυθικῶς εἰρημένων,* quorum postrema duo idem poterant volumen credi, nisi aperte distingueret Suidas. Praeterea Troica (quorum praeter alios meminere Stephanus in *Χαριμάται* et Suidas in *Μακροκέφαλοι*) a nonnullis grammatici huius esse credebantur. Compluribus id opus libris constitisse indicat quod Harpocration in *Δυσαύλης* laudet Palaephatum *ἐν πρώτῳ Τρωικῶν*[1]) atque idem in *Μακροκέφαλοι* citet *ἐν ἑβδόμῃ Τρωικῶν.* Alii alterius esse existimarunt. Incerta eo res est, quia quattuor fuere Palaephati: unus erat poeta epicus Atheniensis, alter Parius vel Prienensis, tertius historicus Abydenus, quartus grammaticus iste Aegyptius vel Atheniensis. Trium priorum aetas a Suida indicatur; nam Atheniensem *ἐποποιὸν* supparem fuisse Phemonoae ait vel fortasse etiam antiquiorem, Parium vel Prienensem refert ad tempora Artaxerxis, Abydenum ad aetatem Alexandri Magni; quarti autem tempus ignoratur. Ex quattuor istis primus in considerationem non venit hoc loco. Quodsi quis nosse volet quae carmine scripserit, adeat Suidam. De tertio autem, Abydeno nempe historico, actum nobis lib. I. cap. 9. Supersunt secundus quartusque, quorum ille Parius aut Prienensis, hic Aegyptius vel Atheniensis fuisse dicitur a Suida. Priori tribuit quinque libros *ἀπίστων*, sed addit, a quibusdam eos adscribi Palaephato Atheniensi, atque hunc quoque illud

2) Cf. Phot. bibl. cod. CCXLI. p. 327. B.
3) Hos omnes locos collegit atque explicuit accuratissime *F. Ritschelius* in comm. d. Oro et Orione p. 50 sqq. Cf. *Bernhardy* ad Suid. t. II. p. 1285.
1) Hoc loco *ἐν θ'* edidit Bekkerus.

argumentum tractasse. Verum cum postea refert quae scripserit Atheniensis Palaephatus, non nominat libros *ἀπίστων*, sed *λύσεις τῶν μυθικῶς εἰρημένων*. Exstat hodieque Palaephati operis fragmentum, quo poeticae fabulae explicantur. Id Parii Palaephati arbitrantur Caelius Rhodiginus antiq. lectt. XXX. 34. et Lilius Gyraldus dial. II. historiae poet. Quam et sententiam ipsi primitus sequuti fuimus, sed postea mutavimus. Movit Theo in progymn. 6, 12, ubi hunc in modum loquitur: *Παλαιφάτῳ τῷ περιπατητικῷ ἔστιν ὅλον βιβλίον περὶ τῶν ἀπίστων ἐπιγραφόμενον.* Ac similiter inscripsit auctor librum quem habemus, siquidem illum eo pacto orditur: *τάδε περὶ ἀπίστων συγγέγραφα.* In Theonis 396.
autem verbis considerandum, quod *ἀπίστων* scriptorem appellet philosophum peripateticum, immo et Ioannes Tzetzes, qui saepius citat Palaephati *μυθολογικά,* nunc eum vocet *φιλόσοφον στωικόν,* ut Chil. IX. 273, nunc *ἄνδρα ἐκ περιπάτου,* ut Chil. X. 20. Quorum si alterutrum verum sit, diversus fuerit a Pario illo sive Prienensi, qui sub Artaxerxe vixit; nam Zeno, stoicae sectae conditor, demum floruit everso iam Persarum imperio ab Alexandro Magno, immo rege hoc iam exstincto et successoribus eius inter se de imperio decertantibus. Nec Parius ille peripateticus recte dicatur, cum appellatio ea conveniat nulli qui Aristotele ipso antiquior sit. Sic igitur statuo: si Palaephatus, quem habemus, est unus ex illis Suidae memoratis, esse illum incertae aetatis, Aegyptium sive Atheniensem, quem et ipsum *περὶ ἀπίστων* tractasse ibidem dicitur. Tantum metuo ne Suidas nobis duos confundat Palaephatos, quorum unus fuit Aegyptius, alter Atheniensis, unus grammaticus, alter philosophus; nam scriptor ille Suidae vocatur grammaticus, Theoni philosophus peripateticus, Tzetzae nunc peripateticus, nunc stoicus, ut vidimus. Cum autem Tzetzes sibi parum constet, et Theo longe sit antiquior, potius peripateticum fuisse censeo, etsi Iosephus Scaliger in poemate quod Ciris inscribitur stoicum et ipse nuncupet, nempe a Tzetze, ut puto, deceptus. Palaephati eius libri *περὶ ἀπίστων*, de quo diximus, meminit quoque Virgilius sive alius in Ciri v. 87.

> *infamem tali merito rumore fuisse*
> *docta Palaephatia testatur voce papyrus.*

Priorem sic versum rescripsi Paullum Leopardum sequutus misc. X. 24, ubi in vulgatis perperam est *meritorum more.* Posteriore versu retineo scripturam vulgarem, licet minime me fugiat, non Georgium Fabricium modo, sed Iosephum quoque Scaligerum pro *papyrus* reponere *Pachynus.* Mentio eius praeterea est apud Probum in Virg. Georg. III. 117, Eusebium in chronicis ad num. DCCLVII, ubi de Tyndari libris et alibi, Orosium I. 13.

P a l a m e d e s etiam locum aliquem inter historicos sibi vindicat, si credimus ei qui Etymologicum magnum congessit in *Ἁρμάτειον μέλος*, ubi legere est: *Παλαμήδης ἱστορικός, ὁ τὴν*

κωμικὴν λέξιν συναγαγών [2]). Sed rectius Suidas, cui vocatur *Ἐλεάτης γραμματικός.* Ac ne diversum hunc putes, scripsisse
397. ait *κωμικὴν καὶ τραγικὴν λέξιν,* uti quoque *ὀνοματολόγον καὶ ὑπόμνημα εἰς Πίνδαρον τὸν ποιητήν.* Quae et ipsa hominis sunt grammatici.

Palladii historiam de Brachmanis exstare mstam in nomenclatore suo ait Robertus Constantinus.

Pallas historicum volumen condidit de mysteriis Mithrae. Eo Pallantis opere inter alia illud referebatur, Hadrianum imp. per orbem sustulisse penitus morem humanas mactandi victimas, atque ita in Mithriacis etiam sacris desiisse *ἀνθρωποθυσίαν,* quae usque ad illud tempus obtinuerat. Porphyrius d. abstin. II. 56. (coll. IV. 16.) *καταλυθῆναι δὲ τὰς ἀνθρωποθυσίας σχεδὸν τὰς παρὰ πᾶσι φησὶ Πάλλας, ὁ ἄριστος τὰ περὶ τῶν τοῦ Μίθρα συναγαγὼν μυστηρίων, ἐφ᾽ Ἁδριανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος.*

Pamphilus Amphipolita aut Sicyonius aut Nicopolita (nec enim de patria convenit) inter alia illustrium pictorum historiam scripsit, ut ex Suida dicebamus lib. I. cap. 8, ubi addebamus, eum a Suida vocari Pamphilum philosophum, unde opinari quis possit, esse Pamphilum Platonis discipulum. Sed haec suspicio non satis firma est. Composuit quoque libros tres de re rustica, quorum praeter Suidam etiam meminere geoponica Constantino dicata. Antoninus Liberalis narrationem XXIII, quae de Batto est, exscripsit ex lib. I. Pamphili cuiusdam et iis quos Pamphilus sequutus erat. Etiam Athenaeus XIII. p. 572. E. refert ex quodam Pamphilo, Abydi esse templum *Ἀφροδίτης πόρνης.* Fortasse is est Pamphilus Alexandrinus, cuius meminit II. p. 53. B. 69. D, item III. p. 82. D. 85. C. ac rursum VIII. p. 360. B. et iterum IX. p. 387. D, ubi et auctoris et operis titulus integre legitur: *Πάμφιλος ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐν τοῖς περὶ ὀνομάτων καὶ γλωσσῶν* [3]).

Panteleus carmine bellum Persicum consignavit, cuius nunc laudare testem nequeo veterem; sed lego id apud Ianum Dousam praefatione ea quam praemisit historiae suae metricae de priscorum Hollandiae comitum gestis.

521. Paphnutius abbas scripsit vitam s. Onuphrii, quam de

2) Ex Athen. IX. p. 397. A. (*ὁ Ἐλεατικὸς Παλαμήδης ὀνοματολόγος*) h. l. *ἱστορικος* in *Ἐλεατικὸς* mutari vult *Boeckh.* praef. ad Schol. Pind. p. XIX, qui ipsum quoque nomen in dubium vocat coll. Plat. Phaedr. p. 261. c. Schol., ubi Zeno dictus *ὁ Ἐλεατικὸς Παλαμήδης.* Adde Schol. Apoll. I. 704. III. 107. IV. 1563, Schol. Arist. vesp. 708. 1103. 1117. pac. 916.

3) Adde Athen. II. p. 52. F. III. p. 77. A. 89. D. IV. p. 171. B. VII. p. 325. A. 326. E. XI. p. 470. D. 471. C. 472. E. 475. D. 478. C. 479. A. 487. C. 494 sq. 496. A. 502. B. XIII. p. 572. E. XIV. p. 642. E. 645. C. 650. E. 653. B. XV. p. 677. B. 678. A, Eust. ad Il. 12. p. 922. 24. p. 1336. Od. 7. p. 1572. Contra *Kochius* praef. ad Anton. Lib. p. XXXIX. sua Antoninum ex Pamphili commentario *εἰς τὰ Νικάνδρου ἀνεξήγητα* (Suid.) deprompsisse arbitratur.

graeco latine versam ab Anonymo habemus in vitis patrum. Graece exstat in Boica bibliotheca.

[Pappus inter auctores historiae Demosthenis adducitur a Plut. Dem. c. 30.]

Paradius fortasse ab aliquo inter historicos referatur pro- 397.
pter illa Hieronymi verba in chronico Eusebiano ad a. DCCLXV: *Minos mare obtinuit et Cretensibus leges dedit, ut Paradius memorat.* Sed, ut bene Scaliger in animadversionibus observat, Hieronymi est error; nam apud Eusebium est: *καὶ Κρησὶ παρὰ Διὸς ἐνομοθέτει*, hoc est *et Cretensibus a Iove acceptas leges dabat.*

Parmeniscus fabularem de sideribus historiam videtur tractasse. Vide quae ex eo Hyginus refert in poet. astr. II. 2. et 13. Credo, sunt haec ex iis, quae in Arati *φαινόμενα* commentatus fuit; nam inter Arati interpretes numeratur. Sed et alia illius memorantur. Fragmentum eius citat Schol. Eurip. Med. 276.
Παρμενίσκος, inquit, *γράφει κατὰ λέξιν οὕτως· ταῖς δὲ Κοριν-* 398.
θίαις οὐ βουλομέναις ὑπὸ βαρβάρου καὶ φαρμακίδος γυναικὸς ἄρχεσθαι αὐτήν τε ἐπιβουλεῦσαι καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀνελεῖν, ἑπτὰ μὲν ἄρρενα, ἑπτὰ δὲ θήλεα. Quod fragmentum eo adscripsi, quia historicum est. Videtur tamen Parmeniscus magis ad grammaticorum numerum pertinere. Meminit eius et Etymologus in *Ἄρεω*, immo et Varro d. l. l. X. p. 162, ubi pro *Nestocles Parmenisius* legendum censeo *Nestocles et Parmeniscus* 4).

[Parthax, si verum est nomen, *ἐν τῷ β' τῶν Ἰταλικῶν* laudatur ab Herodian. d. monosyll. I. p. 19.

Pasiteles sculptor *mirabilia opera scripsit*, ut ait Plinius ind. lib. XXXIII. sive *quinque volumina nobilium operum in toto orbe*, ut idem XXXVI. 5. extr.]

Pataecus an historicus sit videndum. Historiam ex eo de Solone Hermippus retulit, ex Hermippo autem Plutarchus in Sol. c. 6, ubi et ait, hunc esse Pataecum illum, qui Aesopi se animam habere dicebat. Historiam non refugiam apponere interpretis verbis: *cum profectus esset Miletum ad Thalem Solon, aiunt mirum sibi eum dixisse videri, quod nuptias et sobolis procreationem omnino negligeret. Thalem autem in praesentia quidem tacuisse, aliquot vero dierum intervallo subornasse peregrinum quendam, qui modo decimo die ab Athenis profectum se diceret. quaerente Solone, num quid Athenis novi, hominem quae diceret edoctum nihil respondisse aliud nisi sane quod adolescens efferretur et prosequeretur funus tota civitas. nam erat, ut ferebatur (inquit), clari viri filius, virtute inter cives primi, nec aderat ille, sed longo iam spatio dixerunt eum peregre esse. o hominem infortunatum, dixisse Solonem. quodnam ferebant eius nomen? audivi equidem, inquit, nomen, homo, sed ex-*

4) Videtur potius esse varia lectio v. *Aristocles*; scilicet verba haec sunt: *Aristocles retulit in litteras quattuordecim, Parmeniscus in litteras octo.* Adde Schol. Hom. Od. δ, 242, Schol. Eurip. Med. 10, Troad. 222. 230. Rhes. 524, Steph. v. *Ἄλος, Ἔφυρα, Φθία*, Eust. ad Il. 11. p. 854.

cidit mihi, tantum memini multam habitam mentionem eius sapientiae et iustitiae. ita scilicet admoto ad singulas interrogationes metu Solone iam tandem commotum ipsum hospiti suggessisse nomen ac requisisse, Solonisne ille defunctus esset filius. quo annuente coepisse eum caput caedere aliaque et facere et dicere quae moerore oppressi assolent. tum Thalem represso Solone ridentem dixisse: at haec me, Solon, a connubio deterruerunt et a liberis tollendis, quae te etiam infringunt, virum constantissimum. te vero nihil hic nuncius moveat; haec enim ficta sunt. atque haec quidem Hermippus Pataecum, qui Aesopi se ferebat animam habere, scribere refert.

Patrocles terrarum historiam condidit. Eratosthene saltem antiquiorem fuisse cognoscimus inde quod eum hic testem laudavit, ut docet Strabo XI. p. 509. Patriam non addit Strabo. Sciri alioquin posset, idem an alius sit Patrocles Thurius, de quo
399. Clemens in protr. p. 9. *Πατροκλῆς τε ὁ Θούριος καὶ Σοφοκλῆς ὁ νεώτερος ἐν τρισὶ τραγῳδίαις ἱστορεῖτον τὼ Διοσκούρω πέρι* 5). Etiam Patroclis nescio cuius senarii aliquot leguntur apud Stobaeum floril. CXI. 3.

Pausanias alius ab illo Caesariensi grammatico celebratur a Suida his verbis: *Παυσανίας, Λάκων ἱστορικὸς, περὶ Ἑλλησπόντου, Λακωνικά, χρονικά, περὶ Ἀμφικτυόνων, περὶ τῶν ἐν Λάκωσιν ἑορτῶν* 6). [Pausanias Damascenus inter historiae scriptores laudatur a Const. Porph. them. I. 2. 7)]

Pausimachus Samius inter eos, qui terrarum historiam litteris fuerint persequuti, a Rufo Avieno refertur in descriptione orae maritimae:

Pausimachus ille, prisca quem genuit Samos.

Medius autem collocatur inter Scylacem Caryandensem et Damasten Sigeensem, scriptores vetustissimos.

Persaeus Cittiensis *Λακωνικὴν πολιτείαν* consignavit auctore Athenaeo IV. p. 140. B. et F. 8)

Petellides Cnosius historias composuisse dicitur Hygino in poet. astron. II. 4. *Hermippus*, inquit, *qui de sideribus scripsit, ait, Cererem cum Iasione, Thusci filio, concubuisse; quamobrem fulmine percussum complures cum Homero dixerunt, ex his, ut Petellides Cnosius, historiarum scriptor, demonstrat, nascuntur filii duo, Philomelus et Plutus.*

[Phanocritus *ἐν τῷ περὶ Εὐδόξου* laudatur ab Athen. VII. p. 276. F.]

Phanodemi qui meminerit antiquissimus, ut puto, est Dio-

5) Cf. Arnob. IV. p. 144. Idem fortasse qui de Isthmiis testis adducitur a Plut. symp. V. 3, 3.

6) Idem fortasse auctor est tacticorum, quae laudant Arrian. et Aelian. tact. c. 1.

7) Hic videtur idem esse de quo dictum est supra lib. II. cap. 14. adn. 8.

8) Eiusdem *συμποτικοὶ διάλογοι* laudantur ibid. IV. p. 162. E. XIII. p. 607. A. Ceterum ib. IV. p. 141. B, ubi nunc *Σφαῖρος* legitur, pro *Σαῖος* item *Περσαῖος* reponi volebat *Jonsius* scr. hist. ph. I. 2, 2.

nysius Halicarnass. A. R. I. 61, ubi memoriae mandasse eum dicit τὴν Ἀττικὴν ἀρχαιολογίαν. Laudat hunc scriptorem etiam Plutarchus in Them. c. 13. et Cim. c. 12. 19, item Proclus comment. in Timaeum p. 290, ubi a Callisthene et Phanodemo proditum ait, Athenienses esse parentes Saitarum, cum Theopompus uti et Diodorus Siculus contra prodant, Athenienses esse Saitarum colonos. Atque hoc sine dubio multis partibus verius est, de quo nemo ambiget, qui antiquitatem Aegyptiorum e scripturis et externis scriptoribus sciat, ac cogitet, ex oriente et locis maxime vicinis venisse homines in occidentem, adhaec Graecos litteras ipsas a Cadmo Phoenice accepisse, item sacra ritusque partim a Phoenicibus partim Aegyptiis, qui sacris multum conveniebant ac studio navigandi et colonias ducendi. Secundum τῆς Ἀτθίδος Phanodemi citat Athen. IX. p. 392. D, ex septimo quoque testimonium petit III. p. 114. C. inque nono Ἀτθίδος citatur ab Harpocratione in Λεωκόρειον, ἐν πρώτῃ Δηλιακῶν eidem in Ἑκάτης νῆσος, nisi istic pro Φανόδημος legendum Φανόδικος, quem Δηλιακά scripsisse mox docebo. Ἁπλῶς Phanodemi meminit Ste- 400.
phanus in Ἰκός et Etymologus in Ταυροπόλον ac τριτοπάτορες et Schol. Arist. vesp. 1231, qui et in av. 873. quartum Phanodemi librum citat. Meminit quoque Schol. Lycoph. 183, item Apostolius prov. VIII. 42. 9)

Phanodicus Deliaca scripsit, quorum librum IX. citat Schol. Apoll. I. 211. 419. Meminit et Phanodici Laertius I. 1, 31. et 5, 82. 83. Corrigendus Servius in illud Virgilii Aen. VI. 14. *Daedalus, ut fama est, fugiens Minoia regna,* ubi *Panoticus* Deliacon scriptor memoratur 10).

Pharnuchus Nasibenus Persicam historiam condidit. Auctor Stephanus in Ἀντιόχεια, ubi cum dixisset, esse et in Mesopotamia urbem nomine *Antiochiam*, quae aliter *Mygdonia* et ab incolis *Asibe* vocetur, adiungit haec verba, ὅθεν Ἀπολλοφάνης ὁ στωικὸς φιλόσοφος Νασιβηνὸς καὶ Φαρνοῦχος, Περσικὰς ἱστορίας συγγεγραφώς.

Phasgon librum fecit de longaevis, si credimus vulgatis codd. Laertii I. 10, 111. Sed in aliis Φλέγων legi testantur H. Stephanus et Io. Sambucus, atque ea sine dubio vera lectio est, ut etiam censet Casaubonus.

Pherecydes memoratur Sorano in Hippocratis vita, ac genealogiam Hippocratis dicitur consignasse. At Hippocrates floruit tempore belli Peloponnesiaci, natus olymp. LXXX. 1, ut idem ait,

9) Adde Athen. I. p. 20. A. IV. p. 168. A. X. p. 437. C. XI. p. 464 sq., Harp. v. γαμηλία, Λεωκόρειον, Χαλκεῖα, Hesych. v. ἀχάνας, γαλεοί, ταῦρος, Suid. v. ἐπὶ Παλλαδίῳ, παρθένοι, τριτοπάτορες (Phot.), Eust. ad Il. 6, 378. p. 648, Schol. Hes. theog. 914, Schol. Pind. Olymp. 3, 28, Eudoc. p. 241. Collegit fragmenta *C. G. Siebelis* Lips. 1812. Praeterea scripsit Ἰκιακά, quae laudat Steph. v. Ἰκός: scilicet sic nunc recte scribitur pro Ἰκιακός.

10) Cf. *Böckh.* Corp. Inscr. t. I. nr. 8. p. 19. Idem nomen pro Φανόδημος restituendum Eudoc. p. 144.

eoque annis XI Thucydide, annis XXIV iunior fuit Herodoto. Hinc liquet esse diversum tum ab illo Syrio tum ab Atheniensi, quorum uterque Herodoto grandior. At Pherecydes, de quo nunc sermo est nobis, Eratosthene iunior videtur. Hoc partim inde colligo quod Eratostheni eum subiungit Soranus, partim quod Eratosthenes duos tantum Pherecydes novit, nempe Syrium et Atheniensem, ut ex Laertio I. 11, 119. constat. Ipsum adi.

Pherenicus Heracleota fabulosa magis quam historica cecinit. Athenaeus III. p. 78. B. narrat ex eo Hamadryadum ortum[11]). Idem inter eos, qui versu de monstrosis ac fabulosis hominum formis tractarint, testis adducitur a Tzetze Chil. VII. 144, ac mox ex eo duos de Hyperboreis versus heroicos recitat.

[Philalius (vel quodcunque eius nomen est) Corinthius mythographus adducitur a Tzetz. ad Lycophr. 673, cui fortasse etiam v. 177. pro *Φικούλης* idem nomen restituendum est[12]).]

Philaretus historicus a Simlero memoratur in Gesnerianae bibliothecae augmento, qui eius meminisse ait Plutarchum in vitis et Apollonium Dyscolum in historia commenticia. Sed utroque in scriptore constanter scriptum *Φύλαρχος*. Ut vero hic ex Phylarcho *Philaretum* fecit Simlerus, ita idem contrario plane errore
401. Philarchum ibidem vocat scriptorem de pulsibus, qui Gesnero tamen *Philaretus* recte vocabatur.

Phileas Atheniensis geographus quam antiquus fuerit argumento est, quod memoratur Dicaearcho in fragmento de Graeciae descriptione ad Theophrastum, Aristotelis discipulum, suum vero condiscipulum, v. 33 sq. Atque idem testis adducitur in epitome Artemidori Ephesii p. 63, estque is qui *ἐν περίπλοις* citatur a Stephano in *Ἀνδρία*. Meminit huius Phileae et in *Ἄβυδοι*, *Ἀμβρακία* et *Ἄνθεια*, item Etymologus in *Ἀργανθών*. Divulgavit quoque librum de Asia. Macrobius Sat. V. 20. *nec Ephorus solus, sed etiam Phileas, vetus scriptor, in eo libro qui inscribitur Asia ita meminit: μετὰ τὸν Ἄσσον πόλις ἐστὶν ὄνομα Γάργαρα. ταύτης ἔχεται Ἄντανδρος*[13]). At plane alius est beatus martyr Phileas, episcopus Themuitarum in Aegypto, de quo Hieronymus in scriptoribus illustribus et Nicephorus hist. eccles. VII. 9, ubi eorum facit mentionem, quae emisit de martyribus Alexandrinis; nempe fuere ista ex libro eius de martyrum laude, ut ex Hieronymo liquet c. 78.[14])

11) Adde Schol. Pind. Olymp. 3, 28.

12) Erant qui *Φιλόλαος* pro *Φιλάλιος* restitui vellent; ipse autem *Vossius* infra p. 403. *Φιλύλλιος* corrigit, id quod propterea non ferendum, quia sec. Eudoc. p. 428. Philyllius non Corinthius fuit, sed Atheniensis.

13) Adde Etym. v. *Ἀῷος*, *Θερμοπύλαι* (quos locos nescio quo iure *Vossius* ad Philetam refert), Harp. v. *Θερμοπύλαι*, Herod. d. monosyll. p. 6, Schol. Soph. Ai. 884; Schol. Lycophr. 633. laudat *Φιλτεας ἐν τρίτῳ Ναξιακῶν*, qui aut hic est Phileas, aut Philetas.

14) Cf. Euseb. hist. eccles. VIII. 10.

Philemon, alius a comico, testis laudatur Plinio h. n. IV. 13. *Philemon Morimarusam* (tradit) *a Cimbris vocari, hoc est mortuum mare, usque ad promontorium Rubeas, ultra deinde Cronium.* Idem XXXVII. 2. *Philemon* (dixit succinum) *fossile esse et in Scythia erui duobus locis, candidum atque cerei coloris, quod vocaretur electrum: in alio loco fulvum, quod appellaretur sualternicum.* Et post pauca: *Philemon ait flammam ab electro reddi* [15]. Videtur fuisse scriptor Solino, cuius Polyhistora habemus, non absimilis.

Philetas *Ἀττικὰ* tradidit litteris, quae Athenaeus citat XI. [16]. Item *Ἄτακτα*, quorum idem meminit III. p. 114. C. XI. p. 467. F. 495. E. 496. C. 498. A. XIV. p. 645. D. 646. D. Ex eodem ad Hermen citat historiam secundam Parthenius in Erot. c. 2. Meminit et Stephanus in *Ἴγναι* et *Φλιοῦς* et Etymologus in *Νη, Προικόννησος, Ἀῶος* et *Θερμοπύλαι* [17]. Sed videndum sitne hic Philetas Cous, poeta, qui Philippi, Alexandri et Ptolemaei Lagi temporibus vixit Suida teste, qui et Philadelphi fuisse praeceptorem indicat et epigrammata fecisse et elegias atque alia. Sane cum alia etiam scripsisse dicat et addat, fuisse grammaticum criticum, facile credo, eorum quoque esse auctorem quae ex Athenaeo et Parthenio dicebamus. Ex paegniis huius poetae quaedam adducit Stobaeus floril. LXXXI. 4. CXXIV. 10. Telephum eiusdem memorat Schol. Apoll. IV. 1141, immo librum de diaeta Hippocrati vulgo tributum eiusdem esse ab aliis iudicatur, ut ex Galeno Gesnerus observat.

Philippus Amphipolites historicus fecit libros Rho- 402.
diacos novendecim; fuere autem plane obscaeni; item Coacorum libros duos, etiam duos Thasiacorum et alia, ut ait Suidas in *Φίλιππος* et *ἀποσιμῶσαι* [18]. Philippus Caricarum rerum scriptor a Strabone laudatur XIV. p. 662. Est is Philippus Theangellensis, quem *ἐν τῷ περὶ Καρῶν καὶ Λελέγων* Athenaeus citat VI. p. 271. B. [19] Philippus Megaricus memoratur a Laertio II. 11, 113, ubi nobile eius fragmentum adfert, quo refertur, ut Stilpo a Theophrasto Metrodorum et Timagoram Geloum, ab Aristotele Cyrenaico Clitarchum et Simmiam, atque a philosophis aliis alios avocarit, immo praestantissimi quique e reliqua Graecia ad Stilponem se Megara contulerint. At difficile sit dicere,

15) Adde XXXVII. 7. et ind. lib. X.

16) Hoc libro ut in reliquis *Ἄτακτα*, non *Ἀττικά* scribendum, itaque Philetas ex numero historicorum eximendus, nisi huc pertinet ὁ *τὰ Ναξιακὰ γράψας Φιλήτας ἢ Καλλῖνος* ap. Eustath. ad Od. 20, 106. p. 1885. et *Φ. ὁ Ἐφέσιος* ap. Schol. Arist. pac. 1071. av. 963, Suid. v. *Βάκις*, Eudoc. p. 92. 374.

17) Adde Athen. XV. p. 678. D, Etym. M. v. *ἐλινός* (*ἐν γλώσσαις*), Schol. Apoll. IV. 989 (*ἐν ἀτάκτοις γλώσσαις*).

18) Vid. *F. Osann* Beitr. z. gr. u. röm. LG. I. p. 287. 293 sq.

19) Idem laudatur ap. Plut. Alex. c. 46. inter scriptores historiae Alexandri, ubi non est cur *εἰσαγγελεύς* scribatur; *Θεαγγελεύς* est enim civis Theangelae, urbis Cariae. Schol. Eurip. Rhes. 505. laudatur *Φ. ἐν τῷ περὶ Καρῶν πειρατείας*, si vera est lectio.

utrum alius an aliquis istorum sit Philippus iste, qui Orum Apollinem ex Aegyptio fecit Graecum. Multi adeo eius nominis fuerunt, et eos inter Philippus Abucara, cuius scholia sunt quae in Hephaestionem leguntur, item Philippus Chalcidensis Plutarcho memoratus in Alex. c. 46.

Philistides geographicum tractavit argumentum. Plinius h. n. IV. 12. tradit ex eo et Cratete Mallote, Cretam prius Aëriam, deinde Curetim esse dictam, atque idem c. 22. docet, Gades ab eo et Ephoro *Erythiam* vocari. Emendandus Servius in Virg. ecl. I. 66, ubi corrupte *Philisthenes* vocatur 20).

Phillis Delius *περὶ αὐλητῶν* Athenaeo citatur XIV. p. 634. D, uti eodem libro p. 636. B. *ἐν δευτέρῳ περὶ μουσικῆς*. Fortasse liber, quo claros memoraret tibicines, pars operis de musica fuit; nihil interim impedit quo minus seorsum de musica ac musicis egerit.

Philo, scriptor Eratosthene antiquior, litteris prodidit navigationem in Aethiopiam. Strabo II. p. 77. *τὸ μὲν οὖν κατὰ Μερόην*
403. *κλίμα (ὁ Ἵππαρχός φησι) Φίλωνα τὸν συγγράψαντα τὸν εἰς Αἰθιοπίαν πλοῦν ἱστορεῖν, ὅτι πρὸ πέντε καὶ τεσσαράκοντα ἡμερῶν τῆς θερινῆς τροπῆς κατὰ κορυφὴν γίνεται ὁ ἥλιος, λέγειν δὲ καὶ τοὺς λόγους τοῦ γνώμονος πρός τε τὰς τροπικὰς σκιὰς καὶ τὰς ἰσημερινάς, αὐτόν τε Ἐρατοσθένη συμφωνεῖν ἔγγιστα τῷ Φίλωνι.* Non dubium autem quin Antigonus Carystius hunc ipsum Philonem signet in hist. mirab. c. 160, ubi cum ex Ctesia retulisset, esse in Aethiopia fontem cuius aqua instar cinnabaris rubeat et pota faciat vecordes, addit ista, *τοῦτο δ᾽ ἱστορεῖ καὶ Φίλων ὁ τὰ Αἰθιοπικὰ συγγραψάμενος.* At non aeque apertum est idemne an alius Philo signetur a Iosepho adv. Apion. I. 23, ubi eum non obiter meminisse Iudaeorum ait. Vocatur autem istic *Φίλων ὁ πρεσβύτερος*, credo, ut distinguat a Philone Alexandrino, qui Caligulae et Claudii temporibus vixit. Saltem Philo Byblius esse nequit, qui demum floruit Nervae, Traiani et Hadriani temporibus, ut is iunior fuerit Iosepho. Propterea nec assentio viris doctis, ut Simlero in auct. bibl. Gesn., quibus placet, Byblium illum signari a Clemente Alexandrino, cum strom. I. p. 146. ait: *Φίλων δὲ καὶ αὐτὸς ἀνέγραψε τοὺς βασιλεῖς τοὺς Ἰουδαίων διαφώνως τῷ Δημητρίῳ.* Neque enim dubitandum quin de eodem loquatur ac Iosephus, qui similiter eum cum Demetrio iungit; nam cum dixisset, multos e gentium scriptoribus eo in rebus Iudaicis aberrasse, quia non legissent codices sacros, interim eos gentis antiquitatem satis testari, subiicit haec verba: *ὁ μέντοι Φαληρεὺς Δημήτριος καὶ Φίλων ὁ πρεσβύτερος καὶ Εὐπόλεμος οὐ πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον.* Fuit et Philo Thebanus, quo Plutarchus teste utitur in Alex. c. 46 21), item

20) *Φιλιστίδης ἐν συγγενικοῖς* laudatur Eustath. ad Il. 1, 200. p. 84.
21) Cf. Steph. v. *Ἄντισσα.*

P h i l o M e t a p o n t i n u s *αὐλητὴς καὶ ποιητὴς* Stephano laudatus in *Μεταπόντιον*, item P h i l o qui librum scripsit de armamentario Athenis a se exstructo, opere plane admirando, quod a Sulla fuisse incensum Plutarchus testatur in Sulla c. 14. et Appianus Mithrid. c. 41. De eo sic Vitruvius in praefat. lib. VII. §. 12. *Philo scripserat de aedium sacrarum symmetriis et de armamentario, quod fecerat Piraeei in portu.* Idem puto est Philo ὁ
μηχανογράφος Tzetzae memoratus Chil. II. 35.22) Etiam P h i- 521.
l o n i s mentio fit a Constant. Porphyrog. them. II. 9, ubi de Epi- 522.
damno postea Dyrrhachii nomen sortita. Est et P h i l o B y z a n t i u s. Is memoriae hominum insidet opere de septem orbis miraculis; sed solum supersunt illa de Memphiticis pyramidibus, statua Iovis Olympii, colosso Rhodio, muris Babyloniis, priorque pars capitis de templo Dianae Ephesiae; nam posterior deperiit, ut et caput integrum de Mausoli sepulcro. Debemus hunc etiam scriptorem Leoni Allatio, qui et doctis eum scholiis illustravit Rom. 1640, atque idem notarum initio meminit diatribae suae de hoc et aliis Philonibus; sed utrum iam publici iuris fecerit dicere nequeo 23).

P h i l o c r a t e s edidit *Θεσσαλικά*, quorum librum secundum 403.
citat Athen. VI. p. 264. A. 24)

P h i l o d e m u s *περὶ τῶν ἐν Ῥόδῳ Σμινθίων* memoratur ab Athen. X. p. 445. A. Haud scio an alius a P h i l o d e m o Epicureo, natione Gadarensi, qui a Strab. XVI. p. 759. inter celebres Gadarae viros refertur. Is vixit Ciceronis aetate ac fortasse etiam Horatii 25); de quo loquimur in historia graecorum poetarum.

P h i l o g e l o s non verum, puto, nomen fuit, sed fictum: nempe se ita vocavit, quia libro suo ridiculas esset narrationes complexus 26). Unam earum refert Tzetz. Chil. VIII. 250.

[P h i l o g e n e s geographus Italiae memoratur a Tzetz. ad Lycophr. 1085.]

P h i l o m n e s t u s *περὶ τῶν ἐν Ῥόδῳ Σμινθίων* ab Athenaeo laudatur III. p. 74. F. Utrum dicemus, et Philodemum et Philomnestum hoc argumentum tractasse, an verisimilius alterutro Athenaei loco scriptoris nomen esse corruptum?

P h i l y l l i u s a plerisque creditus est auctor iamborum de urbibus, ut cognoscimus ex Athenaeo III. p. 92. E, ubi legas: *Φιλύλλιος ἢ ὅστις ἐστὶν ὁ ποιήσας πόλεις*, ib. p. 104. F. *Φιλύλλιος ἐν πόλεσι*, IV. p. 140. A. *Ἀριστοφάνης ἢ Φιλύλλιος ἐν ταῖς*

22) Cf. *Hemsterhus.* ad Pollac. X. 15, *Sillig.* catal. artiff. p. 351.
23) Non prodiit. Ceterum cf. supr. lib. II. c. 10. adn. 12. et *Fabricii* bibl. gr. t. IV. p. 232 sq.
24) Cf. Apollod. bibl. III. 13. 8.
25) Scripsit *τὴν τῶν φιλοσόφων σύνταξιν*, cuius lib. 10. laudat Diog. Laert. X. 3. coll. 24.
26) Hunc esse Philistionem comicum recte animadvertit *Reinesius* in suppl. Vid. Suid. v. *Φιλιστίων*.

πόλεσιν, IX. p. 381. A. *Φιλύλλιος ἢ ὁ ποιήσας τὰς πόλεις.* Citat deinde ex eo iambicum senarium cum dimidio. Etiam *Φιλύλλιος ἐν πόλεσι* a Polluce adducitur VII. 24, 108. et 25, 110, item X. 14, 58. et 28, 126. Celebratur Suidae quoque, quin apud Steph. in *Γαλεῶται*, ubi vulgo est *Φύλλιος Αἰγεῖ*, Xylander *Φιλύλλιος* legere mavult. Citat et eum Schol. Lycophr. 673, ubi corrupte legitur *Φιλάλιος ὁ Κορίνθιος* pro *Φιλύλλιος* 27).

522. Phyteus de mausoleo edidit librum, ut testatur Vitruv. praef. lib. VII, nisi legendum Pythius, *qui Prienae aedem Minervae nobiliter est architectatus*, ut idem ait I. 1, 12. Sed fortasse non tam ea quae ad homines pertinerent exposuit quam quae structuram respiciunt. Idem putem de aliis qui ibidem a Vitruvio referuntur, atque ea est caussa cur fere a nobis praeteriti sint.

[Pisistratus Liparaeus tanquam historicus cum Timaeo componitur a Schol. Apoll. IV. 786.]

404. Plesimachus scripsit *νόστους*, h. e. reditum Graecorum in patriam sive a Troia sive e Colchide ab expeditione Argonautica sive aliunde. *Πλησίμαχον ἐν β' νόστων* citat Plut. d. fluv. c. 18, nisi forte *Λυσιμάχου* legendum, ut suspicatur Maussacus. Sane *Λυσιμάχου νόστοι* saepius a veteribus laudantur, *Πλησιμάχου* quod sciam non item 28).

404. Polemon, Euegeti filio, de quo dictum nobis lib. I. cap. 18. recentior, celebratur a Phrynicho in eclog. dictt. Att. in *κεφαλαιωδέστατον*, ubi ait: *τοῦτο τοὔνομα εὗρον ἐν ἀρχῇ τῶν Πολέμωνος τοῦ Ἰωνικοῦ σοφιστοῦ ἱστοριῶν κατὰ προοίμιον, καὶ θαυμάζω Σεκούνδου τοῦ συγγενομένου αὐτῷ γραμματικοῦ, πῶς ὢν τὰ ἄλλα δεξιὸς, ἐπὶ λέξιν δὲ ἐπανορθῶν τὰ συγγράμματα τοῦ σοφιστοῦ τοῦτο παρεῖδεν ἀδόκιμον ὄν.*

[Pollionis epistolae *περὶ τῆς Κτησίου κλοπῆς* et *περὶ τῆς Ἡροδότου κλοπῆς* libellus laudatur a Porphyr. ap. Euseb. pr. ev. X. 3.]

Polyaenum Atheniensem historica quaedam reliquisse suspicari licet propter istum Eusebii locum Chron. I. p. 25. *οὗτος Ἀμενῶφθίς ἐστιν ὁ Μέμνων εἶναι νομιζόμενος καὶ φθεγγόμενος λίθος, ὃν λίθον χρόνοις ὕστερον Καμβύσης ὁ Περσῶν τέμνει, νομίζων εἶναι γοητείαν ἐν αὐτῷ, ὡς Πολύαινος ὁ Ἀθηναῖος ἱστορεῖ.* Quis vero iste Polyaenus fuerit, etiam Scaliger constare sibi negat notis in eum locum.

Polyanthus Cyrenaeus librum reliquit de ortu Asclepiadarum. Sextus Empiricus adv. math. I. 12. *Πολύανθος ὁ Κυρηναῖος ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀσκληπιαδῶν γενέσεως.* Eo opere

27) Laudatur comicus ille praeterea ab Athen. I. p. 31. A. II. p. 52. B. 63. A. III. p. 110. F. IV. p. 171. D. XIII. p. 567. C. 586. E. XIV. p. 640 sq. XV. p. 700. E, Schol. Ar. Plut. 179. av. 1568, Phot. v. *μετακέρας*, Bekk. anecd. p. 83. 381, Steph. v. *Γαλεῶται*, Eust. ad Il. 4, 20. p. 440. Od. 5, 249. p. 1533. 7, 102. p. 1571, Hesych. v. *λιχνοφιλάργυρος*.

28) Confert Pausimachum ap. Avien. in or. mar. *Reinesius* in suppl.

a Polyantho proditum refert, Aesculapium iccirco de coelo tactum esse, quod sanasset filias Proeti. Verba eius sunt: *ὅτι τὰς Προίτου θυγατέρας κατὰ χόλον Ἥρας ἐμμανεῖς γενομένας ἰάσατο.* Vide quam inepte haec in interpretatione Gentiani Herveti: *quoniam* 405.
eos medicatus est, qui ira Iunonis in filias furore erant perciti, cum verti deberet, *quoniam Proeti filias medicatus est, quae ira Iunonis furore erant percitae.* Addit deinde, alteram a Panyasi caussam adferri: *Πανυάσιος δὲ διὰ τὸ νεκρὸν Τυνδάρεω ἀναστῆναι*, ubi legendum *Πανύασις δέ.* Quem cum minus nosset interpres vel is saltem non occurreret, vertit, *Parrhasius autem propterea quod suscitavit cadaver Tyndari.* Panyasis iste quis fuerit, Suidas docebit et de eo dictum nobis lib. I. cap. 2. Caeterum ex Sexto Empirico corrigendus est Schol. Eurip. Alc. 2, ubi vulgo legitur, *Πολύαρχος ὁ Κυρηναῖος διὰ τὸ τὰς Κροίσου θυγατέρας αὐτὸν Ἀσκλήπιον ἰάσασθαι κεραυνωθῆναί φησιν.* Nam qui Sexto est *Πολύανθος*, hic scholiastae est *Πολύαρχος.* Nec tamen cum eo serram reciprocare velim, qui ex scholiaste Sextum malit corrigere. At ille error plane spissus, cum scribitur *Κροίσου θυγατέρας* pro *Προίτου*, quomodo reponi debere ita manifestum est ex trecentis scriptoribus, ut probare id velle hominis sit suo et alieno otio invidentis.

Polycharmus *Λυκιακὰ* litteris commisit, ut cognoscere est ex Athen. VIII. p. 333. D. et Stephano in *Σοῦρα*, qui eius scriptoris etiam meminit in *Φελλός* 29).

Polyclitus Larissaeus historias condidit, quarum octavum citat Athenaeus XII. p. 539. A. Meminit et Polycliti Pollux II. 4, 151. Strabo quoque XI. p. 510. dicit argumentis eum comprobasse, Hyrcanum mare paludem esse, quia et serpentes educet et aquam habeat dulcem. Idem XV. p. 728. eodem tradit, Susa muris caruisse atque habuisse ducentorum stadiorum ambitum. Aelianus quoque hist. anim. XVI. 41. eum laudat auctorem de variegata Indicorum serpentium pelle 30).

[Polycrates *ἐν Λακωνικοῖς* laudatur a Didymo ap. Athen. IV. p. 139. D.]

Polycritus Mendaeus nomen peperit historia Dionysii tyranni. Laertius II. 7, 63. *φησὶ Πολύκριτος ὁ Μενδαῖος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Διονύσιον, ἄχρι τῆς ἐκπτώσεως συμβιῶναι αὐτὸν (Αἰσχίνην) τῷ τυράννῳ καὶ ἕως τῆς Δίωνος εἰς Συρακούσας καθόδου.* Interpres vocat Polycritum Mendesium, sed peccat; nam a *Μένδαι* et *Μένδη* est *Μενδαῖος*, a *Μένδης* autem est *Μενδήσιος.* Stephanus: *Μενδαί, πόλις Σικελίας ἐγγὺς Παλίκων· Ἀπολλόδωρος ἐν β´ χρονικῶν. τὸ ἐθνικὸν Μενδαῖος, ὡς Λύκαι Λυκαῖος. Μένδη, πόλις Θρᾴκης, ἀπὸ Μένδης γυναι-* 406.

29) Num idem sit Polycharmus Naucratita, quem *ἐν ἐπιγραφομένῳ βιβλίῳ περὶ Ἀφροδίτης* laudat Athen. XV. p. 675 sq., non liquet. Adde Steph. v. *Ἰλάρις.*

30) Adde Strab. XVI. p. 742. Diod. Sic. XIII. 83.

κός. Ἀπολλόδωρος Μένδιν αὐτήν φησι. τὸ ἐθνικὸν Μενδαῖος οἶνος. Μένδης, πόλις Αἰγύπτου περὶ τὴν Λύκων πόλιν. Στράβων ιζ'. καὶ Λύκων πόλις καὶ Μένδης, ὅπου τὸν Πᾶνα τιμῶσι καὶ τὸν τράγον. ὁ πολίτης Μενδήσιος καὶ Μενδησία θηλυκόν. λέγεται καὶ Μενδίτης. Quare interpres Laertii, cum Polycritum qui Mendaeus est Mendesium appellat, ex Siculo vel Thrace Aegyptium nobis facit. Cum autem Dionysius, cuius res Polycritus a Laertio scripsisse dicitur, Siciliae fuerit tyrannus, plane idem erit Polycritus quem res Siculas carmine heroico panxisse narrat Aristoteles mir. ausc. p. 730. Πολύκριτος, inquit, ὁ τὰ Σικελικὰ γεγραφὼς ἐν ἔπεσιν. Unde discimus historiam eius fuisse poema historicum. At fortasse alius est Polycritus, memoratus Plutarcho in Alex. c. 46, item Plinio in elencho scriptorum ex quibus librum XII. et XIII. consarcinasse se fatetur, item Antigono Carystio in mir. hist. c. 150, ubi ex eo tradit, iuxta Solos, Ciliciae urbem, fontem esse qui olei vicem expleat, quod etiam Plinius refert h. n. XXXI. 2, sed hic eiusce rei auctorem laudat Polyclitum; corrupte, ut videtur.

[Polygnostus ἐν τοῖς περὶ Κυζίκου laudatur Schol. Apoll. I. 995.]

Polystephanus inter alios laudatur a Schol. Apoll. I. et Gell. N. A. IX. 4, qui eum reponit inter graecos scriptores non parvae auctoritatis, sed quorum libri contineant res inauditas et fidem penitus excedentes 31).

Polyzelus Rhodius celebratur Plutarcho in Sol. c. 15, ubi quaedam ex eo de Solone narrat. Scripsit inter alia etiam Ῥοδιακά, quae citat Athenaeus VIII. p. 361. C. Eiusdem Μουσῶν γοναὶ citantur ab eo IX. p. 370. F. et Etymologo in Ἐπάκριος Ζεύς. Item Διονύσου γοναὶ a Polluce X. 24, 109. et ἐν Δημοτυνδαρέῳ ab eodem X. 21, 76. 32) Meminit et Hyginus in poet. astron. II. 14. Verba adferam: *Polyzelus autem Rhodius hunc Phorbanta nomine demonstrat, qui Rhodiis auxilio maximo fuisse demonstratur. nam cum eorum insulam serpentium multitudine occupatam cives Ophiusam appellassent, et in ea multitudine ferarum draco fuisset ingenti magnitudine, qui plurimos eorum interfecisset et patria denique deserta carere coegisset, dicitur Phorbas, Triopae*
407. *filius, ex Hiscylla* (al. Hiocla) *Myrmidonis filia natus eo tempestate delatus omnes feras et eum draconem interfecisse, qui cum maxime Apollini dilectus esset, locatus inter sidera dicitur, ut interficiens draconem laudis et memoriae caussa videretur. itaque Rhodii quotiescunque a litore longius prodeunt classes, prius sacrificant Phor-*

31) Harp. v. λουτροφόρος laudat *Π.* ἐν τῷ περὶ κρηνῶν. In schol. Apoll. vero Φιλοστέφανος legitur. Vid. lib. I. c. 15. p. 129. et *Jonsius* scr. hist. phil. I. 2, 2.

32) Sed haec sunt comici Polyzeli, ut et quae habent Schol. Luc. Tim. 30, Phot. v. τῶν τριῶν κακῶν, Etym. v. ἐννεάκρουνος; qui num idem sit cum Rhodiacorum scriptore non liquet.

bantis adventui, talis ut illis eventus inopinatae virtutis accidat civibus, qualis inscium Phorbanta futura laudis ad sidera gloriae pertulit casus. Haec Hyginus, quae absque dubio sunt ex Polyzeli Rhodiacis 33).

Posidippus, non comicus ille, qui mox post Menandrum vixit, sed alius librum scripsit de Cnido, memoratum Clementi Alex. protr. p. 16. et 17, ubi quaedam ex eo de Praxitelis Venere deque lapidea Venere in Cnido refert. Eum librum et Arnobius signat VI. 13, quippe qui Clementem exscribat. Verba Arnobii sunt: *quis Praxitelem nescit, Posidippi si relegat, ad formam Cratinae meretricis, quam infelix perdite diligebat, os Veneris Cnidiae sollertiarum coegisse certamine?* Hunc etiam Posidippum intelligit Tzetzes Chil. VII. 144, ubi ex eo tradit, in capitibus Libycorum draconum lapides inveniri nomini *δρακοντίας*, in quibus natura, non arte insculptam videre sit vel currus vel alius rei figuram, nec figuram tamen in lapide conspici, sed in cera, ubi lapidem impresseris. Hoc enim volunt verba illa, *μὴ φαίνεσθαι τὸ γλύμμα δὲ, πρὶν τυπωθῇ κηρίοις*, ubi corrupte vulgo *κηρίως* legitur. Mox octo versus ipsius Posidippi subiungit, qui perperam vulgo editi sunt, sic autem corrigi debent:

οὐ ποταμὸς κελαδῶν ἐπὶ χείλεσιν, ἀλλὰ δράκοντος
εἶχέ ποτ᾽ εὐπώγων τόνδε λίθον κεφαλὴ
λευκὰ φαληριόωντα. τὸ δὲ γλυφὲν ἅρμα κατ᾽ αὐτοῦ,
τοῦθ᾽ ὑπὸ Λυγκείου βλέμματος ἐγλύφετο.
ψευδέϊ χειρὸς ὁμοῖον ἀποπλαθὲν γὰρ ὁρᾶται
γλύμμα. κατὰ πλάτεος δ᾽ οὐκ ἂν ἴδοις προβόλου.
ἦ καὶ θαῦμα πέλει μόχθου μέγα, πῶς ὁ λιθουργὸς
τὰς ἀτενιζούσας οὐκ ἐμόγησε κόρας.

Quaedam Posidippi epigrammata eius in anthologia et apud Athenaeum leguntur, ac seu huius seu alterius Posidippi meminit quoque Stephanus in *Βάρις* et semel iterumque in *Ζέλεια* 34).

Possis Magnesius Amazonum historiam condidit. *Ἐν τρίτῳ Ἀμαζονίδος* eum citat Athenaeus VII. p. 296. D. Idem XII. p. 533. D. testimonium petit ex eo *ἐν τρίτῳ Μαγνητικῶν*, unde etiam consignasse res patriae cognoscimus 35).

Praxion res Megaricas condidit. Suidae in *Σκίρον* citatur 522.
Πραξίων ἐν β' Μεγαρικῶν. Similiter Schol. Arist. eccles. 18. *Πραξίων ἐν δευτέρῳ Μεγαρικῶν ἀπὸ Σκίρωνος τοῦ συνοικίσαντος Σαλαμῖνα* 36).

Praxiphanis historiam citat Marcellinus in vit. Thucyd. 408.
§. 29. Meminit et Laertius III. 8. diatribae eius inter philoso-

33) Adde Schol. Hes. Opp. 10, Athen. I. p. 31. E.
34) Cf. Ael. v. h. I. 26.
35) Hoc nomen compendium esse n. Posidonii cum *Casaubono* arbitratur *Reinesius* in suppl.
36) Cf. Harp. et Phot. v. *σκίρον*. Idem videtur *Πραξίλας* ap. Eudoc. p. 251.

phum hunc, et Isocratem: *ὁ δ' οὖν φιλόσοφος καὶ Ἰσοκράτει φίλος ἦν· καὶ αὐτῶν Πραξιφάνης συνέγραψε διατριβήν τινα περὶ ποιητῶν γενομένην ἐν ἀγρῷ παρὰ Πλάτωνι ἐπιξενωθέντος τοῦ Ἰσοκράτους.*

Procles Carthaginiensis celebratur Pausaniae IV. 35, 4, ubi iudicium eius refert de Alexandro M. et de Pyrrho, atque item II. 21, 6, ubi ex eo historiolam adfert de Medusa: *Καρχηδονίῳ δὲ ἀνδρὶ Προκλεῖ τῷ Εὐκράτους ἕτερος λόγος ὅδε ἐφαίνετο εἶναι τοῦ προτέρου πιθανώτερος. Λιβύης ἡ ἔρημος καὶ ἄλλα παρέχεται θηρία ἀκούσασιν οὐ πιστά, καὶ ἄνδρες ἐνταῦθα ἄγριοι καὶ ἄγριαι γίγνονται γυναῖκες. ἔλεγέ τε ὁ Προκλῆς ἀπ' αὐτῶν ἄνδρα ἰδεῖν κομισθέντα ἐς Ῥώμην. εἴκαζεν οὖν πλανηθεῖσαν γυναῖκα ἐκ τούτων καὶ ἀφικομένην ἐπὶ τὴν λίμνην τὴν Τριτωνίδα λυμαίνεσθαι τοὺς προσοίκους, ἐς ὃ Περσεὺς ἀπέκτεινεν αὐτήν. Ἀθηνᾶν δέ οἱ συνεπιλαβέσθαι δοκεῖν τοῦ ἔργου, ὅτι οἱ περὶ τὴν λίμνην τὴν Τριτωνίδα ἄνθρωποι ταύτης εἰσὶν ἱεροί.*

Promathidas Heracleotes citatur Athenaeo VII. p. 296. B. *Προμαθίδας ὁ Ἡρακλεώτης ἐν ἡμιάμβοις*, ubi ex eo tradit, Glaucum fuisse natum e Polybo, Mercurii filio, et Euboea, Larymni filia. Egit praeterea de rebus patriae suae. Schol. Apoll. I. 1126. *Προμαθίδας ἐν τοῖς περὶ Ἡρακλείας λέγει.* Ita enim lego, ubi vulgo *Προμαχίδας*. Nam quin idem sit de quo Athenaeus minime ambigo, quando Heracleensem de Heraclea scripsisse est verisimile. Et omnem scrupulum tollit locus ille eiusdem scholiastae II. 815. *Ἡρόδωρος ἱστορεῖ ἐν τοῖς περὶ Ἡρακλείας, ὡς Προμηθίδας εἶπε*, ubi *Προμηθίδας*, qui Athenaeo *Προμαθίδας* 37).

Promathion condidit res Italiae. Plutarchus in Rom. c. 2. *ταῦτα μὲν οὖν Προμαθίων τις ἱστορίαν Ἰταλικὴν συντεταγμένος εἴρηκε,*

Protagoras de monstrosis quorundam Indorum formis prodidisse quaedam dicitur a Tzetze Chil. VII. 144. Etiam Marcia-
409. nus Heracleota initio peripli p. 2. meminit *τῆς Πρωταγόρου τῶν σταδίων ἀναμετρήσεως, ἣν ταῖς οἰκείαις τῆς γεωγραφίας βίβλοις προστέθεικεν.* Verisimile est, quod Tzetzes tradit, fuisse in eius geographicis 38).

Protagorides Cyzicenus libros composuit de ludis qui in Daphne, vico iuxta Antiochiam, quotannis ab Antiochensibus et finitimis fiebant. Athenaeus IV. p. 150. C. *τίνα δ' ἦν τὰ Αἰγύπτια δεῖπνα, Πρωταγορίδης ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Δαφνικῶν ἀγώνων διδάσκει ἡμᾶς.* Idem eopse libro p. 176. A. *Πρωταγορίδης δ' ὁ*

37) Adde Schol. Apoll. II. 847. 913. 931. Hinc corrigendus Steph. v. *Γάλλος* et Eudoc. p. 103. et 234. Paullo ante tempora Augustea ponit eum *F. Passow* in symb. crit. (Steph. Byz. ed. Dind. t. I. p. LXVII.)

38) *Π. ὁ περιηγητής* dicitur in Schol. Tzetz. Chil. ap. Cramer. anecd. t. III. p. 370. Cf. Phot. bibl. cod. CLXXXVIII, Marcian. peripl. p. 35. 37. 55.

Κυζικηνὸς ἐν δευτέρῳ περὶ τῶν ἐπὶ Δάφνῃ πανηγύρεων φησιν[39]. Idem edidit historiam earum rerum quae ad comoedias pertinent. Athenaeus III. p. 124. C. *Πρωταγορίδης ἐν δευτέρῳ τῶν κωμικῶν ἱστοριῶν*, ac mox refrigerandae aquae artificium quoddam ex eo exponit.

Protarchus Trallianus laudatur Macrobio Sat. I. 7. *regionem*, inquit, *istam, quae nunc vocatur Italia, regno Ianus obtinuit, qui, ut Hyginus, Protarchum Trallianum sequutus, tradit, cum Camese aeque indigena terram hanc ita participata potentia possidebat, ut regio Camesene, oppidum Ianiculum vocitaretur*[40].

Proxenus commentarios fecit de republ. Lacedaemoniorum. Eorum librum II. citat Athen. VI. p. 267. C, item *περὶ πόρων Σικελικῶν*, cuius primum nominat Stephanus in *Γέλα*. Simpliciter meminit idem in *Χαονία*, et Schol. Apoll. I. 97, ubi ex eo refert, Alconem fuisse Erechthei filium. Adhaec Apostol. prov. XI. 76, ubi ex eo tradit, boves quosdam latinos ab Hercule fuisse relictos Iovi Dodonaeo[41].

[Psaon Plataeensis *τὰς ἀπὸ τούτου (Διύλλου) διαδεξάμενος πράξεις ἔγραψε βιβλία τριάκοντα*, ut ait Diod. Sic. exc. lib. XXI. 5. p. 490. Eundem significat Dionys. Halic. d. comp. verb. c. 4.[42]]

Pyrander emisit Peloponnesiacorum libros, quorum e quarto narratiunculam promit Plutarchus in parall. min. c. 37.[43]

Pyrgion celebratur libris de institutis Cretensium. Athenaeus IV. p. 143. E. *Πυργίων δ' ἐν τρίτῳ Κρητικῶν νομίμων φησί.* Affert deinde morem quem Cretenses observant in *συσσιτίοις* suis.

Pyron vel Pyrrhon annales condidit, ut Glycas testatur annal. I. p. 82, ubi et error eius iste refellitur, quod putarit, Adamum post XL demum dies ingressum esse paradisum[44].

Pythaenetus libros composuit *περὶ Αἰγίνης*, quorum e primo testimonium petit Schol. Apoll. IV. 1712, e tertio idem facit Athenaeus XIII. p. 589. F.[45]

Pythagoras, non ille Samius philosophus, sed alius, cuius patria nescitur, res Doriensium tractavit. Laertius VIII. 1, 47. *καὶ ἕτερον (Πυθαγόραν) Δωρικὰ πεπραγματευμένον, ὡς Διονύ-* 410.

39) Adde Athen. IV. p. 183. F. Ibid. p. 162. C. eiusdem citantur *ἀκροάσεις ἐρωτικαί*.
40) Adde Steph. v. *Ὑπερβόρεοι*.
41) *Π. ἐν Ἠπειρωτικοῖς* laudatur Schol. Hom. Od. *α*, 259. *ξ*, 327. Adde Dionys. Halic. A. R. Exc. XIX. 11.
42) Hunc Saonem vocavit *Vossius* p. 410, atque eundem existimavit cum eo qui Athen. IV. p. 141. B. *Σαῖος* nominaretur, qui autem est Sphaerus.
43) Adde Schol. Lycophr. 1439, ubi nescio quo iure *Πείσανδρος* corrigi volunt.
44) Cf. Anastas. anagog. contempl. in hexaem. VII. p. 895. bibl. patr. t. IX. ed. Lugd. Alius est Pyrrhon Liparaeus ap. Plut. quaestt. rom. c. 79.
45) Adde Schol. Pind. Ol. 9, 107. Nem. 5, 81. 6, 53, Schol. Lycoph. 175.

σιος ἱστορεῖ. Plane fit verisimile, eundem esse qui de rubro mari scripsit. Meminit eius Athenaeus IV. p. 183. F. *Πυθαγόρας δὲ ὁ γεγραφὼς περὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης τοὺς Τρωγλοδύτας φησὶ κατασκευάζειν τὴν πανδούραν ἐκ τῆς ἐν τῇ θαλάσσῃ φυομένης δάφνης.* Similiter XIV. p. 634. A, ubi de sambuca. Etiam Aelianus eiusdem operis mentionem facit hist. anim. XVII. 8, ubi de animali *κήπῳ*.

Pythermus Ephesius historias composuit, quarum librum octavum Athenaeus citat VII. p. 289. F, atque in eclogis Sotionis de aquis mirabilibus ex Pythermo refertur, siquis scyphum immittat in Strymonem, invenire eum in palude iuxta Apolloniam [46]).

Pythocles nomen sibi aliquod paravit libris Italicorum, e quibus tertium memorat Plutarchus in parall. min. c. 14, quartum vero advocat Clemens Alex. strom. I. p. 144, ubi Samius appellatur: *ὁ Σάμιος Πυθοκλῆς ἐν τετάρτῳ Ἰταλικῶν.* Ac similiter vocatur Plutarcho in parall. c. 41, ubi tertius eius liber de re rustica citatur: *Πυθοκλῆς Σάμιος ἐν τρίτῳ γεωργικῶν.* Sed et Clemens in protr. p. 12. celebrat tertium Pythoclis librum *περὶ ὁμονοίας*.

522. Rheginus historicus citatur a Tzetz. Chil. I. 18, qui ab eo proditum ait, oves alicubi aureas ferre lanas, item Chil. VII. 114, ubi ex eo quaedam adfert de mirificis hominum formis [1]). Sed estne id proprium historici nomen an potius signatur vel Theagenes Rheginus vel Hippys Rheginus? de quorum priore dixi lib. I. cap. 7. p. 10, de altero ibid. p. 19.

410. Rufus scripsit dramaticam et musicam historiam, quae erat de comicis, tragicis, dithyrambicis et scriptoribus epithalamiorum, hymenaeorum ac carminum quae in choreis canerentur, item de auloedis, citharoedis, saltatoribus aliorumque in theatris Graecorum usitatis certaminibus, adhaec de poetis epicis et feminis vaticinandi arte claris et aliis eius generis. Atque ex istis Rufi libris multa hauserat Sopater Apameensis in eclogis suis variae doctrinae. Auctor Photius, quem vide in bibl. cod. CLXI. [2])

522. Sabinus monachus reliquit epitomen omnium synodorum universalium et provincialium, ut est in catal. codd. mss. qui exstant Cpoli teste Possevino in app. ad app. sacr. Ph. Labbei suspicio est, cui tamen nec ipse multum tribuere videtur, pro *Sabino monacho* esse rescribendum *Sabinum Macedonianum*, ut signetur Heracleae Thraciae episcopus, de quo Socrates saepius libris prioribus, Sozomenus in praef., Niceph. Call. IX. al. Vide quae de eo diximus lib. II. cap. 20.

[Sanctorum vitae praeter dictas exstant permultae [3]).]

46) Adde Athen. II. p. 44. C. 51. F.
1) Cf. Niceph. hist. eccl. X. 36.
2) Libro IX. Sopater excerpta dedit ex Rufi historia romana, ut ait Phot. l. l. p. 104. b.
3) Vid. *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 127 sqq. 180 sqq.

Satyrus peripateticus vitam Philippi elucubrasse dicitur ab 410.
Athen. VI. p. 248. D. Philippus iste sine dubio Alexandri M. parens erat, fuitque ea vita pars maioris operis, quod *βίους* inscripserat; atque idem Athenaeus memorat eopse libro p. 250. F, uti et XII. p. 541. C. Sed istic *ἁπλῶς* Satyrum appellat, omisso
peripatetici cognomento. Meminit quoque Hieronymus in praefat. 411.
lib. d. scriptt. eccles., ubi Satyrum hunc virum doctum appellat, item adv. Iovin. II. *refert*, inquit, *Satyrus, qui illustrium virorum scribit historias*, quae ipsa verba Ioannes Sarisberiensis more suo exscripsit nug. curial. V. 17. Porro videmus, ab utroque vitas etiam inter historias reponi, et profecto ob haec et similia, quae dicam, *συγγραφεὺς* vocatur a Plutarcho in vitt. dec. oratt. p. 847. A, ubi ex eo commemorat, ut Demosthenes hausto e calamo veneno mortuus sit. Credo, id tradiderat in Demosthenis vita. Laudat et Satyrum hunc Laertius I. 5, 82. II. 3, 12. 5, 26. III. 9. VI. 2, 80. VIII. 2, 53. 59. 60, nec dubito quin universa fuerint ex vitarum commentariis 4). Operis eius epitomen fecit Heraclides, atque eiusce compendii meminit idem Laertius VIII. 1, 40. IX. 5, 26. Ac, puto, est iste Heraclides idem illi Heraclidi quem epitomen successionum Sotionis scripsisse Laertius ait V. 5, 79. Etiam historicum fuerit Satyri opus de populis Alexandriae. Theophilus ad Autolyc. II. p. 85. *ἀλλὰ καὶ Σάτυρος, ἱστορῶν τοὺς δήμους Ἀλεξανδρέων, ἀρξάμενος ἀπὸ Φιλοπάτορος τοῦ καὶ Πτολεμαίου προσαγορευθέντος, τοῦτο μηνύει, Διόνυσον ἀρχηγέτην γεγονέναι.* Ex quibus verbis liquet, Satyrum illum fuisse iuniorem Philopatore vel saltem minime antiquiorem, ut, quamquam peripateticus esset, non propterea fuerit e discipulis Aristotelis, qui saeculo toto antecessit. Nec veras modo historias Satyrus consignavit, sed et fabulosas. Dionysius Halicarnass. A. R. I. 68. *Σάτυρος ὁ τοὺς ἀρχαίους μύθους συναγαγών.* Nisi is alius Satyrus fuit. Sane fuit et Satyrus Olynthius, qui histrio erat, cuius meminit quoque Athenaeus XIII. p. 591. E. At, puto, non inconveniens philosopho peripatetico argumentum fuit *περὶ χαρακτήρων,* unde asoti hominis characterem refert Athenaeus IV. p. 168. C. Hoc argumenti fuerit ethici. At physici erat liber Satyri de gemmis ac lapidibus, Plinio memoratus h. n. XXXVII. 2. 6. 7. Praeterea de Mausoleo librum citat Vitruvius VII. praef. 12. qui, credo, partim historicus, partim mathematicus fuerit.

Scamon Mytilenaeus librum edidit de rerum inventione, qui citatur a Clemente Alex. strom. I. p. 132, item ab Athenaeo XIV. p. 630. B. *Σκάμων ἐν πρώτῳ περὶ ευρημάτων.* Aliquanto post p. 637. B. legas apud eundem, *Σκάμνων ἐν τοῖς περὶ ευρη-*

4) Adde Athen. XII. p. 534. B. XIII. p. 556 sq. 584. A, Phot. bibl. cod. CXC, Schol. Arist. ran. 73, Schol. Hom. Od. ϑ, 288. Il. ξ, 216. Cf. meas quaestt. Dem. IV. p. 32 sqq.

μάτων. Sed *Σκάμων* probat etiam Suidas, cum ait *Σκάμων, ὄνομα κύριον* 5).

523. Scylix vel Scylex historicus Michaeli Calecae, qui tempore concilii Lugdunensis vixit, memoratur adv. gent. IV. p. 307. et 322. ed. Ingolst. Narrat vero ex eo, ut Michael, patriarcha Cpolitanus, cognomento Cerularius, propter azyma illum diptychis eraserit. Hoc contigit tempore papae Leonis IX. circa a. MLIII, qua de re egimus diss. de symbolo Cpolitano. Fortasse igitur hic non alius sit quam Ioannes Scylitza, dignitate Curopalates, de quo dixi lib. II. cap. 26, ubi eum ostendi scripsisse de imperatoribus Cpolitanis, quod etiam leges apud Raphaelem Volaterranum anthropol. lib. XXVI. et Gesnerum in bibliotheca.

412. Scymnus Chius compluribus libris orbem descripsit. Stephanus in *Πάρος: ἔστι καὶ ἄλλη Πάρος, νῆσος Λιβυρνῶν, ὥς φησι Σκύμνος ὁ Χίων* (scr. *Χῖος*) *ἐν πρώτῃ περιηγήσεως.* Partes illius operis a variis citantur, ut *Ἀσία* eius ab eodem Stephano in *Ἄρειος νῆσος*, *Εὐρώπη* in *Ἀγάθη.* Apollonii quoque Schol. IV. 277. 284. ex utraque hac parte testimonium depromit. Plane autem adsentio eximio viro, Ioanni Meursio, qui apud Apollonium Dysc. hist. comm. c. 15. pro *Σκύθινος ὁ Χῖος* legit *Σκύμνος ὁ Χῖος*; nam Scythinus non Chius, sed Teius erat, ut mox dicam 6).

Scythinus Teius librum scripsit, quem *historiam* inscripsit. Athenaeus XI. p. 461. F. *μνημονεύει δὲ αὐτῶν καὶ Σκυθῖνος ὁ Τήιος ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ ἱστορίῃ.* Etiam iambos fecisse disco ex Diogene Laert. IX. 1, 16. et Stephano in *Τέως,* quorum utrique *ἰάμβων ποιητὴς* vocatur. Etiam *ἐκ τοῦ Σκυθίνου περὶ φύσεως* quaedam adfert Stobaeus in ecl. phys. I. 43.

Seleucus Emesenus grammaticus Suida teste composuit Parthicorum libros duos, carmine fortasse, quando et *ἁλιευτικῶν* libros IV fecit versibus; quamquam de auctore halieuticorum dissentire videtur Athenaeus VII. p. 320. A, ubi eorum scriptor Seleucus Tarsensis vocatur. Est praeterea Seleucus Alexandrinus grammaticus, cognomento Homericus, quem in omnes pene poetas commentatum esse ait Suidas. Quod si est, fortasse etiam eius fuere commentarii in lyricos, etsi illos postea tribuat Seleuco Emeseno. Multa Seleuci huius Alexandrini adfert Suidas; sed nihil in iis historicum, nisi forte *περὶ τῶν ψευδῶς πεπιστευμένων.* Verum hic quoque titulus non minus convenit refellenti errores circa vocabula quam res gestas. Puto eiusdem esse glossas, quarum Athenaeus meminit II. p. 50. 52. C. III. p. 76 sq. XI. p. 487. A. XIV. p. 645. D. XV. p. 678. A, ac cuius librum *περὶ ἑλληνισμοῦ* citat IX. p. 367. A, uti et quinctum eius

5) Idem nomen pro *Κάμων* restituendum est ap. Apost. prov. XX. 29. (*ἐν β' τῶν εὑρημάτων*). Itaque delevi quae *Vossius* s. v. Camon p. 339. proposuerat. Adde Euseb. pr. ev. X. 7.

6) Scymni enarrationis orbis quae supersunt primus *D. Hoeschel* 1600. ac postea alii in geograph. opp. ediderunt. Cf. *Fabricii* bibl. t. IV. p. 613.

operis ibid. p. 398. A, item quem *ἐν συμμίκτοις* laudat Schol. Apoll. II. 1055, praesertim cum Suidas dicat, scripsisse *καὶ ἄλλα σύμμικτα*; item cuius mentio apud Etymologum in *ἄϊδι*, *βράβηλα*, *εἴρω*, *ἑπτὰ*, *λαγμῷ*, *μορίαν*, *πανσαγία* 7). Alius est Seleucus Babylonius, cuius mentionem facit Strabo I. p. 6. 8). Alius item Seleucus ὁ *θεολόγος*, de quo Porphyrius d. abstin. II. 55.

Semeronius Babylonius Persa citatur a chronici Alexandrini auctore p. 38, qui ex eo refert, ut Perseus, Danaes filius,
occiderit magnum illum Sardanapalum regnoque ab Assyriis ablato 413.
Persarum nomen imposuerit genti.

Semus Eleus grammaticus scripsit octo libros Deliacorum, libros duos periodorum, unum de Paro, unum de Pergamo, item de paeanibus, ut auctor est Suidas. Primi operis, hoc est *Δηλιάδος*, liber quartus citatur ab Athenaeo IV. p. 173. E, quintus XIV. p. 614. A, uti sextus ab eodem VIII. p. 331. F, octavus autem III. p. 109. F. Opus *περὶ παιάνων* idem celebrat XIV. p. 618. D. 622. A, ubi Delius vocatur: *Σῆμος ὁ Δήλιος ἐν τῷ περὶ παιάνων φησί.* Apud eundem III. p. 123. D. legas *Σῆμος ὁ Δήλιος ἐν δευτέρῳ νησιάδος* 9), unde verisimile fit; inscriptionem integri operis fuisse *de insulis*, at librum de Paro, cuius meminit Suidas, fuisse eius operis partem. Fragmentum Deliacorum adfert Stephanus in *Τέγυρα* his verbis: *Σῆμος ὁ Δήλιος· τὴν Ἀπόλλωνος γένεσιν οἱ μὲν ἐν Λυκίᾳ, οἱ δ' ἐν Δήλῳ, οἱ δ' ἐν Ζωστῆρι τῆς Ἀττικῆς, οἱ δὲ ἐν Τεγύρᾳ τῆς Βοιωτίας φασίν.* Celebrat et Semum hunc Schol. Apoll. I. 1304. Apud Etymologum quoque in *Βίβλινος* legitur quidem vulgo: *Σίμος ἐν τῇ ἕκτῃ τῆς Ἰλιάδος ἐν Νάξῳ φησὶ ποταμὸν Βιβλίνην, ἀφ' οὗ καλοῦσιν οἶνον Βίβλινον*; sed legendum *Σῆμος ἐν τῇ ἕκτῃ τῆς Δηλιάδος*, ut iam Sylburgio observatum 10).

Serapio terrarum orbem descripsit. Cicero epp. ad Att. II. 6. *a scribendo prorsus abhorret animus; etenim γεωγραφικὰ, quae constitueram, magnum opus est: ita valde Eratosthenes, quem mihi*

7) Adde Athen. I. p. 21. D. II. p. 40. C. III. p. 114. D. IV. p. 155. D. 172. D. V. p. 188. F. VI. p. 267. C. XI. p. 495. C. 500. B. XIV. p. 658. D. XV. p. 699. E, Steph. v. *Βρεντήσιον*, Hesych. v. *βούδιος*, *διάσχεσις*, *κάρβανοι*, *στήριον*, *τιάλλακτον*, Schol. Hes. opp. 94. 547. scut. 415. theog. 114. 160. 270, Schol. Hom. Od. *α*, 215. *β*, 190, Il. *α*, 211. 340. 381. *γ*, 57. *ι*, 33. *π*, 272. 807. *ω*, 476, Eust. ad Il. p. 225. 1024. 1179. 1271. Od. p. 1441. 1483. 1963, Cramer anecd. t. I. p. 77. 208, Bekk. anecd. p. 224. 608. Harp. v. *Ὁμηρίδαι* laudat *Σ. ἐν β' περὶ βίων*, Phot. v. *ὀργεῶνες Σ. ἐν τῷ ὑπομνήματι τῶν Σόλωνος ἀξόνων*, adde v. *σησαμῆν* et Eudoc. p. 386. Alexandrinum aut Tarsensem esse putat *Reinesius* in suppl. eum qui laudatur a Suet. Tiber. c. 56.

8) Adde Strab. III. p. 174. XVI. p. 739.

9) Nisi *Δηλιάδος* scribendum. Praeterea si revera Eleus erat, ubique pro *Δήλιος* scribendum *Ἠλεῖος*. Cf. Eudoc. p. 386.

10) Adde Athen. I. p. 30. C. II. p. 38. A. 71. D. VIII. p. 335. A. XI. p. 469. C. 502. B. XIV. p. 637. B. 645. B, Harp. v. *Ἑκάτης νῆσος*, Phot. v. *Πράμνειος οἶνος*, Steph. v. *Βιβλίνη*, Eudoc. p. 144.

proposueram, a Serapione et ab Hipparcho reprehenditur. Est is Serapio Antiochensis; eo enim scriptore usum se profitetur Plinius in elencho scriptorum h. n. lib. II. IV. V. 11) Alius est Serapio Ascalonita, qui de interpretatione somniorum scripsit. Fulgentius mythol. I. 13. *amica Apollinis ob hanc rem vocitata est, quia illi, qui de interpretatione somniorum scripserunt, ut Antiphon, Philocrus* 12) *et Artemon et Serapion Ascalonites, promittant in libris suis, laurum si dormientis ad caput posueris vera somnia esse visuros* 13).

[Ael. Serenus scripsit *ἐπιτομὴν τῆς Φίλωνος πραγματείας περὶ πόλεων καὶ τίνες ἐφ' ἑκάστης ἔνδοξοι βιβλ. γ'*, teste Suida (cf. Etym. M. in *Ἀρσινόη* et *Βουκέρας*, Phot. bibl. cod. CLXVII, qui et cod. CCLXXIX. laudat Serenum grammaticum, dramatum auctorem, eundem fortasse cum nostro), item *ἀπομνημονεύματα,* quae laudat Stob. floril. XI. 15. et e quibus nonnulla excerpsit id. V. 46. 47. 82. VI. 33. 36. 49. VII. 61. XIII. 28. 29. 42. XXIX. 96. XXXIX. 27. XLIV. 41. XLVII. 20. LXII. 48. LXXII. 15. LXXV. 11. LXXX. 5. LXXXII. 10.]

Silenus etiam celebratur Dionysio Halic. A. R. I. 6, ubi non debita cura ac diligentia, sed ex fortuitis rumoribus historiam dicitur composuisse; res vero enarrasse romanas non obscure ex eodem cognoscimus. Meminit et Livius XXVI. 49. *scorpiones maiores minoresque ad* LX *captos scripserim, si auctorem graecum sequar Silenum.* Sermo est de rebus ab Africano maiore in Hispania gestis. Neque caussam video cur alius existimetur *Σιλα-*
414. *νὸς ὁ συγγραφεύς,* cuius meminit Strabo III. p. 172, ubi ait, eum iuxta atque Artemidorum ignorasse caussam cur Gadibus fons in templo Herculis contrario plane modo affectus sit ac mare; nam aqua eius fontis exundante mari deficit, defluente mari augetur. Calatianum fuisse deque rebus Siculis scripsisse cognoscere est ex istis Athenaei verbis XII. p. 542. A. *Σιληνὸς ὁ Καλατιανὸς ἐν τρίτῳ Σικελικῶν.* Ac persuasum habeo, idem opus intelligi a Laertio II. 3, 11, ubi e tertio historiarum Sileni testimonium adducit. Nec alius est cuius librum secundum Stephanus laudat in *Παλική*, aut quem de Aphrodisiade insula testem producit Plinius h. n. IV. 22. 14) At non aeque apertum an eiusdem fuerint glossae, quarum Athenaeus mentionem facit XI. p. 468. A. 475. D. 478. E. 482. F. XIV. p. 644. F, item Schol. Apoll. I. 1299. 15) Contexuit et fabulosas historias teste Tzetze in Lycophr. 786. 16)

11) Adde Cic. ad Att. II. 4.
12) *Philochorus* emendat *Reinesius* in suppl.
13) Cf. Tertull. d. an. c. 46.
14) *Σ. ἐν β' τῶν περὶ Συρακόσσας* laudatur Phot. v. *Σαρδόνιος γέλως.* Adde Cic. d. div. I. 24, Corn. Nep. Hannib. extr., Solin. polyh. c. 2.
15) Adde Ath. XV. p. 677. C. 699. E, Eustath. ad Od. 7, 102. p. 1571.
16) Iisdem verbis haec habet Schol. Hom. Od. 1, 75, ubi Chius vocatur, ut et ap. Eustath. ad Od. 19, 407. p. 1871. et Eudoc. p. 43. 312. 394.

Simacus, nisi *Symmachus* rectum nomen putes, res Assy- 523.
rias ac Medicas tradidit. Agathias hist. II. 24. *ὥς που Βηρωσσῷ τε τῷ Βαβυλωνίῳ καὶ Ἀθηνοκλεῖ καὶ Σιμάκῳ, τοῖς τὰ ἀρχαιότατα τῶν Ἀσσυρίων τε καὶ Μήδων ἀναγραψαμένοις, ἱστορηται* 17).

Simmeas vel Simmias *τῆς οἰκουμένης περίπλουν* com- 414.
posuit, ut cognoscimus ex epitome undecim librorum Artemidori Ephesii p. 63. Alius est a Simmia Rhodio, poeta, de quo dictum lib. I. cap. 1.

[Simylum Megaricarum rerum scriptorem cum Philisto componit Pollux X. 8, 42, qui poeta sit an historiae scriptor incertum est atque ambigunt interpretes.]

Socrates *ἐν τῷ πρώτῳ τῆς διαδοχῆς* celebratur Laertio VI. 2, 80, etiam *Σωκράτης ἱστορικὸς περιήγησιν Ἄργους γεγραφὼς* laudatur a Laertio II. 5, 47. et a Plutarcho in quaestt. rom. c. 26. et 52. Atque ab eodem Plutarcho in parall. min. c. 18. citatur Socrates in secundo de Thracibus. Schol. Arist. av. 521. testimonium petit ex Socratis duodecimo Creticorum. Sed fortasse quaedam horum sunt Socratis Rhodii, de quo dictum lib. II. cap. 5. 18) Alius est Socrates grammaticus Etymologo laudatus in *Εὐβοΐς*, et fortasse is signatur a Schol. Apoll. IV. 972. Fuit et Socrates Cous, quem indigitamenta, hoc est preces quibus dii invocantur fecisse auctor est Laertius II. 5, 47. Et placet opinio eorum qui huius putant esse librum *περὶ ὁσίων* Plutarcho memoratum lib. d. Is. et Osir. c. 35. 19)

Sophaenetus memoriae tradidit *Κύρου ἀνάβασιν*, quam Stephanus in *Καρδοῦχοι*, *Τάοχοι*, *Φύσκος* et *Χαρμάνδη* citat.

Sophis chronologus nominatur Io. Tzetzae Chil. V. 1. init.

Sorani professione medici tres fuerunt. Primus Ephesius, Menandri et Phoebes filius, Alexandriae etiam versatus, quem et Romae medicinam fecisse sub Traiano et Hadriano multaque erudita de arte sua litteris mandasse ex Suida cognoscimus, estque is, cuius meminit Galenus libro de sectis. Alter item Ephe-
sius, sed aetate iunior, qui *γυναικείων* libros quattuor reliquit 415.
eodem Suida teste, unde hodieque fragmentum superest *περὶ μήτρας καὶ γυναικείου αἰδοίου*, quod una cum Rufo Ephesio edidit Adrianus Turnebus 1554. Tertius est Cilix, cognomento Mallotes, quem ex antiquioribus post Hippocratem maxime probabat

17) Sic etiam legitur in editione novissima; sed *Λυσιμάχῳ* pro *Σιμάκῳ* correxerat iam *Jonsius* scr. hist. phil. I. 2, 2.

18) Horum plurima sunt Sosicratis, non Socratis. Vid. p. 415. Sed *περιήγησις Ἄργους* Argivi fuerit, quem laudat Schol. Pind. Nem. 3, 92, coll. Pyth. 3, 14. Isth. 4, 104, Schol. Theocr. 13, 7, Schol. Eurip. Phoen. 45, Rhes. 28, Phot. v. *κύνειος*. Verum *Reinesio* non possum assentiri, qui in suppl. ap. Apost. prov. XIX. 41. pro *Ἰσοκράτης Τορώνην πόλιν εἶναι ἐν Θράκῃ φησίν* scribi vult *Σωκράτης κτλ.* Sed vid. Isocr. d. permut. §. 108. Quanquam verum est saepenumero haec nomina confundi; ut ap. Schol. Apoll. I. 1207.

19) Cf. supra lib. II. cap. 5. adn. 4. Adde Schol. Arist. equ. 959.

Asclepiodotus, philosophus idem et medicinam edoctus, ut idem Suidas docet. Isagoge medica, quae sub Sorani Ephesii nomine Basileae a Cratandro edita est, Sorani Cilicis esse creditur a nonnullis, ut ab Lonaeo Boscio, matheseos et medicinae professore Ingolstadiensi, orat. de medicinae auctoribus. Sed nullius est ex tribus istis, verum latini scriptoris, ut in Originum libris ostendimus. Caeterum Soranus Ephesius iunior etiam Suida teste reliquit *βίους ἰατρῶν καὶ αἱρέσεις*, qua de caussa et de Sorano superiora diximus. Ex eo vitarum libro exstat vita Hippocratis, quae Coo huic seni subiungi solet. Etiam pluscula ex ea refert Tzetzes Chil. VIII. 155.

Sosander Indica consignavit: *Σώσανδρος ὁ κυβερνήτης τὰ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν γράψας,* ut est in epitome Artemidori Ephesii p. 63, quae cum Marciano Heracleota in lucem prodiit.

Sosicrates libros reliquit de rebus Cretensibus. Athenaeus VI. p. 263. F. *Σωσικράτης ἐν δευτέρῳ Κρητικῶν.* Meminit eiusdem operis Apostolius prov. VII. 37. Idem signat Strabo X. p. 474, ubi de Creta agere incipit[20]. Scripsit quoque de philosophorum successione. Idem Athenaeus IV. p. 163. F. *Σωσικράτης ἐν τρίτῳ φιλοσόφων διαδοχῆς.* Meminit et Laertius I. 1, 38. 2, 49. 3, 68. 4, 75. 7, 95. 8, 101. 9, 106. VI. 1, 13. 2, 80. VII. 2, 163. VIII. 1, 8. Fuisse Rhodium colligo ex eodem Laert. II. 8, 84, ubi a Sosicrate Rhodio proditum ait, nihil litteris mandasse Aristippum; nam etsi non ignoro, fuisse et Sosicratem Phanagoritem, cuius *Ἠοῖοι* citantur ab Athenaeo XIII. p. 590. B. et comicum ibid. I. p. 31. E. XI. p. 474. A, ac praeterea Sosicratis Cyziceni meminerit Fulgentius myth. II. 13, tamen ista ex *διαδοχαῖς* Sosicratis a Laertio adferri satis est manifestum. Mentionem etiam Sosicratis cuiusdam facit Fulgentius Planciades in expositione sermonis antiqui, voce *nefrendes.* Verba eius sunt: *Diophantus Lacedaemonius, qui de sacris deorum scripsit, ait apud Athenas Marti solere sacrificari sacrum, quod ἑκατομφόνια appellatur; siquis enim centum hostes interfecisset, Marti de homine sacrificabat apud insulam Lemnum: quod sacrificatum est a duobus, Aristomene Gortynensi et Theocle Elaeo, sicut Sosicrates scribit.*

416. Sosthenes Cnidius laudatur Plutarcho d. fluv. c. 17, ubi et addit, Hermogenem ab eo sumpsisse argumentum, longeque diligentius ab hoc Sosthene tractari, quae dixerat de Eurota. Scripsit Sosthenes hic res quoque Ibericas, quarum decimum tertium librum idem Plutarchus citat ibid. c. 16.

Stamis de Lesbo commentatus est. Brevium scholiorum auctor in Homer. Il. γ. 250. *Στάμις ἐν τῷ περὶ Λέσβου φησί.*

Staphylus Naucratita memoratur in Schol. Apoll. I. 580.

20) Adde Athen. VI. p. 261. E. XIII. p. 561. E, Diod. Sic. V. 80, Schol. Eurip. Hipp. 47. Corrige Arsen. p. 184, ubi *Σωσιστράτης ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Κρητικῶν.* Cf. adn. 18.

Scripsit de rebus Thessalicis, unde apud eundem IV. 816. legas, *Στάφυλος ἐν τρίτῳ τῶν περὶ Θεσσαλίαν ἱστορεῖ* etc. Similiter Harpocratio in *Πενέσται· Στάφυλος ἐν τῇ τρίτῃ περὶ Θετταλῶν* 21). Nec Thessalica solum, sed etiam Aeolica et Attica consignavit, quod ex Harpocratione discimus in *ἐπίβοιον* et *προναία*, item Arcadica, quae citat Sextus Empiricus adv. math. I. 16, ubi eo in opere a Staphylo proditum ait, Aesculapium propterea percussum esse fulmine, quod curasset Hippolytum fugientem e Troezene. Meminere Staphyli huius etiam Athenaeus II. p. 45. C. Plinius h. n. V. 31. ac Schol. Hom. Il. π. 175. 22)

Stephanus *ἐν τῷ περὶ Κύπρου* citatur ab Etymologo in *Σφήκεια*, ubi ex eo refert, Cyprum aliter *Σφήκειαν* esse appellatam, quia inhabitarint illam, qui *Σφῆκες* vocarentur. Fortasse idem est ac Stephanus Byzantinus, de quo dictum nobis lib. II. cap. 22. Stephanus, Hieropolitanus episcopus antiquior, in litteras retulit vitam Golanduch martyris teste Euagrio VI. 19. et Nicephoro XVIII. 25. Golanduch ille a magis Persis variis excruciatus tormentis martyris coronam accepit anno DXCIII, ut est apud eosdem ac Theophylactum in histor. Mauritii imp. V. 12.

Stesiclides Atheniensis *ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων καὶ ὀλυμπιονικῶν ἀναγραφῇ* laudatur a Laertio II. 6, 56.

[Stratocles ut scriptor tacticorum laudatur ab Ael. tact. c. 1.]

Sunius a Stephano testis adducitur in *Κάρνανα*. Consignavit *Ἀραβικά*, quorum librum quartum citat idem in *Ἐδουμαῖοι* 23).

Syagrus primus bellum Troianum carmine cecinit, ut 417. Aelianus ait var. hist. XIV. 21. Sed incertum puto, utrum fide id historica egerit an, ut ab Homero postea est factum, fabulose.

Telesarchus *ἐν Ἀργολικῷ* citatur Sexto Empirico adv. math. I. 12, ubi tradere eum ait, Aesculapium fuisse fulmine percussum propterea quod aggressus esset suscitare Orionem, atque idem refert ex eodem Telesarcho Schol. Eurip. Alcest. 2. 1)

Teucer Cyzicenus Suida teste edidit volumen de terra aurifera, alterum de Byzantio, item Mithridaticarum rerum libros V, de Tyro totidem, totidem rerum Arabicarum, adhaec historiae Iudaicae libros VI, praeterea de ratione qua ephebi se Cyzici exercerent libros tres, et alia. Meminit Stephanus in *Βουθρωτός· ὥς φησι Τεῦκρος ὁ Κυζικηνός*, item Etymologus in *Βουθρωτός*, quam Epiri esse civitatem ex eo quem dixi tradit 2).

21) Adde Schol. Arist. nub. 1064, Eudoc. p. 226.

22) Adde Strab. X. p. 475. *Reinesius* in suppl. adiicit Plin. ind. lib. IV. et Symmach. V. p. 421.

23) Sed vide infra s. v. *Uranius* adnot.

1) Adde Schol. Hom. Il. 11, 690.

2) Cf. Etym. v. *Βεβαία*. *Reinesius* adnotat: Teucer Babylonius: *eius antiquissimi historici iacturam deplorat Psellus.*

Teupalus ὁ γράψας Ἰλιακὰ Stephano in Ἀνδρία memoratur.

Thallum et Castorem Syriacam historiam diligenter tractasse auctor est Africanus apud Eusebium pr. ev. X. 3. et Eusebius chron. I. p. 14. Meminere et Thalli Iustinus Martyr cohort. ad gent. p. 10, Tertullianus in apologet. c. 10. et 19, Minutius Felix in Octavio, Lactant. I. 13. et 23. etc. 3)

Theagenes Carica et Macedonica prodidit. Illorum mentionem facit Stephanus in *Κασταλία*, horum in *Ἀλτός*, *Βάλλα* et *Ἐλευθερίσκος*. Theagenis meminit et Etymologus in *βεβαιῶ*. Sed is grammaticus fuit, credo *Θεαγένης ὁ εἰς Ὅμηρον γράψας*, ut Suidae vocatur in *Τήνεια*, pro quo Schol. Arist. av. 823. *Θεαγένης εἷς μὲν ὁ περὶ Ὁμήρου γράψας* 4).

Themison in Pallenide citatur ab Athenaeo VI. p. 235. A. Censeo alium esse a nobili medico, cuius saepius meminit Plinius in historia naturali.

Themistagoras auctor fuit aurei libri; ita enim inscripsit. Historicum ex parte saltem opus id fuisse coniectura ducor propter ea quae inde narrat Etymologus in *Ἀστυπαλαία*. Verba apponam: *Πατροκλῆς καὶ Τεμβρίων ἀποικίαν στείλαντες εἰς Σάμον, πρὸς τοὺς ἐνοικοῦντας Κᾶρας κοινωνίαν θέμενοι, ᾤκησαν παρὰ τὸν Σχήσιον ποταμὸν καὶ εἰς δύο φυλὰς τὴν πόλιν*
418. *διένειμαν, ὧν τὴν μὲν Σχησίαν ὠνόμασαν ἀπὸ τοῦ Σχησίου ποταμοῦ παρακειμένου τῇ πόλει, τὴν δὲ Ἀστυπαλαίαν ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ ἐκεῖσε ὄντος ἄστεος· οὕτω Θεμισταγόρας ἐν τῇ χρυσῇ βίβλῳ* 5).

Theochrestus *ἐν πρώτῳ Λιβυκῶν* testis laudatur a Schol. Apoll. IV. 1750, ac meminit quoque eius Plinius in elencho scriptorum, quibus usus in concinnando libro ultimo historiae naturalis 6).

[**Theocles** *ἐν δ' περὶ τὴν Σύρτιν* laudatur Aeliano hist. anim. XVII. 6.]

Theocritus quispiam inter historicos recensetur a Fulgentio myth. I. 26, ubi ait: *Theocritus antiquitatum historiographus refert, Phorcum fuisse regem, qui tres filias locupletes reliquit* 7).

Theodorus Daphnopata historiam sui temporis emisit

3) Theophil. ad Autol. III. 29. Cf. *Niebuhr* kl. Schr. p. 189.

4) Vid. supra lib. I. cap. 1. adn. 27. *Θ. ἐν τῷ περὶ Αἰγίνης* laudatur Schol. Lycophr. 176, Schol. Pind. Nem. 3, 21, idem *Θεογένης* dicitur Schol. Plat. apol. p. 93 (331). Ceterum Macedonicorum scriptorem commemorat Steph. v. *Ἀκεσαμεναί, Κύδνα, Δητή, Μίεζα, Μισητός, Ὀλόβαγρα, Ὀρέσται, Παλλήνη, Παρθενόπολις, Σκύδρα, Τίρσαι*, Phot. bibl. cod. CLXI.

5) Adde Athen. XV. p. 681. A, Crameri anecd. t. I. p. 80.

6) Adde Plin. h. n. XXXVII. 2.

7) Cf. *Lobeck*. Aglaoph. t. II. p. 989.

in lucem, ut constat ex Cedreno in prooemio, item Ioanne Curopalate itidem in praefat. Sed apud hunc *Theodotus* legas 8). Theodorus ὁ Σίδης et Theodorus Σεβαστείας ibidem Cedreno et Curopalatae inter hoc scribendi genere claros recensentur. Curopalatae, quem exscripsit Cedrenus, ut dictum est lib. II. cap. 26, verba sunt ista: *Θεόδωρος ὁ τῆς Σίδης γενόμενος πρόεδρος καὶ ὁ τούτου ἀνεψιὸς καὶ ὁμώνυμος ὁ τῆς ἐν Σεβαστείᾳ καθηγησάμενος ἐκκλησίας.* Quae oscitanter vertit Xylander, ut monitum Labbeo in delin. app. ad corp. hist. Byz. p. 51; nam priorem putavit *Suda oriundum*, posteriorem vero *Augustum* nominat, quia *Augustus* Graecis *σεβαστός.* Atqui clare dicitur Sidae in Pamphylia fuisse *πρόεδρος,* quod idem est ac *προεστὼς* sive *ἐπίσκοπος.* Alterum autem refertur praefuisse ecclesiae Sebastenae; sermo enim est de Sebaste civitate, quam latine *Augustam* dixeris. Theodoros viginti refert Laertius II. 8, 103 sq. Eorum quintus de legislatoribus scripsit a Terpandro initium sumens, septimus res romanas exposuit, decimus septimus de poetis egit. Ibidem autem §. 65. meminit item Theodori libri *περὶ αἱρέσεων.* Apud Plutarchum in parall. min. c. 22. citatur Theodorus in transformationibus, ubi ex eo narrat fabellam de Cinyra et Myrrha, quam ipsam ex Theodoro hoc se hausisse profitetur Stobaeus floril. LXIV. 34. Apud Athenaeum quoque X. p. 412 sq. mentio fit Theodori Hierapolitae, quem composuisse ait librum *περὶ ἀγώνων*, unde refert, ut Milo Crotoniates viginti carnis libras et totidem panis ederit, tres autem vini congios biberit. Alius est *Θεόδωρος ὁ Πανάγης,* qui *ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Κηρύκων γένους* citatur ab Etymologo in *Ἡμεροκαλλές.* Erant vero *Κήρυκες* isti familia quaedam Athenis, haud aliter atque Eumolpidae, atque ut hi genus ducebant ab Eumolpo, qui *τὴν μύησιν* sive initia invenit, ita *Κήρυκες* ortum habuere a Ceryce Mercurii filio. Scholiastes anonymus Homeri in Iliad. *α.* p. 16. *Ἑρμῆς μιγεὶς Πανδρόσῳ, τῇ Κέκροπος θυγατρὶ ἔσχεν υἱὸν ὀνόματι Κήρυκα, ἀφ᾽ οὗ τὸ τῶν Κηρύκων γένος, ὡς ἱστορεῖ Πτολεμαῖος.* Hic quidem Ptolemaeum; at Phaniam eiusce rei laudat 419.
auctorem Hesychius, quem vide in *Κήρυκες.* Praeterea Suidam adi in *Εὐμολπίδαι.* Theodorus Samothrax memoratur Ptolemaeo Hephaestionis f., qui ex eo retulit, Iovem natum risisse septem continuos dies indeque coepisse septenarium haberi pro perfecto. Ita Photius in bibl. cod. CXC. Et fortasse idem est Theodorus, ex cuius libro XXI. quaedam de tempore quo Luna coepit refert Schol. Apoll. IV. 264 9), nisi placet esse Theodorum Colophonium, cuius poema citat Pollux IV. 7. Fuit et Theodorus Gadarensis orator, quem sua vixisse

8) Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. X. p. 385 sq.
9) Cf. Schol. Arist. nub. 397, Eudoc. p. 438.

aetate Strabo ait XVI. p. 759.[10]) Sed omnes referre longum foret [11]).

523. Theodosius Melitinus chronicon condidit, quod Stephanus Gerlachius Cpoli, quo cum illustri viro Davide Ungnadio profectus erat, detulit secum Tubingam ad Martinum Crusium. Exinde fragmentum de nuptiis Theophili imp. et Theodorae e Paphlagonia subiungitur epitomae Aethiopicae Heliodori historiae editae Francof. 1584. De aetate melius dicent qui viderunt [12]). [Theodosii diaconi exstant quinque ἀκροάσεις iambis scriptae, quibus celebratur expeditio a DCCCCLXI. in Cretam facta a Nicephoro Phoca sub Romano iuniore imp. [13]) Theodosius monachus saeculi IX. in epistola ad Leonem diaconum descripsit expugnationem Syracusarum per Arabes [14]).]

419. Theodotus memoriae tradidit res Phoenicum, sed lingua Phoenicia; at graece eas sive *Χαῖτος* [15]) sive *Ἄσιτος* (variant enim codices) transtulit teste Tatiano or. ad gent. p. 171. et Eusebio pr. ev. X. 11. Meminit et Theodori Iosephus c. Apion. I. 23, ubi eum reponit inter gentium scriptores, qui Iudaeorum quoque meminerint in libris suis. Alius, puto, ab hoc is est Theodotus, cuius quartum adversus Epicurum librum citat Laertius X. 5. [16]) Alius item Theodotus grammaticus memoratus Etymologo in *Ὀρίγανον*.

Theognis, alius, ut arbitror, tam ab tragico quam eo cuius *γνώμας* habemus, volumen composuit *περὶ τῶν ἐν Ῥόδῳ θυσιῶν*, cuius ex operis secundo libro testimonium petit Athenaeus VIII. p. 360. B.

Theophilus litteris mandavit Italica et Peloponnesiaca, ut constat e parallelis minoribus Plutarchi, qui tertium Italicorum citat c. 13, secundum Peloponnesiacorum c. 32. Etiam Theophili (eiusdem an alterius non sat scio) librum I. *περιηγήσεως* advocat Stephanus in *Παλική* [17]). Theophilum inter eos historicos qui et Iudaeorum meminerint reponit quoque Iosephus c. Apion. I. 23.

524. Theophilus presbyter commentario illustravit Leonis Sapientis imp. oracula de urbe Cpolitana; ac videtur is signari a Possevino

10) Vid. supra lib. II. c. 6. p. 232. Adde Eudoc. p. 230.
11) Vid. *Jacobs* in anthol. t. II. P. 3. p. 393.
12) Vid. *G. L. F. Tafel* de Theod. Melit. inedito hist. Byz. scriptore ex cod. Tubing. notitia litteraria, Tubing. 1828. 4.
13) Primum edidit *Flam. Cornelius* in Cret. sacr. Venet. 1755, novissime ex rec. *Fr. Jacobsii* prodierunt cum Leon. Diac. in coll. Byz. Bonn. 1828. p. 261 sqq.
14) Edidit *Hasius* c. Leon. diac.
15) *Λαῖτος* corrigit *Reinesius* in suppl.
16) Hoc loco ex codd. Ven. et Monac. *Θεόδωρος* iam *Menagio* probatum repositum est ab editore novissimo.
17) Adde Ptolem. I. 14. Idem videtur quem in primo *περὶ λίθων* laudat Plut. d. fluv. c. 24.

in append. appar. sacri, ubi codex memoratur sic inscriptus: *oracula omnia cum figuris, puta principium Methodii episcopi Patarensis, visiones Danielis prophetae et Chosroae regis Persarum et Theophili presbyteri romani, translata a Georgio Zigabeno, praetereaque Leonis philosophi et imperatoris.* Meminit eius quoque Ph. Labbeus l. l. p. 52. deque eo se uberius et accuratius dicturum in suo syntagmate pollicetur. [Theophilus chronographus laudatur ab Io. Malal. chron. I. p. 32. 71. 105. 200. 269. 284. 295. 325. II. p. 155. 156.]

Theotimus in secundo rerum Italicarum testis adducitur a Plutarcho in parall. min. c. 8.[18]) 419.

Theseus historicus illustrium virorum vitas consignavit libris V, item Corinthiacorum libros tres, quo in opere Isthmiorum ludorum institutionem ostendit. Auctor Suidas. *Θησεὺς ἐν Κορινθιακῶν τρίτῳ* citatur Etymologo in *Ἄρνη*. Etiam Thesei ex scriptis narratiunculam adfert Stobaeus floril. VII. 67 et 70.[19])

Thomaidis, virginis sacrae, opus est vita et martyrium s. Febroniae virginis, quam habes apud Simeonem Metaphrastem et exinde apud Surium t. III. d. 15. Iun. 420.

Thoromachus chronica reliquit, unde duo descripti sunt collectionis chronologicae libri, qui auctorem habent Gallum quendam Caroli M. aequalem. Habes vero apud Canisium antiqu. lect. II.

Thrasybulus memoratur Schol. Hom. Il. π. 276, ubi cum egisset de Epiro et Iove Dodonaeo, subiungit, *Δωδώνην τὴν χώραν προσηγόρευσαν· ἱστορεῖ Θρασύβουλος.* Nisi *Θράσυλλος* legendum, de quo dictum lib. II. cap. 6.[20])

Timagenes Syrus res Gallicas prodidit, inque eo opere multa mutuatus est a Callisthene Sybarita. Plutarchus d. fluv. c. 6. *καθὼς ἱστορεῖ Καλλισθένης ὁ Συβαρίτης ἐν ιγ' Γαλατικῶν, παρ' οὗ τὴν ὑπόθεσιν εἴληφεν Τιμαγένης ὁ Σύρος.* De istis Gallicarum rerum commentariis locum etiam illustrem habemus apud Amm. Marcell. XV, 9, 2. *ambigentes super origine prima Gallorum scriptores veteres notitiam reliquere negotii semiplenam; sed postea Timagenes, et diligentia Graecus et lingua, haec quae diu sunt ignorata collegit ex multiplicibus libris; cuius fidem sequuti, obscuritate dimota, eadem distincte docebimus et aperte.* Casaubonus in Strab. IV. p. 188. et Paullus Merula, cosmographiae suae part. II. lib. 3. cap. 1. videntur putasse, dissentire Ammianum a Plutarcho, quia hic Graecum, ille Syrum vocet. Sed Ammianus

18) Adde Schol. Pind. Pyth. 4, 61. 5, 33 (*ἐν πρώτῳ περὶ Κυρήνης*). Ol. 7, 33 (*ἐν τῷ περὶ Νείλου ὅρου ἱστοριῶν*).

19) Adde Schol. Lycophr. 644, Natal. Com. myth. V. 4.

20) At nulla correctione opus est; vid. Steph. Byz. v. *Δωδώνη*, Etym.

graece quidem scripsisse dicit, origine autem Graecum fuisse minime addit. Interim non dubium quin ille Straboni l. l. memoratus sit hic Gallicarum rerum scriptor; nam loquitur de thesauris Tolosae in Galliis a Caepione inventis, quos partem esse pecuniarum dicit a Gallis ablatarum Delphis. Alius ab hoc Timagene Syro est Timagenes Milesius, historicus et orator, ut eum vocat Suidas. Hunc potius signat Strabo XV. p. 711, ubi ex Timagene quiddam de Hyperboreis refert; nihil enim illud ad res Gallicas pertinet, sed ad periplum, quem descripsit Timagenes alius. Vide quae dicebamus lib. I. cap. 24.

[Timagoras *ἐν τοῖς Θηβαϊκοῖς* adducitur a Schol. Eurip. Phoen. 159. et 670, et *ἐν α΄ περὶ ποταμῶν* a Plut. d. fluv. c. 21. et Stob. floril. C. 17. Cf. Steph. v. *Σπάρτη*.]

Timochares *ἐν τοῖς περὶ Ἀντιόχου* citatur Eusebio pr. ev. IX. 35. p. 265, ubi ex eo Hierosolyma describit. Pluribus libris volumen id constitisse ostendit, quod ibidem ex primo eius operis libro testimonium petit. Alius, puto, Timochares est scholiastae Arati laudatus phaen. 269.

Timolaus Phrygiaca edidit testante Plutarcho d. fluv. c. 9.[21])

421. Timomachus in *Κυπριακοῖς* citatur ab Athenaeo XIV. p. 638. A.

Timonax *ἐν πρώτῳ περὶ Σκυθῶν* citatur Apollonii Schol. IV. 328.[22]) et ibid. 1217. *Τιμώναξ ἐν πρώτῳ τῶν Σικελικῶν.*

Timotheus Atheniensis volumine claruit de vitis. Laertius III. 5. *ἰσχνόφωνος ἦν (ὁ Πλάτων) ὡς καὶ Τιμόθεός φησιν ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ βίων.* Idem V. 1, 1. *οὗτος γνησιώτατος τῶν Πλάτωνος μαθητῶν, τραυλὸς τὴν φωνὴν, ὥς φησι Τιμόθεος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ βίων.* Meminit et eius operis IV. 1, 4, item VII. 1, 1, ubi patriae nomen reticet. Plane autem puto non alium esse a Timotheo illo cuius *Ἀργολικὰ* citat Plutarchus d. fluv. c. 18, item undecimum de fluminibus c. 3, nec alium censeo qui memoratur Eustath. in Dion. perieg. 421. At omnino diversus Timotheus, gentilis theologus, de quo Arnobius V. 5. *apud Timotheum, non ignobilem theologorum virum, nec non alios aeque doctos super magna deorum matre superque sacris eius origo haec sita est ex reconditis antiquitatum libris et ex intimis eruta (quemadmodum ipse scribit insinuatque) mysteriis.* Inde bene lon-

M. v. *Δωδωναῖος*, Schol. Hom. Il. *π*, 233, Eudoc. p. 108. 127. 200, Arsen. p. 215.

21) Laudatur *Τιμόλαος εἴτε Λαρισσαῖος εἴτε Μακεδών* ap. Eustath. ad Od. prooem. p. 1379. et 11, 521. p. 1697. Cf. Schol. ad Od. Buttm. 3, 267. Apud Plutarchum probabiliter intelligendum esse Timolaum Cyzicenum, Platonis discipulum ap. Diog. III. 46, nescio quo iure asseverat *Roulez* in ed. Ptol. Heph. p. 153.

22) Adde Schol. Apoll. III. 1235.

gam ex eo narrationem texit de Iove, matre Berecynthia, Agdisti aliisque ad Phrygiorum deorum historiam pertinentibus, ex quibus cuiusmodi caetera theologi istius fuerint non difficile est coniectare [23]. Est et alius Timotheus chronographus, homo christianus, qui de initio rerum ac deo praeclare scripsit, ut cognoscimus ex iis quae inde refert Georg. Cedrenus in hist. comp. p. 58. Claudit vero praeclarum illum locum his verbis p. 47. *ταῦτα Τιμόθεος συνεγράψατο ὁ χρονογράφος, λέγων τὸν Ὀρφέα πρὸ τοσούτων χρόνων εἰπόντα τριάδα ὁμοούσιον δημιουργῆσαι τὰ πάντα* [24]. Alius quoque est Timotheus Gazaeus, de quo lib. II. cap. 21. [25]

Timoxenus *ἐν τῷ περὶ λιμνῶν* laudatur a Schol. Aeschyl. Pers. p. 139. Sed legendum *περὶ λιμένων* [26].

Trisimachus condidit *κτίσεων* libros, quorum tertium citat Plutarchus in parall. min. c. 6.

Trophilus reliquit collectanea mirabilium narrationum, ex quibus quattuor locos excerpsit Stobaeus floril. C. 22 — 24. Etsi autem istae ad naturae historiam pertineant, tamen inscriptio facit, ut alias etiam eo opere complexum esse verisimile fiat [27].

Ulpianus Arabica scripsit, quorum meminit Stephanus in 422.
Ταΐννοι. Sed quis sit iste Ulpianus haud facile dictu est; nam et fuit eius nominis Antiochenus sophista, qui Constantini imp. temporibus vixit, et alter Emesenus, et alius Gazaeus et praeterea Isidori frater; quos quattuor Suidas refert, ut de Ulpiano Tyrio, uno ex colloquutoribus Athenaei et de Domitio Ulpiano Icto nihil nunc dicam.

Uranius composuit Arabica, quorum primum laudat Stephanus in *Αὔαθα*, secundum in *Αἰαμήνη*, *Αἰανῖτις* et *Ταΐννοι*, tertium in *Ἀβασηνοὶ* et *Ἀτραμῖται* [28]. Tertium quoque eiusdem operis citat Tzetzes Chil. VII. 144, ubi ex eo refert, calamos in Arabia esse tantae magnitudinis, ut in iis reges eorumque uxores et liberos condiant unguento iisque pro sepulcro utantur. Meminit et Uranii Eustathius in Dionys. perieg. 38. *φησὶν οὖν ὁ παρὰ τῷ γράψαντι τὰ ἐθνικὰ Οὐράνιος οὕτως ὀνομαζόμενος, ὅτι τὰ παρακείμενα ὄρη δεινῶς ἐρυθρά εἰσι.*

Varinus et Armenius ab oblivione vindicarunt marty-

23) Huc refert *Reinesius* in suppl. Macrob. sat. I. 17.

24) Laudatur etiam ab Io. Malal. chron. I. p. 92. 200. 202. 295. 299. II. p. 155 sq., et cum Theophilo ut *θεοφιλέστατοι χρονογράφοι* ab Hesych. fragm. in Chr. nat. Cf. *Lobeck.* Aglaoph. t. I. p. 466. et 581.

25) Addit *Reinesius* in suppl. Timotheum Pergamenum, quem *ἐν τῷ περὶ τῆς τῶν φιλοσόφων ἀνδρείας* laudat Clem. Alex. str. IV. p. 213. Cf. Theod. therap. serm. 8.

26) Nisi legendum etiam *Τιμοσθένης*. Cf. supra lib. I. cap. 17. p. 147.

27) Sed cf. supra lib. II. cap. 17. p. 249.

28) Librum primum laudat id. v. *Σέννονες*, *Σίγγαρα*, secundum v. *Ἐρυθρά*, *Μήδαβα*, *Μῶθα*, *Πάλμυρα*, *Χατραμωτίτης*, tertium v. *Ἄδανα*, *Ἄχομαι*, *Ζά-*

rium ss. Chrysanthi et Dariae. Habes apud Simeonem Metaphrastem et exinde apud Surium t. V. d. 25. Oct.

Xenagoras historicus celebratur a Dionysio Halic. A. R. I. 72, quo loco de urbis origine tractat. Scripsit chronicon. Harpocration in *Κραναλλίδαι*: *Ξεναγόρας ἐν τετάρτῳ χρόνων ἱστορεῖ*, ubi in quibusdam libris *περὶ κωμῶν*, ac dubitat Maussacus an non ea lectio debeat praeferri. Sed omnino rectum est *χρόνων*; nam similiter Schol. Apoll. IV. 262. *καὶ Ξεναγόρας ἐν πρώτῳ χρόνων*. Opere istoc traditum ait non Phrygas, ut Herodotus voluit, sed Aegyptios esse omnium antiquissimos, primasque fuisse conditas Thebas in Aegypto, quae et Leandri Nicanoris Cyrenaei et Archemachi et aliorum fuisse sententia ibidem dicitur. Memoratur quoque Macrobio Sat. V. 19. *sed et Xenagoras in tertia historia sua de loci divinatione ita scribit*: *καὶ οἱ Σικελοὶ τῆς γῆς ἀφορούσης ἔθυσάν τινι ἥρωι, προστάξαντος αὐτοῖς τοῦ ἐκ Παλικῶν χρηστηρίου, καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς εὐφορίας πολλοῖς δώροις τὸν βωμὸν τῶν Παλικῶν ἐνέπλησαν.* Eorum verborum mentem sic paullo ante expresserat Macrobius ipse: *cum Siciliam sterilis annus arefecisset, divino Palicorum responso admoniti Siculi heroi cuidam certum sacrificium celebraverunt, et*
423. *revertit ubertas; qua gratia Siculi omne genus frugum congesserunt in aram Palicorum.* Unde ait liquere, cur Maro dicat Aen. IX. 582. *pinguis ubi et placabilis ara Palici* 29). In Vaticana bibliotheca exstare dicitur liber Xenagorae de insulis. Immo *Ξεναγόρας ἐν τῷ περὶ νήσων* citatur ab Etymologo in *Σφήκεια*. Hoc ex libro absque dubio erit quod Xenagorae acceptum refert Plinius h. n. V. 31, nempe Cyprum insulam prius fuisse dictam et Aspeliam et Amathusiam et Macariam. Idem eius meminit in elencho scriptorum e quibus confecit librum IV. et VII, nec dubium quin idem opus Stephanus signet in *Καρπασία* et *Χυτροί;* utraque enim est Cypri civitas. Etiam inde esse puto quod Schol. Apoll. I. 624. refert, Sicinum sive Sicenum, maris Aegaei insulam, hoc nomen accepisse a Sicino, Thoantis et Neidis nymphae filio; ante enim a vini copia dicebatur *Οἰνόη*, ut apud Plinium scriptum invenitur h. n. IV. 12. et Stephanum in *Σίκηνος*. Metri caussa *Οἰνοίην* appellat Apollonius Arg. l. l. Nec ex alio quam istoc de insulis opere fuerit quod Apostolius prov. XI. 24. a Xenagora scri-

βιδα, Θαμουδᾶ, Κερδανῖται, Ὄβοδα, Σῆρες, Τάρφαρα, quartum v. *Ἀκχηνοί*. cf. v. *Μάννεως, Νίσιβις, Νόσορα*. Eundem ib. v. *Ἐδουμαῖοι* (lib. 4.) et *Κάρνανα* ex verbis *ὡς Σούνιος* (i. e. *ὡς οὔνιος* compendio scriptum) probabili coniectura elicuit *Holstenius* ad Steph. p. 107. Idem iam suspicatus est *Reinesius* in suppl. Ceterum adde Agath. hist. II. 28, Suid. v. *καθωσιωμένος, μαγιστεριανός, Οὐράνιος*, Phot. bibl. cod. CCXLII. Denique idem nomen pro *Ἑρέννιος* v. *Ἐράννιος* legi ap. Steph. v. *Βαβυλών* ex Allat. in Eustath. hexaem. p. 233. refert *Reinesius*.

29) Adde Schol. Apoll. IV. 264, Schol. Arist. nub. 397. Cf. *Lobeck*. Aglaoph. t. II. p. 987.

ptum testatur, Tyrrhenicis insulis, nomine Pithecusis, id nomen inditum esse a Pithecis, qui aliter Cercopes dicuntur [30].

Xenion Cretica conscripsit. Citat Stephanus in Ἀρκάδες et Δραγμός, item Etymologus in Ἀρκέσιον, ubi legas: οὕτω Ξενίων ἐν τοῖς περὶ Κρήτης [31]. Idem Italica condidit. Macrobius Sat. I. 9. *Xenon* (leg. Xenion) *primo Italicon tradit, Ianum in Italia primum dis templa fecisse et ritus instituisse sacrorum, ideo eum in sacrificiis praefationem meruisse perpetuam.*

Xenocrates chronica edidit. Etymologus in Ἀσσυρία: τὸ μὲν πρῶτον ἐκαλεῖτο Εὐφράτις, ὕστερον δὲ Χαλδαία, τὸ τελευταῖον δὲ ἀπὸ Ἀσούρου τοῦ Σούσου Ἀσσυρία. Quis iste Xenocrates fuerit haud coniectura assequi possum; nam praeter Chalcedonium (de quo vidimus lib. I. cap. 8.) fuit et Xenocrates Ephesius, cuius meminit Plinius h. n. XXXVII. 2. *mirum et quod Xenocrates tradit Ephesius, aratro in Asia et Cypro excitari crystallum; non enim inveniri in terreno, nec nisi inter cautes creditum fuerat. similius vero est, quod idem Xenocrates tradit, torrentibus saepe deportari.* Hunc Neronis et Vespasiani aetate vixisse cognoscimus ex istis quae aliquanto post eodem capite scribit: *Theochrestus* (*credit*) *oceano id exaestuante ad Pyrenaei promontoria eiici, quod et Xenocrates credidit, qui de iis nuperrime scripsit* [32]. Fuit et Xenocrates Aphrodisiensis, qui de animalibus commentatus est et qua re unumquodque eorum sanetur prodidit. Auctor Artemidor. onirocr. IV. 24. Fuit et Xenocrates insi- 424.
gnis pingendi et caelandi artifex, de quo Plinius h. n. XXXIV. 8. *Xenocrates, Tisicratis discipulus, aut, ut alii, Euthycratis, vicit utrosque copia signorum et de sua arte composuit volumina.* Quo ex loco eius aetatem simul cognoscimus; nam Tisicrates ille discipulus fuit Lysippi, ut eodem capite dicitur, Lysippus autem Alexandri M. fuit aequalis: ergo Xenocrates hic vixerit temporibus Ptolemaei Philadelphi. Commentatum esse de arte pingendi idem Plinius repetit XXXV. 10. *hanc Parrhasio gloriam concessere Antigonus et Xenocrates, qui de pictura scripsere.*

[Xenophilus scripsit Λυδικὰς ἱστορίας [33].]

Xenophon Atheniensis, sed alius ab nobili illo Grylli filio, frater Pythostrati eius qui Theseidos poema composuit, inter caetera Epaminondae ac Pelopidae quoque vitam consignavit teste Laertio II. 6, 59. Ab eodem Laertio et alter Xenophon commemoratur, qui Annibalis historiam litteris tradiderit. Item alius

30) Adde Harpocr. v. Κέρκωψ, Χύτροι, Schol. Lycoph. 447, Steph. v. Ἀκόντιον, Bachmann. anecd. t. II. p. 340.

31) Cf. Schol. Lycophr. 1214, Steph. v. Εἴνατος, Καμάρα, Κάντανος, Λάμπη, Ὄαξος, Ὑδραμία, Φαλάσαρνα, Ὦλερος, Ὦλοῦς.

32) Adde Plin. XX. 14. 20. 21. XXI. 31. XXII. 22. XXXVII. 10. et ind. lib. XII. XIII. XXVIII. XXX.

33) Meminit Anonym. d. mulier. quae bello claruer. in Bibl. d. alt. Litt. u. K. II. 3. p. 20. Cf. *Creuzer.* fragm. hist. ant. p. 145. 197.

fuit *μυθώδη τερατείαν πεπραγματευμένος* eodem teste. Suidae etiam commemoratur Xenophon Antiochenus, historicus, qui Babylonica condidit; sunt autem amatoria. Item Xenophon Ephesius historicus, qui Ephesiaca composuit: sunt hi decem libri amatorii de Abrocoma et Anthia: adhaec opus reliquit de urbe Ephesiorum et alia. Item Xenophon Cyprius, historicus, cuius sunt Cypriaca; et haec amatoria fuere de Cinyra et Myrrha et Adonide. Praeter tres istos Laertio et tres Suidae memoratos est etiam Xenophon Lampsacenus, geographus, ut videtur. Plinius h. n. IV. 13.: *Xenophon Lampsacenus a litore Scytharum tridui navigatione insulam esse immensae magnitudinis Baltiam tradit.* Et VI. 31. *contra hoc quoque promontorium Gorgades insulae narrantur, Gorgonum quondam domus, bidui navigatione distantes a continente, ut tradit Xenophon Lampsacenus.* Meminit quoque Solinus c. 22, ubi idem ex eo de Baltia narrat, item c. 60, ubi ait: *prodidit denique Xenophon Lampsacenus, Hannonem, Poenorum imperatorem, in eas* (Gorgonum insulas) *permeasse, repertasque ibi feminas aliti pernicitate, atque ex omnibus quae apparuerant duas captas tam hirto atque aspero corpore, ut ad argumentum spectandae rei duarum cutes miraculi gratia inter donaria Iunonis suspenderit, quae duravere usque ad tempora excidii Carthaginiensis.* Quae et ipsa ex Hannone refert Plinius loco quem proxime dicebamus.

425. Xenophon etiam nescio quis *περίπλουν* in litteras retulit, unde de longissima aetate Latmiorum regis quiddam refert Plinius VII. 48. Vide de eo et Salmasium in Solinum c. 3. (1.) p. 17, ubi de divisione anni agere incipit [34]).

524. Zacharias rhetor ecclesiasticam fecit historiam, quae necdum prodiit, sed fuit msta Cpoli cum in bibl. Constantini Barini tum Ioannis Suzi, et auctor est Anton. Verderius in bibl. Gesner. supplem. [35])

425. Zeneus Chius de Chio insula volumen edidit. Athenaeus XIII. p. 601. F. *Ζηνὶς ἢ Ζηνεὺς φησιν ὁ Χῖος ἐν τῷ περὶ τῆς πατρίδος συγγράμματι.*

Zenodotus Troezenius Umbricam historiam condidit. Dionysius Hal. A. R. II. 49. *Ζηνόδοτος δὲ Τροιζήνιος συγγραφεὺς Ὀμβρικοῦ ἔθνους.* Suspicari autem liceat, eundem esse ex quo Solinus c. 8. tradit, Praeneste ita dici a Praeneste, Latini filio, Ulyssis nepote, quam nominis eius caussam etiam legere est apud Stephanum in *Πραίνεστος* et Martianum Capellam lib. VI. [36]) Alius est Zenodotus Aetolus, Caesari Germanico memoratus

34) Hanc orbis descriptionem, quae sine dubio Lampsaceni est, supra lib. I. cap. 5. p. 50. Atheniensi tribuerat *Vossius.* Falsa lectio videtur *Reinesio* in suppl. ut et ap. Val. Max. VIII. 13. Ad Lampsacenum idem refert Tzetz. in Lyc. 702. et addit Plin. ind. lib. III. et V.
35) Cf. *Fabricii* bibl. gr. t. VII. p. 420.
36) Adde Plut. Rom. c. 14.

pene initio commentarii in Aratea phaenomena, item Zenodotus Theophilus, ex quo de Phalange et Arachne quaedam narrat Schol. Nic. ther. 11. Alius quoque est Zenodotus Ephesius, item alius Zenodotus Alexandrinus. De utroque Suidam adi.

Zenothemis a Tzetze Chil. VII. 144. inter eos citatur, qui carmine aliqua tradidere de mirificis ac fabulosis hominum formis in terris remotis, ac mox eius περίπλουν laudat indeque duos adfert versus hexametros. Meminit quoque Plinius XXXVII. 2, ubi ab eo proditum ait, succinum vocari *langurium*, quia fiat ex urina bestiarum circa Padum, quae *langae* vocentur. Idem ibid. c. 6. tribus in locis eum testem citat super sarda et onyche. Adhaec Aelianus hist. anim. XVII. 30. narrat ex eo, ut in palude Maeonide sint pisces, quibus etiamnum palpitantibus boves non minus lubenter vescantur quam foeno, sed ab iis mortuis plane dicit abhorrere [37]).

Zopyrion is qui Iosepho celebratur c. Apion. I. 23, ubi et Iudaeorum meminisse ait, historicus fuisse videtur. At grammaticus is erat, qui partem principem fecerat prati vocabulorum, nempe illam ab A usque ad E; nam sequentia Pamphilus collegerat, ut ex iis constat quae in frontispicio Suidae legere est.

Zopyrus Byzantius historias scripsit, quarum lib. tertium citat Plutarchus in parall. min. c. 36. Idem, puto, est Zopyrus, cuius meminit Marcellinus in vit. Thuc. §. 32. At alius est Zopyrus Heracleota, cuius craterem esse ferunt Orpheo 426.
inscriptum, ut ex Clemente Alex. strom. I. p. 144. discimus [38]). Meminit et Zopyri oratoris Laertius IX. 12, 114, qui aequalis fuit Timoni, ut Ptolemaei Philadelphi temporibus vixerit. Mentio item fit Zopyri nescio cuius apud Stephanum in Ἀφροδισιάς, ubi ex Zopyro ait, ab Alexandro Polyhistore proditum esse, Aphrodisiada, Ciliciae civitatem, nomen hoc ἀπὸ τῆς Ἀφροδίτης accepisse. Etiam Harpocrationi in Ἕρμος citatur *Ζώπυρος ἐν τοῖς περὶ ποταμῶν,* ac Suidas in ψιθυριστοῦ tradit ex Zopyro, templa a Theseo fuisse erecta Mercurio Ψιθυριστῇ et Amori ac Veneri, postquam deprehendisset, calumnias esse quae mariti auribus adversus Hippolytum insusurrasset Phaedra [39]).

Zoroastres magus collectanea sacra scripsit rerum Persicarum, memorata Eusebio pr. ev. I. 10. extr. *καὶ Ζωροάστρης*

37) Adde Plin. XXXVII. 9, Schol. Apoll. II. 965.

38) Cf. Eudoc. p. 318.

39) Hoc sine dubie depromptum est ex Zopyri Theseide, ex cuius libro 3. fragmentum habet Stob. floril. LXIV. 38. Laudatur etiam a grammat. ms. *Valckenarii* ad Eur. Hipp. arg. p. 4. Fortasse hic idem est ac Byzantius atque auctor *Μιλήτου κτίσεως,* cuius ex lib. 4. quaedam affert Schol. Hom. Il. 10, 274 (cf. Eust. ad h. l. p. 804.). Num idem sit, cuius duos versus affert Stob. l. l. LXIII. 8, non diiudico. Cf. *Lobeck.* Aglaoph. t. I. p. 459.

δὲ ὁ μάγος ἐν τῇ ἱερᾷ συναγωγῇ τῶν Περσικῶν φησι κατὰ λέξιν. Subiicit deinde verba Zoroastris de deo. Videtur id opus de sola Persarum religione egisse, atque idcirco vocatum *ἱερὰ συναγωγή*. Quin Zoroastres autem hic, sive quisquis hoc nomine eum inscripsit librum, longe recentior sit Bactrianorum rege, mago et ipso, quicum postremum Ninus bellum gessisse dicitur, minime mihi dubium est. Olim tamen de eo dubitatum videtur, ut ex his Plinii verbis liquet h. n. XXX. 1. *magia sine dubio orta in Perside a Zoroastre; sed unus hic fuerit an postea et alius, non satis constat.* De iunioris Zoroastrae scriptis aliis seu veris seu fictis Suidam adi, qui eum cum antiquo confundit.

INDEX.

*

Druck von *C. G. Naumann* in Leipzig.

Jacobs, Fr., vermischte Schriften. 5r Theil. Leben und Kunst der Alten. 4r Theil. Mit 2 lithograph. Tafeln. 8. 1834. 3 Thlr. 6 Gr.

Auch unter dem Titel:

Abhandlungen über Schriftsteller und Gegenstände des classischen Alterthums.

—— 6r Theil. Zerstreute Blätter. 8. 1837. 2 Thlr. 18 Gr.

Manso, J. C. F., Versuch über einige Gegenstände aus der Mythologie der Griechen und Römer. (Venus, Amor, die Grazien, Horen etc.) gr. 8. 1794. 1 Thlr. 12 Gr.

— Ueber die Verläumdung der Wissenschaften; eine poetische Epistel an Hrn. Prof. Garve. 4. 1795. 8 Gr.

— Die Kunst zu lieben. Ein Lehrgedicht in 3 Büchern, mit 7 Vignetten. gr. 8. 1794. 1 Thlr. 12 Gr.

— Sparta. Ein Versuch zur Aufklärung der Geschichte und Verfassung dieses Staats. 1r — 3r Bd. gr. 8. 1800—1805. holl. Schreibp. 9 Thlr. 12 Gr.
Druckp. 7 Thlr. 8 Gr.

— Vermischte Schriften. 2 Theile. 1801. 2 Thlr. 12 Gr.

Nachträge zu Sulzer's allgemeiner Theorie der schönen Künste; oder: Charactere der vornehmsten Dichter aller Nationen. Nebst kritischen und historischen Abhandlungen über Gegenstände der schönen Künste und Wissenschaften. Von einer Gesellschaft von Gelehrten. 1r — 8r Band. gr. 8. 1792 — 1808. 10 Thlr. 16 Gr.

Nazianzeni, S. G., binae orationes graece et latine, curavit C. F. Mathaei. 8 maj. 1780. 16 Gr.

Philostratorum imagines et Callistrati statuae: textum ad fidem veterum librorum recensuit et Commentarium adiecit Fr. Jacobs. Observationes, archaeologici praesertim argumenti, addidit F. T. Welcker. 8 maj. 1825.
Charta impr. 4 Thlr. 18 Gr.
— script. 5 Thlr. 16 Gr.

Platons Leben: nebst Bemerkungen über dessen schriftstellerischen und philosoph. Character. Aus dem Engl. übersetzt und mit Anmerkungen und Zusätzen versehen von Karl Morgenstern. gr. 8. 1797. 16 Gr.

Platonis doctrina de Deo. E dialogis eius in usum scholarum, philologorum, philosophorum et theologorum excerpta in ordinem redacta auctore Ludw. Hörstel. 8 maj. 1804. 1 Thlr.

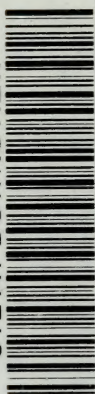
Θεοδοσιοῦ γραμματικοῦ περὶ γραμματικῆς. Theodosii Alexandrini grammatica. E codicibus manuscriptis edidit et notas adiecit C. G. Goettling. 8 maj. 1822. Charta impress. 1 Thlr. 12 Gr.
— script. 1 Thlr. 16 Gr.

Untersuchungen über das Landhaus des Horaz und über die verschiedenen Landsitze, die in seinen Gedichten erwähnt werden. Aus dem Französ. des Herrn Campenon (Mitglied der königl. französ. Academie zu Paris). Mit einer Karte. gr. 8. 1826. 10 Gr.

Vellejus (Cajus Paterculus) Römische Geschichte. Uebersetzt von Fr. Jacobs. 8. 1793. 20 Gr.

8-

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 20 02 05 012 7